

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 02697

ALE VERK

Mendele Mokher Sefarim

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

2 כיד — 1 כיד

אלע ווערט פון מענדעלע מוכר-ספרים

(ש. י. אַפְּרָאַמְּדוֹן)

צוינימער באנד

גִּיעַ פֻּרְבָּעֵס עֲרֵטָע אַוִּיסְגָּאָבָע

פרקויי : געוֹלְשָׁאָפֶט "צָעַנְטָרָאָל", וואָרְשָׁא, נָאוֹאַלְפִּיק 7

▪

9

2

8

אלע ווועך פון מענדעלע מוכר-ספרים

(ש. י. אַבְרָהָם אַוִיֵּץ)

דאס קלינע מענישעלע

אָדוֹן אֶל עֲבָנָס בֶּעֶשֶׂר יִבְוָנָג פֿוֹן יִצְחָק אַבְרָהָם תְּקִיף

געדרוקט בהשדלות

מענדעלע מוכר-ספרים

פֿעַלָּג, מַעֲנְדָּעַלְעַ, חָאוּשָׁא

Copyright by S. Sreberk NEW-YORK U. S. A. 1927

Printed in Poland

Zakł. Graf. „Stereotyp” Warszawa Nowolipki 7.

דאַס קְלִיָּנָע מַעֲשָׂעָלָע

דאַס קְלִיָּנָע מַעֲשָׂעָלָע אֶדְעָר אֵ לְעַבְעָנֵס-בְּעַשְׁרִיבָּנוֹג פֿוֹן יִצְחָק אֶבְרָהָם (1) תְּקִיף" אֵיז בְּכָל דָּאַס עַרְשָׁטוּ יְדִישָׁו וּוּרְיךָ פֿוֹן שְׁלוֹם יַעֲקֹב אַפְּבָז רַאֲמָאָוִוִּיטֶשׁ אָוּן אַוְיךָ דָּאַס עַרְשָׁטוּ וּוּרְיךָ, וְאָס אֵיז פְּעַרְעָפְּעַנְטְּלִיכְבָּט גְּעוֹזָאָרָעָן אָוְנטָעָר דָּעַם נְאָמָעָן מַעֲנְדָעָלָע מַוְכָּר סְפָרִים. צְוֻרְישָׁט אֵיז "דאַס קְלִיָּנָע מַעֲשָׂעָלָע" גְּעַדְרוֹקָט גְּעוֹזָן אַין יְדִידָי שְׁעָן "קוֹל מַבְשָׁר" (פֿוֹן נָמָ, 45 וְאַחֲרָה 1863, בְּיַיְנוּ 6), וְאָס אֵיז אַרְיוֹס אַלְס יְדִישָׁו בְּיַילְאָגָע צּוֹם "הַמְּלִיעָן". בְּיַיְנוּ צִוְּתָה האָט ש. (2) אֶבְרָאָמָאָוִוִּיטֶשׁ גְּעַדְרוֹקָט בְּלִוּוּ הַעֲבָרָאָישׁ אָוּן אַרְיוֹס גְּעַדְרוֹקָט אֵרְיהָה הַעֲבָרָאָישׁ וּוּרְיךָ-מְשִׁפט שְׁלוֹם, "תּוֹלְדוֹת הַמְּבָעָן", אֵלְעַבְעַד-מְעַשָּׁה "לְמִדְוֹן דִּיטְבָּן". אֶבְעָר, וְאָס מַעֲנְדָעָלָע דְּעַרְצָעָהָלָט אֵין זִיְּנָע וּבְרָנוֹת (2). האָט עַד רַעְמָלָשׁ בְּיַיְנוּ זִיְּנָא גְּעַרְאָכְבָּט: "אֵיךְ קָוָק זִיְּנָא צּוֹם לְעַבְעָן פֿוֹן מִין פְּאַלְקָן אָוּן אַיךְ וּוּלָא אָס גְּעַבְעָן סְפָרִים פֿוֹן יְדִידָי שְׁעָן קוֹאָל אַוְיךָ דְּעַרְ חַילְיָינָר שְׁפָרָעָךְ. דָּאַס דְּבוֹ אֶבְעָר פְּעַרְשָׁטָהָת דְּאָךְ נִישְׁתָּה דִּי דְּאוֹגָעָ שְׁפָרָאָךְ אָוּן רַעְדָעָן גָּאָר אַוְיךָ עַבְרִיתְיִיטֶשׁ, אָוּן וְאָס צְשָׁעָ קְוֹמָט אַרְיוֹס דָּעַם שְׁרִיבָּרָעָ פֿוֹן זִיְּנָא גְּנַכְעָר מִיהָ אָוּן פֿוֹן זִיְּנָא גְּנַכְעָן דְּעַנְקָעָן, אַוְיךָ עַד בְּרָעָנָגָט דְּעַרְתִּימָט קִיְּ�ן נִצְחָן נִשְׁתָּה זִיְּנָא דִּי דְּאוֹגָעָ פְּרָאָגָע: פָּאָר וּוּמָעָן מִיהָ אַיךְ זִיְּנָא הָאָט מֵיךְ נִשְׁתָּה גַּעַ"

(1) יִצְחָק אֶבְרָהָם אָוּן נִשְׁתָּה אֶבְרָהָם יִצְחָק, וְאֵיז גְּעַדְרוֹקָט אֵיךְ קְיַיְלָע עַרְטָרָה, אַוְיךָ אָוּן מַעֲנְדָעָלָע'ס "רְשִׁימָות לְתוֹלוֹתָהָי" (כָּל פְּתַבְּיָ מְמוֹסָס, פְּרָךְ זָ),

אוּן אַין יְדִישָׁ—אָין בָּגָנָד XX זָ 149, בְּיַיְנוּ, זִיְּנָא, רַאֲוּנוֹגָזָקָן א. א. וּ.

(2) אֵין דִּי "רְשִׁימָות לְתוֹלוֹתָהָי", יְדִישָׁ—אָין בָּגָנָד XX פֿוֹן דְּעַרְ אַיְצָטָגָעָר

לאוט רוחען און געבראכט מיך אין גרויס פֿאָרְלַעֲגֶנְהִיט : וואָרוּם אַז
 מײַן צוּיט אַזְוֵי די יְוִידִישׁ שְׂפָרָךְ גַּעוּן אַסְטַמַּע בְּלִי, זֶה האָט נִישְׁטָ
 פֿאָרְמָאנְטַ קִיְּין שָׁוֹם גַּוטָּע זֶאָךְ אוּסְטָעָר שְׁפָאָטְעָרִי, נַאֲרִישְׁקִיְּטָעַן, אַן
 פֿאָלְפְּלָעְרִיעַן-די אַרְבִּיטַ פָּונְ נַאֲרִישְׁעַ לִיְּטַ, וְאָם קָאָגַעַן נִשְׁטָ רַעֲדַעַן
 וְיַיְּ מַעְשָׁנְעַן... אַן אַנוּנְעַע שְׂרִיבְּעַר, די בעַלְיָהְלָשְׁוֹן, וְאָם האָפְּגַעַן נַאָּרָ
 אַן זַיְּגַע גַּהְגָּטַ די הַיְּלָגְעַ שְׂפָרָךְ אַן זֶאָךְ גַּאֲרִינְשְׁטַ אַינְטְּרָעְסְּרַטְמַ
 טִימְןַ פֿאָלְקַ-זֶּיְיַיְּ האָפְּגַעַן גַּעֲקוּקַט אַיִּיףְ יְוִידִישׁ פָּונְ אַרְבָּעַן אַן
 מִיטַּ נְרוּיסַ שְׁפָאָטַם. אַן אוּבָ אַיְינְעַרְ פָּונְ צַעַעַן האָט זֶאָךְ אַמְּאָהָל דְּשִׁירַ
 מַאְגַּטַּ אַן דַּעַר „פֿאָרְשָׁאָלְטָעַנְגַּר“ אַן האָט עַפְּסַ וְאָם אַנְגַּעַשְׁרִיבְּעַן,
 האָט עַר עַס בְּעַהְאָלְטָעַן אַונְטָעַר יְבָעַן שְׁלָעְסָעַר, האָט עַר עַס בְּעַהְאָלְ
 טָעַן אַונְטָעַר זַיְּן הַיְּלָיְגַע טַלְתַּ, בְּרוּ די שָׁאנְדַ זֶאָל נִשְׁטָ עַנְשְׁפָלְעַקְטַ
 וְעַרְעַן אַן עַס זֶאָל נִשְׁטָ שְׁאָדָעַן זֶיְעַר גַּוטָּעַן נַאֲמָעַן. אַן וּוּ גְּרוּיסַ אַיְזַ
 דְּשִׁירְבְּעַר גַּעוּן מִינְ פֿאָרְלַעֲגֶנְהִיט, אַז אַיְךְ האָבַ זֶאָךְ דַּעְרָמָאנְט, אַז
 אוּבָ אַיְךְ וּוּלְ מִיכְ אַרְיִינְלָזְעַן אַן דַּעַר „אַוְמוֹרְדִּינְגַּר“, וּוּעַט
 מִינְ בְּבוֹד בְּעַדְעַקְטַ וְעַרְעַן מִיטַּ שָׁאנְדַ. אַיְךְ האָבַ אַיְיךְ אַוְסְגַּעַהְעַרְתַּ
 די שְׁמָרָאָפְּ-דְּרִידְ פָּונְ מִינְ פֿאָרְעָהְרָעַר, די „חֻובְבִּיְ הַלְשָׁוֹן הַעֲבָרִית“,
 שָׁאוּרוֹאָס אַיְךְ וּוּלְ פְּעַרְשׁוּעַבָּעַן מִינְ נַאֲמָעַן אַן בְּבוֹד צְוִישָׁעַן יְוּדָעַן,
 אַבְּנָעַבְּעַנְדִּיגְ מִינְ בְּחוֹתְ דַּעַר דָּאַיְגַעְ פְּרָעָמָעַ. די לְעַבְשָׁאָפְטַ
 אַכְּבָעַר צָוֵם נַצְלִיבָעַן האָט אַן מִיר מַנְצָה גַּעוּן דַּעַם פּוֹסְטָעַן
 בְּבוֹד אַן אַיְךְ האָבַ אַיְךְ בְּעַשְּׁלָאָסָעַן: זֶאָל זַיְּן, וְאָם עַס וּוּעַט
 זַיְּן-אַיְךְ וּוּלְ מִיכְ דַּעְרָבָאָרָעַן אַיִּיףְ יְוִידִישׁ, די פְּעַרְשׁוּמִיםְעַן מַאֲכַ
 טָעַר, אַן סְאַיְ צִוְּתַ צְהָוָן פָּאָר מִינְ פֿאָלְקַ. אַיְיךְ אַיְינְעַרְ פָּונְ מִיְּ
 נַעַטְ פְּרִיְינְדַ (וְהַשְׁעַ מְרָדְכִי לִיפְשִׁיעַ) אַז צְוִיְ מַגְעַשְׁמָאָגָעַן אַן סְאַיְ
 בַּיְ אָנוּ בְּיִידְעַ גַּעֲלִיבָעַן צְוִי אַגְּמִיטְרָעַן אַן אַיְבָרְרָעַדָּעַן דַּעַם בְּעַלְ
 חַמְלִיזַ, עַר זֶאָל אַרְיוֹסְגָּעַבָּעַן אַ צִוְּתָוָג אַיִּיףְ אַונְעַר פֿאָלְקָסְ-שְׁפָרָאָךְ...
 האָט אַיִּיףְ מִיר גַּעַרְהָתְ גַּאֲמָס גַּיְסָטַ אַן אַיְךְ האָבַ אַנְגַּעַשְׁרִיבָעַן מִינְ
 עַרְשָׁטָעַ עַרְצָעַהְלָגַג „דָּאָס קְלִיְינַעַ מַעְנְשָׁעַלְעַ“.
 וְעַגְעַן דַּעַר צִוְּתַ אַן וְעַגְעַן די אַומְשָׁטָעַנְדָעַן, אַן וּוּלְכָעַר
 סְאַיְ אַנְגַּעַשְׁרִיבָעַן „דָּאָס קְלִיְינַעַ מַעְנְשָׁעַלְעַ“, דְּעַרְצָעַהְלָט אַנוּ שְׁלִוּם
 עַלְיכֶם (3), וְאָם עַר האָט וְעַגְעַן דַּעַם גַּעַרְהָתְ פָּונְ מַעְנְדָלְלָעַן גְּוֹפָא :

3) שלום עליכם – פֿאָרְדַּזְעַן נַעַגְעַן נַעַגְעַן. אלְעַזְעַקְעַן בְּ. 156.
 זהה אַיְךְ אַלְעַזְעַקְעַן מַעְנְדָלְלָעַן מַוְסַבְגַּת. XX.

צו שרייבען יודיש, דאס הייטט, צו רעדען מיטן' גאנצען פאלק אויעך
 זיין לשון, האט אידם שיין לאנג בעזיזגען... און מהמת שרייבען יודיש
 אווי מיט פערציג יאָהֶר פֿרִיהָרֶד (שלומּ עלייכְסֶס עריניגוּנֶגֶן זענען אַז
 געשרייבען און יאָהֶר 1908-איוּס שיין אויך דאן געווען אַ קִיְמָאַלְזָן
 נישט פֿון 40, נאָר פֿון 45 יאָהֶר-גּ. מַ) נאָך געווען אַ שאַנדָען,
 וופרט נאָך פֿאָר אֹזְזָן מַזְנֶן אַ משְׁבֵּיל, ווי ער, וואָס "קלונּעַ מעַנְדָעַ
 שעַן" האָבעַן אויף אַים געזאגט, אַ דאס וואָקסט אַ "חַיִּים זַעֲלָג סְלָאַזְזָן"
 נימְסָקִי, — האָט ער זיך מיט זיין ערשותען ווועrk, "דאס קלַיְנַעַן מעַנְדָעַ
 שעַלְעַ" בעהאלטען בחדריךדרים, אַ קִיְנָעַן זאָל נישט וויסען, אַז
 האָט אוועקגעשטעלט דערויף אַ נַּאֲמָנָן פֿין אַ לעבעדריגען פֿאָרְשָׁוּן, אַיְיָ
 נַעַם אַ סְעַדְרָעַרְעַל אַ מּוֹכָר סְפִּירִים נִיקָּה, וואָס האָט זיך אַרְוָמְגַעַשְׁלַעַטָּמָן
 אַין יענְעַר צִיְּתָן מִיט זיין פֿערְד אַזְנַעַן ווועגְעַלְעַ אַזְנַעַן דַּעַר סְבִּיבָה פֿון
 באָרדְטְשָׁעוֹן, דאס בעריהָמְטָע גְּלוֹפְּסָק אַלְיוֹן. "דאס קלַיְנַעַן מעַנְשְׁעַלְעַ
 אַדְעָרַ יְצָחָק אַברָהָם עַל אַקְוּפַּה" אַזְנַעַן גְּנוּאָרָעַן פֿון אַ לעבעדריגען
 פֿאָרְשָׁוּן, וואָס האָט אַין יענְעַר צִיְּתָן גְּקַנְאָקָט אַזְנַעַן גְּלוֹפְּסָק מִיט דַּעַר
 גְּרוּסָעַר בִּיטְשׁ אַזְנַעַן אַגְּנָעָטְרִיבָּעַן דִּי בְּנַסְתָּה-יְשָׂרָאֵל... אַגְּנָעָטְרִיבָּעַן
 ער "דאס קלַיְנַעַן מעַנְשְׁעַלְעַ" אַזְנַעַן פֿערְלַיְפַּה פֿון צְוַיִּים טָעַג, נישט מַהְרָה,
 מִיט פְּחָדִים אַזְנַעַן מִיט פֿיבָּעַר, אַזְנַעַן אַוּוּקְעַבְשִׁיקָּט עַס אַזְנַעַן "קוֹל מַבְשָׁר"
 אַרְיוֹן, אַזְנַעַן אַלְקְסְנֶדֶר צְעַדְעַבְוִוִּים, דַּרְיוֹעָהָן אַיְפָּן שַׁעַר דַּעַם נַעֲמָן
 "סְעַדְרָעַל מּוֹכָר סְפִּירִים", האָט זיך אַלְקְסְנֶדֶר צְעַדְעַבְוִוִּים דַּעַרְשָׁאָקָעַן,
 צַיְמִינַעַט מַעַן דַּעַס נִשְׁתָּה אַזְמָה אַלְיוֹן טָאָקי (אַלְקְסְנֶדֶר-סְעַדְרָעַל-סְעַנְדָעַל)
 דַּעַרְעָלִי? הָאָט ער זיך מִישְׁבָּג גְּנוּוּנָן-קִיְיָן גְּרוּסָעַ צְעַרְעַמְאָיִים מִיט אַ
 יְודָישָׁעַן מְחַבְּרַ דָּאָרַף קִיְמָאָל אַ דַּרְאָקְטָאָר נִשְׁתָּה מַאֲכָעָן, וופרט נאָך
 אַזְנַעַר צִיְּתָן-אַזְנַעַן האָט אַיהם אַיבָּעָרְגַּעְמָאָכָט דַּעַם נַעֲמָן סְעַדְרָעַל
 אויף מעַנְדָעַלְעַ, אַזְנַעַט אֹזְזָן אַזְנַעַן זיך אַרְיוֹס אויף דַּעַר ווּלְטַם "מעַנְדָעַלְעַ"
 דַּעַלְעַ מּוֹכָר סְפִּירִים..."
 דַּעַם פְּאָקָט, אַזְנַעַן שְׁלֹם יַעֲקֹב אַבְּרָאָמָאָוּוּטָה האָט זיך אַגְּנָעָטְרִיבָּעַן
 "סְעַדְרָעַל מּוֹכָר סְפִּירִים" אַזְנַעַן זַיִן ערשותען יְודָישָׁעַן ווועrk, "דאס
 קלַיְנַעַן מעַנְשְׁעַלְעַ", בעשטעטיגט אויך יְהָה. דַּרְאוּנִיצָּקָי אַזְנַעַן זַיִן מעַנְדָעַל
 לְעַבְּאָגְרָאָפִיעַ, ווי ער דַּעַרְעָלְעַלְמָן, האָט שְׁ, יְהָה. אַבְּרָאָמָאָוּוּטָה "פֿון דַּעַר
 זַגְעַדְרָעַל גְּדַעַנְקָט אַיְינָה אַזְנַעַן אַ סְעַדְרָעַל מּוֹכָר סְפִּירִים, וואָס פְּלַעַנטָם אַמְּאָזָן
 אַראָאָבְּקָומָעַן קִיְיָן קָאָפּוֹלְיָעַ".

"די דזונגע ערצעהלוֹנָגּ—זאגט מענדעלע אין זיין אויטאַבִּינְגָּאַךְ"
 פֿיעַן-הַאַט גַּעַם בְּכֶת אֵשׁ טָמֵאַדְקָעַן רַשֵּׁם צְוִישָׁעַן יְודָעָן, אוַי אָזִין אֲנִיבָּעַן
 אוַי גַּעַוּעַן גַּעַדְרָקָט דִּי דְּרוּטַע אַיְפְּלָאָגָּעַ (אַיְן וּוֹילְנָעַ), אָזָן שְׁפָעַטְשָׂעַ
 דִּי פֻּעַרְטַע אַיְפְּלָאָגָּעַ (גַּאֲרַ אַינְגַּאנְצָעַן אוַיְף דָּאָס נַיְ אַיְבָּעַרְגָּעַמְאַבָּטַע)
 אַיְן וּוֹילְנָא 1879. דָּאָס דָּאַזְיָגַע הַעֲפָטַמִּינְגַּע אַיְן גַּעַוּעַן אוַיְ גַּעַנְגָּעַן דָּרַעַר פֿלְנִיּ
 דָּאַמְּעַנְטְּשָׂטְמִין אַיְן דָּרַעַר נַיְיְיוֹרְטָעַר לִיטְעָרְאָטוֹרַה. פֿון יְעַנְגָּר צִיְּתָמְן אַנְ
 הַאַט מִין הַאָרֶץ גַּעַזְיָגַעַן צֹי יְוֹדִישׁ (חַשְׁקָה נַפְשִׁי בִּיהוּדִית), אָזָן אַיְךְ
 הָאָבָּבַּי וּפֿערְקְּנֵסְטַע צֹי מִיד אוַיְף שְׁטָעָנְדִּיגְּדָא, אַיְךְ הָאָבָּבַּי גַּעַנְגְּבָעַן
 דִּי בְּשָׁמִים אַזְנְגַּבְּעַן, וֹאָס אַיְדָר קְוָמָט אַזְנְגַּבְּעַן צֹי אַיְן גַּעַוְיָאָרְעַן אַ
 שְׁעַהָּנָעַן אַזְנְגַּבְּעַן בְּעַחְנְטָעַ הַאָרְיִין אַזְנְגַּבְּעַן זִי הַאַט מִרְגַּעַן פֿעַל קִינְדְּרַבָּר.

אין "דעָם קְלִיְּנָעַם מַעַנְשָׁעַלְעַ" שְׁלִידָעָרַטַּמַּעַט אַיְוף זַיְן
 אַיְיְגָּעְנְגָּרְטִיגַּעַן אַוְפַּן אֵרִיה טִיפָּעַן, גַּעַשְׁטָאַלְטָעַן פֿוּנִים אַמְּטָלְגָּעַן יְוֹדִידַ
 שְׁעַן לְעַבְּעַן אַזְנַ, זַי זַיְן שְׁמַיְנָעַר אַזְנַ, דָּעְבַּעְנְהַלְתַּמַּעַט עַד אַיְיךְ יְיַעְדָּעַן
 טְרִיטַמַּעַן שְׁרִיט וּוּגְעַן דִּי בָּאַרְאַקְטְּרַעְשְׁטְרַבְּיָקָעַן פֿון דִּי שְׁטָעַטְמָעְלְדִּיגַּעַן יוֹזָ
 דָעַן, וּוּגְעַן זַיְעַר לְעַבְּעַן, פֿירַעְבָּצָעַן, רַיְד אַזְן הַעוֹוֹתָה. עַד דָּעְבַּעְנְהַלְתַּמַּעַט
 וּוּגְעַן רָאַשְ׀יְדִּקְהַלָּה אַזְנְסְּתָמָקָעַן יְודָעַן, אַזְנַ, אַגְּבָבַּי, לְאַזְתַּחַט עַד נִישְׁטָמָקָדְרַ
 קְיַיְן אַזְנַ גַּעַלְעַגְנְדִּיחַיָּט אַוִּיסְגָּוְרְדִּיקָעַן דָּוָרַקְנַ, זַיְן "נִישְׁטָמָקָדְרַ
 אַיְסְטַעַן", זַיְן בְּעַצְיָהָוגָן צֹי דִּי יְוֹדִישׁ, "שְׁוֹאַכְקִיטַעַן". אַזְנַ "קְלִיְּנָעַם
 מַעַנְשָׁעַלְעַ" וּוּרְעַן אַרְיוֹסְגָּנְפִּיהָרֶט פֿיעַלְעַלְעַלְמַעַן, עַס וּזְעַעַן גַּעַשְׁלַיְבַּן
 דָּעַרְטַמַּעַט אַיְיָגַע מַאֲטַעַנְטָעַן אַזְנְפּוֹזְעַן פֿון מַעַנְדָעַלְעַם אַיְגָּנְעַם לְעַבְּעַן, וּוּנְ
 עַד אַזְנַ אַלְסְמַיְנָעַל אַגְּנְגָּעַקְעַטְמַעַן קְיַיְן קָאַמְּטָעַנְעַזְפְּאָדָלְסָקַ, גַּעַפְּרוֹבְּ
 דָּאַרְטַמַּעַט וּוּרְעַן אַמְּשָׁוֹרְדַבְּיַי אַתְחַזְנַ, אַזְנַ, זַי אַזְיָי עַד אַזְיִינְגְּנְפִּיהָרֶט
 גַּעַוְיָאָרְעַן צָמָטְשָׁבְּיַי, וֹאָס הָאַטְגָּאַהָגָט הַיְמָעָרְדַּעְתַּר דָעַרְטַמַּעַט.
 מַעַנְדָעַלְעַם הַאַט זַיְדָעַן אַגְּנְגָּעַהָגָט מִטְפַּעַת שְׁעַרְעָדְעָנְאַרְטִיגַּעַן יְודָעַן אַזְנַ
 מִטְפַּעַת זַיְן גַּוְטְמַעַן אַזְנְשָׁאַרְפָּעַן אַזְיָגָן אַזְיָגָן אַזְיָגָן אַזְיָגָן
 דִּיְיָעָרַעַבְּעַן בְּעַוּוֹנוֹגָעַן, יוֹשָׁר בְּעַרְעָנוֹדוֹרְגִּיקִיםַ, עַד הַאַט אַזְנַ "קְלִיְּנָעַם
 שְׁלַלְעַ" גַּעַבְּרָאַכְטַמַּעַט אַגְּלָעְרַי יְודָעַן אַזְנְגָּעַנְגַּעַן, אַרְיָמָעַן רַיְבָּעַ, תְּקִיפִּים
 אַזְנַ דָּרְשָׁלְאַגְּנָעַן, אַכְּוֹרִיםַ, אַיְופַּקְעַדְעַבְּעַן עַד נִסְטַמְּבָדְרַ אַזְנְגַּעַן זַיְן בִּיטְמָעַ
 הַאָרְקַ, אַזְנַ אַיְיךְ לְעַבְּעַן, סִימְפָּטִיסְטַעַן, מִיפָּעַן—גַּוְטְמַעַן אַזְנַ זַיְן פָּאַמְּלַעַן,
 אַזְנַ גַּוְטְמַעַן—זַיְן מַעַנְדָעַלְעַם נֶהָעַנְטָטָעַר פֿרִינְדַּי. ל. בִּנְשָׁטָאַק

האט געשראיבען—אי גגעגעבען געווארען מענדעלעס לעחרער—דער בעוואויס”
טער העבראיש-יודישער שריפטשטעלער און השבלזקעטפער אברהム^ט
בער גאטלאבער, וואם מענדעלע האט זיך מיט איהם געטראפען אי
קאמענעך-פאדראלסק און וועמען ער האט פיעל-פיעל צו פערדאנקען.
אברהム בער גאטלאבער האט געשטעלט דעם יונגען שלום יעקב אבּי^ט
דאמאווטש אויף די פיס, ער האט איהם מיטגעהאלפען צו ווערען
מענדעלע מוכר ספרין.

די ה الكرמה פון מענדעלע מוכר ספרין, וואם ווערט וויטער
געבראכט, איי אין די שפטערידיגע אויסנאגבען פון מענדעלעס ווערכ
אויסגעוואקסען פון עטלבעב שורות, מיט וועלכע עם הייבט זיך אין טני
דעלאם ערשט ווערכ “דאס קלינע מענישליך”, אין דער ווילגער אויס-
גאבע פון 1866. אין דער ביזאנטיגער יובליעאומ-אויסגאבע איי די
ה الكرמה גגעגעבען איי באנד 1 פאר “דער אלטער מעשה”.

ג. מ.

א

וַחֲטָאָתִים וְשֹׁעַדְתִּי, רַבּוֹתִי, אֵין שְׁטוּלָת אֵיךְ פָּאָר מַעֲנָדָעַל מִכְּרָבִים, מִן אֶלְיָהּן, הַיִסְטָעָת עָם, וַיְיַעַד שְׁטָעה מִיר הַעֲרֵבְסְּצִיעַט מִזְטַּח מִין בִּידָעַל עַרְגָּעַן אַוְיָף אַוְעָג, שְׁמַאֲרָק פֻּעַרְמָאָרָק אָונְ רַוְרַד מִינְךָ נִישְׁתַּפְּנוּס אַרְטַּה, אָפְשָׁר וּוּעָט אַיְהָד וּלְעָלָעָן מִיְּנָעָן, אֵוֹ מִין בִּידָעַל הַאָתְּ זַיְדָאָרִיְּנָעָנוֹנָקָעָן אֵין בְּלָאָטָע אָונְ אֶיךָ טְרָאָכָט דָּא, וַיְיַעַד עָם אַרְיוֹסְצַיְּזָה שְׁלַעְפָּעָן? — נִיְּזָן! דָּאָס אֵוֹ גַּעַוְוָעָן טָאָקָה הַיְּנָטִים יַאֲהָר תַּרְטָזִי, וּזְאָס מַעַן טָעַן אַיְהָם פֻּעַרְשְׁרִיבָעָן אֵין דִּי קְרָאָנִיקָעָם פָּאָר אַוְאַנְדָּרָעָר מִיטַּזְעָן וְטְרוּקָעָעָם זְעוּרָה שְׁעָנָעָם הַעֲרֵבְסַט. אֵין דָּרוֹיסָעָן אֵוֹ גַּעַוְוָעָן גַּאְרָה וּוּמָעָר: וְאַרְעָם, לְיוּטָעָר. בְּהַמּוֹת הַאָבָעָן זַיְדָאָרִיְּנָעָט אַוְיָף דִּי פְּעַלְדָּר, פָּזָן וּוּלְכָעָעָם הַאָתְּ גַּעַרְדִּיכְת אַרְיוֹסְגַּעַשְׁפָּרָאָצָט יוֹנָגָעָן גַּרְנִינָה תְּבוֹאָה. בִּימָעָר הַאָבָעָן אַוְיָף זַיְדָאָת אַגְּנָלְגָרְנִין הַעֲמָדָעָל, עַרְטָעוֹרְיוֹזָאָפִילָוָמִיאָוָס אַפְּגָעְבָּלִיאַקְעָוָעָט, צְוָהָאָקָט, צְוָפָאָלָעָן מִיטַּאָיְסְגָּעְטְּרִיפְּעָלָעָט לְעַכְרָר, נַאְרָאָבָעָלִיאַקְעָוָעָט, צְוָהָאָקָט, צְוָפָאָלָעָן מִיטַּאָיְסְגָּעְטְּרִיפְּעָלָעָט לְעַכְרָר, נַאְרָאָבָעָלִיאַקְעָוָעָט זַיְדָאָרִיְּנָעָט נַאְרָאָבָעָן וַיְיַשְׁתַּגְּהָאָט נַאְרָאָבָעָן בְּדָעָה אַוְיָסְצָוָן זַיְדָאָרִיְּנָעָט נַאְקָעָט דָּאָקָעָט גַּעַהְתָּאָט וַיְיַעַד אַיְגָנָגָצָעָן נַאְקָעָט אַוְיָף צְוָשָׁלָאָפָעָן זַיְעָר גַּעַוְוָהָנְטָלִיכְעָן הַאָרְטָעָן שַׁלְאָאָפָעָן דָּעָם גַּאְנָצָעָן וַיְיַעַד טָעָר. אֵין דָּעָר לְוַפְּט זַעַנְעָן אַוְמָטָוָס גַּעַפְּלוֹגָעָן לְאַגְּנָעָן וַיְיַסְעָעָפְּרִיעָמָעָבָעָט, אַסְמָן אַוְיָף גָּטָן, שָׁעָן וּוּמָעָר, הַגָּטָן דָּעָר לוֹחַ הַאָתְּ גָּעָט שְׁפִינְגְּ�וּעָבָעָט, אַסְמָן אַוְיָף גָּטָן, שָׁעָן וּוּמָעָר, הַגָּטָן דָּעָר לוֹחַ הַאָתְּ גָּעָט שְׁרִיבָעָן אַוְיָף וּוּאַלְקָעְנְדוּגָעָן טְרִיבָעָט טָעָג אֵון קַאְלָטָעָן רַעֲגָעָנָם. עַר הַאָתְּ, זַאְל עַר מַוחְלָה זַיְן, נִישְׁתַּגְּהָאָפָעָן, גַּעַוְגָּט, נִעְזָאנָט, וַיְיַעַד שְׁמִינְגָּעָר אֵין אַגְּנוֹרְיוֹסָעָן לִיגָּעָן... נִשְׁתַּגְּהָאָס בֵּין אֶיךָ אַוְיָסָעָן.

אָפְשָׁר וּוּעָט אַיְהָד וּוּטָעָר וּלְעָלָעָן מִיְּנָעָן, אֵוֹ אֶיךָ בֵּין גַּעַשְׁתָּאָנָעָן מִיטַּח מִין בִּידָעַל, וַיְיַל אֶיךָ הַאָבָעָן נִשְׁתַּמְשָׁמָט דָּעָם וּוּעָג? נַאְרָאָבָעָל אַמְּלָאָבָעָל זַיְדָאָת אֶיךָ הַאָבָעָן גַּעַוְוָאָסָט, אֵוֹ דָּאָרָט, וַיְאָוָדָר וּוּגָר צְוָתְּיָלָט אַגְּנוֹרְיוֹסָעָן מִטַּח מִין וַיְיַעַד רַעֲכָתָם קִיְּן גַּלְוָפְּסָק אָונְ לִינְקָס עַרְגִּינְצָעָר אֵין.

א שטעדטעל. לאו זיך איז דאכטען — קאכצאנסק. נאר וואס דען זשע; פשות או פשות, איך האב מיר קיין עזה נישט געלען, אין געלבער זיך צינערטען. איך האב געהאט טעםיט פאהרען קיין גלופסק, צו מאכען דארט עפום א שטיקעל חילוף און אבצווועצען דארט סטאטשעקס און וועקסגען חנופה-ליךטעל, אקעגען-ושע האב איך ווידער געהאט טעםיט צומאהרען אופין זירד דארט אין שטעדטעל, און מהמת דעם בין איך געלביבען שטעהן אופין זונגע נישט אהיג, נישט אהער, אוי זוי אין דער קלעהם. טראכטערדי האב איך פיך נאר ערקיוקט אויף מיין פערדעל, וואס אוי געתשאנען זעהר רוהיג, געקראצט דעם האלו אין דער האלאבלע און אוי פנים שטעהן, א פנים, שטארק צופרידען געווען. איך האב געקקט אויף איהם עפום מיט אועלכע אויגען, גלייך זוי איך וואלט פערלאגנט פון איהם עפום אנטיעזה. און באלאד טאקי אוי מיר אינגעפאלאן איבערצונגעבען די גאנצע זיך איהם, דעם פערדעל, זוי ער ווועט וועלען, אוי זאל זיין. לאכט נישט, לאכט נישט, רבותינו און מען אוי א מאל מספק און מען וויסט נישט, וואס צו טן, פער-לאזען זיך קלונג איפילו אויף משונהיינגע מיטעל. ואנט מיר, איך בעט איך, וואס איז איזוינס א פאטש טון זיך, און אוז פאל, אין שטערש און מאכען אויף דער האנד קנייטשען? אדרער וואס שטבקט איזוינס נאר און אנדרער אועלכע נורולות און אלעללי סימנים? אnar איפילו נילט דענסטמאל זעהר שטארק, מען פרענט איהם און מען געהט=אן זיין עזה. עם טראפעט זיך איז דער ווועלט זעהר אפט, און קלונג ניבען זיך איבער נאראנים אין די הענד און לאזען זיך פון זיך פיהרען. איך קען אס אועלכע נאראנים, וואס שפילען אראליען, און דוקא בי סוחרים, ליטישע מענשען... נישט דאס בין איך אויסען.

איך האב א שמייך געתשאן דאס פערדעל, אבעגעלאסט די לייצען און עם געלאוט געהן פרי. פיהרען מיך, וויאהו עם וויל. דאס פערדעל האט זיך גענומען רעכטס אויף דעם ווועג קיין גלופסק. נו, האב איך מיר נע-טראכט, א מאך געבענדיג מיט דער האנד, פיהר מיך, פיהר מיך. אפשר פיסט-דו גערעכט. או דיר געפערhalt גלופסק, לאו זיין גלופסק!

אויף טארינען פריה נאכין דאווונען בין איך אונגעקומווען קיין גלופסק און בין מיך, ווי מיין שטיגער און, צונגעפאהרען גלייך צום בית=טראפ. איידער איך האב נאך צייט געהאט מיך אומצוקען, האבען זיך אלא געמאן צו מיר אוניעולם יודען בעלו-בתהים, בעלו-ביתלען, בחורים מיט

שלום-עליכם, מיט אמאפ-אלאפ, אكوك אין בידעל, און מיט שאלוות, זוי דער שטיגער או פון וווען. די וויסע חברה, די תלמוד=תורה=יונגלעך, האבען זיך פרעהליך-לעבעדריג געוויטעט מיט מיין פערדעל, נאר פרײינדליך מקבל-פנימ געווען וויער אלטטען בעקאנטען און שיין אפילו זיך מכין געווען רישען סטווינעם פון זיין ווירעדל.

אויפין שלחויף האב איך געוועהן רעדליך מענישע, עפים האמפערטטען מען זיך, מען שטועסט, מען זאנט ווועלטיך, מען אכט און שאקעלט מיט דעם קאָפ. באָלד האבען עמליכע רעדליך זיך צויניגענומע אין איז רעדעל, עם האט געארבייט, געפֿילדערט, געמאכט מיט הענד איז מיט פים, און באָלד או דאס צויניגענשטייקטער רעדעל צושפֿרונגען געווארען, זוי איזפֿענבלבּע, אויף קליינע רעדליך. אַ פנים, מראכטן אַן, סאַת עפים געשען. אַז מען קליננט איז אַחנא. אַיך בין שטארק צעאָקווע געווען צו וויסען, וואָס מוט זיך דאָ אַזויינט, עפים בין אַיך דאָל אַיך זיך טײַן נשמה אַז, זוי זאנט מען עפים, ניט פון קלאָטשע, זוי וויל אַיך זיך דער ווועלט אלציגונג הערין, שמעקען, זוי אַלע יודישע-נשומות. עס קומט דאָך טאָקי אַמְּאל שטארק צו ניז. עס זענען דאָ זעהר פֿיעַל יוֹדֵען, וואָס ציהען זיער שטיקעל פרנסה דערפֿון, וואָס זוי שטוקען אומעשטס אַריין ד' נאָז אַון שמעקען, וואָס וואָז צוֹוִי זענען זוי דרייטע אַון פֿאָדרערען חַלְקָה. אַדרער העט, זוי מען רופט עט אויף זיער לשן. יהדו אַז אַידישע זאָן... נישט דאס בין אַיך אויפֿען,

אַיך האב טיך צונעהרט צו אַני רעדעל מענישען, וואָס אַיז אויסגעזקטען נבעען מיר, אַיז מיר אַריין אַן אויער את דער אַזונגער שטומע?

— אַוואָא, אַוואָא! ברוך דין אמת! נאָז בפֿעט נאר אַיונגער מאָן, אַיך מײַן אַרום אַרבײַט אַז אַפשר טאָקי, הַט, אַרום חמשים. אַוואָא! סְטִיטְשָׁ אַזְּ אַזְּ מענש, אַזְּ מענש!

— מילאָ וואָס=וּשָׁע זאָרגט אַיזה זיך דאָ אַזוי, רב אַברָהָם'צע, אַזְּ קענט זיך נעבעך נישט טרייסטען? אַשענע, רײַנע פֶּרְהָה, בְּלַעֲבָעָן! נישט אַזְּ גְּרוֹיזְסְעָר יְהָוָה? טאָקי, באַמת טאָקי, וואָס?

— בי דיר, יוֹסִיל, אַזְּ אַלְקָ נִשְׁתַּת קִין יְהָוָה! מִתְהַמָּא אַיז טאָקי ר' אַברָהָם'צע גערעכט. אַוואָא, אַזְּ רַיְכָעָר מענש! אַרְחַמְנוּת, זוי אַזְּ בְּנֵי אִיּוֹד!

פֶּנְדָּקִי, פּוֹגֵר פָּרִיז.

— נאטע איז א ניעם בעל-רחמים, ליבצע טעםום! וואם, האט מעלהו פריהער געואנט? דראטען וואם געואנט?

— געואנט? וואם, יוסיל, האב איך געואנט, איך? וואם אודרבַת!

— טאקי אודרבה ואודרבה, רב ליבצע אלין מיט זיין פְשָׁר מַיְלְכָעַן האט געואנט: איז מיר א מענטש איזיק אברהָם'יל תקוף! ער איז געווען, אַל ער מיר מוחל זיין, נישט מוחל זיין, אַנְרָאַבָּעַר יוֹנָן, אַרְמָאַי, אַבְּנָיַן אַונְ דַּעֲצַיו נַאֲך אַבְּיָסָעַל חַוְשִׁים.

— וואם איך, יוסיל? עט, נישטא מיט וועמען צו רעדען... גַּנוּמָען טַאֲגָן!

— אַגְּנוּמָען טָאג, אַגְּנוּט יָאָהָרָן קָוָמָט, ר' אַבְּרָהָם'יע, אַין בֵּית-מדרש אַרְיָן, לְאִמְרָדָרָט גַּהְעָמָן בַּיּוֹם שָׁמֵשׁ צו בִּיסְלָעַד בְּרָאַנְפָעַן.

— זעהסט-דו, יוסילע, אַבְּיָסָעַל בְּרָאַנְפָעַן אַצְינָר שָׁאַדָּט טָאַקְיָה אָפְשָׁר נִישְׁתָּה. הָא? האט, בְּלַעַבָּעַן, קָלוֹג גַּעַטָּאן, יָוּסִילָעַ, וואם דו האט אָזִי גַּוְתָּמָבָר גַּעַוְועָן דָּא דָעַם לִגְנָעָר. לְאִמְרָדָרָן זַיְקָנָשָׁט נַאֲרָעַן, בָּאַתָּה טָאַקְיָה, וואם אַיְזָר ער דָא אַזָּא פָּאַרְנָעָהָם? ער אַיְזָר, עַלְיוֹ הַשְּׁלָוּם, גַּעַוְועָן אַנְעָם-הָאָרֶץ, אַקְאַבְּלָעַפְּעַל, אַבְּרִיסָעַר.

— אַט דַּעֲרָפָאָר, ר' אַבְּרָהָם'יע, האב איך איז טָאַקְיָה לִיעַב. זעהט אַיְזָר, דַּעֲרָפָאָר טָאַקְיָה, וואם אַיְזָר הָאַט תָּמִיד לִיעַב צו זַעַגְעָן דָעַם.

— מְמוֹן קָוָח!... אַגְּנוּשָׁטָאַפְּט מיט גַּעַלְגָּעָן, עַלְיוֹ הַשְּׁלָוּם — רַיְסָען זַיְקָנָשָׁט דָּאָם גַּעַוְועָן, שְׁרַיְעַנְדִּינָן דַּאֲרָט אַיְן אַגְּנוּפָנָעַן שְׁטוּפָט רַעֲדָעַל.

— וַיְיַפְּעַל, אַשְׁטִינָעָר, זַעַט אַיְזָר אַיְתָם גַּעַבְעָן?

— אַקְיָן אַלְפִּים מִין אַיךְ אַיְתָם זַיְכָּר גַּעַבְעָן.

— קָאָרָגָן, נִישְׁקָשָׁה, אַיְזָר מַעַנְט צָוָלָעָן נַאֲך, נַאֲך...

— מַהְיָכָא תִּוְתִּי, אֹז אַיְזָר וּוְלִיט...

— אַיְן האב מַוְרָא טָאַקְיָה דַי גַּאנְצָע שִׁין אַלְפִּים.

— אַשְׁאָר זַעַנְט אַגְּאָר!... טָאַקְיָה וְקָאַלְפִּים.

דָּם קְלִיָּנָה מֵאַנְשָׁלֶיךָ.

— איך בין אָנָּאָר, אָוֹן אִיהָר וְעַנְתָּ אַקְבָּזָן!

— וְעוּמָט חַאֲפָעָן אִין כָּאָק!

— וְעוּמָט חַאֲפָעָן אִין בִּירָע.

עם וּוּרְט אַקָּאַכְּנָיְשׁ, אַבְּזָקְעָנָיְשׁ, יְוּדָעָן צְוִילְיְעָפָעָן זֶק.

— נִיְּן, נִיְּן! — הָעָרְטָז וְזֶק שְׂרִיְעָנְדִּינְג אַגְּמְבָעָן נָאָר פָּז אַרְיעָדָעָלָאָסָעָן — דָּם אִיז פָּאָר אִיהָר נִישְׁתָּקְיְּן שְׂוֹדוֹן! אִיהָר שְׁפִּילָט וְזֶק מִיטָּאָו רִיכָּעָן אַלְמָנָה? אִיךְ הָאָב פָּאָר אִיהָר אַנְּאַנְדָּעָר שְׂוֹדוֹן, עַם וּוּט מִיטָּנָאָטָס הַיְּלָפָגָעָן. סְאָיָ אִיהָר אַיְבָּרְגָּעְבָּלְבָּעָן אַפְּאַרְמָעָנָעָן, זֶק הַאָטָס אַגְּבָּלְיָאַטָּעָוּעָטָעָן בְּתוֹבָה אָוֹן מִינְגָּר וּוּט זֶק מִיטָּנָאָטָס פָּחָגָעָן, הַאֲפָעָן מִיטָּבָיָעָן הַעֲנָר.

— יְהָדוֹ, וְאַקְיָלְגָּנוֹרָנוֹן! — קְוִוְוְתָשְׁעָט אַבְּיְ-קָוְלָכָעָן — איך בִּין דָּאַרְוּף אִיךְ גַּעֲפָלָעָן. יְהָדוֹ, יְוּדָעָן, זַיְתָּ עֲרוֹתָה!

— אַרְחוֹת אִין דִּין טָמְאָתָעָן טָאָתָעָן אַרְיוֹן! — לְאֹזֶת וְזֶק הַעֲרָעָן אַקְוָלָה, אָוֹן דָּם רָעְדָעָלָן וּוּי אַבְּוּלָעָן וְזֶק צְוִילְיְעָגָעָן.

אִיךְ הָאָב אַוִּיסְגָּעַשְׁפָּאָנְט דָּם פָּעָרְדָּעָל, אָוּהָם אַוְמְגָעַקְהָרָתָט צְוִוְיְשָׁעָן זֶי הַאַלְאַבְּלָעָם מִטָּדָעָם פְּנִים צָמָם וְאָגָעָן, אַוְנְטָעַרְצְּזָפָאָסָעָן עַם מִיטָּאָסְפָּעָל סִיטְשָׁקָעָן, אָוֹן דָּעְרָנָאָךְ הָאָב אִיךְ מִיד גַּעֲנוֹמָעָן זֶי דָעָר אַרְבָּיִתְאָוִיסְפָּאָקָעָן טִיְּן בִּירָעָל, נָאָר קְוִים וְאָזָם אִיךְ הָאָב גַּעֲמָאָכָט אַגְּשָׁטְקָעָל סָדָר, אַוְיָוִנְהָאָנָגָעָן פָּז בִּידָעָ זַיְתָּעָן בְּוּרָי אַגְּרָעְנָזָעָל קְמִיעָלָעָד, בְּלִיטְשָׁקָעָן אַגְּמוֹרָקָעָלָעָד, עַטְלִיכָּעָטָעָטָעָט צִיְּזָוָן אָוֹן אַוְיָסְדָּרְתָּאָפָט אַסְטָאָטְשִׁיקָן, אַגְּטָלוֹתָקָטָן וּבְרוֹמָה, אִיז דָעָר בֵּיתְ-דִּין-שְׁמָשָׁן גַּעֲקָוּמָעָן צְוִילְיְעָפָעָן הַעֲנָדוֹמָעָן:

— אָוּי נָוָאָלָד, רָיְ מַעֲנָדָעָלִי! שְׁלוּם עַלְיכָם, רָיְ מַעֲנָדָעָלִי! דָעָר דָבִי, זָאָל לְעַבְּעָן, הָאָט אִיךְ וְעוֹרְשָׁעָן גַּעֲלָאָוּט בְּעַטְעָן, אִיהָר זָאָלָט וְזֶק שְׁטוּרִית אִין מִטְּאִיעָר בְּבוֹדָן. נִיבָּעָר, טָאָקִי נִיבָּעָר, רָיְ מַעֲנָדָעָלִי

דאַס וואָס דער רב איז אָזוי נֵד געוֹאָהָר געוֹאָרְעָן, אָז אוּך בָּצָּח
געֻקּוּמָעָן — דָּאַס נְרָאַד אִי מִיר קִין חִידּוֹשׁ נִישְׁתָּחֲוּן.
אוּז אַוְרוּשָׁע שְׂטָאָרט, אָן יְוָדָעַן דְּרִיבְּגָנְהָעָן זֶיךְ תְּמִיד אַלְצִידְינָג גַּעַשְׁוִינָר,
לאָן אַיְינָעַר בַּי זֶיךְ אַוְיסְרָעְדָּעַן עַפְּסָים אַוְאָרט, באָלְדָּטָאָקִי וּוַיְסָטָמָעָן,
דאַס אוּיפָּס דער צְיעַהְטָפָעַר גָּאַס אָן מָעַן צְוַרְאָגָט עַם אוּיפָּס טְעַלְעָלָעַן,
אָסְטָרְכָּר וּדְעַרְכָּר טְעַלְעָנְגָרָאָפָּס. אַחֲרִישׁ אִי מִיר נָאָר גַּעַוּן, וואָס בעָ
דָּאָרָף טִיךְ אָזוי דער רב האָבָעָן? אָן צָו וואָס האָט עַר נְאָז מִיר גַּעַשְׁקָטָמָעָן
דָּעַם בַּיְתָ=דִּין=שְׁמָשׁ אִין אָז אַיְלָעָנִישׁ? באָלְדָּטָאָפָּר אִי מִיר אַרְוּפָה
אוּיפָּס זַיְנָעָן — אַדִּין=תּוֹרָה'לְעָ... דָּא מָוָעָפָס זַיְן אַקְרָעָצָל... אָן
עַם האָט מִיר אַשְ׀יָּאָקָע גַּעַנְעָבָעַן אִין האָרְצָעָן! וואָרָום וואָה האָט אַיְהָר
דָּעַן אַוְרוּעַן, וואָס עַר וְאָל נִשְׁתָּחַפְּהָלָעַן בַּי זֶיךְ אִין דִי גַּעַשְׁעָפָטָעַן עַפְּסָים
אַמְּפָה'לְעָ, וואָס מָעַן וְאָל נִשְׁתָּחַפְּקָעָן צָו אִיהם גַּעַבְעָד זֶיךְ וּכְעָן?...
נִשְׁתָּחַפְּטָס דָּאַס בִּין אִיךְ אוּיסָעָן.

אִיךְ האָב אַיְבְּרָעָנְמִישְׁטָמָעָן קָאָפְּ מִינְעָן גַּעַשְׁעָפָטָעַן אָן מִיר אִיז
אַרְוּפָה אוּיפָּס גַּעַדְאָנָק דער מְחוֹתָן! אָפְּשָׁר טְשָׁאָטָעָוּת אוּיפָּס מִיר דער
מְחוֹתָן, ווֹיל מִיךְ צְיוּוֹנָעָן אַיְנְגָלָעָנָעָן דָּעַם נְדוֹן אָוָן וּוֹלָן וּוַיְסָעָן אַנְּעָקָן,
אַסְוּפָה. דער מְחוֹתָן מִינְעָר אִיז אַפְּרָאָסְטָמָעָנָל, עַר מִינְטָמָעָן, וואָס עַמְּפָעָתָמָעָן
שְׁטָעָהָט אִין דִי תְּנָאִים, מוֹעַן האָלְטָעָן אָוָן וואָס מָעַן האָט זֶיךְ מְתַחְיָיב
גַּעַוּן, מוֹעַן טָאָקוּ סְוִילְקָעָן. עַר פָּאָרְשָׁתָעָהָט נִשְׁתָּחַפְּטָס,
דאַס אַלְצִידְינָג אִיז לְאָוְ=דּוּקָאָ, עַס גַּעַתְּחָטָאָזְוִי נָאָר אִין שְׁמוּסָם, גַּלְאָט אָזוי
פָּוֹן אַיְדָעָלְקִיָּת וּוּגָעָן. מָעַן בְּעַדְאָרָף זֶיךְ בְּרִיאָת שְׁטָעָלָעָן טִיטָּן פּוֹלָעָן
מוֹיל. עַס וְאָל פָּאָר דָּעַר וּוּלְטָאָפְּנִים האָבָעָן, וּוֹי אַנוּוּרָעָ טָאָטָעָס אָוָן
זְיַדְעָס האָבָעָן זֶיךְ גַּעַוּן... נִשְׁתָּחַפְּטָס דָּאַס בִּין אִיךְ אוּיסָעָן. אַודָּעָר.
הָאָב אִיךְ גַּעַטְרָאָכָט, אָפְּשָׁר נָאָר חִילָה דָּעַר מָכוֹר סְפָרִים! יַעֲנָעָר מָכוֹר
סְפָרִים, מִיט וּוּלְכָעָן אִיךְ האָב פָּאָר אַיְהָרְגָעָן זְמָעָר גַּעַשְׁטָעַכְעָוּעָט

אויף פָּאָלְעָגָרְטָעָ מִינִים : אֵיךְ הָאָבָּ אַיְהָם אֵין חָלוֹף אַבְגָּעָנְעָבָעָן הַגְּדוֹתָה ,
הַקּוֹן-שְׁבוּעָה'לְעָךְ , הַה'לְעָן , וְאַלְפְּצִיּוֹנְדְלְעָךְ , הַיְנִטְיָנָעָ נִיעָ מעֲשָׂוֹת .
שְׁמָאָכְטָעָם , קַיְיָ אָונָ שְׁפִיָּ . אָונָ עָרָ מִיר — מַעֲנָה-לְשׁוֹןָם , תְּפָלָה-וּפָהָסָ ,
חָנָה-בְּתָ=טוֹבִים , מַעַשָּׂ , מַחוֹרִים , וּכְדָמָה נָאָךְ מִינִי סְפָרִים . אַקְשָׁיא אָוִיָּ
אַמְעָשָׂה , אָפְשָׁר הָאָטָה עָרָ וּזְרָ אַרְמָגְעָקְטָטָ , אָוָ עָרָ הָאָטָה וּזְרָ אַבְגָּעָנְאָרָטָ
אָונָ וּלְ אַיְצָטָ טָעָנָה'זָ אַמְקָחָ טָעוֹת , אַוְצִימָאָנְטָעָן בַּיְיָ מִיר עָפִים ! נָאָטָ
וְאָלָ שְׁוּמָדָ וְמַצְיָלָ זְיוֹן הָאָבָעָן צָו טָוָת אַהֲגָנָעָן מַוכָּר סְפָרִים . עָם קָעָן
צְוּזָעָצָטָ וְעָרָעָן דִּי גָּאָל פָּוָן וְיַיְעָרָעָ טָעָנָוָתָ אָונָ תְּבָיעָוָת ! ... נִישָׁתָּ דָאָם
בֵּין אָךְ אַיְסָעָן . חָפָלָל , סְאיָוָ מִיר גַּעֲוָאָרָעָן אוֹיפָןָ הָאָרָץ עָפִים נִישָׁתָּ
פְּרָעָהָלָהָךְ . אָהָרָעָ , אָהָרָעָ , מַעֲנוֹ בּוֹ דָאָךְ גַּעַהָן .

מִשְׁבָּה הָאָבָּ אֵיךְ מִיר גַּעַוָּעָן מַיְצָעָנְהָמָעָן אַפָּאָר סְמָאָטְשָׁקָעָם .
עַטְלָכָעָ קְלִיְינִיקְיָטָעָן , גָּאָרָ אַשְּׁפָּאָגָעָלָ נִיעָהָנָהָ . אָפְשָׁר וּעָטָ דָאָם
דָּעָרָ רְבִיצָעָן טְוִינָעָן אָונָ מִיר צְוָנִיאָ קְוָמָעָן ... נִשָּׁתָּ דָאָם בֵּין אָיךְ
אַיְסָעָן .

אויף מִין פָּעָרְדָּעָלָ בֵּין אָיךְ גַּעַוָּעָן עָפִים בְּרוֹנוֹן , וּוֹאָם אַיְהָם אִיָּ
גַּעַפְּהָלָעָן גַּעַוָּעָן גַּלְוָפָסָק , דָּרְפָּאָרָה הָאָבָּ אֵיךְ אַיְהָם מַפּוֹת אַוְנְטָרְגָּעָשְׁאָטָעָן
סְמִישָׁקָעָ , אַיְהָם דָּרְלָאָנָגָט אַזְוּעָן אֵין דָעָרָ מַאְדָעָן מִיטָּ עַמְלִיבָעָ שְׁמָעָ
וְוּרְטָלְעָךְ אָונָ , אַיְבָּעָרְגָּעָנְבָּרְדָּיָן אַיְהָם מִיטָּ דָעָם בִּידָעָלָ אַוְנְטָרָ דָעָם
שְׁמָשָׁסָמָ הַשְּׁנָהָה , בֵּין אָיךְ אַוְעָקָעְגָּעָנְגָעָן אָן בָּעָם , וְאָלָעָן אַיְהָם זְיָעָן
גַּלְוָפָסָקָעָרָ יְוָנָגָלָעָן רִיסָעָן סְטוֹרוֹנָעָם , וְוִיְפָיָעָלָ זְיָעָרָהָאָרָץ גַּלְוָסָטָן . רַעַכְתָּ
אויף אַיְהָם , עָרָהָאָטָ אָזְוִיָּ גַּעַוָּאָלָט . אָוָ אַיְהָם אֵיזָ נִיחָאָ גַּלְוָפָסָק — אִיָּ
מִיר אָזְיָאָ , וּוֹאָם פָּאָרָ אַדָּאָהָ אֵיךְ הָאָבָּ .

וּוְ אֵיךְ הָאָבָּ נָאָרָ גַּעַעְפָּעָנָטָן דִּי מִיר אָוָן אַרְיָיָנְגָעָנְטָרָאָטָעָן מִיטָּ אַפָּוָ
אַיְן שְׁטוֹבָ , אַיְזָ מִיר דָעָרָ רְבָּ גַּלְאָפָעָן אַקְעָגָעָן מִיטָּ אַפָּוָ
— אָויָ , רְיָ מַעְנָדָעָלִיָּ ! אָויָ , שְׁלוֹם עַלְיכָם , רְיָ מַעְנָדָעָלִי ! טָאָקִי נָאָרָ
אַיְין נָאָטָהָאָטָ אִיָּקָנְגָעָטָהָאָהָעָרָ פָּוָנָקָטָ אַיְן דָעָרָ צִיָּתָ , וּוֹאָם אַיְהָרָ
זְעָנָטָ אָונָגָנִיטָגָן , טָאָקִי שְׁטָאָרָקָגָנִיטָגָן , לְיַבָּעָרָ הַאֲרָצָעָדָגָנָעָרָ רְיָ מַעְנָדָעָלִיָּ
רְיָ מַעְנָדָעָלִי , דָאָסָ אַיְזָ מִן הַשָּׁמִים , דָאָסָ אַיְזָ בְּעַשְׁיָנְגָעָרְלִיךְ טָאָקִי אָנָסָ ,
רְיָ מַעְנָדָעָלִי ! אַיְהָרָהָאָטָגָעָמָאָן אַגְּרָוִיסָעָהָכָמָה , וּוֹאָם אַצְנָדָרָגָעָמָה
אַיְהָרָ אַגְּנָעָקָוָמָעָן , רְיָ מַעְנָדָעָלִי .

דִּי גַּרְזָוָעָהָכָמָה הָאָטָטָגָעָמָה גַּעַטָּאָנָגָעָמָה אִיָּ , מַעְנָדָעָלִי , נָאָרָ מִין
פָּעָרְדָּעָלִי — אָזְיָהָאָבָּ אֵיךְ דָעָסְטָמָאָלִי צָו מִיר אַלְיָן גַּלְאָכָטָ אַיְזָ וּזְ
אַיְבָּעָגָעָבָעָמָעָן אַיְהָאָרָצָמִיטָיְלִינִיקָ , דָעָם פָּעָרְדָּעָלִי גַּעַבָּעָלִי

אויף דיזה-תורות, ווי עם האט נאנץ קלאר אויסגעזען, האט מען מיך דא נישט גערופען, נאר וואס דען-ושע? — דאס האב איך נישט געקענט טאקי פארשטען. אונאנדרער וואלט זיכער געמיינט, או מען האט דא שטארק ארויסגעקוט אוייף זיין ביידעל מיט סחרה; נאר איך אבער בין ניט קיין מלופט-קינד און ניט ערשות געבעטען פונטס אי ארויסגעקרכען. או איך ואל מיך נישט קענען אונשטייען.

ז'הר זאלט וויסען אכלל: די וועלט בעשטעהט אויף אונגרעכטן. דער וואס בעדארף האבען עפיט א ניטיגען זאך. מאבטט זיך פָּלוֹמְרִישֶׁט געפנרט, אויו ווי זאך טויג איהם להולוין נישט, בכדי ער זאל עס קוייפען בחזי-חנן. ווען, למשל, אינגען געניטיגט זיך אין אטחוור, דיננט ער פָּלוֹמְרִישֶׁט אַסְלִיחָה, אַקִינָה, אַפְּעָקָעָל צִיצִית, דערוילט ער אַהֲרָה, אויוף קאמטאום, דעם מהוחר, ניט פָּלוֹמְרִישֶׁט אַבְּיָ אַט אַקּוֹק אָוּן לְעֵנֶת עַמְּנִידָעָר מִיט אַקְנִיטָש אָוּן מִיט אַשְׁמִינְכָּלָע: אַט פָּאָר אַקְלִינְגִּיקִיט זואלט איך עַמְּנִידָעָר אַזְנִיעָן גַּעֲקִיפָּט. די גאנצע אַעלט אָז אַמְּאָרָק, אַיְתְּלִיכָּעָר זוכט מציאות, אַיְתְּרִיבָּס אַנְדָּרָעָן אַבְּ צָרִירִיסָעָן; אַיְתְּלִיכָּעָר ווֹיל, יונגען זאל פָּעָרְלִירָעָן אָוּן ער זאל געפינען; אַיְתְּלִיכָּעָר מִינְטְּ קָדוּם כֵּל זיך, אָוּן ערשות דערנָאָר, או גָּאָט האט איהם געהאלפָּעָן חַאַפָּעָן אָזְוִי מציאות, אָוּן צומְאָכָּעָן אַגְּלִיק, ערשות דענסטמאָל, אָוּן ער קְרִיבָּת אִיהם שְׂוִין פּוֹנְטָהָלֶז, מִינְטְּ ער — זַוְּיַטְעָר טָאָקִי זיך... נישט דאס בין איך אויסען.

איך האב אין דעם רבִּים פְּנִים מִיךְ אַגְּנְשְׁטִימָן, אָו קוייפָּעָן ווֹיל ער בַּי מִיר פָּלָל נִיט. זויסט. זואלט ער דאָך נישט אַרוֹיסְגָּעוּזָעָן, אָוּ ער האט אויף מִיר אַרוֹיסְגָּעוּקָט. אַמְּתָה טאקי, דער ربָּ אַיִו אַהֲכָט אַרְעָנְטָה לְכָעָר כְּשָׂרְעָר יָוד, אָזָא יְאָהָר זאל איך האבען! אַבער אויף דער זואלט מוֹזָעָן דאָך נָאָרָעָן. אָפְּלָו די מְלָאָכִים האבען גַּעֲמוֹת בַּי אַברָהָם אַבְּינוּ נָאָכָטָן דעם סָדָר פָּוּן דָּעָר ווּלְטָה, וַיָּאָכְלָו — אָוּן זיך האבען געטָאָן מָוֵן גְּלִיאָך ווי זיך האבען געגעסען... נישט דאס בין איך אויסען.

דער ربָּ, זאל לעבען, האט מיך פָּאַרְבָּעָטען צו זיך אָז זיין בעז זונדעָר שְׁטִיבָּעָל, אָוּן אַנוּיוּעָנְדִּיגָּ נִיט דָרָר האנד מִיך געבעטען זוּצָע אויף אַבְּינְקָעָל אִיהם אַקְעָגָעָן. דאס בַּיְנְקָעָל אַבער האט בעדארפָּט האבען, ווי דער שְׁטִיבָּגָעָר אָזָי בַּי אַרְבָּ, אַצְוּבָּרָאָכָעָן פִּיסְעָל, אָוּן זיך זְרָאָגָעָן בַּי איך דאָך דענסטמאָל פּוֹנְטָס גָּאָנְצָעָן עַנְצָעָן אוּרָ גַּוְועָן — דעריבָּעָר

פארשטעהט זיך, איז ווי באָלד איך האָב איזן חאָפֿעַנִיש און איילעניש
טֵךְ דערזיף געועצעט, בין איך מיר געפֿאַלען. נאָר פונדרעסטעגען אַזְהָן
סְפּוֹנוֹת, דער רב האָט זיך געמאָלַט נישט זעהענדיג איז איך נוֹט
אַיסענְרִין.

זום צוּוִיתָן מַאֲלָה האָב איך מיך דערזיף געועצָט שׂוֹן פָּמְעַלְיָעַן,
זַיְשָׁטַט גַּעַכְּפָט, גַּוט חַיְמָעַנְדִּין זיך די בִּינְעָר. דער רב, זאָל לְעַפְּעַן,
הַאָט שְׁוַיְגַּעַנְדִּין גַּוְרִיבָּעַן מִיט בִּידָּע הַעֲנָר דֻּעַם שְׁטָעַרְעָן, גַּעַנְגָּעַט די
פָּאָרְד, עֲפִים ווּוִי ער האָט זיך שְׁטָאָרְקָן גַּעַיְשָׁוּבָּט. איך האָב אַסְּוִר נִישְׁתָּ
זַעַקְעַנְט פָּאָרְשָׁטָעָן, ווֹאָס זאָל עַם אַזְוִינְגָּם בְּעַטְיָהָן. איך האָב אַפְּיָוּ
אַגְּנָעַהוּבָּעַן נאָר שְׁטָאָרְקָן זיך ווֹאָנְדָרְעָן, ווֹאָס זאָל דָּס בָּאתְמָת טָאָקִי
בְּעַטְיָהָן? נאָר איך האָב מִיך ווֹידְרָעַר טָאָקִי מִשְׁבָּן גַּעוֹעָן: לאָס איך נִישְׁתָּ
זַיְן אַזְוִי נִיְצָגָן, אַזְוִי וּצְלָעַ לְעַטְעָר וּוּרְעָן נאָז אַז וּיְלָעַ, וּזְלָע אַז דָּאָר
שַׁיְן אַלְצְדִּינְגָּן ווַיְסָעָן. פְּךְ הַוָּה: נאָז אַז אַז וּזְלָע אַרְוָם נַעֲמָהָט דער רב
אַרְוָוִים פָּוֹן דער בּוֹזָעַם-קַעַשְׁעָנָע עֲפִים אַז הַבְּשָׁפְּקָעָל פָּאָפְּרָעָן אַז,
אַמְּאָך-גַּעַכְּבָּעַנְדִּין מִיט די אַקְסְּלָעָן, וְאַנְטָמָע ער צו אַזְרִיכָּט אַנְעַרְעַנְסָט
פְּנִים פְּהָאִי לִיְשָׁנָא:

רב מענְרָעְלִין אַט דָּס פָּעַקְעָלָע פָּאָפְּרָעָן האָט מִיר אַיְגָעַרְנָעַנְעַבָּעַן
פָּאָרְזִין טוֹיט יִצְחָק אַבְרָהָם עַלְוָה הַשְּׁלוּם, מִיט אַז בְּקָשָׁה, אַז תִּיבְּפָרָנָא אַז יְזִין
צִיוֹתָה נְשָׁמָה, זאָל אַיך עַם אַבְעֶרְלִיעַנְעַן פָּאָרְזָלָע אַנוּנָעָרָע נְנִידָמָים אַז
מְקוּיָם זַיְן אַלְצְדִּינְגָּן, בְּיוֹ אַזְוִי אַז הָאָר. ווֹאָס דְּרִינְגָּעָן שְׁטָעַת. צְוָאת הַמְּתָה.
חוֹי אַיהֲר ווַיְסָט, אַזְוִי דָּאָז אַזְוָהָטָמִים זַיְן זַיְן, לְכָן האָב איך באָלָד
נאָז דער פְּטוּרָה ווֹיְנָעָר, הַיְנָטָטָמָקִי, פָּאָרְבָּעַטָּעָן צו מִיר די אַלְעָרָנְגִים,
אלְיפִי הַקְּחָל אַנוּנָעָרָע, אַזְוִי האָב זַיְן גַּעַלְיָעָנָט אַטְקָצָת פָּוֹן די פָּאָפְּרָעָן
הַיְנָטָט, אַזְוִי דָּס אַיְבָּעָרְגָּעָן הַאָבָעָן מִיר אַגְּנָעַלְיָינָט אַזְוִי מַאְרָגָעָן, ווֹאַפְּ
זַשְׁעָר ווְלָע אַיך פָּוֹן אַיך? פָּוֹן אַיך, רב מענְרָעְלִין, ווְלָע אַיך, אַיהֲר זאָלָט
זַיְן מְטוּרִיחָז זַיְן מִיט אַיְיָר כְּבָוד אַיך קַומָעָן צו מִיר מַאְרָגָעָן פְּרִיה, אַט.
זַרְצָה-הַשָּׁם, בְּשַׁעַת קְרִיאָת הַפְּטָרָה. פָּאָר ווֹאָס? אַט דָּס ווּעַט אַיהֲר
זַוְּסָעָן, אַס-וּרְזָה-הַשָּׁם, לְאַהֲרָה הַקְּרִיאָה. מְסֻתָּה אַזְוָהָט. מַאְרָגָעָן
חָעַט אַיהֲר שַׁוֹן ווַיְסָעָן, אַז אַיך האָב אַיך מְטוּרִיחָז גַּעַוְעָן אַיְבָעָר אַדְבָר
גְּדוֹלָה. לְעַת-עַתְה נִיבָא אַיך לְיִעָנָעָן, פָּאָר זַיְן אַז דער הַיָּם, בִּיחִירוֹת
אַט די עַטְלִיכָע בְּלַעַטְלָעָה, ווּלְלָע אַיך האָב הַיְנָט פִּירְגָּלְיָעָנָט פָּאָר
אַנוּנָעָרָע נְנוּרִים, בְּרוּ אַיהֲר זאָלָט בְּעַקְאָנָט וּוּרְעָן מִיט דֻּעַם עַנְזָן מְתַחְלָת

זַעַר סִין

ענדעדי פוכר פאריט.

או איך בין צורינגעקוטען צום ביה-המדרשה, האב אויך געטראפֿעַ
טיאן הונגערינג פערדאָל נעהבען זיין עם שטעהט, מיט אויפֿגעשטעלטע
אייעראָן, און קוקט אין ביירדאָל ארײַן. נו, חַלְמָה טִינְנָר, זאג איך,
אַ גַּעֲהֵם-גַּעֲבֵנְדִּין אַיהם פְּרִיּוֹנְרְלִיךְ בַּיִּדְרָר שְׁאָפְרִינְגַּע. קֶוּם, זאג איך,
עַסְעַן סִיטְשָׁקָעַ! לְעַת-עַתָּה, חַלְמָה טִינְנָר, בִּיסְטָדוֹ נִישְׁתְּקָרָאנְקַע זַו עַסְעַן
סִיטְשָׁקָעַ. פָּאָרְגְּעַן, אַס-יִרְצָח-הַשָּׁם, או דַי חַלְמָה דִּינוּעַ ווּעַט אַיְינְגִּין אָן
אַיךְ ווּלְ וְעַהְן דַּעַם פּוּעַלְיָוֶזָא דְּעַרְפָּוֹן. זַיךְ וְעַהְן מִיט אַגְּרָאַשְׁעַן. דָּעַנְסְּטָה
מָאָל, וְעַהְסְטָה, הַאָסְטָה-וּוּ בַּיִּמְרָא גַּאנְצָ מַעֲסְטָעַל הַאָבָעַר, אַיךְ גַּעַרְתָּ
פָּגָע עֲרוֹת דַּי פָּגָע בְּהַמּוֹת, וְאַם גַּעַלְתָּגָעַן דָּא אַוְיפֿעַ שָׂוְהַלְהַווּן!

אויף איזנעם פון יונע בלעטלען, וואס דער רב האט מיר גאנגעבן,
עה אין, שטעהט אנטערשריבען מיט גרויסע אותיות:

וירדי ליאדך אברדא

און דערנאך הוייפט זיך אין צו דערצעלהען עפֿים נאר א גאנצע מעשה, אויך
איך בנ געפּוירען געוווארען, דערצעלהט יאַחֲק אַברָהָם, אַין דעם
אַטְעַטְמָל בעוילויוֹרְעָוּ בֵּי אַרְעָטָעַ עַלְתְּעָרָעַן. מִין טָאָטָעַן גַּעֲדִינְק אַיך
זִוְשָׁט, וְאַרְוּם עֶר אֵי גַּעַשְׁתָּאָרְבָּעַן בְּשָׁעַת אַיך בנ אַנְקָעַגְּעָן אַין דֵי
זַיְקָעַלְעָן. עֶר האט אַבְּגָעַנְגָּלְאָזָנָן גַּאֲלָן מִוּת יְרוֹשָׁה אַשְׁלָאָפָּעַ וְוַיְבָּטָעַ
אַהֲבָה בְּיַסְעַל קִוְּנָרְעָרְלָעַן אַוְן מִיך אַזְּנוֹגָבָ. וּוַיְתַּעַר נָאָר גִּישָׁת. אַיך
זִיְבָּחָבָן אַין צו גַּעֲדִינְקָעָן, וְאַס מִיט מִיר האט זיך פָּאָסְוָרָט, עַרְשָׁת אַין דעם
עַלְתְּעָרָפָן אַפְּנָה, זַעַקְמָה יְאָהָה. וּוּדְלָאָגָן וְאַיך גַּעֲדָעָנָק, האט מען מִיך
אַין דער יְוָגָנָה, אַפְּנִים, נִישָׁת גַּעַהְאָלְעָן פָּאָר אַגְּרוּסָן חַטָּם. אַו אַיך
פְּלָעַג עַפְּים זַאֲגָעָן אַדְרָעָר עַפְּים טָאָן, פְּלָעַגְטָעַן מַעַן זַעַהָר לְאָכָעָן, גַּעַבָּאָ
לְעַזְוָעָט האט מען מִיך כָּלְלָ נִישָׁת. מַעַן האט מִיך נִישָׁת גַּעַקְוָשָׁת, נִישָׁת
גַּעַנְלָעָט, נִישָׁת גַּעַהְאָלָט, וְאַנְדָּרָעָר קִינְדָּרָעָר, אַוְן אַיך האָב אַמְּאָל
גַּעַוְוִינְתָּה, האט מען מִיך נִישָׁת אַיְינְגָעָנוּמָעָן מִיט לְאַקְעַטְקָעָם. מִיט צָוָא
קִעְרָקְעָלָעָךְ, מִיט שְׁפִּילְעָכְלָעָךְ, נָאָר מִיט פָּעַטָּש אַוְן מִיט קְלָעָפָא. דָּאָס
וְאַרְטָה רְחוּמָנוֹת האָב אַיך קִינְגָּאָל נִישָׁת גַּעַהְעָרָט. אַיך האָב נִישָׁת גַּעַ-
חָרָטָה, אַשְׁטִינְגָּה, מַעַן זָאָל זַאֲגָעָן: אַשְׁטִינְגָּה, עֶר האט נִעְבָּעָךְ נִישָׁת
גַּעַנְסָעָן; אַרְחָמָנוֹת, דָּאָס פְּנִים אַיְוָם אַיְתָם נִעְבָּעָךְ גַּעַשְׁוָאָלָעָן; אַרְחָמָנוֹת,
עֶר האט נִעְבָּעָךְ זִיך נִישָׁת אַוְסָגְעָרוֹהָט, עֶר קוֹטָט נִעְבָּעָךְ אָב אַוְן זָאָל;
גַּעַרְטָה זִיך נִעְבָּעָךְ; אַרְחָמָנוֹת, עֶר לִיְוָרְטָה נִעְבָּעָךְ קָעָלָט, עֶר גַּעַהָט נִאָקָעָט,
בְּאָרְפִּים; אַרְחָמָנוֹת, עַס שְׂוִירָעָרָט אַיְוָם דֵי בְּיוֹנָה, עֶר האט נִעְבָּעָךְ
אויף זִיך קִיּוֹן לְוִית פְּלוּיָשָׁ נִיט, אַיך האָב גַּעַהְעָרָט נָאָר זַאֲגָעָן: קוֹטָט נָאָר

אן דאָס שענע פנימ, די אַגְּנָגֶבְּלָאָזְעָנָע צורה, די רוויטע פֿים ווי בעריקעס; קוקט נאָר אָן דעם פֿרָעָסָדָר, עס גַּעַתָּה אַידָּה שׁוֹין אַיבָּעָר די סְלָגָנָע — גַּעַתָּה נאָר דעם שענעס נַפְשָׁ, עַר הַיְּבָט שׁוֹין אָן זַיְגָע אַנְשָׁטָלָעָן — צַאָפְּלָעָן, צִיטָעָן אָן קְלָאָפְּעָן מִיטָּ די צִיְּהָנְרָלָעָךְ... אַגְּרָוִיטָאנִיס אַקְינֶר אַיְזָף דָּעָר וּוּלְטָ אַיְבָּעָרִינָעָ זָאָן, אַיְתָלְכָעָן גְּרוֹזָים אַיְזָן די אַיְגָעָן, מָעָן וּוּינְשָׁטָ אַיְהָם נַעֲכָע שְׂתִילְעָרְחִיטָדָ דָעָם טָוְגָרָט נַאָךְ לְגַעַנְדָרָן אַיְן בּוּידָ, מָעָן גַּעַתָּה אַיְזָף בְּיָם נַעֲבָרָעָן וּוּלְעָן ווי אַגְּנָעָקְצִיעָץ, נאָר אַיְדָעָר עַר קְוקָט אָן די לְוַתְּגָנָע וּוּלְטָ אַיְזָעָן אַיְבָּעָקְשָׁן שׁוֹין דָמָ-שָׁוֹנָאִים, אָיְזָעָן דָאָ, הַאָדָרְוּוּת עַר זָוָן ווי עַס אָיְזָעָן דָרְעוּוּקָט אָפְּלוּ בּוּ וּזְיָגָע אַיְגָעָן עַלְטָעָרָעָן נִישָׁת קְמָן גַּעַפְיָהָל פָּוּן רְחָמָנוֹת זָוָן, סִירָעָן ווּעָן עַר וּוּלְטָ נַעֲכָעָן מְסֻבָּן קְרָאָנָק, עַרְשָׁת דָעַנְסְטָמָאָל רְוָפָט וִיךְ אָן ווי אָבָד אָס מְעַנְשָׁלָךְ הָאָרֶץ, ווּאָס אָזָי פְּרָעָשְׁתִּינְגָּרָט גַּעַוְאָרָעָן פָּוּן צָרוֹת אָן לִיזָד אַיְזָעָן דָרָר בְּוּטָעָרָר אַרְעָמְקִיָּתָ : עַרְשָׁת דָעַנְסְטָמָאָל צְיוּנָעָן זָוָן פָּאָר אַיְזָעָן ווי די אַמְתָעָ רִינְגָע עַלְטָעָרָעָנָס-גַּעַפְיָהָל עַן אָן שְׁטָעָלָעָן זָוָן פָּאָר צְיוּנָעָר, פְּשָׁרִיעָ נַשְּׁמָה אַיְזָעָן אַוְשָׁלָיָג פְּעָרוּוּסָט, פְּעָרְשָׁוָאָרָצָט גַּעַוְאָרָעָן נַעֲכָעָר, נִשְׁתָּה אַיְזָעָן אַוְשָׁלָיָג פְּעָרוּוּסָט, זָוָן ווי אָרָעָן זָוָן אַלְצָדְוָנָג אַיְזָעָם מִיטָּ שְׁרָקְלִיכְעָדָ לְעַבְעָן פָּוּנָר בְּרָנָעָן קִינְדָר, ווּאָס אַוְאָשָׁוּרָעָן אַלְצָדְוָנָג אַיְזָעָן דָרָר לְעַצְטָעָר צִוְּיָוָט אַלְיָוָן גַּעַפְיָהָל — עַס מְטָבָעָן וּוּינְטָ אַיְזָעָן דָרָר בְּלָוְתִּינָג טְרָהָרָעָן. אָז אָפְּרָעָתִינְגָּרָט הָאָרֶץ עַפְעָנָט זָוָן, אָז אָס עַר אַשְׁיָר בְּשָׁעָת אָס אַיְזָעָן לְאָס אָס גַּעַתָּה די קִרְהָרָע — דָאָס הָאָב אַיְזָעָן דָרָר לְעַצְטָעָר צִוְּיָוָט אַלְיָוָן גַּעַפְיָהָל — עַס טְרָאָגָט, קָאָכָט, רְוָוָשָׁת מִיטָּ אַשְׁרָעְקְלִיכְעָרָ קְרָאָפָט! זָהָר אָפְּטָתָקִי בְּעַוְיָוָנָעָן דְּשְׁרָיְבָר אַרְעָמָעָ עַלְטָעָרָעָן זְיָעָרִים אַקִינְדָר אָס סְקָ שְׁטָאָרָקָר אָס רִיחָרָעָנְדִינְגָר ווי די רִיחָרָעָנְדִינְגָר לְיָוָט...
געַהָאָדָרְוּוּת הָאָב אַיְזָעָן ווי אַוְילְדָר פְּעָרָד אָס סְטָעָט-פְּאָרְגְּרָעָבָט, פְּאָרְוִוְילְדָעָט, אָוֹן הָאָב אַיְזָעָן מִיר גַּעַתָּה דָי אַלְעָ מִיאָסָע קוֹנְדִּיְּסָקָע וְאַכְּבָעָן מִיטָּ אַלְעָ אַבְשָׁנִיצְלָעָן. אָטְבָע הָאָב אַיְזָעָן גַּעַתָּה קְוֹקָעָן יְעָנָעָם אַיְזָעָן מִיטָּ אַלְעָ אַבְשָׁנִיצְלָעָן. אָטְבָע הָאָב אַיְזָעָן גַּעַתָּה קְוֹקָעָן יְעָנָעָם אַיְזָעָן אַרְיָין בְּשָׁעָת עַר הָאָט גַּעַתָּה אַזְמָעָן אַיְזָעָן אַיְזָעָן די אַיְגָעָן. דָי מַאְמָעָ טְיִינָעָ פְּלָעָגָט מִינְזָדְרָפָאָר גַּעַתָּה אַיְזָעָן מַאְלָה הַרְגָּנָעָן — שְׁלָאָגָעָן אַיְזָעָן רִיחָרָעָן מִיר שְׁטִיקָעָר פְּלִישָׁת. אַמְּלָאָ אַז אַז בְּנָן עַפְסָ גַּעַלְעָנָעָן קְרָאָנָק אַז אַז מַאְמָעָ אַיְזָעָן צָוְמָר גַּעַוְאָרָעָן, הָאָב אַיְזָעָן מִינְזָדְרָפָאָר פְּעָרְקָוָקָט אַז אַז אַיְזָעָן די אַיְגָעָן, אָז אַז אַיְזָעָן הָאָב גַּעַעַרָהָן, אָז זָוָן ווי לְאָזָט ווי קְוֹקָעָן גַּעַשְׁתָּ צְרוּדָעָן קִינְיָן קְרוּם וּוּאָרטָה, הָאָב אַיְזָעָן מִינְזָדְרָפָאָר גַּעַעַנָּט אַיְנְהָאַלְמָעָן אָז אַז אַז בְּעַטְמָה, ווּאָס אָז אָס פָּאָר

דאס קליאינע מענשעלע.

א מענשעלע דס דיד אין די אויגען? די מאמע האט א שמייכעל געטען
און גענטפערט: נארעלע, דאס קליאינע מענשעלע איז די נשמה! דאס
קליאינע מענשעלע או נישטא אין קיינעםס אויגען, נישט אין די אויגען
פון די חיות און בהמות, נאר אין יודישע אויגען.

דר עראמעס דיאוינער ענטפער איז מיר אריין שטארק אין קאָט
אין האט איז טיר וערוואקט אַסְטְּ פְּרֶשְׁ צְפָלְבִּינְגַּן גַּדְאַנְכָּעַן. אַז
א מאמען ואַנט, מספֿאָם ווֹיס זֵדְאָך, ווֹסְמַן זֵז אַנט, זֵז אַזְדֵּאָך
א מאמען. אַנוּסְעָם, אַפְּשָׁר צָעָהָן מָלֵל נְרַעֲמָעָר פָּוּן מִיר, אַיְהָר אַיְזָן
עַנְגָּר אַז נְרַעְבָּר פָּוּן מִין נְאַצְּצָעָר הַאֲדָר. דָּרְיבָּרְהָאָב אַיךְ אַנְגַּנְוָמוּן
אַיְהָרָה וּרְעַטְּרָה שְׂוִין גְּלִיךְ זֵז אַנוּסְעָם, אַוְּסְגַּעְמָאַכְּטָעָן זֵז אַן דְּרִינְגָּעָן.
עַנְגְּוִיפְּטָפָן גְּאַצְּעָן הַאֲרָזָן.

פָּוּן דָּעַנְסְּטָמָאָל אַז מִין כְּהַהְדָּרָמָה שְׁטָאָרָק בְּעַשְׁעַפְּטִינְתַּן גַּעוּוּן
טִיט דָּעַם קליאינעם מענשעלע. עַם אַיְזָן דָּאָךְ עַפְּטִים נָאָר אַחִידָּוָשׁ,
אַצְקָאוּזָעָן זֵז! אַזְנָאָף אַפְּלוֹ האָב אַיךְ נִיט פָּאַרְגָּעָסָעָן דָּאס קליאינע
מענשעלע, עַם האָט מִיר זֵדְאָךְ גַּעַלְמָוֹת, אַיךְ הַאָלָט דָּאס קליאינע מעַנְנָעָן
שְׁלָעָן, אַיךְ שְׁפִּיל זֵז טִיט רַעַם קליאינעם מענשעלע. אַיךְ בֵּין נָאָר אלְיָזָר
אַקְלִין מענשעלע, שְׁפְּרִינְג אַזְנָאָגָעָן די אוּגָעָן זֵז אַקְלִין מענשעלע! הַפְּלָל,
דָּאס קליאינע מענשעלע אַזְנָאָגָעָן זֵז פָּוּן אַרְיוֹסְטָפָן זֵזָן. עַם האָט מִיר
עַפְּטִים זֵז אַזְוִי גַּעַלְיָסְטָפָן אַזְוִי זֵז זֵז אַקְלִין מענשעלע. אַקְאַטָּאָוָעָם,
אַקְלִין מענשעלע אַזְנָאָךְ די נְשָׁבָח אַינְגַּנְאַצְּעָן גְּרוּזָס זֵז אַפְּלוֹי, דָּאָכְטָן
זֵז, אַנְאַרְנִישָׁט אַזְנָאָגָעָן אַזְנָאָגָעָן, דָּאס לְעַבְּעָן!... מִיר אַזְוִי
אַגְּנָהָזָק, זֵז אַזְוִי דָּעַשְׁאָפָט מִן דָּאָס קליאינע מענשעלע? אַזְנָאָגָעָן
אַגְּנָהָזָק, זֵז אַזְוִי דָּעַמְעָן דָּעַם שְׁטָאָרָק זֵז טְרָאָכְטָעָן.

איינְמָאָל פָּיָן אַיךְ גַּעַפְּאָלָעָן אַזְוִי אַנוּ אַוְּבָּעָרָה-הַסְּפָרָה. בְּשַׁעַת די
מאמע האט איינְגַּעְבָּוּגָעָן דָּעַם קָאָט אַרְיִיסְצְּנָעָהָטָעָן אַטְּעַפְּלָעָל פָּוּנָס
אוּוּזָעָן, בֵּין אַיךְ פְּלוֹצִים צָוְגָעָלָאָפָעָן זֵז אַפְּרִטְיָשָׁטָעָר — אַיךְ ווֹיסְמַן
ニישט, ווֹסְמַן מִיר אַזְנָאָטָאָל גַּעַשְׁתָּהן — אַזְנָאָב אַיְהָר פָּוּן חִוְנָעָן
אוּזָעָן גַּאֲטִים בְּעַרְאָתָה אַזְעָן גַּעַטָּאָן מִיט דָּעַם קוֹלָאָק אַזְנָאָגָעָן,
בְּדוּ דָּאָס מענשעלע זֵאל אַיְהָר פָּן די אוּגָעָן חָאָטָשׁ אוּזָעָן זֵאלְעָלָאָרוּסָם
שְׁפְּרִינְגָעָן. אַיְהָר קָעָנָט אַיךְ מְשֻׁעָר זֵז, וּוּפִיעָל פָּעַטְשׁ אַזְנָאָגָעָן אַיךְ
הָאָב דָּרְפָּאָר גַּעַלְיָוֹת. אַחֲזָן דָּעַם הָאָב אַיךְ אַגְּנָהָזָק מָגָן נִישְׁטָגָעָן
גַּעַסְעָן, וּאָרוּס די מאמע גַּעַפְּעָק האָט מִיט אַיְהָר שְׁטָרָעָן צְוָבָאָכָעָן דָּאָס
טְעַפְּעָל קָאָלִישָׁ.

אנ' אנדערסנטמאל האב איך נעהצפט נאך א גערעסערן פסק. ס' איי אין טיר ארין אנ' אפוקוריסישער געדענק, נישט צו בענינגען זיך מיט דעם גלייבען אין דער מאמעס ווערטער, נאך טאקי אליין צו פריווען, מיך צושפזקאנגען אויב א בהמה האט א מענשלעל, א נשמה הייסט עס, צי ניט, צו איז מיינער צונגעאנגען אויף דער גאט צו א קוה, און בשעת איך האב מיך גענמנען אריינוקען איזהו אין די אויגען, האט זיך וורט געווען מיט די הענער און שערקליך שטארק צופילט, דער צייכען איז טיר טאקי עד הימים אויף דער לינקר באק געבליבען. די אלע קלעפ האבע נישט ארויסגעשלאגען, פארקערת, זי' האבע נאך מעהר אין טיר ארין געשלאגען דעם געדענק פון א קליען מענשלעל.

געלערענט האב איך אין דער תלמוד=תורה, וואם א תלמוד=תורה אין, זוייסט איזהו זעהדר גוט אליין אין איך פערשפֿאָר עס איז צו של-דערן. דאס איז א קבר אויף צו בענראבען אדרעמּו יודישע קינדער, אַ פערשלָָאנען זי' דו קעפ און אַבְּצְוִירִישָׁן פון דער וועלט; דאס איז אַ פָּאֶבְּרִיקָע אַוִּיפָּ צו פָּאֶבְּרִיצְרָען טוינעניכטסען, לעידיגנער, בָּרוּנָעַ, פָּעָרוֹאַהָרְלָאָוּטָע אָוְגְּלִיקָעַ נְפּוּשָׁות; דאס איז אַ ווּסְטָעַ נְרוּבָּאַ, אַלְאָכָּר, אַנְאָוְרִינָע חֲרָבָה אַוִּיפָּ הַוְּהַנְּרָשָׁע פִּיסְלָעָךְ, זי' גַּעֲוֹעַהְגָּטָלִיךְ בַּי אָנוּן אין די שטערטעלעך, וואם איז אַהֲרָה, אַבּוּשָׁה, זי' וְאַלְעָן מְרָאָנָען אַוִּיפָּ זי' אָוָאָ טִיעָן, הַיְלָגָעָן נְאָמָעָן... ווי טיר דאכט זיך, בין איך נישט געוווען אַנוֹאָבָּי יונגעל. בי אַכְּטָה וְאַהֲרָה לְעֵרָן האב איך שווין געלערענט חומש מיט חבור, מיט אלע אַוְסְרָעְדְּנִישָׁען פון רְשִׁיָּאַ, חָאַטְשָׁע אַיך בַּין נאך שטומפֿגָּן געוווען אַוִּיפָּ דָּרָר עֲבָרִי. אַפְּנִים, מע קען זיך זי'ן אַלְמָרְן אָוּן פָּונְדָּעְטָוּעָגָעָן פָּאֶרֶט אַגְּרִיסְטָר נָאָר, אַיְינָס צָום אַנְדָּעָן דָּאַט נִישְׁט... .

די מאמע מײַנע פְּלָעַנְטָ מִיךְ רְוָפָעָן שְׁלָמִימָול אָוּן אַיז באַמת מאקי זעהדר גערעכט געוווען. אין דער תלמוד=תורה בין איך שליט'mol'דינער געוווען מעהר פון אלע אַנְדָּעָר קוּנְדָּעָר. דער רבּוּ, וואם פָּאֶרֶדִינָט אַסְכָּר נִישְׁט אַיז צו הייסען, האט זעהדר לְיעֵב גַּעַחַת דָּעַם עַנִּין פון שמײַיסָען, אפשר נאך מעהר ווי דעם ביטערן טראָפָען. ער האט פְּשָׁוֹת גְּרוּם הנָּהָג גַּעַחַת צו פִּינְיָגָעָן, גְּלָאָט אַיז זיך, די פָּאֶרֶוִיסְטָן, פָּעָרוֹאַגְּלָטָע קִינְיָרְלָעָךְ נְעָבָעָר, וואם זענען אָהָן דעם אַיז גַּעַנְגָּטָעָן אָוּן קְוִים וואם די נשמה האט זיך אָין זי'ער דָּרָעָן אַוְסְנָדְיָוּרְטָעָן גַּוְּפָ גַּעַהְאַלְטָעָן. ער האט גַּעַבְּרָאָכָעָן די צַוְּבָּרָאָכָעָן בִּינְעָר, גַּעַזְוָפְּט, גַּעַרְסָעָן דָּאַט

שְׂטִיקָעַל לְחֵב, אָן דָּעַר בַּעֲסַטָּעֶר חַלְקַ קְלָעַפַּ אַיִוּ מִיר, שְׁלִימַיּוֹל, אַגְּזַעַקְוּמָעַן. עַד הַאָט צָוֵם סֻפֵּר אַוְיףַּ מִיר וַיַּקְשֵׁר פָּאַרְעָסָעַן מִחְתָּמַת גַּעֲקוּמָעַן. וְעַד הַאָט צָוֵם סֻפֵּר אַוְיףַּ מִיר וַיַּקְשֵׁר פָּאַרְעָסָעַן מִחְתָּמַת גַּעֲקוּמָעַן. וְאַךְ, מִיךְ גַּעֲהָרְגַּעַט-גַּעֲשָׁלְאַגְּנָעַן אַזְוֵי, אָז אַיךְ בֵּין פָּוּן וַיַּנְעַזְעַן הַעֲנָר קְוִים לְעַפְעָרִיגַג אַרְוִים אָנוֹן גַּעֲמוֹת אַוְיפְּהָעָרָעַן צַו גַּעַתְּן אַין דָּעַר תַּלְמָדְרַתְּהָרָה, צַוְעָה אַיִוּ אַזְוֵי גַּעֲשָׁעַן:

דָּעַר רַבִּי חַקְתַּ אַמִּתְמִיר אַין דָּעַר סְדָרָא בַּרְאָשִׁית אַוְיסְגָּנְעָרְעַט אַוְיףַּ
דָּעַם פְּסָוק, "וַיֹּאמֶר לְמִן לְנַשְׁיוֹ" אַזְוֵי: לְמִן אַיִוּ גַּעֲעוֹן אַ בְּלִינְדָּר, תּוּבָלַ—
קִין הַאָט אַיִם גַּעֲפִיהָרָט, אָנוֹן אַז עַד הַאָט דָּרְרוּעָהַן פָּוּן וַיַּיְתְּמַעַן זַיִן וַיַּדְעַן
קִין, הַאָט אַיִם זַיִן אַוְיסְגָּנְעָרְעַט, אָז דָּאַס אַיִוּ אַחֲיה (דָּעַר רַבִּי הַאָט גַּעַט,
צַאנְגַט אַ פּוֹקָם, בְּלִרְיַוְדַט) אַז דָּאַס בַּעֲסַעַר מְסַבְּרַץ צַוְוֵי) הַאָט עַד צַו דָּעַם בְּלִינְדָּר
דָּעַן, צַו לְמִין, גַּעֲזָאנְט, אָז עַד וְאַל צַילְעַן אַוְיףַּ דָּעַם פּוֹקָם, הַאָט עַד
גַּעֲזִילַט אָנוֹן אַיִם גַּעֲהָרְגַּעַט, אָנוֹן אַז לְמִן אַיִוּ גַּעֲהָרְגַּעַט גַּעֲזָאנְט, אָז
דָּאַס אַיִוּ גַּאֲרַ קִין זַיִן וַיַּרְעַע, הַאָט עַד גַּעֲטָמַשְׁת אָנוֹן הַאָנְדָר אַין דָּעַר
אַגְּנְדָּרְעָהַן אָנוֹן עַד הַאָט דָּרְרוּוְיַוְלַז זַיִן וְהַן תּוּבָלַ, קִין צַוקְלָאַפְּט אַוְיףַּ
טוּמַט, הַאָבָעַן וַיַּנְעַזְעַן וַיַּיְבְּעַר, דָּעַר פְּרַאֲפַר פָּוּן אַיִם זַיִן פְּרַוְשַׁ גַּעֲעוֹן, דָּאַס
טִוְּיַטְשׁ אַפְּגַּנְעַשְ׀יַרְתַּ, הַאָט עַד זַיִן אַיְבְּגָרְגַּעַטְעַטְעַט, וַיֹּאמֶר — אָן עַד הַאָט
גַּעֲזָאנְט, לְנַשְׁיוֹ — צַו זַיְנַע וַיְבַעַר, עַרְתָּה וְצַלְתָּה, שְׁמַעַן —
הַעֲרָתַ, קוֹלִי — מִין קוֹל, נַשִּׁי — וַיְיַעַבַּע, לְמִן — לְמִן! ...

וַיֹּהֵי הַיּוֹם אַיִוּ מִיטַּ אַטְאַל גַּעֲקוּמָעַן אָנוֹן תַּלְמָדְרַתְּהָרָה עַפְטַס אַדוּיטַשׁ,
אַגְּנְעַנְאַלְטָעַר, דָּאַכְטַזְוַן, אַזְשַׁ פָּוּן פַּעֲטַעְבּוֹרְגַּן, מִיטַּ אַיִם זַעַנְעַן גַּעַטְ
קַוְמָעַן אַלְעַ גַּבְאָס פָּאַרְהָעָרָעַן דִּי קִינְדָּר, צָוֵם שְׁלִימַיּוֹל בַּעֲדָרָףַ, עַד
מִיר נַדְאַר הַיִּסְעַן פַּעֲרְתִּיְתְּשַׁעַן אַ שְׂטִיקָעַל חַוְמָשַׁ אָנוֹן נַאֲךְ דָּעַם גַּוְמָעַן פְּסָוק
וַיֹּאמֶר לְמִן לְנַשְׁיוֹ! וּוּעַן הַאָבַּ אַינְקַדְעַן גַּעֲרָעַת מִיטַּ אַמְעַנְשָׁעַן אָנוֹן
בְּפַרְטַן נַאֲךְ מִיטַּ אַדוּיטַשׁ, אַגְּלָוַהַ ? אַיךְ הַאָבַּ גַּעֲפְלָאַטְעַטַּ, גַּעֲצִיטָעַרְתַּ
אַזְוֵי וְאַ פִּישַׁ אַיִוּ וְוַאֲסַעַר. עַם הַאָט מִיר גַּעֲרוּשִׁט אָנוֹן דִּי אַוְיְעָרַן,
גַּעֲלָאַפְּט אָנוֹן הַאָרָץ, דִּי הַאָרָהָבָעַן טִיר זַיִן גַּעֲשַׁטְעַלְטַקְאַפְּוַיְרַ, אָנוֹן
אָזְנַן דִּי אַוְיְגָעַן אַיִוּ גַּעֲוָאַרְעָעַן פַּגְנְסַטְעַר אָנוֹן לִיְכָוָגַן צַונְגַּיְדַּ, אַקְוָרָאַט
אַזְוֵי בְּשַׁעַת מַעַן קוּקְט אַיִן דָּעַר וְזַיִן אַרְיִין, אַיךְ הַאָבַּ גַּעֲפְלָהַלְטַ, אָז אַיךְ
אַעַלְגַּנְשַׁט אַיִן שְׂטָאַנְדַּ וְזַיִן אַוְיְסַזְוָרְעַזְעַהָלְעַן אַזְוֵאַגְּרָוּסְעַ לְאַנְגַּע מַעַשְׁתַּ
מִיטַּ לְמִין אָנוֹן דָּאַ שְׁטַעַתְשַׁטְשַׁטְמַעַן אַיְבְּפַעַרְזַן הַאָלָן, אַיִין קוֹל : זַיִן, זַעַן ! —
חַאַסְמַס וְאַל אַיךְ טַאַי, סַעַן מַזְוֵּן אַגְּנָעַן, עַם הַאָט מִיר פַּעֲרָנוּמָעַן דָּעַם אַטְהָעַם,
אַיךְ בֵּין אַרְוִים מִיטַּ דָּעַר שְׁפָרָאַכְעַ, מִיךְ שְׂטָאַרְקַ פַּעֲרָבָאַלְעַזְמוּטָעַט אָנוֹן
אַגְּנְדָּרְגָּנְעַגְעַט, מִשְׁטִיּוֹנִס-גַּעֲזָאנְט, אַמִּין טִוְּיַטְשׁ : "וַיֹּאמֶר — אַ פּוֹקָם,

לֵמֶן — אֲ בְּלִינְדָּרֶר, לְנַשְׁיו — הָאֶבֶּן דַּי וַיְיִבְּעֶר פֹּן אַיִּהֶם זַיְק אַבְגַּעַשְ׀יַרְטַּן.
 תּוּבְּלָקָן הָאֶט אַיְהָב נַעֲפִיהָרֶט, עַרְתָּה, עַדְהָ וְצַלָּה — אַיְן עַר הָאֶט אַיְהָם
 גַּעַרְגַּעַט — דַּעַר דִּיטְשַׁ אַיְזָן גַּעַבְּלִיבָּן שְׁטָעהָן, זַיְיָ מָעַן קָאַכְט אַיְינְעַט
 אַבְּ מִיט אַקְרָעֶפֶט, אַיְזָן אַקְרָאַשְׁטָן פֹּן דַּעַר הוֹיטָ נִישְׁט אַרְוִיסְגַּעַשְׁפָּרוֹנוֹגָעָן
 פָּאַר כְּעַם, עַר הָאֶט צִוְּרוֹפָעָן דַּעַם רַבִּי אַיְן מִיט אֲ בְּיוּעָר אַיִּהֶם גַּעַט
 אַזְּגַט : הַאָ, וְזַאֲסָעָר אַיְזָן ? זַיְיָ זַיְקָעַרְגָּעָן זַיְקָהָרָעָתְּלָמִידִים ? ! שַׁאַבְּדָע
 אַיְן שְׁפָאַט ! שְׁעַמְעַן זַיְיָ, הָעָר רַבִּי ... דַּעַר רַבִּי הָאֶט זַיְקָהָרָעָתְּ
 קָאַלְפָעָט דַּי נָאָו אַוְן גַּעַטְאַלְפָעַטְשָׁעַט מִיט דַּעַר צְוָנָג : מִין הָאַרְעָנָקָע,
 דַּעַר קָנָאָפֶט הָאֶט זַיְקָ פָּאַרְשָׁאָקָעָן, דַּעַר קָנָאָפֶט זַיְקָ גַּוְשְׁקָעָר יְוָנָגָעָל אַוְיָף
 גַּאַמְנָהָת ! נָ — הָאֶט דַּעַר דִּיטְשַׁ גַּעַזְגָּעָט זַיְקָ מָוָר — פְּרַכְּבָּטָע נִיכְטָן, מִין
 קִינְדָּה, עַם וַיְירָד דִּיר נִיכְטָם גַּעַשְׁעָהָן, אַגְּנָע מָוָר וַיְאָמָר, וְזַאֲסָמִיט
 וַיְאָמָר ? אַיְקָ אַבְּפָעָר הָאָבָּשׂוֹן נִישְׁט גַּעַוָּסָט, וְזַאֲסָמִיט מָוָר טָוָט זַיְיָ,
 הָאָבָּשׂוֹן אַוְיִסְגַּעַשְׁטָעַלְט אֲ פָאָר אַוְיִגְעַן זַיְיָ אֲ לִיְּמָעָנָרְגָּעָן זַוְּלָם אַיְן אַזְּגָעָן גַּעַטְאָן
 דַּעַם דִּיטְשַׁ גַּלְיָיךְ אַיְן פָּנִים : פּוֹקָס ... מִין אַיְקָ וַיְאָמָר, עַר הָאֶט זַיְקָ
 גַּעַבְּעַטְעָן זַיְיָ דַּי וַיְיִבְּעֶר ... דַּעַר רַבִּי גַּעַבְּעָר אַיְזָן גַּעַשְׁטָגָעָן זַיְיָ גַּעַט
 הָאַקְטָעָוָן וְאוֹגְדָעָן אַיְן זַיְקָ שִׁיעָרָן נִישְׁט בְּעַרְאֶבֶּן אַיְן דַּעַר פָּאָד גַּרְוִוָּן
 בְּזִוְּן. עַר הָאֶט גַּעַלְיוֹת פָּאָר דָּאָס זִינְגָעָוָן וַיְפִיעָל אַיְן אַדְמָן אַיְזָן אַיְן
 גַּעַהָאָט אֲ וַיְסְטוּעָן, פִּינְסְטוּרָעָן טָאָג, זַיְיָ שְׁוֹעָר בִּיטָּעָר הָאָרֶץ עַר
 דְּעַרְגָּאָךְ זַיְקָ מָוָר אַוְיִסְגַּלְאָזָעָן, פֹּן יְעַנְעָר צִוְּיָהָט אַיְן פָּלָעָנָט עַר חַמִּיד אֲ
 מָוָר זַיְקָ טְשָׁעָפָעָן אַיְן מִיקָּן שְׁלָאָגָעָן, מִתְּיָהָן אַוְיָף וְזַאֲסָמִיט
 בְּזִוְּן וְזַאֲנָעָן מָוָר אַיְזָן אַוְנָמְעָנָלְגָּר גַּעַוָּעָן אַוְיִסְגַּזְהָאַלְטָעָן. אַיְקָ בְּין פֻּרְעָה
 אַלְכָפֶט גַּעַוָּאָרָעָן אַיְן אַוְיִפְּגַּעַהָעָרָט זַיְקָ גַּעַהָן אַיְן דַּעַר תְּלָמָּה-תְּרוּמָּה

די מאמעו מיזע האט געלעפעט און דהקוות און נישט געהאט פשׂוט
 מיט וואס א טאג איבערציגקטען. זי פלענט ארביזען ועקון, פליקען פער-
 דערען, זיך שטעהן א מאל פאר א וארטערין בי א קינגעטען, און
 אונטער א פסח וועלגערן מצה. זי פלענט טאג ווי נאכט בעפֿען ארבײַ
 שען, טאן, און פון אהדר גאנצעער ארביזיט קיטס געהאט וואסער אויף קאַ
 שע. ווייבערשע מלאכota האבען אין דער וועלט נישט קיין ווערטה און
 גערען ועהר ווענט בועלוונט. ואָרוּם וואס זענען דען ווייבער אינגעאנצען?
 וואס פאר א פנים, וואס פאר א וערטה, האט מ'שטיינ'ס=געוֹאנט, די נאָן
 צע יודענע, און זי איז שווין אַפְּילוֹ אַ בריה? פון ווייבער, אַזְּוִי אַזְּוִי בַּיְתָם
 עולם שווין אַיְנָגָרעדט, קען קיינמאָל קיין גוטס נישט אַרְיוּסְקָטָן, זי' ערֻעֶ
 אלָעַ מלאכota האבען קיין שום מטשות. עפֿים רעכטס אין הוֹד אַרְיִין, גוט
 אַיְ נִצְּלִיךְ, אַיְ נִשְׁתְּפָאֵן ווייבערשען מה... פונְסָטָטָעָנָס ווֹרְשָׁתָה
 אַיְ גַּעוֹאָרָעַן אַ גַּטְמָעַר סְקָהְפָּלָ: צוֹוִי מִירְלָעַךְ מיט אַיְנָגָעַל זענען געַ
 שטָאָרָבָעַן, מעַן קעַן טָאָקִי זָגָעַן, פְּשָׁוֹת פָּאָר הָוָנָגָעַר, אַיְן גַּרְוִיסָּעַר
 בָּחוֹר האט שְׁרִינְץ זיך אַוְעָקָנָעַשְׁלָעַט אַיְן אַזְּ פָּרָפָאָלָעַן גַּעוֹאָרָעַן בְּיוֹ
 אויף היינטיגען טאג, מעַן חַיִּיט עַד=היּוֹם נִשְׁתְּ, וְזֹא זִין גַּבְּיוֹן אַיְן חַיִּין
 גַּעֲקָמָעַן. נִבְּעַן דָּעַר מַאֲמָעַן אַיְן גַּנְפְּלָבָעַן אַ קְרָאָנָק, שְׁלָאָפְּ מִידָּעַל,
 אַיְנָגָעַן אַ צְוָבָרָאָכָעָנָר שָׁאָרָבָעַן, אַזְּ אַיךְ, שְׁלִיטָמָול, וואס אַיךְ בֵּין
 אַיְהָר גַּעֲוָעָטָן אויףִּין הָאָלָי. אַנְּאָפָעָטִים האָב אַיךְ גַּעהָט אַחֲן עַיְן=הַרְעָ
 זְוָהָר אַ גַּטְשָׁעַן, דָּאָם בְּיָסָעַן, זְהָאָט נִשְׁתְּ גַּעֲלָעָט אויףִּין אַיְהָרָט גַּעַ-
 בעַק אַוְעָקָנָעַתָּעַן, האט מִיר נִשְׁתְּ גַּעֲלָעָט אַיךְ אַצְּהָן. אַיךְ פְּלָעַג
 אַלְזָן בְּעַטְשָׁעַן עַסְעַן: חָאָטָש וואס עַמְּ אַיְן, אַפְּיִ עַסְעַן! די מאמעו
 בעפֿען האט גַּעֲלִיטָעַן אַזְּ נִשְׁתְּ גַּעֲדוֹאָסָט, וואס מִיר צַו טָאגְן, לִיטְ
 פְּלָעַגְן זי רָאָטָעַן, מִיךְ אַוְעָקָצָנוּנָעַבָּעַן עַפְּים צַו אַ בָּעַל=מְלָאָכה, נַאֲרַ זַיְהָ
 פְּלָעַגְן פָּעַרְזָוְאָרְפָּעַן מִיטְזָן קָאָפְּ אַזְּ עַרְבָּיְ רָעָשָׁן מִיטְ הָאָרָץ:

— 8=8, דַי פְּרֹהָה בְּעַטְרָה וְאֵל עַר וְעַרְעַן אֲיִדְרָעָר אֲבָצְנוּבֶק
אַיְהָם צַ' אַפְּלָאַכָּה, צַ' פָּעַרְשָׂוֹאַרְצָעַן טַיְרָ דָּאַס פְּנִים אַיְן דָּאַס פְּנִים
פָּנִים וְזַ' סָפְּטָעַן עַלְיוֹ-הַשְּׁלָוֹם! ... עַר, דַעַר טָמְאַת וְגַנְעַר, וְעַט דָּאַךְ דָּאַרְטָ
נִישְׁטָ קַעַבָּעַ רְחוּגָן לִינְגָן אַיְן כָּבָר. סְטִיטְשָׁ, רְבָבָעַלְדָּעַם מְלָמְדָיָס אַזְרָעַ
וְאֵל זַ' אַפְּלָאַכָּה, אַיְנְגְּנְעַקְּוִיפָּט אַיְן דַעַר חַבָּרָה פְּזַ' סְאיַיְזָ דָאַךְ נַאַר
אַזְרָעַן וְעַתְמָנִיגָּא אַוְיָםָס צְהַעַרְעַן. אֵל, נִשְׁטָ דְּרַעַלְעַפְּעַן, רְבָטָ
שְׁלָעַלְמָן, אַלְקָעַן עַם מִינְגָּשָׁוֹנָאָם.

אַט הַאַט צְוָם סְוָף דַעַד סָפְּטָעַן נַעַחַלְפָעַן, מִיךְ אַרְיִינְצְּוּנְבָּעַן אַזְרָעַן
אַקְלִיטָ פָּנִים צְעַלְנִיק. זַי אַיְן גַּעוֹק אַיְבָּעַרְגְּלִיכְלִיךְ אַיְן הַאַט גַּעַמְיָנִטָּן,
אַזְרָעַן וְזַן אַיְן שָׁוֹן אַסְתָּרָה.

נַאַר אַיְהָר וְזַהַן אַפְּכָר אַיְן גַּעַחַרְעַן אַהֲנָרָן אַיְץ וְוּלְעַם
צַ'קְדָּקָן בָּאַלְדָּקָן טְפָרָשָׁן וְזַיְן.

סְיַן עַבְדָּא אַיְן גַּעוֹק אַגְּנְזָהְאַפְּעַן אַיְטָלְכָעַן, וְאַס אַיְן דָּוְרְבָּנְעַן
גַּאנְגָּעַן, מְטָט אַלְאַרְעָט, מְטָט גַּנְשָׁרִי אַוְן שְׁלַעְפָעַן אַיְהָם אַיְן קְלִיְּתָ
אַרְיָן. אַיְן עַמְיצָעָר פָּאַרְבְּיַעְגְּנָעָנְגָעָן אַיְיף דַעַר נָאַם, פְּלַעַגְטָ מְעַן מִיךְ
אַגְּנְזָהְאַפְּעַן אַזְוִי וְזַי אַהֲנָר אַיְן אַיְץ הַאַב בְּעַדְאַרְפָּט אַרְוִיסְלְוִיְּפָעַן, שְׁוִירָעַן
אַיְן אַטְחָעָט: אַהֲרָע, פָּאַנְיָן וְעַבְלָעַן טְבִילָעַן, לְאַיְנוֹאָנָן, שְׁלִיקָעַם,
טְמַסְעַרְלָעַן, קְאַלְאַשָּׁעַן אַמְּעַרְקָאַנְיָשָׁע, יִם-שְׁוִימָעַן שְׁטַעְקָלָעַן, מְאַנְרָעַל-
וְיִיְזָ, פְּאַטְאַזָּעָ! וּבְרוֹתָה אַזְנָק אַזְוּלְבָעַן וְאַבָּעַן. תְּחִוָּתָה אַיְן מִיר דָאַס גַּעַוְעַן
אַבְּסָעַל פְּרִיקָרָעַן, וְזַי גַּעַדְתָּה מְעַן עַם גַּלְאַת אַרְוִים שְׁרִיקָעַן אַיְיתָ דַעַר נָאַם
אוֹן פָּאַרְשְׁטָעַלְעָן יְעַעַם דָעַם וּמָגָן, סְאיַיְזָ דָאַךְ עַפְּסָ מְשֻׁוְנה וְוִילְדוֹן אַיְץ
פְּלָעַן אַבְּיַסְלָל אַגְּנְטָשְׁטָאַלְשָׁעַוְעָן, מַאֲכָקָן דַי שְׁפִילָבְּקִיזְזָר אַיְן אַרְיִנְבְּרָעָן-
גַּעַן דְּזַהְדָּךְ אַיְן פָּעַט סְיַן בְּעַלְ-הַבָּתָה מִתְּמַתְּדָעַר בְּעַלְ-הַבָּיתְשָׁעַ, וְאַס פְּלָעַם
גַּעַן מִיךְ אַזְלָלָעַן, אַזְיְצָרָעַן גַּלְיָר מִתְּמַתְּדָעַר בְּלַאֲלָעַן אַזְיְחָטָרָעַן טַרְ, אַזְיָן
אַיְלָרָעַם אַזְמָוִיסָט זְעַר אַזְלָק אַזְנָק בְּרוּיטָ, הַאַטְשָׁ אַיְץ נַעַכְבָּעַ הַאַב גַּעַן
הַאַרְשָׁוּעַט, גַּעַרְבָּיָט אַזְבָּעַר טִינְעַן בְּחַזְוָתָ אַיְן גַּעַטְאַן אַלְעַרְהָאַנְדָמָלָבָת
אַיְן קְלִיְּטָ אַיְן אַזְנָטָבָמָט, דַעַרְצָוָן אַזְנָק בֵּין אַיְן גַּעַוְעַן אַטְשָׁרָת בַּיְיָ
עַלְתָּעַרְעָ טְשָׁרָתִים, פְּלָעַן וְזַי פְּאַלְעָעַן אַזְנָק פְּיִיעָרָ, אַיְן וְאַסְטָרָ אַרְיָן, קְרִיָּה
כַּעַן זַי אַזְנָטָעָר דַי נַעַגְלָעָר אַזְנָק בֵּין נַאַר וְעַדְרָ גַּעַרְעָן, אַזְיַיְזָ הַאַב
דְּעַרְבִּיְיָ פָנִים זַי נִשְׁטָ אַזְהָאַפְּט קִין פְּסָק אַזְנָקָעַן פָּנִים וְיִעַרְעָ הַעַנְרָ אַזְרָיָם.
וְעַדְרָ שְׁמִיסָט, וְעַנִּזְעַט אַזְשָׁרָתִלְלָ פָנִים דַעַר אַנְדָעַרְעָרָ קְלִיְּתָ פְּלַעַגְטָ אַמְּלָאָ
אַרְוִיסְרִיסְעָק אַקְוָנָה בַּיְיָ פָנִים דַי הַעַנְרָ, דַאְזָהָב אַיְזָ שְׁוֹן גַּעַמְעַנְטָ

דאס קלויינע מענטשעלע

ויך גיעגעגען מיט דעם ליעבען. אלע בי אונז און קליט וענען אויף טיר ארוייך, דער מיט דער צנג, דער אנדער ער מיט דער האנד און מען האט מיר געגעבען וויפיעל אין מיר איז ארין. מיין מאמע און דער טאטעה, ר' טעביל דער מלמד, עליו השלים האבען דענסטמאָל אויך גוט געדיות, מען האט זי חילקה נישט פארגעטען, געגעבען אי איז דער מא. מען, אי אין דעם טאטען אריין, העטההטע בין אברהאם אבנינו פון עסן אין אוא ביטערען שווערען טאג איז נאָר קיין רעדע נישט געווען, איך האָפַּג געפאָסַּט, נישט טוּסַּט, טעם געווען. מען האט מיר אָפְּלוּ מותיר גע- מאָכַּט עסן ווערים, קריינק, נאָר אָזִי ווי עסן ווערים, קריינק איי נישט פאָר קיין מענשליַּען נאָגָעַן, האָפַּג אָיך פערבראָכַּט דעם טאג פשׂוֹת אין אָתָּנִית. און אָוּלְכַּע תענתרוֹם פֿלְעָגָעַן מיר אָפַּט זיך מְאָלָעַן אָפַּאָר מְאָל אַיִן וְאֵך, אֵיך האָפַּג אָקוּק געטָן, סְאָזִי שְׁלָעַכְת, האָפַּג אָיך אָ געַדְעַן זיך געַדְעַן ווי באָלָד אָזִי עַמִּיצָּה, וואָס דָּאלָט זיך נאָר אָוּ ער אַיִן אַקְּגָה, האָט זיך אָזִי שְׁלָעַכְת, האָפַּג אָיך אָ געַדְעַן זיך געַדְעַן פֿוֹן דעררוּיטעַנִּים, אָוּ מִינְיָעַר האָט ווי אַנְּאָבְּגָנְיִיסְעַנְיָר הַוְּנָר פֿוֹן דער קִיטָּט גַּעֲשָׂוִינִידָּאָקְּעַעַן גען אִם זיך אָלָאָנוּ געטָן, פֶּאָרְשְׁרִינְגָּעַן אִיהם דעם קָאָפַּט מיט דעם גַּאנִי צען צעטעלְלָאָסְחָוּרוֹת, אִיהם פֶּעָרְאָפְּעַן דעם ווֹגָן אָוּ גַּעַלְעַטְפָּט פֶּאָר דִּי פְּאָלָעַם. אָיך פְּלָעַג אָפְּילָו אָמָּאָל פֿוֹן אָוּלְכַּעַן בעקמְטָן אָקְּלָאָפַּט אָדָּעָר אָ שְׁפִּי אַיִן פְּנִים, נאָר אָזִי אָבְּעַר פְּלָעַג מיר טָאָקִי מְאָן דָּאָס מִינְיָגָעַן, גַּלְיָאָזִי מיר אַיִן גַּאֲרָנוֹשָׂט גַּעַשְׂעָדָן. מיט דער צִיְּתָה האָפַּג אָיך דָּרְיָעַן מִיךְ אַזִּי צִיְּנָגְנוּוֹהָנָט, אָוּ דָּאָס שְׁרִיעָן אַיִן בִּי מיר געווען אָחָדוֹה, אָפְּרִיאַד. אָיך פְּלָעַג זעהָר הַגָּהָה האָבָּעָן, ווֹגָן עס פְּלָעַגְטָן מיר זיך מְאָכָּעָן אַרְיִינְדָּרְעַטָּאָפְּעַן עַפְּוִים אָפְּרִיאַד, אִיהם פֶּעָרְאָלָעַן דעם קָאָפַּט אָוּן צוֹוְשָׁעָן דעם צעטעלְלָאָס צָלְנִיקְ-סְחָוָה אִיהם אויך רַעֲבָעָנָן מיט אָגְשָׂרִיאָוּ: מְאָוּשָׁעָ פָּאָרִיאָוּ וְשָׁעָקָיָה אַרְצָוּעָהָמָּיָּינָאָיָה דִּיָּן קָאָפַּט פָּאָכְּאָדָּאָ, מְבָתָּה, צְרָעָתָה, פָּאָנוּי דער דָּאָיְגָעָר עַנִּין הַמְּסַחְרָה מִינְיָעָר אויף דער גָּסָ פְּלָעַגְטָן מִיךְ אָפַּט בְּרָעָנָן אַיִן אָסְכָּדָ מיט מְשָׁרְתִּים פֿוֹן אַנְדָּרָעָר קְלִיְּתָן, וואָס פְּלָעַגְעָן אויך אָנְחָאָפְּעַן קְנוּיָּם אַיִן שְׁרִיעָן. מיר האָבָּעָן זיך גַּעֲרִיסָּעָן אַיִן דָּרְיוּסָּעָן, אָקוּרָאָט ווי אָנוֹנוֹרָעָ גַּעַלְיִ-בְּתִּיחָם האָבָּעָן זיך גַּעֲרִיםָעָן זיך אַיְנוֹעָעָן נִינְגָּאָן דִּי קְלִיְּתָן אִיבְּעָרָן לְיִזְעָכָּטָן, נִישָּׁ-מְעָהָר נאָר מִיט דעם חָלָקָה בִּי זיך האָט מען גַּעַזְאָרָפְּעַן מְקָחִים, אַרְאָבְּגָנְעָלָאָזָעָן דִּי פְּרִיעָעָן, אַיִן בִּי אַנוּ, מְשָׁרְתִּים, האָט מען גַּעַזְאָרָפְּעַן קְלָעָט, אַרְאָבְּגָנְעָלָאָזָעָן פְּעַטְשָׂא, אַיִן אוֹוּ ווי אָיך בִּין געווען דער קְלִיְּנְסָטָר, דער שְׁלָאָפְּסְטָר, אַיִן פֶּאָרְרָעְכָּעָנָט גַּעַן, חַיְּעָן אָמְצָה, דִּי אָלָעָ בְּעַסְטָעָ פְּלָעַגְטָן מִיט דִּי הַיְּמָעָרִידִיגָּעָ פְּעַטְשָׂא.

על פי מענשלייבק'יט, מיר אײַנעム צו-צולאָען. אַוּלְכָע מַתְנוֹת אַבָּעָר וְעַן מִיר נִישְׁטָה וּוֹאַיְלָה בְּעַקְוּמָן, אָוָן פָּוּן אַוּלְכָע מַצְוָה עַל פִּי מענשלייבּ-קִיטּ, בֵּין אַיךְ אָוָים מַעֲנֵש גַּעֲוָאָרָעָן. הָגֵם צו אַוּלְכָע מִינִי מסחרים אַיז אַמעְנֵש נִישְׁטָה אַזְוִי שְׂתָאָרָק נִיטְיִינְג, אָהָן דָּעַם קָעָן מַעַן אַוְידִי זַיְן אַ, "מענְשָׁה", אַמְשָׁרֶת הַיִסְטָה עַם, נַאֲרָחָה, גַּעֲוָנְדָה אַבָּעָר בְּעַדְאָרָף טַעַן אַוְיְמָנָעַשְׁתָּאָנָעַן! אַיְן שְׁטוּב הַאָבָּא אַיךְ בְּעַדְאָרָפְטָה אָזָן, הַעַלְפָעָן אַיְן בְּעַל-הַבְּתִיְשְׁקִיטּ, אַיְן קְלִיְיטּ הַאָבָּא אַיךְ בְּעַדְאָרָפְטָה אַרְבִּיטָעָן, רָאָיָה מַעַן, קַעְהָרָעָן, אִיטְּלִיכְעָן בְּעַדְיָנָעָן. אִיטְּלִיכְעָן צּוּפְרִידָעָן שְׁטַעַלְעַעַס אַיְן עַסְעַן פְּלָעָן אַיךְ יִסְרָאֵם, קְלָעַטָּה אַבָּא אַיךְ גַּעַלְיוֹזָטָה פָּוּן פְּרָעָם דָּעַ אַיְן פָּוּן אַיְגָעָן. דָּעַרְנְרוּסְעָרָה מַשְׁרָתָה אַיְן קְלִיְיטּ פְּלָעָן מִיר נַאֲךְ מַעְהָרָה פָּוּן אַלְעָא מַיְאָן צָוּמָהָאָט. אַיְהָם אַיְן עַפְּסָטָה גַּעַפְעַלְעָן גַּעַוְועָן, וְאַכְּבָּא אַיךְ נַעֲמָנָה אַיְן דָּעַרְקָן, וְאוֹהָרָן עַד פְּלָעָנָטָה זַיְדָה שְׁטִילְעָרְהִידּ אַרְיִינְחָאָפָעָן. עַד פְּלָעָנָטָה זַיְדָה אַלְעָזָזָה כְּבָעַן צוּמָּרָה, וְאַיְמָדָה פָּוּן דָּאָרָטָה מַשְׁלָחָה צוּזָּיָן אַיְן בְּכָל מִינְיָאָרָעָן פְּטוּרָה צַיְּוּנָרָעָן. אַיךְ בֵּין אַיְהָם גַּעַוְועָן עַפְּסָטָה זַיְדָה אַלְגְּדוֹנָג אִיבְּעָרְגָּעָטְרָאָגָעָן, וּוּעָן עַם וְאַלְגָּהָטָה גַּעַוְועָן זַיְדָה בְּכָעַן דִּי מַעְשָׁה מָוֵת אַקְנָעְפָּעָלָה.

אַיךְ הַאָבָּא אַמְּמָאָל דָּרְזָוְהָעָן אַיְן קְלִיְיטּ, וְחַלְגָּעְדָּנְדִּינְג זַיְדָה אַלְעָרְדָּעְרְלָעָן קָעְפָּעָלָה, וְוָאַסְתָּאָט גַּעַפְנְקָעְלָטָה, גַּלְוִוְיכְּטָעָן מִיטָּמִיט טוֹטְעָרְפְּעָרְלָעָן קָעְפָּעָלָה, וְוָאַסְתָּאָט גַּעַפְנְקָעְלָטָה, גַּלְוִוְיכְּטָעָן מִיטָּמִיט אַלְעָרְדָּיִי קָאָלְיִירָעָן אַיְן פָּעָרְשִׁינְטָה דִּי אַיְגָעָן אַזְוִי, אַיךְ הַאָבָּא בְּעַד-קְוּמָעָן צוּאַיָּהָם אַיְן גַּרְוּזָה אַוְיְטָן זַיְנָעָן מִין קְרָאנְקָע שְׁיוּעָטְשָׁעָרָה. אַיךְ וּוּלְ אַיְהָרָה עַס גַּעַפְעָן אַטְמָהָה, זַיְ וּוּשָׁט אַשְּׁבָּתָה, אַיְ וּסְמָ-טוּבָה, דָּעָרְמִיטָה זַיְדָה אַוְיְסְפּוּצָעָן אַיְן זַיְדָה בְּעִירְהַמְּשָׁעָה פְּאָר אַיְהָרָעָ חַבְּרָ-טָעָם. דָּעַרְ דָּאָיְגָעָרָעָן גַּעַרְאָקָהָטָה מִיר נַאֲךְ אַיְנְטָעָרָה גַּעַנְעָפָעָן חַשָּׁק, אַיךְ הַאָבָּא גַּעַנְוָמָעָן דָּאָסָה קַנְעָפָעָלָה אַיְן אַרְיִינְגָּעָן לְעָנָטָה עַס אַיְן קַעְשָׁנָעָן, אַיְוּ דָּעַרְנְרוּסְעָרָה מַשְׁרָתָה, וְוָאַסְתָּאָט הַאָטָה עַס אַלְגְּדוֹנָגָה פָּוּן דָּעְרוּוּיְתָעָנָם צְוָנָעָהָהָן, בָּאַלְדָּרָ צְוָנָעָלָאָפָעָעָן צוּ מִיר מִיטָּאַגְּדוֹנָג אַגְּשָׁרְיָה : "אוּ, שִׁיגָּעָן, גַּנְבָּ אַיְנָעָרָה, דָּוּ לְעָנָסָטָה אַיְן קַעְשָׁעָה גַּעַן זַהְטָה אַיְהָרָה — בְּעַל-הַבְּהִוָּתָה, הַאָט עַרְנְגָעָט — יַעֲנָע

דאַס קְּלִיּוֹנָעַ טְּאַנְּצָלֶגֶת.

אלכטער, ווֹאָס האָבָעַן גַּעֲפַעַהְלַט, אוֹי אַוַּיךְ זַיְן מְלָאָכָה! דָּאָס
הָאָט עַד שְׁוֵין גַּעֲוָאנְט בְּכִין, כְּדִי אַרְוִיְּפִצְׂזִוָּאָרְפָּעַן אַוַּיךְ מִיר
זַיְנָעַ אַיְינְגָּנוּ חַטָּאִים, אַ פְּנִים, אוֹן אַיךְ גַּעֲדָעַךְ וּוּ פָנַ שְׁלָאָף,
אוֹ עַר פְּלָעַנְט אַ מָּאֵל טָאָקִי אַוְנְטָעַרְרוּקָעַן דָּעַר דִּינְסָטְטָלְיָה
קִיטָּעָן . . . קָרָץ, מַעַן הָאָט מִיר גַּעֲמָאָכָט אַ וַיַּסְטָעַ פִּינְמְטָעַ
דָּעַ סְנָפָּה, נַט אַוְיְסָגַעְפָּאַטְשָׁטָם אוֹן אַרְוִיְּסָגַעְמְרָבָעַשׁ .

די מאמע האט מיך ווידער בעקמטען צו זיך צו נאסט אין א גנטער טול'דינער שעה! אין זאג נישט איזומייסט, אין א מול'דינער שעה, וואַ-רומ יענע צייט נראָד אוּנעהן די צייט, וואָס זי האט ערניז בּי אַ בעקער געוועלנערט מזהה, אַן דורך איזה חשבות אוּניר געראָטערן, אַיסציאָרְבִּיטָען דֶּאָרט פָּאָר מִיר אַ הַתְּמִינָה פּוֹן אַ נִּסְעָר, דָּאָס הַיִּסְטָאָן אַונְטְּרָצְוּנִיסָּען וּוָסְעָר, מִיט אַ פְּשָׁחְדִּין קְרִינְגָּל, דָּעָר קְנֻעַטְעָרִין, וְואָס דְּעַנְסְּטָמָאָל האט עַם בּי מִיר אָזֶוּ פִּיעָל פְּעָרְנוּמָעָן וְוי דִּי נְרוּסָע שְׁטָמְלָעָן פּוֹן אַ שְׂרָה-חַשְׁקִים []. אַיך האָפָּה מִיט דָּעָר שְׁטָמְלָעָן בּי זיך אין האָרֶץ טִיחָת גַּעוּנָע אַן גַּעֲקוּמָט אַוִּיפָּה זיך עַפְּסָמִיט דָּרָק-אָרֶץ, וְוי אַוִּיפָּה אַ מעָנָן-שְׁעָן, וְואָס מעָן בעַדְאָרָף צו אַיהם אַנְקָוּמָעָן אַן זַיְן הַילָּפָּה אַיז שְׁטָאָרָק-בִּיטְינָג. אַן דָּעָר עַרְשְׁטָאָר צִיְּתָא אַיז מִיר אַפְּלִילָו אַנְגְּעָקָעָמָעָן שְׁוּעָלִין צו אַ צּוּטְרָעָפָּעָן אַקְוָרָאָט דִּי מָאָס וּוָסְעָר, אַן עַס וְעַנְעַן דֶּוָרָךְ מִיר חַמְצִיְּגָן גַּעוֹאָרָעָן עַטְלִיכָּעָן מִיעָרָעָס אַן מִיט דָּעָר פְּאָרָר מִיאָס אַנְגְּנָעָרְבָּעָן אַ נָּאָ, נָאָר דָּעַרְנָאָךְ אַיז עַס בּי מִיר גַּעֲנָגָנָגָן וְוי אַ פּוֹטָעָר. אַיך האָבָּטִיך גַּעֲהָלָטָעָן בּי זיך פָּאָר אַיִּין נִסְעָר אַן דָּעָר וּוּלְטָ, אַפְּלִילָו אַיִּין פָּאָ-רִיוּ קָעָן שְׁוֵין קִיְּזָן בְּסָמְרָעָר פּוֹן מִיר נִישְׁתָּוּן. צְוִישָׁעָן דִּי מַעְשָׁעָן, וְואָס האָכָעָן בְּיַם בעַקְעָר זיך אַיבְּרָגְנָוּאָרָפָעָן מַצָּה באָקָעָן, אַיז גַּעוּנָע אַיך אַיְנָעָר, אַ דָּרְקִי-טַלְמָד. דָּעָר אַיז גַּעוּנָע מִיט מִיְּן נִסְעָן וּוְהָרָ צּוּ פְּרִידָעָן אַן מִיךְ אַפְּלִילָו אַ קְנִיט גַּעֲטָאָן אַן בעַקְעָלָעָן. דִּי מאמע מִינְעָן האָטָמִיט דָּעָם מַלְמָד עַפְּסָמִילָאָגָן גַּעֲרָעָט, גַּעֲרָעָט, דָּעַרְנָאָךְ האָט וְסִיך צּוּ גַּעֲרָופָעָן אַן גַּעֲיָאנָט: זַעֲהַסְטָה-דוּ, יְצָחָק-אַבְּרָהָם-צָעָ, רָב עַוְרִיאָל גַּעֲמָט דִּיך צּוּ, בּי זיך אַן חַדְרָ, פָּאָר אַ בעַהְעַלְפְּעָרָלוּ דָּעַרְבִּי האָט וְגַעְמָאָכָט צּוּ דָּעָם מַלְמָד: אַיך חַיּוֹשׁ מִיךְ מַתְּהָרָ נִישְׁתָּוּן, רָב עַוְרִיאָל, וְוי אָזֶוּ דָּאָס אַיז מִיר בּי אַצְּינָר נִישְׁתָּוּן אַרְיוֹפָּעָן מַוחָן! זַיְן טָאָטָע, עַלוּ הַשְּׁלָוָם, וְזּוּ אַיזה וּוִיסְטָ, אַיז גַּעוּנָע אַ מלְמָד, נָאָר אַיך דִּי אַיְגָעָע מַעְשָׁה טַאָקִי, וְאַלְטָה

דאס קְלִינִיגַז מָנוֹשָׁעַלְעַךְ.

אייהר טיר געונד זיין, און דער מא, נישט פאר איז געדאכט, נישט פאר קין יודען געדאכט, לנעם מיר, שניא=צ'וּן, אין דער עיד. אייהר האט דאך מײַנעַם, איז אויפֿ צו לאָגעַן יָאָהָר, געקבעט. איז דֵי אַיְנָעַ געַמעַה, מסתמא איז דאך צוֹן אַגְּנָעַשְׂרִיבָעַן גַּעוֹאוֹרָעַן, דער זוּהָן זָאָל אַוְיךְ בְּלִיבָעַן בַּיּוֹם טִיטָעלַ. און זוּן לְבָעַן נַאֲמָשָׁ אַיְזָה, איז מיר איז צ'וּהָא. נַעֲמָרֶעָנֶגֶר, זָאָל זָוּן מָטוֹן טִיטָעַג.

סְאַיְזָ אַבְּעָר נִישְׁתְּ גַּעַוּן, וְיֵדֵי מַאֲמָע הָאָט גַּעַגְּטַמְּ. מִזְמָן טִיטָעַל, סְאַיְזָ נָאָר פְּגַעַוּן מִיט דָעַר וּוִיג, מִיט דָעַר צִינָג וּבְרוֹמָה מִיט אַזְוָלַעַ בָּעַ זָאָכָעַן! רַב עֲוִירַיָּל-מַלְמָדִים וּוַיְבַּיַּהְיָה הָאָט מִיךְ גַּעַנְמָעַן אַיְזָהָרַע הָעַנְדָּר אַזְרִיָּן, מִיט מִיר גַּעַשְׁמָק גַּעַקְעָלַט אַזְן מַזְקָבָד גַּעַוּן מִיט אַלְעָלַיַּי מְלָאָכָות. אַיְזָ בֵּין בַּיְיַ אַיְזָהָר גַּעַוּן אַפְּגַעַשְׁטָעַקָּעַל, אַפְּקָאָרָק, מִיט וּוּילַעַ בָּעַן זָיַהָט פֻּרְשְׁטָאָפְּט אַלְעַ לְעַבָּעַר. אַלְעַ טָאָג אַיְזָ דָעַר פְּרִיהָהָאָב אַיְזָ בְּעַדְאָרָפְּ, וְיֵד פְּאַרְפָּעַלְטָמָלַט נִישְׁתְּ דְּזָאוּנָעַן, אַבְּפִיהָרָעַן דֵי צִינָג אַיְזָ בְּעַדְאָרָפְּ, וְיֵד פְּאַרְפָּעַלְטָמָלַט נִישְׁתְּ דְּזָאוּנָעַן, וְיֵד צִינָג הַיּוֹסְטָמָט דָעַר מְשֻׁעַן עַדְעַ. וּלְטָעַן, זָעַלְטָעַן אַזְרָאָל פְּלָעַטָּן זָיַהָט עַם, מִיט זָוּן בְּבוֹד אַלְיָן פִּיהָרָעַן פָּאָר דֵי הַעֲרָנָעָר אַזְן פְּלָעַג זָיַהָט אַרְיָטָעַל פָּוּן הַיְנָטָעַן אַנְטְּרִיבָעַן. אַבְּגַעַשְׁפָּרָטִינָג זָיַהָט דָעַר צִינָג, אַיְזָפְּן גַּעַנְגָּנָעַן אַסְדָּרָא פָּוּן אַנְטְּרָאָנָעַן הַאָלָזָן, צְוִינוֹפְּקָלִיְּבָעַן אַיְזָהָרַע, אַוְיכְּעָדָרָעַן דֵי מִיכְטָמָט, דָאָרָע שְׁפָעַנְדָּלָעַ, אַוְיְסָגָעַן דֵי פָאַמְּיָנִיעַ, אַוְיכְּעָדָרָעַן דֵי שְׁטוּב אַזְן הַאלָלָעָן אַיְזָפְּ, דֵי הַעַנְד דָאָס קְלִינָעַ קִיְּמָט אַנְסָפְּרָקָאָט טְשַׁעַט הַעַמְרָעָל, וּזְאָס הָאָט גַּעַוְויָנָט, זָקָר גַּעַרְסָעָן נָאָךְ דָעַר בְּרוֹסָט, גַּעַ-צְאָפָעָלַט מִיט הַעַנְטָלָעַ אַיְזָמִיט פִּיסְלָעַ, וְזָקָר פֻּרְגָּאָנָעָן, פֻּרְקִיכְבָּט אַזְן מְחוּלָה, גַּעַפְּיִיפְּט מִיטָּן נְעוּוֹלָ. אַיְזָהָבָעַס בְּעַדְאָרָפְּט אַיְנָגָעָהָמָעָן, אַוְיסָ-טְרָאָכָעָן שְׁפִילְכָּלָעַ, בְּלָאָוּן אַזְן קְולָק וְיֵד אַיְזָהָבָעַס מִיט דָעַר צָוָנָג, מִאָכָעַן סְאַרְאָקָעַ=וְאַרְאָנָעַ אַזְן וּוּנָגָעַן, פִּי=פִּיְּפִּיְּ, צִינָעַ-לְעַמְּגַעַלְעַעַיְּ אַזְן נָאָךְ אַנְדָרָעַ קִינְדָרָשָׁע לְדָלָלָעַ. חַילָה אַבְּצָוּשָׁטָעָלָעַ יָזָר אַגְּרָעָן דֵי רְבִיצָעָן הָאָט גַּעַעַפְּעָנָט אַפְּסִיק אַזְן אַוְסָגָעָן אַזְן אַיְזָמִיט מִיר אַתְּבוֹהָה, הַאֲלָטָעָנָרִיגָעָן דֵי קָאָטְשָׁעָרָעָן, פָּאָר אַיְזָהָבָעַס צָעַלְעָן מִרְדָעַמְּ.

אַבְּעַרְגָּעָקָומָעָן בְּשָׁלוֹם אַט דֵי דְּזָוְגָעַ מְלָאָכָות, בֵּין אַיְזָ גַּעַלְאָפָעַן צְוִינוֹפְּנָעָהָמָעָן ذֵי קִינְדָרָעָן אַיְזָחָדָר אַרְיָן. דֵא הָאָט וְזָקָר אַגְּנָעָהָוּבָעַן נָאָר אַקְבִּיטָעַל — דָעַר "מוֹדָה=אָנָי" מִיט אַלְעַת תְּרוּיָג בַּעַהַעַלְפָעָרָשָׁע מְלָאָכָות אַנְיִיְּקָאָפְּטָמָעַל, שְׁטִיחָלָעַ, שִׁיכָּלָעַ, אַרְוִוָּנָעָהָמָעָן נָאָסָע יְוָנָגָלָעַ פָּוּן אַונְטָמָעָר דֵי אַיְבָעָרְבָעָטָעַ, אַוְיְסָוּבָשָׁ וְיֵדָאָס אַנְטָאָן, פֻּרְשָׁפְּילָעַן שְׁפָעָגָעָרָם, אַבְּ-

דייסען שלטשערם, אַבְּבָלָאָוֹן פֿעַלְעָרָן פֿון יַאֲרָטָעַלְקָעָלָעַן, אַבוֹוישׁעַן כְּעֻזֶּעֶן, שְׁלַעַפְּעַן מִיט נְעַזְוָאָלָד פֿון דָּרָשְׁוָב אָוֹן אַרְוּסְטָוָפָעַן אָוֹן דָּרוּסָעַן ... אָט אָווֹי בֵּין אַיךְ גַּעַנְגַּעַן פֿון שְׁטוּב צַו שְׁטוּב בֵּין אַיךְ הָאָפֶץ אַזְנוֹיפְּגָעַזְטָאַטְעַלְטַט דִּי נְאַצְעַזְקָאַטְמָנְגָרָעַ, דָּרְבָּאָךְ הָאָט וְזַה אַגְּנָעַהָוִיבָּעַן דָּרָעַבְּשָׁוָנָה וּוּלְדָרָעַר מָארָשָׂ, וְזַס מַעַן הָאָט אַהֲרָהָן גַּעַמְגַּט אַוְיָף חָרוֹשִׁים אַגְּנָעַן. פָּאָרָאַיִס אָוֹן אַגְּנָטָעַר סִיר לְיוֹפְּעַן, שְׁאַרְגְּנָעַן. קְרִיבָּעַן זְוִינְגָּעַד אָזַן דָּעַר, **פֿאַלְגָּעַר פֿאַרְמָעַ**, מִיט אַרְוִיסְגַּשְׁתָּעַקְטָּעַהָעַד אַנוֹטָעַן פֿנְטָשָׁפְּעַנְצָעַר. דָּרָעַבְּנָהָת טְרוּיְעָרִינְג טִיט אַנְיָאַרְאַבְּגַעַלְאַזְוָעָנָעָם קָאָפֶ, וְזַה דָּרָעַבְּשָׁוָנָה, יַעַנְגָּרְהָאַלְטַט אַשְׁטָמָה בְּרוֹזִיט מִיט אַנְיָאִי אָזַן עַכְבָּר, אַיְינְגָּעַר מְאַלְטָא קוּקוּרִיקָוָן אָוֹן דָּרָעַבְּאַנְדָּרָעַר — צִינְעַלְעַז מַעַט-עַמְפָעַן אָזַן אַלְיַין גַּעהַ הָאָפְּעָרְדִּינְג אָזַן דָּרָעַבְּמִיט, אַגְּנָגְגָּאַרְעָעַן אָזַן דִּי קָעַשְׁעָנָעָם. אָזַן דָּעַט בּוּזָעַם, אָזַן אַקְוִישָׁל אַוְיָפָן אַרְעָם פֿלְעַזְלָעַךְ מִיט פְּשָׁעָר, בְּרוּוּת בְּעַד שְׁמִירָת מִיט שְׁמַטָּאַלְעַז, רַיְפְּטָלָעַךְ בְּרוּוּת מִיט אַוְיָרְעַלְעַל פֿון אַהֲרָוּנִין. מִיט טְעַפְּלָעַךְ קָאַשְׁקָעַ, זְוּאַרְמִילָּר, קָעַן, צִיבְּעַלְעָם. קְאַכְעַל אָזַן שָׁאָר וּרְקָותָה. אָזַן פְּרִיחָר פֿון בְּיִידְעַז וַיְיַעַן בֵּין דִּי הָעַנְטָלָעַן אַחַלְבָּעַז וּמַעַזְבָּעַן. אַטְיַיל זְוִינְגָּעַד חַלְיְמָעַן, סְמָאַרְעַן טִיט דָּרָעַבְּנָהָן, אַטְיַיל שְׁפָאַרְעַן זְוֹן אָזַן אַזְנוֹעַן וְזַה וּלְלָעַן נִישְׁתָּגָעַן, אַטְיַיל פְּאַרְרָהָעָהָן דָּעַס קָאָפֶ אַזְנוֹנָהָהָר, וְזַה וְיַעַשְׁעַן שְׁרִיְעַן, מָאַבָּעַן, מָאַמָּעַן הוֹיךְ אַוְיָף אַקְיַיְלָאָזְבָּעַר דָּרָעַבְּנָהָעַן נָאַטָּס ...

אַגְּנָטָעַדְגָּוָג אָזַן חָדָר הָאָט דָּרָעַבְּרָה רְבִי מִיט דָּעַט עַלְתָּעַרְעַן בְּעַהָּעָלָה. פֿעַר אַיְבָּעַרְגָּעַנְמָעַן דָּעַט גַּאֲגָעַן עַמְפָאַט קְלִינְעַז אַרְעַסְטָאַמְלָעַן, אָזַן זַה גַּעַנְוָמָעַן צָוָם שְׁמִיסָּעָן, אָזַן הָאָפֶץ בְּעַדְרָאַרְטַט דָּרְעַלְגָּנָעַן רְטָמָעַר אָזַן חַאְלָטָעַן פָּאָר דִּי פְּיַסְלָעַן. אַפְּגַעַשְׁפָלָעַט אָזַן גַּעַלְעַנְט אַוְיָפָן בּוֹנְקָעַל הָאָט דָּרָעַבְּרָה מִיט זַיְן פְּבָדָר אַלְיַין, אָזַן אַבְּגַעַשְׁטִימָעַן קִינְרָעַד הָאָפָעַן זַה אַלְיַין גַּעַטְאָן שְׁפִידָעַן אַוְיָפָן בְּעַרְגָּעַל מִיסְטָט אָזַן דָּרְרָיָעַן, הָאָפֶץ אָזַן מִינְקָעַז גַּעַזְעַט אַבְּיָהָהָעַן — וּוּגְנָעַן דַּסְטָ קִינְדָּר, דְּבִי עַוְרְוָאָל דָּעַט בְּלַטְדָּסָם קְרִישָׂ, זְוִינְגָּעַן אַהֲרָהָן דָּרְרָבִי. אַוְנְטָעַר חַיְקָעַלְעַט זְוִינְגָּעַל שְׁטָעַהָת אַזְוִיָּס קְלָאָר צִינְעַלְעַז, אַפְּעָר אַזְמָאַלְעַנְטָעַן אַזְמָאַל אַזְמָאַק פְּאַרְיָוָם, גַּעַרְעַן אַזְמָאַבְּעַן דִּי הַגְּוָנָהָר, שַׁיְעַן אַ-קְּיַשְׁוָן אָזַן טְרִיבָּעַן דָּעַט הָאָהָן מִוטָּז וְזַה פֿעַקְעַל וּוּבְּגָעַל, דִּי לְעַפְּגָשְׁכָעַט, אַרְאָבָּה פֿוֹנָט בְּוּדָעָס אַיְפָנָס דַּזָּה. אָזַן אַפְּאָר שָׁהָה אַזְרָמָהָה אָזַן כִּירָאַזְנוֹנָעַשְׁפָאַנְטָט גַּעַחְנָעַן דִּי זְוִינְגָּעַד וְזָהָבָעַט אַזְרָיָן אָזַן אַזְוִיָּהָהָר אַזְרָיָן אָזַן אָווֹי הָאָפֶץ אָזַן מִינְקָעַז גַּעַרְדָּעַהָת אַהֲרָן-אַהֲרָהָה, אַגְּנָעַמְוָפָעַט בְּיוֹ אַפְּגָרָגָט.

פְּאַרְנָאַכְט אָזַן גַּעַקְוְטָעַן דִּי צִוְּיָהָן אַבְּזָוְפְּיָהָהָר דִּי הָאָפְּטָעַ קִינְרוֹזָה אַ

ז'ים. מינע צאן-קדשים וענין לוסטן געלאָפַן, געשֶׁהָרְנוּן. ד' אונטערנעלאנע אוניג, עינער מיט בליע צויענס איזך דער בָּאָק, אינעם דאת געלאָט אַנְּאָיוֹעֵר, דעם אנדערן איז אַבְּטָעַל אַיְבָּעָנְצִיגְט גענען אַפָּאָה. קינער אַבָּעָר דָּאָט פָּאָר שְׂמֹחָה דְּשְׂרָיוֹת זֶיךְ נָאָר נִישְׁתְּגַע מְאָכֶט. אַלְעָד הַאָפָּעָן גַּעֲשִׁיפָּט, גַּעֲאַלְמָת, גַּעֲאַגְּט לְעַבְּדִינְג-פְּרַעַלְיךְ. אַין דָּעַר צִיּּוֹת אַיְזָךְ דִּי טְשְׁעַרְעוּרָעָה קוֹהָן צְרוּיק גַּעֲנָגְנָעָן פָּוֹנִים פָּעָל מִיט דָּעַר שְׂעַרְשִׁיטָעָן צְעָנָעָן פָּאָרוֹאִים. אַיךְ האָבָּאָב אַבְּגַעַלְאָקָעָן מִינָּע צָאן-קדשים אַז דִּי פְּרַעַלְשִׁיטָעָן מִקְּבָּל=פָּנִים זַיְן רָיָוָאָל דָּעַס מְלַמְּדָס זִיג, האָבָּאָב יָי אַחָצֶעֶם גַּעֲנָגְנָעָן מִקְּבָּל=פָּנִים זַיְן רָיָוָאָל דָּעַס מְלַמְּדָס זִיג, האָבָּאָב יָי אַחָצֶעֶם גַּעֲשָׁן בַּי דִּי הַעֲנָגָע אַז אַבְּגַעַפְּהִירָהָט אַחַיִם אַיְזָרָה רָוָה אַרְיָין. דָּעַרְמִיט האָבָּאָב אַיךְ יָזֵב אַבְּגַעַלְאָקָעָן פָּוֹן אַגְּרִיטָעָר מִיאָמָּעָר עֲבָרוֹה — שְׂפָאָרָת אַקְּפָרָעָה עֲנָשָׂי זַיְן וּבָעָן, זַיְן פְּלַעַגְתָּמָן זַיְן מָבָעָן אַמְּלָאָל, בַּיְן שְׂפָעָט אַיְזָר דָּעַר נָאָכָט.

מִפְּחָמָן מֵיָּוָן אוֹי דָּעַר מְרֻופֶר גַּעֲוָון אַיְזָיט: רָיָוָאָל הַאָט מִיר צַוְּגָעָגָט קְעָסָט בַּי זַיְעָן בְּעַלְיָ-בְּהִיט, בַּי אַיְינָעָם אַבְּטָאָג, בַּי אַנְּדָרְעָי צַוְּיָּוָן וּבָעָן, אַדְרָעָא אַחֲדָש, זַיְן עַמְּהָאָט זַיְן גַּעֲלָאָות. נָאָר בָּאָמָת בַּי אַיךְ גַּעֲוָון אַיְזָךְ קְעָסָט נִישְׁתְּבַחַת בַּי דִּי בְּעַלְיָ-בְּהִיט, נָאָר וּאָס דִּזְקָן? — בַּי צְיעָרָעָ קְעָבִים, וּאָסָה האָבָּעָן גַּעֲהָתָמָא אַטְמָן נִישְׁתְּבַחַת צְוֹאָהָן רָיָוָאָלָם התְּחִיבָּות אַזְנָן שְׂאָלָן לָאָזְנָן פְּשָׁוֹת הַוְּנוּגָעָן, אַזְנָן וּאָס דָּאָס האָבָּעָן זַיְן וּהְדָרָא אַפְּטָאָקְיָי גַּעֲטָאָן. אַיךְ וַיַּדְעַר פָּוֹן מֵיָּוָן זַיְן, הַזָּמָן אַיְזָעָנָה תְּנוּאָה אַיְזָעָנָה נִישְׁתְּבַחַת צְוֹאָהָן דָּאָס דָּאָס עַפְּסָאָה, פְּגַעַעַטְמָהָעָן האָבָּאָב אַז פָּאָרָט נִישְׁתְּבַחַת נְקָעָטָמָא זַיְן גַּרְאָב זַיְן, אַבְּצָוָאָגָעָן זַיְן, וּזְעַן מַעַן הַאָט מִין טָבָּבָן גַּעֲוָון כּוֹטָם אַרְבָּיָט. אַיךְ פְּלַעַגְתָּמָן רָיָבָעָן חַרְיָין, שָׁאָרָבָעָן טַעַמְּעָיָסָן, שְׁיַעַרְעָן, רַיְנִיגָּעָן דִּי שְׁבָתְּזִיְּגָעָן מְעַשְּׁעָנָה לִיְּכָטָעָר, גַּעַהָן צּוֹטָם שְׂוֹתָהָט קְוִיָּיָה, לעָן עֲשָׂוֹת, לְוַיְפָעָן אַיְזָר דִּינְסָטָס שְׁלִיחָות אַיְזָר קְלַיְּטָעָל נָאָר פְּעַפְעָר, נָאָר אַיְמָגָבָעָר מִטְּצִימָעָרָג אַזְמָגָעָל. וּבוֹרוֹתָה נָאָר אַבְּשָׁעָן אַיְזָר דָּעַס גַּעֲלָהָבָתְּיִשְׁקִיטָה.

כ'אי גַּעֲוָון אַרְוָם תְּשַׁעַחַ-כְּאַל-צִיּּוֹת. אַיךְ האָבָּאָב מִיר שְׁמָאָרָק. מְבִזָּן גַּעֲוָון, אַנְּגַעַנְדִּיט פָּלְיָ-זַיְן — הַילְּצָעָנוּ שְׁוֹעְרָלְדָעָן פָּאָר מִינָּעָן יְוֹנָגָלָעָד. אַבְּגַעַנְמְאָרְבָּט זַיְן, זַיְן שְׁוֹעְרָלְדָעָן הַיְמָט, מִיט שְׁוֹאָרְצָעָז יְאַגְּנִירָם אַז מִיט אַנְּדָעָרָעָה מוֹתָה-מִשְׁוָנָה-פְּאָרְבָּעָן אַז גַּעֲהָאָטָט דָּעַרְבָּעָן זַיְן דָּאָבָּעָן אַז שְׁיָיָן גַּעַם נְרָאָשָׁעָן. נָאָר פְּלוֹצְלִים הַאָט אַיְזָךְ מְזָרָעָא אַז חַמְּפָרָעָא אַז צְוָטָעָט מִינָּעָן דָּאָפָעָנוֹנָעָן. רָיָוָאָל הַאָט אַיְזָעָר צִימָט בְּעַזְמָבָט

פִּינְדָּלֶן מַזְרָעָה פְּנִירָה.

וְאֵרֶךְ שְׁלָגָנוּן טַוִּיט-שְׁלָעָק עַפִּים אַיִינְעַמִּס אַגְּנִידִס אַיְונְגָעָל, אַבְּנִיחִידֶרֶץ
וְאֵם אַיְוֹנוּן שְׁטָאָרָק צִיטָּעָדִיג בִּי דִי עַלְתְּשָׁרָעָן. דָּאָס יְוָנְגָעָל אַיְוֹ פָעָר,
שְׁלָאָפֶט גְּעוֹווֹאָרָעָן אָוֹן גְּלַעֲגָעָן קְרָאנָק אַיְן בָּעָט. דִּי מַאְמָעָ מִוּת דָעָם
מַאְסָעָן וְאַבְּעָן גְּלַעְגָּרָעָטָט, גְּשָׂרְיוֹגָעָן אָוֹן גְּעוֹאָגָט: זַיְיָ מַזְרָעָן דָעָם רָב
עוֹרְיאָלֶן נָט אָגְלָעְדָּהָגָעָן אָוֹן צִוְּנָעְתָּהָמָעָן בִּי אַיְהָם דָעָם נָגָנָעָן חָדָר. רָב
גְּנוּגָעָן, אָוֹן אַחְוָרָנְגָעָלָעָט דִּי גְּאַצְעָן שְׁלָד אַיְפָט מִיר, דָאָס אַיְזָן, הָאָט עָר
וְיַיְזָרָעָנְטָפָעָרָט, דָעָם בַּעַחַלְפָעָרָס מְלָאָכָה. עָר אַיְזָן, הָאָט עָר גְּעוֹאָגָט
אוֹרָף מִיר, אַגְּרוֹיְסָטְרָשָׁיְגָעָן, אַגְּוַיְלָדָעָר עַכְבָּרָאָשָׁ! דָאָס יְוָנְגָעָל פַּיְן וַיְיָ
וַיְיָתָ וְהָאָט גְּעוֹשָׂוִיגָעָן, שְׁטָאָרָק מָוָרָא גְּהָאָט, וַיְיָ גְּעוֹרָעָהָנְטָלִיךְ, אַוְיְסָזְוָאָס
גַּעַן פַּוְנִיכָס חָדָר. עַמ אַיְיָ אַגְּגָנְגָוָמָעָן גְּעוֹווֹאָרָעָן, אוֹ אַיְיךְ בֵּין שְׁלָדָג, אַיְזָן
בִּי בַּיְדָעָ צְדָדִים אַיְוֹגְבָּלִיבָעָן, מִיךְ נָט אַוְיְסְצּוֹפָאָטָשָׁעָן אָוֹן אַרְוִיסָצָנוֹ
טְרִיבָעָן פַּוְנִיכָס חָדָר. אַיְיךְ בֵּין גְּעוֹווֹאָרָעָן דָאָס כְּפָרָה-הִוְנְדָעָל אָוֹן מַעַן הָאָט
טוֹטָטָר, שְׁלִימָטָול, טָאָקִי בָּאָלֶר גְּעַשְׁלָגָעָן בְּפִרוֹתָה!

טא! — דהאט די מאמע מעין זיך אונגעלאפען אין א שמייעט מיט עפיטים א יודענען, און בשעת מעשה געקקט אויף מיר — אויך די אינגענע טעהה, ווי זאנט מען עפיט, אסתה, א מענש טראכט און גאנט לאכט. אויך האב פון מיין זוית יויזא געווען, זיך געלעט, ווי מען זאנט עפיט, זאַלט איהר מיר געונד זיין, אין דער לענג און אין דער בדיט, נישט צו פערשוווארצען מײַנען דאָרט אין קבר דאס פום, נאָר געה צוריכים זיך, אַס פאלט אלּן מיט דער פושטער אַראָב. אויך האב אידום שנואֵר ציון, אַס עס פאלט אלּן מיט דער פושטער אַראָב. אויך האב אידום צוויי ווי איהר קוקט איהם אַגְעַט, אסתה, שוין געשטעלט אויף עטליבע ערמער. ער האט געקענט דאָרט ווערדען אַלייט, טאָקי וואָס לוייט הייסט, או נאָט און ליאַט וואָלטען מיר מקנו געווען, נאָר געה צוריכים זיך, אסתה, געהם חאָטש דאָ אַיִינְעַט אַטירטה-טשונה און ווער די בְּפָרָה, אַס עס קומט נאָר אויס, דיר אויף צוועצעניש, שנואֵר ציון, פונקט בויפעריך! אויך דיז אַיִינְעַע מעשה, ווי זאנט מען עפיט, או דאס שליט, מול לאָט נישט אַגְעַט, מיטענשען, מוי מען אַנְבּוֹיגּעַן דעם קאָפֶן. או מען נישט אַיִינְעַט, זאנט דער עלְם אַ ווערטעל, מוי מען אַרְגְּנַטְעַר. יאָק נימט ריבאָט אַז דְּקָק ריבאָט, זאנט אַפְּיוֹלוֹ אויך דער פּוּעָר להbareיל. איהר זאנט דאָק אַז אויליקענעווידיגע, אסתה, טאָ! צו אַ בעל-טלאָכה, לאָן זיין צו אַ בעל-טלאָכה. מסתמא איז דאָן אויבען אויך אַגְעַעַת גּוּרָם עט געווערין, או טעבלי זעם מלמדִים זהן זאָל זיין אַ בעל-טלאָכה, וועה און ווינְד אַיז מיר! איז זיין אַיִינְעַע מעשה, מה אַנוֹ מה חיינְג, געה פרעג דעם רבונו של שלם קשיות!

אין עטליבע מענג אַרום בין אויך אַריינְגּוּטְרַעַטְעַן פֿאָר אַ לעהרענְאַז
זונגעל צו ליווער דעם שנידְעַש
לייווער דער שנידְעַר איז געווען אַ קלְיָין דער יודעל מיט אַ בלְיָין
אנְטְעַל, זעהר ספרוונגע, אַ רְיָוחָרְעַנְדִּינְגָּעַם ווי קוּקְיָוְלְבָּר, מיט אַלְעַ

שְׁנוּיֵידָעַר שְׁעַר פָּאַסְטְּמַעְמַקְעַם — אַ פָּאַלְגַּע מִזְטַדִּי בַּיְנָעַר. מַעַן חָאַט אַיָּהַט גַּעֲקֻעַנְטַר רַופָּעַן אֵי אַ וַיְיַבְּעַר שְׁעַר אֵי אַ מַּאֲנַטְקַעַר שְׁנַיְידָעַר, אַדְעַר, נַאֲךְ גַּלְיַכְעַר, נַיְשַׁת קִין וַיְיַבְּעַר שְׁעַר, נַיְשַׁת קִין מַאֲנַטְקַעַר, וַיְיַלְלַע עַד הָאַט וַיְזַע אַוְנַטְעַר גַּעַנוּמַעַן נַעַחַע אֵי וַיְיַבְּעַר שְׁעַר, אֵי מַעַנְישַׁע קְלִיְידָעַר, אַלְצְדוֹנְג אֵין דָעַר וַעַלְט, אַפְּילַו אַ הַוְטַעַל אַיְיךְ, אַוְן הָאַט קִין וַאֲךְ נַיְשַׁת רַעַכְטַמְעַן קַעַנְטַר. אַוְנַטְעַר וַיְיַנְעַן הַעֲנָר פְּלַעַנְט אַ יַּופָּע מַנוֹּלְגַּל וַיְעַרְעַן אֵין אַ שְׁלָאָךְ רַאַק, אַ שְׁלָאָךְ=רַאַק אֵין אַ קַּאַפְּאַטְעַר, אַ קַּאַפְּאַטְעַר אֵין אַ קְלִיְידַעַל אָוָן אַ קְלִיְידַעַל אֵין אַ קִּינְדְּרַעַש לַיְבָעַל. דָעַרְצַו אֵיזְוּ עַד גַּעַוְעַן אַ בְּרִיהַ, עַם דָאָט בַּי אַיָּהַט אַוְסְגַּעַנְעַבְעַן הַמִּיד מַאֲטְמַעְיַע אַקְוָרָאַט וַיְפִיעַל מַעַן בַּעַדְאָרַף, אֵין אַיָּהַט אֵיזְוּ נַאֲךְ אַיְיךְ אַיְבְּעַר גַּעַבְלִיבַע אַ הַכְּשַׁעַר שְׁטִיק יְתוּר. אַוְנַטְעַר צָנִיאָסְעַן, דִי רַעַכְטַמְעַט צִיטַת, וַעַן בַּי יְוָהָעַן אֵין דָעַר פַּאַמְּוֹלִיעַ חַיְבָעַן אֵין קְלִיְידַעַר אַיְבְּעַר גַּעַנְיַצְעַוּט אָוָן מַנוֹּלְגַּל וַיְעַרְעַן פָּוּן אֵין מַלְבּוֹשַׂ אֵין דָעַט דָעַט אַנְדְּרַעַן, דָעַנְבְּטַמְקַלְלַאַיִן עַד גַּעַוְעַן פַּעַרְוָהְאַרְפַּעַן מִזְטַדִּי אַרְבִּיטַיַּת.

לִיְזַעַר הָאַט פָּוּן וַיְזַעַר הַנָּהָא גַּעַדְאַט אָוָן וַיְזַעַר הַאַלְלַטְעַן פָּאַר דָעַט בַּעַסְטַעַן שְׁנוּיֵידָעַר וַעַן נַיְשַׁת אֵין דָעַר גַּעַנְצַעַר וַעַלְט, עַל בְּלַ פְּנִים פָּאַר דָעַט בַּעַסְטַעַן אֵין בְּעוֹלוֹדְעַוּ, וַיְיַלְלַע עַד הָאַט אַלְיַיַּן נַיְשַׁת גַּעַוְאָסְט וַאֲסַט אַיָּהַט פַּעַהְלַט. אֵזְוּ מַעַן פְּלַעַנְט אַיָּהַט אַמְּאָל וַיְזַעַן עַפְּסַים אַגּוֹט שְׁטִיקְעַל אַרְבִּיטַיַּת עַרְגַּיַּן פָּוּן דָעַר פַּרְעַמְדַר, פָּוּן בְּעַרְלַיַּן אַ שְׁטִיגְעַר, פְּלַעַנְט עַד גַּעַע בְּעַן אַ שְׁמַיְכָעַל אֵין נַיְשַׁת וַעַלְעַן אַפְּילַו דָעַט כְּבָוד אַנְטַאַזְן, דָעַרְצַו וַיְזַעַר צָוקְקַע אֵיזְוּ צִוְּזַעַן אַיְיךְ בַּעַטְרַאְכַּטְעַן, וַיְזַעַר דָאַס אֵיזְוּ גַּעַנְהַעַת, וַיְזַעַר גַּעַדְאַט דָעַר שְׁבַּיטַת.

— עַט! — פְּלַעַנְט עַד שְׁטִיכְלַעַן מִזְטַד אַ קְנִיטְשַׁעַלְעַן אָוָן יַעַנְעַם אַבְּשַׁלְאָגְעַן דִי פְּלַיְגַּעַל — עַט, וַאֲסַט אֵיזְוּ דָאַזְטַאַזְוַיְמַן פָּאַר אַחֲרִיפָה? וַאֲסַט הָאַט מַעַן דָאַזְטַאַזְוַיְמַן אַוְיַיְמַן וַאֲסַט צְוּוֹחַן? אַזְעַלְכַּע אַרְבִּיטַיַּע הָאַט אֵיךְ שְׁזַיְן אֵין מַיְן לַעֲפַעַן מַיוֹעַנְמַעַר מַאֲלַיְמַעַרְמַעַט. מַעַן בַּעַדְאָרַף נַאֲרַז צְוַאַלְעַן הַאַבְעַן מַוְלַעַן, אַבְּוַיְסַיְאַזְוַיְמַן בְּעַרְלַיַּן, חַגְעַן, אֵיזְוּ שְׁוֹן גַּטְוַת.

אַ צְיַנְגַּעַל הָאַט לַיְיַוְר גַּעַדְאַט אַגְּנַיְשְׁלַיְפַעַנְט, וַעַהְר אַ גַּעַלְיְפַגְנַט, צְוַאַזְעַר פְּלַעַנְט וַעַלְעַן אַיָּהַט אַוְסְמַכְלַעַן, וַיְזַעַר וַאֲל אַיָּהַט נַעַדְעַן, הָאַט עַד יַעַנְעַם נַיְשַׁת גַּעַלְאָט אַוְסְרַעַדְעַן, פַּעַרְחַטְפַּט אָוָן גַּעַרְעַט צְוַאַלְעַן :

— אַיְיךְ וַיְיַסְסַ, אַיְיךְ וַיְיַסְסַ-וַיְיַסְסַ-וַיְיַסְסַ! וַיְזַעַר, אַיְיךְ וַיְעַל אַיְיךְ מִזְטַד גַּעַטְסַחְפַּעַן הַיְלַפְּגַעַל אַמְּכַעַל אַרְבִּיטַיַּת נַאֲרַז בַּעַסְעַר וַיְיַהְרַא אַלְיַיְזַע וַיְלַטְטַע,

דאם ערשות מאל אוין מיר דען צו מאכען אווא ארבײַט? איז וויסט,
אשט זיבער, איזהו וועט צופרידען זיין.

ביהם אָפְּרֶעֶנֶּגֶן דִּי אַרְבַּיִת, אוֹ יְעֵנֶר פְּלָעֶנֶט וְאַגְּנָעָן: דָּא קוּעָטְשָׁטָט
אייהם, דָּא קְנוּיְתָשָׁט זַיֵּן, דָּא לִינְגַּט נִישְׁתַּגְּט, דָּא אוֹן שְׂמָאַל, האַט
לייזער נִישְׁתַּגְּט נְשֻׁוָּקָלֶט נָאָר הָרָעָן, אַלְזַּן גְּרָעָדָת, גְּרָעָדָת אוֹן
פְּרֶשְׁאָטָעָן מוֹיטַּרְעָן:

— חֲלִילָה, וַיְיָ פָּאַלְטָ אַיְהָרָ אַוִּים אַזְוִינָם צַוְּגָעָן? עַם קוּעָטְשָׁטָט
נִישְׁתַּגְּט! עַם טָאָר נָאָר נִישְׁתַּגְּט קוּעָטְשָׁטָן, עַם הַיְּבָטָ נִישְׁתַּגְּט אָן אָפְּלוּ זַיֵּן צַוְּגָעָן.
קְנוּיְתָשָׁט, נִוְתַּגְּט אַצְּיהָ, זַיְטַ מְוּחָלָ, אַחֲנַן אַבְּיָסָעָל, עַם לִינְגַּט נִוְתַּגְּט
וַיְיָ אַוְיסְטָנָגְּטָעָן. נִאְטַ אַיְיךְ נִיסְ — סְאַיוֹן שְׂמָאַל? וְאַם הַיְּסָטָ שְׂמָאַל? זַיֵּן
אוֹסְעָן טָאָר נִישְׁתַּגְּט זַיֵּן שְׂמָאַל! אַיְהָרָ האַטָּ ערְשָׁתָ אַבְּגָעָנָעָסָעָן אוֹן זַעַטָּ
אַבְּיָסָעָל פּוֹל, דָאָכְטָ וַיְיָ אַיְיךְ אַוִּים, אוֹ סְאַיוֹן שְׂמָאַל. אַיְיךְ וְאַל פְּאַרְקָרָעָן?
קְעָן אַיְן דָעַט הַיְגָעָן הַקְּדָשָׁ, וְאַם מִיר אַיְן דָרְפָּן אַרְאָבָגְעָפָלָעָן, בְּאַיְ
מִינְעָן יְוִידָשָׁע נָמְנוֹת! מַעַן אַיְן קוּיָט אַוְיסְטָנָעָסָעָן וְוַיְ מִיט קְרַעְפָּלְפָּלְשָׁעָן
סְאַיוֹן אַבְּגָעָנָעָבְּלִיבָעָן פּוֹנְסָ אַונְטָעָדְלָאָק אַ שְׂמָאַל אַפְּמָעָקָעָל פְּעַקְלָל,
הַאָבָּא אַיְיךְ עַם אַיְיךְ אַבְּגָעָרָאָכָט. בְּעַמְעָר וַיְיָ אַיְיךְ הַאָבָּא אַיְיךְ גַּעַמְעָדָט,
קְעָן מַעַן שְׂוִין טָאָקיָעָן דָרְנָאָז נִישְׁתַּגְּטָמָעָן. אַיְהָרָ וַיְיָ אַבְּיָסָעָל אַיְנָיָ
גַּעַדָּן, וַיְיָ אַיְיךְ גַּעַוְעָהָנָט וְעוֹרָעָן. מַרְאָנָט גַּעַוְרָדָן!

ביהם צְאֹהָלָעָן פְּלָעֶנֶט וַיְיָ אַנְזָהִיבָעָן אַ דִּינְגָעָנִישָׁ. עַד האַט אַוְעָקָעָ
גַּעַרְעָדָת אַ שְׁעהָ כִּימָט חַרְמוֹתָ, אַבְּגָעָלְוִוְבָט אַיְן טָאָג אַרְיוֹן זַיֵּן אַרְבַּיִת, אַוִּיםָ
גַּעַרְעָכָעָט אַיְטְלִיכָעָט פִּיצְעָלָעָ בְּעַוְונְדָעָר, וְאַם האַט אַיְהָט גַּעַקְעָטָ, נִיעָ
מַאְכָט אַ שְׁנַיְידְעָרָשָׁעָן חַשְׁבָּוֹן אַנְגַּשְׁתָּלָט פָּאָר דָעַת אַוְנוֹטָעָר דִי אַוְנוֹגָעָן
דָעַט קְרַעְשָׁעָר, דָעַט שְׁמַוקְלָעָר אַיְ זַיְיָ דָעַעְנָעָ פּוֹנְסָ שְׁאַפְּקָעָלָעָ, אַיְן אַבְּ
גַּעַשְׁאָטָעָן פְּשָׁוֹט מִיט נִין טָאָס רָעָר, בְּזַיְ מַעַן האַט אַיְהָט מַוְסִּיף גַּעַוְעָן
נִאָךְ אַ צְחָן גַּרְאָשָׁעָן. טָא. פְּלָעֶנֶט עַר דָרְנָאָךְ מַאְכָעָן, נִיטַּחַטְשָׁ אַבְּיָ
סְעַל בְּרַצְנְפָעָן... טְסַט אַבְּיָסָעָל בְּרַצְנְפָעָן הדָאָט בְּיַי לִיזְעָרָן זַיֵּן אַגְּנָהָהָיָ
בְּעַן אַוְוִינְגָלָאָעָן אַלְעָגָעָשְׁפָטָעָן. עַר אַיְ נִשְׁתַּגְּט גַּעַוְעָן חֲלִילָה קִין
שְׁבוֹר, זַיֵּן נִשְׁתַּגְּט גַּעַוְאָלְגָנְעָרִיט אַיְן דִי נִאָסָעָן. נָאָר טְרִינְקָעָן האַט עַר גַּעַ
קְעָנָט, דִי מְלָאָכָה האַט לְעֵב דָעַט טְרוֹנָק — אַיְ גַּעַוְעָן זַיֵּן וְעוֹרְטָעָל. אַיְן
עַר האַט מַאְקָיִ אַמְתָ לְיַעַב נִעְחָאָט דִי מְשָׁקָה. צְוַיְעָב דָעַט פְּלָעֶנֶט עַר
זַיֵּן אַגְּנָצְעָר מַאְכָעָר אַיְן דָעַט צְעַק, האַבָּעָן אַזְאָט תְּקִרְבָּות מִיט דָעַט
צְעַכְטִיסְטָעָר, אַרְיוֹסְטוֹיְזָעָן זַיֵּן אַנְשָׁטָאָרָק אַרְבַּיִתָּעָן בְּשַׁעַת עַפְּסִים אַוִּים
צְאָר, וַיְיָל גַּעַוְעָהָנְטִילָן גַּעַדָּת עַם דָא נִשְׁתַּגְּט אַהֲן אַבְּיָסָעָל בְּרַצְנְפָעָן. לאַיְ

זער' סנשמה האט ניש'קsha געפיהלט, וואו מען בעוקט דעם ביטערען טראפען. נאָר ואנען, או פֿאָר אַפּוֹסָה האט ער פֿערקייפֶט זיין האָרֶץ, זיין פֿערשטאנַן, ער האט אַיְפּוֹנְהָעָרֶט צו פֿוֹהָלָעַן, או פֿאַרְשְׁטוּהָן וואָס גוט אָון וואָס שלעכט — חילַה, דאס נישט. פֿער'פּוֹסָעַט האט ער עם נישט, ער האט טאָקי בי' זיך געהאט זיין שכָל אָון ווי אלע אַנדעריע זעהָר גוט געוואָסָט דעם אַמְתָה, ער האט נאָר פֿער'פּוֹסָעַט, פֿער'

קייפֶט זיין גַּלְקָעַ...

לייער דער שנידער האט מיך גַּלְיַיךְ בַּי מײַן אַנקומָען צו אַיהָט שטארק גענוּמָען אָון דער אַרְבִּיט אָון מיט מיר אַגְּנָהָיְבָעַן דעם אַלְפָי בַּיְת פֿוֹן דער מלָאָכה. דער אַלְפָי-בַּיְת אָיז נישט בעשטעאנַן דידַנְעַן, ווי מען האָלָט די נַאֲדָעַל, ווי מען בעדַרְךָ אַשְׁטָאָז טָאָן — נַיְינִי! דאס אָיז נאָך געוועָן צופְּרִיה, דעם דָּאַזְיָעַן בְּבוֹד האט מען מיר נאָך אַלְאַגְּנָע צִוְּיַת נישט אַגְּנָעָנְעָפָעַן. לייער האט מיט מיר אַגְּנָהָיְבָעַן פֿוֹן דער חתְּלָה — פֿוֹן זיין פֿאַמְּיַינִיצָע, הָאַלְיַזְמָאָגָעָן וְכָדוֹמָה נאָך אַזְוְלָבָעַן זאָס כְּעָן. בְּמַעַט דער אַיְגָעָנְעָר אַלְפָי-בַּיְת, וואָס בַּיְיַי. דעם צַעֲלְנִיקָעָר אָון בַּיְיַי עוֹרָאַל דעם מַלְמָד, נאָר מיט אַבְּיַסְעָל פֿאַרְעָנְדָרְעָנְגָעָן, ווי עס פְּאַכְּטָט צו אַשְׁנִידָעַר, דהינוּ: גַּהַן אָין מַאְרָק נאָך פְּשָׂרְעַ פְּאָרְדִּים; אַרְיִינְשְׁטָמְלָעַן פֿרְעָסְלָעַן וְאַרְיִימָעַן אָין אוּבָעַן, בַּיְיַיְעָרָן גַּוְפָא אָין שְׁטוֹפָ, אַדְעָר אַטְמָאָל עַרְגִּין בַּיְיַי אַשְׁכָּן; זַוְּכָּן אַטְמָאָל צַעְחָן אָין טָאגָן אַונְטָעָרָן טַוְשָׁ, אַונְטָעָר די בִּינְק, דעם פֿינְגָרְהָוִיט, אַדְעָר אַטְמָאָל דִּין נַאֲדָעָלָעַ; שְׁטִיקָעָל אַרְבִּיט. אָין צַוְּיַי ווי לייער האט געהאט אַזְוִיבָּ, אַבְּלָעַם הַבִּיתְטָעַ, אַברִיה אַיְודָעָעַ, האט זיך מיט מיר שְׁטָאָרָק אַגְּנָעָנְעָפָעַן, אַוְיסְנָעָזָכָט בַּיְיַי זיך תְּמִיד פֿאָר מִיר אַרְבִּיט אָון מיר נִיט גַּעַלְאָות חַלְילָה לְעִדרָּן וְזִיכָּעָן קִין רַגְעָ. די מַאְמָעָ מִינְיָעַן האט נאָך לְעַת-עַתָּה נִישְׁתָּה גַּעַדְנָאָט זיך וואָס צו שְׁעָמָעַן פֿוֹן מַיְן מלָאָכה, אָין מײַן טַאָמָע רַיְבָּעַל דער מַלְמָד האט נאָך דער ווֹיל גַּעַקְעָנָט רָוּהָן לְיָעָנָן אָין קְבָּר: זַוְּעָר וּזְהָן האט נאָך דער ווֹיל גַּעַקְעָנָט רָוּהָן לְיָעָנָן אָין נאָך גַּעַוְוָעַן זַיְיַי נִישְׁתָּה פֿערְשְׁוֹאַרְגָּזָט דאס פְּנִים, בַּיְיַי דער נַאֲדָעָל אָיז נאָך גַּעַוְוָעַן אַגְּנָעַן וְזִיתָם. אָון מַפְּחָה שְׁלָאָגָעַן — דָּרְיָעָן האט מען זיך נִישְׁתָּה גַּעַדְנָאָט אַטְמָאָל האט מיך גַּעַשְׁלָאָגָעַן לְיָיָעַר, אַטְמָאָל לְיָיָעָרָס וּוֹיְבָּ אָון אַטְמָאָל בַּיְיַי דָּעַ אַנְאָאַיְינָעָם טָאָקי, אַדְעָר זַי בַּיְיַי, נַאֲר אַוְיפָּ אַנְכָּנְדָּעָר מַיְן אָוָפָן, דהינוּ אָווּ: לייער האט פְּרִיהָעָר אַגְּנָעָטָעָקָט עַטְלִיכָּעָט פְּעַטְשָׁ לְיָיָעָרְבָּן אָון לְיָיָעָרְבָּעָט האט זיך מִיר גַּעַטְרָיָה אַגְּנָעָטָעָקָט מִיטָּרָאָצָעָנָט, מִיטָּרָאָצָעָנָט עַטְלִיכָּעָט קְנִיפָּה דֻּרְצָוָה, אַדְעָר פֿאַרְקָעָטָזָט.

ט' מאל צום ערשותען אריינגעלעגנט מיט איזהרע איגענע הענער, וויפיעל א' חאָט נאָר געקענט אין לוייזערן, און לוייזער האָט נישט געקענט אויסט האָלטען, ער זאָל עס באָלד נישט אַריינועאָרבען אין טיר... לוייזער טיטין זוויב האָבען געלעבט ווי אַ פֿאָר טויבען, גּלייך אין אלע ואָבען: בִּיאָדָע עונגען געגענונג אין סְפָּאָרִיךְ, בִּיאָדָע האָבען געהאט אַ גּלייבָע דעה, בִּיאָדָע האָבען מָוָא געהאט אַיְינָאָר פֿאָר דעם אנדען, זיך געהאלות, אַרוֹמָגָע נומען און זיך געטְיִילְט מיט דעם שענטשען בעטשען — מיט פֿעַטְשׁוּן..

ק'ין האָנִיג האָב אַז בּוּ לוייזער דעם שניזער נישט געלעקט. אַז דָּאָב געארפֿיַּט אַז שטבוּ ווי אַיְינָאָל אַזְּוּעָל אַז געהאטפֿט פֿון אלע זויטען קלעט, דענטמאָל האָב אַז געטְיִינְט, אוֹ דָּאָס אַלְצְּדִינְגְּטָמָן אַלע זעַרְעַנְגָּן זונגעל מָאָן אַז אַז דעם חיליה, דָּאָס הַיִּסְטָן, אַחֲן פָּאָמִינְגְּצָעָס-טָרָאָשׁן זעַן ז'וּתָה אַז אַז קלעט, היַסְעָפָה זונגעלע פֿעַטְשׁוּן, זעַט עַד נישט לעידען גּעַן זִיְּן אַ בְּעַל-מְלָאָכָה, אַקוֹּרָאָט ווי אַז אַז קלעט קָעָן מָעָן נישט לעידען אַז מָאָבען פֿאָר אַ לְמָדָן. אַ שְׂפִיגְעָלָע זָהָב אַז פֿאָר מָטָר געהאט לְיוֹזָעָרִים אַנְּאָרְבִּיטָרָע. אַ דָּאָרָעָת, אַיְינָג עַזְּקָעָרְטָרָעָת, אַוְסְגָּעָלְבִּילְאָכְטָעָר בְּחוֹזֶר, ווֹאָס עַר האָט זִיְּגָע בעטטע יונגען ואַזְּדָעָן פֿעַרְפֿרָאָכָט בּוּ לְיוֹזָעָרִין, גּעַן טָאָז עַבְדָּות פְּלָך אַז געליטען בּוּ עַד אַז געקוּטָען צוֹ דָעַר מְדוֹרָה דָאָלָעָן אַ גּוֹדָעָל אַז שְׂמַשְׁאָבָעָן. דָעַיְבָּעָר פֿלָעָן אַז, שְׁלִיטְמָטוֹל, גּוֹפְּכָל בְּאַהֲבָה זִיְּן אלע פֿעַטְשׁוּן אַז אַפְּלוּ נישט חזְקָעָן.

איינְמָאָל אַונְטָעָר אַ פֿאָר-פֿסְחָה זְוַופְּטָר עַל-הַבּוֹת צוֹ מִזְרָד זִיךְ אַז:

— אַיצְיָק אַברָהָםְלֵי, נִיב נאָר אַ שְׁפִירִינְג אַז קְרֻעְטָעַל, חָאָס, פֿערְדָּאָטָמָן זְאָלְטָאוּ וְוּרְעָעָן, פֿאָר אַגְּרָאָשָׁע בְּשַׁרְעָאָפָּרָף, זְוַאָרְפָּעָן זָאָל עַמְּמִיט דִּיר, אַטְפָּן דעם דָּאָגְוָעָן קְלִיְּדָר דעם פֿעַי דָּעַל-חָלָק, דָּעַל-חָלָק, אַונְטָעָר=חָלָק, זְשִׁוָּאָת, מְמוֹרָא,

אַז גּוֹדָעָן, ווי שְׁטָאָרָק אַז האָב מִזְרָד דָעַרְפֿרָעָת דענטמאָל אַוְיָף דעם בְּבוֹר — וַיְצַעַן בּוּ דעם טִיש אַז האָלטען אַנְּזָעָל, נְלִיךְ זַוְיָּאָן וְאָלָט מִזְרָד אַוְיָף אַהֲתָהָה מְכַבֵּד גּוֹעָן האָלטען דִי הוֹמָה=שְׁמַעְקָעָן. בְּזִידָאָ! אַז האָב מִזְרָד אַנְּדִיעָגְעָזָט בְּיַם טִיש אַקְעָנָעָן דעם אַוְיָהָעָן בְּלִיכְתָּעָן בְּחוֹר, פֿרְעָהָלִיךְ, לְמַטְהָג אַז מִיט בִּיאָדָע הַעֲדָד געהאלטען דעם אַוְיָהָע=חָלָק, ווי עַפְּסָמָס אַטְיָעָר וְזַקְעָן, אַנְּאָבָן=טָוב. דָעַר שְׁנִיְּדָעָר האָט אַוְיָף אַ בְּיַיְקָוְלְבָעָן צְנוּנוֹגָנָעָן אַ שְׁטָקְעָלָפָן בְּלִנדְרָי, בְּאָלָר אַ מְלָקְעָלִין, בְּאָלָד אַז עַד אַיְבָּעָגְעָנָגָנָעָן אַז אַמְּאָרָש, צְנוּנָעָשָׁאָקְעָלָט טִיטִין קְעַפְּגָל

און צונגעטוקט צום טאקט מיט די פיסקעם, באַלְד' האַט ער געוֹאנְט ♀
המצאהַלְעַ אַיבָּעַ מֵיר, אַיבָּעַ דָּעַם אוֹפְּגַּעֲבַּלְיַכְּטָעַן בָּחוֹר, אַן דָּעַרְבִּי
אַרְיִסְכַּעַשְׁמִיעַקְט אַ שְׁפִּיצַן צִינְגָּלַעַל, באַלְד' האַט ער געוֹאנְט וּוּי
מען בעועצַט אַ בָּלה אַן באַלְד' האַט ער געוֹאנְט, וּיְ דָעַרְ מאַרְשָׁאַלְעַק,
נְרָאַמְעַן. «וְשִׂוּאַ, אַיצְיָק אַברָהָםְלַן! — האַט ער גַּנְגַּה-וּבִיה טָאַקִּי גַּעַזְגַּעַן
מיַט אַ נְנוֹן, — שְׁנִיאַץ אַפְּ דָּאַס לִיכְטַן, מְמוֹרַן גַּהְהַנְּרַעַת,
צְרוֹהָ! אַבְּסָעַל נְכָבָר, אַיצְיָק אַברָהָםְלַן, הָאַפְּ בַּיְ מֵיר נְיִשְׁתַּט,
קִין דָּרְעַמְעַל!» אַן אַיךְ, שְׁטָאַךְ דָּאַשְׁטָאַךְ, שְׁטָאַךְ דָּאַשְׁטָאַךְ אַין דָעַם
קְלִיְּד, אַין די פִּינְגָּעַר, וְאוֹעַם האַט זִיךְ פָּאַפְּדָרָעַט. נְאַר וּוּרְ העַרְתַּט
שְׁטָאַךְ בְּשַׁעַת אַוְיפְּן הָאָרֶץ אַיזְ פְּרָהָלִיךְ? ..

פלוצְלִים אַבָּעַר האַט אַיְף מֵיר זִיךְ אַנְגַּעַרְקַט אַ חַמְּאַרְעַע: אַין דָעַר
גַּאנְצָעַר שְׁטוּב האַט אַנְגַּעַרְבָּעַן צוֹ שְׁטִינְקָעַן סְמָאַלְנָעַ. מעַן זָוְכַּט דָאַ,
מעַן זָוְכַּט דָּאַרְט אַין מעַן נְעַפְּינְט לְפָסַף, אוֹ בַּיְ מֵיר, שְׁלִימְמָוֶל, סְמָאַלְעַט זִיךְ
דָעַר אַונְטָעַר-חַלְקַן יְעַנְעַר אַונְטָעַר-חַלְקַן, וּוּאַס אַיךְ הָאַבְּ בְּעַוְאַרְפָּעַן וּוּאַרְיוֹתְם בְּשַׁעַת
אַיךְ הָאַבְּ אַבְּגַּעַשְׁנִיְּצַט דָּאַס לִיכְטַן, אַיְן אַשְׁנִיאַץ דָּעַרְיוֹף אַרְאַבְּגַּעַשְׁפָּלְעַן: אַנְעַן
וּוּאַלְדַּ, אַגְּשַׁרְרַי, אַגְּנַפְּלָדְעַר, וּוּאַלְיַ עַפְּשַׁת, קְוָלָקָעַם אַון קְלָעַפְּ אַיְן
מֵיר גַּעַפְּלָעַן וּיְ הָאַלְעַן: אַיךְ הָאַבְּ גַּעַנְגַּעַן גַּעַהְאַט פָּאַר דָּאַס מִיְּנָגַע. דָעַר
שְׁנִידָעַר פְּרוּוֹת זִיךְ מַאֲכָעַן פָּוֹנְסָ אַונְטָעַר-חַלְקַן אַפְּדָעַר-חַלְקַן, אַרְבָּעַל,
עַס גַּעַהְתַּן נְיִשְׁתַּט: עַר האַט שְׁוֹן פָּוֹנְסָ קְאַסְטָעַן אַרְיִסְגַּעַנְיָמָעַן דָעַט
שְׁטִיקַן יְתּוֹר פָּוֹן דָעַט קְלִיְּד, נְאַר מְטוּשָׁע זִיךְ, שְׁוֹאַנְיָ צִיְּן, פָּוֹן חַוְּנָט אַיְן
בָּעַר אַיְהָרַ, עַס גַּעַהְתַּן נְיִשְׁתַּט: חַאַטְשַׁ צְעִירִים זִיךְ! חַאַטְשַׁ מַוְּ דָאַס פָּוֹן
מַעַר אַרְיָן, עַס גַּעַהְתַּן נְיִשְׁתַּט: דָעַר אַונְטָעַר-חַלְקַן מוֹ טָאַקִּי בְּלִיְּפָעַן אַנְגַּעַט
אַונְטָעַר-חַלְקַן, פָּוֹן אַחֲוֹרִישׁ עַקְעַל קָעַן מעַן קִין שְׁטִירִיְּמָעַל נְיִשְׁתַּט
מַאֲכָעַן ...

— הָעַר נְאַר אַיְם, אַיצְיָק אַברָהָםְלַן! — האַט גַּעַזְגַּעַן לִיְזָעַר —
הָעַר אַיְסַן, טְמוֹרַיְק, יְיַוְנָגַטְשַׁ אַיְנָעַר, אַקְרָעַנְקַן דִּיר אַין די בִּינְעַר!
פָּאַטְשָׁעַן דִּיךְ הָאַבְּ אַיךְ שְׁוֹן מְעַהְרַ קִין כְּחַ נְיִשְׁתַּט, אוֹ די בְּעַלְ-הַבִּיתְ-שְׁעַ
וּוּטַן קוּמָעַן פָּוֹנְסָ מְאַרְקַן, וּוּטַן זִיךְ מְסֻתָּמָא אַיךְ דָעַרְוָאַטְרָמָעַן אַבְּיָסַעְלַן
אַיךְ אַיְסְטָאַפְּעַן דִּיר די בְּיַוְלָעַד. זַיְהָאַט אַיְזַן אַטְאַזְעַט גְּלִיךְ זִיךְ אַיךְ
אַיְן זִיךְ וּוּטַן דִּיר אַיְהָרַם נְיִשְׁתַּט שְׁעַנְקָעַן. נְאַר דָּאַס אַלְצִידְנָגַן אַבָּעַר אַיְן
אַלְעַן גַּאֲרַנִּישַׁט, אַהֲוֹנוֹנִיק אַקְעַגְעַן דָעַט, וּוּאַס דָוְ וּוּסַטְטַרְתַּט לִיְזָעַן
שְׁפָעַטְעַר, בָּאַס עַס וּוּטַן מַרְגַּט אַיְגַּעַנְעַן מִין הַסְּפָרָה.
לִיְזָעַר דָעַר שְׁנִידָעַר האַט באַלְד' טָאַקִּי זִיךְ פָּעַרְטָאַכְט אַיבָּעַר

דעם אונטער-חילק אין גערעדט צו זיך אלין: «פֿאָר וּאָם נִישְׁתְּמָאָקִי אֶ
קָעְשָׁעָנָע... פֿוֹנִים לְאָך אֶקָּעְשָׁעָנָע?... אַי וּוֹאָם?... עַט, מִילָּא וּאָם
מַאֲכָל עַם אֹוִים?...» דערנָאָך הָאָט עַר אָוִינְגָּשְׁטָעלְט אַוִּיפְּטָר אֶפְּאָר
אוֹיגְעָן אַן אֶגְּשָׁרְיִי גַּעַטְאָן:

— פֿאָשָׂאָל וּוֹאָן כְּמָרוֹן! אַלְעַ-לְוָלָע (הַלְלוּחוֹ) כָּל צְבָאוֹ, הַינְט זָאָן
לְעַמִּיט דָּוֵר הַאנְדָּלָעָן

אַיך הָאָפְּ מִינְ אָרוּיסְגָּרוֹקְט. פֿוֹן אָונְטָעָרָן מִישׁ וּי אֶקָּעְצָלָעָן, אָוֹן
גַּעַוְוָרְטָט מִטְ אֶפְּעַרְקָלְעַהְמָט הָאָרֶץ אֶוְוִיסְטָעָן סְפָר.

די דָּאַיְוָע טְרוּיוּרְדוֹגָע מַעַשָּׂה אַיְזָ גַּעַשְׁעָהָעָן מִוּטוֹאָךְ תְּחִילַת אָזְעָנָט,
פֿרְיִיטָאנְג, גַּעַדְעָנָק אַיך וּי הַיְנָט, הָאָט דָּעַר בְּעַלְ-הַבִּית מִיר גַּעַהְיִסְטָעָן
אַבְּטוֹרָאָגָעָן נָאָך אַיְהָם דָּאָס קְלִיְיד צַו דֻּעָם אָרוּנְדָאָטָאָרָס וּוֹיָב. די אַרְעָנָה-
דָּאָטָאָרָקָע גַּיְט אֶפְּלִיק — אֶדְוָנָעָר, אֶשְׁלָאָק: אֶקָּעְשָׁעָנָע סָאָמָע אָונְטָעָן!

— וּאָם אַיְזָ דָּאָס אָזְוִוִּס, שְׁנִידָעֶל לְעַמְּ ? — הָאָט זַוְּדָעְרִי
גַּעַן — סְטִיטְשָׁ, וּאָם אַיְזָ דָּאָס — דָּאָס? אַיך וּוֹעֵל, אָסְפָּרְחָוֵר, אָזָא
קְלִיְיד בְּשָׂום אָוָפְּן נִישְׁתְּ צְוּנְהָמָעָן !

— אַי — הָאָט לְיַזְעֵר טְיַיְנָעָר גַּעַנְעַטְפָּעָרְט מִיטָּא וּסְמָעַלְבָּלָע אָוֹן
אַיְהָר פֿעַרְשָׁלָאָגָעָן דִּי רַיְד — אַי, שְׁרִיטָט, בְּלַעַבָּעָן, נִישְׁטָט, בְּרַיְנָרָלָע!
אַזְוִי הַעַלְפָּט מִיר גַּאָט וּי אַיך הָאָפְּ אַיְזָ גַּעַמְאָכָט גַּוְתָּו! אַיך הָאָפְּ אַיְזָ
גַּעַנְעַתָּט דָּאָס קְלִיְיד נָאָך דָּעַר סָאָמָע לְעַטְמָעָר מָאָדָע. סְטִיטְשָׁ, בְּיַי אַלְעָ
פֿרְזִיעָס וּגְעָנָעָן הַיְנָט אָוּפְּנָעָשְׁפָּאָלָטָעָן קָעְשָׁעָנָעָם אָונְטָעָן. אֶמְשָׁנָעָגָעָר
מַאֲכָט הַיְנָט קָעְשָׁעָנָעָם פֿאָרָעָנָט ! אַיך וְאָל אָזָוִי, רַבְּנוֹ שְׁלַעַלְמָ, פְּטוֹר
וּוְעַרְעָן פֿוֹן מִין מְלָאָכָה אָוֹן נִישְׁט בְּעַדְאָרְפָּעָן וְזַי קִין שְׁנִידָעָר (אָזָוִי גַּעַן)
וּוְהַנְּטָלִיךְ פְּלַעַנט עַר וְזַי שְׁוֹעָדָעָן, וּי דָעַר שְׁמִינְגָּר פֿוֹן אֶלְעָן אַנְדָּרְעָ
יְזִידְשָׁע בְּעַלְ-מְלָאָכָות) וּי שְׁעָן דָּאָס זְעָהָט אֹוִים ! אַשְׁאָר, בְּלַעַבָּעָן,
וּאָם אַיְהָר קָעָנָט נִישְׁט אַלְיָן מִטְ אַיְיָרָעָ אַיְגָעָנָעָן אַנְקוּקָעָן דֻּעָם
יְבָעָטָעָן חָן, וּאָם דָּאָס הָאָט. טָאָפָּט, בְּלַעַבָּעָן, נִישְׁט, בְּרַיְנָרָלִיל, סְאָיָן
גַּוְתָּו ! אַט טְרָאָגָט גַּעַוְנָד. פֿאָרְנִיצָט גַּעַוְנָד, צְעַרְיִיסָט גַּעַוְנָד ! נִיט נָאָר
קְרִיטְשָׁעָנָע מִין לְעַהְרָעְנִיְונָעָל, עַר פֿאָרְדִּוְנָט, בְּלַעַבָּעָן, עַר הָאָט גַּעַפְּעָן
די אוֹיגְעָן וּי אָרוּסְגָּנוּמוּנָע אַן אֶסְדָּר גַּעַהְאָרְעָוּת אַוִּיפְּטָר דָעַר קָעְשָׁעָנָע.
מִיר קָומָט אָזָק, בְּלַעַבָּעָן, אֶפְּסָה !

לְזִוְעָר אַיְזָ גַּעַוְעָן פֿאָרְרָעְבָּעָנָט אַיְזָ בְּעַוְיְוָדָעָוּ פֿאָר אַיְנָעָם פֿוֹן דִּי

בעסטע שניידער, וואם געהען נאך ושורנאלען, און דער ארענדיילר דראט איז געווען איינער פון די גראטסע ניגדים, היינט איז מען האט געווען זין זויב, די ארענדיילר קען, געהט ארים אונטען מיט א קעשענע, זעגען דערנאך אלע בעוליוודעהווער מאנדנע וויבעליך ארייסונגאנגען אונטען מיט אויס-געשפאלטען עעשענען. נאר חומן מײַן קעשענע איי אריין איז דער מאדרע, איך אבער בין דערפֿון נישט געהאָלפֿען געווארען. לוייזר האט מואדע, איך זאָל מיט דער צייט נישט אָרוּיסָטוֹאָרְפֿעָן עפֿים צוינען מורה געהאט, איך זאָל מיט דער צייט נישט אָרוּיסָטוֹאָרְפֿעָן בויוועהטאג, און נײַע מאדרעם, וואָס וועלען איהם חיליה אָנטאָכָען בויכּוועהטאג, און מהטת מורה נישט געוואָלט געבען מיר אָ שטאָךְ אָרבּוּיט. ער האט מיך איז גאנצען אָוּקָעָנָעָקָט זיין זויב במתנה נמורה, זיך נאר אָיבּערנָעָלָאָזָעָן דאס רעכט, מיר אָ מְאָלֶּאָ אָבּצְשָׁוּטָעָקָעָן אָ פָאָטָשׁ. וואָס טוֹגּ מיר, האט ער זיך אָנְגָּרְזָפּעָן, אָזָא פֻּרְשְׁלָעָפּעָטָעָן קְרָעָנָק, אָזָא מִין קִינְצְּלָעָר ? אָזָן דערבי אָבּגָּנוּאָגָּט זיין גְּעוּזָהָנְטָלִיבָּעָן פְּסָוק : אָלָעָ לְלוֹעָן כל צבאֵו, הִוְנְתָּן זָאָלָעָן מָות אִיהם הַאנְדָּלָען ... לְיוּזְרִיכָּעָן האָבָּ אָז אָמָּלֶאָ אָ שָׂאָדָעָן אָגָּנוּטָאָן, נִשְׁתַּוְוְוִינְדִּיגָּן אַיְדִּירְ צְבוּרָאָכָּעָן אָ טָאָפּ מִיט אָיעָר אָז גַּעֲמוֹתָוּ לְסֹוףּ דּוֹרָךְ דּוּם עַזְּקָר זַיְן .

מען האט מיך דערנאך אָבּגָּעָנָעָבָּעָן צַוְּאָלָעָרְלִי אָנְדָּרָעָ בעליַיְם פְּלָאָבּוֹת, וואָס אָ וְאָזָא זַיְן אָנְאָכְשָׁוּן. איך אָבער בין גַּעֲוֹעָן אָ שְׁלִימִיטּוֹל אָזָן עָרְנִיאָזָן נִשְׁתַּגְּדָעָתָם קִין גְּלִיק. אִיטְלִיכְעָרְבָּעָן בְּעַלְ-מְלָאָכָה בְּעַוְנְדָרָעָר אָזָטָטָט מִיךְ דָּאָס עַרְשָׁטָעָטָעָן בְּעַקְעָנָטָמָטָט מִיטָּמָעָטָט אָזָעָמָטָט מִיטָּמָעָטָט מִיטָּמָעָטָט מִיטָּמָעָטָט מִיטָּמָעָטָט מִיטָּמָעָטָט מִיטָּמָעָטָט גַּעֲדָאָטָט, עַפְּיָסָטָט אָשְׁוּמָטָט עַמְּפָטָט, אָפְּרָעָהָלִיכְעָרְבָּעָן קְבָּצָן, ער פְּלָעָנָטָט מִיךְ אָלָזָן שִׁיקָּעָן צְוִוְּשָׁעָן דִּי אָוּמְרִינְגָּעָן עַרְטָעָר — רַיְסָעָן בַּיְם חֹוֵרְ-חֹאָרְ פָּנוּסָן דָּרְקָעָן. נָאָרְעָלָעָן, אָזָוִי אָזָגְעָן תְּמִידָן זַיְן וְעַרְטָעָל : פָּן אָחוֹרְ אָז דָּאָרָאָתָן אָז אָוִיךְ נָוָט. בַּיְם אָחוֹרְ אָזָי אָמְזָהָזָה זַיְן רַיְסָעָן ... בְּשַׁעַת אָרוּסָמָן טָרָאָגָן אָפְּאָמִינְיָזָעָן פְּלָעָגָט דָּעָר דָּאָוְגָּעָר פְּרָעָהָלִיכְעָרְבָּעָן קְבָּצָן אָוִיךְ שְׁפָאָס אָוּפְּשָׁטָהָעָן אָז מָאָכָּעָן מִיט אָגָּנוֹן :

— תָּן כְּבָד לְאיְצִינָא ! טְרָאָג, טְרָאָג, אִיצְקָ אַבְּרָהָם-נִיאָ, איך זאָל דָּרְלָעָבָּעָן מְרָאָגָן דִּיר צַוְּדָר חַרְטָוָה וְזַיְן אָין אָרְעָשָׁעָטָעָן ! טְרָאָג, אִיצְנִיאָ, טְרָאָג. אָזָן דִּינְגָּעָן יְאָהָרָעָן האָבָּ אָז גַּעֲנָגָט פָּאָמִינְיָזָעָן אָיבּרְגָּעָטְרָאָגָן ! ... דָּעָמָט דָּאָוְגָּעָר שְׁוּסְטָעָרְלָהָאָבָּ אָזָא אַיְלָהָאָרְקָז לְיַעַב גַּעֲהָאָט, ער אָז מִיט מִיר זַיְן בְּעַגְאָנָגָעָן בְּעַסְטָר וְאָלָעָ אָנְדָרָעָן. איך זָאָלָט מִיךְ בַּי

אייהם געהאלטען און אפשר עפימ וואם אויסגעלארענט, נאר ער איז אבער שטארק קראנק געווארען, אונגעהייבען שטארקער זוי פריהער צו הוטען, צו שפיעען מיט בלוט, וויל ער איז נבעבען שעקליך אבןען-מען, געהארעוועט, געארבעט איבער די פוחות, מפוזט צו זיין די וויב און קנדער, און עטנע האט ער נבעבען געגעטען יסורים. הווע אדאָר שטיקעל ברויט מיט עפימ וואַס-ס'אייז דערצז, איז איז זיין מוויל נישט געד קומען. דעם טעם פון פלייש האט ער שיין לאנג פאָרגעטען. בײַ א טבּוּעַ עס א מאָל פלענט ער אלֿז שפֿאָטען: פְּלִיֶּש — דאָס איז נישט קײַן זוראַ שׁעַן. אַיך משוגעןער האָב טיר טאָקי אַיִינגעָרדעט אַשטיוקעל לְנָגָן אָוּלְעָבָּר שבת איז טעהעל!... מען האָט איזום נבעבען אויף אַזעגען לע אַזעגעפִּיהָרט אַין הקדְשָׁ אַרְיוֹן אָן ער אַין דָּאָרָט טַעַג גַּפְּלָג נַעֲשָׂתָאָרְבָּעַ...

ב

וְהִי הוֹת — אָז אֵין בַּעֲלִירָעוֹ אַנְגָּקּוּמָן אַיִנָּעָר פָּן דִּי אַרוֹטֶט
פֶּאַחֲרָעַנְדִּינָּעַ חֻנוֹת אָן הָאָט בַּי אָנוֹ שְׁבַת נְעַדְאָוָעָנֶת טִיט מְשֻׁרְוִית
דָּעַר עַלְמָן אִיז פָּנָן אַלְעָ קְלִיּוֹלָעָךְ אַיְהָם גַּעַלְאָפָעָן הָעָרָעַן. אַטְיַיל הָאָבָעָן
אָךְ נְהָגָ נְעַוָּעָן, וַיְיָ אַגְּנָטָמָן עַמְּנָעָפִים, וַיְיָ פְּרַאֲסָטָעָ בְּעַלְיָ-בְּתִים — הָאָבָעָן
אַבְּגַעַדְאָוָעָנֶת וְתוֹקִין, פְּרִיהָעָר טָאָקִי נְוטָ קְרוּשָׁ גַּעַמָּאכָט אָנוֹ דָּעַרְאָל
גַּעַנְאָגָנָעָן הָעָרָעַן. סָאָיוֹ נְעַוָּעָן אַשְׁרַעַלְבָּעָ אַיְנְשָׁאָפָט, מַעַן הָאָט יָרָא
גַּעַשְׁטוֹפֶט אַוְיָף דִּי קָעָפָ אָנוֹ אִיךְ הָאָבָ צְוִוְישָׁעָן דָּעַם עַלְמָן אַיְיךְ יָרִיןָגָן
גַּעַשְׁטוֹפֶט הָעָרָעַן דָּעַם חָוָן, וַיְיָ אִיךְ הָאָבָ וַיְיָ אַלְעָ יְדָעָן וְהָרָה לְיָעָב
גַּעַהָאָט זְוָנָגָעָן.

דָּעַר חָוָן הָאָט גַּעַהָאָט אַקְלִיּוֹן מְשֻׁרְוִירָעַל, אַפְּיַעַפְּרָעַ, אֵין מִינְיָעָן
יָאָהָרָעַן. אִיךְ הָאָבָ אַיְהָם עַפְּרִים אָזְוִי מְקָנָא גַּעַוָּעָן, וַיְיָ עַר שְׁטָמָהָתָן יָרִין בִּים
עַמְּדָר אָוְנְמַעְרָגָנָהָאַלְטָעָן דָּאָס בְּעַקְעָל מִיטָּ דָעַר הָאָנָדָר אָנוֹ טְרַעַלְלָעַיְקָעָט,
אוֹ אִיךְ וּוֹאָלָט פָּנָן מְוֹר בְּאַדְאַיִ דָּאָס הָעָמָד אַוְעַקְנָגָנָעָבָעָן, אַבְּיָזָן וַיְיָ עַר
אַפְּשָׁוּרְרָעַל. אִיךְ הָאָבָ אַוְיָף דָּעַם דְּזָוָנָעָן מְשֻׁרְוִירָעַל גַּעַקְוָקָט מִיטָּן נְרוּיָם
דְּרַ-אָרָעָן דְּעַנְסָטָמָאָל, וַיְיָמָר יְוָנְגָלָעָן זְעָנָן אַלְעָ גַּעַוָּעָן אֵין פְּאַלְעָש
בְּשָׁעַת לְיָעָנָן. אִיךְ בֵּין פָּאָר אַיְהָם אַנְגָּנָגָעָן בְּטַל גַּעַוָּאָרָעַן. מִיר הָאָט
יָרִין גַּעַרְאָכָט, אוֹ אַוְיָף דָעַר וּוֹעַלְתָּ אִיז שָׁוֹן נִישְׁטָמָא קָיָן בְּעַסְעָדָם פָּנָן
אַפְּשָׁוּרְרָעַל. וַיְיָקִים אִיךְ צָוִ אַיְהָם! אוֹ דָאָס מְשֻׁרְוִירָעַל הָאָט נָאָר גַּעַ-
עַפְּעָנָט דָּאָס מְוַיְל, נָוְהָאָט מִיְּנָעָר יָרִין גַּעַוָּמָעָן אַיְהָם אַרְיִינְצָוּשָׁפִירָנָעָן אֵין אַיְהָם
טְיַיְל, אָנוֹ וּוֹעָן עַס וּוֹאָלָט נָאָר מְעַגְלָךְ גַּעַוָּעָן אַרְיִינְצָוּשָׁפִירָנָעָן אֵין אַיְהָם
יוֹו אִיךְ שְׁמָעָה אָנוֹ גַּעַהָ, וּוֹאָלָט אִיךְ עַס גַּעַטְאָן מִיטָּן נְרוּיָם פֻּרְגָּעָנָיָן.
מִיךְ פְּשָׁוּט מְהִיהָ גַּעַוָּעָן.

אֲהַיִם קְוּמָנָדִיגָן פָּנָן דָעַר שְׁוֵילָהָאָב אִיךְ מִיךְ אַלְיָן גַּעַפְּרִיוֹתָן נָאָבָיָן
מְאָכָעָן דָעַם מְשֻׁרְוִירָעַל. בַּיְיָ דִי זְמִירָות הָאָב אִיךְ מִיךְ שְׁטָמָרָקָ צְוָאָוָת
אַוְיָף אַקְלִיּוֹבָעָן אָנוֹ טְרַעַלְלָעַיְקָעָט אָזְוִי, אוֹ דִי מְאָמָטָהָאָט רְנוּסָתָהָעָגָן

אַהֲרָהֶת. נָאָר אַיךְ הָאָבֶּבֶל נִוְשְׁתֶּן גַּמְתִּינְט דֵּי זְמִירֹות וּוּ נְאַכְזִוְמָאַכְעָן דָּעַם מְשֻׂרְבָּעַל. עַם דָּאָטֶן מְוִיד עַפִּים זַיְד גַּנוּנְגַּעַן. דָּאָס מְוִיל הָאָט טִיר גַּישַׁט גַּעֲקָעַט אַיְיךְ אַרְגָּע וּזַיְד צְמָאַכְעָן. מַעַן הָאָט שַׁוִּין אַפְּגָרְגָּעַטְעָן וּוּאַרְמָמָעָן אָוֹן אַיךְ הָאָבֶּבֶל טָאַקְיָה לְאַלְעָג נָאָר גַּנוּנְגַּעַן. נְעַמְאַכְט שְׁאַיְגָנְעָר. דָּאָס זַיְנְגַּעַן אָוֹן לְסָופֶן אַיְבָּרְגָּעַנְגָּאַנְגַּעַן אַיְן קוֹנְרָט אַרְיָין אָוֹן אַיךְ הָאָבֶּבֶל מִיךְ גַּעַג דִּיסְטָעַן אַוִּיפְּאַלְעָלְלַי מְשֻׁוְנה וּוּלְדָעַ קְוָלוֹת. אָוֹ דֵי מְצָמָעַ הָאָט דָּא אַקְוָק גַּעַטְאָן, אָוֹ אַיךְ וּוֹלְגָּר נָאָר נִיט אַיְבָּרְגָּעַרְעָן אָוֹן לְאַוְן זַיְנְשַׁט אַבְּסָעַל אַבְּבָה דָּרוּהָעַן נָאַבְּצָן קוֹנְגָּעַל, הָאָט זַיְמִיךְ גַּוְתָּ אַיְסָגְנָאַבְּאַכְעָט אָוֹן אַרְדוֹסְגָּוְעוֹאַרְפָּעָעַן פָּנוֹן דָּעַר שְׁטוֹב. וּוּאוֹהָיַן לְוִיפְּט אַיְנְגָּעַל שְׁבַת בֵּי טָאגְן? מְסַתְּמָא אַיְן בִּית פְּדָרְשָׁ אַרְיָין. הָע, הָע! דָּאָרְתָּה הָאָבֶּבֶל אַיךְ גַּעַטְאָפְּעָן דֵי גַּאנְצָע וּוּוֹסָעַ חַבְרָה, דֵי אַלְעַ רְעַכְתָּעַ קוֹנְדָסִים. אַיךְ הָאָבֶּבֶל גַּעַמְיִינְט, אָוֹ נָאָר אַיךְ אַיְנְגָּעָר חַאְבָּאַנְגָּעַמְאַכְט דָּעַם מְשֻׂרְבָּעַל, נַיְיָן! אַלְעַ אַנְדָּרְעַר הָאָבֶּבֶל דָּאָס אַיְגָּעָנְעָן גַּעַטְאָן וּוּאָס אַיךְ. אַיְטָלְכָעַ בְּעַוּנוֹנְרָעַ אַיךְ גַּוְועָן שְׁטָאַרְקָעַ בְּעַשְׁעַפְטִינְט, דָּעַר הָאָט גַּעַקוּוֹיְטְשָׁעַט, דָּעַר גַּעַרְטְּשָׁעַט, דָּעַר וְחַאְבָּאַנְגָּעַט, דָּעַר וְחַאְבָּאַנְגָּעַט בָּאָם, יְעַנְעַר נָאַבְּגָּעַמְאַכְט דָּעַם פִּסְטָאַלְעָגְנָעָר, אַיְנְגָּעָר הָאָט זַיְד מְשֻׁוְהָן גַּעַרְמָט, זַיְד גַּעַרְמָט, זַיְד גַּעַרְמָט אַיְפְּזָעַלְעָל, גַּעַזְגָּעַלְעָט זַיְד וּוּי דָּעַר פְּלִיטְעָר. דָּרְגָּנְאָךְ הָאָט דֵי חַבְרָה, אַלְעַ אַיְנְגָּעָנְעָם, זַיְד אַגְּנָהָם גַּעַטְאָן אַבְּצָוְשְׁפִּילְעָן דָּאָרְטָט אַיְבָּעָן אַיְן דָּעַר וּוּיְבָרְשָׁעַר שָׁוֹל דָּאָס שְׁעַנְעָג בְּעַטְעָלְלָה, טִימָט וּוּלְבָעָן דָּעַר חַזְן הָאָט גַּעַנְגָּאנְט מִיְּשָׁבְּרָה. מִין הָאָט גַּעַמְיָאָה קָעַט, גַּעַפְּרִישְׁטָעַט, גַּעַסְוִישְׁטָעַט, גַּעַהְיָלְכָט, גַּעַשְׁרָגָנְעָן בֵּי דָּעַר שְׁמָשָׁה הָאָט אָוֹנוֹ אַבְּגָּעַשְׁפְּרִיזָט מִיט וּוּאַסְטָר אָוֹנוֹ מִיאָס טָאַקְיָה אַרְוּסִיָּה גַּעַשְׁרִיבָעָן.

בָּאַמָּת, מוֹזֵט אַיְהָר וּוֹיְסָעַן, הָאָבֶּבֶל אַיךְ טָאַקְיָה גַּעַתְּהָת אַדְין קוֹלְבָעָן אַשְׁעָן גַּעַלְעָנְקָעָל. אַיךְ פְּלָעָג אַמְּאָל אַוְנְטָרְהָעָלְפָעָן לְיוֹעָר דָּעַם שְׁנִיְּדָעָר בְּעַזְעָעָן אַבְּלָה, אַדְרָעָר אַוְנְטָרְהָעָלְפָעָן אַיְהָם אַיְן אַמְּלָךְ-עָלִין. לְיוֹעָר פְּלָעָגְט דָּעַרְבִּי קְוָעָן אַוִּיפְּטָר אַרְגָּע זַיְגָּעָן מִיט אַשְׁמִיבָעָל, וּוּי אַיְנְגָּעָר, וּוּאָס עַס מְוֹט אַיְהָם שְׁבָאַרְיק הַנָּאָה: גַּוְתָּ, מְטוֹרָזָק אַיְנְגָּעָר! אָזְוִי, אָזְוִי, אַיְן דֵיְן טָמְטָעָן אַרְיָין, מְמוֹר!... מִיר אָזְוִי אַרְיָין אַין קָאָפֶן צַו בְּעַטְעָן דֵי בְּמָכְעָן, זַי וְאַל מִיךְ אַבְּגָעָבָעָן צָום חַזְן. אַיךְ הָאָבֶּבֶל מִיךְ צַו אַיְהָר צְגָוְעָצָט זַיְיָ אַזְוָדָעָן, אָזְוִי לְאַנְגָּגָיִי בְּרִיטָט, בֵּי זַי הָאָט מִיךְ גַּעַמְוֹתָפְּרִירָעָן טָאַקְיָה צָום חַזְן. דֵי אַרְעָמָעָפְּרָאַרְוּסְטָעָפְּלָמְנָה נְעַפְעָק אָזְוִי שַׁוִּין אַיךְ גַּרְעָן גַּעַוְעָעָן אָזְוִי כְּחוֹרָה וּוּי אַיךְ פְּטוֹר צַו וּוּעָדָן. אָוֹ דָּעַר חַזְן הָעַט מִיר גַּעַג דִּיסְטָעַן אַקְוִיטָשָׁ מַעַן אָוֹן דָּרְגָּנְאָךְ גַּעַוְעָטָט, עַר גַּעַהְמָט מְדוֹד צַו הָאָבֶּבֶל אַיךְ

פָּעַנְדָּעֵלִי, אָוֹרֶר סָפָרִיטֶס.

פָּאָר שַׁמְחָה גַּעֲמִינְתַּ, אָז דַּי וּוּלְטַ אַיז מִינְעַ. אַיךְ בֵּין נָאָר נִיט אַיז
שְׁטָאנְדַּר צַו שְׁילְדָעַרַן, וַיַּמַּיר אַיז דַּעֲנְסְטָמָאל גַּעֲוָעַן אוֹיפֿן חַאַרְצָעַן. דַּי
סָפָם עַמְינְעַ אַיז אַפְנוֹס וְעַלְעַן גַּעֲוָעַן שְׁטָאָרָק צַוְּפִידְעַן, מַאַקְיַּ שְׁטָאָרָק
וְאַסְטָאָרָק הַיִּסְטַּ, וְאַרְוָס אַיז אַשְׁמוּס מִיט אַיהֲרַ בַּעֲקָאנְטָעַר יַודְעַנְעַ
הַאָבַּ אַיךְ גַּעֲהָעָרַט, וַיַּמְּרַץ אַהֲרַן צַו אַהֲרַן גַּעֲוָעַנט אַיזוֹ:

— אַיזְיךְ דַּי אַיְגָעָנַעַנְעַ מִעְשָׁה, אַסְטַּר, וְאַלְטַּ אַיהֲרַ מִיר מַאַרְיךְ יַמִּים
וַיַּן, וְאַסְטַּ קָעַן אַמְעָנְשַׁ יַעֲנְעָמַס תְּכִלִּית פָּאַרְזָאָרְגָּעַן? צַוְּרָעַן דַּיְרַ, שְׁוֹנוֹאַ
צַיְן, דַעַם קָאָפַ, צְרוּרִים וְזַן אַונְ שְׁפָרִינְגַּן דַיְרַ אַפְּלַיְוַן דַעַר הַוַּיְגַּ אַסְטַּרְלַ
עַסְטַּמְיַ נָאָר נִישְׁתַּ מַבָּאָבָעַן. וַיַּזְאַגְטַּ מַעַן עַפְטַּ, אַסְטַּר, אַז חַשְׁמַ יַתְּבָרְךְ
דַעְרָהִיבְטַ אַמְעָנְשַׁעַן, וְוַיַּסְטַּמְעַן מַיְן יְתוּם, וְזַגְטַּ אַיךְ עַסְטַּ
גַעֲמָעַן. אַיךְ וְזַגְטַּ עַסְטַּ אַקְעָגָעַן מַיְן יְתוּם, אַיךְ דַי אַיְגָעָנַעַנְעַ
מִעְשָׁה, לִיְתַּחְבָּעַן הַאָבָעַן גַעֲוָעַנט צַו אַבְּלַעַטְלָאָבָהַ, אַסְטַּר, לְאַז וַיַּן צַו
אַבְּלַעַטְלָאָבָהַ, וְאַסְטַּ וְאַלְטַּ פַּזְ אַיְתַּמְגָעַן? בַּעֲדָרְפַּטְ נָאָר דַעַר
אוּבְּעַרְשָׁטָעַר חַסְדַּטְןָן אַונְ בַּעֲוַיְזָעַן. אַז נַטְ אַזְוַי וַיַּלְיַט זַגְעַן, נַיְן.
אַסְטַּרְלַ, נַא דַיְרַ נָאָר אַחְזָוַן... גַעֲדָנְקָט אַונְ גַעֲלוֹבָטַ אַיז, אַסְטַּר, הַשְׁמַ
יַתְּבָרְךְ. טַיְן יְתוּם אַיז שַׁוּן אַצְנָדַר פָּאַרְזָאָרְגָּעַן, עַד אַיז אַלְיַיט, אַוְיַּ
טַיְן אַלְיַיט לִיְעַבְעַ גַעֲוָעַנט גַעֲוָאָרְעַן, אַיךְ הַאָבַּ עַסְטַּ נָאָר אַזְוַי פַּעַל בַּיְיַ וַיַּקְרַב
לְבַשְׂעַד נַאמְעַן נִישְׁתַּ פָּאַרְדָּנְטַ, דַא הַאָבָעַן בַּעֲשִׁינְפְּעַרְלִיךְ נָאָר זַבְוַתְאָבָות
וַיַּדְ יַעֲטִיאַתְ.

מִוּט דַעַט חַוֵּן בֵּין אַיךְ טַעַדְ וַיַּאַחֲלֵב יַאֲהָרָד אַרְוֹמְגַעְפָּאַהָרָעַעַ
אוּתַה דַעַר וּוּלְטַ, מִיר, שְׁלִימְטוֹל, אַיז בַּיְ אַיְתַמְ אַיךְ שְׁלַעַכְטַ גַעֲוָעַן,
עַרְגָּעַר פַּזְ אַלְעַ אַיְבָרְגָּעַנְעַ מְשָׁוְרָרִים. אַיךְ הַאָבַּ נִישְׁקָהַ נַטְ טַפְטִיר גַעַעַן
קִיְפַט. דַעַר אַטְיַינְגָּר אַיז גַעֲוָעַן. וַיַּעַן דַעַר חַוֵּן הַאָטַר עַרְגַּי גַעֲדָאוּעַנְטַ,
הַאָבָעַן דַי מְשָׁוְרָרִים בַעֲדָאַרְפַט אַונְטָעַרְוַיְלָעַבְסַ קַוְקָעַן אוֹיפֿן עַולְםַ, וְעַהֲגַן
אוּבַּזְיַן דַאֲזָוְנָעַן גַעֲפָעַלְטַ, וְאַסְטַּ וְזַגְטַּ מַעַן אַזְוַי זַיְן גַעֲמַבָּעַן וַיַּעַר
וַעַטְ עַכְבַּרְ, אַונְ אַיְרַעַרְ חַוֵּן הַאָטַר אַין דַעְרָהִים עַמִּיצָעַן אַרְוַף גַעַטָּן
בַיִּים נַאֲמַעַן, מִיט עַפְסַ אַטְיַן וַיַּנְקַדְעַרְ בַּעֲרָבִי, הַאָטַר עַסְטַּ גַעֲהִיסָּעַן: נַזְאַגְטַּ
נָאָר, אַיז מַעַן עַפְסַ צַוְּפִירָעַן גַעֲוָעַן? בַעֲמַעַט הַמִּיד אַבָּרַ אַיז דַעַר גַּוְרַלְ
וַיַּאַזְוַי צַוְּהַכְבִּים גַעֲפָאַלְעַן אַזְוַי מִיר. עַס קָעַן אַפְשַׁר זַיְן דַעְרִיבַלְ
חוּיל דַי אַיְבָרְגָּעַנְעַ מְשָׁוְרָרִים פַלְעָגַעַן בַאֲלַד נַאֲכַן דַאֲזָוְנָעַן מַאֲכָעַן פְּלִוְתַה
אוּנְ אַיְסְמַגְעַטְרִיקָעַנְטַ וְעוּרָעַן. קַיְוַם הַאָטַר עַר נָאָר אַזְגַּ גַעֲנָעַבָּן
אַבְרָהָם/קָעַן דַעְרַבְיַי דַעְלָאַגְעַט דַעַם גַעֲוָיְסָעַן וַיַּנְקַדְעַרְ, אַיז בַּיְנָעַרְ, וְאַסְטַּ
הַאָטַר נִשְׁתַּט גַעֲוָאָסְטַ קִיְן חַכְמָות, אַיז אַרְוָס מִיט דַעַר שְׁפָרָכְבַּעַן: חַוֵּן.

דָּאָם קְלִיִּיךְ מַזְנֵשׁ אַלְכָה.

מען האט געלאכט, טאקי זעהר שטארק עפֿים געלאכט! וו, פֿלענט ער מיך אַנְגַּעַמְהַעַן בַּיְשׁ אַוְיַעַר, דַּרְעַהַעַן אַוְן דַּרְעַהַעַן, צִיהַעַן אַוְן צִיהַעַן, אוֹ אַיךְ זַאנְגַּ אַיךְ, דַּרְ שְׂנִידְעַרְקָעַם קְלֻעַפְּ עַנְעַן אַקְעַנְעַן דַּעַם אַקְטָאַסְעַן מַעֲלִיךְ גַּעַוְעַן.

אַמְּאַל האַבְּעַן מִיר עַרְנִין אַין אַשְׁטַעַדְטַעַל גַּעַדְאַוְעַנְטַטַּ שְׁקַלְמַט. דַּרְחַן הַאַט צּוֹם דַּאַוְנְעַן זַיךְ שְׁטַאַרְקַעְמַכְּן גַּעַוְעַן, וַיְילַעַד הַאַט אַרְיוֹסְגַּעַקְטַט אַיְוֹפְּ יַעַנְעַט שְׁטַעַדְטַעַלְמַס חַוְוַתַּה. שְׁבַת-צְוַאַכְטַט הַאַבְּעַן צַו אַיְהַט זַיךְ פְּעַרְקְלִיבְּעַן מַעַנְשַׁעַן אַגְּנַעַצְעַר עַולְמַט, מַעַן הַאַט גַּעַטְרוֹנְקַעְעַן פּוֹנְשַׁ, וַיְיַזְעַן, אַוְן סְאַיְוַעַן גַּעַוְעַן אַפְּרַעְהַלְיכְּעַ מַלְהַה-מַלְפַּה. דַּרְחַן הַאַט גַּעַמְאַכְט חַזְעַן, זַיךְ גַּעַפְּיַעַטְטַעַט, זַיךְ גַּעַקְלַאַגְּטַט אַיְוֹפְּזַהְלַאַלְמַלְלַה, אַוְן דַּרְ הַאַט אַבְּיַסְעַל זַיךְ צְוַנְעַקְיַהְלַט אַוְן מוֹעַטְלִיבְּעַ טַעַג אַבְּהַתְעַן זַיְן כְּלַי, זַיךְ וַיְיַזְעַר שְׁטַיְינְגֶּר אַיְ אַלְצַן גַּעַקְוַיְיַנְקַעְלַט אַוְן פּוֹנְ דַּעַטְטוֹוּנְעַן הַאַט עַר דַּעַם עַולְמַט, וַיְיַטְעַר טַאַקְיַוְוַיְיַזְעַר אַיְוַיְיַזְעַר, פְּאַרְטַט צְוַלְבַּעַן גַּעַוְעַנט „אַלְהַוִּיס“ אַוְן גַּעַוְגַּעַן אַוְאַלְעַכְלַי. דַּעַם חַזְעַן אַיְ נַרְאַד אַוְיַסְגַּעַקְמַעַן נַיְתַּגְעַנְטַט אַנְקַעַפְּים צַו שַׁוְקַעַן, אַוְן וַיְיַזְעַר הַאַט אַרְפַּעַד גַּעַטְמַעַן אַבְּרַהְמַקְעַן הַאַ-הַאַ, דַּאְקַעַט מַיְנַעַר גַּעַעַפְּעַנְט אַפְּסַקְעַל אַוְן אַזְגַּעַן גַּעַעַנְעַן גַּעַבְעַן: „חַזְעַן, מַעַן הַאַט פּוֹנְ אַיךְ גַּעַלְאַכְט! נַגְנַעַן הוֹזֵק אַיְוֹפְּ אַקְלַעַן פְּרַעְהַלְיַן, וַיְיַלְעַד אַיךְ הַאַט נַעַהַט אַוְן קַאַפְּ אַבְּיַסְעַל מַשְׁקַה. דַּרְחַן חַזְעַן גַּעַבְעַר אַיְ גַּעַוְאַרְעַן אַגְּנַעַזְנַעַדְעַן, רַוִּית אַגְּנַעַבְלַאַזְעַן וַיְיַזְעַר אַנְיַנְדִּיק, דַּאְסַט פְּנִים הַאַט אַיְהַט זַיךְ גַּעַמְיַנְט אַוְן דַּרְגַּגְעַר עַולְמַט אַיְ גַּעַבְלִיבְעַן עַפְּים וַיְיַזְעַר צְוִימִישַׁט מִיט אַיְסְגַּעַלְאַצְטַע אַוְגַּעַן. אַיךְ הַאַט גַּעַמְיַנְט, אַוְן סְדַעַעַן חַזְעַן וַיְיַלְעַד פִּסְעַל פּוֹנְשַׁ, נַהֲפַךְ אַיךְ מַנְדַּחְזַלְאַט צְוַלְאַט טַיט מַיְזַעַן זַים צִינְגַּעַל אַוְן אַגְּנַעַהְיַבְעַן צַו שְׁוּעַרְעַן: „וַיְיַאַךְ בֵּין אַיְוד, חַזְעַן, מַעַן הַאַט פּוֹנְ אַיךְ אַט-אַט דַּי דְּזַיְונְגַּעַע מַעַנְשַׁעַן טַאַקְיַיְיַזְעַר הַאַבְּעַן שְׁטַאַרְקַעְמַל גַּעַעַשׁ מַאַכְט!... וַיְיַזְעַר שְׁמַעְעַט, יַעַנְעַר, וַיְאַסְמַט מַרְנַקְט אַוְן סְדַעַעַט זַיךְ אַלְצַן מִיט אַיךְ, עַר הַאַט, בְּלַעַבְעַן, וַעַהַר גַּעַלְאַכְט בְּשַׁעַת מִיר הַאַבְּעַן גַּעַעַרְבִּיט אַיְן דַּשְׁ קְדוֹשָׁה. עַפְּים הַאַט עַר, דַּאַכְט זַיךְ, נַעַיְאַנְט: קַאַטְמַשְׁן! וַיְיַזְעַר אַיךְ וַיְאַסְמַט קַאַטְשַׁאן הַיִּסְטַט? אַיְנְדִּיקְוַיְמַעַן צַיְ קַאַטְשַׁקְעַפְוַוְתַּר...“. דַּרְחַן הַאַט פְּרַעְבִּיסְעַן דַּי לִיפְעַן, בְּלוֹמְרַשְׁטַט גַּעַמְאַכְט זַיךְ לְאַכְעַנְדְּרַג אַוְן גַּעַוְעַנט דַּעַם עַולְמַט אַיְוֹפְּ מִיר, אַוְן אַיךְ בֵּין אַשְׁוַתָּה, תְּמַעְוַאַטְמַע, וַיְיַזְעַט נַיְשַׁט, וַעַר עַס הַאַט מִיךְ גַּעַשְׁוִירַעַן, צַו דַּי אַלְעַ מַעְלַות בֵּין אַיךְ נַאַךְ גַּרְאַד אַיְצַח אַבְּיַסְעַל פְּאַרְלַעַקְט אַיְן, נַאַר עַר מַזְעַן אַזְעַן אַנְשִׁיקְעַנְיַשְׁ הַאַלְשַׁעַן צְוַלְיַעַפְּ דַּעַם קְוִילְבַּעַן. דַּעַם עַולְמַט אַיְ גַּעַוְאַרְעַן עַפְּים אַיְזַקְרַעַן,

2 בָּגָד — 4 בִּינְין

די מלוח-מלכה האט זיך נישט געקליעט און מען אויז זיך פונאנדרונגער צאנגען עפֿים צוֹשְׁטָעָרְכַּעַט. אַיְהָר קענט אַיְךְ מְשֻׁעָר זַיִן, וְאַס אַיְךְ האָט דערנאָך געלְּזִיט. דער חַזְן האָט מֵר גַּעֲזָעָן, וְאַס פָּאַר אַגְּנָאָט טִין האָבעָן אַן דָּאַס פִּיסְעָל פָּוּנְשָׂ אַיְזָר בְּאַקְּאָם אַיסְמָנָעָפָּאַלְעָן.

אַיְךְ בֵּין מִיט דָּעַם חַזְן וּוַיְתָעַר אַרְוָמָנָעָפָּאַלְעָן. זיך אַיְסְמָנָעָלְעָפָּט אַז 8 סְפָּק יְוִידִישָׁ שְׁמַעְרְטָלְעָר אַן אוֹיפְּפָשְׁתָּ שְׁבָתְּ נְחָמָו זְעַנְעָן מִר אַרְיְנָנְגִּיְּזָהָרָעָן קִיְּזָן צְבוּעָטְשִׁיאָז. דער חַזְן האָט אַרְיוִיסְגָּעָקָוּקָט אוֹיפְּפָשְׁתָּ צְבוּעָטְשִׁיאָז שְׁעָרְחַזְנוֹתָה. עָרְהַזְן דָּאַרְטָ אַיְנְגָעָלְעָנָט דִּי וּוְעַלְתָּ אַן גַּעֲזָרְבִּיטָ אַוְיָזָלְעָלְפָּלִים. דִּי נְבָאִים האָבעָן אַיְהָם גַּעֲבָעְטָעָן, עָרְ וְאַל דָּאַרְטָ פֻּרְבְּלִיבְּפָעָן אוֹיפְּפָשְׁתָּ יְמִים נְרוֹאִים. אַן דערנאָך וּוְעַט מַעַן מִיט אַיְהָם זיך אַיְסְגָּלְיְכָעָן, אַס יְרָצָה הַשְּׁמָן, גַּנְמָר זַיִן. אַיְךְ בֵּין דְּעוּוֹיְלָל אַבְּיָסְעָל בְּעַקְּאָט גַּעֲוָהָרָעָן מִיט צְבוּעָטְשִׁיטְשָׁעָר קְוָנְדָסִים אַן בֵּין, בְּרוּךְ הַשְּׁמָן, בֵּי דָעַ דָּאַרְטְּגִּינְעָר וּוַיְסָעָר חַבְרָה גַּעֲוָעָן אַשְׁטְקָעָל הַשּׁוֹב. דְּהִיְינוּ, אַז סְאַיְזָ אַיְסָמָן צְלוּפְעָן מִיט אַהֲרָאָן נַאֲךְ דָעַם דָאַרְטְּגִּינְעָן שְׁמָאָרְטָ-מְשָׁוְעָן/נָעָם, הַזְּאָט מַעַן מִיךְ גַּעֲלָאָות לְיִפְעָן פָּאָרָאִים, אַדְעָר מַעַן דָּאָט בְּעַדְאָרְפָּט עַמְצָעָן סְמָכָעָן אַפְּאַנְפָּעָן, פְּלָעָנָט מַעַן דְּעָרְצָוּנָהָרָעָן נְהַעַמְעָן קְלִיאָטְשָׁע פֵּי מִיד פָּוּנְדָע קָאָפָּאָטָע, אַן וּוּן סְאַיְזָ אַמְּאַל גַּעֲרָאָטָעָן אַרְיוִיסְצָוְנָבָגָעָן פְּוִינְסָ שְׁמָשָׁסָ שְׁאָפְקָעָלָע דָעַם שְׁוֹרָפָר, פְּלָעָנָט מַעַן מִיךְ מְכָבָד זַיִן מִיט דָעַם עַרְשָׁתָן בְּלָאוּ. עַם וְאַלְתָּ מַר אַנְהָוּבָעָן אַפְּיָלוּ צַוְּוֹרָעָן רַעַכְתָּ נָוָט, נַאֲךְ הַזָּאָס הַעֲלָפָט מַעַן אַבְּעָר, אַז סְאַיְזָ נִישְׁטָאָן קִיְּזָן מָוָל!

הַעֲרָתָן נַאֲךְ מִין סְוִיף בַּיְמָן חַזְן! רָאַשׁ הַשְּׁנָה קָעָנְטָ אַיְהָר זיך פְּאַרְטָ שְׁטַעַלְעָן וּזְיַיְמָן חַזְן נַעֲבָעָקָה הַזְּאָט גַּעֲהָרְעוּוּת. עָרְהַזְן האָט גַּעֲזָרְבִּיטָ, זַיִן מַעַן וְאַגְּנָט, אוֹיפְּפָשְׁתָּ אַלְעָלָא אַסְטָאָוּקָעָם, גַּעֲדְרָעָהָתָן אַיְמָלְכָעָם וְאַרְטָ אַמְּאַל צְעַהָן אַרְוָף אַוְנָאָרָאָבָ, אַוְיְגָעָמְיִתְשָׁתָּ עַם מִיט דָעַם פְּנִינְגָר, פָּוּנְדָע גַּעַמְבָע אַיְזָ עָרְ פְּלִיצִים אַרְיָין אַיְן דָעַם בַּיְ-קָוָל — הַיְּדִי-דִּי אַחֲרָעָר, הַיְּרִידִ-דִּי אַחֲרָין, אַיְן אוֹזְיָעָר נִישְׁטָן גַּעֲרָאָכָעָן אוֹיפְּפָשְׁתָּ דִּי גַּלְיְכָעָן. דָעַר בָּאָס אַיְזָ אַחֲרִיְפָנְעָט גַּעֲוָהָרָעָן פְּוֹנְסָ שְׁטִינְגָרָעָר מַאֲכָעָן, בֵּי אַיְטָלְיכָעָן שְׁטִיקָעָל אַנְיִשְׁתְּגִינְעָרָעָל, נַאֲךְ אַמְּאַל לְאַטְמוֹדוֹתָן דָוָם=דָוָם!! וְיַעֲרָעָר אַמְּאַל לְאַטְמוֹדוֹם=דָוָם=דָוָם!! עָר אַיְזָ אַבְּגָעָנָגָעָן מִיט שְׁוֹיִים אַן זַיִן אַלְעָז גַּעֲוִישָׁתָן מִיט דָעַם פָּאַטְשִׁילְכָעָן, וְאַס אַיְזָהָם נִישְׁטָן אַרְיוֹסָ פָּוּנְדָע הַאֲנָדָר, מִיט וּוְלְכָעָר עָרְהַזְן גַּעַדְרָהָתָן אַיְן דָעַר לְוַפְטָעָן. דָעַם פְּלִיטִיטָר גַּעֲבָעָקָה הַזְּאָט שְׁוִין כִּישְׁטָן גַּעַדְרָהָתָן דָאַס קָול, עָרְהַזְן האָט בְּעַדְאָרְפָּט אַרְיוֹבְּעָרְשִׁירְעָן דָעַם בָּאָס, נַאֲךְ מִיט דָעַם חַזְןָס אַוְאָרט — אַפְּיָיפָ, אַקְוִיטָשָׁ, אַן אוֹזָק, שְׁלִימָטְזָל, תָּאָבָכְמַעְטָ אַלְעָז

דנע בעדרט אַ קְוִוִיטֵשׁ טָן, טָא-טָע-נִיא! אַ דָּרָעַ אַ לְאָנְגָנָע טְרָאַטָּא-טָיִו
אוֹשׁ נָ... הַבָּלֶל, מַעַן הָאָט נְעָרְבִּיט, זִיךְ נְעָרְסָעַ אוֹיפֿ וּאַס דִּי וּעְלָט
שְׁמַעְתָּה.

אין דער שוחל האָט גַּדְאַוְעַנְט אַ גְּוָנְגָעַר=מָאן, אַ גְּנוּד. ער איּוֹ גְּעַז
זְעַק אַ בִּסְעַל פָּוּן הַיְנְטָגָעַר וּעְלָט, אַ דִּיקָעַר, אַ גַּנוּנְטָעַר, אַ שְׂטִיקָעַל לְזָ
אוֹן וּהְדָר אַ גְּטוּרַעַ מְעַנְשׁ. ער פְּלָעַנְט לִיעַבְּ הַאָבָעַן זִיךְ נְאָרִישׁ צַוְּמָאָכָעַן
מִיטַּ קִינְדָּעַר אָוֹן ער האָט שְׂרָעְקְלִיךְ פִּינְט גַּהֲהָטַר דָּעַם חֻן פָּאָר זִינְעַ
טִיאָוָסָעַ הַעֲיוֹתָה. אוֹ דָרָעַ חֻן אַיְוָ אַבְּיָעַל זִיךְ צְוָפָאָהָרָעַן אָין דָעַם, אַתָּה
זָכָרְזָה וּאַס אָין דָרָעַ מַוְּסְפָּקְדָּנְגָעַר שְׁמוֹנָה=עַשְׂרָה, זִיךְ גַּעַגְגָנְגָעַן אַגְּנָגְזָה
אוֹיפֿ אַ פָּאַטְשָׁטָאָווֹן וּוּגַן, אַרְיִיסְטוֹאָרְפָּעְנְדִין גַּעַטְאַקְטָעַ וּנְאָמְרָלְעַז, פָּאַ
מְאַלְאַדְעַזְקִיִּי, האָט צַוְּ מִיר זַוְּ אַקְעַצְעַלְעַ זִיךְ צְוָנוּרָוקְט דָרָעַ לְזָן, דָרָעַ
גְּנוּדָן, אָוֹן עֲפָים מִטַּ אַנְעָרָנסְט פְּנִימַיְלַטְקִיךְ שְׂמִילְעָרְהִיט אַפְּרָעַג גַּעַטָּאָן;
אָגְגָן נְאָר, קְלִיְנָעַר, קְעַנְסְט=דוֹ מַאְכָעַן אַוְיְנְשָׁלְעַ? אָוֹן מְנִיה=בוֹהָה מַאְקָ
אוֹיְוָן שְׁוִין בַּיִּ אַיְהָם אוֹיפֿ דָרָעַ אַונְטָעָרְשָׁטָר לִיפְ פָּאָרְטָוְג גַּעַוְאָרָעַן
אַ וּוּיְנְשָׁלַל, אַוְאַ גְּרוּיְסָעַ, אַוְאַ רְוִיטָעַ, אַוְאַ אַיְךְ הַאָבְטִיךְ שְׂטָאָרָק צְלָאָכָט,
אַבְּעָרְדָּנְטָמָל גַּרְאָד האָט דָרָעַ חֻן שְׁוִין אַוְיְנְגָעָאָקְט אַ וּנְאָמְרָל אָוֹן
גַּעַוְאָרָט, אַיְךְ וְאַלְלָאָכָעַן טְרָאַטָּא=טָאָ-טָיִו! אַוְאַ דָרָעַ עַלְמָן האָט גַּעַוְהָן,
דָרָעַ חֻן אַיְוָ עֲפָים גַּעַבְלָבָעַן שְׁטִיל זַוְּ רְעוּוֹאָרְגָּעַן, האָט מַעַן אַגְּנָהָרְיָיבָעַן
פָּאַטְשָׁעַן אוֹיפֿ דִי סְפָעָדָרָם. דָרָעַ חֻן האָט מִטְּ פָעַם זַוְּ אַרְמָגְעָקָקְט
צַוְּ מִיר, גְּלִיְיךְ זַוְּ אַיְךְ וְאַלְלָאָט אַיְהָם גַּעַגְּלָטְקִיךְ, אַדְרָעַ נִישְׁתָּמַט גַּעַוְאָלָט
אַבְּגַעְפָּעַן חָאָס אַיְהָם קְוּמָט. דִי אַוְיְגָעַן האָבָעַן אַיְהָם גַּעַפְיָיְרָט אָוֹן דָאָם
פְּנִים אַיְזָהָם גַּעַוְעָן רְוִיטָעַ, אַוְיְסְגָעְפָּרְיוּט זַוְּ אַצְּבָעַם. דָרָעַ בָּאָס האָט
אַוְיְסְגָעְרְדָּהָעַת דָעַם קָאָפְט צַוְּ מִיר מִטְּ אַבְּרוּם, זַוְּ אַקְוָה צַוְּ אַקְעַבְלָעַל,
טַוְּ, הַיִּסְטָט עַם, עַנְטָפָעַר שְׁוִין אַבְּ דִין טְרָאַטָּא=טָאָ-טָיִו! נְאָרְ קִים וּאַס אַיְךְ
הַאָבְטִיךְ מִטְּ גַּעַנוּמָעַן מִיר גַּעַמְאָכָט נְאָרְ אַלְלָאָט אַוְיְנְשָׁלַל, אָוֹן אַיְךְ הַאָבְטִיךְ אַיְזָהָן
גְּנוּד אַקְעַגְּנָעַן מִיר גַּעַמְאָכָט נְאָרְ אַלְלָאָט אַוְיְנְשָׁלַל, אַוְיְסְגָעְפָּרְנוּגָן
חוֹלְעָנְדִּיגְ, פָּוּן דָרָעַ הַעַלְעָר הַוִּוִּיט, אַוְיְסְגָעְשָׁאָסָעַן אַגְּלָעְכָּטָר הַוִּוִּיט הַיִּזְחָטָה
אַ קְוִוִּיטָשָׁ! דָרָעַ חֻן האָט זַוְּ אַזְּטוּמָעָלָט, פָּעָרְפָּלְאָנְטָעַט, פָּעָרְפָּלְטָעַט,
אוֹן אַרְיִיסְגָּעְשָׁפְרָוְנוּגָן פָּוּן דִי הַאָלְאָבְלָעַם, אַרְאָפְטָ פָוּנִים לְיִיכְעַן שְׁלָאָצְ
הָאָט אַיְבָעְגָעְהַוְפָעָרָט אַ שְׂטִיקְ שְׁמוֹנָה=עַשְׂרָה אָוֹן דָעְרָצָוּ נְאָרְ גַּעַמְאָכָט
עַטְלִיבָעַ גַּרְיוֹעָן. דָרָעַ עַלְמָן האָט פָּוּן אַלְלָעַ זַוְּתָעַן גַּעַמְאָכָט פָּעָרְוָאָנוֹנְדָעָרָט:
אי, אי! גַּעַקְלָאָפָט אָוֹן גַּעַפְאָמִישָׁט אוֹיפֿ דִי סְפָעָנְדָרָעַם, דִי וּיְבָעַר דָאָרָט
אָוֹן דָרָעַ וּיְבָעְרְשָׁרַע שְׁוֹלֵה האָבָעַן זַוְּ שְׁמָטָאָרָק דָעְרְשָׁרָאָקָעַן אָוֹן אַיְזָהָן
אַפְּטָעַם אַגְּנָשְׁרִי גַּעַטָּאָן: אָוֹי, עַם בְּרָעַנְט!... דָאַ האָבָעַן שְׁוִין שְׁוִידָעַר דִי

פַּנְדָּקִי פּוֹכֶר אַפְרוֹזֶן

מאנסובילען זיך דערשראָקען, זיך אַנגעההויבען שטוטען אַן אַרוייסלוייפֿשׂ
פֿון דער שוֹהֶל. דער בְּלֵל, סְאיַזְשָׁן גַּעֲוָעָן אַ צָּעַרְדָּעַת דְּאָתָגָעָן. דַּעַ
עלָם אַיז שְׁרַעְקָלִיךְ נִשְׁטַח צְפָרִידָעָן גַּעֲוָעָן.

אוֹיף מאָרגָנָעָן נָאָךְ רַאֲשֵׁה-הַשְׁנָה האָט דַּעַר חֻן מִיךְ אַרְיוַיסְגַּעַטְרִיבָעָן
אוֹן אַלְיאַן אַיז עַר נַעֲבָעָךְ בְּבוֹשָׁה וְחַרְפָּה אַוְעַקְגַּעַפְּאָהָרָעָן, זִיךְ וַיִּטְעַר
עֲרַנְיָין אַרְוָמְשָׁלְעָפָעָן. אַיךְ, שְׁלִיטִימָול, בֵּין אַיבְּעָרְגַּעַבְּלִיכָּעָן אַין צְבָעָן
טְשִׁוִּי נַי אַוְיְפָן וּוְאַסְעָר.

ראש-השנה דאָב אַיך אֵין צְבוּעַתְשִׁין גַּעֲגָעֶסְעָן בַּי אַיּוֹדָעַן, וְאֵם
אַיז שְׂוּעָר אַקְוָרָאַט צַו בְּעַשְׁטִימָן, וְאֵם פָּאָר אַמְּעַנְשׁ עַד אַיז גַּעֲזָעָן:
עַפְים נִישְׁתְּ קִיּוֹן חִסְיד, נִישְׁתְּ פָּן הַיְנְטִיגָּר וּוּלְט, עַפְים אֵי אַהֲרִין אֵי
אַהֲרָע אָוֹן דָּאַכְטַּ יִיךְ וּוּדְעָר נִישְׁתְּ אַהֲרִין נִישְׁתְּ אַהֲרָע; נִישְׁתְּ גַּעֲלִידָעַט
אַלְטְּפָעַטְעַרְישַׁ, נִישְׁתְּ הַיְנְטִיגָּר מַאֲדִישַׁ, נִישְׁתְּ, וְוי מַעַן זָאנְטַן, פְּלִיעִינְגַּן,
נִישְׁתְּ מַילְכִּינַן, עַפְים «נָא» הַאַלְבָגָעַבָּרָאַטָּעַן, נִלְאָטַ פָּאָר יִיךְ עַפְים אַטְמַין
יְזַד. אַיךְ הַאָב דָּרְנָאָך אֵין דָּרָעַחְלָעַ בְּגַעֲגָעָנָעַט אַסְטַּ אַזְעָלְכָעַ מַיִּין
יְזַדְעָן, נָאָר אַיךְ בֵּין קִיְּנָמָאָל אַיִּף וְוי קִיּוֹן מַבּוֹן נִישְׁתְּ גַּעֲזָעָן אָוֹן נִישְׁתְּ
גַּעֲקָעָנָעַט רַעֲכַט פָּאַרְשְׁטָהָעַן, וְאֵם פָּאָר אַמְּעַנְשׁ וְוי זָעָנָעַן... אָוֹן אַיךְ בֵּין
גַּעֲבָלִיבָעַן עַלְעָנָד, יִיךְ אַרְמָנוּגָעַבָּלָאַנְכָעַט יוֹי אַשְׁעַפְעָלָעַ אַיְנָעַרְ אלְיַיְן, נִישְׁתְּ
גַּעֲהָאָט מִיטַּ וְאֵם אַטְאָג אַיְבָעַטְקוּמָעַן, הַאָב אַיךְ מַיךְ מִישְׁבַּ גַּעֲזָעָן אָוֹן
בֵּין גַּעֲנָאָנָעַן צַו דָּאַיְגָעַן יְזַדְעָן אֵין הַאָב אַיהֲם דָּרְעַצְעָהָלַט מִין
אַוְמָנְלִיק, דַּי גְּרוּסַע צְרָה וְאֵם מַיךְ הַאָט גַּעֲטָרְאָפָעַן. דָּרָעַדְאָרְ יְוָר
אוֹן גַּעֲזָעָן בְּמַבָּעַ נִישְׁתְּ קִיּוֹן שְׁלַעְכָּטָעַר, אַשְׁוֹתָק, אַרְעָנְדָעַל אַזְאָרָט, עַר
הַאָט מַיךְ שְׁוּיְוִינָעָנָדִינְג אַיְסָנוּגָהָעָרָט אָוֹן אַלְעַן גַּעֲלָעַט דַּי וְאַונְסָעַס. דָּרְנָאָך
הַאָט עַר פָּעַרְמָרְאַכְטָרְהָיִיט אַמְּאָך גַּעֲטָאָן מִיטַּ דָּרָעַהָנָד, אַיךְ זָאָל
בְּלִיבָעַן, הַאָט עַם גַּעֲהָיִיסָעַן, אָוֹן גַּעֲזָעָט אַין שְׁטוּבַע, מַעַן זָאָל מַירְ גַּעֲבָעַן
עַפְים עַסְעָן, בַּי נִאָכְט, אַרְזָוִים וְיִגְעַר צְיַהָן, עַלְפַּ, אָוֹן אַיִּף דָּרָעַ נָאָס
הַאָט מַעַן שְׁוִין נִישְׁתְּ גַּעֲזָעָן קִיּוֹן מְשֻׁוְנָעַנְעָם הוֹנוֹן, אָוֹן אַין דָּרוּסָעַן אֵי
גַּעֲזָעָן חָאָטַש אַנְיָוִינְג אַרְוִוִּצְוֹנוּנָהָמָעַן, אַיְוָן עַר מִירְ גַּעֲנָאָנָעָן הָעַטְ
הָעַט אָוֹן עַק שְׁטָאָט עַרְגִּין אָוֹן אַפְּעַרְוּזְאָרְפָּעַן גַּעֲסָעַל. אָוֹן דָּעַם דָּאַיְגָעַן
גַּעֲסָעַל אֵי גַּעֲזָעָן רְוּהִינְג, שְׁטִילַי וְוי אַיִּף אַבְּיַהְ=עוֹלָם, עַמְּ הַאָט נָאָר וְוי
גַּעֲהָרָטַ דָּאָרַט אַרְדִּישָׁן פָּן בְּיִמְעָר, וְאֵם דָּרָעַ וְוִינְדַּה הַאָט צַו=חוּיְלָעַ
מִיטַּ יְזַעְעַט גַּעֲמָרְסָעַט, וְוי מִיטַּ אַלְלָבַע, אַיךְ אַגְּשָׁשְׁקָעְרִי פָּן עַטְלִיבָעַ
אַבְּעַרְגָּעַבָּלְבָעַנְעָ דָּאָרַע בְּלַעַטְלָעַן עַרְגִּין דָּאָרַט אַיִּף אַבְּוּמִילְ אָוֹן אַקְיָלַ
קָמְ אַבְּאַסְעָנְרִיאַג רַעֲגָנְדָעַל, וְאֵם הַאָט צַו=מַיְלָעַן גַּעֲרָאָפָעַט אַיִּף

אֲרַאֲבָנָע פָּלָעַנָּע בְּלָעַטָּע אָזָן אַרְיָף פָּעַטְרִיקָעַנְטָע נְרָאָן פָּוּן אַלְעָרְלִי מְנוּיָן גָּאַרְטָעַנוֹוָאָרָגָן. אַיְזָה דָּעַר וַיְנַט אַרְיָף אַרְגָּעָן אַנְשָׁוֹיְנָעָן גַּעַוְאָרָעָן, הָאָט פָּחָד רַעֲרוּיְתָעָם וַיְזַקְּנַצְּעַד גַּעַלְאָטָעָרִי עַגְּנִיזָן פָּנָן אַמְּתִילָן אָזָן אַלְיאָרָעָס, אַגְּנָרְוִישָׁן פָּנָן אַהֲסָטִיגָן פָּלִיזְעָנְדִינָן וַאֲסָעָר. קִיְם הָאָט דָּעַר וַיְנַר וַיְיַעַר אַרְיָף דָּאָם נִיְזָהָנְהַיְבָעָן, הַאֲבָעָן מִיטָּאָהָם, בַּיִּסְמָכָהָוּבָלְאָעָן וַיְזַקְּנַצְּעַד גַּעַר שְׁמָאָרָט, פָּעַטְרָאַגָּעָן מְטוּשָׁמָשָׁעָן, פָּעַטְמִשְׁתָּעָן מְנוּיָן קְוִלוֹתָן: אַקְרָעָה פָּנָן אַהֲנָן, אַמְּרִיקָעָן פָּנָן אַקְוָה, אַסְּקָרִיפָט פָּנָן אַהֲנָן אַזְּהָעָר וַיְזַקְּנַצְּעַד שְׁלִירָעַנְדִּינָן טִיעָר, אַגְּנָרְוִעָר, אַגְּנָטוּמָעָל פָּנָן אַבְּלָעָהָעָגְלִיְשָׁעָר פָּאַהֲרָנְדִּינְגָּעָר יַאֲזָודָע אָזָן פָּגִילָעָן עַרְנִיז אַבְּלָעָהָהָבָתִישָׁעָן הָוָנָר. אַפְּנִים, אָזָן יְעֻנְעָן גַּעַטְעָל וַעֲנָעָן נִישְׁתָּמָעָן קִיְין יְוָדָעָן, זִיסְטָוּזְאָלָט דָּאָקָדָרָט נִישְׁתָּמָעָן גַּעַוְעָן קִיְין גַּעַרְטָנְעָר מִיטָּבִימָעָר, אַרְיָף דָּעַר עַרְדָוּזְאָלָט דָּאָקָדָרָט טְאָפָעָן דָּעָם וּוֹעָג, דָּעַר וְאַל חַלְילָה טָעָר, אָזָן טִין זִיד וּזְאָלָט דָּאָקָדָרָט נִעְמָוֹת טְאָפָעָן דָּעָם וּוֹעָג, אַדְרָעָר נִישְׁתָּמָעָן אַנְשָׁלָאָגָעָן וַיְזַקְּנַצְּעַד אַיְזָה דָּעַרְמִיט גָּאָס נִשְׁתָּמָעָן אַרְיָף אַרְיָף אַקְוָה, אַדְרָעָר נִשְׁתָּמָעָן אַלְעָגָעָן גַּעַוְעָן צְוָרָאָכָעָן טְרָעַפְלָעָק פָּאַר אִיטְלִיכָּר טִיר. מִיְּן יְוָד אַיְזָה אַלְעָגָעָן גַּעַוְעָן צְוָרָעָדָעָן מִיטָּבָר אַפְּלִילָו אַיְזָה וְאָרָט, בַּיְזָם סָפָה וַעֲנָעָן מִיטָּבָר צְוָרָעָדָעָן צְוָרָעָדָעָן צְוָרָעָדָעָן אַרְיִינְגָּעָנְגָּעָן דָּאָרָט אַיְזָה אַנְדִּרְגִּים, נִשְׁתָּמָעָן קִיְין נְרוּיָה הַיּוּלָה. אָזָן אַקְלִין פָּאַרְצִימָעָר הָאָט גַּעַזְאָנְקָט אַלְכָט, דָּאָרָט הָאָט מִיְּן יְוָד אַיְסָגָעָטָן וַיְזַקְּנַצְּעַד אַיְוּבָרְקָלִיד אָזָן אַיְזָה אַרְיִינְגָּעָנְגָּעָן אַיְזָה צְוָיְיָהָעָן חָדָר, מִיטָּבָר אַכְבָּעָר הָאָט עַר גַּעַיְיָסָעָן וְאַרְטָעָן דָּאָזָן דָּעָם פָּאַרְצִימָעָר. מִיטָּבָר אַיְזָה גַּרְאָד אַיְסָגָעָטָן דָּאָרָט שְׁמָעָן אַוְנְטָעָר דָּעָר צְוָנָמָאָכְטָעָר טִיר, הָאָב אַיְזָה גַּעַהְעָרָט אַט אַזָּאָמִין שְׁמוּעָם:

“עַד כָּאן אִוּרִים בְּשַׁבָּה הַגּוֹלָה”, — דָּעַרְמִיט הָאָט וַיְזַקְּנַצְּעַד לְעִזְתָּעָבָלְעָלָעָל פָּנָן דִּי, וּוּלְכָעָדָר רַב הָאָט מִיטָּבָר גַּעַנְעָבָעָן, אָזָן אַרְיָף וַיְיַזְּרָאֵן גַּעַוְעָן שְׁוִין שְׁפָעַטְלִיךְ בַּיְ-נָאָכָט, הָאָב אַיְזָה גַּעַלְיָעָטָן קְרִיאָתָה — שְׁמָעָן אַיְזָה גַּעַלְעָט אַרְיָף מִיְּן אַרְטָה אַיְזָה בַּיְתָ-מְדָרֶשׁ שְׁלָאָפָעָן.

ט

קיים וואס אין האב דערלעפט מאָרגען פֿרִיה אַבְצָוֹדָאָחָונָעַן, האב אוּךְ עפִים אַיבָּעָרְנָעָה אָפִט אֵין דָעַר גִּינַּךְ, אַיבָּעָרְנָלְקָוּן וּוַיְתָעַר אַיִּיף דָעַם שְׁמַשׁ מֵין בִּידָעַל מִיטַּדַּעַם פָּעָרְדָעַל אָון מַיךְ נְעַזְגַּט צָוַם רַב.

אין שטייבעל בייס רְבָּהָאָט אַנְדָּגְטָאָפָעַן אַהֲבָשָׁעַן עַולְםַ מעַנְשָׁעַן, אָהָן עַזְנָהָרָע — רִינְגִּים אָון גִּנְדִּים. דָעַד רְבָּהָאָט אַלְיָין אַיִּיךְ דָאָרְטָמַט נִיטַּגְעַן. אַלְעַ אָין שְׂדֵיבָעַל יְצָעַן עפִים אָזְוִי וּוַיְפָעַרְטָאָכֶט, גִּנְדִּים זְעַנְקָן אַפְּלִיו הַמִּיר אַכְּסִיל פָּעַרְטָאָכֶט, פָּעַרְאָרְגָּט, אָון קוּקָעַן אַיִּיף יְעַנְעַט מִיטַּט אַמְּרָה-שְׁחוֹרָה/דִּינָּעַן פְּנִים, עפִים אָזְוִי, אָנוּס וּוַעֲרַטְפָּהָלָט אָין בּוֹרַן, עַם גְּלוֹסְט זִיךְרָאָוּקָעְגָּהָן אָון וּוַיְמַעְדָּר נְיַשְׁתָּאָנְקוּקָעַן. אַיְיךְ וּוַיְסַמְּרָה נְיַשְׁתָּאָוּסְט. אָיִ טָעַן הָאָט גַּעֲלָר, וּוָאָס הָאָט מַעַן דָא אָזְוִי צָוַם טְרָאָכְטָעַן, צָו אַרְגָּעַן אָון צָוַם מַאֲכָעַן אָזְוִי עַרְנָסְטָמַטְפָּנִים? דָאָכְטָזִיךְ, צָו גַּעֲלָר צְעַלְהָלָעַן בָּעַדְאָרָף מַעַן עפִים נִיטַּהָאָבָעַן אַזְוַעְלָכָעַ הַוִּיכָעַ גַּעֲדָאָנָעַן. מַעַן קָעַן, דָאָכְטָזִיךְ, הָאָבָעַן אָין קָאָסְטָעַן גַּעֲלָר אָון קוּקָעַן אַיִּיף אַמְּעַנְשָׁעַן גַּלְיָיד, נְיַשְׁתָּאָמַט קִין קְרָוָם פְּנִים... מַיְלָא גַּאֲרָנִישָׁט, נְיַשְׁתָּאָדָם בֵּין אַיְיךְ אַוְיָסְעַן.

— וְאָס וַיְפָאַט אַיְיךְ אָזְוִי, רַ' חַנָּא? — הָאָט אַיְינָא גַּנְוַד דָעַם אַנְדָעַן גַּעֲפָרָעַנְט.

— אַיְיךְ זִיפְּזִיפְּן, רַ' בְּעַרְיוֹשׁ — הָאָט רַ' חַנָּא גַּעֲנַטְפָּעַרְט — אַיִּיף דָעַר אַבְרָהָה, וּוָאָס מִיר הָאָבָעַן פָּעַרְאָלְעָן. יְצָחָק-אַבְרָהָם אָיו גַּעַוְעַן וּזְהָרָא אַנְזָלִיבָעַר מַעַנְשָׁא, מִיר הָאָבָעַן אַלְעַ אָין אַיִּהָם גַּעַהְעַט אַפְּרִיאַנְדָן, אַמְּדוֹעָר אָון אַבְּעַל-סָוֶר, עַר אָנוּ אָנוּ צְוֹפְרָה אַבְּגָנָעַשְׁטָאָרְבָּעַן. עַר הָאָט בָּעַדְאָרְפָּט חָאָשָׁש נָאָק עַטְלִיכָעַ יָאָהָר לְעַבְעָן. אַשְׁאָד בְּלִיעָבָעָן! מִיר מַעַנְשָׁא טָאָקִי אַלְעַ וַיְפָאַעַן אַיִּיף אָזְוִי נְרוּסָעָ אַבְדָה. קִיְנָעָס אַיִּיךְ-יְצָחָק-אַבְרָהָם אָזְוִי נְיַשְׁתָּאָבְגָּעַשְׁטָאָרְבָּעַן וּוַיְדָעַר שְׁטָאָדָט, אָוֹנוּ אַלְיָין, מֵין אַיְךְ

— שְׁאָקִי גַּאנְזִי אַמְתָה, רַ' חַנָּא — הָאָבָעַן אַלְעַ גַּעֲנַטְפָּעַרְט אָון זִיךְ שְׁטָאָרָק פָּעַרְטָאָכֶט.

— איך האב נאך היינט א חתונה — האט זיך אונגעראופען אין דין —
איך בין טסדר קידושין.

— און מיר חלשיט נאר דאס הארייך — האט געוואנט דער אס
דערער דין — פון אלע ואכלען ואכלט איך געוממען עפים אין מול ארייך.
מיר איז שווין מאקי צו עסטען, איך האב נאך היינט חוץ א נלוועעל
צוקארייך נישט טויעס-טעם געוווען.

— מײַנע מעירידען טהווען מיר און גאָר צירות! — איז ארייך און דע
ציטט נאָך אָדִין — זאנט מיר, איך בעט אַיַיך, וואָס מהות אַיַיח עריפס צו
אייערע טערידען? מעהרענצעמען, זאנט מען, ואָל דערציו נומז זיין. וויס
איך? איך האב אלע ביז אַהער געהאלטטען פון געקאָכטעל פְּלוּימָען מיט
צענען.

— צו מעירידען אוֹי די בעטשע רפואה — האבען יענע צוּוּי דִּינִים
זיך נלייך אַרְוִיסְגָּעָרְעָדָת — זיך גאָר נישט וויסענדינג מאָכָען און גאָר נישט
טהָן, מיר האבען עם בקלה פון אונגעראָפְּטָעָם..

איך בין געווועסן ווי אוֹיף שפֿילְקָעָם און געצעהָלָט די מינוטען,
דער רב ואָל אַרְיִינְקָומָעָן, איך וואָל שווין זוכָה זיין צו הערען דעם סוף
פון דער נאנצְעָר מעשה און צו וואָס בין איך דאָ אַזְוִי ניזטיג געוווען.
ס'אַיו מיר צו נרוּס נעהאלפָעָן, דער רב אוֹי אַרְיִינְקָומָעָן מיט אָ
וואָרטענדִין. גאט האט געהאלפָעָן, דער רב אוֹי אַרְיִינְקָומָעָן מיט אָ
גענְיִיטְשָׁען שטערען, וואָס האט בעויעוּן, אוֹ אַינוּוּנְג אַנְפָעָן
דאָ פִּיעָל מוחשבות, און מיט אָפָאָרְעַנְטָפָעָן זיך, וואָס ער האט געלאָזָט
דעם עולם אוֹיף זיך אַבְּסָלָעָן וואָרטען. ער אוֹי געוווען, זאנט ער, טרוֹבָּ
אין אַהֲרָבָּעָר שאלָה מיט אַלְגָּנְגָּלְעָבָּר.

— זונט אַיהָר, רְבוּתִי, דאָ אלע? — מהות דער רב אַפְּרָעָן,
אנְדְּרָעָצְעָנְדִּיְג זיך אוֹיף זיין שטול.

— אלע, רבּוּ, אלע, הוֹז אַיך רבּ פִּיבּוֹשׂ פֻּהָלָט צוֹם מסְפָּר.
— רבּ פִּיבּוֹשׂ אוֹי היינט אַבְּעַל... ווי וואָל איך אַטָּען? אַבְּעַל,
שְׁמַה... תְּבָרָה קְדִישָׁא, רבּ פִּיבּוֹשׂ מִין אַיך, ווועט געהאלטן אַנְטָעָ
רְחַשְׁ קְבּוֹדָה-גְּנַעַלְתָּן יִצְחָק אָבְרָהָם-יְרָשִׁים, מִין אַיך — רְופָט זיך אַקְּ
אַיְנְעָרָפָן די גְּנוּדוֹס מיט אַשְׁטָאָרָק פְּעִירְקִימְטָעָר, עַסְגָּוּוּרְעָרָ צְוָהָ,
אַסְטָמָק האט די גָּאָל אַיך מול.

— איך בעט אַיבָּעָר אַיְשָׁעָר בְּבָנָדָר, רְבוּתִי, וְאָס אַיך פָּאָרְנָעָהָם אַיך

שיט אוא מעשה — ווענדעם זיך דער רב צו דעם עולם — איזהה ערנץ
דאך מענשען, סוחרים, אימיליכער פון איזיך אויז אטראָר, פֿאַרְדְּרָעָהָט אָזֵן
זינע עסקים און האט אודאי קיין צייט נישט! נאָר גאנס זאל איזיך פֿאָזֵן.
ס'אי דאָז אַמצָּה מְקִים צו זיין צוֹאת הָמָת. ער, עליו החלום, האט
עס פון טיר פֿערלאָנט און פֿערדִוּנְט טאָקי מְטוּ רָעַבְתִּי, מְעַן זאל טְמָלָא
זיין דִּי בְּקָשָׁה זַיְנָעַ, אָזֵי זַיְנָעַ זַיְמָן צָוָה אַלְיאָזָאָרוּמוּעָן. זַיְמָן
וועז טיר הוּנְדְּרָעָה מְאָל מְטוּל, רְבוּתוֹן!

— נִשְׁקָשָׁה, נִשְׁקָשָׁה! — האבען די אלע גְּנוּדוּם זיך אַגְּנָעָן.
דּוּפָעָן — אַדְרָבָה, רְבִי, די מעשה גַּעֲפָעָהָלָט אָנוּ וְעוֹהָר. טִיר וְעַלְמָעָן
פֿישְׂט מִיד גַּעֲוָאָרָעַן די צוֹ הָעָרָקְעָן בי אָין סְוִף אַרְיָין חָאָטָש אַמְּאָג מִיט
אַגְּנָעָט, אָזֵי שָׁעַן גַּעֲפָעָהָלָט די אָנוּ. אָין גָּאָר אָהָן דּעָם, דּאָט יִצְחָק
אַברָהָם עַס טְאָקִין בַּי אָנוּ אַלְעַ פֿערדִוּנְט, טִיר זְאָלְעַן פָּוּן וְיִגְעַט חָעָגָן
אַזְּעַקְלָעָגָן אַבְּיִסְעָל צִיט אָן הָעָרָעָן זַיְן בעַשְׂרִיבָּונְג. מְסֻתָּה וְעוֹט דָּאָזָן
עַס צוֹ עַפִּים פֿוּהָרָעָן. דּעָר סְוִף מְזָוָּא אַודָּאי זַיְן וְוְאַנְדְּרָעָרְשָׁעָן אָין טִיר
וּעלְעַקְיָין חָרְתָּה נִשְׁתָּה האבען, וְזָאת טִיר האבען אַזְּוּנָם גַּעֲהָלָט.

דּעָר רב, זְאָל לְעַבָּעַן, גַּעֲהָטָם עַפִּים אַפְּעַקְעָלָעָט פֿאַפְּרָדָש אָזָן אַוְיסָן
חוּסְטְּעָנְדִּין זיך אַבְּוּטָעָל, מְטוּחָן די צוֹ זַיְמָן:
— טִיר זַיְנָעַן גַּעֲכָטָעָן, דָּאָבָט זַיְן, גַּעֲלִיבָּעָן דּוּרְבָּי: «הָאָב אָזָן
גַּעֲהָרָט אַט אָזָן שְׁמוּעָם».

— יָא, דָא! דָא! — רְוֹף אַזְּמָד אָן, אָין תָּהָז אַלְעַג פֿאָר דּעָם رب
די עַטְלִיבָּעָ בְּלַעַשְׁלָעָק, וְאָס עַד דּאָט מִיד גַּעֲנָעָבָן גַּעֲמָטָן.
— אַגְּ-אַגְּ, נְוָט, נְוָט, רְבִי טְאָגְדָּעָלִי! — מְאָבָט דּעָר رب פֿרְיוֹנְדָּלִיך
צַוְּ טִיר אָן שְׁטָמָעָט מִיךְ פֿאָר דּעָם עַולְמָן:

— דּעָר דָּאָגְנָעָר אַודָּה, רְבוּתוֹן, אָזָן רְבִי טְאָגְדָּעָלִי... אָנוֹמָעָר رب
פֿעַמְּ-עַלְיָה! אַיד הָאָב אַיְתָם גַּעֲלָאָות זיך מְאָרְבָּ�וּן זַיְן צוֹ טִיר, וְוַיְלָ ער אָין
נִיְמָוָן צָוָה עַנְיָן. אַצְוָן, רְבוּתוֹן, דּוּרְטָה, זַיְמָט מְטוּל וְזָאת טַס שְׁטָמָהָט
גַּעֲשָׂרְבָּעָן וְיִתְעָרָר.

עס וְעוֹרְתָּה בְּאַלְדָּ טְאָקִין, זַיְן דּעָר שְׁטָמָגָעָר אָזָן, אַהֲוָמְטָעָר, אַגְּנוֹזָן
שְׁנִיְזָעָרִי, מִיט די בְּיִזְקְלָעָן אַגְּנָעָרְקָרִי. דּעָר רב, זְאָל לְעַבָּעַן, קוּקָט
אַרְיָין עַלְעָסָט אָן די פֿאַפְּרָזָעָן, גַּלְעָט די בְּגָרָד אָזָן וְאַרְטָט, בַּיְן דְּשָׁעָן
סְיִלְמָן וְעַט זַיְדָעָן שְׁלָמָגָעָן.

אנטער דער ציגעטאכטער טיר — הייבט דער רב אין לייענען
הייטער — האב אויך געהדרט אט איז מאן שמייען?
— גוטען אבענער, הערר גוטמאן!
— ווילקאממען, הערר יאקאבזאהן! אַ, וואָס פֿאָר אַ גַּאַסְטָן! שָׁאָן
אַט דֶּרֶי וְאַכְּעָן וְאַרְעָן זַי נִיכְּטַ בֵּין מִיר. וְאָס וְאָל עַם דִּיטָּען, הערר
יאַקְאַבְזָאָהן?
— לִיבְּעַר הַעֲרָר גַּוְתְּמָאָן, וְיַיְהָבָּאָן גַּעֲקָאָנָט? זַי וְוַיְסָעַן דָּאָן,
הַיִּנְטָ אַיְזָה הַיְּלִיגָּע פִּיעָרְטָאָגָן יִמְים טֻבִּים=צַיִיט, אַוְן דַּי הַיְּוִינְגָע יִידְעַן
וְעַעַן אַצְוֹנָד נַאֲן מַעֲהָר פָּגָאַטְשִׁישׁ וְיַי אַנְגָּדְעָרָם מַאֲלָ, זַי קַעַנְעַן דָּאָן
מַיְזָן לָאָגָן, וְיַי אַבְּהָעָנָג אַיְזָה בֵּין פָּוּן דִּיוּעָ לִיטָּ, זַי וְאַלְעַן מַיְזָן, אַ
שְׂטִינְגָּעַר, דָּרְזְוָעָהָן גַּעַרְעָן זַי אַיְהָעָן...
— זַי האבען פָּאַלְקָאַמְּמָעָן רַעַכְתָּ, הַעֲרָר יַאַקְאַבְזָאָהן. אַוְיָב אַזְּוָן
הַאַבְּעָן זַי רַעַכְתָּ. יַאָ, זַי וְנַדְרַ אַבְּהָעָנָג, זַי הַאַבְּעָן פָּאַטְמִילָעַ.
— דָּאָט אַיְהָר שְׁוִין גַּעַנְדִּינָט אַיְיָר וְעוֹרָק, הַעֲרָר גַּוְתְּמָאָן?
אַ, יַאָ, דָּאָס בְּזַק אַיְזָה מַעֲרִיקְוֹרְדִּינָן גַּעַלְוָנָעָן. וְעַהָר אַנְצְּלִיבָּר
סְפָרָ! שָׁאָדָע נָרָ, דָּאָס בֵּין אָנוֹ וְעַהָר וְעַנְגָּגָן מַעַנְשָׁעָן זַיְבָּ, וְוַעֲלָכָעָ דָּעָבָעָ
רְעָאִישׁ לְעֹזָן.
— זַגְעָן זַי בְּעַטְעָר, הַעֲרָר גַּוְתְּמָאָן, דָּאָס אַיְהָר קִין בְּעַלְיוֹנוֹגָן
פֿאָר אַיְיָר אַרְבִּיתָהָט, אַזְּן זַי מַסְעָן אַפְּטָמָאָל נַעַבָּע דָּאַרְבָּעָן אַזְּן
דָּעַרְצָוּן נַאֲך אַומְפָעַרְדִּיעָט לִיְדָעָן פָּעַרְאַכְּטוֹנָג אַזְּן רְדוֹפָות.
— גַּלְיוֹבָעָן זַי מִיר, הַעֲרָר יַאַקְאַבְזָאָהן. דָּעָר שְׂרִיבָעָר, דָּעָר דִּכְּ
טָעָר, בְּרוֹיכָט אַיְגָעַנְמָלִיךְ קִיְּנָע אַנְדָּרָעָן לְאַזְּן אַוְסָעָר פָּעַרְשָׁאַנְדָּעָן זַי
וְעַרְדָּעָן. פָּעַרְאַכְּטוֹנָג, רְדוֹפָות, מַאֲנָגָעָל, דִּיוּעָ שְׁפָאַרְנָעָן נָר זַיְבָּ
זַי אַרְבִּיט אַזְּן, עַרְשָׁת דָּעַנְסְּטָמָאָל גַּלוֹסָט זַיְבָּ אַרְבִּיטָעָן, אַזְּן פָּעַרְדִּינְטָעָן
פָּעַרְאַכְּטוֹנָגָס, אַוְמְפָבָוד, אַיְזָה עַבָּעָן זַי דָּעָם מַעַנְשָׁעָן אַנְגָּעָנָהָם לִיעָב וְיַי פָּעָרָ
דִּינְטָעָ אַכְּטוֹנָג. פִּיר דַּי וְאַרְהִיָּט, דָּעָם אַמְתָה, זַי לִיְדָעָן, אַיְזָה אַיְגָעַנְטָלוֹן

קיין ליזען. ליזען הייסט חנטען, צבע-טען, זיך וועלכט פער-לינגען, זיין געויסטען, זיין העץ, זיין של צו פערקייפען. זי מײַנען. איזן חוף, איזן פאלשעד מענש זיך זיין איזט איזט נרינגען, לאיכטע ערבית? חיליה! עם איזט אכבר עבען וא שוחר או איזן גנב צו זיין. דער חוף, דער צבעיק, דער פאלשעד, מזו איממער וא פירכטן. איממער וא אויף דער חות זיין, זיך שטערנידיג וא היטען זיך דער גנבן. גלייבען זיך דען, דאס אלע מירען פערפאלגער, וועלכע מיך רוזחן. רעליגיען, אמת פרום און גליקליך זומר? א, נײַן! איזן געויסטען טאל פון זיך רוזחן, פערפאלגען טיך בלאָס אויס נײַר, אויס קנאָה. גאנץ פשוט, זיך פיהלען זיך פאר לעדיגען, אוננויסענדער, אוננויזיליכע מענשען, זיך שטערט, פאר זאס איז דאס איזן פערשטאנדיגער מענש, מעלבער אויף זיך אַמְבָּן איזט און געהט זיך דורך און דורך מיט אפענען אויגען. זיך שייען זיך פאר אַפְּגָּעָן אויגען וא זיך פעלדר-טיזע פאר זיך שטראָחלען פון דער לייכטנער זיך.

— ווירקליך, הערד גוטמאן, מיט וועלכע אַיִּגְעָנֵשָׁפְּטָעָן אַוְן וועלכע גוטע מהשבות זיך זיך באָמת מאָקי בענידענסווערטה, מען דאָרפֿ זיך טאָקי מְקָנָא זיין. וויסטען זיך, וואס אַיִּגְעָנְטָלִיך בֵּין אַיך יעיצט זיך אַיְהָנָען געקסטען? אַיְהָר האָט מִיד שְׂוִין אַיִּגְעָנָע מְאָל גָּעוֹאנְטָן, אַוְאָיְהָר ברויכט ניטיג אַיְגָּעָל זיך שְׂקָעָן, אַמְּאָל, אַגָּאנְגָּן. אַצְוָנָר דָּאָבָּא אַיך אַוְלָבָעָן בעקסטען אַן האָב אויהם גָּעְבָּאָכָּט. עס שיינט, ער אַיך אַיְן עַהֲרָלִיך יונגען, חַאְטָשָׁא אַבְּסָעָל אַלְעָקָישׁ, נִתְּנָעָן שליפען.

אַיך האָב דעם דְּזָוִינָעָן שטועם כמטעט אַין גאנצען פערשטאנגען, דאס הייסט נישט דעם געראנק, דעם פשט דערפֿן. דאס אַיז געווען גישט פאר מײַן מה, אַיך האָב נאָר פערשטאנגען ווערטער. אַטְיַלְעָר זענען געווען פון אונזער לשון, יְהִדִּיש-דִּיטֶשׁ, אַן אויפֿן בִּיסְעָל דִּיטֶשׁ ווערטער האָב אַיך שְׂוִין געקבנט זיך ס'איַן מִיד אַנְשָׁטוּסָען, מהמת אַרוֹטָפָאַהָרָעָדִינָג מיט דעם חוֹן האָב אַיך אלע סָאָרטָעָן מענשען געהרט רעדען. דער חוֹן אלְיַיְן פְּלָעָט לִיעְבָּד האָבָעָן אַרְיִנְצָוֹוָאָרָפָעָן אַמְּאָל אַין זיין שטועם עפִים אַרְיִיטִשִּׁים ווּאָרט, ווּזְעָן עס האָט אויהם גָּעָן. פָּאָסָט, אַן רעדען מיט אַפְּחָח, וואָו ביַ אָנוּ, פְּרָאָסָטָעָן עַלְם, קומט אוים מיט אַקְמַץ — גוֹטָ שְׁבָת! גוֹטָ וְאָך, קְנָאָפָעָל, וכידומה. אַמְּאָל פְּלָעָגָט אויהם נאָך נאָר אוּסְקוּמָעָן זיך זאגשׁ. אַנְדָּר זוֹגָט נאָטָשׁ

און קאָרְבּֿישׁ דָאָהָן קָעַן עד אוֹזֶן... די תַּלְמֹדַתּוֹרָה האָט מִיד אוֹזֶן
גענְגַּבְעַן אָבִיסָלְ דִּיטְשָׁ פָּן די טִיטְשְׁוּעַטְרָ אַין חֻמְשָׁ, זֶה אַ שְׂמִינְגָּעָר:
וּלְתָה — אַון אַ נְעַפְעַל, «סְמָעוּ לִבְכָּם» — אַון לְעַהְעַנְטָ-אַונְטָר אַיְלָעָר
הָאָרֶץ, «רוֹכִי» — מִין דָּן, «מְחַשְּׁפָּה» — עַנְטָלְעַקְטָּ, «בָּאָרוֹה» — אַיְפָּעָן
עַמְּרוֹיאָאָכָּץ, «בֵּין הַמְּשִׁפְטִים» — צְוִוְיָשָׁעַן די גַּעַמְּרָקָעַן, «וְתַחְלָה» — אַון
דוֹ הַאָסְטָט זֶה פָּאָרְשְׁוּעַכְטָּ, «קְוִמְטִוּתָה» — הַאֲכָעָרְלָךְ, וּכְרוֹתָה נָאָךְ אַזְעַלְכָּע
טִיטְשָׁעַן. אַין דָּעַר צְעַלְנִיק-קְלִילָתָה האָב אַיךְ אוֹזֶן גַּחְאָטָט עַטְלִיכָּעָד
וּעְרַטְרָעָד פָּן די עַלְתְּרָעָד מְשִׁרְתִּים, וּזְאָם פְּלַעְגַּעַן אַמְּאָל אַין אַ שְׂמִיעָם
מִיטָּ אַקְוָנָה זֶה צְוָאָעָן אַוִּיפָּדִיטָּ: מִין הָאָרָר, קְוַעַן זֶה אַין די
וְהָרָע ! אַיךְ האָב בְּנָאָמָנוֹת נִכְטָמָר גַּעַבְיָטָעָן. שְׁוִין וְעַלְוּלָלָעָד פָּן
בָּאָרְשָׁטָשָׁ, זֶאנְג אַיךְ אַיְדָהָנָעָן. זֶה וְעַלְעָן, מִין הָאָרָר, קִין חְרָתָה נִכְטָמָרָן.
נָאָר חַזְקָע דָּעַם נָאָר פָּאָרְשְׁטָהָעָן מְאָקִי אַלְעָ יְדָעָן דִּיטָּשָׁ. סָאוּזָאָל
פָּאָרָט יְיָעָר מְאָמָע-לְשָׁוֹן...
די טִיר האָט פְּלַזְלִים זֶה גַּעַטְאָן אַנְעַפְעַן אַון מַעַן האָט מִיד

אַרְיִינְגְּרָוּפָעָן אַין דָּעַם צְוִוְיָשָׁעַן הָדָר. מִין יְודָ, זֶעה אַיךְ, וִיצְצָה אַהֲן דָּעַם
חִיטָּעָל. דָעַר דִּיטָּשָׁ גַּעַטְמָטָט מִינְזָה אַן בַּיְּ דָעַר הַאֲנָדָה אַון וְאַגְּטָן צָוּ מִיר
נָאָר פְּרִיְינְרִילִיךְ :

— נָו לְיָבָעָר, יוֹנְגָעָר מְעַנְשָׁ ! די וּוֹלְמָטָט בַּיְּ מִיר אַון הוֹזָן זֶה
שְׁטַעַלְעָן ? בַּיְּ מִיר מַעַסְטָט-דוֹ נִישְׁתָּה הַאָבָעָן קִין שְׁוּעָרָעָ מְלָאָכוֹת. זֶה
וּחָסְטָט בְּעַדְאָרְפָּעָן טָאָן גַּעַוְהָנְטָלְבִּיכָּעָזְבָּעָן אַון גַּעַהְנָאָמָן אַמְּאָל אַגְּנָגָן.
אַיךְ האָב אַוִּיסְגָּעָטָלְעַפְטָהָעָטָט אַפְּאָר אַוְיָנָעָן אַון עַפְּסָ אַזְיָּהָטָמָּה
עוֹאָטָהָעָ גַּעַקְקָטָט, אַוְ דָעַר דִּיטָּשָׁ האָט נִישְׁתָּה גַּעַקְעַנְטָזָה אַזְיָּנְהָאָלְטָמָעָ
אַשְׁטִיבְּעַל אַוְ מְאָן. עַד אַיְזָר אַבְּרָעָז וְעַהְרָעָ גַּעַפְעַלְעָן. זֶה נְפִים האָט
אַוִּיסְגָּעָוָהָעָן עַפְּסָ אַזְיָּהָט אַוְ אַיְזָר האָט מִטָּמָם מִיר גַּעַרְעַדְתָּ עַפְּסָ אַזְיָּהָט
טְרִיוֹנְרִילִיךְ, נִישְׁתָּה וְאַלְעָ אַגְּדָרְדָרָעָ. וְיִדְעָר מַנְיָידָרָעָ, דָעַר חָזָן, אַשְׁטִיָּהָט
גַּעַרְעַדְתָּ, אַון זֶה דִי מַטְמָעָ מִינְעָ אַפְּיָלוֹ. עַד דָאָט גַּעַקְוָקָט אַיְזָר מִיר מִיטָּמָעָ
אַזְוָאָר רְחוֹוְיָנְעָר, גַּוְתָּעָר מִינְעָ, אַוְ עַסְתָּה האָט צָוּ מִיר אַיְזָר עַפְּסָ גַּעַזְיָנְעָן.
אַיךְ האָב אַוִּיסְגָּעָהָוָיְבָעָז די הַאֲנָדָה צָוּ מִין שְׁמִישָׁעָן-טִוְּצָעָל (וּוְאָרָם אַיךְ
בְּיַיְלָהָעָגָן גַּעַנְגָּנָעָן אַין אַשְׁטִיָּשָׁעָן-מִטְּצָעָל, סִי מִינְגָּטָר, סִי יְמַשְּׁרָעָ)
אַין די גַּרְזִיסְטָה הַיְּצָאָן. בְּשַׁעַת אַפְּיָלוֹ אַיךְ בֵּין גַּעַנְגָּגָן בְּאָרְפִּים), דְּלִינְגָּאָז
עַסְתָּה אַקְאָפָּה אַוִּיסְגָּעָהָוָיְבָעָז אַין גַּעַהְלָטָעָן אַיְבָעָר דָעַם קָאָפָּה, דְּלִינְגָּאָז
הָאָב אַיךְ עַסְתָּה אַרְוקָעָגָן אַיְזָר אַיְזָר, אַיְזָר דָעַר אַגְּדָרְדָרָעָז
קָאָפָּה, אַבְּיַסְטָלָה אַבְּיַסְטָלָה אַשְׁמָנִים, אַשְׁלָעָה גַּעַטְאָן פָּה אַגְּבָטָעָן.

אָהָזָן-אָהָרֶר, אֲקָפְּעָלָעַ הַעֲפָר, אָוִן מִיט דָעַ אַנְרַעַ-עַר הַאנְד אֲטָאַפַּ
גַּעַנְעַבְּעַן דַּי פָּאוֹת, אֲקָרָאַז דַּי פָּאַטְּלִיזְעַז. אָךְ וְאָבַּשְׂוִים אַלְיַין נִשְׁטַ
גַּעַוְאָסְטַ, וְאָסַ צַו מְאַן מִיט דָעַ קָאָפַ אָוִן מִיט דָעַ בִּיעַל, בַּיּוּ לְסֻוֹף
הַאָב אִיךְ מִיר גַּעַמְאַכְּתַ הָאָרֶץ אָוִן הַאָב עַם אַוִּיפַ גַּאַטְּסַ בְּעִירַתָּה רַאַפְּטָאַסַּ
אַרְאַבְּגַעַנְעַחַאַפְּטַ פְּנוֹסָ קָאָפַ אֲךְ הַאָב בְּשַׁעַת מְעַשָּׂה גַּעַפְּהַלְתַ, וְיַיְאַבְּעַר
בְּיַיְן הַיְּלִישַׁן קָאָפַ וְוַעַתְּעַטְּ עַפְּסַ אֲקָהְלַ וְיַיְנְטַעַלְלַ, גַּלְיַיךְ טַעַן וְאַלְטַטְמַעַן
גַּעַשְׁוִירַעַן. אַלְעַ רַגְעַן הַאָב אִיךְ גַּעַמְוֹטַ מִיר אֲטָאַפַּ מְאַן בִּים קָאָפַ אֲזַי
מִיר פַּאַרְגַּעַקְוּמַן וּוַילְדַ מְשֹׁוֹנָה, עַפְּסַ וְיַי אַין בָּאַדְ

— טַמְיַן לִיבְעַס קִינְר — הַאָט דָעַ דִּיטְשַׁנְגַּעַנְגַּט אָוִן אַרְיוֹפַ
גַּעַלְעַט זַיְן הַאנְד מִיר אַוִּיפַ דָעַ אַקְסַעַל — דַו בִּיסְטַ אַנְטַעַר בּוֹרְשַׁן
שַׁי הַיִּסְטַ=דוֹ ?

אִיךְ בִּין גַּעַשְׁטַאַגְעַן פַּעַרְדּוֹלַט, אַקְרָאַט וְיַי אֲמָאַל פָּאַר יַעַנְעַם דִּיטְשַׁנְגַּט
אִיךְ דָעַ תַּלְמֹוד=תוֹרָה. הַאָב גַּעַעַפְּעַנְטַ אַמְוַיְל, אַוִּיסְגַּעַשְׁטַעַלְטַ אֲפָאַר
אַוִּיגְעַן אָוִן גַּעַקְוּטַ לְעַקְוּשְׁוֹאַטַּע, נַאֲר וְיַי אַנְגַּעַמְאַלְטַעַר גַּוְלָם.

— וְיַי הַיִּסְטַ=דוֹ ? — הַאָט דָעַ דִּיטְשַׁנְגַּט מִיר נַאֲך אֲמָאַל אֲפְרַעַג
גַּעַטְאַן.

— אִיךְ וְיַי ?

— סְטִיטְשַׁן, דַו וְיִסְטַמְטַ נִשְׁטַ, וְיַי דַו הַיִּסְטַמְטַ ! וְוַעַר דָעַן-זִישַׁע חַיִּסְטַמְטַ !

— דַי מַאַמְעַ — הַאָב אִיךְ גַּעַעַנְטַפְּעַרְט — דַי מַאַמְעַ מִינְעַ פְּלַעַנְטַ
סְטַקְרַפְּעַן וְיַחַק אַבְרָהָם צַעַן, דָעַר תַּלְמֹוד=תוֹרָה-טַלְמֹד — אַיְצַע אַבְרָהָם עַלְלַע
דָעַר שְׁנִידְעַר — מַמְוַיְזַק אַיְצַע אַבְרָהָם עַל, דָעַר שְׁוֹסְטַעַר, בְּשַׁעַת עַרְבָּה
פְּלַעַנְטַ מִיר צַו=חוֹנְטַשְׁוּעַן, וְוַעַן אִיךְ הַאָב גַּעַטְרַאַגְעַן דַי פָּאַמְיַינְצַע, הַאָט
מִיךְ גַּעַרְפַּעַן — אַיְצְוַנְיאָ אַבְרָהָם=זַנְיַיָּא, אָוִן דָעַר חַזְן — אַבְרָהָם קָע. הַיִּנְטַמְטַ
וְיַי וְאַל אִיךְ וְיִסְטַמְטַ וְוַי אִיךְ הַיִּסְטַמְטַ ?

— גַּעַרְעַכְתִּ ! — הַאָט דָעַ דִּיטְשַׁנְגַּט גַּעַוְאַגְטַ מִיט אֲשְׁמִיכְבָּל — נַאֲר
גַּבְעַנְטַמְעַן וְיַיְתַר הַאַסְטַ=דוֹ פָּאַרְטַנְטַ נִשְׁטַ, דַו הַאַסְטַמְטַ נַאֲר אַיְין צַוְנִיפְטַ
גַּעַפְּאַרְטַעַן נִאַמְעַן : יַחַק=אַבְרָהָם, וְעוֹהָר אֲשַׁעַנְטַמְעַן, נַאֲר דַי אַכְוֹתַ
אָךְ וְעַל דַיְךְ מְאַקְיַ אַזְוַיְרַופְּעַן. דַו הַיִּסְטַמְטַ בַּיִּ מִיר אַיְזַק=אַבְרָהָם,
טַ, וְאַג, וְוַיִּסְטַמְטַ=דוֹ בַּיִּ מִיר זַיְן, אַבְרָהָם ?

— אַיְהָר זַאַלְטַ מִיךְ אַבְרָהָם נִשְׁטַה הַרְגַּעַנְשַׁ, שְׁלַאַגְעַן. אִיךְ הַאָב
שַׁזְן, בְּלַעַבְעַן, קַיְיַן גַּאַגְנַץ בְּיַנְדְּרַעַל נִשְׁטַ.
בְּיַי דָעַר דִּיטְשַׁנְגַּט הַאָבָעַן זַיְקַ גַּעַשְׁטַעַלְטַ אָזְן דַי אַוִּיגְעַן טַרְעוֹרְעַן,

ער נעהמת טיך און ביימ אקסעל און אריינוקענדיג מיר גלייך איז
פְּנִים אוַיִּין, מאכט ער אָוִוִּי:

— נעהמען, נעהמען! עם ווייזט אייס, דאס ער האט זיעהר פיעל
וואַלִּיטען. אוַיִּין אָוּן האט שווין נעהמען קיין גאנץ בײַנְדְּלָע נישט! יא,
יא: — האט ער זיך אָנְגְּוַיְּפָעַן דער באָך צו מײַן יַדְעָן — יַא, ער אייזט
חוּרְקְלִין פְּלוֹטֵט, זעהר נְאָאוּ, הַמְּעוֹזָאתָע, אָבָעָר אַיִּין גּוֹטְעָר בּוֹרְשָׁע.

מײַן יַדְעָן גַּעֲשְׂוִינְגָּן אָוּן נְאָר גַּעֲגָלָעַט דַּי וּאָנְסָם.

נְיַין! — האט דער דיַיטַשׁ וּוּעְדָּעַר צו מִיר גַּעֲזָאַט — אָוּן וּוּלְּ
דיַיך, אוֹוָף מִין וּאָרט, נִישְׁתָּאָרְתָּהּ רַעַן. דַּו בִּיסְטַּה דַּאֲךְ אָזָא מַעֲנֵשׁ וּיְ
איַיך, חַוֵּץ דַּעַם בִּיסְטַּה דַּו נְאָך אַיִּין עַלְעַמְטָעָר אָוִיך, זַיְהָוָגָן, אָךְ וּוּלְּ
דיַיך נִשְׁתָּאָרְתָּהּ שְׁלָאָגָעַן, נְיַין, בְּלִיְבְּסְטַּהְדוּ בַּיְמַיְּ?

— יַא! — האָב אַיך גַּעֲנַטְפָּעַט, אָוּן בַּיַּן גַּעֲבְּלִיפָּעַט בַּיְמַיְּ.

דער דַּבְּרָה אֵין גַּעֲבָעַן גַּעֲוֹעַן וְעַהֲרָאָרְעָם, נָאָר דִּאָרִימְקִיָּט
 אֶפְבָּעַר הָאָט בֵּי אַיְהָם אֵין הוּא קִיּוֹן שְׁלִיטָה נִוְשָׁת גַּעֲהָאָט אַרְיוֹמָאָזְוַיְוּעַן
 זִיר מִיט אַיְהָר אַוְמְרִינְקִיָּט, פּוֹלְקִיָּט, אַבְגָּנְעָלָאָוְעָהָרִיָּט אָוּן מִיט אַלְעָאַיָּה
 דָּע אַיְבָּרְוִינָּעַ מִיאָסָעַ צִימָנִי דְּלָוָת, וַיְיַזְּרָעֵלְגָּטְלָרְךָ בֵּי אַלְעָאַנְדְּרָעָ, אָוּן
 אָוּן בְּפְרָטָן נָאָר בֵּי יְוִדְיָוָשָׁע אַרְעָמָעָ נִוְשָׁת קִיּוֹן פָּאַרְמוּנְגְּלָכְבָּעַ לִימָן. אֵין
 שְׁטוּבָה בֵּי אַיְהָם אֵין גַּעֲיָעַן רִין, אַלְצְדִּינְגָּ אַוְיָף זִין אַרְטָה. עַם הָאָט גַּעַ-
 לוֹיכְטָעָן, גַּעֲפִינְקָעָלָט אָוּן אַיְטָלִיכָּס וַיְוִינְקָעָלָעָ. דִּי מַאָדָם, זִין וּוֹיָב, הָאָט
 אַכְּטָוָנָגָן גַּעֲגָבָעָן אָוּן אַיְטָלִיכָּר שְׁפָאַרְיָנָעָ, אֵין נִוְשָׁת גַּעֲוָעָסָעָן קִיּוֹן רִגְעָ
 לְעָדִין, הָאָט גַּעֲקָבָט, גַּעֲבָקָעָן, גַּעֲשָׁמָרָט, גַּעֲרִינְגָּט, גַּעֲאַרְבִּיָּט, גַּעַ-
 גַּעַתָּם, פְּעָרְרִיכָּט גַּרְעָט, אָוּן בֵּי דִי אַלְעָאַדָּעָן מַלְאָכָות, וְאָסָמָכָעָן
 אָנְאַנְדְּרָעָן בֵּיְזָן וַיְיַזְּרָעָלְךָ פְּנִים. צַו אַלְצְדִּינְגָּהָט וַיְיַזְּרָעָלְךָ צִיָּט. וַיְיַזְּרָעָלְאָגָעָן אָוּן
 דָּעָם בְּעַלְ-הַבְּתִּישְׁקִיָּט וַיְיַזְּרָעָלְךָ אָוּן גַּעֲוֹעַן, אָוּן אַיְהָר פְּוֹנְדָעָסְטוֹוּגָעָן נָאָר אִיָּ-
 בְּעַרְגָּעָבְלִיבָּעָן צִיָּט צַו נִעְמָהָעָן אָמָל אַבְזָקָהָן הָאָנָר, צַו לִיְעָנָעָן
 אָוּן וּוֹסָעָן, וְאָסָמָתָהָן זִין, וְאָסָמָהָן הָעָרָט יִרְאָן אַוְיָף דָּעָר וּוּלְטָה. דָּעָר מָאָן
 אָוּן בֵּי אַיְהָר גַּעֲוֹעַן גַּעֲהָוִיכָּט אָוּן גַּעֲרָיוִינָּט. וַיְיַזְּרָעָלְךָ פָּן אַיְהָם אִיְ פָּן
 זִין שְׁרִיבָּעָן גַּעֲהָאַלְטָעָן עַולְמָהָן מְלָאָהָה, גַּעֲשָׁת צְוָנְעָלְאָעָן צַו אַיְהָם קִיּוֹן
 שָׁוָם עַנְמָתָ-נְפָשָׁ. וְאָסָמָהָט אַיְהָם גַּעֲקָעָנָט שְׁטָעָרָעָן פָּן דָּעָר אַרְבִּיָּט,
 אָוּן אִיָּן גַּעֲוֹעַן מִיט אַיְהָם בָּאַמְתָּא אִיָּן גַּוְּפָ, אִיָּן נְשָׁמָה. זִיְעָרָעָלְטָמְטָעָ
 טָאַכְטָעָר, אַפְּיָנָע, אַנְעַדְעָלָעָ, פְּלָעָנָט צִיהָעַלְפָעָן דָּעָר מְוּטָעָר, פְּלָעָנָט
 וּזְאַשָּׁעָן, פְּרָעָסָעָן, טָאָן וְאָסָמָעָן בְּעַדְאַ-סְּפָאָר אִיָּן וְעַהֲרָ שָׁעָן שְׁטָרִיקָעָן. זִי
 הָאָט גַּעֲהָאָט אַוְיָף אַיְבָּרְצָוּבִּיָּטָעָן נָאָר אִיָּן קְלִיָּה, אַכְבָּעָר וַיְיַזְּרָעָלְךָ אִיָּן
 רִין אִיָּן עַם תְּמִיד גַּעֲוֹעַן, נָאָר שְׁפָאַנְגָּלְ-נִיָּה, וַיְיַזְּרָעָלְךָ פָּן דָּעָר נָאַדְעָלָן
 אַלְעָ טָאָג, אִיָּן אִיָּן בְּעַשְׁטָמְטָעָר צִיָּט, פְּלָעָנָט וַיְלַעֲרָנָעָן מִיט אַיְהָרָעָ
 צְוּוֹיָ קְלִיָּנָעָ שְׁוּעָטְמְטָעָרְלָעָן, וּוּלְכָבָעָ וַיְהָאָט מְדָרָעָנָקָהָן גַּעֲוֹעַן, וַיְיַזְּרָעָלְךָ
 אַנְטָעָ עַדְוָקָאַצְיָע, הָאָט וַיְתִמְדִיד גַּעֲצָוָאָגָעָן אָוּן גַּעֲפִידָהָרָט רִין וּוֹיָסָ אָנָ-

געטאנן. דער עלטערער און האט געלעדרענט אין אוניהערויזטען. פֿרְדָּאָרְטְּ פְּלָעֵנְטְּ עַר אַפְּטְּ שִׁקְעָן אַחֲרָים צַו דִּי עַלְטָעָרְן הַיּוּסְׂ וְאַרְמָעְ בְּרוּעָתְּ. אַזְּנָן וּוְלְכָעְ עַר פְּלָעֵנְטְּ וְזַרְדִּיסְטָעְן אַזְּנָן בְּעַטְעָן, זַיְ וְאַלְעָן זַיְ נִשְׁתְּ אַרְךְּ גַּעַן, נִשְׁתְּ אַבְעָסְעָן זַיְ דָּאָסְ אַהֲרָן דְּעַרְפָּוּן, אַזְּסָן זַיְ וְזַעַן נִשְׁתְּ אַזְּנָן, שְׁטָמָנָר אַחֲרָם צַו הַעֲלָפְעָן מִיטְ עַפְסִים גַּעַל אַיְףְּ וְזַיְנָעְ בְּעַדְרָפְעָנִישָׁן. אַבְּהָתְ טָאָקְיָ, סְאָזְ אַיְהָם אַבְיָסְעָל עַגְנָלְיךְּ, עַר לְיַדְעָתְ אַבְיָסְעָל מַאֲגָנָל, אַבְּפָעְרָ עַר הַאַפְטָטְ, אַזְּ עַר הַעַטְ וְזַיְ עַסְ-אָזְיָ זַיְ אַוְיְסְדָרְהָעָן אַזְּ נִשְׁתְּ שְׁטָאָרְ. בְּעַן פָּאָר הַוְנָגָרְ. נִשְׁקָשָׁהְ, פְּלָעֵנְטְּ עַר אַוְיְסְלָאָזְעָן דִּי בְּרִיעָפְ מִיטְ אַטְרִיסְטְּ, דָאָסְ וְזָסְ אַיְהָרְ האָטְ מִיר גַּעַנְעָבְעָן, הַאַבְעָן עַסְ אַנְדָרְעָ רִיעָבְ. טָאָטָעָס אַזְּנָמָטָעָס וְזַיְעָרְעָ קִינְדָרְעָ בְּשָׂוְטְ אַוְפְנָ נִשְׁתְּ גַּעַנְעָבְעָן, אַיְהָרְ האָטְ מִיר גַּעַנְעָבְעָן אַסְסְמָהָרְ פָּוּנְ גַּעַלְדָרְעָנָטְ, אָוִסְ-נְבָיְולְדָעְטְּ מִיןְ פֻּרְשְׁטָאָנָרְ; אַיְהָרְ האָטְ אַוְיְסְגָעְאַיְדָעְלָטְ מִיןְ אַהֲרָןְ, אַרְיְינְגָעְלָעְגָטְ אַזְּנָרְ מִיר גַּטְעָ גַּעַלְהָלָעְן: לְעַבְשָׁאָפְטְ צַוְעָנָשָׁן, רַחְמָנָתְ צַוְיָדָנָעָ אַזְּנָלְיקְלִיכְעָ לִיטְ, אַזְּנָטְקְ נְעוּהָנָטְ זַיְ צַוְעָנָיָנָעָן מִיטְ צַוְ בְּזָדְנָעָ אַוְמָנְגְלִיכְלִיכְעָ לִיטְ, וְזָסְ רִיעָבְ עַלְטָעָרְקָעָנָעָן וְזַיְ מִיטְ וְזַיְ גַּעַמְיָתְ — אַזְּלָבְעָ טָרָותְ פּוּבָותְ, וְזָסְ רִיעָבְ עַלְטָעָרְקָעָנָעָן וְזַיְ נִשְׁתְּ גַּעַמְיָתְ עַר גַּעַלְדְ אַלְיָן אַזְּנָטְ דָעָמְגָעָן פְּאַרְטָמָעָן וְזַיְעָרְעָ קִינְדָרְעָ נִשְׁתְּ גַּעַמְיָתְ... דָעָמְגָעָן דָרְיָוָעָ בְּרִיעָפְ פְּלָעָנָעָן אַלְעָן אַזְּנָטְ שְׁטוּבְ וְעַהְרָ אַפְטָטְ לְיַעַנְעָן הַזְּיָ, זַיְ בְּשָׂעָתְ פְּרָעוּהָעָן אַזְּנָלְיָיךְ זַיְ בְּעַוָּאָשָׁעָן מִיטְ טְרָעוּהָעָן. הַכְּלָלְ, דָאָסְ אַזְּנָטְגָעָן וְעַהְרָ אַטְיְעָרְעָ, עַלְטָעָנָעָ פְּאַטְמָלִיעָ. אַיְךְ הַאָבְ דְעַנְסְטָמָאָלְ אַבְכָעָרְ נַאֲזָרְ אַזְיָ וְזַיְתָ קִיןְ שְׁכָלְ נִשְׁתְּ גַּעַהָאָטְ דָאָסְ אַלְגְּדוֹנָגְעָן צַוְ פֻּרְשְׁטָהָעָן, אַקְרוֹאָטְ זַיְ אַיְךְ בְּעַשְׁרִיבְ עַסְ דָאָ אַיְצְ. אַיְךְ הַאָבְ נִשְׁתְּ מְעַהְרָ וְזַיְ נְעַפְהָלָטְ, אַזְּנָטְמָאָן אַזְּנָיְזָן וְזַיְבָ וְזַעַנְעָן עַפְסִים נַאֲזָרְ אַנְדָרְעָמָיְזָן וְזַיְעָרְדָרְעָ, נִשְׁתְּ אַשְׁטִינְגָרְ וְזַיְ לְיִיעָרְ דָעָרְ שְׁנִידָרְעָ נַאֲזָרְ לְזִוְעָרְכָעָן, וְזַיְ רְבָ עַרְוָיָאָלְ דָעָרְמָלְמָדְ מִיטְ זַיְןְ פְּלָנִיתְטָעָ אַזְּנָאָטְ מִיטְ לְזִוְעָרְכָעָן, נִשְׁתְּ אַפְיָלוּ וְזַיְ דָעָרְ רְבָכָעָרְ צַעְלְנִיקָעָרְ מִיטְ יַיְןְ דִּיקָעָרְ, גַּעַוּנְמָרְעָרְ צַעְלָ. נִקְעָרְןִ, דִי אַשְׁתְּ-חַוְלְ, וְזָסְ הַאָטְ גַּעַדְחָטְ אַפְּסִיקָ אַיְוףְ שְׁרוּפָעָן, גַּעַ-מְרָאָגָעָן אַהֲלָוְ פְּעָרָעָלְ, אַזְיָדָעָן קְלִיְידְ אַזְּנָגָנְגָעָן אַזְּנָגָנְגָעָן אַזְּנָגָנְגָעָן, גַּעַלְאָעָנָעָ, צּוּקְרָאָכָבָעָן קִינְדָרְעָלָעָךְ, נַאֲזָרְ אַזְּנָיְזָרְ אַיְרָיְןְ אַבְעָרְ צַוְ פֻּרְ. שְׁטָהָעָן, רִיכְתָּגְ אַבְצְשָׁאָצָעָן דָעָמְגָעָן פָּוּנְ דָעָמְגָעָן דִּימְשָׁסְ פְּאַמְיָלִיעָן, דָאָסְ אַזְּנָעָסְמָאָלְ נַאֲזָרְ נִשְׁתְּ גַּעַוּנָעָן פָּאָרְ מִיןְ מָוחְ. נַעַרְ דִּימְשָׁסְ פְּיָנְעָרְ אַזְּנָעָסְפָּעָן מָאָגְ וְזַיְ נַאֲכָתְ אַזְּנָיְזָן בְּעַוָּנְדָעָן.

צימער, איזום איזהם האבען זיך געוואָלגערט בויכער אויפֿן טיש — זיך אַטְעַרְן טיש, און ער האָט אלֵין געשרייבען. ער אויז געווען אין דעם שרַׂשְׁ בען זעהָר פערטיפֿט, אַרײַנְגעטָן דערינְגען מיט לִיבָּן און לעבען, און סְפַּשְׁ האָט בעשיינְפֶּערלְּךָ געווען, או ער האָט דערפָּן חווות. ער פָּלעַנט דְּשַׁיְּבַּי אַמְּאָל רעדען צו זיך אלֵין, לאָכְעַן, אַדער קרייזען מיט די צעהָן... גלייך ווי ער וואָלט מיט עַמְּבָּזָן עַפְּסָם געהָאט ווֹאָס צוֹטָאָן. האָט מעַן איזהם אַמְּאָל אַין דער מיט מְפַסְּקָן געווען מיט עַפְּסָם אַזְּאָךְ, פָּלעַנט שַׁרְּזַיך אַחֲפָּט טָאָן פְּלוֹצְלִים, גלייך ווי ער וואָלט אַרְאַבְּגַעְפָּלְעָן פּוֹנְסָם היְזָרְעָלָן, האָט גַּעֲקוֹקָט עַפְּסָם צוֹמְרָאָגָעָן אַון גַּעֲנַטְפָּרְט בּוֹידָעָם, נִישְׁתְּגַעְתָּן שְׁטוֹיְנָעָן, נִישְׁתְּגַעְתָּן אַוְנוֹעָקָגָעָן, אוּקָן פְּלָעָג נִישְׁתְּאַיְזָנָן אַזְּזָלְעָן צְוָוָהָן, נִישְׁתְּגַעְתָּן צְוָוָהָן, ווֹאָס ער האָט גַּעֲנָאָגָט. שְׁטַיְּבָּעָן האָבָּא אַיךְ אַיְהָם פֻּרְשְׁפָּאָרְט צְוָוָהָן, ווֹאָס ער אוּזָהָר וּלְעָלָה טָעָן אַוְנוֹגָעָנָאָגָעָן. דערפָּאָר האָט בַּיְּ אַיְהָם דער חַאְלָאָט אַון די שְׁטַיְּבָּעָן זיך זעהָר מִיאָס קְרִיעָה גַּעֲרִיסָעָן.

מיין עיקר אַרְבָּיוֹת אַין געווען — פָּלְעַנְעָן אַנְגָּן. ער פָּלְעַנט מַזְּאָפְט שְׁיקָעָן אוּפְּרָט דער פָּאָסְט, אַבְּצִינְהָמָן אַין אוּפְּצִוְּלָעָן בְּרִיעָה, אַדְרָע "פְּאָסְיְלָקָעָם". אַמְּאָל פָּלְעַנט ער מַזְּקָעָן צְוָאַיְינָעָם מִיט אַקְוִיְּזָעָלָן, אַדְרָע מִיט אַבְּזָקָעָן וּכְרוֹמָה נַאֲךְ אַזְּוּלְבָּעָן גַּעַגְגָּה. דְּאָכְטָן זיך אַן פְּלוֹגָה האָ, ווֹאָס אַין דְּאָס פָּאָר אַזְּאָרְבִּיט ? זעהָר אַגְּרִינְגָּעָן זְאָךְ, נַאֲךְ אַבְּגָעָלָן נִיְּזָנָן ! סְאָזְנָן נַאֲךְ אַזְּאָזָן בִּיטְעָרָעָן, מִיאָסָע שְׁוּעוּרָעָן אַרְבָּיוֹת גַּאֲרָנְטָאָן. אַזְּאָזָן פְּלָעָג אַמְּאָל אַבְּטָרָאָגָעָן אַיְינָעָם אַקְוּטָעָלָל, פָּלְעַנט ער פָּאַדְרָרָעָן חַעַן שְׁטַמְאָרָק מִיט דָעָר נָאָזָן, גְּלִיְּךָ זְיִיְּסָאָזָן אַיְהָם פֻּרְגָּאָגָעָן אַרְחִיכָּעָן שְׁאַרְפָּעָן, עַרְשָׁת אַגְּנָרְבִּעָן חַרְיָן, אַין מִיט אַבְּיָזָן פְּנִים מִיר הַיְּסָעָן קוֹמָעָן מַאְרָגָעָן. מַאְרָגָעָן האָט ער גַּעַנְאָגָט — אַיְבָּעָרְמַאְרָגָעָן. אַיְבָּעָרְמַאְרָגָעָן האָבָּא אַיךְ אַיְהָם אַון דער הַיְּסָעָן נִישְׁתְּגַעְתָּן אַזְּזָלְעָן צְוָאָהָן שְׁפָעַטְשָׁר נַאֲךְ אַמְּאָל, פָּלְעַנט ער שְׁוֹין אוּפְּרָט מִיר אַזְּהָקָעָן : ווֹאָס ווֹלָא אַטְ-אַדְּאָס יְוָנְגָעָל פָּנָן מִיר הַאֲכָבָעָן ? עַפְּסָם אַין דְּאָזָקָעָן אַפְּנָן נִישְׁתְּגַעְתָּן צְוָאָהָן ! אַנְאַנְדָּרָעָר פָּלְעַנט פְּשָׁוֹט אַנְוָאָגָעָן זְיִיְּנָעָן מַשְׁרָתִים, מַעַן וְאַל מַזְּקָעָן נִישְׁתְּמַט לְאֹוֹן אַיְרָפָּעָן דָעָר שְׁוּעוּלָן ; אַדְרִיטָעָר פָּלְעַנט אַיְבָּעָרְלִיְּיָעָנָעָן דְּאָס קוֹיְטָעָל, קוֹיְנְקָלָעָן זיך אַון אַוְנוֹעָקָגָעָן, מִיר נִישְׁתְּגַעְתָּן צְוָאָהָן אַפְּיָלוֹ אַזְּזָלְעָן וְאַלְעָדָעָן ! אַנְאַנְדָּרָעָר פָּלְעַנט אַדְרִיטָעָר פָּלְעַנט אַיְבָּעָרְלִיְּיָעָנָעָן דְּאָס קוֹיְטָעָל, קוֹיְנְקָלָעָן זיך אַון אַוְנוֹעָקָגָעָן, מִיר נִישְׁתְּגַעְתָּן צְוָאָהָן אַפְּיָלוֹ אַזְּזָלְעָן וְאַלְעָדָעָן ; אַפְּרָעָטָר פָּלְעַנט זְיך אַנְרָוּפָעָן : וְאַגְּנָעָן אַפְּיָלוֹ אַזְּזָלְעָן וְאַלְעָדָעָן ; אַפְּרָעָטָר פָּלְעַנט זְיך אַנְרָוּפָעָן : וְאַגְּנָעָן אַפְּיָלוֹ אַזְּזָלְעָן וְאַלְעָדָעָן ; בַּיְּ אַפְּרָעָטָר הַיְּסָעָן ? פְּאַרְשְׁתָּעָהָט=דו ? ... הַכְּלָל, מַעַן פָּלְעַנט מִינְדָּעָן דְּעַרְיוֹגִיְּתָעָנָם מִיט אַקְוּטָעָל צְוָי מִיט אַבְּכָעָל, פָּלְעַנט מִינְדָּעָן פְּרָאָסְט

די טיר פערשלייטען, אַדרער אַנְרִיעֵיזָען אוֹוֶף מַיר אַהֲנֶר — אַמְשָׁרֶת...
מען האָט געוועהָן, אוֹ פִּיעָל פָּן יְעַנְעַ בָּלִי-הַפְּתִים, צוֹ וּעֲלָכָעַ אַיךְ בֵּין
געַנְגַּנְגַּעַן, בעקומוּן פְּשׁוּט דָּעַם שְׁלָאָק, דָּעַר רֹוח נְעַמְתָּס וַיְיַזְרֵר אַ
בִּיכְעָלָן, עַם מַאֲרְדָּעָוָעָט עַפְּסָמִיט וַיְיַזְרֵר. פָּאָר וּוֹאָם וַיְיַזְרֵר
דָּעַרְפָּאָר אַזְוֵי מַרְאָ ? — דָּאָס הַאָב אַיךְ דָּעַנְסְּטָמָאָל נִישְׁתָּגַעַן פָּאָר-
שְׁטָעָהָן. הַאָט אַיְנָעָר אַונְטָעָר צְעַהָּן אַמְּאָל וַיְזַיְּנָר דָּעַרְבָּאָרָעָט אָוֹן צְוֵי
פָּעַנְמָעָן אַ בִּיכְעָלָן, פָּלָעַט עַר עַם בָּאָלְטָקִי אַשְׁלִידָעָר גַּעַבָּעָן צְוֵי אַלְ
דִּי=שְׁוֹאָרְצָעָז יְאָחָר, עַרְגַּזְיָן אַונְטָעָר אַ בְּעָט, אַדרְעָר אַונְטָעָר אַ בָּאָקָן, אָוֹן
מִיר גַּעַבָּעָן אַ צְעִירִיסָעָן קָרְבָּעָל אַהָן אַמְּאָל וַיְזַיְּנָר אַונְטָעָר אַיְזָנִי
טָרָר גַּעַוּשָׂן וַיְהִיר אַ בִּיטְמָעָר. אַיךְ וּוַיְנִשְׁ, אַלְעָלְמִינְעָן שְׁנָאִים זְאַלְעָן גַּעַזְעָן
פְּרוּבָט וּוּרְעָן, גַּעַהָן מִיטְ בִּיכְעָלָן צְוֵי וּדְרִישָׁעָן גְּנוּדִים, הַעֲרָעָן דָּרְבָּי וַיְיַזְרֵר
עַרְעָעָר שְׁטָעְכּוּרְטָלְעָר, וַעַהָן, וַיְיַזְרֵר עַמְּדָרָעָט זְזָקָן וַיְיַזְרֵר גַּעַשְׁטָמָלָט, וַיְיַזְרֵר
זְזָקָן בְּלָאוּן זְזָקָן. גַּעַרְעָן אַשְׁלָהָבָה, אָוֹן אַנְקָוקָעָן וַיְיַזְרֵר פִּינְסְטָרָעָן
פְּרַצְוּפָנִים !

מִין יְוָרָעָל, אַדרְעָר הַעֲרָר יַאֲקָבָזָהָן, פָּלָעַט קָוּמָעָן צָוֵם
דִּיְתְּשָׁ שְׁפָעַט בֵּין נָאָכָט, וַיְצַעַן דָּאָרְטָמָעָל אָוֹן שְׁמוּסָעָן. אָוֹן וַעַן
אַיךְ בֵּין נִישְׁתָּמָד גַּעַוּשָׂן, פָּלָעָן אַיךְ אַמְּאָל וַיְזַיְּנָר אַונְטָעָר דָּעַר
טָרָר צְוֵי וַיְזַעַר שְׁמוּסָם, גַּלְאָט אַזְוֵי, אַבְּיַי דִּי צִיְּנִי צְוֵי פָּעַרְטְּרִיבָעָן. אַיְנִי
מְאָל הַאָב אַיךְ גַּעַהָרָעָט, וַיְיַזְרֵר אַקְאָבָזָהָן הַאָט עַפְּסָמִיט פָּן אַ
דָּקְטָאָר שְׁטִינְהָעָרָן אָוֹן זְזָקָן שְׁטָאָרָק גַּעַיְדְּוָוָשָׁט.

— עַט — הַאָט גַּוְטָמָאָן וַיְזַיְּנָרְפָּעָן — וּוֹאָם חִוּוֹשָׁט אַיהֲרַן וַיְזַיְּנָר
דָּא אַזְוֵי, הַעֲרָר יַאֲקָבָזָהָן. אָוֹן וּוּרְעָט נְתָפְעָלָן דָּעַר דָּקְטָאָר שְׁטִינְהָעָן
הַעֲרָק אַיְזָנִי אַקְלִיָּן מְעַנְשָׁעָלָעָן אָוֹן דָּעַרְבָּעָר טָקִי אַיְזָנִי עַר אַזְוֵי רַיְיךְ אָוֹן
בֵּין אַטְלִיכְעָן גַּנְּאָר דִּי נְשָׁמָה. אַיְזָנִי דָּעָן עַמְּבֵי אַיְיךְ אַנְיָסִים ? עַם פָּעַרְשְׁתָּעָט
זְזָקָן, אָוֹן מַעַן וּוּרְעָט אַקְלִיָּן מְעַנְשָׁעָלָעָן, אַיְזָנִי דָּאָס לְעַבָּעָן אָוֹן מַעַן
דָּעַרְנְרִיאִיכְטָמָאָל צְדָנִיג אַיְזָקָן דָּעַר וּוּלְעָט.

אַיךְ בֵּין פָּעַרְצְּאָפְעָלָט גַּעַוְאָרָעָן הַעֲרָעָנְדִּיג דִּי דָּזְוִינָעָן וּוּרְטָעָר.
טְצִוְּיָטָש, גַּוְטָמָאָן, מִין הַעֲרָר גַּוְטָמָאָן, וְאַגְּט אַזְוֵי, אַזְוֵי אַקְלִיָּן מְעַנְשָׁעָלָעָן
אַיְזָנִי דִּי נְשָׁמָה אָוֹן אַיְזָנִי רַיְיךְ ! ... פָּאָר גְּרוּסָם וּוּאַנְדָּעָר הַאָב אַיךְ אַשְׁפְּזָזָנָג
גַּעַטָּאָן, וַיְזַיְּנָרְהָאָפְטָט בַּיִם קָאָפָט אָוֹן בֵּין גַּעַוְעָן שְׁטָאָרָק גַּזְמָרָאָגָעָן. גַּוְטָמָאָן
מִאָן אַבְּעָרָה הַאָט מִיךְ גַּרְאָר אַרְפָּאָר גַּעַנְעָבָעָן, אָוֹן אוֹר הַאָט דָּעַרְוָעָן
מִין נְאָרִישָׁ פָּנִים דָּעַנְסְּטָמָאָל, אַיְזָנִי אַוְמְעָנְלִיךְ גַּעַוְעָן וַיְיַזְרֵר אַיְנְצָהָאָל.
טָעָן, נִשְׁתָּמָעָן צְוֵי מִאָן אַשְׁמָיְבָל. מִין יְוָרָעָל הַאָט אַנְגָּעִיקָּט מִיךְ, גַּעַשְׁאָ-

קעלט מיט דעם קאָפ און געמאכט: ע-עו! ער אוּ נאָך טאָקי אלֵין
הט'עוֹאטָטָע, דער אַיִינְגָעָנָר לְעַקְיִישׁ ווֹסֶם פְּרִיהָעָר! ...
אין אַ קְוַרְצָע צִיְּת אַרְזָם הָאָב אַיְךְ מְוִידָעָר גַּעֲהָרָת אַוְנָטָע דֻּעָר
טִיר, ווי יַאֲקָאָבָאָהָן חָאָט אַיְן אַ שְׁמוּס גַּעֲרָדָט פָּוּן אַיִסֶּר וַאֲרָגָעָר, ווי
רַיְיךְ אַיְן גַּלְיָקָלָן ער אוּ, אַיְן שְׁטָאָרָט דֻּעָר גַּאנְצָעָר פִּיהָרָעָר. ווַיְן חַשְׁיבָּות,
ווַיְן שְׁטָמָאָרָקִיָּת אוּ עַפְים גַּאָר שְׁלָא פְּדָרָךְ הַטְּבָע!

— ס'איַן גַּאָנָע פְּשָׁוֹת — הָאָט גַּוְטָמָאָן גַּעֲוָאנָט — אַיִסֶּר וַאֲרָגָעָר
אוּ אַ קְלִיָּן מְעַנְשָׁעַלְעָ, אַיְן אוּ בַּיְּ דֻּעָם גַּבְירָ רַיְ נְשָׁמָה. דָּאָם אַלְצְדוֹמָג
אוּ דָוָקָא פְּדָרָךְ הַטְּבָע, ס'איַן גַּאָנָע נְאָטוּרְלָן, אַיְן מַעַן הָאָט זַיְדָא
גַּאָר נִישְׁטָט צַו חִוְדוֹשָׁעָן.

— יְאָ, טַאָקי זַהְרָ אָמָת, גַּוְטָ אַיִיפְּ דֻּעָר וּוּלְטָ אַיְ טַאָקי גַּאָר ♀
קְלִיָּן מְעַנְשָׁעַלְעָ! — הָאָט יַאֲקָאָבָאָהָן גַּעֲוָאנָט מִיט אַ וּפָעָז, זַיְדָא פְּגָלָד טָאָן.
ץ גַּעֲוָאנָט אַיְן אַנוּקָנְגָעָנָגָעָן.

פֿרוֹן-הַבָּא, קְלִיןַןַּ מְעַנְשָׁעַלְעַן! וּזְהֻדָּרְ דָּסְטָקְלִיןַןַּ מְעַנְשָׁעַלְעַן, נַאֲךָ
 אֵת מְאַקֵּי מִינְעַן עַרְשְׁתָּעַן, פְּרִיהֻדִּיגְעַן גַּעַדְאַנְקָעַן! דָּסְטָקְלִיןַןַּ מְעַנְעַן
 שְׁעַלְעַן אֵוֹ מִירְגַּעַן גַּעַוּן וּזְהֻדָּרְ אַנְ'אַנְגָּלְעַנְטָעַרְגַּעַן נַאֲסָטְטָקְטָמָטָן,
 פְּוֹנְקָטְטָמָטָן וּוּי גַּעַוּן אֵיךְ בֵּין גַּעַוּן זְהֻדָּרְ צְוֹבָרְאַכָּעַן, דָּרְעַן
 שְׁלַאֲגָעַן פָּוּן דִּי צְרוֹתְטָן, וּוּסְטָקְטָמָטָן אֵיךְ בֵּין אַוִּיסְגַּעַשְׁתָּאַגָּעַן, אֵון בֵּין שְׁטָאַרְקָעַן
 גַּעַרְגַּעַן גַּעַוּן חָאַטְשָׁאַבְּיָסְעַלְעַן וּוּי אַוִּיסְצְּרוֹהָעַן. אֵגַּנְגַּעַן נַאֲכָטְטָמָטָן,
 נַאֲךָ דָּעַטְטָמָטָן פְּרִיהֻדִּיגְעַן שְׁמוּעַם, הַאֲבָא אֵיךְ שְׁטָאַרְקָעַן אַוְמְרוֹהָהָגְעַן מִיךְ גַּעַוְאַרְפָּעַן פָּוּן אַיִן
 וּוּי אַוִּיפְטָה דָּעַטְטָמָטָן אֵון בֵּין מִירְגַּעַן אַלְעַן גַּעַטְרַאַכָּטָטָמָטָן אַזְוִי: אַיְסָרְ וּוּאַרְ-
 גַּעַרְגַּעַן אֵוֹ אַקְלִיןַןַּ מְעַנְשָׁעַלְעַן, אֵנְשָׁמָה, אֵון אַרְיַיכְבָּעַרְגָּעַן גַּלְיַיכְבָּעַרְגָּעַן.
 הַיִּסְטָטָמָטָן דָּאַךְ עַם אַפְנִים, אֵוֹ מַעַן אֵוֹ אַקְלִיןַןַּ מְעַנְשָׁעַלְעַן אֵוֹ מַעַן אַרְיַיְ-
 כָּעַרְגַּעַן, אַגְלַיְיכְבָּעַרְגָּעַן! אֵון אַפְנִים טַאַקְיָן, חַוְּיַסְעַהְתָּאַוְסָמָטָן, קַעַנְעַן מְעַנְשָׁעַלְעַן
 חַרְעַןְעַן קְלִיְיָנַןַּ מְעַנְשָׁעַלְעַן אַוְיָבְגַּעַן זְיַיְוּלְעַן. אֵון אֹוְזָיְוּ וּוּרְעַןְעַן קְלִיְיָנַןַּ
 מְעַנְשָׁעַלְעַן, וּוּרְעַןְעַן זְיַיְרַיךְ אֵי גַּלְיַלְקָרְגָּעַן אֵון דַּעְרַנְיַיכְבָּעַרְגָּעַן אַלְצִידְגָּעַן אַוִּיפְטָה
 דָּעַרְגַּעַן וּוּלְעַטְטָמָטָן, הַאֲבָא אֵיךְ דָּאַךְ טַאַקְיָן, אַטְטָמָטָן אַפְנִים, וּזְהֻדָּרְ רַעַכְטָמָטָן, וּוּסְטָקְטָמָטָן
 הַאֲשָׁתְטָמָטָן וּוּי גַּעַלְוָסְטָמָטָן וּוּרְעַןְעַן אַקְלִיןַןַּ מְעַנְשָׁעַלְעַן. יָאָ, דָּסְטָקְלִיןַןַּ מְעַנְעַן אֵוֹ
 רַעַכְטָמָטָן, טַאַקְיָן וּזְהֻדָּרְ גַּטְטָמָטָן! דִּי שָׁאַלְהָ אֵוֹ אַבְּעָרְגָּעַן. זְיַיְ אֹוְזָיְוּ וּוּרְעַטְטָמָטָן
 אַקְלִיןַןַּ מְעַנְשָׁעַלְעַן? וּוּי קְוֹמֶטֶטָמָטָן דִּי קָאַזְאַיְבָּעַרְגָּעַן וּוּסְטָקְטָמָטָן, וּוּלְ אַיְךְ
 מִיךְ זְאַךְ אַפְיַילְגַּעַן בִּיגְעַן, קְרִימַעַן, אַיְגַּהְוִיקְרַעַן זְיַקְאַזְעַנְטַנְטַנְעַן, וּוּלְ אַיְךְ
 דָּאַךְ פְּאַרְטָטָמָטָן נַיְשָׁטָטָמָטָן וּוּרְעַןְעַן אַקְלִיןַןַּ מְעַנְשָׁעַלְעַן. אַפְנִים, אֵוֹ אַקְלִיןַןַּ
 שְׁעַלְעַן זְיַיְ אֵוֹ אַגְרַוְסָטָמָטָן, טַאַקְיָן אַקְוֹנְצָמָטָן, וּוּסְטָקְטָמָטָן
 נַאֲךָ אַסְטָקְטָמָטָן אַסְטָקְטָמָטָן זְיַיְ צְוַיְמָטָקְטָמָטָן מִיטְטָמָטָן דָּעַרְגַּעַן רַיְשָׁפָטָמָטָן
 קְאַמְטַעְרִיאַנְטַסְקָעָטָמָטָן קוֹנְצָעַן. דְּרִינְעַן מַוְזָּא אַוְרָאיְיָ שְׁטַעַקְעַן עַפְסָמָטָמָטָן אַגְרַוְסָטָמָטָן
 המְצָיאָה, אַוְאָרוּם יוֹסְטָמָטָן, וּוּאַלְטָעַן דָּאַךְ אַלְעַן גַּעַקְעַנְטָמָטָן זְיַיְ קְלִיןַןַּ
 גַּשְׁמָהַלְעַן, רַיְכָעַן אַוְן גַּלְיַיכְבָּעַרְגָּעַן לִיטָּוּ...
 אַטְטָמָטָן דִּי דַּאֲוִוָּגָעַן אַלְעַן גַּעַדְאַנְקָעַן הַאֲבָא אֵיךְ זְהֻדָּרְ לְאַנְגָּלְעַן גַּעַ-

טראכט, געטראכט אויף מיין געלגעער, אין אויך בין לסתות אונטלאג'.
 פון געווארען, האט מיר זיך גע'חולומט וואנדער-שענצע זאבען.
 עם האט מיר זיך גע'חולומט, אויך בעגעגען אויף דער נאס אַ קלײַן
 מענטשלע, מואס אַרבײַט מעשימים, דרעחט זיך אַוּן וואָרטט זיך אויף אלע
 זויטען. אַט שפֿרְנֶנט עַם צוֹצֵם קָהָל-שְׁטִיבָּעָל, החאָט זיך דָּארָט
 אַריַין צוֹוישׁען אַ גַּעֲוָמָעָל קָהָלָס-לִיְּת, דְּרָעַת אַן מָאָכָט מִוְתַּיְּת זיך גַּעֲבָּעָן
 זְקָאָמְעָדִיע. דָּער וּלְמָלְאָה לְאַוְתַּיְּתָן, דְּרָעַת אַן פָּאָכָט מִוְתַּיְּת זיך גַּעֲבָּעָן
 בַּיְּטָעָל אַן בַּעֲצָאָהָלָט אַיטְלָבָּעָן גַּאנָּצָּפְּינָּן פָּאָר זְדִי אַנְשָׁטָעָלָז... פּוֹן
 דָּאנָעָן אַיוּ עַם, דָּאָס קָלִינָּעָן מענטשלע הַיּוֹסְטָן, וּוֹי אַגְּלָנוּל אַריַין זיך
 דָּעם בָּעַל-טָאָקָסָע אַין בּוּעָם, אַיהֲם גַּעֲטָאָן אַ גַּעֲשָׁמָאָקָעָן קִיצְעָל, בִּירוּעָן
 האָבעָן גַּעֲלָאָכָט, עַם האָט זְיַי עַפְּסָמְשָׁוְנהָ גַּעֲשָׁאָן, אַן דָּעָרָאָן
 אַין עַם אַרוּסָּשׁ צְרוּיכָּאָנָּצָּעָן וּוּי אַבְּגָעָנְיָלָרְטָן בָּעַל-טָאָקָסָעָס קָעָן
 שְׁעָנָע. דָּער בָּעַל-טָאָקָסָע נַעֲבָּעָן האָט דָּרְיָי מָאָל אַוְסָּגָעָנְשָׁיָּוָעָן אַן בָּאָלָד
 טָאָקָע זיך גַּעֲמָאָכָט גַּאֲרָאָנְדָּרָעָע קַעְשָׁעָנָעָס!... פּוֹןָס בָּעַל-טָאָקָסָעָס קָעָן
 שְׁעָנָע אַיוּ עַם פִּיז אַריַין אַין דָּעם מַוְיל פָּאָר אַ פָּאָר שְׁעָנָע נְפָשָׁוֹת,
 בַּשְׁעָת וּיְהָאָבָּעָן זיך גַּעֲוָצָּת מָאָכָּעָן, סְפָּרָאָוּעָשָׁנָע צְעָנָעָס אַיוּפְּלִישׁ.
 גַּאֲרָאָנְדָּרָעָע זְיַי גַּעֲרִיטָן גַּעֲוָעָן אַרוּסָּאָנָּעָן: פִּינְפִּינָּק אַן פָּעָרִיגָּנְגָּרָאָנָּעָן
 אַנְאָקָע, האָט עַם זְיַי עַפְּסָמְשָׁוְנהָ גַּעֲנָבָּעָן, אַרְיָיָנְגָּרָאָהָט זְיַיְּעָרָן צְוָנָג
 אַין זְיַיְּעָרָן, זְיַי שְׁעָנָע נְפָשָׁוֹת, נַעֲבָּעָן, האָבָּעָן זְיַיְּפָרָאָקָעָט אַן
 גַּאֲרָאָנְדָּרָעָע זְיַי גַּעֲטָאָנָּן: זְעָכִינְג!!... פּוֹן זְיַיְּעָרָן, וּאַס אַיְּזָ� גַּעֲוָאָרָעָן, נַיְּשָׁט
 פָּאָר קִין יְזָ�דָעָן גַּעֲדָאָכָט, אַחְאָלְעוּוּ, האָט עַם זְיַי אַ דָּבוֹק זְיַי אַגְּנָעָן
 מְשֻׁעָּפָעָט אַין אַ גְּבִּירָעָל, מִיטָּאָהָם גַּעֲדָרָעָתָן-גַּעֲדָרָעָת, גַּעֲקָרָהָט וּוּלְעָלָה
 טָעָן אַין גַּעֲשָׁאָקָט פּוֹן אַיהֲם אַ לְּעָדָרָנָעָם דִּישָׁעָל... פּוֹן דָּעם לְעָדָרָנָעָם
 דִּישָׁעָל אַיְּזָ� עַמְּגָלָגָל גַּעֲוָאָרָעָן אַין אַ קָּאָכְלָעָפָעָל. פּוֹןָס קָאָכְלָעָפָעָל
 אַין אַ טְּלִיתְתָּקָטָן אַין אַ קְּרִיךְ רְעָקָעָל, אַן פְּלִזְלִים זְיַיְּטָס עַמְּגָלָגָל
 טָעָנְדִּינִים אויף דָּעם רָאָש, אויף דָּעם קָהָל-שְׁעָק צְאָפָ, וּאַס פִּיטְשָׁעָטָרָט זְיַי
 גַּעֲוָהָנְטָלִיךְ צוֹוישׁעָן דָּער טְשָׁעָרָעָד שְׁטָאָדָט-בְּהָאָוֹת!... דָּבָלָל, דָּאט
 קָלִינָּעָן מענטשלע האָט גַּעֲרָבִיטָן, [גַּעֲשָׁאָן אַן אַלְצָדִינָן, וּאַס עַם האָט
 גַּעֲשָׁאָן, אַיְּזָ� עַפְּס אַוְסָּגָעָטָן זְאָרָגָשׂ, גַּוְתָּאָן נְוָתָן. אויך דָּאָבָּא אַיהֲם
 אַזְוִי שְׁטָאָרָק מְקָנָא גַּעֲוָעָן, אויך האָט אַוש אַגְּנָהָוִיבָּעָן טִיךְ צְוּוִיפְּצִיָּה
 העָן, האָב אַרְוָנָטָעָרָגָטָמָן דָּי פִּיט אַונְשָׁאָרָרָיָה, זְיַי גַּעֲקָרִיטָט, גַּעֲחוּעָשָׁט
 אַין אַיְּגָנְעָדָאָלָטָעָן דָּעם אַפְּרָהָטָם, בַּיְּזַי אַיך האָב אַוְיְגָנְעָדָאָרָט זְיַי דָּעָנָקָעָן
 זְיַי פְּהָלָעָן, זְיַי וְהָן אַין זְיַי הָעָרָעָן — אַן פְּלִזְלִים בַּיְּזַי, אויך וְהָאָוָיל אַיְּזָ�
 פְּטִיר, גַּעֲוָאָרָעָן אַקְּלִין מענטשלע, אויך קָלִין זְיַי אַ פְּלִישׁוּ אַיך האָב סְזַן

פשוט מיהה געווען. ס'איו מיר אַבְגַּעֲנָאָנָּנוּן דַּי פִּינְגַּר, לִיכְטִינְגַּ נְעוֹזָרָעַן אֵין אֶלְעַ רְמִיחַ אַבָּרִים. בָּאַלְדַּ שָׂאָקִי בֵּין אֵיךְ גְּעוֹזָרָעַן אֵת נְשָׁמָה, בֵּין אַיְלְכָעַן דַּאַס לְעַפְעַן, אָוָן דַּאַס גְּלִיק הָאָט מִיר אַנְגַּעַהֲבוּן צַו גַּעַהֲן פָּוּן אֶלְעַ וַיְיטַעַן. אֵיךְ בֵּין גְּעַפְּהָרָעַן אֵין אַקְאָרְעַטְעַ, אַנְגַּעַתְאַן וַיְיַ אַשְּׁרָה, אֶלְעַ הָאָבָעַן מִיר אַבְגַּעֲנָאָנָּנוּן בְּבָורַ, מִיר צְוָנָעַטְרָאָגָעַן דַּאַס שְׁעַנְסָטַע, דַּאַס בְּעַסְטַע, מַיְיַן קְוִיטָעַל אַיְיַ גְּעַנְגָּנָאָנָּנוּן. אֵיךְ דַּאַבְּ גְּעַמְּאָן, וַאֲסַ אֵיךְ וַיְילַ, אַיְיַ גְּעַפְּהָרָט דַּי גְּאַנְצָעַ שְׁטָאָרַט בַּיְיַ דָּעַר נָאָן. אַיְלְכָעַר הָאָט פָּנַן דָּעַר וַיְיטַעַן אוֹיפַּ מִיר גְּעַטְיַיְתַּ מִיטַּ דַּי פִּינְגַּר: זְוַהַת! אַטְ פְּהָרָהָט דַּי נְשָׁמָה, אַטְ גַּעַתְּ דַּי נְשָׁמָה, אַטְ רַעַתְּ דַּאַרְתַּ עַפְים דַּי נְשָׁמָה, אֵיךְ קְוַטַּ.

פְּלוֹצָלִים אַבְעַר הָאָבָּא אֵיךְ אַנְגַּעַהֲבוּן זַיְקַ אַוְיְסַצְוְלַיְיכָעַן, אַוְיְסַצְוַיְּ— צִיהֻן, עַפְים הָאָט אַנְגַּעַהֲבוּן לִיכְתִּיגַּ צַו וּוּוּלְעַן מִיר אֵין דַּי אַוְיְגַּעַן— אָוָן נְטוּ מַאְרָגָעַן דִּיר, מַמוֹרִיךְ, אַיְצִיקְ-אַבְרָהָםְעַל! אֵיךְ אַלְיַיְן שָׂאָקִי לְגַג, וַיְיַ בַּיִּם טָאַטְעַן אֵין וַיְיַהְיוֹן, אוֹיפַּ מִיטַּן גְּעַלְעַנְגַּר. אֵיךְ טַאַפְמִיךְ: דָאַ אַ טַּאַפְ, דָאַרְתַּ אַ טַּאַפְ, יָאָן, וַיְיַ אֵיךְ בֵּין אַ יְוָד, אֵיךְ בֵּין עַס שָׂאָקִי אַלְיַיְן! אֵיךְ שְׁלִיטִימָטָול מִיטַּמִּין אַיְינְגָּנָעַם בְּבָורַ, אַיְנָאָגָעַן וַיְיַ גְּרוּסַ אֵיךְ בֵּין פָּוּן וְאַגְּעַן, טְרָאַכְטַּ אֵיךְ, הָאָבָּא אֵיךְ עַס פְּלוֹצָלִים דַּאַמְּקַדְּ גְּעַנְגַּעַן? אַךְ, הָאָבָּא אֵיךְ עַס אַבְסָעַל מִיךְ פִּינְגַּטְעַמְּ גְּעַהְאָטַטְ, פָּאָר וַאֲסַ אֵיךְ בֵּין אַוְיְפַּגְּנָעַשְׁתָּאָ— גַּעַן אָוָן פָּאָר וַאֲסַ אֵיךְ בֵּין עַס שָׂאָקִי אַלְיַיְן!

נו הָאָבָּא אֵיךְ דָעַנְאָךְ בַּיְיַ מִיד גְּעַטְרָאָט. נִישְׁקָשָׁה! אֵיךְ וּלְ שָׁוֹן דָעַגְעַהָן, נְיוֹ אָוֹי מַעַן וּוּרְטַת אַ קלִיאַן מַעַנְשָׁלְעַל מִין טַוִּיט וְאֶל דָאַ אַפְלוֹ זַיְן, מוֹ אֵיךְ עַס דָעַגְעַהָן. דָאַ הָאָבָּא אֵיךְ בָּאַלְדַּ אַנְגַּעַהֲבוּן אַיְדָעַר צַו טְרָאַכְטַּעַן אָוִי: בְּשַׁעַת מִיר הָאָט זַיְקַ גְּעַלְחָלוּמַט, אָוָן אֵיךְ בֵּין גְּעוֹזָרָעַן אַ קלִיאַן מַעַנְשָׁלְעַל — אַ רְיִיכָר, אַ גְּלִיקְלְכָר, אַ פִּינְגַּ-בְּרִוָּה אָנָן אַ גְּנַבְצָעַר מַאְכָעַר אֵין שְׁטָאָרַט, וְאָבָּא אֵיךְ עַס דָעַסְטָמָאָל, דָאַכְטַת זַוְךְ, אַוְיְפַּגְּנָעַשְׁתָּאָ צַו דָעַקְעַן, צַו פִּיהְלָעַן, צַו זְוַהַן אָוָן צַו הָעָרָעַן, אָוָיְ דָאַקְעַן אַ פְּנִים טְשָׁמָעַ, אַיְיַ מַעַן קָעַן אַנְדָעַרְשַׁ נִישְׁתַּ וַיְיַן אַ קלִיאַן מַעַנְשָׁלְעַל, סִירְעַן שָׂאָקִי מַעַן מַוְּ פְּרִיהָעַר אַוְיְהָעָרָעַן צַו דָעַקְעַן אָוָן צַו פִּיהְלָעַן, דַאַס הַיִּסְטַת, פְּשָׁטַ אֵיזַטְ, מַעַן וְאֶל לְגַמְרִי גַּאֲרַ נִישְׁתַּ דָעַקְעַן, גַּאֲרַ נִישְׁתַּ פִּיהְלָעַן, יְעַנְגַּר

וזל אפלו דא פאר דיר די כפירה וווערין אוין זיך א מעשה אנטאן. נאל
וואם טהומ מען אבער דערצוי ? ווי אווי האערט מען עם אויף צו דענקי
אוון צו היילען ? עם איי דאך מאקי די גאנצע מלאה, דריינען ליגט דאך
מאקי דער הוונד בענראבען ! איך בין געפאלען אויף א המזאה — פרעע
גען מײַן הערד. איך האב אבער צויק מאקי זיך מישב געווען : סטיטשע
ווען גוטמאן זאל וויסען דעם סוד דעלפּון, וואלט ער דאך אלין נבעען
געוויאָרעדן אַ קלײַן מענשלעלע ! ער וואלט דאך געווען רײַן, זיך נישט אווי
געמאטערט, נישט אווי געליטען נויט און פערשפֿאָרט זיך נבעען שוואָרַ
צען דעם פֿוּט, שיקען ביכלען און אַנטערוֹאָרְפּעַן זיין די מײַנוּנָען פֿוּט
איטליךען בעונדרע. איך האב אַבערגעקלעָרט די זיך אויף אַלְעַ זוּמען
און בין געליבען בי נארוישט.

דעם גאנציגען טאג דערנאָך בין איך אַרומגענאנגען ווי אַ דולעַ ?
עם האָט מָר ווּך געשפֿאָלְטָען דער קאָפּ, איך האָב יונישט געאוּסָט,
וואָס איך טהו אוון אויף וואָס פֿאָר אַ וועלט אַיך בִּין. צו וואָס איך האָב
מייד צונעריזהֶרט, האָב איך אַנְעַמְאָכֵט שָׁדָעָן. איך האָב יונישט טאג צוּ
בראָכָען צוּי טהע-גַּלְעָוָר ; עטְלִיבָּע פֿאָרְצָעְלִיאָיָעָן טעלְעָר ווענָען מִיר פֿוּנָ
דער האָנד אַרְוִיְּסָגְּפֿאָלָעָן, האָב אַיבְּרָעְגְּעָהָרָט אַ טִּינְטָעָר מִיט טִינְטָעָן אַוְן
פֿעְרָבִּיטָעָן די יוֹצְרוֹת בִּים סָאָמָּצָּר : אַין דעם אַרט פֿוּנָס וואָסְעָר האָב
אַיך אַרְיִינְגְּעַשְּׁאָטָעָן קוּיְלָעָן אַין דעם אַרט פֿוּנָס די קוּיְלָעָן אַרְיִינְגְּגָאָסָעָן
וואָסְעָר. אַלְעַ אַין שְׁטוּבָה האָכָעָן כִּיד אַנְגְּעָקָט שְׁטָאָרָק פֿעְרָוָוָנְדָרָעָט,
זיך געושקעט אַון גַּעֲפִירָהָט, אַ פֿנִים, אַ סָּאָזִי מִיט מִיר עֲפִים נִישְׁטָ
גֶּלְאָטִיגָן. גוּטָמָאָן האָט אַנוֹוִיזָעָנְדִיגָן אויף מִיר דער מָאָרָאָט זִינְעָר, אַנְיָ
דער גַּעֲנָעָלְעָגָט אַ פֿינְגָּעָר אויףּן שְׁטָעָרָעָן אַון אַיהֲרָ גַּעֲנָאָט שְׁטָילָ : בִּים יְנוּ
גַּעַל אַיז דָּא, אַין קָאָפּ, עֲפִים נִישְׁטָהָרָהָן, נָאָרִישׁ תְּמַעוֹאָטָעָהָט עַר תְּמִידָ
אוַיְסָגְּעָוָהָן, נָאָר הַיְנָטָהָן וְעַתָּה עַר אַנְקָר אַפְּעָעָן
שי שְׁטָאָרָק דְּרָעְשָׁלָאָגָעָן, עַר אַיז נָאָר נָאָר אַקְּינְדָר ! ...

אַ לְאָנָגָע צִימָט בִּין איך גַּעֲוָעָן עֲפִים בִּיְזָוּן רָוחָות, יְיך אַלְעַ
גַּעֲקָרִימָט, נִישְׁטָהָן גַּעֲוָעָן צְוִיפְּרָעָן, נִישְׁטָהָן מִיט זִיך אַין נִישְׁטָהָן קִינְיָם
אַין דָּרָר וְעַלְטָ. דָּאָס האָרֶץ האָט מִיר גַּעֲלָאָט שְׁרָעְקָלִיךְ שְׁאָרָק, עַם
הָאָט מִיר דָּאָרָט אַינוֹוִינְגָן גַּעֲרוֹיָשָׂט, זיך גַּעֲרוֹדוּעָוָעָט זַוִּי אַין אַמְּהָלָן
עֲפִים וְוי אַ Kol האָט מִיר אַלְעַ גַּעֲשָׁרְגָעָן : יְצָחָק אַבְּרָהָם ! וְואָס וְוּעָט פֿוּנָ
דִּיר זַיִן פֿאָר אַ תְּכִלִּית, בִּזְוּ וְאָגָעָן וְוּסְטָהָוּ אַזְוִי פֿעְרָשָׁוֹאָרָצָט וְוּעָרָעָן
אוַיְזָוּ פֿעְרָוָאָגְּעָלָט ? וְוּרָאַר אַ קלְיָין מענְשָׁלָעָאָן יְצָחָק-אַבְּרָהָם ! מָהוּ אַלְעַ

דייניג, וואס דו קענטט, אוֹן זוּער אַ קלֵין מענשעלע, וועסט-דו לעבען גלייק. ליך, אין עשר, אין כבוד און אויסנגל-יכען דיר דינע ביינער!... דאס קול האט נישט אויפגעהערט קיין רגע מיר צו פיקען דעם קאָט. איך בין אַרומגענאנגען ווי אַ נעכטיגער, שטארק צומישט און מיר קיין עאה נישט געקענט געבען, וואס מען מהות, וואס מען הייבט אָן. פֿלוּצְלִים אַיְזֶמֶר ווי אַ בלֵין אַריין דער געדאנק — זיך שטעלען פֿאָר אַ מְשֻׁרְתָּל בַּיִם דְּאָקָט טאָר שטיינהערץ! בי אַיהם וועל איך גאנץ גוט מיך צוקקען זיך אַיטליין בען פֿיצְיעָל אַוְן מיט דער צִוְיט דערגעטען דעם סָוד, ווי אַזְוִי מען ווערט אַ קלֵין מענשעלע.

מען בעדראָרְפּ זיין אֹא מענענען, אֹא דערשלאָגָעָן יונגעַל זיך איך בין געווען, זיך פֿאַרְשְׁטַעַן מִין הָרָץ דענטטמאָל אַוְן די משונה שטראָרְקָעַן געפּוּהַלְעַן, וואס דער דְּאַזְוִינְעָר געדאנק האט אַיְזֶמֶר אויפּגעוּעַקְטָמָן. אַיטְלִיבְּרָר אַיְףּ דער וועלט, אַפְּילּוּ אַזְוּלְבָּעַ, וואס פֿאַרְשְׁטַעַן אַנְעַסְקָט, גאנץ קְלוּגָע אַיְזֶמֶר-דְּעַלְמָאָ-זָכְבָּעַן, טאָקי אַיטְלִיבְּרָר, זיך האָבּ עַס שְׁפַעְתָּעַר מיט דער צִוְיט אַרְיוֹנְגְּזָעַן, האָט זיך זיינַע מאָנְקָאַלְעַס, זיינַע אַבְּאָבָּאנָעַס, זיינַע נָאַרְיְשְׁקִיטָעַן, שְׁגַעֲוָנוֹת, וואָס עַר רְעַדְתָּ זיך אַיזָּוּן, וואס עַם לְגַעַן אַיהם אַיְינְגְּבָאַקָּעַן אַיְן הָרָץ, אַוְן אַיטְלִיבְּרָר עַפְּסִים מְשׁוֹהָה וּוְילד, אַהֲן טָעַם, אַהֲן רִיחּ. קְיַינְעָר קָעַן נִישְׁתָּאַרְיָן אַיְן יְעַנְעָמָס לְאָגָע, פֿוּהָלָעַן זיך הָרָץ אַוְן פֿערְטָאָגָעַן זיינַע נָאַרְיְשְׁקִיטָעַן, אַיטְלִיבְּרָר גַּעַתְמָט נָאָר אַ רָּאיָה פּוֹן זיך אַיְינְעָר לְאַכְתָּ פּוֹנָס אַנדְרָעָן אַוְן אַלְעַ וּעְנָעַן מְשׁוֹגָעַ!...

אַיך האָבּ אויסגעוכט אַ מעקלעַר, אַיהם צוֹנוֹאָנט אַ שְׁעַן טְעַקְּלַעַיְךְ, אוֹעַר זְאַל מִיךְ אַרְיְינְדְּרָעַן פֿאָר אַ מְשֻׁרְתָּל בַּיִם דְּאָקָטָר שְׁטִינְזָעַן הָרָץ. עַס האָט נִשְׁתָּאַרְיָן גַּעַדְוִירָטָל לְאָגָע, האָבּ אַיך אַבְּגַעְטְּרָאַטָּעַן, בַּמְעַט זיך אַבְּגַעְטְּרָאָגָעַן, פּוֹן מִין גַּטְמָעַן חָלְדָר גַּטְמָאָן, פֿאַזְגְּעַטָּעַן דַּעַם אַיְגָעַן אַוְן אַיבְּעַרְגְּנָעַגָּנָעַן אַיְףּ מִין נִי אַרטָּ צָום דְּאָקְטָאָר!

מייט מיין אַרְיֶבֶרְטָרְעַטָּן דעם ערשותען מאָל די שווועל פונְט
 זַאֲקְמַטָּסְסָהּ הָוּוּ בֵּין אַיךְ גַּעֲלִיבָעָן גַּעֲוֹאַרְעָן נַאֲרָ צַו אַוְאנְצַז, וְאַם דַּחֲפַט
 זַר אַרְיַין צָוּ גַּאַסְטָ אַיְן אַשְׁפְּעַלְטָלְעָלְ פָּוּן אַנוּעָרְ בעַט, זַיְצַט דַּאֲרַט אַיְבָּעָר
 דַּעַם גַּאנְצָעָן טָאָג, אַרְיֶסְנָהָעַמְּדָרְגָּיְן וַיַּךְ דַּי אַיְינְגָּן קַוקְעַנְדָּגָּי, וַיַּעַן וּעַלְעָן
 מַוָּרָ, מַעַנְשָׁעָן, וַיַּךְ שְׂוִין אַכְּפָּרְטָהָגָּעָן פָּוּן אַנוּעָרְ בעַט, גַּעַשְׁעַפְּטָעָן, וַיַּךְ אַרְיַיְנְ-
 לְעַגְעָן אַיְן בעַט, וַיַּעַל שְׂוִין קַעַגְעָן לְמַולְמַאְכָעָן מַיַּט אַוָּנוּ בַּעֲקָאנְטָ-
 שָׁאָפְטָ, אַיְבָּעַרְשָׁמוּעָסָעָן אַבְּפָעָלְמָבָּחָ דַּעַרְ פְּרָנָסָה. דַּי גַּאנְצָעְ פָּוּנָהָ פָּוּן
 אַיְהָרְ קַומָּעָן אַיְן דַּאֲךְ טָאָקִי נַאֲרָ דַּאֲסָ שְׁטִיקָעָלְ פְּרָנָסָה — צַו הַאֲבָעָן פָּוּן
 אַוָּנוּ, פִּינְעָ בְּרוּיָה, דַּי יִנְיָה... דַּעַרְ דַּאֲקָטָאָרְ שְׁטִיְנָהָעָרְ, דַּעַרְ פִּינְעָרְ
 בְּרוּיָה, אַיְן פְּעַרְטָרָאָגָעָן גַּעַוְוָן עַרְגָּנִיךְ אַיְן וּוּבְּתִינְגָּעָן וְאַבָּעָן, גַּעַשְׁאָרָטְ נַאֲלָ-
 דָּן אַלְעָ זַיְטָעָן, אַיְן אַיְהָם אַיְן גַּאֲרָ אַיְוָף דַּעַם וּגְעָן נַיְשָׁת גַּעַקְמָעָן, אַיְן
 הַיְיָנְטָ פְּרִיהָהָאָטָם צַו אַיְהָם אַיְן הָוּוּ וַיַּךְ פְּעַרְקָלְבָּעָן עַפְים אַוְאנְצַז —
 מַמְוָרְיָקְ אַיְצִיךְ אַבְּרָהָםְלָ, וְאַם וּוּתְ אַיְהָם דַּאֲגָטְ נַאֲכָקָעָן אַלְעָ זַיְנָעָן
 גַּעַגְעָן, חַאְפָעָן דַּעַם סְטָרִיהָ זַיְנָעָם אַיְן דַּעַרְ פְּרָנָסָה אַוָּן לְעַרְגָּעָן וַיַּרְ בְּ-
 אַיְהָם דַּי קְוָנִיךְ, וַיַּךְ צַו פְּעַרְוָאָרְפָּעָן וַיַּךְ אַיְן אַקְלִיןְ מַעַשְׁעָלָעָן.

אַגְּנַצְעָן טָאָגְהָאָבְ אַיךְ גַּעַרְבִּיטָ, גַּעַטְאָן דַּי מַלְאָכָותָ, וּוּלְכָעָדִי
 כַּאֲדָמָהָאָטָמָרְ גַּעַגְעָבָעָן, אַוְן שְׁטִילְעָהָדִיתָ אַיְן הַאֲרָץ אַלְעָן גַּעַגְעָרָטָ,
 אַוָּיְ, אַיךְ וְאַל שְׂוִין דַּעַרְלָעָבָעָן וְהַן דַּאֲסָ קַלְיָנָהָ דַּאֲקָטָאָרְלָ! מַיַּט אַמְצָלָ
 עַפְעָנָטָ וַיַּךְ פְּאַרְגָּאָבָטָ אַיְוָף דַּי טָרָ אַוָּן עַם קַוְמָתָ אַרְיַין אַהֲוִיכָעָרְ מַעַנְשָׁ,
 אַבְּרָלָאָקְ כּוֹתָ אַבְּוֹזָ, הַוָּרָ אַוָּן גַּרְוִוָּסָ וְיַיְגָגָ-מְוָגָןָ. קַוִּים וְאַם אַיךְ
 הָאָבָ אַיְהָם נַאֲרָ דַּעַרְיעָהָן, הָאָבָ אַיךְ אַוְיסְגָּעָשְׁתָעָלָטָ אַפְּאָרָ אַיְינְגָּעָן אַוָּן
 אַיְהָם אַגְּנַעְקָוָקָטָ, אַיְוָף מַיַּן שְׁטִיְנָעָרָ, שְׁטָאָרָקְ הַמְּעוֹאָטָמָעָ. דַּעַם בְּרָלָאָקְ
 אַיְוָן מַיַּן קַוקָּעָן נַיְשָׁת גַּעַפְּעָלָעָן. עַרְ הָאָטָמָרָקְ דַּוְרָגָעָשְׁתָאָבָעָן פִּישְׁ זַיְנָעָן
 אַיְינְגָּעָן אַוָּן אַיְוָף מִידְ בְּיַיְןָ, אַיְוָף יוֹנִיְשָׁ, אַהֲיָקְ גַּעַטְאָוָן:

— שְׁשָׁטָאָ טַיְ מַאְקָ סְמָאָטְרִישָׁ, בָּאַלְוָוָן,

או לא לשון האב איך נאך קיינמאל נישט געהערט, איך בין געהאָן דען זומישט. האב אונגעהויבען ציטערן, פלאטהערן און אַונג געטען, אליאַן נישט צו וויסען וואָס דאס מוויל רעדט: — איך חיים איזיצְּקָאַברהָם, היהיך אַיך... אַברָהָם קע!... איך בין אַיתָּום... דאָ אַטְּשָׁרְתָּל, בין איך דאָ!... ווירנָאָ טשְׁטָאָט טַיְּבָּלְשָׁאָיְּ דָּרוֹאָק! — האָט זיך אַגְּנָעָרְפָּעָן דָּעָר בָּוּלָאָק — נו-ושׁוע דָו, פָּוּן חִינְט אָן סְמָאָטְרָי! אָן אַיך וּוּלְ קָוְמָעָן, זָאָלְסָטָו פָּוּן טָוּר גַּעֲשָׂוְנָרָאָרְבָּנְעָהָמָעָן דָּעָם פָּעָלָן, דֵי קָאָלָאָשָׁעָן, סְלִישְׁעָשָׁע ?!

איך האב מיך פָּאָר אַיהם עַפְּים אָזְוִי אַיבָּעָרְגָּעָשְׁרָאָקָעָן, אָן אַיך דָּאָב אַינְגָּאָנְצָעָן, וּוּנוּוּס אַיך בָּן, מִיךְ דָּעָלָאָנְטָא אַוְאָרְפָּא אַוְיָף דָּעָר עַד אָן שְׁטָאָרָק אַרְוָמְנָעָחָאָפָט מִיטָּמִינְעָה הָעַנְטָלָעָן דָּעָם בָּוּלָאָקָיְם גַּעַן זָוְנְטָעָ פִּים, אַוְיסְצָוְטָאָן אַיהם דֵי קָאָלָאָשָׁעָן. נָאָט האָט מִיך גַּעַהְאָלְפָעָן אַיבָּעָרְצְּוָקָוּמָעָן בְּשָׁלוּם דָּעָם דָּאָיְגָעָן שְׁרָעָק אָן דָּעָר בָּוּלָאָק אָיז אַין זָאָל אַרְיָין. איך האב שְׁפָעָטָעָר אַבְּיָסָעָל אַרְיָינְגָּעָרְבָּאָכָט דָּעָם סְאָמָאָוָאָר אָן אַגְּנָעָצָעָן אַוְועָנדָר דָּעָם שְׁעָנָעָם פָּאָרְשָׁוֹן מִיטָּדָעָר מָאָדָּאָס בְּעִירִינְט.

בְּיַי נָאָכֶט האָב איך אוֹיפְּ מִין גַּעַלְעָנָעָר אַלְעָגְּטָרָאָכָט, וּוּרְ זָאָל עַס זָיְן אַט דָּעָר דָּאָיְגָעָר בָּוּלָאָק, אַט=אָ דָעָר פָּעְמָפִיק? אַגְּנָעָצָעָן נָאָכֶט זָוְצָט עַר עַפְּים אַלְיאָן מִיטָּדָעָר מָאָדָּאָס אַוְאָכֶט מִיטָּמִינְעָיְם בְּמוֹזָאָנוּ, עַר זַי — לְיוֹבָעָנוּ, אָן וּאַיהם צְרוּיק — קָעְצָעָלָע. וְאָס אָיז דָּאָס עַפְּים פָּאָר אַטְּמָיְן קָעְצָעָלָע? אָן וְאָוּזָעָנִין, וּוּאָנְדָרָעָר אַיך מִיך. דָעָר דָּאָקְטָאָר אַלְיאָן — אָזְוּה האָט אַפְּאָר טָעָג פְּסָדָר דָעָר פָּעְמָפִיק גַּעַטָּאָכֶט וְיַעַן לְאָגָּנָע וְיַוְיָטָעָן. וּוּרְ עַר אַנְרָאָר אַרְיָוִס אַדְרָעָר אַרְיָינְגָּעָנָעָן, האָב אַיך מִיך אַוְיסְגָּעָזְיָגָעָן אוֹיפְּ דָעָר, אַנְצָוְטָאָן אַדְרָעָר אַוְיסְצָוְטָאָן דֵי קָאָלָאָשָׁעָן. עַר פָּלָעָנְטָב בשעת מעשה זיך האָלָטָעָן בַּיְיַי זָוְעָן אָן קוּקָעָן מִיטָּגְּדוֹלָה אוֹיפְּ דָעָר סְטָעָלִיעָ. סְאָיו אַיהם קִין פִּיצְעָל אָפִילְוָו נִישְׁט אַגְּנָעָנָעָנָעָן, אָוּ עַר האָט מִיטָּמִינְעָן גַּרְאָבָעָ פִּים וְיַי מִיטָּקָאָפִיטָמָעָמָר צְגָּנָעָקָלָעָהָמָט דֵי פִּינְגָּרָעָ. אַיר האָב טָאָקָיְיָ לְעַת עַתָּה נָאָך אַלְעָן נִשְׁט גַּעַוְוָאָיסָט, וּוּרְ זָאָל עַס אָזְוִוָּס זָיְן, אַט דָעָר פָּעְמָפִיק, אַט=אָ דָעָר גַּעַוְוָנְטָעָר עַשְׂוֹ?

אַבְּגָּעָפָּאָרְטִינְגָּט זַיך אַיְנָמָאָל אָוּעָנדָר פָּוּן מִין אַרְבָּיִיט אָן אַבָּעָרָגְּנָעָטָאָט דָּאָס קָעְצָעָלָע שְׁפִילְעָנְדִינְגָּ וְיַקְרָבָעָן אַיר לְיוֹבָעָנוּ, בין איך מִיך

ארונטערגענאנגען אונטערן און דער קין, אביסעל בעסער בעקאנט צו
ווערטן מיט דער קעבעגע, און האב זי דארט אגב עטס מיט ארכנטהַזְמָהָה
פְּנִימָל גַּעֲטָאָן אַפְּרָעָגָן:

— זאנט מיר, דואסיע, איך בעט איז, ווער אויז עט אט-אַ דער,
ויאס קומט אַפְּט צו גאנטן? ויאס אויז עפֿים אַגְּנִיצְעָר שְׂמֻלְקָעָ מיט דער
מאָראָם און שלְאַפְּט... אַין סְפָּאַלְנִיעָ?

— הא, ויאס? — האט די קעבעגע געמאָכָט און מיך אַגְּנִעְקָוָק
פְּעַרְזָה אַונְדָּעָרָט — ויאס אַגְּנִטְמָזְדוֹ? סְטִיטְשָׁ, עַמְּזִיעָר שְׂלַאַפְּט אַין דער
סְפָּאַלְנִיעָ! ויאס הַיִּסְטָם עַמְּזִיעָ?

— ווי איך בין איזו! — האב איך מיר אַגְּנִעְהַיְבָעָן צו שׂוּעָרָעָן —
אל איך צוֹי אַוְיפְּגָעָרִיכְט וְעוּרָעָן וְאל איך צוֹי הַעֲרָעָן שְׁוֹפָרָ של מִשְׁתָּחָת,
וְוי איך אַלְיוֹן מיט מִינְיָן אַיְגָעָן אַיְגָעָן אַוְיָרָעָן האַב איך אַיְהָם גַּעֲזָעָן
אַוְן גַּעֲהָרָט אַרְיִינְגָּהָן אַהֲן? סְטִיטְשָׁ, אַודָּאי, אַיך וְאל מִט אַיך טָקֵי
אַזְוִי גַּעֲונָר אַוְן גַּלְיְקָלָן זַיְן! וְוי הַיִּסְטָם עַר עַפֿים דָּאָרָט בֵּים שְׁפִּיזְנָאָמָעָן,
קַעְצָעָלָעָן, צַי קַאַטְעָרָל? וְויִסְטָם אַיְתָם דָּעָר שְׁוֹאָרָץ יְאָהָרָן!

— נו, אַין דָּעָר בָּעֵל-הַבּוֹתָה? — האט די קעבעגע גַּעֲפָרָעָנט מִט
אַפְּרָעָה לִיךְ פְּנִימָל אַוְן דִּי אַיְגָעָלָעָק האַבָּעָן אַיְהָר זַיְן צְוֹפָלָקָעָרָט אַזְוִי
אַזְוִיּוּן בְּשַׁעַת חַלָּה-בָּאָקָעָן

— דָּעָר בָּעֵל-הַבּוֹתָה! — האַב איך גַּעֲנְטָפָעָרט אַוְן בַּי דָּעָם נַאֲמָעָן
עַפֿים אַבְּיָסָל גַּעֲשְׁטָמָעָלָט, וְוי אַיְנָעָר וְיאַס וְוַעֲגָט זַיְן אַוְן וְוַיל פָּאָר
יְעַנוּם עַפֿים נִישְׁתָּאַרְיְסָרָעָדָעָן — דָּעָר בָּעֵל-בָּעֵל-הַבּוֹתָה גַּעֲבָטִינָט, אַ
פְּנִים, נִשְׁתָּאַרְיְסָרָעָדָעָן. עַר האַט גַּעֲמוֹת עַרְנִיאָז אַוְעַקְפָּאַתָּרָעָן
אַרְבִּיטָעָן אַיְן זַיְן עַסְּק... .

— נו, אַז סְאַיְזְנָא אַזְוִי דִּי מַעַשָּׁה — האַט די קעבעגע גַּעֲזָעָט מִט
עַפֿים אַוְילָד גַּעֲלָעָטָרָל — בֵּין אַיך טָקֵי אַבְּלָעָן אַלְיוֹן אַרְיְפָזְגָּעָהָן
זַעַהָן. אַיך וְוָעָל מִיר אַוְסָוּכָעָן עַפֿים אַנְיְסָרָעָד. סְאַיְזְנָא כְּרָאָי, כְּלַעֲבָעָן
אַז זַעַהָן, אַז דִּי דָּאָמָעָס זַעַנְיָן נִשְׁתָּאַרְיְסָרָעָד פָּזְנִיסְטָעָן... זַעֲלָעָן
זַיְן נִשְׁתָּאַרְיְסָרָעָד

— אַין עַטְלִיבָעָמָוֹת אַרְזָום אַזְוִי דִּי קעבעגע צְוִירִיק אַרְבָּגְעָקָוָמָעָן פָּעָרָן
פְּלָאָמָט, רֹוֹת אַגְּנִעְזָוָנָט וְוי אַהֲלִישָׁ פִּיעָר אַזְוִי אַיְזָפָרָעָן
גַּעֲעָפָעָנט אַפְּסִיק מִט טְוִיטָעָ קְלָלוֹת:

— אַדוֹעַכְבָּרְשָׁ, יְוָגָאַטְשָׁ אַיְנָעָרָוּ! בִּיסְטָמָאָךְ וְעַרְתָּאָה, מַעַן זַעַלְלָה

דָּרְךָ דָּא צְרוּיִסְעַן וֵי אַהֲרִינְגַּן, וְאֵל מִן דָּרְךָ צְרוּיִסְעַן! סְאַיִן דָּאָךְ אַ
הַעֲזָה פָּוּן אָגָּא סְמָאַרְקָאַטְשַׁ, פָּוּן אֹזָּא פֻּעַּרְשְׁטָנוֹנְקָעַנְעַע נְשָׁמָה, פָּוּן אֹזָּא שְׁמִיקָּ
פְּלוֹישָׁ, אֹזָּא וּעְרִימְדִּין בְּחָרְלִיל! אַבְּרָהָם עִוּות=פְּנִים, צַו דִּין קָאָפַ
לִיבָּ אָוֹן לְעַבְּעַן! וְאֵם עַמְּ הָאָתְּ גַּעֲזָלְתָּ זַיְן מִרְ אָוֹן בְּלִיְשָׂרָאֵל, רְבָנוֹ
שֶׁל עַלְמָ, טָאָקֵי צַו דִּין קָאָפַ! פֻּעַּרְחָאַטְשַׁ זַלְסָלְטַ דָּו וּעְרָעַן, רְבָנוֹ
עוֹלָם. אַ-אַ, קִיְּן תְּחִיתְהַמְּתִים זַלְסָלְטַ-דוֹ, לִיבְעַרְ הַאֲרְצְרוֹנְגָּעַרְ פָּאַטְעַרְ.
נְוִשְׁתָּ אַוְיְפְּשָׁתְעַהְן! אָזְוִי יְוָנָגָן אָזְן קָעַן שְׁוִין צְנוּיְפְּהָרָעַן אַוְאָנְדָּרְ מִיטָּ אַ
וּאָנְדָּרְ, לְאָקְשָׁ—בּוּירְעַם—פְּאַלְעַצְעַן! סְטִיְּמַשְׁ, אָזְיִיךְן גַּטְ אָרְטַ
דַּי נְיִשְׁתָּ לְיִגְעַן, דָּרְעַרְ הַעֲרָרְ אַלְיַין, סְטִיְּמַשְׁ, וַיְצַטְתָּ דָּאָךְ עַמְּ מִיטָּ דָּרְ
מַאֲדָם דָּרְטַ אַיְן סְפָלְנִיעַ!

— נְאַת אַיְן מִיטָּ אַיְיךְ, דָּוֹאַסְיַעְן! וְאֵם זַאְגַּט אַיְהָרְ? בֵּין אַיְךְ אַרְוִוִּים
מִיטָּ דָּרְעַרְ שְׁפָרָאַכְעַ פֻּעַּרְיְכָטָעַן מִין מַלְ בַּיְ עַכְבָּנָעַ — בְּעַטְרָאַכְטַ יְזַדְ
נַאֲרַ, דָּוֹאַסְיַעְן, וְאֵם אַיְהָרְ רַעַדְתַּ, סְטִיְּמַשְׁ, אַטְ-אַ דָּרְ הַוְיכָעַרְ בּוּרְלָאַקְ
אַטְ-אַ דָּרְגְּרָאַבְעַרְ פֻּעַּמְפִיקְ! ...

— אַרְוחָ אַיְן דִּין טָאַטְעַן-טָאַטְעַן-טָאַטְעַן-טָאַטְעַן אַרְיַין, שְׁיִגְעַן!
— הָאָתְ דִּי עַכְבָּנָעַ זַיְן צְוָרְגָּעַן אַוְיִףְ אַקְוִוִּיטְשַׁ אַוְן אַחְאָפַטְ גַּעַטְאַנְן דִּי
קָאַטְשָׁעַרְעַ — סְטִיְּמַשְׁ, שְׁיִגְעַן, דָּעַם בְּעַלְ-הַבְּתִיְתְּ רַוְפְּסַטְ-דוֹ בּוּרְלָאַקְ
רוֹפְּסַטְ-דוֹ, שְׁיִגְעַן! אַזְוִים, שְׁיִגְעַן, וְאַרְוּם אַיְיךְ וּוּלְ דָּרְ דָּאָךְ פְּלָעַטְעַן
דָּעַם קָאָפַ!

אַיְךְ הָאָבָּ מִיךְ אַרְוִוְנְגְּרוֹקְטַ גַּעַשְׁוִינְדַּרְ פָּוּן דָּרְעַרְ קִידְ אָוֹן בֵּין מִרְ
וּוּיְדָרְ אַרְוִוְגְּנְגְּאַנְגְּנָעַן אַוְיִבְעַן, שְׁאַ-קְוּטְשַׁ. אָוּ אַיְךְ הָאָבָּ מִיךְ אַנְיְדְרָעְגַּעַ
לְעַנְטַ אַיְוִףְ מִין אַרְטַ אַיְן פְּאַדְרְעַצְמָעַרְ שְׁלָאַפְעַן, הָאָבָּ אַיְךְ נְיִשְׁתָּ גַּעַקְעַנְטַ
פָּאַרְ נְרוּוִים וּוּאַוְנְדָעַרְ קִיְּן אַוְיִגְן צַוְ-מַאְכָעַן אָוֹן אַלְעַ בַּיְ טִירְ גַּעַטְרָאַכְטַ
וְאֵם הַעָרְ אַיְיךְ אָוֹן וְאֵם זַעְהָאָרְ? דָּרְ דָּאַקְטָאָרְ אַיְזָוְ נַאֲרַ אַהֲוִיכָעַרְ,
אַגְּרוֹיְסָעַרְ, אַדְיְקָעַרְ! הַיְוָנְטַ אַוְסַ וְשַׁעַדְהַטְ גַּטְמָטָן גַּעַוְאַגְּטַ, עַרְ אַיְ אַ
קְלִיןְ מַעְנְשָׁעַלְעַ? וְאֵלְ גַּטְמָטָן זַאְגַּעַן אַלְיִגְעַן, אַזְוּגְרָאַבְעַן לְיִגְעַן? נַיְן,
עַם קָעַן נְיִשְׁתָּ זַיְן! גַּטְמָטָן הָאָתְ קִינְמָאָלְ קִיְּנָעַם נְיִשְׁתָּ אַבְגָּנְכָאָרְטַ, וְאֵם
גַּטְמָטָן הָאָתְ גַּעַוְאַגְּטַ, אַיְזָוְ תְּמִידְ גַּעַוְעַן אַמְתַּ. וְאֵם תְּהָוָתְ זַיְךְ אַזְוּנִים?
דָּאָמוֹ אַוְדָאָיְ עַפְיַים זַיְן... צַיְ שְׁטָעַקְטַ דְּרִינוֹעַן נְיִשְׁתָּ אַפְשָׁרְ גַּאֲרַ אַכְשָׁוֹפַ,
אַקְאַמְעַדְוִיְעַ? וּוּ בְּאַלְכַּ... אָזְן מַעְנְשָׁעַן קָעַנְעַן אַמְּאָלְ זַיְן פֻּעַּרְוְאַרְפָּעַן אַיְן
אַזְּאַלְעַ, אַיְן אַוְאַלְקָאַפְקַ, אַזְוּנְגְּנְהַטְמָעַן אַלְעַרְלִיְיַ גַּעַשְׁטָאַלְטָעַן, וְאֵם
דָּאָסְ אַיְזָוְ זַיְךְ אַגְּנוּוֹיְסַעְן אַזְקָאָדְ וּדְעַרְ טָאָגְ, וְאַרְוּם אַיְךְ הָאָבָּ
עַם אַסְךְ מַאְלָ גַּעַהְעַרְטַ דְּרַעְצָהְלָעַן פָּוּן אַלְטָעַ יְדָעַן מַטְנַ שְׁרִיְגְּרוּיַעַ

בערד, מילא איז דאך גאנץ גירינגע צו גלייבען, או מענשען קענען אויך איז פערווארטען אין קליען מענשליך און דארכדעט מאכען אַגְּלִיק! נאך אַמְּאַל, דא! איז אַמְּעַשְׁ קָעַן וּוּרְעַן אַזְּאַלְף, אַחוֹה רֻעה, וּוּסְסָם לְוִיפְטָרָם משונען-ער-חויז און בילט, וּוּסְסָם פְּרָעָסֶט אָנוּן אַיִוּ מַיִקְוָעַן וּוּמַעְעַן עַר-בעגעגענט, איז דאך פון אַקְּלִיעַן מענשליך זיך צו פָּאָרָה קַעְרָהעַן עַפְים נָאָר נִישְׁתָּאָת אַזְּוּי שּׁוּרָעָר. מען בְּלִיְבָט דָאָךְ טַאָקִי בַּיְיָ דָעָם פְּרִיהָרְדִּינָעָן גַּעַשְׁטָאַלְט, מִיטָּ דָעָם אַיְגָעָנָעָם פְּנִים, וּוּי אַיְלָכְעָרָר, נָאָר פָּוּן גְּרוּם וּוּרְטָמָעָן קְלִיןְ... יָא, אַךְ גַּעַה, דָאָקְעָן גַּעַה, דָאָכְטָמָעָן זַיךְ, אַוְיָפְּ אַשְׁטִיקָעָל דָרָךְ. דַי מַעַשָּׂה דָעַרְפָּן אַיִוּ, אַפְּנִים, טַאָקִי אַזְּוּי. דָאָ שְׁטַעַקְטָעָת עַפְים אַהֲמִזָּהָלָעָ, אַפְּאָקוּסָ! מען מוֹ דַי זַיךְ בַּעַמְּרָאַכְּתָעָן, גַּזְוָת נָאָקְוָקָעָן אָנוּ דָעַרְגָּהָן דָעָם סָוד, דַי וּוּלָט וְאָל אַפְּיוֹלוֹ זַיךְ אַיְבָּעָרָעָן!

מִיטָּ דָעָם דָאָיְגָעָן נִיעָם גַּעַדְאָנָק מַיִינָעָם, הָאָט מַיִן קוֹנְדָעָרְשָׁעָרָ שְׁבָל, וּוּי אַיְהָר וּוּחָטָט, גַּעַשְׁטָעַלְטָ פְּעַמְּטָעָר אַפְּיְסָעָל אָנוּ שְׁוִין גַּעַמְּאַכְּתָאָט אַטְרִיט וּוּיְטָעָר. אַנְשָׁאָט וּוּסְסָם פְּרִיהָרְדִּעָר אַיִוּ מַיִן גַּלְיְוָבָעָן אָנוּ דָעָם קְלִיְיָ נָעָם מַעַנְשָׁלְיךָ גַּעַוְוָן מְגַוְוָשָׁם, שְׁטָאָרָק קוֹנְדָעָרְשָׁא — עַסְקָוָמָעָן גַּלְאָט בְּפִשְׁטוֹתָא אַזְּוּפְּ דָעָר וּוּלָט אַרְאָבָּ פְּרָטְיָנָעָן קְלִיְיָנָעָן מַעַנְשָׁלְיךָ, אַיִוּ עָרָ אַיְצָט שְׁוִין אַיְסָגְעָפִינְטָעָר, אַיְסָגְעָאַיְדָעְלָטָעָר, עַסְקָוָמָעָן שְׁוִין אָין אַיְהָם אַפְּוָהָה, עַפְים אַכְּחָ, אַרְחָוְנִיתָא-זַיךְ מִיטָּ אַדְרָךְ הַטְּבָעָ, דָאָם חַיְסָטָה: קוֹמָעָן אַזְּוּפְּ דָעָר וּוּלָט קוֹמָעָן מַעַנְשָׁעָן טַאָקִי אַלְעָ גְּלִיְיָ וּוּי זַעַנָּעָן, נָאָר אַטְיָלָעָן מַעַנְשָׁעָן קָעָנָעָן זַיךְ פְּרִיהָרְדִּעָר אָנוּ וּוּרְעָן אַמְּאָלָק קְלִיְיָנָעָן מַעַנְשָׁלְיךָ דָרָךְ שְׁמוֹת, דָרָךְ רֹוחּות. דָרְיָנָעָן לִיגְטָ שְׁוִין נָאָר עַפְים אַנְיָ...

אוֹ אַיךְ בֵּין אַיִן עַטְלִיבָעָן טָעָג אַרְוָם גַּעַשְׁטָאַנָּעָן אַונְטָעָר דָעָר טָרָה, וּוּסְסָם גַּעַתָּט פָּוּן דָעָם פָּאַדְעָרְצִימָעָר אָנוּ דָעָם דָאַקְטָאָרָסָ אַקְבִּינָעָט אַרְיָין, אַיִוּ מִיר אַיְסָגְעָקְוָמָעָן צָוַהְרָבָעָן אַזְּאַט מִיּוּ שְׁמוּסָם צְוִוְיָשָׁעָן דָעָם דָאַקְטָאָר אָנוּ דָעָם רַופָּא זַיְנָעָם.

— הַיְיָנִינָע וּוּאָרָ, דָאַקְטָאָר, הָאָט אַוְהָרָגְעָת אַהֲן עַיְ-חַרְבָּע זְהָרָע אַיךְ אַהֲבָ אַיִיךְ, נִישְׁקָשָׁה, אַסְכָּ צְוָנָעָשָׁרָת. אַיךְ מַהוּ פָּאָר אַיִיךְ דָאָס מִיְנָגָע בְּשָׁלָמוֹת. צְוּפָיָק אָוּמָעָשָׁם אַיִיעָרָגְעָת נְרוֹיְסִקִּיט, וּוּסְסָם נָאָר עַפְים, זָאָג אַיךְ, מעַן בְּעַדְאָרָף הַאֲבָעָן אַיִיךְ, אַיִיךְ, נָאָר אַיךְ. אָנוּ אַיְהָר פָּאָר טָרָה, דָאַקְטָאָר, מַאֲכָט זַיךְ נִיטָוּסָעָנָדָיָן.

— וּוּסְסָם אַגְּמָסָט דָוָ, גַּעַטְצָעָלָ ? סְאַיִיטָשָׁ, אָנוּ גַּעַכְטָעָן, עַרְשָׁת אַגְּבָטָעָן ?

— ואם, דאקטאר, נעכטן? ואם איז אונרים געווען געבעטן?

— ער האט א קורציגן אפרון! ווי דיסט, דו האסט פָּאָרגָעָסָן. געטצעל? צוליב ועמען האט איך נעכטינען קראנטען געהיסען שטעלען א דרייסיג פיאוקען, צוישען אוננו גערעדט, ער האט איז בעדראפט רײַנע פיאזקען, ווי איך מיט דיר. אונאם טיבעל צום קאט וואלאט גאנץ גענט געווען. פע, מענטט זיך, בּלְעָפָעָן, שעמען, געטצעל! נאָר צוליב דיר, וואָראָהאָפְּטִין, בין איך נעכטן געווען אַ קלְיָין מענשעלע!

— אידר, דאקטאר, וענט געווען נעכטן אַ קלְיָין מענשעלע, ווי אידר זאנט, און איך בין געווען צוליב איז אַ קלְיָין מענשעלע הַמְּדוֹר, אי אַיעַר-געכטן, אי נעכטן, אי היינט. צוישען אוננו גערעדט, האט דען דער היינטינער חולה בעדראפט אַ דאָקְטָאָר? ער האט פראָסט דעם קאָטער. אויפּ מוֹר קָוְקָעָנְדִּין נאָר האט ער איז גערופּען און אַצְוָנָר איז שׂוֹן דאָ אַ האָפְּנוּנָג, או ער ווּט אַיז טָאָקִי שׂוֹן בעדראָפְּעָן אַקְעָנָעָן אַ פָּאָר וְאַכְּשָׁעָן רְוִפְּעָן און נאָר צוּוֹי מָאָל אַין טָאג. ניש'קה, ער איז רַיְּךְ, אַתָּאָר, ער מעג קראָעָנָעָן, ניש'קה, אַ פָּאָר וְאַכְּשָׁעָן...

— נו, נו, וואָם וְשָׁעָן וְוִילְּסָטְדָּו, געטצעי

— פיאוקען, דאקטאר! איך האט אַ סְּקָדְּ פִּיאָוּקָעָן!

— זיך רוחיג, געטצעל? דו ווּסְטָאָהָם שְׁטָעָלָעָן פִּיאָוּקָעָן. זיך! האסט דו נאָר גוֹטָעָן סְחָוָה, געטצעל? דו ווּסְטָאָהָם דאָך, איך בין אַטְּפִּיד אַזְוּלְכָעָן וְאַכְּשָׁעָן...

— עכט פרישע פִּיאָוּקָעָלָעָךְ, דאקטאר, נאָט וְאָל מִיד אַזְוַי הַעַלְּ פָּעָן! איך אלְיַין האט אויפּ פִּינְטָאָה יְעַנְּעָם צו נאָרָעָן...

הע-הע! אַזְוַי אַיז נאָר דַּי מְעַשָּׂה? — האט איך געטראָכָט בַּי מִיר אַין האָרֶץ, נאָכְרָעָם ווי איך האט געדרעט אַזְוַאֲשָׁמוּס אַזְוַי זיך אַבְּסָעָל בעסער צוֹנוּמָעָן, לִיגְעָנְדִּין בַּי נאָכְטָאָה אַיזְוַףְּ מִין גַּלְעָנָעָר — אַפְּנִים, ווי איך הער דאָ אַון זעה, הייסט אַ קלְיָין מענשעלע נישט פְּשָׁוֹת זַיְן אַ קלְיָין גַּעַטְשָׁקָעָר, ווי איך, נאָרָעָלָעָךְ, האט פריהער געמיינט. מען קען נאָר זַיְן אַ גְּרוּוֹיסָעָר, אַפְּיוֹלָאָן גַּאנְצָקָעָר גַּרְיוֹסָעָר, און פָּאָרט אַ קלְיָין מענשעלע, מען קען דַּרְעָבִי טָאָקִי אַפְּיוֹלָאָן גַּרְיוֹסָעָר, הַמְּדוֹר זַיְן גַּרְיוֹסָעָר. איך בין טַקְסָעָר, או אַ קלְיָין מענשעלע הייסט נאָר צַעְפָּעָן פְּרָעָמָר בְּלֹט אַזְוַאֲסָנָאָרָעָן גַּעַלְד... אַט וְאַדְרָהָה לִיגְט בְּגַנְּרָאָבָּעָן! אַיצְטָאָן האט אַרְקָעָן אַ בְּסָעָל שַׂיְן אַנְגָּהָוִבָּעָן רַעַכְתָּאָזְוַאָפְּשָׁתָהָן אַיז קְוִמְעָן צָוָם אַמְּתָּצָּאָשָׁל. אַט גַּזְאָם הַיִּסְטָּרָהָן רַיְּבָעָן זַיך אַין דַּעַר וְוּלְּטָאָן, צוישען לִיטָּאָן!

דָּשֶׁם קְלִיּוֹנָץ פָּעָן שְׂעִירָא

נאר וואס העלפט עם אבער, וואס איך וויס שיין פון דעם סוד, או איך
בין דאר נישט קיין דאקטאר, קיין רופא און קען נישט שטעלען קיין
פיאזוקעס, מוו וויבען עפים אנדערע מיטעל. עפים כמו איזו ואווען,
נאר אויף אַנְדרָעָר אַוּמָן, עufs צַפְעָן אַוְן פָּאַרְטָן נִישְׁתָּצְפָּעָן פְּשָׁוֹט
בלוט. דערציו מוו אַוְרָאַי זַיְן נָאָר אַסְּקָן אַנְדרָעָר מִינֵּי תְּחֻבּוֹת, וואס טַעַן
מַוְן זַיְן דַּעֲגַעַן. דָּא הַאָבָּא אַיךְ שַׁיְן פְּשָׁוֹט מַעַהְרָן נִישְׁתָּצְפָּעָן זַיְן טַעַן,
וואס=ושע מהות מען וויטער? הא! ניט מיר פְּלוֹצְלָם אַקְלָאָפָּן אַין קָאָפָּן,
אפשר אַיסְּרָאָר ווּאַרְגָּנָר! בְּלִיעָבָעָן, מאָך אַיךְ צַוְּרָאָלְיָן, דָּאָס אַיְזָן נָאָר
ニישט קְרוּם. מען בערטאָפָּן זַוְּרָאַנְדרָעָהָן טַאָקָי צַוְּרָאָר ווּאַרְגָּנָר, זַיְן
אַיךְ בֵּין אַיְזָד צַוְּרָאָר ווּאַרְגָּנָר! דָּאָס הַאָרֶץ וְאַגְּמָנָט מִיר עָפִים: צַוְּרָאָר,
צַוְּרָאָר ווּאַרְגָּנָר! אַיסְּרָאָר ווּאַרְגָּנָר אַיְזָן דָּאָר אַיךְ אַקְלִין מענטשלען אַן
זַהְרָא אַגְּרָוּסָעָר פָּאַרְגָּנָהָם. הא ? ! ...

את אוועלכע געדאנקען האבען מיר זיך געדראעהט אין דעם קאָפָּן אַוְן
בּוֹן נִשְׁתָּצְפָּעָן גַּעַלְאָוּן שְׁלָאָפָּעָן כְּמַעַט דַּי גַּאנְצָע נַאֲכָת. יַעֲנָע נַאֲכָת בֵּין אַיךְ
עלטער גַּעַוְאָרָעָן מִיט עַטְלִיבָּע יַאֲדָר מַעַהְרָן אַוְן גַּעַפְּרִילָט אַין מִיר עָפִים
אַפְּרָעָנְדָעָרָגָן. אויף מַאֲגָעָן הַאָבָּא אַיךְ נִשְׁתָּצְפָּעָן לְאַגְּנָגָשָׁהָת,
אויפְּגָעָוכְּתָן מִין בַּעֲקָנְטָעָן מַעְקָלָעָר, אַיְהָם צַוְּגָעָאנָט נָאָר אַבְּעָמָר
מַעְקָלָעָר! זַיְן פְּרִיהָעָר אַיְזָן נָאָר אַין עַטְלִיבָּע טַעַג אַרְוֹם הַאָט עַר מַעְ
אַרְיִינְגְּנְעַטְלְיָעָט צַוְּרָאָר ווּאַרְגָּנָר.

— פאר אין ווארט, רבוי, נישקעה!... הָא, וואם, זאל אויך?
 — לאווט זיך אין דער מיט ליעגען הערען אונטער דער מיר עפֿים א
 נראָב קול און באָלד טאָקִין, נישט ואַרטענדיינ אַיּוֹף קִין ענטפֿער, רוקט
 זיך אַריַין אַין שטיבעל אַגעשְׁפִּיקוועטער יוד מיט אַפְּרָוָאַקסְּסָעָן פְּנִים,
 אַון אַקְּפָאַטָּע, נַאֲר אַין אַפְּרָאַטָּע לְבָבָל, פָּזָן ווּלְכָעָן עַם קְקָעָן
 פְּרוּוֹיט שְׂטִיקְלָעָר פְּעַרְשְׁמִירָטָע צִיצִית, וואָסֶם בָּאַמְּבָלָעָן זיך אַיּוֹף די קְנִיעָן,
 אַון אַין גְּרָאַבָּע תְּחָתּוֹנִים, מְחַלָּה, מִיט גְּרוּוֹסָעָן מְנוּשָׂסְדִּינָעָן שְׁתוּעוּל,
 אַיּוֹף ווּלְכָעָן סְאיַוּ גְּלָעֵגָעָן אָפְּרָאַטָּע בְּלָאַטָּע נַאֲר פָּזָן פָּאַר אַיאַהְרָעָן
 אַון וואָסֶם האַכְּבָעָן פָּזָן זיך אַרְיוֹסְגָּעָבָעָן אַשְׁטָאַרְקָעָן רִיחָה עַפֿים פָּוּ שְׁוֹוִיסָעָן
 אַינְאַיְינָעָם מִיט דִּיאָר,

— אַ, בעני! — אַגְּטָדָעָר רב, אַקְּקָעָן גְּעַבְּעַנְדִּינִיג אַיּוֹף דִּיעָם דְּזִוְּנָעָן
 פָּאַרְשָׁוֹן — וואָסֶם ווּסְטָט דַּו עַפֿים וְאַגָּעָן, בעני!

— וואָסֶם זאל אויך זאנָען? — ענטפֿערת בעני, אַקְּרָאַע גְּעַבְּעַנְדִּינִיג
 זיך אַין דָּעָר פְּאַטְּלִיכְעָ — עַט, נַאֲרַנִּישָׁט, זַאֲג אַיך. גַּעַלְד פָּאַרְן חַרְדִּיש
 האָפָּא אַיך שְׁיַין בַּי דָּעָר רְבִּיכְעָן אַבְּגָעָנוּמוּן. ווּסְטָעָר נַאֲר נַעֲכָתָעָן בַּי
 נַאֲכָתָדָי אַלְעָן וּקְעָם מְאָל אַבְּגָעָבָעָן. האָפָּא נַעֲכָתָעָן דַּי גַּאֲנַצְּעָנָעָן נַאֲכָת
 האָפָּא אַיך נַעֲחָתָדָס פִּיהְרָעָנִישׁ. רְבִּצְחָק אַבְּרָהָמִס שְׁטָאַרְקָעָן דָּאַטָּמִיר,
 נִישְׁקָעָה, נָוָט אַבְּגָעָפִיהְרָת, דַּי שְׁעָנָעָמִינָע, בּוּלִי=פְּתִימָס, נַעֲכָעָן אַיהם
 אַין שְׁבָנוֹת, האַבָּעָן דָּאַטָּמִיר ווּסְטָעָר אַוְּסָגָעָנוּסָעָן, גַּעַלְבָעָן דַּי בּוּלִי=פְּתִימָס
 אַהֲן ווּסְטָעָר, נָוָט נַיְשְׁטָאָה ווּסְטָעָר, נַיְשְׁטָאָמִיט וואָסֶם צוֹ קָאַכָּעָן. ווּרְלָ
 שְׁוּלְדִּינִיג? דָּעָר ווּסְטָרְפִּיהְרָעָר, אַיך שְׁוּלְדִּינִיג. יְעַנְעָם גְּלוּסְט זיך שְׁטָאַרְבָּעָן,
 ט, מְיַלָּא? נִיְּזָן! גַּעַתָּה עַס אָוִים צוֹ ווּעַמְּעָן? צוֹ ווּסְטָרְפִּיהְרָעָר, צוֹ זִיְּן
 קָאָפָּא. גַּעַה פִּיהְרָזִי, אַ אין דָּרְעָרְד אַריַין! פִּיהְרָזִי ווּסְטָעָר. דַּי גַּאֲנַצְּעָנָעָן
 נַאֲכָתָדָי נִיט גַּעַלְאַפְּעָן. אַקְּעָגָעָן טָאָג אוֹ צְוּנָעָמָאַכָּת אַנְאַיְוָג האָפָּא אַיך,
 קוּמָט ווּקְעָט דַּי מְאַטָּע, זַאֲלָעָבָעָן, מִיד ווּקְעָט מִיד: בעני, בעני!

שטעעה אויף, די טיר פארקייטעל, בעני. איך צום ערישטען מנין געה און, חאפען א קדרשה, פון דער שולדל, בעני, געה איך אויפֿן הייליגגען ארט איך, יאָהָרְצִיָּת האָב היינט איך. אויפֿן פרויפֿעַטְשִׁיךְ צונעשטעלט א טעבעל קאָלִישָׁה האָב איך, ניב דאָ אַכְטָוֹנָג צום טעפֿעל קאָלִישָׁה. פֿאָר אַרוּסָה די מאָמָע אָוָן לעג מיך. דְּרֻעְמָעָל איך, האָךְ איך — פֿיק, פֿיק, דער האָהָן טיט די הַהְנָּר, אין דְּרַעְדָּר אַרְיָן, שטעעהן פֿיקעַן אַרְיַפְּטָעַל ברויט, געשמיַק אַוְיפֿן מִישָׁ פֿיקעַן זי. אַ-קִּישָׁ דֵּרְרַיְהָן, אַ-קִּישָׁ דֵּרְסַמְּרַגְּן, וואָס ווַיְסָעָן הַהְנָּר? פֿיקעַן טַאֲקִי אַלְזָן. בעדראָף, נְרָאָר, אָ, אין דְּרַעְדָּר אַרְיָן, לִגְעַן אַ-הַלְּצָעְדָּר לְעַפְּעַל, אַ-פְּלִישָׁגָעָר, חַאְפָּט דָּעַם לְעַפְּעַל, לֹאָוְמָר צו די הַהְנָּר. האָךְ איך, לויופֿט אַוְיפֿן פרויפֿעַטְשִׁיךְ, סְיַהְנָּר חַאְפָּט שְׁטַעַט אַרְיָן, נִימָט הַהְנָּר אַרְיָן, דָּעַם פְּלִישָׁגָעָן לְעַפְּעַל אָוְן דָּעַם מְלִיבָּגָעָן מְעַפְּעַל אַרְיָן, מְאַכְּט אָן אַשְׁאָלה! דָּעַר לְעַפְּעַל פְּלִישָׁגָעָן, רְבִי, ווֹאָ-דָעַן? פֿון דָּעַר-נְיָי דָּאָן נְעַקָּרְבָּט מִוְתִּיְרָי אַקְרָבָעָן, ווֹי אַ-יְוָדִישָׁ מְלִיכָּגָעָן לְעַפְּעַל. פְּלִישָׁגָעָן דְּשִׁינְמָט, ווֹי אַיךְ בֵּין אַיּוֹד! נִימָט גַּעַנְעַמְעָן. אַסְׂכָּר חַוְּדָה! לאַמְּיךָ פְּסָקָעַט מִיר אַחְןָה!

— עַפְּסָמָס אַנוּסָמָס טְעַפְּעַל? — פְּרַעַנְטָט דָּעַר רְבִי,

— נְרַעַסְעַר פֿון מִין קָאָפְּ — עַנְטַפְּעַרְטָט בעַנְיָן — אַפְּשָׁר אַקְעַנְגָּעָן אַנְעַמְעָר, איך זַיְפָּט מִיךְ דְּרַעְמִיט אָן פּוֹל ווֹי אַפְּעַמְעַל אָן אַרְבִּיטָט אַזְוּעָק דָּעַם גַּנְגַּעַן מְאָגָן אַחְן אַפְּאָפָּס.

— בְּשָׁר! — פְּסָקָעַט דָּעַר רְבִי.

בעני גַּהְתָּה אַרוּסָמָס אָוְן אַ-וַּיְבָּעָל לוֹיְפֿט אַרְיָן מִיט אַיאָמָעָר,
אַ-קְּלָאָג:

— רְבִי, איך האָב שְׂוִין מְעַהְרָ קִין פְּחַ נִישְׁתָּ אַוְיסְׁצָהָאַלְטָעָן! אַיהֲרָהָט אַרְדָּאי זַוְּהָר גַּות גַּעַמְיַינְט, רְבִי'נוּ, וואָס אַיהֲרָהָט צְוַיְשָׁעָן אָוְנוּ גַּעַמְאַכְּט אַלְעַפְּעַן, נִישְׁתָּ צְוַיְלָאָטָט קִין גַּט, נָאָר אַיְאָלְעַפְּעַן אוֹיפָּפְּ אלְלָעָזְיָנָעָן שְׁוֹנָאִים גַּעַוְּגָט גַּעַוְּאָרָעָן. אַיְירָעָ טִיְּעָרָעָ וּוּרְטָעָר וּגְעַנְעָן צו אַיהֲרָם אַזְוּי פְּיַעַל צְוַיְנָעָטָאָנָעָן ווַיְ אַ-אַרְבָּעָם צו דָּעַר וּוְאנְדָה. עָרְהָרְטָט דָּעַן אַזְוּעָרָעָן דָּאָט פְּנִים, לִי, בָּאָגָן, קוֹיְ-זָאָן וַיְיַפְּ-זָאָן בָּאָרָם אַיְירָהָן הַוְּנָּר.

וואָאָכּ פֿאַיּוֹן עֲפִים צַו פֿערדיינען, אַבְּיַצְוּ דַּערְהַאַלְטָעַן דַּי נְשָׁמָה פֿוֹן דַּי
הַוְּנוּגְרִינְגָּעַ, אַבְּגַעְרִיסְעָנָעַ, אַבְּגַעְשְׁלִיסְעָנָעַ קִינְדְּרָעַלְעַד, אָונֵן עַר... עַר
וּוַיְסַט נִישְׁתַּחַט מַעַרְבּוֹ וַיְדַי חִסְּדָרְאַרְנִיעַ, וַיְאַוְרַ פֿעַרְבְּרִיְינְגְּטַדְיַ נַאֲנְצַעַ
מַעַג מִיטַּזְיָנָעַ לִיְתַּ אַונְטְּמַעַרְן אַוְיֻוּן, טְרִינְקָעַן, שְׁמוּסָעַן, דַּערְצַעְהַלְעַן
מְעַשְׂיוֹת אָוֹן קוֹמֶט עַר אַחִים, מָוֹ אַיִּהְמַ אַלְצְדִּינְגַּן זַיִן. עַר וְאַל עַם חַאְטַשְׁ
אַ קְוֹק טְאַן אַיְףַּדְיַ קִינְדְּרָעַ, פֿרְעַגְעַן חַאְטַשְׁ פֿוֹן יוֹצָא וּוּנְעַן, וּוּאַס זַיִן
סְאַבְעַן. זַיִן גַּהְעַן אַיִּהְמַ כָּלְלַ נִישְׁתַּחַט אָן, וַיְיַ וַיְוַאְלָטָעַן גַּעוּוֹן פֿרְעַמְדָעַ.
זַיִן מִיר רַעַדְתַּ עַר נִישְׁתַּ קִין גַּטְ וּוּאַרטַּ, גַּלְיַיךְ זַיִן וּוּאַלְטַ גַּעוּוֹן זַיִן
אַיִּהְמַ פֿעַרְקוֹפְטַ, זַיִינָס אַדְרִינְטַ, וּוּאַס אַיךְ בָּן נִישְׁתַּ וּוּעַרְתַּה זַיִן וּוּאַשְׁעַן
אַיִּהְמַ דַּי פֿוֹס אָוֹן טְרִינְקָעַן דַּאַס וּוּאַסְפַּרְ. אַיךְ הַעַר נִישְׁתַּ מַעַהְרַטְ פֿוֹן אַיִּהְמַ
אַלְזַיִן: שְׁטִיאַן! טְפַושְׁטַע! שְׁפָלהַ! אַונְטְּמַעְרַ עֲפִים אַיְום=טוֹב פֿאַהְרָטַ עַר זַיִן
אַזְוּעַקְ צַיִן זַיִן רְבִינְ, נַהְמַטְ בַּיִן מִיד צַיִן דַּאַס לְעַצְטַע אָוֹן לִינְטַ דְּאַרְטַ אַבְ
אַ צִוְּיַת מִיטַּזְיָן קָאַמְפָנְיַעַ, אַזְעַלְפַּץ וַיְיַ עַר. עַמְ וְאַל עַס אַיִּהְמַ אַנְהִוְיִבְעַן
אַרְעַן אַהֲיַם, אַווַּיְבַּ מִיטַּ קִינְדְּרָעַ, וּוּאַס וּנְעַן וּשְׁעַדְעַן אַשְׁטִיקְעַל בְּרוּתַ אָוֹן
קְרַמְעַן נַעֲבַעַךְ אַבְ. לְאַמְיכַ אַמְּאַל אַקְעַגְעַן דַּעַם זַיִן אַנְרוּפְעַן מִיטַּ עֲפִים
אַ וּוּאַרְטַ, סְמְרָאַשְׁעַט עַר מַן, עַר מַוְיַּקְ נַאַר אַזְוּעַקְוּאַרְפַּעַן, מַיךְ מַאְכַעַן
פְּאַר אַווַּיְסְטַע עַגְוָה, אָוֹן וּוּיְזַעְן מִיר, וּוּעַר עַלְטָעַר אַיזַּ, וּוּאַס אַיְודְעַנְעַ
אוֹן אַוְיַם. אַיְודְעַנְעַ, זַאַגְטַּ עַר, אַיזַּ אַגְּרַנִּישְׁתַּ מִיטַּ אַנְיַשְׁתַּ! הַיְיַנְטַ אָוֹן
דַּעַר פֿרְיהַ קְוַמְשַׁת עַר פֿוֹנִים קְלִיְיעַל, אַין שְׁטוּבַ אַיזַּ קָאַלְטַ, חַאְטַשְׁ וּוּלְפַ
צַיִן טְרִיבְעַן, שְׁוִין מַעְהָרַ פֿוֹן צַוְּיַי טַעַג אַזְיַין רַיְיךְ פֿוֹן מִין קְיַוְמַעַן אַיזַּ
נִישְׁתַּחַט גַּעַגְגָנְעַן. דַּי קִינְדְּרָעַ צִוְעַרְעַן, צְאַפְלַעַן אָוֹן בַּעַשְׁעַן עַסְעַן. דַּאַס
קְלִיְינְעַן קִינְדַּ אַין וּוּיְעַגְ אַיזַּ שְׁוִין הַיּוּדָרִיגַ שְׁרַעְיַעְנְדָרִיגַ, וּוּילַ נַעֲבַעַךְ זַיְנְעַן
אָוֹן בַּיְ מִיר אַיזַּ נִישְׁתַּחַט קִין קָאַפְטַילְן. פֿוֹן וּוּאַגְעַן וְאַל עַס זַיִן נַעְמַהְעַן,
אוֹ אַיךְ דַּאֲרַבְ אָוֹן צַוְּיַי טַעַג אַיזַּ מִין מַוְיַּל קִין לְעַפְעַל גַּעַקְעַטְמַ
נִישְׁתַּחַט גַּעַקְוּמַעַן. שְׁטִיאַן! מַאְכַטְ עַר מִיטַּ אַגְּרַנְגַּנְגַּנְמִיתַהַ, לְעַגְ מִיר אַרְיַן
אָוֹן קְלַמְטַעַקְעַל אַהְעַמְדַ מִיטַּ דַּעַר שְׁבַתְ-דִּינְגַּרְעַר קָאַפְטַטְמַ
שְׁתָאַגְעַן, אוֹ עַר קְלִיְיבַּטְ זַיִן פֿאַהְרָעַן «אַהֲיֵן» מִיטַּ זַיִן בְּנוּפְיַאַ, עַס גַּעַהְמַן
דַּאַר אַחְנוֹהָ. דַּאַס הַאֲזִיךְ אַיזַּ מִיר גַּעַוְעַן וּוּהְרַ פֿעַרְבִּיטְעַדְתַּ, נַהְמַטְ אַיךְ
אוֹן רַוְּפַטְ אָן: גַּלְוַן אַיְינְרַן! וּזְאַס טְרָאַכְסְטַהְדוֹ זַיִן? קְוקַ חַאְטַשְׁ אָן
דִּינְגַּע קִינְדְּרָעַ, זַיִן זַיִן דַּאֲרַבְעַן, לִיְדָעַן, אָין דַי האַסְטַ אַיזַּ וּנְגַעַן פֿוּסְטַע
נַאֲרִישַׁע וְאַכְעַן! מַילָּא דַּאַס וּוּיְבַ, וּאַנְסְטַהְדוֹ, אַיזַּ אַגְּרַנִּישְׁתַּ, אַשְׁטִיאַן,
אַיְודְעַנְעַ, אַצְיַן, אַפְעַרְ דַּי קִינְדְּרָעַ, גַּוְאַלְדַּ דִּינְגַּע קִינְדְּרָעַ!... וַיְיַ אַיךְ
הַאֲבַעַם עַס אַיִּהְמַ נַאַר אַוְיְגְרָעַדְתַּ, אָוֹ עַר פְּאַלְטַ עַס אַיְיףַ מִיר אָן מִיטַּ
אַכְעַם, מִיטַּ אַגְּפְלִידְעַרְ: אַזְיַן, שְׁטִיאַן! דַוְוַעַטְ עַס מַיךְ צַוְּיַי זַיְלַעַן

און אַנְרוּפָעַן נַאֲרִישְׁקִיטָעַן אַזְוּלְבָעַן חַוִּיבָעַן וְאַכְּבָעַן, וְאַסְּמָעַן זַעֲנָעַן נִישְׁטָט פָּאָרֶן וְוַיְבָעַרְשָׁעַן מַח!... אָזְוַיַּי, דָו שְׁפָלָה אַיְנָעַן! נַו הַיְנָטִינָם מִאָל אַיַּזְעָקָר, אַיךְ מַזְוַיְדָךְ אַיְוִיפָגָן, טַאְקֵי אַוְיְפָגָן אַזְוּקְיוֹאַרְפָעַן, אַזְוַיַּדְוַיְזָלְסָטְבַלְיְבָעַן אַזְוַיְסָטָעַן עֲנוֹנָהָן. נִישְׁקָשָׁה, אַיךְ בֵּין אַמְּאַנְסְּבָילָן, אַונְזָוָן, שְׁפָלָה, מַזְוַיְאַיךְ אַנְלָעְהָרָנָעַן, דָו אַזְלָסָטְוַיְזָעַן, וְאַסְמָעַן אַיְזָוִינָם אַזְוַיְרָעָנָעַן... עַר הַאָטָט זַיְקָנִישְׁתָעַן גַּעֲקִידָלָטָט מַזְוַיְדָרְעָד אַונְזָוַיְנָאָסְעָנָה אַזְוַיְרָעָנָעַן צַו קְנִיְפָעַן. נַאְתָן, וְעַחַת, זַיְטָט מַוחָלָן, וְיַיְעַר הַאָטָט מַירְזְקָנִיְפָעַן דִּי הַעֲנָרָן, בְּרוֹן אַונְזָוָן בְּלוֹי מַירְזָעַמָּכָטָט דָּאָסְלִיְבָאָה! גּוֹאָלָדָן, רַבִּי, רַצְאָטָעָוָעָט מִירָאָה! לְאֹוּ עַר מַירְזָעָבָעָן נַטָּ. אַיךְ הַאָבָא שְׁוִין מַעְהָרְקִין כָּחָ נִישְׁטָט אַרְיסְׁצְׁוָהָאַלְטָעַן!...

— גַּעַה שְׁוִין, גַּעַה אֲהַיִם! — זַאֲגָט דָעַר רַב מִיט אַזְוַיְכָעָר צַוְּטוּדְיְינָעָר שְׁטִימָעָן אַונְזָוִי אַוְיְגָעָן בְּעַפְּיְכָטָעָן זַיְקָנִיְהָמָן פָּאָר רְחַמְנוֹת — אַיךְ וּוֹעַל נַאְזָק הַיְנָטָשִׁיקָעָן דָעַם שְׁמָשָׁה, עַר וְאַל אַיְהָם צַו מַירְזָעָנָעָן. קְיֻם אַיְזָוָן דָאָסְ וְוַיְבָעָל אַרְוָוִים, קְומָט דִי שְׁמָשָׁטָעָן אַרְיָין, שְׁאַרְעָנָדִינָג מִיט דִי פָּאַנְטָעַפְּעָלָעָן, אַנְגָּעָנָהָאַן דִי יַיְעַפְּ אַוְיְפָאָזְרָעָל, מִיט אַלְיְלָעָק אַונְטָעָרָעָן אַרְםָ.

— נַאְתָן הַעַלְפָאָ — מַאְכָט זַיְצָוָם רַב מִיט אַפְּרוּם פְּנִיםְלָ, נַאֲכָדָעָם זַיְוַי הַאָטָט פְּרִיהָעָר מִיט דָעַר הַאָנָר אַשְׁמָיר גַּעַטָּאָן דִי מַזְוָזהָ אַונְזָוָן אַקְוּשָׁ גַּעַגְעָבָעָן דִי פְּינָגָעָר — אַיךְ הַאָבָא גַּעַוְאָלָט אַוְיְפָאָזְרָעָל אַרְגָּעָן מַטְרִיחָה זַיְן דָעַם רַבִּיָּן, מַארִיךְ יְמָם וְאַל עַר זַיְן, מִיט אַשְׁאָלָתָנָסִים. נַאְתָן אַיךְ, רַבִּי, זַיְטָט מַוחָלָן, דָעַם לַיְלָעָק. אַונְזָוָן טִיש אַיךְ אַגְּנָעָהָיְבָעָן וְוַיְטָעָר לִיְעָנָשָׁה;

איסר ווארנער. איז געווען איזנער זיין . **אַלְגָּנוּמָטָטָע בְּעִילָּוּס** הפתוחין אין צבעונישין, אלע האבען פאר איהם געהאט דאס נײַג-יאַהְרוּס גע קדחת און עם האט מיט איטליךען געהאָרפֿען, או ער האט אַרְוּס נערעדט אַ וְאֲרט. וואָס טײַמש אַיסֶּר, עפִים אַקלַּיְנִינְקִיט אָוטֶר! אַיסֶּר אלְיאַן האט נישט געהאנדרעלט, נישט אַריַינְגַּעַטָּן קִין האנד אין קָאלְטָע וְאַסֶּר, און פָּן דַּעֲסְטוּגָעָן האט בי איהם אַין שטב תָּמִיד גַּעֲכָט וְיֵאַזְרָעֵל, דַּעֲרָע אַרְיָין, יָנְעָר אַרְוּס, קִינְד אָן קִיטָּלָע בי רָב אַיסֶּרְץ. מײַנט אַיזֶר אָפְּשָׁר, אַיסֶּר איז גַּעַוּעַן אַ גְּרוֹיזֶר לְמָרְן, אַנְרוּס סְעַר יְחִסּוּן? — חַלִּילָה: אָפְּלִי נִשְׁתְּקִין קָלְנִינָּר. ער האט קוּיִם גַּעֲכָטָן דָּאוּנָעָן אָן איז גַּעַוּעַן וְיֵי מַעַן אַגְּט, **הַמְּפָה בְּעִירָתוֹ**, דָּאס הַיִּסְטָה, שְׁטוּמָפָג אַיְף דַּעֲרָע עֲבָרִי. פָּן דַּעֲסְטוּגָעָן האט ער גַּעֲדָחָט אַ טְּלִיתָה-אָן תְּפִילָּן-זָאָק וְעַהְרָא אַ גְּרוֹסָעָן, וְעַהְרָא אַ גְּרָאָבָעָן פָּן עַטְלִיכָּע בְּנִי פְּקוּעָה-לְעָךְ, אַרְוֹמָגָעַלְיָאמָעוּשָׂט מִיטָּרוּמָעָ קְרִיּוּס. דָּארָט אַנְיוּנָעָן האט זַיְן גַּעֲפָנָעָן אַי אַ כּוֹדוֹר **דָּרְךָ הַחִיּוֹם**, מִיטָּלָע נַוְּתִינָּעָן דִּינָּים, (אי אַ תְּחִילִים מִיטָּמְדוֹת, אַי אַ **חוּקָּלָה**, אָן אַ **שְׁעָרִי צִוְּוּן**). אַ חָנָן צָוָה שְׁרִיבָעָן האט ער גַּעֲהָטָה וְעַהְרָא אַ שְׁוֹעוּרָעָ, דַּי פָּעָן האט, וְיֵאַיְף צָוָה להַכְּבָעָים, בְּשָׂוִים אָפָּן נִשְׁתְּקִין גַּעַוּאָלָט בְּיַיְהָרָם גַּעַהְנָן אָן זַיְעָן שְׁלִיחָות? ער האט זַיְן גַּעֲשָׁטוֹפָט אַ חִין אָן זַיְן גַּעַר פֻּעָּרָאָכָּעָן קִין בְּיוּבָעָרִיךְ, זַיְהַאְתָה גַּעֲשָׁפְּרִיצָּת, גַּעֲמָאָכָּת קְלָעָקָעָן, גַּעֲקִירִיצָּת, גַּעֲרִינָּעָט אָן זַיְן גַּעַע שְׁטָעָלָט דַּוְבָּאָם. עַמְּ האט איהם גַּעֲבָעָר גַּעֲנָגָמִיה גַּעַהְנָמָן גַּעַע שְׁרִיבָעָן וְאַרְטָה, אָן אַיְדָעָר ער האט בי אַיְהָר אַרְוִיסְכָּעָקָמָעָן שְׁוֹוָאָרָע אַיְופָּ וְיִים זַיְן חַתִּימה **אַיסֶּרְץ** זַיְעָנָעָן איהם דַּי אַוְיָנָעָן פָּנוֹס קָאָט שִׁיעָר נַיְן זַיְן אַרְוִיסְכָּעָקָרָאָכָעָן אָן אַיְן פְּשִׁיטָה אַגְּרָנָעָגָנָעָן מִיטָּשָׂוִיָּס. ער פְּלָגָעָט דַּעְרָנָאָךְ זַיְן וְיִשְׁעָן דָּעַם שְׁטָעָרָעָן מִיטָּדָעָם אַרְבָּעָל פָּנוֹס הַעֲמָדָא אַזְעָר פָּן דַּעֲרָע קְאָפָטָעָ אָן סָפָעָן, גַּלְיָיךְ וְיֵי ער וְאָלָט גַּעֲהָקָט הַאֲלָזָן. דַּי טַעַלה אַבְּעָר קָעָן מַעַן אַיְופָּ איהם יָאָ וְאַגְּעָן, אָן אַיְן דָּעַם אַוְיָסְלָעָעָן אַיְ

ער נישט געווען, ווי אנדערע, א שטארקער מהמיר, אין אוט האט כי אורדס נישט געשפֿילט אואַוּוּטִיגַע דָּאַלְעַן. שטעה פֿאָרָעָנט צי דונטען, אָדרָע שטעה אָפְּלוּ נָאָר נִיט, מאָכָט אוּיךְ נִישְׁתָּאָזֵן אָוּסָים, טָעַן ווּעַט זֶיךְ אַנְשְׁטוּיסָעַן, נִישְׁקָשָׂה. אָוּן ווּעַן ער פֿלְעָגָט דָּרְיוֹנָעַן אָמָּלָעַ עֲפָסִים כּוּפָּקָזָן, דָּאַ אָזְן אַיְחָם די פֿעַן דָּקָא בִּיּוּגְעַשְׁתָּאָגָעַן אַיְן די נִוְוְעָן. זַיְ פֿלְעָגָט זֶיךְ טָאָן אִיאָגָן, מאָכָעַן אַצְּוק מִיט אַקְלָעַק אַיְן דָּרְמִיטַּה האָט ער שיין גַּעֲקָעָנָטַּה יְזָאָזָן לְבָל הַדּוּחוֹת. פָּן וַיְיָנָעָ אַלְעַזְבָּעַן שְׁטָעַל אַיְיךְ דָּאַ אַיְן אָרוֹסָים זַיְן "ווַיְהִיאָכָבָ" מִיט וַיְבָעַן גַּרְיוֹעָן אָוּן זַיְן עֲבָרִיְּזַיְּעַזְעַן אַיְן דָּעַר חַגָּה: תָּרָחָ אָבָי, אָבְרָהָם וְאָבָי, נָחָר וְיַעֲבָדָ". וּוּלְבָעָם דָּעַלְפָּוּן וּוּעַט צַיְּיד בעמער גַּעֲפָעָלָעַן, וַיְיָמָס אַיְיךְ נִישְׁתָּט, מִיר אָבָעָר וַיְנָעַן בִּידָעַ גַּלְיָיךְ וּוּתָר גַּעֲפָעָלָעַן.

מיילא דאס האָט אַיְחָר אַיסְּרָסִים לְמוֹדוֹת, אַנְן וּאַסְּמָבָעַלְגָּאנְט וַיְזַיְּהָום, אַיְן נִשְׁתָּט גַּעֲוָעַן מִיט וּאַס זֶיךְ אַיְבְּעַרְצָוּנָהָטָעַן. ער האָט נִשְׁתָּט גַּעֲשָׁתָאָטַּמְטַּפְּן דָּעַר נִילְדָּעָנָעַר פָּאָהָן אַנְהָט אַיְן דָּעַר יוֹגָעָנָד קְיָיָן פְּלָעַזָּאַ, לעַךְ מִיט פְּוֹשָׁטָעַר נִישְׁתָּט גַּעֲנָסָעַן. דָּעַר אַמְתָּה טָאָקִי אִיאָזָן, אָזְן וּוּיְאַיְיךְ בֵּין עַס שְׁפָעָטָעַר דָּעַרְגָּאָגָעַן — ער אַיְן גַּעֲוָעַן אַקְלִיָּן מַעֲנְשָׁעַלְעַן אַוְן דָּרְמִיטַּה האָט ער אַיְם בעמער גַּעֲמָאָט וּוּיְאַנְדָּעָרָעָר מִיט זַיְן תָּוֹרָה אָדָעָר מִיט זַיְן סְחוֹרָה. בִּי דָעַם צְבוּעַתְשָׁעַר גַּבְּרִיָּה אַיְן ער באַמְתָּה טָאָקִי גַּעַעַת זַיְן גַּאֲרָד דִּין נִשְׁמָה, נִאָר עָפִיס — אַיסְּרָס, אַיסְּרָס, נִאָר אַיסְּרָס זַיְן אַיְסָוּן זַיְן נִשְׁמָה, זַיְן פּוֹסָם, זַיְן הַאָנָה, זַיְן אַלְעַזְמָט אַנְגָּאָדָר, אַנְגָּאָדָר מִטְּלָא אַנְגָּאָדָר חַשּׁוּכָּה דָּעַר גַּאֲנָצָעָר פְּלָיְוָלְקָד אַיְן דָּעַר שְׁטָאָדָט.

אַט פָּן דָעַם רְבָּאִיסְּרָן הַאָבָּאַיְיךְ אַסְּסָקְדַּעַן מְזָרְאַיְיסְּנָעַעַתְשָׁעַרְעַן. ער, טָאָקִי נִאָר ער, אַיְזַיְמַיְן אַמְתָּהָעָרָרָפָיָ. ער האָט מִיר גַּעַעַת עַפְּעָנָט דִּי אַוְיָגָעָן; ער האָט מִיר אַיְן דָעַם אַפְּינָגָעָר אַרְיָגָנָעָלָעַנְטָא אַיְן מִיר גַּעֲנָבָעָן צַו פְּאָרְשָׁטָעָהָן זַעְהָרָ פִּיעַלְעַדְעַן, וּאַס גַּעַהָעָן אַיְן דָעַר זַעַלְטָ פְּאָרָ, מִיר פְּאָרְעָנְטְפָּרָטְהָרָבָעָ קְשָׁוֹתָ, דָעַלְקָלְעָרָטָ גְּוֹמוֹתָ, רְעַיְתָ טְעַנְיָשָׁעָן בִּי אַנוּ אַיְן דָעַר פִּיחָרָהָגָגָן; ער האָט מִיר גַּעַשְׁטָעַלְטָ אַוְיָפָאַ צְחִינָעָר, מִיר אַוְיָגָרְבָּעָן, אַוְיָנְשָׁלְפָּעָן אַיְן גַּעַמְאָכָטְפָּן מִיר אַפְּלָיָ. קְרָץ, ער האָט מִיר גַּעֲוָיָעָן אַוְעַגְעָ אַיְן עַנְטָלְעָקָטְדָעַם סָודָ, וְיַי צַו זַעַרְעָן אַקְלִיָּן מַעֲנְשָׁעַלְעַן.

דָּס לִיְיָנָעָן וּוּרְטָהָאַיְיךְ זֶיךְ וְיַדְעָרָ אַיְבְּעַרְגָּאָרְסָעָן. די רְבִּיזָּעָן קִימָט אַרְיָין, הַאלְמָעָנְדָגָי אַיְן רְעָדָעָן, אַנְמָהָוָת זֶיךְ אַשְׁטָעַל גַּלְיָיךְ שְׁקָעָנָעָן דָעַם וּבָ.

— נישט אויסצ'זהאלטען — זאגט זי עפֿים זי אַבִּיסָּעַל בִּיּוֹלִיךְ —
אַ פְּלוּעַ שְׁטוּב, אַחֲן עַיְ-הַרְעַ, אַלְעַ: וְאוֹ אַיְוָ דָּעַרְ רַבְ, זָאגַ
אַיךְ, אַיְזָאנְדַּ פֻּעָּרְנוּמָעַן. עַס הַעַלְפַּט נִישְׁט. צָום רַבְ! וְעוֹרַ אַיְוָ דָּעַן
דָּאָרַטַּ נִישְׁטָאָ? דַּי נַעֲכְתִּינְגַּ צְוּוִי יְודָעַן פָּוּן דָּעַרְ דִּין-הַתּוֹרָה — דָּאָ! דָּעַרְ
בַּעַדְעַר — דָּאָ! פַּעֲרִיכְתַּ אִיהָם שְׂטָאָדַט נִיטַּ, שְׂרִירַתַּ עַרְ, דַּי בָּאָרְ, הַיְצָטַ
עַרְ מַעַהְרַ נִיטַּ, אַיְוָ אַוִּים שְׁבִירַותַּ דָּעַם רַבְ. דַּי קַצְבִּים מִיטַּ אַ נִיעַם לְנָגָן
אָוּן-לְעַבְעַר — אַוִּיךְ דָּאָ! דָּעַרְ מַשְׁולָחַ פָּוּן רַבְ מַאְרַרְ בָּעַלְהָנָם, דָּעַרְ פָּוּן
יַשְׁיבָה, יְעַנְעַרְ פָּוּן דַּי נְשָׁרְפִּים אָוּן דַּי עַנוֹהָ מִיטַּ דַּי דָּרְרַיְ קִינְדָּרְלָעַךְ —
אַלְעַ אלְעַ דָּאָ! עַס הַעַלְפַּט נִישְׁט קִיןְ רַעַד, דָּעַרְ רַבְ אַלְיַיןְ מָה זֹּוּ זֹּוּ
אַרוּכְנָהָן. אַיךְ וְוַילְ מִיקְ אָפְּלוּ זֹּוּ מַעַהְרַ נִישְׁט וּוּיוֹוּן.
דָּעַרְ רַבְ הַיְבַּט זֹּוּ אַוִּיפְּ פָּוּנִים אַרטַּ, בַּעַטְעַנְדִּיגְ דָּעַם עַולְם, מַוחַל זֹּוּ
אַ וְוַיְלַעַ, אַוִּיפְּ אִיהָם וּזְאָרְטָעַן.

— אַ, רַבְ מַעַנְדָּעַלְ! וְאָסָמְ מַאְכַּט אַיְהָרְ גַּוְטָם? — וְעוֹנְדָעַט זֹּוּ זֹּוּ
מִירַ דַּי רַבְיִצְעַן, נַאֲכָרָעַם אַוְ דָּעַרְ רַבְ אַיְזָאנְגְּנָעָנָגָעָן — שְׁוִין אַ לְאָנָּה
נָעַ צִיְּתַ טָאָקִי, רַבְ מַעַנְדָּעַלְ, זָעַנְטַ אַיְהָרְ הַיְ בִּי אָנוּ נִישְׁט גַּעַוְעַן.
הַאָטַ אַיְהָרְ אָנוּ, וְוַיְבַּעַר, עַפְּסַיְגַּטְנָט נִיעַסְפִּים?
— פָּאָרְ וְוַיְבַּעַר סְפִּירִים! — מַהְוָת אַ שְׁמַיְבָּעַל אַיְנְגָעַרְ פָּוּן דַּי
גַּנוֹדִים, וְאָסָמְ מִיטַּ אַ פַּעֲרִיקְרִימְטָעַ עַטְגַּ-זְוִיעַרְ צָרוֹה.

— דַּי מַאֲנְסְּבָּיְלָעַן מִיְּנָעַן, אָוּ נַאֲרַ פָּוּן וְיַעֲרַטְ-וּוְעַגְּעַן בְּעַדְאָרְךְ מַעַן
דוֹרוֹקָעַן סְפִּירִים — רַופְּטַ זֹּוּ זֹּוּ מִיטַּ פַּעֲרְדָּאָטַם דַּי רַבְיִצְעַן — אַלְצְדִּינְגַּ פָּוּן
וְיַעֲרַטְ-וּוְעַגְּעַן. וְוַיְבַּעַר הַאֲבָעַן נַאֲרַ קִיןְ נִשְׁמָה נִישְׁט, זָעַנְטַ נַאֲרַ קִיןְ
מַעַנְשָׁעַן נִישְׁט אָוּן בְּעַדְאָלְפָעַן אַוִּיפְּ דָּעַרְ וּוְלָטַ קִיןְ זָאָקַ נִיטַ אַהֲבָעַן. גַּעַנְ
נוֹגַ פָּאָרְ זֹּוּ אַיְ דָּאָסַ וְאָסָמְ זֹּוּ לְעַבְעַן, וְאָסָמְ זֹּוּ טְרָאָגָעַן, וְאָסָמְ זֹּוּ הַאֲבָעַן
קִינְדָּעַר אָוּן הַאֲדָרְעַוְן זֹּוּ, וְאָסָמְ זֹּוּ קָאָבָעַן וּזְאָרְטָעַס, חִיטָּעַן-אָפְּ דַּי בָּאָגַ
גַּעַן אָוּן וְוַעַרְעַן פַּעֲרָשָׂוָרְגַּטְ.

— גַּעַלְיוֹפְּט אַיְזָאנְדַּ דָּעַרְ אַוִּיפְּרִישְׁטָעַרְ, וְאָסָמְ מַעַן זְעַהַט זֹּוּ גַּעַונְטַ
— עַנְטָפָעַר אַיךְ — נִישְׁקָשָׁה, רַבְיִצְעַן, אַיךְ הַאָפַּנְ אַיְזָאנְ נִישְׁט פָּאָרְ
גַּעַסְעַן. אַיךְ הַאָפַּנְ אַיךְ גַּעַרְאָכְטַ אַ, תְּחִינָתַ אַרְץַ יִשְׂרָאֵלַ, נַאֲרַ אַ שְׁפָאַ
גַּעַלְ-נִישְׁעַ. זְעַהַט אַיְהָרְ, רַבְיִצְעַן קְדוּמַ, אַיְהָרְ בַּעַשְׁלֹדְלִינְטַ אַוְמוֹסְטַ דַּי
פָּאָנְסְפָּאָרְשָׁוִינְעַן, מַעַן הַאָטַ אַיךְ, כְּלַעַפְעַן, אַוִּיךְ אַיְן זְגָעַן. קוּמַטַּ, זְיַתְ
טוֹחַלַ, אַוְן בַּעַטְרָאָכְטַ דַּי תְּחִינָותַ, וְאָסָמְ מַעַן מַאְכַּטַּ פָּאָרְ אַיךְ אַן. וְאָסָמְ
וְיַלְטַ אַיְהָרְ הַאֲבָעַן? מַירַ דָּאָכְטַ זֹּוּ, מַעַן הַאָטַ שְׁוִין גַּעַנְגַּן, אַיְבָעַגְעַנְגַּן
אַיךְ, וְוַיְבַּעַר, אַגְּנָעְמָאָכְטַ... נִישְׁט דָּאָסַ פָּוּן אַיךְ אָוִיסְעַן.

— אַהֲ-אַיִ, רַבְּיַצְעַן! — חַטְפַת זַיְד אָן אַגְנֹד מִיטַּא זַס שְׁמַיְיכַעַן —
לָע — אַיְהָר וַיְלָט, כְּלַעַבְעָן, מַכְעָן אַמְרוֹד אַונְטָעָר דַּי וַיְבָעָר! הַעַ
רְעַדְנוֹג אַיִד, וַעֲלָעַן דַּאֲךְ אַונְזָעָר וַיְבָעָר פַּעֲרָוִיסְעַן דַּי נָעַ, אַנְחַיְבָעַן
פַּאֲדָרָעַן עַפְים נָאָר נְיַע וַאֲכָעַן אָן אַנוֹ נָאָךְ חַלְילָה וַעֲלָעַן נְטַזְן! נָאָל
אַיִד פְּרָעָן אַיִד, רַבְּיַצְעַן, אָו סְאיַן שְׂוִין יָא גַּעֲקָומָעַן צַו רָע, זַאנְטָה
וְשֻׁעַ, זַאֲלָט אַיְהָר מִיר גַּעַוְנָד זַוְן, פָּאָר וּוְאָס-וְשֻׁעַ הַאֲטָם פָּאָרט שְׁלָתָה
הַמֶּלֶךְ אַונְגַּעַשְׁרִיבָעַן, אָו אַפְּילָו אַונְטָעָר טְוַיְוָעָט וַיְבָעָר הַאֲטָם עַר נְטַזְן!
פָּוּנָעַן אַיְיָנָעַ אַרְעָכְטָע?

— טָאָקִי דַּרְיַבְעָר הַאֲטָם עַר נְשָׁתָן גַּעַפְוָנָעַן — אַיִו דַּי רַבְּיַצְעַן אַרְיוֹסָה
מִיט אַתְּרוֹז — וַיְיַל עַר הַאֲטָם גַּעַהְאָט, מְחַלָּה, טְוַיְוָעָט וַיְבָעָר. מַאנְסָה-
בְּלִיעָן, וּוְאָס וּכְעָן צַו הַאֲכָעַן אַסְטָקָה, קַעַנְעַן טָאָקִי אַיְיָנָעַ אַרְעָכְטָע
אַיִד נְשָׁתָן הַאֲבָעַן. זַאנְטָה מִיר, זַאֲלָט אַיִף וַיְיַר שְׁטָעַלְעָה בְּעַסְטָעָה
גַּעַוְנָעַן, מַאנְסְבִּילָעַן? ...

— נָאָר פָּאָר וּוְאָס אַפְּבָעָר — הַאֲטָם נָאָךְ אַיְיָנָעַ זַי אַונְגַּרְוָפָעַן —
שְׁטָעָהָת אַיִן אַונְזָעָר סְפָרִים, אָו דַּי נְגַנְצָעַ חַכְמָה פָּוֹן אַשָּׁה בְּעַשְׁטָעָהָת
אַיְנְגַּנְצָעַן נָאָר אַיִן דָּעַם שְׁפִינְדָּעַל?

— סְאיַן דַּרְיַבְעָר — עַנְטָפְעָרָת דַּי רַבְּיַצְעַן — וַיְיַל דַּאֲם הַאֲטָם
אַונְגַּעַשְׁרִיבָעַן אַמְאַנְסְבִּילָן. אַוְיָא זַעַט אַיְהָר דַּי חַכְמִים, אָו אַיְהָר, מַאנְסָה-
בְּלִיעָן, גַּעַוְוַיְלְטִינְגָט אָן הַאֲלָט דַּי וַיְבָעָר נְעַבְעָן אַיִן צַיְעָרָעָה העַנְד! זַעַר-
שְׁטָאָרָקָעָר בְּלִיְבָט הַמִּודָּר דַּעַר קְלוֹנוּר, דַּעַר גַּעַרְעָכְטָעָר, וּוּ זַאנְטָה מַעַן
עַפְים: דַּעַר מְלָאָךְ-הַמּוֹת שְׁעַכְתָּאָן בְּלִיְבָט גַּעַרְעָכְטָעָר. נָאָר וַעֲרַטְלָעָן אַיִן
דַּעַר זַיְתָן. אַיִד פְּרָעָן אַיִד נְשָׁתָן מַעַהָר, וּוּ קַעַנְטָאַיְהָר אַנוֹן אַבְ' פְּמָקָעַנְעָן.
אוּלְכָם, וּוְאָס מִיר וַיְיַסְעָן אָוֹן וּוְאָס מִיר זַעַהָעָן מִיט אַונְזָעָר אַונְגָעַן, אָו
סְאיַן נְשָׁתָן אַזְוֹוִי! וַעֲנָגָן וַיְיַבְעָר נְכִיאָות אַיִ חַכְמָה זַעַנְעָן בַּיִ אַנוֹן זַוְרָעָן
גַּעַוְנָעַן אַמְּלָא אַיִן דַּי אַלְטָעָ צִיְעָטָן, אַזְוֹן וַעֲנָגָן וַיְיַבְעָר חַבְמוֹת, בְּרוֹיוֹת.
זַעַנְעָן דַּאֲ בַּי אַנוֹן אַזְוֹן הַיְנְטָגָעָ צִיְעָטָן, וּוְאָס שְׁטָהַעָהָן אַסְטָקָה פָּוֹן
אַנְדָּרָעָ מַאנְסְבִּילָעַן? מִיר דַּאֲכָט זַי, אָו טָאָקִי דַּאֲ, בַּי אַנוֹן, אַיִן דַּעַר
שְׁטָאָרָט, קַעַן מַעַן אַוְיַפְצָעַהָלָעָן פִּיעָל וַיְבָעָר, וּוְאָס נָאָר וַיְיַעַר בְּרוֹיהַשְׁקִיעָת
אַזְוֹן חַכְמָה אַלְיוֹן הַאֲכָעַן דַּי מַאְנָעָן צַוְּפָעָרְדָאַקָּעָן אַלְגְּזִינְגָג, וַיְיַעַר בְּבוֹד אַזְוֹן
זַיְעָר עַשְׂרוֹת. וַעֲנָגָן נְשָׁתָן דַּי וַיְבָעָר וַיְעַרְעָ, וַאֲלָט פָּוֹן וּוּ גַּאֲרָנִישָׁתָן גַּעַנְיָה
וְאַרְעָן. פַּוְנְדָעַסְטּוֹגְעָן וְאַל אוּסְקָוְמָעָן אַמְּלָא עַפְים בַּיִ אַשְׁמַאָדָט=זַעַק. אַיִ
דַּעַר בַּי עַפְים אַיִן אַנְדָּרָעָן וַיְכִתְבִּינָעָן עַנְיָן, וַיְיַסְטָמָעָן נְשָׁתָן מַעַהָר וּוּ
דַּי דַּאֲזִיגָעָ בְּעַלְיַהְבָתִים, וּוְאָס טְוַיְגָעָן נְשָׁתָן, מְחַלָּה, אַקְאָזָעָן עַק צַוְּ

איינדען. וויבער זענען פארדעכענט ווי גאנרנוישט, די דעה האבען נאָז בעלי-הבותים. אַלְעַז בעלי-הבותים, אויף אַסְיָוָת — בעלי-הבותים, אַין שׂוֹלֵה בעלי-הבותים, אַפְּיוֹלוֹ אַין מְרַחֵץ אַרְיִין, רופט מען אויך נאָר בעלי-הבותים — בעלי-הבותים אַין באָד אַרְיִין! ...

— עפִים זענט אַיְהָר מִיר הַיִנְטָה, רבִ'צָּעַן, זעהָר אַוְיפְּגַעֲבָרָאַכְט — דָּאַט דָּעַר נְגִיד ווַיְתַעַר זַיְקָן אַגְּנָעָרְפָּעָן — עפִים רַעַד אַיְהָר מִיט פָּעָרִיָּה, סָאוּז אַיְקָן, אַ פְּנִים, עפִים נְשִׁטָּמָן גַּוְתָּאַיְפָּז הַאֲרַצָּעָן אַון אַיְהָר לְאַזְטָאָז אַוְתָאָז אַיְעָר בָּעַם צַו די מאָנְסְבִּילָעָן, נְעַפְּקָן!

— זַעַם זַאֲל אַיךְ טָאָן? — ענטפְּעָרְטָה די רבִ'צָּעַן מִיט אַזְפִּין טַיעַפְּן פָּנוּנָם הַאֲרַצָּעָן — אָז זען עַם קְוַמְתָּה צַו רַעַד פָּנוּ אָנוּ, ווַיְבָעָר, אַון אַיךְ בַּעַטְרָאַכְט אָנוּנָר פִּינְסְטַעַרָע, בִּיטְמָעָרָע לְאַגָּע, קָאַכְט זַיְקָן טַאָקִי אַין מִיר אַיְבָּעָר דַּקָּס בְּלֹת.

— נְאָט, רבִ'צָּעַן! — חָאַט אַיךְ מִיךְ אַונְטָעָר אַון נִיב דָעַר רבִ'צָּעַן אַ תְּחִנָּה, ווּלְכָע אַיךְ הָאָבָּא אַרוּסְטַעְרָטָאַפְּט פָּנוּנָם פָּעַקְעָל — אַיךְ ווַיִּסְמְחָה, אַז תְּחִנָּה אַיז פָּאָר אַיְקָן גַּוְתָּ, פָּאָר אַיְקָן, אַיז טַאָקִי, בְּלַעַפְּעָן, גַּוְתָּ די תְּחִנָּה ...

— אַזְטָאָז, רַבְּ מַעְנְדָּלְעִי! האַט די רבִ'צָּעַן זַיְקָן אַגְּנָעָרְפָּעָן צַיְּהָן צַאָקְלָעָנוּיָּה מִיטָּן קָאָט — פָּאָר אָנוּ, בִּידְנָעָן ווַיְבָעָר, אַיז טַאָקִי נָאָר גַּוְתָּהָןָה, אַיז אַיְנָגָעָן רַפְּאָה צַו הַעֲרָצָעָר פָּלָט מִיטָּמָה, מִיטָּוָאָנוּ דָעָן; אַיְזָן-אַיְנָגָעָן מִיטָּעָל אַוְיסְצָוְיָהָנָעָן זַיְקָן חָאַטָּש אַמְּלָא אַון אַוְיסְצָוְיָהָן דָאָס שָׂוָעָר בִּיטְמָעָר גַּעַמְתָּה אַין הַיִּסְעָד וְאַרְטָמָע קְוָאָלָעָן טַרְהָהָעָן ... סָאוּז נָאָר אַ ווּהָתָגָן, אַ צְוָעָצְעָנִישָׁ, ווַיִּזְמְנָעָן מַאָנְסְבִּילָעָן, ווַאֲסָמְךָ פָּאַרְשָׁטָהָעָן גַּוְתָּ אַון ווּילָעָן נָאָר גַּוְתָּמָט פָּאַרְשָׁטָהָעָן אָנוּנָר הַאֲרָזָן, ווַיִּזְמְנָעָן שְׁפָאַטָּעָן פָּנוּ די ווַיְבָעָרְשָׁע תְּחִנָּה אַן פָּעַרְנִינָעָן אַנוּ נִישָׁס אַיז די דָאָזָעָן אַיְנָגָעָן רַפְּאָה. ווַיִּזְמְנָעָן אַמְּלָא אַין דָעַר ווַיְבָעָרְשָׁע שְׂוֹהָל, אַ שְׁבַת אַדְעָר אַ יּוֹם-טוֹב, אַון צְוָהָעָן דָאָרָט ווַיִּזְמְנָעָן אַסְטָקָן אַוְמְגָלִיקְלִיבָּעָן ווַיִּזְמְנָעָן בָּרָע, ווַאֲסָמְךָ הַאֲבָעָן זַיְקָן קִוְּמָט אַרוּסְטַעְרָטָעָן פָּנוּ דָעַר הַיִּם: די מִיט אַ פְּנִים-סְפָרָעָד דָּאָלָעָן פָּנוּ אַיְהָר מָאָן, יְעַנְעָן אַ ווִסְטָעָן עֲנוּנָה, אַיְנָעָן מִיט אַ שְׁוֹעָר טַרְאָגָעָן, די אַנְדָעָרָע מִיט אַ פְּעַרְבִּיטְמָעָר גַּעַמְתָּה פָּנוּ אַיְהָרָס אַ זְוִיגָעָן-דִּינָם, קְרָאָנָק קִינְדָּר, ווַאֲסָמְךָ לְאַזְטָה זַיְקָן דָעַרְתִּי נִשְׁתָּאַלְקָעָן אַון פָּעָרָה-מַאְטָמָרָט ווַיִּזְמְנָעָן, די מִיט גַּעַשְׁוֹאָלָעָן, אַפְּגַעְבְּרִיהָתָעָן הַעֲנָר פָּנוּנָם שְׁמַעְדָּעָן בִּים אַזְיָבָעָן אַון יְעַנְעָן מִיט אַ פְּעֻרְוָאָרָגָט, אַוְיסְגַּעְבְּלִיְיכָט פָּנוּנָם פָּנוּ

דער שעערער פאנטשענע, פונט שטעהנידגען געהן אין ייך,— ווי די דאס—
אונע אלע פעראמערטע דערשלגאנגען נועבעך שטעהן ארום דער ווי—
גערין דראט, יאמערין, קלאנגען מיט אויפגעהייבגען אויגען צום בארט—
הארצדיינען, געטריען פאטער אין הימעל, בעוואשען זיך מיט טרעערען
אין ווינען פון זיך ארוים די נשמה — וווען זי, די מאנסבלען ואלען עס
צערטאכטען און צויען מיט זיירען אוינגען אוינגען, ואלט, בלעבן,
זי זיך נישט געפענט דאס טויל צו שפערטען פון די ווייבערשׂת חווונות...
אָ דאנק איז, רב מענדעל! וואָס איהָר האָט אין מיר נישט פֿאַרְעָפּעָן,
אָיך וועל אָיך באָלָד אַרְיִינְשִׁיקָעָן פֿאָר דער תְּחִנָּה — אָזֶוּ האָט ד'
רביצען אָזֶג געטָאָן צום סוף, ווענדענדיג זיך צו מיר, און אָי
שטיילערהיט אַרְיוֹסְגָּעָנָגָנָגָן

אלע מענשען אין דעם שטיבעל זונען נעלְבָּעָן שטיל, ווי דאס
לשון האָט זי אַבְּגָעָטְמָעָן. די רבְּיִצְּעָן מיט אַיהָרָע דער האָט אוֹיףְּ מֵיר
אנגָנוֹוָאָרְפָּעָן עפִים אַמרָה שְׁחוֹרָה. אָיך בֵּין מֵיר גַּעֲוָסָעָן אָוּמְעָגָן אָין אָ
וַיְוַיְקָעָל אָין צוֹקִיָּת דער רבְּיִצְּעָן אַיְמָלְכָם וּאָרָט. אַיהָרָע וּוּרְטָעָר זונען
גַּעֲוָעָן אַנְגָּעוֹזָאָפָּט זי וּשְׁוֹאָם מֵיט שְׁאָרְפָּעָן, בִּיטְעָרָע גַּעֲפִילָהָלָעָן. האָבעָן
טִין גַּעֲשְׁטָאָכָעָן, גַּעֲזִיפְּט אָין אַנְגָּעוֹזָאָפָּט בַּיַּם האָרָץ, וְאָס מַעְדָּר אָיך
הָאָבָּב זי צְקוּיָּת. מֵיר אָיך דַעְנְטָאָל גַּעֲוָעָן צוֹ מַטְהָה עַפִּים נְלִיכָּז זי
טִין וּאָלָט פֿאָר מִינְעָן אוֹגָעָן גַּעֲפָאָלְמָעָט אַלְעָבְּדָרְגָּעָן מַעְנָשָׂעָן, גַּעֲשָׂנִיָּה
גַּעֲנִימָעָן דָּס וּאָרָטָע, נְאָך צְאָלְעָנְדִיָּגָעָן האָרָץ, עַס גַּעֲפָעָנָט, גַּעֲשָׂנִיָּה
טִין אַרְיִינְשִׁיקָעָן אָין וְעַהְן צְלָזְדָּגָן, וְאָס דַאָרָט אַנוֹוּנָיָי גַּעֲהָטָפָּאָר.
אָיך בֵּין זיך מַוְרָה, דָאס עַרְשָׁבָע מָאָל אָין טִין לְעַבְּדָרְגָּעָן אָין מַר אוֹיסְגָּעָן
קְוָמָעָן, עַרְנָסָט צוֹ בַּעֲשָׁרָאָכָעָן די שְׁפָלָעָזָגָעָן פָּוֹן די וּוּבָעָר, צוֹ פֿאָרָז
שְׁטָהָעָן וּוּרָר האָרָץ, אָין צוֹ האָבָעָן אוֹיףְּ זי רַחֲמָנוֹת. עַפִּים נְאָר טָאָקָי
צְזָוִי, רַעֲכָעָן אָיך, טָוֹזָן צְזָוָהָלָעָן אַגְּוִי, אַגְּוָטָעָר גַּעֲלָרְעָנְטָרְגָּעָן
אוֹ ער הוֹיְבָט אָין צוֹ בַּעֲטוֹרָאָכָעָן די לאָגָעָן פָּוֹן יְוָדָעָן, צוֹ שְׁעָצָעָן וּוּרָר
וּוּרָתָה אָין זי צוֹ בַּעֲרוּזָעָן פֿאָר די צְרוֹתָה, וְאָס זי, שְׁלָאָפְּנָקָעָן, שְׁטָמָעָן
הָעָנָאָוִים פָּוֹן די אָוְטוֹתָהָהָעָלָם — די שְׁטָאָלְקָעָן בְּעֵלִיָּהָבָתִים וּוּרָר... .

דער עַולְמָן אָין שְׁטִיבָעָל הַוִּכְבָּט זיך אָן צוֹ רַיְהָרָעָן אָין אָיך שְׁלָאָגָן
טִין אָרוֹים פָּוֹן די גַּעֲדָאָגָעָן.

— וְאָס צְפָצָט אַיהָר אָוְוי, רבְּ חָנָא? — האָט אָין גַּנְיָד זיך אַנְגָּעָן
לְוָטָע אָין צְלִינָן אָיך עַפִּים וּוּי אַקְרָעָבָץ גַּעֲטָאָן.

— עט, רב בעריש — האט רב חנא געמאכט מיט א קנייטשעל —
איך וויס, ב'לעבען, נישט, וואס יצחק=אברהם וויל האבען מיט זיין
מעשה. עפֿים קומט דא פֿאָר אַזְוֹלְבָּעַ וְעוֹרְמָעַר, וואס פָּאָסָעַן פְּלַל נישט
פֿאָר אַיהֲם. וואס זאנט אַיהֲר, רב בעריש, צו דַי שְׁטַעְכּוּעוּרְטָלְעַן? אַיהֲר
זענט אַמְבֵּין, וואוּהַן זַי דַעְלָאָנְגָּנְעַן? ווער וויסט בי זאנען דאָס לַיְעַנְעַן
וועט נאָך גַּעֲדוּעָן. איך האָב הײַנט אַסְׂוֹר נישט קִין צִיַּת. איך זַי דָאַ
זַי אַוְיף שְׁפִילְקָעַם.

— איך זַי אַיך, ב'לעבען, זַי אַוְיף שְׁפִילְקָעַם — האט רב בעריש
געענטפֿערט — אויב איך בין אַמְבֵּין, רב חנא! ... פֿעַ, פֿעַ! איך וואלט
מיַן אַוְוִינַס פָּוּן יִצְחָק אַבְרָהָם? קִינְמָלַן נִשְׁתַּמְעַטְּנָן עַר אַיִן, דַּאֲכַט
זַי, נִשְׁתַּמְעַטְּנָן קִין נַאֲרִישָׁר מַעֲנַש אָזְנַפְּרַשְׁתָּאָנְגָּנְעַן אַנְעַמְּקָה ... אַפְּשָׁר
ווּאָלַט אַסְּבָּרָה גַּעֲוָעַן, מִיר זַאָלָעַן אַיִּצְתָּאָקִי אַזְוּקְגָּהָן. מִיר זַעַנְעַן
דאַך בְּעַשְׁעַפְּטִינְגְּטָעַן מַעֲנַשָּׁן. אַט, ב'לעבען, פָּאָלָגַט מִיד, לְאָמֵר
אוּקְגָּהָן.

— חִילִּה, חִילִּה! — האבען זַי עַטְלִיבָּעַ נְגִידִים אַנְגְּרוּפָעַן —
עם וועט אויסוועhn, אוּמִיר האבען זַי גַּעֲפָנוּן גַּעֲמָרָאָפָעַן. אַדְרָבָה,
דוֹקָאַ וַיְצַעַן אוּסְּהָעָרָעָן בַּי אַיִן סֻפָּה אַרְיָין. דָאָס בְּעַסְטָע אַיִן זַי נִשְׁתַּמְעַטְּנָן
וַיְסַעְנִידָגַט מַאֲכָעַן.

רב חנא האט וויאטער אַזְפִּיצָן גַּעֲטָאָן אָזְנַפְּרַשְׁתָּאָנְגָּנְעַן
דַּעַר האנד זַי אַנְגְּעַנְמָעַן בַּי דַּעַר נָאָז אָזְנַפְּרַשְׁתָּאָנְגָּנְעַן
זַי אַיְנָעַר, וואס אַיִן שְׁמָצָאָר בְּרוֹגָן.

— אָ, גַּוט מַאֲרָגָעַן, גַּוט מַאֲרָגָעַן! — זאנט רב פִּיבּוֹש אַרְיָינְקוֹ
מענידיג אַיִן שְׁמִיבָּעַל וְעוֹהָר פְּרַעְהָלָק, בְּגַלְפַּנִּי, אָזְנַפְּרַשְׁתָּאָנְגָּנְעַן
אַיהֲם, זַי בַּי אַיִּינָעַם, וואס אַיִן אַבְּיָסָעַל פְּאַרְלָעַקְט — איך בַּי בַּי אַיִּצְתָּאָקִי
טוֹרוֹד גַּעֲוָעַן אָזְנַפְּרַשְׁתָּאָנְגָּנְעַן מִיר אַזְוּקְגָּהָן. וואס אַיִן דַי
מעשה? — האט עַד גַּעֲמָכָט אַקְוָק גַּעֲבָעַנְדִּיג אַוְיףְּ דַי נְגִידִים — וואס
זַיְצַט אַיהֲר עַפְּים אַזְוִי אַוְמָעָטָן?

וואס אַיִן דַי מעשה, רב פִּיבּוֹש, וואס אַיהֲר זענט אַזְוִי פְּרַעָה
לִיך? — פְּרַעָהָן אַיהֲם דַי נְגִידִים. פְּלוֹמְרַשְׁטָט פְּאַרְשְׁטָהָעָהָן זַי נִימַּת, וואס
איַן דַי מעשה, אוּער האט איַן חַבְרָה-קְרִישָׁא גַּעֲחָצָפְּט אַלְעָק.

— מען האט שְׁוִין, אַפְּנִים, דַעְרוֹוִיל אַבְּגָעַלְיִיעַנְטָאָזְהָן מִיר — זאנט

דף קלִינְגָּה טעַנְשָׁלָךְ.

רב פיבוש — א שאר, ב' לעבען, וואס איך האב נישט געהרט. עם האט געמוות זיין זעהר שען.
— איז אַהֲרֹן זֶלֶט אַיִדָּה האבען — ברומט רב בעריש שטיל אונטער דער נאָן.

ニיש'קה, רב פיבוש, ס' אוֹ פָּאֵר אַיִּזְ, מִין אַיךְ, נַאֲךְ אוֹזְךְ גַּעַן
מָגְ אַיְבָּרְגָּעְבָּלְבָּעַן — טְרוּיסְטָ אַיְהָם מִיטָּ אַ בְּיטָעָר שְׂמִיכְבָּעָלָעָ אַיְנָעָרָפָן
די גַּנוּדִים, וואָסְ מִיטָּ אַ פָּרְקְרִימְטָע, עַסְגָּנוּיְעָרָעָ צָוָה.

— אַ גַּוט מְאַרְגָּעַן, רַבְּיַי — זָאנְטָ רב פיבוש יְוָם-טֻובְּדִין צָוָם
רב, וואָסְ אַיזְ צְנוּעָקְוָמָעָן צָוָם טִיש — זְוִית מַירְ מַוחְלָ, רַבְּיַי, וואָסְ אַיךְ
הָאָבָּ מִידְ פָּאַרְשְׁפָעְתִּינְגָּט. בֵּין אַצְיַינְדָּ בֵּין אַיךְ פָּעַרְטָרְאַגְּעָן גַּעַוָּן אַלְץ וְעוֹזָן
גַּעַן יִצְחָק אַבְּרָהָםְזָן. חַבְּרָה הָאָטָר עַרְשָׁת לְמֹלֵזְ זְיַק אַוְיְמָגְנְלִיכְטָ וְעוֹגָן
דָּעַם קְבָּרָה-גַּעַלְדָּ. בִּידְעָ צְדִירִים האבען אַכְּפָוָעָל וְזָקְיָהָנְגָּשְׁפָאָרָט, פָּעָרָעָ
עַקְשָׁנְטָ. חַבְּרָה אַיזְ אַבְּעָרָ גַּעַוָּן גַּעַרְעָכָט אַזְנָאָקָי אַוְיְמָגְנְעָפִידָהָט.
פָּוָן וְעוֹמָעָן דָּעַן זָאלְ חַבְּרָה אַפְּלָעָקָעָן אַ בִּינְדָּעָל, אַזְנָשְׁטָ פָּוָן אַזְאָ פָּעָזָ
טָעָן בְּרָ-טָנִין? — אַ שָּׁאָר, בְּלָעַבְּעָן, רַבְּיַי, וואָסְ אַיִדָּה האָט דָּעַרְוָיְלָ גַּעַן
לְיעַנְתָּ אַזְנָאָקָי הָאָבָּ נִישְׁטָ גַּעַהְעָרָט. אַ-וּאָ, אַ-וּאָ! אַזְאָ מַעְשָׁה, בְּלָעָזָן,
בָּעָן, מַעְןָ מַעְןָ הָעָרָעָן — מַתְוקָ מַדְבָּשָׁ! פְּשָׁוֹת מַחְיהָ גַּעַוָּן הָאָבָּ אַיךְ מִידְ
נַעַכְתָּעָן הַוְיָנְדִּיגָּן זַיְפָּן אַיְעָרָ פְּשָׁרְזָן מַוְלָּ. דָּעַרְ סָופָ מַזְןָ זַיְןָ נַאֲרָ אַנְזָקָ
שְׁיקָ. אַ שָּׁאָר, בְּלָעַבְּעָן, אַבְּוּסָעָלָ פְּעַרְשָׁפְעַטְוָגָט, אַ-וּאָ.

— אַודְאי, רב פיבוש — רַופְטָ זְיַק אַן דָּעַרְ רַבְּ, זַעַצְעַנְדִּיגָּן זְיַק אַוְיָפָן
זְיַן שְׁטָילָ — אַודְאי האבען מַירְ דָּעַרְוָיְלָ אַזְנָ אַיךְ הַיְבָשָׁ אַפְּגָנְעָלְיָעָנטָ,
נַאֲרָ נִישְׁקָה, סְאַיזְ נַאֲךְ גַּעַבְּלִיבָעָן שְׂוִירִים. אַט וְעַל אַיךְ טַקְ מַזְקִי
נַעַתְמָעָ לְיַעַנְעָ בֵּין אַין דָּעַם סָופָ אַרְיִיגָּוּ.

דרער רב האט נישט געמאכט לאנג קיין שירחות און אַנְגָּנָהוֹבָן מײַז
טער לִיעָנָן אָזֶוּ:

במבע איז איסר געוין אַ פֿערְבִּיסְעָנָר, זעהר אַ בעהאלטעןער
מענטש, מען האט בי איהם קיינמַאָל נישט געענט וויסען דאס מינדעס-
מע, וואָס ער דענקט און ווי מען האט מיט איהם. וואָס ער האט גע-
מיינט, האט ער נישט גערענדט, און וואָס ער האט גערעדט, האט ער
ニישט געמיינט. אַפְּילָז דאס וויב זיינס האט בי איהם נארניישט געוואסט,
ער האט פֿון אַיְהָר און פֿן זיינע קינדער זיך געהאלטען תמוד ווית. אלע
אין שטוב האבען פֿאָר איהם געהאלטען דורך-אָרֶץ — ער האט נישט גערעדט,
ニישט גע'טענהט קיין סְקָר און קוּם האט ער עפִים אַרְיוֹמְגַעֲרָדָט אַ וּאָרטָם,
האט עם געמווט-בעשאפען וויערען, טאָקי נְגַדֵּן דער הייסער רגע. זיינ
פֿנים איז שטענדייג, אין אלע צייטען און אין אלע אַומְשָׁטָעָנָדָען, געווען
אלע איזנס: הַמִּיד עַרְעָנָסְט אָזֶן ווי עפִים פֿערְטְּרָאָכְט. קיין חוֹךְ גַּעַלְעָבָּ
טער האט מען פֿון איהם קיינמַאָל נישט געהערט. וועלטען נאָר
פלענרט ער מיט אַ פֿערְמָאָכְט מוֹילָן עפִים אַ שְׂמִיכְבָּעֵל, נאָר דאס וויערע
שְׂמִיכְבָּעֵל איז אַבער געווען נישט מעהָר ווי אַ צְיוֹתָה אָזֶן זוּט פֿון דֵי
דִּונָּע לִיפָּעָן, דער אַובְּרִינְגָּר מַיְלָן פֿנים האט דערפּוֹן אַפְּילָז נישט געהאלטען
קײַן רְמוֹ דְּרְמְזָאָ, איז גַּעַלְבִּיבָּעָן צְיוֹן קָאָלָט, דֵי אַוְינָן גַּלְעוֹרָנָע, איז
טַיְיָהָעָר,

אַ גווען ברודער אַבער האט איסר געהאלטען, אין וועלבען ער האט
זעקלעפעט מיט ליַיב און לעבען. מיט איהם איז ער שיין געווען בערעד-
דְּעֻוְרִינְג, זיך נישט פֿאָרְשְׁטָעָלָט אוֹפְּ קײַן דָּאָר. מיט איהם האט ער
לְעַבְּגַעַלְעָד צְיוֹ פֿערְבִּיְנְגָּעָן אַפְּטָדְיַה צְיִיטָה בַּיִּ אַ גַּלְעָוָל ווַיִּן, אָזֶן אַרְיָה-
צּוֹלָאָעָן זיך איז אַ שְׁמָעוּם. מיט איהם איז איסר עפִים ווי אַיבְּרָעָנָפִים
שְׁעָן גַּעַוְאָרָעָן אָזֶן גַּעַוְעָן נאָר נִיט דער אַיסָּר. פֿאָר איהם איז גַּעַוְעָן

אין הארץ אפען אויף ביריע טויערין און ער, דער גוטער ברודער זונעה,
האט אהין געקענט אלע צויט פראנק און פרי אוריינגען, איבערליינען
דארט און וויסען איסרים אלע סודות. ווער שמועט, או איסר או נאך
געווין א Каָפֶט פֿאָרְלַעֲקַט, דענסטמֿאלּ פֿלְעַנְטּ ער שוין נאָר אַזְעַקְנָעַםְעַן
די האנד פֿוֹנִיםּ האָרְצְעַן אָן וּאָסּ אַוְיַףּ דָּעַר לְוָגָן דָּאָם אַוְיַףּ דָּעַר צוֹנָה.
ער פֿלְעַנְטּ גַּעוּהַנְטְּלִיךְ מִיטּ זַיְן גַּטוּטּ בְּרוּדָעַר זַיְךְ פֿערְקְלִיְיכְּבָעַן זַיְךְ
אין צימער, נאנץ אַבְּגַעַוּנְדְּרָעַט, אַוְיַקְשְׁמוּעַסְעַן אָן אַוְיסְרָעַדְעַן זַיְךְ פֿרְיַיְךְ
דָּאָם הארץ. פֿאָר מִיר אַפְּבָעַר אוֹזְעַס קִיְּזַן סַדְעַת גַּעוּן. אַיְךְ הַאָבָבָעַן
שוין לאָגָן בעקומַען די נַטְּפָרָה, אוֹ שַׁמְעַטְעַן אַונְטָעַר דָּעַר טָרָה אָן זַיְךְ צַוְּאַה
הערען צוֹ דָעַם, וּאָסּ מַעַן רַעַדְתָּ.

אַיְךְ ווֹיל דָא אַיְיךְ אַיְבְּגָעַבְעַן אַמְּבָצָת פֿוֹן אַיסְרָסּ שְׁמִיעַמְעַן מִיטּ
זַיְן גַּטוּטּ בְּרוּדָעַהְךְ, צַוְּוֹלְכְּעַן אַיְךְ הַאָבָבָעַן מִיטּ אַונְטָעַרְגָּהָעַטְרָתּ, וּאָסּ דָאָם
וּוְעַט אַיְיךְ אַבְּיַסְעַל חַאְטְשָׁן דְּרַעְקְלַעְרָעַן אַיסְרָסּ נַאֲגָג, אַיסְרָסּ שְׂתָה אַיְן דָעַם
לְעַבְעַן אָן אַיסְרָסּ בְּלוֹק אַוְיַףּ דָעַר וּוּלְטָה, אַיְן וּוּלְכְּבָעַן אַיְךְ הַאָבָבָעַן
וּוְנְבָעַטָּסּ מִיטּ נַעַחְאַלְטָעַן.

— הַעַר נַאֲר אָוִסּ, גַּטוּטּ בְּרוּדָעַר! — הַאט אַיסְרָסּ וּוּאַרְגָּנָעַר זַיְךְ
אַגְּנָעַרְפָּעַן אַיְנָמָאָלּ, אָוּ ער אוֹזְעַטְעַן מִיטּ זַיְן גַּטוּטּ בְּרוּדָעַר עַפְסִים
פֿרְהַלְּדָן, אַבְּיַסְעַל פֿערְקְנָאָקְטּ, אָן מִיטּ אַיהם זַיְךְ אַנְיַדְרָעַגְוָעַצְטָה בְּיַיְךְ
זַיְךְ אַיְן דָעַם בְּעַוּנוּנְדָעַרְעַן צִימָעָרָה. הַעַר נַאֲרָה, דָוּ, טְפַשְּׁ אַיְנָגָעָר! אַיְךְ זַיְךְ
דָּירָה, אָוּ אַזְאָרְטִיְעָרָה, אַזְאָגְטָה פֿאָלָקָה, זַיְךְ יְוָדָעָן זַעֲנָעָן, אַיְוַיְךְ דָעַר
גַּאנְצָעָר וּוּלְטָה נַשְׁטָאָה. טָאָקִי זַעֲהָר אַגְּטָה פֿאָלָקָה, אַגְּלָרָעָנָסּ, בְּנָאָמְנוּנָסּ
מַעַן קָעָן פֿוֹן וַיְהַאֲבָעַן — אַגְּרָאַשָּׁעָן...

— זַאֲגָנְגָעָר אַיסְרָה, אַגְּרָאַשָּׁעָן, סְאַיְזָה נַאֲרָה אַזְעַלְכְּבָעַן נַאֲשָׁאָה
וְאַנְיָסּ וַיְיְוָדָעָן אַוְיַףּ דָעַר גַּאנְצָעָר וּוּלְטָה נַאֲרָה נַשְׁטָאָה!

— נַעַרְעַטָּסּ, גַּטוּטּ בְּרוּדָעַר! וּאָסּ אַמְתָה אוֹזְעַטְעַטְהָאָתָה. סְאַיְזָה
נַאֲרָה אַזְאָרְטִיְעָרָה, אַזְאָגְטָה, אַזְאָנוּצְלִיךְ, אַזְאָגְלָרָעָן, אַזְאָגְרָאַשָּׁעָן בְּפֿאָלָקָה
וְאַזְאָנוּנְעַרְעַ אַתְּהָה-בְּחַרְתְּנִיקָעָם, נַאֲרָה נַשְׁטָאָה, נַשְׁטָאָה, נַשְׁטָאָה!

— וּאָסּ הַאָסְטָטְ-דוּ עַפְסִים אַזְוַיְיךְ זַיְךְ צְוָרָעַטָּה, אַיסְרָה, אַיְן דִי שְׁבָחִים
פֿוֹן פֿנְסָה-יְשָׂרָאֵל? גַּעַנְגָּרְעַטָּה! נַאֲרָה דְּרַעְצְנָהָלָה נַאֲרָה בְּעַסְעַרְעָה, מִיטּ וּאָסּ
הַאטָה זַיְךְ אַוְיכְנָעַלְקָעָן דָעַר כְּפָרָה פֿוֹן דָעַר הַוְּתִינְגָּרָה אַסְפָּהָה?

— וּאָסּ פֿאָר אַיְזָה אַסְפָּהָה?! וּאָסּ פֿלוּיוֹדְרָעַסְטְ-דוּ מִיר עַפְסִים, נַיְךְ
טָעַר בְּרוּדָעַר!

— רעד רפורים, אוֹשׁוּ וואָסֶם הייסט, דוֹ האָסֶט פֿאַרגֿעַסֶּעָן דְּזִי
אסִיפָּה, היינטינע אַסִּיפָּה מִפְּחָד דָּעַם פְּלִישָׁה ? אַוְיכְטִינְגַּע זָאַךְ
— וויים איך פָּן וואָסֶם דוֹ רעדסֶט, טְפֵש אַיְנָעָר ! אַוְיכְטִינְגַּע זָאַךְ
אַבְּיַסְעַל די אַסִּיפָּה ! זַי הַאֲט גַּעֲהָת אֹזֶן מִמְּשׁוֹת, מִשְׁתְּיַיְּסָסֶגֶת,
וַיְיַאַלְעַ אַנְדְּרָעַ וַיְיַעַר אַסִּיפות. חֻעַ-חֻע, יְוִידְיָש אַסִּיפָּות ! ... דוֹ האָסֶט
בְּעַדְאַרְפָּט שְׁטַעַהַן דְּאַרְט אָזֶן זַעַהַן עַפְּסָשָׁנִים. אַרְיַינְקָומְעַנְדִּיג אַזְהָאנְצִי,
הַאֲבָאַיךְ גַּעֲמַרְאָפָּעַן אַגְּרוֹדוֹר. דָּעַר עַולְמַה הַאֲט גַּעֲוָשָׁעַט,
סְכָנוֹת, וַיְיַאַלְעַ פְּלִינְגָּעַן אַיךְ הַאֲבָאַט מִטְּזִישָׁב גַּעַוּוֹן, וואָסֶם וּלְעַל אַיךְ דָּא
מִטְּקָנְעַן אַיְסָרְעַן מִטְּזִישָׁב גַּעַנְצָעַן פְּעַקְעַל שְׂוִוִּים, אָזֶן נִישְׁטָה
לְאַגְּנָג גַּעֲמַרְאָכָט טְחוֹה אַיךְ אַזְגָּט גַּלְאַט אַזְוִי אַזְנַי דָּעַר וּלְעַל אַרְיַין : מַה
רַעַש, אָזֶן מַעַהַר מִטְּזִישָׁב טְלִיבָּע גַּרְאַשָּׁעַן ? סְאַיְזָנְאַק נִישְׁטָה גַּאַר אַזְאַסְמָן
גַּלְיָאַבְט מִיר יְוָדָעַן, יְוָדָעַן, אַסְרָאָק אַגְּרוֹדוֹר אַוְמְנַלְקָק קָעַן זַיְן, אָזֶן
דָּעַר בְּעַל=טְאַקְסָע וּוֹעַט אָזֶן בְּעַם וּוֹרְעַן אָזֶן חַלְילָה זַיְן וּוּלְעַלְעַן אַבְּאָגָעַן !
גַּלְיָאַבְט מִיר יְוָדָעַן, סְאַיְזָנְאַק. — תְּאַמֵּר מִיְּנַסְט=דוֹ, אַיךְ הַאֲבָאַט גַּעַוְאָסֶט,
וְאָסֶם אַיךְ רַעַד, פָּאָר וְאָסֶם סְאַיְזָנְאַק ? אַסְרוֹ ! נָוַי, האָסֶט=דוֹ בְּעַדְאַרְפָּט
זַעַהַן, וַיְיַאַלְעַ פְּלִיבָּע שְׁעַנְעַבְעַל=הַבְּהָטִים, וְאָסֶם הַאַלְטָעַן זַיְקָפָרְקָעַן,
גַּעַנְיָאַט מַעַנְשָׁעַן, הַאַבָּעַן גַּעַמְאָכָט עַרְעַנְסָטָע פְּנִים=לְעַד, זַיְקָפָרְקָעַן
דִּי בְּעַרְדְּלָעַן אָזֶן מִטְּזִישָׁב קְנִיטְשָׁעַל זַיְקָאַגְּרוֹפָעַן : טְאַקְיָאַטָּה,
סְאַיְזָנְאַק ? מַעַן הַאֲט גַּאַר נִוְשָׁט צַוְּרָעַן, אַזְוִי, סְאַיְזָנְאַק גַּעַוְוִים אַזְוִי ...
דָּעַר אַיְבָּרְיָאַגְּרָע עַולְמַה הַאֲט אַקְעָגָעַן דָּעַמְנִישְׁט גַּעַוְהָאָט, וְאָסֶם צַוְּעַטְפָּרָעַן,
גַּלְיָאַק זַיְקָעַגְעַן אַגְּנוּוֹסָעַר, שִׁין אַיְזָנְאַגְּמָעַמְאָכָטָר זַעַךְ, אָזֶן זַעַנְעַע
אָלָעַ כְּמַעַט זַיְקָעַגְעַן וַיְיַאַלְעַלְעַנְעַן עַפְּסָמָוּזָה דְּעַרְוָאַגְּרָעַן. עַמְצָעָר זַאַל עַם זַיְקָעַגְעַן
בְּעַרְעַבְעַנְעַן, הַאֲטָש זַיְקָעַגְעַן פְּרַעַעַן : פָּאָר וְאָסֶם אַזְוִי ? אַיְנָעַר
גַּאַר, עַפְּסָמָוּזָה שְׁיַיְגָעַן, אַסְמָוּזָה בְּ-הַנְּדָה, אַוְיָפָה וּוּלְכָעַן אַיךְ הַאֲבָאַט
לְאַגְּנָג אַנְאָוִיגְ, הַאֲט נִישְׁט גַּעַוְהָאָט נִכְבְּנָעַבְעַן אָזֶן אַלְיָזָנְעַהָת : סְאַיְזָנְאַק
גַּאַר נִישְׁט אֹזֶן אַוְמְנַלְקָק, אַדְרָבָה ... אַיְזָנְאַק בְּעַל=טְאַקְסָע
מְסֻונִי ? נִישְׁקָשָׁה, אָחָן אַגְּרוֹדוֹן, נִשְׁטָהָט קְעַנְעַן אַוְיָפָה דָּעַר וּלְעַל
אוֹיךְ לְעַבְעַן. גַּאַר דִּי קְלָגָע, נִשְׁטָהָט גַּעַנְיָאַט, אַוְיָפָה יְוָגָעַל, נִשְׁטָהָט קִין גַּעַנְיָי
אָנְעַסְק, הַאֲבָעַן אַוְיָפָה גַּעַקְקָט, וַיְיַאַלְעַגְעַן אַזְנָעַן הַאֲבָעַן
טָעַן מַעַנְשָׁעַן, מִטְּזִישָׁב וּמַעַמְעַן סְאַיְזָנְאַק נִשְׁטָהָט כְּדָאי צַוְּרָעַן, אָזֶן הַאֲבָעַן
אַיְהָם אֲפִילָו נִשְׁטָהָט מַופָּה גַּעַוְעַן מִטְּזִישָׁב וּוּאָרט. פּוֹנְדָעַסְטוּוֹנְגָעַן, הַעֲרָסָט
דוֹ, וּול אַיךְ דָּעַמְדָּא אַיְהָם אַנְשָׁרִיְּבָעַן אַשְׁרָה=חַמְעָלה, צַיְלָעַגְעַן אַיְהָם אַגְּוָט קְנִיטָהָט, עַם
פְּרוֹדָעַר, אַוְיָפָה אַיְהָם אַנְשָׁרִיְּבָעַן אַשְׁרָה=חַמְעָלה, צַיְלָעַגְעַן אַיְהָם אַגְּוָט מַוְעַן, גַּוְתָּעַר
אָלָרְיָסָעַן, גַּוְתָּעַרְיָסָעַן... דוֹ וְיַיְסָט דָּאַךְ, אַיךְ הַאֲבָאַט דָּרְצָוּ אַשְׁוּרָעַהָןְדָּרְצָוּ

— דאמ, איסר, אוֹ אֲשֶׁר שְׁפָעֵת עַדְיוֹנָע זָאָךְ, מסתמא וועט שיין זיין דעכט. לאָמֵיךְ שיין נאָר דערלעבען הערען, מיט זאָס די אַסְפֵּה האָט' קְיִינִיט זַיְד אַוְיסְגָּעָלָאָעָן.

— וואָס פָּאַרְשְׁטָעַהַסְטְּ=דוֹ דָּאַ נִישְׁתַּ, טְפֵשְׁ אַיְנָעָרְ! סְאַיְן דָּעַן נָאָךְ אוֹאָנָט, גָּאַלְדָּעַן פָּאָלָק וְיִוְדָּעַן עַרְגִּינְצָּאָךְ? מַעַן האָטְ אַלְצִינְגְּ נָאָכְ גַּעַנְעַבָּעַן, אַרוֹפְּגַּעַנְגִּיגָּעַן נָאָךְ עַטְלִיכָּעַן נְרַאַשָּׁעַן, מַעהָרָן נָאָךְ, וּוּפְיִיעַלְ מִיר הַאָבָּעַן אַלְיָין זַיְד גַּעַוְאָונְשָׁעַן, אוֹן מַעַן אוֹי זַיְד פִּינְגָּאַנְדָּרְגָּעַנְגָּעַן שְׁטָאָרָק צְוִיפְּרִידָּעַן. אַיךְ בֵּין, טְפֵשְׁ אַיְנָעָרְ, אַודָּאי צְוִיפְּרִידָּעַן ...

— אַודָּאי, אִיסְרָ, מַעֲנֵסְטְּ=דוֹ צְוִיפְּרִידָּעַן זַיְן, אַבְעָדְ ...

— וואָס אַבְעָרְ? — טְפֵשְׁ אַיְנָעָרְ! וואָס אַבְעָרְ? אַכְעָרְ אַרְחַמְנִיתְ! זְוִילְסְטְּ=דוֹ אַפְּשָׁר זַגְעָנָעְ? הָא, אַרְחַמְנִותְ אַוְפְּ? אַשְׁטָאָדְטְ אַרְעַמְעַ לִיטְוֹ גַּעַהְ שַׁיְין גַּעַהְ, גַּאַרְעַלְעַ אַיְנָעָרְ, מַיטְ דִּין נְאַרְיִישָׁעַן פּוֹסְטָעַן וּוּאַרְטְּ רַחְמָנוֹתְ! רַחְמָנוֹתְ, זַאָגְ אַיךְ דִּירְ, הַאָבָּעַן אַוְיסְגָּעָטְרָאָכְטְ נָאָרְ שְׁלַאָפְּעַ, שְׁלִימְמוֹלְנִיקָּעַם, שָׂאָפְּ, וואָס וּוּילְזְ פִּיהְלָעַן זַיְדְ שְׁלַאָפְּקִיטְ, אוֹ זַיְדְ זְעַנְעַן טְוִינְגְּעַנְיכְּסְטָעַן, אַחֲן כְּחַ, אַחֲן בְּרִיחָ=שְׁקִיטָּה צַוְּ דֻּרְלָאַנְגָּעַן זַיְעַרְ זְוָוְאָנְשָׁן, צְנוּנְהַמְּעַן אַלְצִינְגְּ וואָס זַיְעַרְ פְּעַרְלָאַנְגָּעַן; פִּיהְלָעַן, אוֹ זַיְעַרְ פְּעַהְלָעַן אַיְ גַּעַנְגָּלָעַן, אַיְ צִיְּהָן, זַיְדְ צַזְרָאָנְגָּלָעַן אַוְן וּוּהָרָעַן, — דֻּרְרִיבְעַרְ הַאָבָּעַן אַיְ פְּלִיְּזָן, צַוְּ שְׁרִיעַן, מַוְסְרַן, בְּעַטְעַן רַחְמָנוֹתְ, מַאֲכָעַן רַחְמָנוֹתְ=פְּנִיםְלָעַהְ, אַוְן מַיְנָעַן דְּעִימָּתְ צַוְּ פּוּלְעַן ... סְאַיְ אַבְעָרְ שְׁוּוִינְדָּעַלְ, גַּוְתָּעַרְ בְּרוֹדְעַלְ, לְוִוְוָעַרְ שְׁוַוְנְדָעַלְ! מַעַן פָּאַרְשְׁטָעַהַטְ, נִישְׁקָהְ, אַוְעַלְכָּעַ אַנְשְׁטוּלָעַן. מַעַן פָּאַרְשְׁטָעַהַטְ, פָּאַרְשְׁטָעַהַטְ אֹאָזְ מַסְטָרְ מִיטְ אַוְעַלְכָּעַ מַסְרַ=זַיְגָּעָרְ ... אַיךְ בֵּין שַׁוְּן, בְּרוֹדְעַרְ, אַנְגְּנַעַלְעַרְעַנְטָרַעְ, אַנְאַוְיסְגָּעָרַעְכָּרַעְ לִוְקָלָעַלְ, אַשְׁטִיקָעַלְ מְבִין, בְּרוֹזְ=חַשְּׁמָן, אַיְן דָּעַם סְדָרְ הַעוֹלָםְ, חַאְטָשָׁעַ נִישְׁטַ אֹאָזְ גַּרְוּסָעַרְ לְמָדָןְ. מַעַן בְּרוּכָטְ נָאָרְ דְּעַרְצָוְ נִוְשָׁתְ קִיְּן גַּרְוּסָעַרְ לְמָדָהָוֹתְ, גַּעַנוֹגְ, בְּלַעַבָּעַן, נָאָרְ אַגְּלִיְּכָעַן שְׁבָלְ, אַשְׁטִיקָעַלְ תְּפִיסָהְ, קַעְן מַעַן שַׁיְין תּוֹפָסְ זַיְן, אַיְן וואָס דיְ גַּאנְצָעַזְ וּוּלְטְ בעַשְׁתָּעַהַטְ. זַוְ בְּעַשְׁתָּעַהַטְ פָּוּן צְוַיְיָן צְדָרִיםְ: פָּוּן שְׁטָאָקָעְ אַוְן פָּוּן שְׁלַאָפְּעַ, פָּוּן וּוּלְףְ, חַוִּיתְ רַעֲוָתְ אַוְן פָּוּן שָׂאָפְּ, בְּהַמְּוֹתְ טְהָרוֹתְ — דיְ גַּעַהְמָעַן אַוְן יַעַנְעַ נִיבָּעַן דָּאָס הַיְמָעַלְ. אַנְדָּרָעַשְׁ קַעְן עַמְּגַע נָאָרְ נִישְׁתַּ, בִּיְתְ אַיְבָּעַרְ דיְ יַזְרָוֹתְ, וּוּעַטְ אַוְסְ קְוּמָעַן פּוֹנְקָטְ דָּאָם אַיְגָּעָןְ. לְאָוֹ דָעַרְ שְׁלַאָפְּעַ, אַ-שְׁטִינְגָּרָ, נָאָרְ בְּעַיְןְ קְוּמָעַן כְּחַ, הַעַ-הָעַ! שְׁוּוִימָטְ עַרְ אַרוֹפְּ פָּוּן אַוְיָבָעַן, וּוּרְעַטְ עַרְ דָעַרְ בְּרִיאַן אַוְן צְוִיפְּרִהְרַטְ זַיְדְ דיְ הַעַנְטָלְעַ; לְאָוֹ דָאָם שְׁעַפְּעַלְעַ דְּנַרְטָאַפְּשָׁעַ נִגְעָלְ אַוְן

צייהן, וועט עם שטארק קראצען, שארפען די צייהן און אראבציהען דז' חוויט. פריוו, אַשטיינער, אײַגעס פון די רחמנות=שריעיר, פון יונע שליימול'נוקעס און מוסר=אַנער, פריוו זוי גבעבן עפֿס אַתְהָמָנוֹת אַין קהָל. אויף אַנְאַנדְרָעָעָן אַשְׁטְּעָלָע, אַפְּוִי עֶר וּוּעֶט נָאָר דָּרְשָׁמְעָקָעָן זַיְן כָּחָ, אָז עֶר הָאַלְטָדָי בִּיטְשָׁ, הַיְבָט עֶר שְׂוִין אָז צַו שְׂמִישָׁע אָז צַו גַּעֲוָעָלְטוֹגָעָן בַּיְד רַמָּה. נָהָם אַיְינָעָם אַנְבָּעָכָל אָז גַּיב די טָקָסָע אַיהם אַיְבָּעָר, הַיְבָט עֶר דָּאָס אַיְינָעָן טָאָקִי אָז, לְעַהְרָנָעָן בָּלְקָ מִיט דֻּעָם עַולְם — צַוְּפָעָן, רַיְסָעָן אָז אַרְוִיסְצִיהָעָן די קָלְיָי פָּוָן די בִּינְעָר. נֵי דָאַי בָּאָךְ אַיז אַיְוָאָנָא פָּגָאנָא! אַיז דָּאָ אַוְעָרְטָעָל. וּעהָר אַנְלִיךְ, אַמְתְּדִינְג וּוּרְטָעָל! מְשִׁגְעָן צַי חַסְרָ-דָעָה הָאַט "פָּאָן" בְּעַדְאָרְפָּט וַיַּן אַיְוָאָנָעָן אַיְבָּעָרְנוּבָּעָן די בִּיטְשָׁ. בְּלִיְבָּד דִּיר בַּיְ דִּין רַחְמָנוֹת-פְּנִים לָ, דַו נְטוּמָע פְּשָׁרָע' נְשָׁמָה, דַו פְּרוּם שְׁעַפְעָלָעָ, וְאָגָדָר מָסָר, זְוָדָעָל, שְׁרִי וּוּפְיָעָל דַו וּוּלְסָט, פָּוָן דִּינָעָן גַּעֲנָעָל אָז צִיהָן, וְעַן דַו זְאָלָט וּיְ נָאָר בַּעֲקוּמָעָן, וְאָלָט, בְּלִיעָבָעָן, מְיוֹעָנְטָעָר מָאָל נָאָךְ עַרְגָּנָעָר גַּעֲוָעָן! ...

— חַלְלָה, אַיסְרָ, וּוּאַסְפָּאַלְטָדָי אַיז? אַיךְ מִין נָאָר נִישְׁטָ קַיְן? רַחְמָנוֹת. נָאָט אַיךְ נָאָר רַחְמָנוֹת! עַפְּס אַנְדְּרָעָשׂ נָאָר מִין אַיךְ. דַו אַיסְרָ, זְאָגָ אַיךְ, מְעַנְסָט אַודָאָי וַיַּן צּוּפְרִידָעָן. מְהִיבָּא תִּוְיָּוִי. אַבָּעָר אַיךְ, אַיךְ! ...

— רַעַד=וּשָׁע, טְפַש אַיְינָעָר, וּוּרְטָעָר! ... אַזְוֹוִי! דַו וּוּלְסָט אַיז צּוּפְרִידָעָן וַיַּן? גַּעַה=וּשָׁע, זַי מְוחָל, צַו אַלְרִי שְׁוֹאָרְצִיעָ יְאָחָר אַהֲן... שְׁטָעָק אַרְיָין די לְאָפָעָ, וּוּסָט דַו אַוְיךְ חַאָפָעָן אַלְעָק. בִּיסְטָ נִישְׁטָ קְרָאנְק, בְּלִיעָבָעָן, אַלְיָין צַו בַּעַשְׁטָעָהָן דִּין שְׁטָעְדָּטָל. דַעַר דָּוָה, נִישְׁקָה, הָאַט דַו אַיךְ נִישְׁטָ גַּעֲנוּמָעָן. מְאָרְגָּעָן, בְּרוּדָעָר, גַּעַהָט אַנְיָעָ סְדָרָא פָּוָן וּעהָר פְּיָעל קְהָלְשָׁע עֲנֵינִים, מְעַן וּוּעַט מְוֹעָן, פָּאַרְשְׁטָעַהָסָט, אַבְּיָסָעָל צַ-קְנָעָלָן. הַיְנִינָעָן וְאָז גַּעַהָט בַּיְ אָנוֹנוֹ תְּרוּמָה. וְעַן, זְאָנָסָט דַו, טְפַש אַיְינָר, וְעַן האָבָעָן מִיר פְּרָשָׁה שְׁקָלִים?

וּוִידָעָר אַמְּאָל אַיז אַשְׁמוּס מִיט וַיַּן גַּעֲטָעָן בְּרוּדָעָר, וּזְיַעְנִידָגָ מִיט אַיהם אַין שְׁטָבָעָל בַּיְ אַנְלָעוּל וַיַּן, שְׁטָאָרָק אַוְפְּגָנְעָרָאָט, הָאַט אַיסְרָן אַיךְ גַּעֲעָפָעָט אַמְּוֹל אָז אַנְגָּהָוָבָעָן צַו רַעְדָעָן אַזְוִי — זְעוּהָר קְלוֹג, טְפַש אַיְינָר, הָאָסָט דַו גַּעֲטָאָן, וּוּאַסְפָּט אַזְוִי אַזְיִינָד גַּעֲקָמָעָן, אַיךְ גַּעַה אַרְוּם מִיט אַפְּלָהָרָאָזְבָּהָת, וְיַי אַקְוָה מִיט פּוֹלָע אַיְטָעָר, עַס בְּרוֹתְשָׁעָט אַין מִיר, בְּרוֹתְשָׁעָט אָז קָעָן מַעְהָר וְיַי אַיְשָׁט אַיְנָהָאָלְטָעָן. אַיךְ מִזְוַי שְׁטִילְעָרְהָיִיט אַמְּאָל חָאָטָש דָּאָס הָאָרֶן אַבְּגָ

וויידען. אוי פיעל הערען און וועהן ווי איך און שטעהריג שוויזען, טראגען אין זיך, איז איבער אלע מענשליכע כוותה. ואל איך נשט האבען, צו אלדי שווארץ יאחד, איז שוערעה האנד, וואלאט איך אויף פאפר מיך אמאל אויסגעגענסען און אונגעשריבען א שען, "טריאטער", כלעבען... פאסטמאקעוו נאר דעם ווין, ברודער! הא, וואס זאנטס דו אויף איהם? דאס האפ איך היינט בעקומו א מתנה פאר עפיס א געשעפטעל

— זער א נוט גלוועל ווין, איסר... פאר א געשעפטעל, זאנטס דו, וואס איז דאס געווען פאר א געשעפטעל?

— עט, א געשעפטעל! לעמילים עפיס א משפט, לעמיל, דער שוטה, הדט מון שוו לאנג געבעטען, איך זאל איהם דריינען א טובת טאן, גלייך ווי איך וואלאט געווען איז, "סוד" דער גאנצער מהווער. די נאראנים בי אונו אין שטאדט מיינען, איז אלזירינג איז אונבעלאנט איז טיר, אבו איך וויל נאר, קען איך העלפען. באשר עטיליכ שרייבערלעך עסען בי מיר אמאל שבת פיש, וויל די נשמה נעחת ווי אום נאך יודישע פיש, מיינען שיין אונגערע נאראנים, איז איך בין מיט אלע דארט פון נרוים בי קליען איזן לעבען. בייס פראקוראך פיש, אַכְלְוֵלְךְ! מיט דעם פאלציגייסטער אויסגעקאכט — ברידער! אלעדינג געווענערעט ויך איז טיר. נאר זאל ווין אוי, טפש איינער. זאלען ווי, די נאראנים, טאקי איזו זיך מיינען און מיך קומען אלץ בעטען טובות. בי מיר איז פאר ווי תמייד איזן ענטפער: מיר וועלען וועהן, מיר וועלען וועהן! מיט א ממה- נפשה, פארשטעהסת דו, זאג איך עס — שפילת יונער אום, הייסט עס: איך, איסר, האפ געווען, חאטע איך האב איזו פיעל געווען, ווי איך זעה מיינע אויערען, און נהם דערפאך אראפ פון איזבען א מנה יפה, איז וואס, יונער פערשפיט, פערליך איך דאך נישט מײַן ווערטה, מיינע התקיפות. יונער דענקט זיך איזו: איך האב פערשפיט נאר וויל רב איסר האט. נישט געוואלט וועהן, אַכְבָּעָר ווען רב איסר וואלאט טאקי באמת געוואלט וועהן, וואלאט איך גאנץ זיכער טאקי אויסגעשפיט. נו, האט יונער אויף מיר אכטסעל פראיבעל, לאו ער מיך קומען ווערנען, לאו ער מיך רופען קנאקנישעל! אַכְבָּעָר איך האב מײַן שם, "תקוף" נישט פיר- ליווען. עט, ער ווועט ויך איבער/דרונז, נאך אַמְּלָא טאקי קומען בעטען מײַן לאַסְּקָע איז וועל איהם ווירער נאך אַמְּלָא טאקי קומען בעטען אעלען וועהן, מיר וועלען וועהן. פארשטעהסת-דו, ברודער? — לעמילען

הָאָבָּאָבָּא אֲיַזְקִיֵּל אֲזִזִּיָּה גַּעֲנַטְפָּעַרְטָה: מִיר חַעַלְעַן וְעַהַן! אָן אִירָם דָּעַרְבִּי
טָאָקִי בְּתֹרוֹת עַצְה אֲנַצּוּה עַרְעַנִּישׁ גַּעַנְבָּעַן, אֲבְצַוְשְׁטָעַקָּעַן עַפְּסִים דְּקָרָט
דָּעַם, יְעַנְעַם, פָּאַרְשְׁטָעַהְמָטְדוּ? דָּאָרְטָה וְאוֹמָעַן בְּעַדְאָרְפָּ... אֲיַזְקִי
זְעַהַר גַּוְתָּגְעַהַן, אָוּמִין וְעַהַן אַלְיַזְקָעַן כְּעַלְפָּעַן, וְיַי אָ
טוֹתָעַן בְּאַנְקָעַם. לְעַמְּיל, דָּעַר שְׁוֹתָה, אֲבָכָר אַיְזִי בַּיְזַקְעַן נַאֲנַקְעַן
לְכָעַר, אָוּזְקִי וְעַהַן אָן בְּעַשְׁ דָּעַם גְּבִיר מִינְעַם, עַר וְאַל אַיְזִי וְעַהַן.
הַיְיַינְט בַּיְזַקְעַן, אַיְזִי דָּעַר גַּאַם, הַאָסְטָה דַו בְּעַדְאָרְפָּט וְעַהַן, וְיַי לְעַבְּיל
מִיטַּין וְוַיְבָּזְעַן בְּיַידְעַמְּיךָ בְּעַפְּאַלְעַן פָּאַר אֲנַעַרְדָה יְוַדְעַן מִוְתָּאָשָׁה,
אֲפָרְיַיד אַיְזִי מִיט טְרַהְדָּרְעַן אַוְרַפְּדָה יְוַיְגָעַן: רַב אִיסְרָר, טַאַטְעַנְיוֹן,
נַשְּׁמַה'נַיְוֹן! טָאָקִי פְּרִיהָרְגָעַן גַּאַט, דָּעַרְנַאַקְעַן אַיְזִי, נַשְּׁמַה'נַיְוֹן,
פְּעַרְדָּאַנְקָעַן מִיט אַנוּנָר עַסְקָן, וְאַסְמָמְרָה אַהֲבָעַן הַיְיַינְט אַוְגְּנַשְׁפְּלַטְעַן.
וְעַן אַיְהָר, רַב אִיסְרָר, זָאַלְטָה וְיַזְקָעַן דַא נַיְשָׁת גַּעַוְעַן אַרְיִינְלְעַגְעַן, וְאַלְטָעַן
מִיר נַעַפְעַךְ גַּעַקְעַנְט גַּעַהַן מִיט דַי הַאָרָר. מִיר וְאַגְעַן אָן מִיר וְעוֹלְעַן עַט
פְּאַקְעַי דָּעַר גַּאַגְעַר וְוַעַלְט וְאַגְעַן: אָוּזְקִי רַב אִיסְרָר, אַיְזִי רַב אִיסְרָר!
פְּעַרְשְׁטָאַנְקָעַן דַאָבָּא אַיְזִי, אָוּזְקִי רַב אִיסְרָר אַיְזִי דַאָבָּא גַּעַהְאַלְכָעַן
מִיטַּין אֲנַצּוּה עַרְעַנִּישׁ — לְעַמְּיל הַאָט, אַפְּנִים, אַבְגַּעַשְׁטָעַקָּט, גַּעַהַן אַיְסְגַּעַן
פְּאַלְגָּט מִיטַּין עַזְהָה. הַאָסְטָה בְּעַדְאָרְפָּט וְעַהַן, בְּרוֹדְעַר, בְּשַׁעַת טָמְשָׁה, וְיַי
זְיַיְהָר אַהֲבָעַן מִר דַא אֲזִזִּי גַּעַדְאַנְקָט, וְאַסְמָמְרָה אַקְנִיְשְׁטָעַלְעַ אַיְזִי הַאָבָּא
גַּעַמְאַכְט, גַּלְיַיךְ וְיַי אַיְנָרְ רַעַדְתָּ: אַיְזִי וְיַיְפְּעַל גַּעַוְנָר אָן לְעַבְעַן הַאָט
מִיר אַיְיָר עַסְקָן גַּעַקְאָסְטָה! וְיַיְפְּעַל מִיהָה אַהָבָּא אַיְזִי דָּעַרְבִּי גַּעַהְאַתְּ בַּיְזַקְעַן
הָאָבָּא גַּעַפְוּלְעַט — לְעַמְּיל הַאָט מִר שְׁפַעַטְעַר אַבְיַסְעַל אַבְגַּעַשְׁקַט אַחִים
מִיטַּין רַחַ"שׁ אָן דָּעַרְצָוּ נַאַק עַטְלִיכָּעַ פְּלַעַשְׁלָעַ נַאֲטָעַן וְיַיְן. נַעַשְׁ
אַיְנָרְ, הָא?... וְאַסְמָט דַו אַיְזִי דָעַם וְיַיְן?

— הַלְּאָיִ, אִיסְרָר, לְאָוּמָעַן אֲזִזִּי הַאָבָעַן צְוָוְאַגְּנָעַן אַיְזִי דִיר, אַיְזִי
צְיַיְנָעַ נַאֲרָנִים אָן דָעַם גַּאַגְעַן שְׁוַיְנְדָעַל... לְחַיִם!

— וְוַעַר דְּעַרְוּאַרְגָּעַן, טַפְשָׁ אַיְנָרְ! שְׁוַיְנְדָעַל, זָאַגְטָעַר, שְׁוַיְנָיַן
דָעַל! פָּאַר וְאַסְמָמְרָה הַיְיַיסְט דַאָס בַּיְזַקְעַן דָעַן דַיְיַיְלָעַ
עַסְקָים, אַלְעַטְמָהָרִים, הַאָקָאָן-אַפְּאַקְעַן פָּן אַיְבָעַן בַּיְזַקְעַן, נִישְׁטָקִין
שְׁוַיְנְדָעַל? אַיְזִי זָאַגְטָעַר: אַלְעַטְמָהָרִים! אַלְעַטְמָהָרִים, אַפְּיַלוּ אַיְזִי
אוֹיר. פָּאַרְשְׁטָעַהְמָט דַו?... אַיְזִי וְאַסְמָמְרָה בְּעַשְׁטָעַהְמָעַן דָעַן אַלְעַטְמָהָרִים נַאַק
גַּאַרְפָּן דָעַר הַתְּחִילָה, וְיַי אֲזִזִּי וְוַעַרְעַן וְיַי גַּעַפְיַהְדָּת אָן מִיט וְאַסְמָמְרָה
וְיַזְקָעַן אַיְזִי לְסֻוֹפָה? אָפְשָׁר אַיְזִי דָעַם אַמְתָה, מִוְתָה דַו זְיַבְעַר מִינְעַן? נַיְן,
בְּרוֹדְעַר! אַמְתָה אַיְזִי נַאַק אַוְעַרְטָעַל, וְאַסְמָמְרָה אַפְּרַשְׁטָעַהְמָט עַם אַיְזִי

זין נאנג, אויף אונט אופן ווי איהם טוינ, ווי עם פאסט איהם צום עניין. צער אמרת'ער אמרת איי נאָר נוּשְׁטָא און קען טאָקי נאָר נישט זיין, ער אַלְטָא אוּיר געשארט, פֿאָר אָנוּגָּרָע פִּיהָרָנוּגָּען, פֿאָר אָנוּגָּרָע מְסֻחָּרִים וּוְאַלְטָא ער גַּאֲרָ נִשְׁטָא גַּעֲוֹעָן קִין גּוֹט אַרְטִיקָּעַל. טְיוּוּנְטָעַר קָאנְטָאָרָעַן, טְיוּוּנְטָעַר קְלִיְּטָעַן אָן טְיוּוּנְטָעַר אַנְדָּרָעַ אַכְּבָּעַן אָזְוִינָּעַ, וּוְלְבָּעַד דָּו וּהְמָטָה הַיְּנָט בַּי אָנוּ, וּוְאַלְטָעַן וּוְשְׁפֵּנְגָּעָוָב וּזְקִינְגָּעָוָב זֶקְנְאָנְדָּרָגָּעָפְּלִינְגָּעַן, אָן עַם וּוְאַלְטָפַן וּוְקִין וּבָר, קִין שְׂרִיד וּפְלִיטָּה נִשְׁטָא אַבְּרָגְּלִיבָּעַן. אַסְךְּ נְגִידִים אָנוּגָּרָע וּוְאַלְטָעַן מִיטָּדִי טְאָרְבָּעַם וּזְקִינְגָּעָוָב. נְאָט וּוְיִסְטָה, וּזְאַסְטָה אָן נְאָרָ נְאָרָ אָזְוִינָּס וּוְאַלְטָעַן גַּעֲוֹעָן... אָפְּשָׁר אוּיפָּאָרְבִּיטָּעַן, מִינְסָט דָּו, בְּעַשְׁטָעַתְּהָטָה עַם אַלְצְרוֹנִין? אוּיפָּאָזְוִי, בִּיסְטָה דָּו אַנְאָר! אָרְבִּיטָּעַן אָרְבִּיטָה אַבְּלָטְלָאָכָה: אַהֲלָזְהָעָקָעָר, אַשְׁטִיְגָּעָר, אַוְאַסְעָרְפִּיהָרָעָר, אַטְרָעָנָעָר, וּכְדָמָה. מִיטָּאָרְבִּיטָה וּוּסְטָה דָּו קִין סְךְּ נִשְׁטָה פָּעָרְדִּינְגָּעַן, דָּו אַזְלָסְטָה אֲפִילָה צְוּוּצָעָרְהָיִת אָרְבִּיטָעַן, וּוּסְטָה דָּו פְּאָרָט צָעַהן מְאַלְיָן טָאגְּ פְּנִירְזָ פֿאָר הָוָנָגָעָר, גַּעַה נִיבָּה זֶקְנְאָרָטָה, אַשְׁטִיְגָּעָר, מִוטָּאַלְטִילִים אַנְעָמָקָה, וּוּסְטָה דָּו דְּעָרְיוֹפָּאָרְבִּיטָעַן, שְׁוּזְעָן — וּוּסְטָה הָאָבָעָן דְּאָסְטָה לְוּפְעָנִישָׁ, זֶקְנְאָרְבִּירְבָּעָן דִּי פִּינְגָּנָעָר אָן לְסָפָה, אָזְעָם וּוּשְׁטָה דִּיר שְׁוֹיָן גַּרְאָטָעָן, וּזְאַסְטָה וּוּשְׁטָה דִּיר קְלָעָקָעָן דָּאָסְטָה פָּעָרְדִּינְגָּעַן? דִּי חָלָה וּוּשְׁטָה דִּיר נִשְׁטָה קְלָעָקָעָן אוּיפָּאָדָר הַמּוֹצִיאָה, חַלְילָה, אַבְּעָר, אָזְעָמָרָטָה דִּיר נִשְׁטָה אַזְוִי פָּעָרְלִיְוָרָעָן דִּין מִיחָה אָן בְּלִבְכָּתָה נְאָרָ בִּיְדָעָר וּוְעַלְטָה אַזְוִי נִשְׁטָה קָאַטְשָׁאָן, אַטְוִינְגָּנְכָּטָם, וּזְאַסְטָה פָּאָרְשָׁטָעָהָטָה נִשְׁטָה מָאי דְּקָאָ-אַמְּרוֹי רְבִּיצָעָן אָזְעָם קָעָן אַקְאָזְעָמָקָעָן דִּין מִיחָה אָן בְּלִבְכָּתָה פִּוְילָעָ פִּישָׁ אָזְעָן שְׁמַנְקָעָעָה הָעָרִינְגָּה... קְנִיטָּשָׁ, בְּרוּדָעָר, נִשְׁטָה אָזְוִי דָעַם שְׁטָעָרָעָן! אַזְוִי זָאָג דָּא דִיר נְאָר נִיט אָזְעָמְלִוּפִיאָה, נְאָר פְּרָאָסְטָעָה, דִּיןְגָּעָן וּוּלְטָרָעָה. פְּלִוּסְוִפִּאָה טְוִינָג אָזְוִי כְּפָרְהָוֹת. צְוִינְגְּרִיסְעָעָחָמָות אָזְוִי דְּוָקָא אַגְּרוּסָעָר חַסְרוֹן, דִי וּוְעַלְטָה הָאָטָה עַם פִּינְטָה, הַיְּתָה וּזְקִינְגָּעָר וּוְפֿאָר פִּיעָר, אָזְעָם אַזְוִי טְאָקי גַּעֲרִיכָּתָה. גַּרְוִיסָּעָר בְּרִוּתָה, גַּלְעָלְעָנְטָעָר מְעַנְשָׁעָן גַּהְעָן אַרְוֹם אָזְעָם צְוִירִמְעָן שְׁטִיוּוּעָל אָחָן פְּאָדָעָשָׁוּסָה. פִּיעָל בְּעַסְעָר גַּעַתְּה עַם אָזְעָם דָעַם וּוְעַלְטָה קְלִיְנָעָם מְעַנְשָׁעָלָעָה. טָעָן בְּעַזְרָאָף נְאָר אָזְוִי נִשְׁטָה טְוִינְגָּעָן, זַיְן אַגְּרוּסָעָר חָמָם, אַבְּרִיהָה. דָעַר עִיקָּר, וּזְאַסְטָה מְעַן מְזָה אַבְּעָר הָאָבָעָן, אַזְוִי: אַפְּיסְקָעָלָעָה אָזְוִי שְׁרוֹיְפָלָעָה, עַם וְאַל וְזַקְדָּרָהעָן, וּוּעַן עַם קוֹמֶט אָוִים, אַיְן אַלְעָזְיִטָּעָן; אַצְיְנָגָעָל אָחָן בִּינְעָר, עַם וְאַל וְזַקְדָּרָהעָן אַזְהָרָעָה, אַלְעָקָדָעָם, אַלְעָקָדָעָם; אַרְקוּעָן, וּזְאַסְטָה אַלְקָעָנָעָן, אָזְעָם בְּעַדְאָרָה, שַׁקְבִּינְגָּעָן, אַיְנְהָוִיְקָרָעָן אָן צְעַהְנָטָעָן... — חַנְפָּהָגָעָן, צְבוּעָטָשָׁעָן, לִינְגָעָן, הַיְּסָט עַם! — וּוּסְטָה דָו אַגְּעָן, מְאָכְעָנְדִּינְגָּה דְּרָבִּי אַפְּרָוּם

פָּנִים־עַל. ט, לֹא זֶיךָ זַיְן צָוֵי, וְזֶם זֶאל מַעַן מַאן? גַּעֲלֵד מַה מַעַן
הַאֲבָעָן, אַחַן גַּעֲלֵד בִּיסְטַ-דוּ רַאַךְ אָוְדָי נָאָרְנִישַׁת, נַאַךְ טַוְיְוָעָנֶט מַאַל
קְלָעָנֶר, וַיְדַּסְסָמְטָעַ קְלִיַּין מַעַנְשָׁלָעַ. דַּו בִּיסְטַ אַיְ קְלִיַּין אַיְ גַּעַמְיַן.
חָאַס אַיְן, בְּרוּדָר, אַיְן דַּעַר וַעַלְתַּ אַקְבָּצַן? דַּו קַעַנְסָטַ דַּעַן דַּיְרַ נַאַר
צָוֵי מַשְׁעָר זַיְן, אַפְּנִים, וַיְיִגְּרִידָם הַאֲבָעָן פִּינְטַ אַקְבָּצַן! דַּאֲכַתְּ זֶיךָ, וַיְ
דַּעַדְעַן אַמְּאַל מִיטַּ אַיְהָם. אַנְּן הַאֲבָעָן אַוְיָף אַיְהָם אַמְּאַל פַּלְמָרְשַׁט
רְחַמְנָות, אַיְן אַמְּתַץ אַבְּעָר קַעַנְעַן וַיְיִשְׁתַּחַת לִידְעַן, עַר אַיְן וַיְיִרְאָה
אַיְן דַּי אַוְיְגַע אַיְן מַדְאַכְטָעַן: צַו וְזֶם דַּרְעָהָתַ זֶיךָ אַזְאַט נַפְשַׁ אַוְיָף דַּעַר
וַעַלְתַּ נַאַר אַרְוֹם? עַפְּסַים קַומְטַ עַר זֶיךָ פָּאָר, וַיְיִגְּשַׁ אַנְּגָשְׁיקָעָנִים — אַנְּיַ
אַיְבָּעְרָבִיְּנָדָעַל, אַשְׁטִיקַ מַילְדָּפְלִישַׁ אַוְן עַט גַּטְטַ וַיְיִשְׁתַּחַת אַשְׁטָאַךְ אַיְן
הַאֲרָצַן, אַז וַיְיִרְאָהָעַן אַיְהָם. וַיְיִדְאַכְתְּ זֶיךָ אַלְצַן, אַז עַר אַיְן אַוְיָסְעַן
אַוְיָף וַיְיִרְאָהָעַן לְעַבְעַן — אַוְיָף זַיְעַר בִּיטְעַל; אַז עַר אַיְן לְהַזְתַּנְאַר
נַשְּׁמָה — נַאַךְ וַיְיִרְאָהָעַן. אַיְן הַאֲבָבָ אַסְוָר נַיְשַׁת קִין וַיְעַטְעַר דִּיר עַט
אַוְיָה וַיְיִתְאַרְוְצְיוֹאַגְעַן. בִּיסְטַ-דוּ, בְּרוּדָר, אַקְבָּצַן, בִּיסְטַ-דוּ אַבְגָּעַן
שְׁתָאַרְבָּעַן פָּן דַּעַר וַעַלְתַּ. דִּינְעַנְ פְּרִיהָעַרְדִּיגְעַנְ פְּרִינְדַּ, בָּאַמְּ וַיְיִזְעַן
דַּיְיךָ, הַאֲלָטָעַן זֶיךָ פָּן דִּיר וַיְיִתְאַרְבְּזַן. מַאַכְעַן זֶיךָ אַמְּאַל אַוְיָוִוִּיטַן, הַאֲטַ
עַט נַאַר אַפְּנִים, וַיְיִגְּשַׁ אַנוֹפְּגָעָמְטָעַנְ גְּבִירָה חַאַפְטַ זֶיךָ אַמְּאַל אַרְאָבָ
עַרְנָיַן אַיְן אַקְלִיַּין שְׁתָעַדְטָעַל, אַוְיָף קְבָּרָ-אַבּוֹתַ צַו אַגְּשָׁתְאַרְבָּעָנָם טָאַטָּעַן,
אַקְבָּצַן, אַוְיִסְפּוֹצְעַנְדִּיגַן זֶיךָ דַּעַרְבִּי אַיְן פָּעַל, אַיְן דִּימְגָאנְטָעַן, דַּסְסַ אַרְעַמְעַ
קְלִיְּנָעַ שְׁתָעַדְטָעַל זֶאל אַגְּקָוּן, זֶאל פָּן אַיְהָרַ הנָּהָאַה הַאֲבָעָן... אַז
חַוְמָשׁ צַי אַיְן שִׁיר הַשְׂרִים, דַּאֲכַתְּ זֶיךָ, שְׁתָעַהָת אַיְיךָ, וַיְיִזְעַן מַעַן
עַפְּסַים: הַעַנִּיחָה נַחַ-בְּטָעַם (עַנִּי חַשּׁוּבַ נַמְתַ), דַּסְסַ הַיִּסְטַ אַקְבָּצַן שְׁמַעְקַט
מִיטַּ קְבָּרוֹת-בְּלָעַטְלָעַק... אַז גַּעֲלֵד, בְּרוּדָר, בַּעַשְׁטָעַהָת דַּיְ גַּנְצַע
חַכְמָה, אַלְצִידְגִּינְ... הַאֲסָטַ דַּו גַּעֲלֵד, הַאֲסָטַ דַּו דַּיְ וַעַלְתַּ אַז יְעַנְעַ
וַעַלְתַּ. נַאַר הַיְוָנִינָע צִית גַּעֲלֵד צַו הַאֲבָעָן הַיִּסְטַ, וַיְיִזְעַן הַמִּידָ
אַז אַלְעַ צִיְּטָעַנְ גַּעַהְיָסָעַן — זַיְן אַקְלִיַּין מַעַנְשָׁלָעַ, אַז אַקְלִיַּין מַעַנְשָׁלָעַ
הַיִּסְטַ, לֹאַ זֶיךָ זַיְן, וַיְיִזְעַן, בְּרוּדָר, אַגְּסָטַ — חַנְפְּגָעַן, צְבוּעַשְׁעַן,
זֶהָסַ אַיְן דַּעַר קָאָרְטַ... לְחִיםַ, גַּטְעַר בְּרוּדָר!
— לְאַמְּרַ זַיְן גַּעַונְרַ, אַיסְרַ, אַנְּן הַאֲבָעָן תָּמִיד אַוְלָכַע לְעַמְלָעַד
ט, אַיסְרַ, דִּינְנָבִירַ, בַּיְ וַעַלְכָעַ דַּו בִּיסְטַ דַּיְ נַשְּׁמָה, זֶם אַיְ ערַ
אַזְוּנִים?
— אַטְ פָּן אַיְהָם, בְּרוּדָר, וַיְלַאֲךָ נַיְשַׁת רַעְדָעַן. פָּאָרְשָׁטְעַהָטַ
דַּז? אַיְיךָ זֶיךָ פָּן אַיְהָם נַיְשַׁת רַעְדָעַן. פָּן דַּעַר צִיטַ, זֶם אַיְיךָ הַאֲלָטַ
אַיְהָם אַוְיָף דַּעַר אַרְעַנְדַּעַ, נַיְלַאֲךָ פָּן אַיְהָם נַיְשַׁת רַעְדָעַן.

— וואם הייסט, איסטר, אויף דער אַרְעַנְדָּע? נאט איז נאָר?
זים! וואם הייסט, דו האַלְסְטַדִין גַּבּוֹר אויף דער אַרְעַנְדָּע? אַ מִיהָל אַיִּז
ער, צו אַלְדִּי שׂוֹאַרְעַז יַאֲחָר, אַדְעַר אַ קְרַעְתְּשָׁמָע, וואם דו האַלְמַסְטַה אַיִּתְם
אויף דער אַרְעַנְדָּע?

— וואם מאַכְטַע עם אוּם, טפּש אַיְנָעַר? וואם איז די נַפְקָאַ-מִינָה:
אַ גַּבּוֹר, אַ מִיהָל, אַ קְרַעְתְּשָׁמָע, אַ רֹּוח, אַ טַּיפְּעָל אַן דָּעַר שׂוֹאַרְעַז-יַאֲחָר
הייסט, וואם נאָך אַזְעַלְכָּעַס? אלְּצָאַיִּינָם, אַבְּיַאנְ-אַרְעַנְדָּע!... הַעַ-הַעַ-
ברודער! דו בִּיסְטַט נאָך גַּנְאַר אַ מלְמָד, אַ שְׁוֹתָה, אַ פְּרִיז, אַ פְּרִיז. מעַן
מוֹ דָּרָר נאָך אַלְצְדִּינְגָּא אַוִּיסְטִּיטְשָׁעָן. נוֹ, לְחִיּוֹן: מַאֲ-זָעַע, ברודער, נאָך
אַפּוֹמָה... אַצְיָּינְד וּוֹעַל אַיךְ פְּרִיוּעָן וּוּסְאַיִּז דָּרָר עַם דָּרְקַלְעַרְעָן. עַם
וּעַט זַיִּן טָאַקִּי אַבְּסָעַל שׂוֹעְרַלִּיךְ, נַאֲר נִישְׁקָּשָׁה, וּעַסְטַט נִישְׁטַט קְרָאנְק
זַיִּן זַיִּן אַנְשְׁטוּסָעָן. לְאַמְּיר טָאַקִּי אַנְהַוְּפָעָן פָּן אַ מִיהָל:

אַ וְאַסְטָעַר אַדְעַר אַוְינְט אַיִּז אוֹפְּנָעַר כָּה. קְוּמָט
דָּאָם מַעֲנְשָׁעַלְעַ, וואם ווֹל מִיט אַלְצְדִּינְגָּז זַיִּן בְּעַנוּצָעָן, שְׁמַעַלְט אַנְיַדְעַר
אַ גַּבְּעַי מִיט רַעַדְעַר, מִיט שְׁטִינְגַּעַר, אַן מאַכְטַע, אוֹ דָּאָם וְאַסְטָעַר אַדְעַר
דָּעַר וּוֹינְט וְאַל דָּרְעַהָעָן די רַעַדְעַר. די רַעַדְעַר וְיַדְעַר דָּרְעַהָעָן די שְׁטִינְגַּעַר
אַן עַם מַאְהָלָט זַיִּן. פָּאַרְשְׁתְּעוֹתָטָט דו? הַיִּינְט, טְפַשְּׁלַמְיַעַנְר, לְאַמְּיר
גַּעַהַן וּוּיְתָעַר. רַאֲשִׁית חַכְמָה אַיִּז כָּה, דָּרְעַוְקָשׁ שְׁטַעַהַט די וּעַלְתַּ מִיט
אַלְעַזְעַעַן אַיִּז אַיִּז. אַגְּנִיד, וּוּ די וּוּיסְטַט, אַיִּז אַן דָּעַר וּעַלְתַּ אַיִּז
אַגְּרוּסָעַר כָּה. אַלְעַזְעַעַן פָּאַר דָּעַם נַגְּנִיד בְּטַל, וּוּרְעַעַן פָּאַר אַיִּהָם די
בְּפָרָה; אַלְעַזְעַעַן אַן „שְׁאַפְּקָעֻוּן“ פָּאַר דָּעַם רַיְכַּעַן, אַיִּז אַזְעַלְכָּעַ
אַפְּיָלוֹ, וואם וּיְ קְוּמָט פָּן אַיִּהָם לְחַלְוָתִין גַּנְאַר נִישְׁטַט אַרְוִיּוֹן; וואם האַבְּעָן
פָּן אַיִּהָם נִישְׁטַט גַּעַהַט אַמְּאָל, האַבְּעָן פָּן אַיִּהָם נִישְׁטַט אַצְיָּינְד אַן וּעַלְעַן
פָּן אַיִּהָם נִישְׁטַט האַבְּעָן אַיְשְׁפַּעַטָּעַר, קִינְמַאלְנִישְׁטַט, אַפְּיָלוֹ אַטְרָונְקָעַ
וְאַסְטָעַר, גַּנְאַר טְהָוָעַן עַם גַּלְאָט, וּוּיְל אַרְיִיכַעַן קְוּמָט בְּבוֹד, גַּנְאַר אַהֲן
אַ שְׁוֹם נַזְעַעַן פָּן אַיִּהָם, וּוּיְל אַגְּנִיד קְוּמָט אַלְצְדִּינְגָּז. אַיִּז אַיךְ, אַיסְטַר,
זַאֲגָן: נַיִּין! דָּעַר עַיְקָר, וואם אַיִּז אַגְּנִיד בְּעַדְאָרְפַּעַטְמָן שְׁעַצָּעָן, אַיִּז גַּנְאַר
זַיִּין גַּעַלְד, דָּעַר נַזְעַעַן חַיִּיסְטַט עַם, וואם מעַן קָעַן האַבְּעָן פָּן זַיִּין גַּעַלְד.
פָּאַרְשְׁתְּעוֹתָטָט דו? זַיִּין גַּעַלְד אַיִּז נַוְמָעַר 1, אַן עַר אַלְיָוּן נַוְמָעַר 0, גַּנְאַר
נוֹשְׁטַט חַיִּיסְטַט עַם. אַזְאָגָן גַּנְדִּיר, זַאֲגָן אַיךְ, וואם נִיצְטַט דָּעַר בְּלַל נִשְׁטַט, וְאַל
בְּיַדְעַז אַזְאָגָן אַרְטַט פְּאַגְּעַהְמָעַן וּיְ נַאֲגַנְיִשְׁטַט, וּיְ בְּאַלְדָּר אַזְנִישְׁטַט דָּעַר
עַקְרָב, צו אַלְדִּי רֹוחָות, וואם-וּשְׁעַז אַיִּז מִיט אַיִּהָם אַזְוִי דָּעַר יְחָם? קָקָ
זַיִּין אוֹפְּנִימָה אַפְּיָלוֹ נִוְשְׁטַט אַומְּסָעַן הַעֲרָאַיִּים אַזְוִי וּיְ אַיִּן טְשֻׁרְנְיוּזִיטַט

די מנוֹלה... הײַנט בעדארפֿט דו וויסטען זוּיטער, אָז אַ קלונְגֶּר בעדארפֿט
מייט אלציגְּנָג אַין דער ווּלְט זיך בעונְצָען. פָּאַרְשְׁטָעַהְסְטְּ דָו? אַצְּנָד ווּלְט
אַיך דֵּיר עַס אַיבָּעָר' חָרוֹן נָאָך אַמְּאָל. — נָעַם דָעַם בּוּם אַין דֵּיר האַנְּד
אַון זָאָג מִיר נָאָך, מִיט פּוֹנָה, טַפְּשָׁ אַינְגֶּר, זָאָג: אַוְיָף כֵּה בעשְׁטָעַהְסְטְּ
אלציגְּנָג. אַנְגִּיר מִיט גַּעַלְד אַין דָעַר ווּלְט אַגְּרוּסְעַר כֵּה, אַון
אַ קלונְגֶּר בעדארפֿט אלציגְּנָג אַין דָעַר ווּלְט זיך בעונְצָען, בְּכֵן בע-
דָאָרְפֿט מַעַן פּוֹנָם רַיְכָנָן קָעַנְגָּן מַאְכָעָן אַנוּצָען. ווּאָס מַיְינְסְטְּ דָו, מַעַן וְאָל
בֵּי אַיְהָם פְּשָׁוֹת גַּרְאָפּ גַּעַמְעָן גַּעַלְד, נָאָר גַּעַלְד? נַיְזָן! מַעַן בעדארפֿט
אוּיך נָעַבעָן אַיְהָם קָעַנְגָּן שְׁטָעַלְעָן אַוְוִינְטְּמִיהָל, עָר וְאָל מַיְזָן וְוִילְדָעָן
בֵּחַ טַרְיוּבָעָן אַון דָרְעָהָעָן אַיְירָעָר — עַס וְאָל זיך מַאְהָלָעָן! אַדְרָעָר
מַעַן בעדארפֿט נָעַבעָן אַיְהָם זַיְן וְזַי אַקְּאַמְּעַרְיאָאנְטְּ נָעַבעָן דָעַר קָאָ-
מַעְרָעָר, אַדְרָעָר וְזַי אַצְּגִּינְגָּר גַּעַמְעָן זַיְן בָּעָר. האָסְטוּ דָו מִיר, מִיהָלָנְגָּר,
אַבְּגָנְעָמְאָסְטָעָן אַפְּוֹל מַעְסְטָעָל פּוֹנָם קָאָרָן דִּיְעָם, נָעַה מַאְחָל דֵּיר גַּעַ-
וּוִינְטְּרָהִיט אַין מַיְזָן וּוִינְטְּמִיהָל. האָסְטוּ דָו בְּעַצְּאָהָלָט מִיר, קָאַמְּעַרְיאָאנְטְּ,
פָּאָר אַבְּיָלָעָט, גַּעַה-זַוְשָׁע דֵּיר אַרְיָין אַין דָעַר קָאַמְּעַרְיעָר מַיְינְגָּר אַון וְעַתָּה
די שָׁעָנָע אַגְּשָׁטְעָלָעָן! אַדְרָעָר האָסְטוּ דָו גַּעַנְעַבָּעָן מִיר, צִיְּגִּינְגָּר, עַטְּלִיכָּעָן
נְרָאָשָׁעָן, וְוַיְלָא אַיך הַיְּסָעָן מַיְזָן בָּעָר דֵּיר טָאָנְצָעָן! פָּאַרְשְׁטָעַהְסְטְּ דָו? אַיך
הַאָלָט מַיְזָן גַּבְּרִיָּה אַוְיָף דָעַר אַרְעָנְדָעָר, הַאָלָט אַיך! דָו וְוַיְלָסְטָ צָום נְבִיר
צָו מַיְזָן וּוִינְטְּמִיהָל — גַּיְבָּזְעָשׂ מְרָד אַ "מַעְסְטָעָל", אַיך בֵּין דָעַר אַרְעָנְדָאָר.
דוֹ וְוַיְלָסְטָ, מַעַן וְאָל פָּאָר דֵּיר מַאְכָעָן דֵּי קָאַמְּעַדְעָר, דֵּיך, "וּוִינְטְּרָהִיטָּעָן"
אַבְּגָנְעָל מַיְט אַנְשָׁטְעָלָעָן — בְּעַצְּאָהָל מִיר פְּרִיהָעָר פָּאָר אַבְּיָלָעָט, אַיך
בֵּין דָעַר קָאַמְּעַרְיאָאנְטְּ. אַדְרָעָר וְוַיְלָסְטָ דָו אַפְּשָׁר, מַיְזָן גַּבְּרִיָּה זַיְךְ זַיְךְ
דֵּיר שְׁטָעַלְעָן אַוְיָף דֵּי לְאַפְּפָעָם, לְעַנְגָּן זַיְךְ פָּאָר דֵּיר אַין דָעַר לְעַנְגָּן, אַיך
דָעַר בְּרִיאָת, אַון בְּרוּמָעָן — אַרְיוֹם פְּרִיהָעָר מַיְט עַטְּלִיכָּעָן גַּרְאָשָׁעָן, גַּיְבָּ-
מִיר, זַיְךְ תּוֹחָלָ, וְאָס מַיְזָן גַּוְתָּעָר וְוַיְלָעָן זַיְךְ, אַיך בֵּין דָעַר צִיְּנָיָיָה
נְעָר!... הַיְּנָטָפְּשָׁתְּ אַיְהָם, טַפְּשָׁלְלָ? גַּעַנְגָּן פָּאָר הַיְּנָטָינְגָּם מַאְלָגָעָן
לְעַרְעַנְטָ!... לְחִים, גַּוְתָּעָר בְּרוּדָעָר!

— לְחִים, אַיסְרָ, פָּאָר דִּין וּוִינְטְּמִיהָל! לְחִים, פָּאָר דִּין
קָאַמְּעַדְעָר אַון פָּאָר דִּין בָּעָר! דִּינְגָּעָר עַדְרָעָר וְאָלָעָן זַיְךְ דָרְעָהָעָן, דִּין קָאָ-

טַעֲרִיעָר וְאָל אַנְגָּהָן, אַון דִּין בָּעָר וְאָל טָאָנְצָעָן. טָאָנְצָעָן, טָאָנְצָעָן...

עם פארשטיינט זיך, איסר'ס דורך, איסר'ס בלוק אויף דער וועלט.
 אויז פאָר מיר תחלַת געוווען צו הוייך, און אַסְטַּוּן ווערטער דערפּֿן נאָר
 תרנום. אויך האָב נאָר ניט געווואָסט, מײַט וואָס מען עסְטַּע. נאָר
 יונען ווערטער זייןע אָבעֶר, אָז געלַד צו האָבעֶן הייסְט צו זיין אַ קלִין
 מענְשְׁעַלְעַע, אָז אַ קלִין מענְשְׁעַלְעַע הייסְט הנְּפָהָעֵן, צְבוֹעַתְשָׁעַן, לִינְגְּרָן —
 דאס האָב אויך באָלְד טאָקי אויפּֿגְּנָהָאָפְּט. אַטְּ-אַטְּ דָּאַ בִּין אויך שוֹן דָּרְבָּן
 גאנְגָּעָן דָּעַם רַעֲכָטָעָן סָד. אָבעֶר גאנְגָּעָן גּוֹט וְאָסְטַּוּן חְנָפָהָעֵן,
 צְבוֹעַתְשָׁעַן — דאס האָב אויך נאָךְ לעַתְעַת נִישְׁטָה רַעֲכָט פֻּרְשְׁטָאָגָן.

אויך מוֹ דָּאַ בעַמְּדָעָן, אָז דַּעֲנְסְּטַּמְּאָל האָב אויך נאָךְ נִישְׁטָה גּוֹט
 גּוֹוֹאָיסְטַּבְּלָל צו אָונְטְּרָשְׁיְדָעָן, וְאָסְטַּוּן מַעַן וְאָסְטַּוּן טָאָר
 נִישְׁטָה. אַנְּעַבְּרָה האָט בַּיִ מִיר גְּנָהָיְסָעָן: קוּקָעָן, אַשְׁטִינְגָּר, אוֹרְפָּרְדָּה
 בָּהָנִים בְּשָׁעַת אַיְכָּנְזָן; נִשְׁטָה שְׁלָאָגָעָן קְיִין פְּרוֹתָה, נִשְׁטָה גּוֹהָן צוֹ תְּשִׁילְיָן;
 שְׁנִידָעָן דִּי גַּעֲגָעָל פְּסָדָר, נִשְׁטָה אַיְבָּעָרְהִוְפָּעָרָן אַפְּינְגְּנָר אַיְבָּעָר אַפְּינְגְּנָר;
 נִשְׁטָה צְוָלָעָגָעָן צוֹ דִּי אַבְּגָעָנְיִוְתְּעָנָעָן גַּעֲגָעָל דָּרְבָּן, אַבְּגָעָנָעָן
 שְׁנִיצְּעָטָפְּן אַסְטְּעַנְדָּר צַיְּפָן אַטְּיִשׁ, וַיְיַזְּלָעָן אוֹרְפָּרְדָּה וְיַעֲלָט דָּאָרט
 דִּינְגָּעָן פָּאָר פְּשָׂרְעָעָר עֲדוֹתָה; נִשְׁטָה גַּלְיוֹבָעָן אַסְטְּבָּלְשָׁם; נִשְׁטָה גַּלְיוֹבָעָן
 אַז אַלְזָן; נִשְׁטָה גַּלְיוֹבָעָן, אָז אַנְּ דָעַר נְרוֹוִיסְטָר שְׁוֹהָל דָאָונְגָעָן בַּיִ נְאָכָט
 מְתִים; נִשְׁטָה גַּלְיוֹבָעָן אַז עַלְמָהָהָתוֹהוֹ — דאס האָט: נִשְׁטָה גַּלְיוֹבָעָן, אָז
 אַסְטַּוּן מְעַנְשְׁעַן גּוֹהָן אַרְוֹם צְוִישָׁעָן אָנוֹן, דָּאַ אוֹרְפָּרְדָּה דָעַם עַולְמָן, וַיְיַזְּלָעָן
 האַנְדָּלָעָן, דָאָכָט זִיךְ, וַיְיַזְּלָעָן גַּעֲשָׁעְפָּטָעָן, וַיְיַזְּלָעָן אוֹרְפָּרְדָּה יְרוּדָעָן,
 קוּיְפָּעָן אָזָן פְּעַרְקְּוִיְפָּעָן, גַּעֲבָעָן, אַזְיַּפְּנָעָן אוֹרְפָּרְדָּה... נִשְׁטָה גַּלְיוֹבָעָן,
 טְוִוְּטָעָן-גַּעֲשְׁטָאָרְבָּעָן, גַּעֲבָעָן, אַזְיַּפְּנָעָן אוֹרְפָּרְדָּה... נִשְׁטָה גַּלְיוֹבָעָן,
 אָז צְוָם בְּעַוְּלוֹדְעָוָעָר פְּלָעָגָעָן קוּמָעָן מְתִים צְוָם מְשִׁפְטָט, גַּעֲפִירָהָט פְּנוּסָם
 מְלָאָךְ-הָדוֹמָה מִיט אַקְּאָמָּנְדָּרָעָל מְלָאָכִי-חַבְלָה וְוַיְאַרְעַסְטָאָגָנְטָעָן אַדְעָר נִשְׁטָה
 צוֹ גַּלְיוֹבָעָן, אָז "עַד" טָאָקי, עַלְיוֹ הַשְּׁלָוָם, האָט גַּעֲהָטָם קְפִיצָתְהָרָךְ —
 פָּן דָּאָגָעָן אַז הַיְמָעָל אַז בַּי אַיְהָם גַּעֲוָעָשָׁ אַשְׁפְּזִי, עַד אַז דָּאָרְט גַּעֲוָעָשָׁ

א' חשוב, געהאט אין דער האנד דעם שליסעל פון קינדרער, פון שני אין דעגען; נישט גלייבען אין א גלגול, דאס האיסט, נישט גלייבען, אין מעשען ווערען מונולג אין בהמות, חיוט אין עופות, איז א געוויסעל עשר, ווי עם שטעהט געשראבען, איז געווארען א מאל א חויר; איינער, עפִים א פִּינַּע בְּרִיה — איז געווארען, נישט פֿאַר אָנוֹ געדאכט, אַנְּעוּל; נאך איינער, עפִים א גרויסער פָּאַרְדָּאַטְשִׁיךְ — אַפּוֹגָעַל, וואס האט, נישט פֿאַר יְוִידִישָׁע קִינְדָּעַר גַּעֲדָאַכְט, שְׂטָאַרְקָאַנְגַּעַפִּיטִיךְ... וַיְיִתְעַר אַיִּינָעַר, עפִים א, גְּלָאַסְנָעַ, איז געווארען א פִּישׁ נְעַבְעַר, פּוֹנְקַט מִיט אָז אַנְּעוּל, עפִים אַנְּלוּאַסְמָן, אַז אַשְׁטָמָע, ווי פָּוֹן אַשְׁלִיעַן... קְרָאַז, אַט אַזְּעַלְכָּעַמְּנִי זָכְעַן האבען בַּי מִיר גַּעַהְיִסְעַן עֲבוּרוֹת. אַבְּעַר חַנְפָּהַנְעַן, צְבֻּעַתְשָׁעַן, זָיַּן אַקְלִין מַעַנְשָׁעַלְעַ, דָּאַס איז אַיִּינְמִין צַעַטְעַל נִישְׁט גַּעַשְׁטָאַנְעַן, טְהִיכָּאַיִּיתִי, פֿאַר וואס נִישְׁט זָיַּן אַקְלִין מַעַנְשָׁעַלְעַ? מַעַן איז דָּאַקְרִיךְ אַיִּין גַּלְיקְלִיךְ, איז דָּאַקְטָאַקִּי גַּוְטַּ, אַקְלִין מַעַנְשָׁעַלְעַ האט מַעַן נִישְׁט דַּי הַוָּה צַו הַרְגַּנְעַן, צַו שְׁלָאַגְעַן — אַוְן אַוְן שְׁלָאַגְעַן, טְהִוָּת דָּאַקְרִיךְ אַזְּוִי וּוְהָה אַשְׁנִידְעַרְעַן, אַשְׁנִידְעַרְעַן, אַזְּעַלְכָּעַמְּנִי וּוְרַעַת דָּאַקְרִיךְ אַזְּשִׁפְנְטָעַר אַיִּינְגַּעַן. וּוְרַעַת שְׁמוּסָט — אַחְוֹן, אַזְּעַר דְּרַעַתְהַט בִּים אַוְיָעַר, קָעַן מַעַן טָאַקִּי יְאַהֲרַצִּיטִי פָּאַרְגָּעַסְעַן. אַוְן אַוְיסְצִּיהָעַן זָיַּךְ אַוְפִּיךְ דַּעַר עַד אַנְצָוְתָּן, אַדְעַר אַוְיסְצָוְתָּן יְעַנְעַם קָאַלְאַשְׁעַן, בְּשַׁעַת יְעַנְעַר הַאַלְטַּ וְזַיְבַּיִּין בַּי דַּי זַיְבַּעַן אַזְּקַט אַוְפִּיךְ דַּעַר סְטָעַלְעַ, דָּאַס אַיִּין, בְּלַעַבְעַן, אַזְּקַט עַפִּים נִישְׁט קִין גַּעַשְׁמָאַקְעַ וְזַיִּךְ. אַוְרָאִי האט מִיר זַיִּךְ גַּעַנְלָוָסְט זָיַּן אַקְלִין מַעַנְשָׁעַלְעַ גַּלְיִיךְ וְיַי דַּי אַנְדְּרַעַר, פְּטוּר צַו וּוְעַרְעַן מִיט אַמְּאל פָּוֹן אַלְעַ צְרוֹת אַזְּעַר לְעַבְעַן וְיַיְעַנְעַ אַלְעַ גַּלְיִיךְ, אַיִּין עַשְׁר אַזְּנִיבָּר. דְּרַעַיבָּר טָאַקִּי פְּלַעַג אַיִּיךְ בְּעַשְׁטַעַנְדִּיג מִיטִּ נְרוּוֹם חַשְׁקַטִּיךְ אַוְנְטַעַרְהָעָרָן אַוְנְטַעַר דַּעַר טִיר, בְּשַׁעַת אַיִּסְרָר וְאַרְגָּנָר פְּלַעַגְטַּ שְׁמוּסָט מִיט זָיַּן גַּטְעַן בְּרוֹדָר. אַיִּיךְ האַפְּ זָיַּךְ אַגְּנַעַהָעָרָט זָהָר פְּיעַלְעַ וְאַזְּעַן אַיִּים מִיט דַּעַר צִיְּתַּ אַסְּקַט בְּעַמְּרַע פָּעַרְשָׁטָאַנְעַן וְיַי דַּעַם תְּלִמְדוֹד-תּוֹרָה-טַלְמָד.

אמית טָאַקִּי, אַלְקִישׁ בֵּין אַזְּגַעַן אַיִּין דַּעַר יְוָנָנָר, וְעַהְרַ נָאַ. רַיְשַׁעַוְאַטְעַ, נָאַר וְיַי שְׁפַעַטְעַר האט זַיִּךְ אַרְוִיְסְגַּעַוְיָוָן, בֵּין אַיִּיךְ נִשְׁטַע גַּעַוְעַן אַגְּלַר פָּוֹן דַּעַר נָאַטְוָר, וואס דַּעַן-זַעַשְׁעַ אַגְּמַכְטַּעַר. דַּי מַעַשְׁתָּ דְּעַרְתָּן אַיִּין, וואס תְּמִיד, פָּוֹן דַּעַר קִינְדָּהִיטִין אַן, בֵּין אַזְּגַעַן גַּעַוְעַן פְּעַרְעַוְתִּים, פָּעַרְוָאַגְּלַעַט אַזְּגַעַן דְּעַרְשָׁלָאַגְעַן. מַעַן האט מִיךְ אַוְיִגְנָהָעָרָט מִיטִּ קְלָלָת, נְאַבְעַמְּיָאָסְמָעַ אַעֲרַטְעַר, מִיטִּ שְׁמַיָּאַ, מִיטִּ קְלַעַפְתִּים טִוְּטִוְתִּים.

שלען. ווער עם האט נאר געוואלט, האט אין מיר אריינגעעלען, פיז געפראבען די דערע בײַנער, נו ווי זאנט מען עפֿים: פון על-חטא ווערט מען נישט פֿעט; פון א סך שילאָגָן ווערט מען טאָקי דערשלאָגָן. אַ קאָטָאּוועס עפֿים, וואָס מײַן לֵיב, מײַן אוֹיסְגָּעֶדָּאָרט, אוֹיסְגָּדוּוּעָרט לִיבָּם, האט אין זיך נעבער אַריינגעונומען! אַיך נעבער לִידָּה הנגעַר, קעלט, פֿיַהְל, ווי עס געהָן מיר אוּס די בּוֹחות, עס שטעהָט מיך אַן צָלָע גַּלְדִּיעַר, סְאיַז מיר נישט נָט — אַיז אַנְשָׁטָאָט מען זָלָזָן: אַ רְחַמְנוֹת, אַ קוֹנְדָּן נעבער געהָט אוּס, אַ מעַנְשָׂ, אַדְעָר לֵאָז זיך זַיְן אַפְּילָוּ גַּלְאָט אַ נְאָטָס בעשעפעניש צָאנְקָט נעבער זַיְבָּט, ער אַין הוּא אַין בֵּין.— עַהֲמָתָן מען נָאָר אַון מען רִיאַסְטָן מיר מײַן דָּאָרָעָ-קְוֹוֹצָרָעָ שְׂטִיקָעָל פְּלִישׁ, עַהֲמָתָן מען נָאָר אַון מען נִיטָּמִיר נָאָר וּוְעַתְמָגָן אַיְ שְׂטַעַבָּעָנִישׁ, נַעֲמָת צָעָן נָאָר אַון מען צְוָפָט מיר דָּאָס אַיבְּעָרִיגָּעָ שְׂטִיקָעָל הוּאָט אַוְ... אַיך בְּין פְּשָׁוֹת גַּעַוּן פֻּעַּטְוִוִּבְטָן, פֻּרְטָוּמָעָלָט אַון פֻּרְדָּוּלָט. הַיּוֹם דָּרְצָוּ אָאָר, בְּעַדְאָרָף טַעַן וּוּסְעַן, בֵּין אַיך גַּעַבְּרוּן גַּעַוְּאָרָעָן אַין בְּעוֹלְיָדָעָוּ, וְאַס אַין תָּוֹךְ אַרְיָן אַיְ זַיְכְּלִין שְׂטַעַדְטָעָלְדָּיִזְיָה עַד בְּלִיְבָּט טָאָקי אַ קְלִיְין-שְׂטַעַדְטָעָלְדָּגָנָעָר. דַּי קְלִיְין-שְׂטַעַדְטָעָלְדָּגָנָעָ לִיטָּעָן נִישְׁתָּמָעָט טָאָקי נָאָר אַנְדָּרָעָ מִוְּנִי מַעַנְשָׁעָן, מִיטָּעָן עַפֿים טָאָקי נָאָר אַנְדָּרָעָ רִיחָ, אַנְדָּרָעָ מַתָּחָ, זַיְ שְׂטִינְקָעָן נִישְׁתָּמָעָט, זַיְ אַנְדָּרָעָ טָעָם, אַנְדָּרָעָ רִיחָ, עַפֿים פָּאָר זַיְ מִינִי בְּרוֹאָוּ... שְׂטִינְקָעָן נִישְׁתָּמָעָט, נִישְׁתָּמָעָט, נִישְׁתָּמָעָט פְּלִישׁ, אַיך נִישְׁתָּמָעָט זַיְ וּוְיל דָּעָרְמִיט אַיך נִישְׁתָּמָעָט מַהְרָה אַוְסְבָּרְיָעָן, אַו אַיְדָר זָלָט זַיְ נִישְׁתָּמָעָט זַיְ אַונְדָּרָעָן, זַיְ קּוֹמָטָעָם, וְאַס אַזְוִי אַנְאָר, אַלְעַקְיִשׁ זַיְ אַיך, פְּלָעָג אַנְאָר פְּאַרְטָפָאַלְעָן גַּלְיָיך אַון דַּעֲקָעָן מָטָט אַגָּנָג. אַמְּתָאָט טָאָקי, אַנְאָר צָלָל פְּאַרְטָפָאַלְעָן גַּלְיָיך אַון בֵּין מִינִי נִארְיָקִיטָן גַּעַפְּאַלְעָן אַיְטָלִיכָּעָן אַין דַּי בֵּין אַיך גַּעַוְּוֹעָן אַון בֵּין מִינִי נִארְיָקִיטָן גַּעַפְּאַלְעָן אַיְטָלִיכָּעָן אַיְגָוּעָן, אַבְּעָר פְּוֹנְדָּעָטוֹנְגָּעָן נִישְׁתָּמָעָט קְיַיְן נַאֲשְׁרִילְבִּיכָּעָר, נָאָר גַּלְאָט אַפְּרָעָה-זְוַלְמָעָר, אַדְרָעָ-חַרְגָּנְטָעָר, אַדְרָעָלְאָגָנְעָנָעָר. עַס האט מיר אַיך קָאָפְּ נִישְׁתָּמָעָט גַּעַפְּהַלְלָתָ קְיַיְן קְלָעְפְּקָעָ אַיך נִישְׁתָּמָעָט גַּעַוְּוֹעָן בְּעָרָאָ-גַּעַפְּהַלְלָתָ קְיַיְן קְלָעְפְּקָעָ אַיך דַּי קְלָעְפְּקָעָ אַיך נִישְׁתָּמָעָט גַּעַפְּהַלְלָתָ קְיַיְן אַבְּגָנְהַבְּלָעוּתָם: אַט-אַט דָּאָס בֵּין אַיך גַּעַוְּעָן. דָּרְיוֹבָעָר האָב אַיך צִיךְ נִעְקָעָנָט שְׁבַעַטְעָר עַפֿים אַוְיסְלָעָהָרָנָעָן, מִיךְ עַפֿים אַנְשָׁמוּסָעָן, אַוְן דָּרְיוֹבָעָר האָב אַיך נִעְקָעָנָט אַיְבָּעָרְנָהָמָעָן רְבָּ אַיסְרָ וּוּאָרָא גַּעַרְסִים תָּרוֹות.

בּי אַיסְרָ וּוּאָרָגָעָר האָב אַיך אַוְעַקְנָעָדִינָט אַסְכָּדָיָהָרָעָן. אַין דָּעָט שְׁךְ צִיתְהָרָה האָב אַיך מִיד אַוְיְגָעָשְׁלִיפָּעָן, האָב גָּוָט פְּעַרְשָׁתָאָנָעָן אַון גַּעַ-קָּעָנָט אַלְצְדִּינָג, וְאַס אַ קְלִיְין מַעַנְשָׁעָלָעָ בעַדְאָרָף צַי קָעָנָעָן, וּוּאָרוֹם אַיך גַּלְעָג זַיְ שְׂטַאָרָק צַוְּהָרָעָן טִימָט קָאָפְּ, אַון בֵּין גַּעַוְּוֹעָן דְּרִינָעָן אַמְּתָאָר.

איך האב שין געקענט און מײַן גראָל אַבְּצָרְפִּיְתָּעַן מעשִׁים, מאַלְיכַּע
פְּרוֹלֶעֶן תנוועות און געהן אַלְיאַז מיט שְׁפִּיצְלָעַךְ, די גְּרַעַסְטָעַה הנאה דְּבָעַ
איך געהאט אַבְּצָוֹתָאָן אַיְינָעָם אַיְיף טְעַרְקָשׁ, נְלִיְיךְ וַיַּיְאַךְ אַזְּנָעַ
אַיְהָם גַּוּעַן, חֲאַטְשַׁ סְ'אַיְוַן נִישְׁתַּגְעַן גַּוּעַן פָּאָר וָאָסָם. נְלִצְתַּדְעַךְ אַזְּנָעַ
אַלְיאַיְן — דָּאַס אַבְּטָאָן אַיְיף טְעַרְקָשׁ אַן דָּאַס אַוְיְסְדָּרְהָעָן וַיַּכְּרַעַנְךְ
גְּלַאת וַיַּאַיְיף אַטְעַלְעַר, חֲאַטְשַׁ מִיר גַּעַמְאַכְטַּפְעַן פָּעַרְגְּנִינְעַן, פָּנְקַט וַיַּכְּנַעַן.
אַרְמָעַן יִשְׁיבָּה-בָּחוֹר מַאֲכַטְפַּעַן פָּעַרְגְּנִינְעַן אַשְׁטִיקָעַל אַוְיְפָטוֹה אַן דָּעַר גְּמָרָא.
צִי קְוַמְטַט דְּרַעְפָּן עַפְסָ אַרְוִוִּים צִי נִין, אַבְּגַע אַשְׁעַנְגַּר אַיְינְגְּפָאַל. צִ שְׁצִי-
קָעַל שְׁכָל, אַיְזַדְעַךְ עַס דְּרַעְוַיְילָעַ... דָּאַס גַּעַמְהָל פָּוּן יִשְׁרָאֵל. פָּנַן
רְחַמְנָה, הָאַט בַּיְמָה נִישְׁתַּגְעַט דְּרַעְלְעַבְטַן נַאֲרַ אַנְהָוִבְעַן צִוְּוַאֲקָסְעַן.

יִשְׁרָאֵל אַיְזַדְעַךְ אַגְּנוּמִילְאָסְטִיק, וַיַּאַס לְאַזְּטַזְעַן וַיַּכְּרַעַנְךְ צִיהָעַן וַיַּכְּרַעַנְךְ מַעַן וַיַּלְעַזְעַן,
אַיְזַדְעַךְ אַגְּנוּמִילְאָסְטִיק, וַיַּלְעַזְעַן דָּעַר מַעַנְשַׁה הָאַט בַּיְדַּן צִוְּוַיְנָעַן עַס אַזְּוַיְּזָעַן
אַיְזַדְעַךְ, צְוַמְאַכְעַן דְּרַעְפָּן עַפְסָ, וַיַּאַס עַס אַיְזַדְעַךְ זַיְן פָּעַרְלָאָגְנָעַן.
רְחַמְנָה, דָּאַס אַיְזַדְעַךְ אַגְּנוּמִילְאָסְטִיק וַיַּאַס, אַיְגַּנְגַּנְצָעַן נַאֲרַ אַשְׁוַיְנְדָעַל.
דוֹ, אַזְּדוֹ בַּיְסַט שְׁלַאֲפָעַר פָּוּן מִיר, בַּיְסַט אַשְׁלִימְמָוְלִינִיק, אַשְׁמַוְנְעִינְכָּטָם,
וַיַּלְסַט=דוֹ מַיְזַדְעַן צְיַעַנְדָעַן פָּלְוַמְרַשְׁתַּחַט רְחַמְנָה; — אַזְּוַיְּזָעַן גַּעַמְעַט
אַיסְרָה וַאֲרַגְנָעַר.

איך בָּוּן גַּוּעַן אַיסְרָה אַגְּנָמָתָעַר הַלְּמָיד, הָאַבְּ מִיר גַּעַמְעַבְעַן
טְהָרָה, מַיְזַדְעַן גַּעַפְלִיסְט, דָּעַם רְבִּיןְזַן מִינְיָנָם צְוַפְּרִידָעַן שְׁתַּעַלְעַן, מְאַזְּצָעַן
דְּיִינְגַּנְצָעַן זַיְן גַּעַשְׁמָאָק, וַיַּאַס אַיְמַעְלָט, דְּרַעְפָּאָר הָאַבְּ אַיְזַדְעַךְ גַּעַפְוָנוּן
חוֹן אַוְן לִיְּטוּלְיִנְקִיְּתָן אַיְזַדְעַן זַיְן אַוְיְגָעַן, אַזְּוַיְּזָעַן אַזְּדָעַט פָּאָרְטָמִיר, הוֹי
טְעַן וְאַגְּטָמָט, קִיְּזָעַן זַאְקָבָאָרְשָׁשָׁנִישְׁתַּגְעַט גַּעַנְמָעַן.

אוֹ אַיְזַדְעַךְ בַּיְנָעַטְעַר גַּוּוֹאָרָעַן, הָאַבְּ אַיְזַדְעַךְ אַגְּנָהוִיְבָעַן מַיְזַדְעַךְ שְׁטָאָרָק
צִוְּוַיְנָעַטְעַר גַּוּוֹאָרָעַן וַיַּכְּרַעַנְךְ אַלְיאַיְן אַלְיאַיְן פָּרָעָנָעַן: מַתְּהִי אַעֲשָׂה לְבָוּתוֹ? וְעוֹן,
הַיְסַט עַמְּ, וְעוֹלָאָיְקָוְן אַגְּנָהוִיְבָעַן עַפְסָ טְאָקָוְן צִוְּוַיְנָעַטְעַר,
גְּנַעַרְכַּט וְוַעֲרַעְן? יְאַנְיָא בָּאַתְּיָ בִּיטִים — אַוְן אַיְזַדְעַךְ בַּיְנָעַטְעַר,
בְּרוֹקְ-הַשָּׁם, מִיטְטָאָס כִּימָן בְּעוֹרְדָעַל! אַמְתָטָאָס, אַיסְרָה תְּוֹרָה קָעַן אַיְזַדְעַךְ
גַּוְטָט, קָעַן זַיְמָט אַלְעַ פְּשַׁטְלָעַךְ, נַאֲרַ, לְאַהֲדָרְשָׁ עַיְקָוְן — פְּלָעָנָט דָּעַר
הַלְּמוֹד-תְּוֹרָה-מַלְמָד וְאַגְּנָעַן — נִישְׁתַּגְעַט דָּאַס לְעַהְרָנָעַן אַיְזַדְעַךְ קָוְןָן, דָּעַר
עִירָאַיְזַדְעַךְ אַיְזַדְעַךְ מַלְאָכָה: דָּאַס שְׁמִיסְעַן. אַיְזַדְעַךְ אַלְיאַיְן גַּעַמְרָאָכָט, גַּעַמְ
טְרָאָכָט, אַזְּוַיְּזָעַן לְאַנְגַּג-אַזְּוַיְּזָעַן בְּרִיטָט, בַּיְזַדְעַן גַּעַפְאַלְעַן אַיְיף אַשְׁפָּרְבָּרָת
דָּעַר דְּבָיְ, אַגְּטָמָט: אַקְלוֹגָעַר בְּעַדְאָרָף מִיטְטָאָס אַוְיְתָה דָּעַר וְוַעַלְטָ וַיַּכְּרַעַנְךְ

פָּנְצָעַן. דָּעַם גָּנוֹד, וְאֶגְטָעַר עַר, בְּעַרְאָרָפַּט מַעַן: עַהֲמָעַן אַיְזָק דָּעַר אַרְעַנְדָּע —
מַוְּאַתְּהָם שְׁפִילְעַן דִּי קָאַפְּעַדְיַע, מַאֲכָעַן מִיטַּהָם דִּי קָאַפְּעַקְעַי —
סְּטִיחַתְּשָׁ, אַיסְרָאֵלְיַע אַיְזָק דָּאַךְ שְׁוִין אַיְזָק אַגְּנוֹד,
שְׁוֹתָה אַיְנָעַר, אַוְוָף דָּעַר אַרְעַנְדָּע, וְוּרָר, דָּו בְּהַמָּה, אַיסְרָאֵל אַרְעַנְדָּאָר,
אַיסְרָאֵס נְשָׁמָה! אַיסְרָאֵלְיַע אַיְזָק אַיְזָק אַבָּח, נָוָהָם אָוָן שְׁמַעַל אַ
פְּינְטְּמִיהָל, אַיסְרָאֵלְיַע אַיְזָק אַיְזָק אַיְזָק אַבָּח, שְׁרַיְעַסְטַע סְּפָעַן! ...

אַיְזָק וְוּלָא צְיַעַן דָּא נְשַׁטַּת אַיְסָרְיַע, אַךְ הוּבָאָן אַיסְרָאֵלְיַע חַנְפָּהָי,
גָּזָן, זְזָק מַרְדָּא אַיְסָרְיַע טְיוֹעַנְטָעַר וְוּנְגָעַן, וְזָק אַתְּהָם זְזָק צְזָמְיַיְכְּלָעַן, זְזָק
אַתְּהָם אַיְנוּעַנְגָּן אַיְן הָאָרֶץ אַרְיַעְצְּרוּכִיכְעַן, בְּזָי אַיְזָק הָאָפָּה אַהֲמָה לְמוֹלָדְעָרָה
פְּאַפְּטָה אָוָן וְוּרָר, אַיְזָק אַגְּנוּטָרָה שְׁהָה, יְיַיְנָה נְשָׁמָה! ... אַיסְרָאֵל אַיְזָק דָּאַךְ נְשַׁטְּמָה
מַעְהָרָה זְזָק אַמְּעַנְשָׁה, עַר הָאָטָה אַיְזָק לְיַעַב גְּנָהָאתָה, מַעַן זְזָק אַתְּהָם חַנְפָּהָי
גָּזָן, קָעַזְקָעַן, מַעַן זְזָק אַתְּהָם בְּעַחְאָנוּדָרָן אָוָן פָּוָן אַיְדָם שְׁטָאָרָק הָנָהָה
הָקָבָעָן: הָגָם עַר הָאָטָה וְעַהָר גָּוָט גְּנוּוֹאָסָט, וְוָסָם פָּאָר אַגְּפוּטָה, וְוָסָם
פָּאָר אַגְּמוּשָׁת דָּאָס הַגְּפָהָגָעָן הָאָטָה. עַר אַלְיַעַן, אַגְּטוּנָעַר, אַיְזָק וְאֶגְטָעַט
אַיְינָעָם: אַיְהָר זְעַנְטָה דָּאַךְ אַחֲכָם, אַגְּנוּטָרָה, אַגְּפָוּמָרָה, אַגְּבָעָלָה-צְדָרָה,
אַגְּכָשָׁעָר, עַהְלִיכְבָּרָמָן, הַיִּסְטָה עַס גָּאָרָקָפְּוּרָה: אַגְּשִׁיטה וְעַנְטָמָה
אַיְהָר, אַגְּאָכוֹר, אַגְּצָבוּקָ, אַגְּקָרְגָּעָר הָהָנָדָר, אַגְּנָבָ-שְׁבָנָבָים, דָּאָס שְׁוֹאָרָגָי-
אַפְּגָעָלָעָ פָּוָנָס אַוְנָן! אַזְוִי אַיְזָק שְׁוִין, אַגְּפָנִים, אַיְזָק דָּעַר וְוּלָט, אַזְוִי אַטְּ-
לְיַכְעַר לְאֹוֹת זְזָק אַיְנָעַרְדָּעָן, אַיְטָלְבָעָר הָאָטָה לְיַעַב זְזָק צָו נְאָרָעָן ... נְשַׁטְּמָה
מִיְּנָטָן נְשַׁטְּמָה, אַזְוִי דָּאָס אַיְזָק מַרְדָּאָגְנָגְנוּקָמוּן. נְשַׁטְּמָה אַזְוִי נִיךְ תְּהָטָה
אַזְוִי, וְזָק וְעַדְתָּמָה זְזָק. עַס הָאָטָה לְאָגָן גְּנָעָרְיוּרָט בְּזָי מַרְדָּאָגְנָעָטָה
צָו וְוּרְעָק אַיסְרָאֵס חַשּׁוּבָה. אַיְזָק וְוּטָה אַפְּשָׁר קָשָׁה זְזָק, וְזָק וְוּרְעָטָה
עַס פָּוָן אַגְּשָׁרָת אַגְּשָׁרָת? אַיְיָ, הָאָטָה אַיְזָק מַיר קִיְּן פָּאָרְאִיבָּעָל נְשַׁטְּמָה
אַזְוִי אַזְוִי, קָעַנְטָה אַיְהָר דָּאַךְ נְשַׁטְּמָה דָּי וְוּלָט! כְּפָעַט אַלְעָלָ מְשֻׁרְתִּים וְעַיְ-
גַּעַנְטָה כְּפָעַט אַלְעָלָ חַשְׁבִּים וְעַנְעַן מְשֻׁרְתִּים.

או דָּעַר עַלְמָס אַלְעָלָ חַשְׁבִּים, או אַיְזָק בָּן
אַיסְרָאֵס נְשָׁמָה, זְיַן חַשּׁוּבָעָר מְשֻׁרְתִּים, הָאָטָה מַעַן זְיַן אַגְּנָעָה-הָבָעָן צָו גְּלָעָ-
טָעָן, אַבְּצָוֹנְגָעָבָעָן מַרְדָּאָרְבָּיְתָעָן גְּנוּט-מְאָרְגָּנָעָן, וְזָק דָּעַר סְדָר-הָחָלָם אַיְיָ.
צָוִי גְּעוּוֹת-גְּטָלִיקָן אַיְזָק שְׁוִין דָּעַר אַיְנְפִּיהָר מְשֻׁרְתִּים יְמִי בְּרָאָשָׁית. אַוְיָבָעָן
צָוִי אַוְנָטָעָן, אַיְזָק דָּעַר וְוּלָט, אַזְוִי מַעַן בְּעַדְאָרָפַּט עַפְּסָים הָאָבָעָן צָו דָעַם
פְּרִיאָן, וְזָהָט מַעַן פְּרִיאָהָר זְזָק צְזָמְיַיְכְּלָעָן צָו וְזָיְנָעָחָבָעָעָר מְשֻׁרְתִּים. וְזָק
צָו גְּעַפְּעַלְעָן. אַרְיַעְצְּלוֹאָזָן זְזָק מִיטָּה זְזָק אַיְנָעַר עַפְּסָים אַגְּמָוּסָם מִיטָּה זְסָעָ-
רְצָעַלְעָק, צָו וְוּרְעָעָן בְּלָוְמָד' שְׁטָמָה מִיטָּה זְזָק נְהָעַנְטָעָ שְׁמַלְקָעָם, אַזְוִי אַגְּבָ

טָקֵי אַרְיִינְשְׁטוֹפָעַן וַיַּעֲפֵם אֵין הַעֲמָל, טְרָאַכְּמָעָנְדִּיגַן וַיַּדְעֵרְבִּי, לְאַטְיכַּזְבַּעַן וַיַּפְעַרְשְׁטָאַפְּעַן דָּאַס מַוְיל, לְאַזְעַן וַיַּנְשְׁטַמְּתַן זַיְן, נִשְׁטַמְּתַן בַּיְלָעַן. אַדְרָעַ נָאָר צַוְּיַה: נִישְׁקְשָׁה, לְאַזְעַן וַיַּרְעַם פְּרִיאַן בַּיְם וַיַּעֲגַן גַּעַהְעָנְדִּיגַן אַרְיִינְלָאוּעַן אֵין אַוְיְטַר אַגְּנוֹת וְחַאְרַט, אַמְשָׁרַת אַמְלִיךְ יִשְׁרָאֵל קָעַן אַמְּלָאַל וְעַהְרַ פִּיעַל הַעֲלָפָעַן. דָּאַס וַוָּאָס אַמְשָׁרַת פּוּעַלְתַּאְן אַמְלָל בַּיְם זַיְן אַדוֹן, קָעַנְעַן עַם נְרוּוֹמָעַ לְיִתְנְשַׁטְמַט פּוּלְעַן — דָרַר מִשְׁרַת וַיַּיְסַט בַּיְם אַדוֹן דָּאַס הַאֲרִיךְ אַונְ פְּאַרְוֻהַת אַיְתָם מִיטַּעַלְכַּעַ זַכְעַן, וַוָּאָס מַעַן מַאְרַן נִשְׁטַמְּתַן זַאְגַּעַן... הַאֲטַמְּנְעַר בַּעַדְאַרְפַּט צַוְ אַיְסְרַעַן — אַונְ וַיַּהְרַ אַהֲטַ דָעַן נִשְׁטַמְּתַן בַּעַדְאַרְפַּט צַו אַיְסְרַעַן? — דָאַהֲטַ עַר שְׂוִין פְּרִיאַן הַעֲרַ אַבְגַּעַנְצִיט טַיְן לְאַסְקַעַן, עַם זַאְל זַיְן בַּאוּוֹלִיגַט פָּוּן מִיר, אַיךְ זַאְל בַּעַשְׁעַן פָּאַר אַיְתָם רְחַמִּים אַונְ דַּעַרְמָאַגְעַן אַיְתָם צַו גַּטְעַן בַּיְם אַשְׁמוּעַ מַוְתַּר רַב אַיְסְרַעַן. פָּוּן גַּעַלְד אַונְ מַתְהָנוֹת אַיְן שְׂוִין קִין רַעְדַע נִשְׁטַמְּתַן גַּעַוְעַן מִיטַּעַן, "יְהִי-רְצָוָן" אַלְיַיְן אַיְן מַעַן נִשְׁטַמְּתַן אַבְגַּעַקְוּמַעַן. יַעַנְעַר הַאֲטַמְּנְעַר גַּעַמְיַנְט אַבְיַיְבַּי מִיר הַאֲטַמְּנְעַר גַּעַעְפּוּלְתַּאְן, אַזְ אַיךְ זַאְל בַּיְם רַב אַיְסְרַעַן פְּרִיאַן בַּיְם מִיר אַוְיְרַט, אַיְן עַר שְׂוִין גַּעַהְאַלְפָעַן, חַאְטַש אַיךְ הַאֲבַט מִיר גַּעַוְאָסָט מִיְּמִינָן, אַז אַיְסְרַעַן אַלְיַיְן אַיְתָם אַזְיַיְהַי פִּיעַל הַעֲלָפָעַן, טָקֵי אַיְזַפְּרַע אַיְמְרַעַס רַעַד, "וַיְיַ אַטְוַעַן בַּאֲנָקָעַם". וַוָּאָס אַרְטַע עַם מַיְקַע? לְאַזְעַן עַר טַיְן נִעַבְעַן גַּעַלְד אַונְ אַונְ גַּעַבְעַן גַּעַלְד. אַונְ חַעַן אַפְּיַיְלוּ סַאיְיַה אַטְעַמְלִיכְקַיְתַּא גַּעַוְעַן יָאַזְעַן הַעֲלָפָעַן, וַוְעַט דָאָךְ אַיְסְרַעַן גַּעַהְמָעַן אַונְ טַאַן גַּעַהְמָעַן גַּעַלְד אַונְ תַּהְדְרַלְנָתָן. יְהִיה-אַיךְ=שִׁיחָה, אַזְיַיְהַי, וַוְעַט דָאָךְ אַיְסְרַעַן אַלְיַיְן גַּעַהְמָעַן גַּעַלְד אַונְ מַאְכַעַן וַיַּדְעַר שְׁטִינְגֶּר זַיְנְעַר: "מִיר וּוּלְעַן וּהַעַן, מִיר וּוּלְעַן וּהַעַן, מִיר וּוּלְעַן וּהַעַן!" הַיְינַט צַו-וּוּאָס טִיגַן אַיךְ נָאָר דָאַזְעַן דְּרַעְמִיטַע? נָאָר וַיַּיְתַעַר טָקֵי, וַוָּאָס אַרְטַע עַם מַיְקַע? לְאַזְעַר מַיְגַעַן אַונְ גַּעַן גַּעַלְד.

אַט אַוְיַיְף אַזְעַט אַוְתָן הַאֲבַט אַיךְ מִיר אַגְּנַעַהוּבָעַן בַּיְסְלַעְכּוּיַיְהַי הַנְּגַדְלַע זַו וּהַרְעַן, צַו גַּעַהְמָעַן אַיְזַפְּרַע נִיקְרַב לִיב אֵין טָקֵי צְוִוְיְפְגַעְעַלְיְבַע שְׁגַעַע עַטְלִיבַע נִילְדַע.

פוצען און קלײַדען זיך, דאס אוי געהקן מײַן בעסט פערגניגען, זיך
דעָר שטיינגר איז פון אלֶעָ אַוְפְּגָעָקְומָעָן מִשְׂרָתִים, ווֹאָס האָבעָן לַיעַבָּ
אַרְיוֹפְּצָזְיכְּהָעָן אוֹיף זיך אַלְצְרוֹנָג, ווֹאָס נָאָר זיך קָעָנָעָן — זיך געהן בעַ-
הָאנְגָּעָן מִיט בְּלִיטְשָׁעָנְדִּיגָּעָן קִיטְלָעָד, קְנָפְלָעָד, פִּינְגָּעָרָלָעָד אָוֹן זַיְעָרָעָ-
שְׁטִיוֹעָל זַאֲלָעָן גָּלְאָנְגָּעָן ווֹי דֵי שְׁפִינְגָּלָעָד, בְּכִידֵי אַוְפְּרִיסְעָן דָּעָר וּוּלְעָטָ-
די אַוְגָּעָן, זיך זַאֲלָעָן זַיך אַוְיף זיך וּוֹי וְאַונְדָּרָעָן אָוֹן הַיּוֹדָשָׁן. שְׁבָתָ פְּלָעָן אַיְדָ-
גָּעוּהָנְטָלִיךְ מִיךְ אַוְסְפָּצָעָן ווֹי אַטָּאָק אָוֹן דּוּרְכָּנָעָן זיך מִיט מִינָּעָ-
חָבְרִים, זיך וְוַיְוָעָן זַיך אַוְיף חָרוּשִׁים פָּאָר דָּעָר וּוּלְעָט אָוֹן זיך בְּעַטְרָאָכְ-
שָׁעָן דֵי אלֶעָ וְוַיְבָלָעָד אָוֹן מִידָּלָעָד, ווֹאָס געהן קָאַמְפָאָגָעָם=וְוַיְוָוָ-
שָׁפָאָ צִירָעָן. אַיְדָהָבָג גַּעֲקָעָנָט אָין דָּעָר שְׁטָמָדָרָט בְּמִעְשָׁת אַלְעָד דִּינְסָטָעָן אָוֹן גַּעַ-
וּוָסָטָמָעָתָמָוּתָה, הִסְטָמָרִיעָס פָּוֹן אַסְטָקָז וְוַיְבָלָעָד, צְוִישָׁעָן וּוּלְכָעָד אַ-
הָאָבָג גַּעַחַטָּז וּוְהָרָבָג פִּילָּעָ בְּעַקְעָנָטָעָ.

או אַיְדָהָבָג אַיְנוֹמָאָל שְׁבָתָ=נְחָמוֹ גַּעַשְׁפָאַצְיָרָט מִיט חָבְרָה אָין דָעָר
שְׁטָמָדָרָט, ווֹאוֹס האָבעָן זַיך גַּעַשְׁאָטָעָן יְוִדְשָׁעָ טְעַבְּטָעָר אָוֹן זַיְדָעָנָעָ אָוֹן
סָפְטָמָעָטָעָן מְלָבוֹשִׁים, בְּעַהָּנָגָעָן מִיט פָּעָרְעָל אָוֹן מִיט אַלְעָרְלִי מִינִי צִיְ-
רָוָנָג, אָוֹן מִיר אַקְעָנָעָן גַּעֲקָמָעָן עֲפִים אַמִּידָעָל, אַנְגָּעָטָאָן וְעוֹהָרָבָסָט
אָיְן אַס סִיטְצָעָן קְלִיְּדָעָל, רַיְן ווְוַיְלָבָעָר. אַיְדָר פְּנִים הָאָט גַּעַשְׁיָנָט ווְיַעַרְעָ-
דָעָר לְכַטְיָגָעָר מְאַרְגָּעָנְשָׁטָעָרָן אָוֹן פָּעָרְטָוָנְקָעָלָט אַלְעָדָנְדָעָר מִיט וְיַעַרְעָ-
פָּעָרְעָל אָוֹן דִּימָעָנָטָעָן, זַיך האָבעָן אַקְעָנָעָן אַיְהָר זַיך אַנְגָּעָוָהָן ווְיַי אַלְכָטָ-
אַקְעָנָעָן דָעָר זַוָּן. בַּיְ דָעָר וְיַט אָוֹן אַיְהָר גַּעַנְגָּעָן אַיְוָנָגָעָר מָאָן, אַ-
סְפָּטָמָעָטָשָׁנָעָר, וְעוֹהָר שָׁעָן גַּעַוּאַקְסָעָן. אַיְדָר שְׁעַנְקִיְּתָהָאָט מִיר פָּעָרָנוֹ-
מָעָן דֵי אַוְיָגָעָן, אַיְדָר בֵּין גַּעַבְּלָבָעָן אַהֲבָשׁ צִיְּתָה שְׁטָמָהָן ווְיַזְקָאָכָט
אָוֹן נִישְׁתָּמָעָט גַּעַהָעָרָט נִישְׁתָּמָעָן, ווֹאָס אַרְוָם מִיר מָהָוָת זַיך. אָוֹן אַיְדָר בֵּין
שְׁפָעָטָעָר אַכְּסָעָל זַוְיַּיך גַּעַקְוָמָעָן אָוֹן מִיר אַרְמָגָעָקָט, הָאָב אַיְדָר
מָהָר שָׁוִין נִישְׁתָּמָעָן. וְיַי הָאָט דְּרָעוֹיְלָי זַיך פָּעָרְמִישָׁטָמָעָט צְוִישָׁעָן דָעָם
עַלְמָן אָוֹן פָּעָרְשָׁוִינְגָּעָן גַּעַוְאָרָעָן, אַזְוִי ווְיַי אַפְּלִיהָעָנְדִּינָגָעָר שְׁטָעָרָעָן אָ-

די זומער-געבעט. נאך אויהר בילד אבעער אויז מיר געבליבען אײַינגעפֿאָקע טיעפּ אין האָרֶץן. און פּוֹן יונעער צִיּוֹת אַן האָפּ אַיך וַיְיִשְׁתַּחֲקַעַת אַוְיָף אַגְּנוּ אַרְיוֹסְלָאנְגָּן פּוֹם קָאָפּ. עַמְּדָהָהָה פָּרָה מִיר זַיְקָאָסְטָה גַּעֲמָלָת אַיְהָר פְּנִים, אַיְהָר גַּעֲשָׂטָלָת, אַן בִּי-נַאֲכָת, אַן דַּעַר פִּינְסְטוּלָה, האָבָעָן אַקְעָגָעָן מִיר גַּעֲפּוֹנְקָעָלָת, גַּעֲלִיכְתָּעָן אַיְזָרָעָה בְּרַעֲנְדָרְגָּעָן אַוְיָגָעָן הוּא צָוֵי לִיכְתִּיגְעַע שְׁטָעָרָעָן אוֹים וַעֲם שְׁחוֹאָזְגָּעָן אַבְּגָנְרוֹנְטָה הַעַט-הַהָּשָׁע אַוְיָסְטָה אַגְּנוּ אַין הַיְמָעָל. עַמְּדָהָהָה מִיר אַלְיָזָר גַּעֲדָאָכָט, אַו זַי אַיז מִיר שַׁוִּין לְאַנְגָּבָעָן, דַּאֲכָט זַי, אַיך האָפּ וַיְיִצְחָאָנָד נַעֲפָעָן שַׁוִּין אַמְּלָא גַּעֲשָׂוָן, נַאֲרָוָן אַוְן וַחֲאָוָה האָפּ אַיך נַיְשָׁת גַּעֲקָעָנָת בִּזְקָדְמָאָנָה. דַּאֲסָ אַיְנָה שְׁבָאָרְעָנִישׁ עֲפִים זַי צַו דַּרְמָאָנָה אַוְן נַיְשָׁת קַעְגָּעָן אַיז אֹז מִין צָעָר, וַאֲסָ צַו פִּיהְלָעָן עַמְּסָ — אַיז אַיְנְשָׁתָאָנָד נַאֲרָיָנָר, וַאֲסָ אַיז דַּרְמָיִת גַּעֲפָרוֹת גַּעֲוָאָרָעָן. דַּאֲסָ האָפּ מִיר פָּאָרְגָּעָנוּמוּן, אַו זַי מַה בִּזְקָדְמָאָנָה נַאֲרָמָשׁוּגָעָן צַו וַחֲרָעָן. אַיך האָפּ מִיר פָּאָרְגָּעָנוּמוּן, וַאֲוֹ זַי וַיְצַטֵּט.

אַמְּלָא בֵּין אַיך צְוִישָׁען טָאג אַוְן נַאֲכָת נַרְאָד גַּעֲנָגָעָן עַרְנִיאָז אַפְּאָרְלָעָגָעָן גַּעֲסָעָל. דַּעַר בְּלוּוּר לִיכְתִּיגְעַע הַיְמָעָל הַאָט בַּיְיַי בְּרַעְגָּעָן זַי בְּדַעַקְתָּשׁ טִיט שְׁוֹאָרְצָעָז פָּאָסָעָן וּוּלְקָעָנָס, אַין וּוּלְכָעָז עַמְּהַאָבָעָן צִיְּטָעָנוּזָי זַי דַּוְרְכָנָעָוּזָאָרָפָעָן בְּלִיצָעָן וַיְיִלְאָנָגָעָן פִּיעָרְדִּינָעָז שְׁטָרְיִפְּעָלָעָז. אַין דַּעַס גַּעֲסָעָל אַיז גַּעֲוָעָן שְׁטִילָז, נַיְשָׁת קִין פּוֹן אַמְּנָשָׁעָן, אַין אַיך בֵּין מִיר גַּעֲנָגָעָן וּוְהָרָפְּרָאָכָט, עֲפִים שְׁטָאָרָק מַרְהַ-שְׁחוֹרָה-דִּינָז. פְּלִוְצִילִים דַּעְרָהָעָר אַיך אַבְּיַטְעָר גַּעְשָׁרָי, וַאֲסָ אַהֲטָמָת מִיר אַגְּנָהָחָפְּט בִּים הָאָרֶץ. אַיך נִיב אַבְּלִיק — אַקְעָגָעָן מִיר לִיְוָט אַיְנָעָר מִיט אַפְּעָקָעָל נִיךְ אַגְּשָׁוִינָר, וַיְיִצְחָאָנָה, וַאֲסָ גַּנְבָּז, וַאֲסָ וּוֹלָן אַנְטְּרוֹנָעָן וּוּרְעָן. שְׁטָעה! האָפּ אַיך אַגְּשָׁרָי גַּעְטָאָן, זַי גַּעֲשָׂטָעָלָת בעַהֲרָצָת דַּעַס פָּאָרְשָׁיָין אַקְעָגָעָן אַוְן אַיְפָּגָעָהוּבָעָן אַוְיָף אַהֲסָטָיָן נַרְאָבָעָן שְׁטָעָקָעָן. יַעֲנָעָר הַאָט זַי שְׁטָאָרָק דַּעְרָשְׁרָאָקָעָן, אַרְיוֹסְגָּלָאָזָטָן פּוֹן אַהֲנָדָד אַסְמָעָל אַוְן אַלְיָזָר אַרְנְטָלָאָפָעָן, גַּיךְ פָּאָרְשָׁוִינְדָּרָעָן גַּעְוָאָרָעָן. נַיְשָׁת וּוֹיִת פּוֹן גַּעֲבָעָן אַפְּלִוְצִילִים אַיז גַּעֲלָעָגָעָן אַיְפָּרָעָן דַּעַר עַרְד עֲפִים אַמְּעָנָשָׁז. אַוְן אַיך בֵּין צָוְנָעָלָאָפָעָן צַו אַיְהָם מִיט דַּעַס פְּעָקָעָל, הַאָט עַר אַפְּלוּ קִין דַּיְהָר זַי נַיְשָׁת גַּעַתְּמָן. אַין דַּרוֹיסָעָן אַיז דַּעְרוֹוֵיל טַוְנָקָעָל גַּעְוָאָרָעָן פּוֹן אַשְׁטָק שְׁוֹאָרְצָעָז חַמְאָרָעָז, וַאֲסָ הַאָט זַי אַגְּנָהָחָפְּט אַיְבָעָן אַין הַיְמָעָל. אַיך חַאָפּ אַיז אַיְזָה לְעַנְיָשׁ אַן דַּעַס טַעַנְשָׁעָן בִּים קָאָפּ אַיז מַונְטָרָא אַיהם. מִיט אַמְּלָה הַיְבָט אַן שְׁטָאָרָק אַיז אַפְּט צַו בְּלִיצָעָן, אַיז בְּלִיעָן אַיך דַּעַס אַנְדָרָעָן, אַו אַיך דַּעְרוֹזהָה אַקְעָגָעָן מִיר אַפְּרָעָעָן בְּרַעְגָּנְדוּגָעָן אַוְיָגָעָן. עַמְּהַאָבָעָן

קלאָפ געגעבען אין האָרֶץ, דער קאָפ האָט מיר זיך פאַרדערעהַט אין אַיך
בֵּין גַּעֲלִיבָעַן שְׁטָעַהַן עַמְּאַרְק פֻּרְמִישַׁת. אַיך האָפַּר דַּעֲקָעַנְתַּן זַי — דָּסַם
טוֹן גַּעֲוָעַן זַי! ...

“הָאָט מִיר דַּעֲצָעַהְלַט, אָז זַי אַיז פַּרְיַהָּעָר אַכְּסָעָל גַּעֲנָנָגָעַן אַלְיַן
דָּא אַין דַּעַס גַּעַסְעַל, אַיז אַונְטַעְרְגַּשְׁפְּרָגָעַן עַפְּס אַפְּרָשִׁוֹן, הָאָט
איַהָּר דַּעֲלָלָאַנְגַּט אַשְׁטָאַרְקָעַן וְעַז אַיְבָּעָר דַּעַר הָאָנָּד אָן גַּעַשְׁוִינְדַּר אַרְיוֹסָ
גַּעַחַאַפְּט בַּיְּ אַיְהָר דָּסַם פַּעַקְעָל מִיטַּהַמְּדָר, וְזָסַם זַי הָאָט, וְזַי אַנְהָהָ
שְׁעוּרִין, אַנְגַּעַנוּמָעַן עַרְגִּינְצַּי אַינְאָרְט. וּוּן אַיך זַאְל נִשְׁתַּגְעַוּן אַונְטָעָרָ
קְוָמָעַן אָז אַכְּנָעָהָמָעַן בִּים גַּנְבַּה דַּי זַאְכָעַן — הָאָט זַי גַּעַזְאַגְּט מִיטַּהַרְעָהָ
רְעַן אָז דַּי אַוְיָגָעַן — וְזָאַלְטַן זַי גַּעַבְּרָאַקְעַן גַּעַוְאָרְעַן פָּוֹן בְּרוּתַן אָז נַאֲךָ
אַרְיַין אָז אַמְּיַוְסָן רֹפֵף בַּיְּ לִיְּט. קִינְעָרָן וְזָאַלְטַן אַיְהָר מַעַדר קִין שְׁטָאָלָ
אַרְבָּיִיטַן נִשְׁתַּגְעַוּן. זַי הָאָט מִיר גַּעַזְאַנְקָט פָּנוֹס גַּעַצְעַן הָאַרְצַּעָן.
דָּסַם פְּנִים הָאָט אַיְהָר דַּעֲרָבִי גַּעַפְלָאַמְתַּן אָז אַיְטְלִיכְבָּעָר בְּלִיק פָּוֹן אַיְהָרָ
פִּיעַרְדִּינְגָּע אַוְנָעַן הָאָט מִיךְ גַּעַבְּרִיחַת, גַּעַשְׁרְפָּהָת. אַיך האָפַּר גַּעַפְיָהָלְט,
אָז אַט=אָט וּוּרְטַן מִיר אַינוּוֹנָגַן צַוְּשָׁמָּאַלְצָעַן דָּסַם הָאַרְצַּי וְזַאְקָם. .
— גַּאֲטַן זַאְל צַיְּד בְּעַצְּאַהְלָעַן — הָאָט זַי מִיר צַוְּלָעַצְּטַן גַּעַזְאַגְּט מִיטַּ
אַגְּזַעְטְּרָדִינְגַּ קָוָל, אָז גַּעַוְאַלְטַן גַּהְןָן אַיְהָר וּוּג.

— נַיְן, נַיְן! — הָאָפַּר אַיך מִיךְ אַגְּנָעַרְוָעַן צַוְּקָאַבְטַן, אַיך זַוְּלַ אַיך
בְּשָׂום אַוְפַּן נִשְׁתַּגְעַוּן גַּהְןָן אַיְצַט אַיְנָעַן אַלְיַן, אַיך מוֹן אַיך אַונְטָעָרָ
פִּיהָרָעַן בֵּין אוֹ אַיְיָרְ הַיּוֹם

זַי הָאָט זַיך עַפְּסָיַן וְזַי גַּעַקְוִינְקָעַלְט, דָּסַם פְּנִים אַיְהָרָהָט גַּעַזְאַגְּט,
זַי אַיְהָר אַיז עַפְּסָיַן פְּרִיקְרָעַן זַי גַּהְןָן אָז דַּעַר צִוְּיַת מִיטַּהַרְמָדְרָעַן יוֹנָ
גַּעַמְּצָאָן. נַאֲך אַיך האָפַּר זַי נִשְׁתַּגְעַוּן גַּעַלְאָוָת קְוָמָעַן צָוָם וְאַרְטַּן, גַּעַשְׁוִינְדַּר
גַּעַנְעָמָעַן זַי מִיר אָז הָאָנָּד אַיְהָר פַּעַקְעָל הָעַמְּדָר אָז בֵּין מִיטַּהַר גַּעַ-
גַּעַנְעָמָעַן וְזַיְמָטְעָר דַּוְרָךְ גַּעַסְלָעָן, וְאַוְיָהָן זַי הָאָט מִיךְ גַּעַפְיָהָרָת. דַּעַם גַּאֲ-
צָעַן וְזַיְגָעַן הָאָבָעַן מִיר נִשְׁתַּגְעַוּן מִטַּהַרְדָּט בְּמַעַט קִין זַיְגָעַן
אַונְטָעָרְזִוְיָלְעָם אַוְיָף אַיְהָר גַּעַקְעָט אָז גַּעַזְיָטָרָט, וְזַי אָז אַקְרָחָת. אָז
וּזְעַן זַי הָאָט מִיךְ אַגְּנָעַרְהָרָט בַּיְּ דַּעַר הָאָנָּד בְּשַׁעַת-מְעַשָּׁהָ, אָז זַי פְּלָעַנְטַן
אַלְעַז וְעַלְעַן צַוְּנָעָהָמָעַן בַּיְּ מִיר דַּעַהַ פַּעַקְעָל, [נִשְׁתַּגְעַט מַטְרָיוֹחָן זַי זַיְגָעַן
מִיטַּהַר דַּעַם טְרָאַגְעַן, אָז מִיר דַּוְרָךְ דַּעַם גַּעַנְצָעַן לִיְּבָרְכָנְגָעָלְאָפָעָן עַפְּסָיַן
אַגְּדָרָעַן אָז עַם הָאָט מִיר פֻּרְנְטָמָעַן דַּעַר אַטְחָהָעָם. אַזְוִי גַּעַנְעַן מִיר בִּירְעָ

געטאנגען. פון זי האט מיך צונגעפיהרט צו א שטוף, וואם אויפֿ דעם מײַ רעל, אין הייף אריין, אוּ נעהאנגען אַ קלִין ווייס שלד מיט שווארצע
חתיבאַה'טע אותיות: דָּא זויצט נָאָלְדָּע יַאֲקָבּוֹאָהָן דִּי נַעֲתָעָרָן.

— יַאֲקָבּוֹאָהָן! — מהו איך אַזְג פָּערְיוֹאוֹנְדְּרָעַט, דָּעַרְמָאַנְעַנְדִּינְג
מיך אין יַאֲקָבּוֹאָהָן, וואם האט מיך אַ מָּאֵל אַרְיוֹסְנְגְּפִיהְרָט פָּוּן דָּעַר
נוֹיִט, נָאָך דָּעַר מַעֲשָׂה מִיט דָּעַם חָזֶן, אוּ אַיך בֵּין גַּעֲלָבְּעָן וַיַּאֲיִפְּזָה
וְאַסְעָר, אַוְן בַּיַּי וּוּלְכָעַן אַיך האָבָּגָעָן בַּיַּדְעָ טָעַג רַאֲשָׁהָשָׁנָה

— יָאָ! — רַופְּט זַוְּק אָן — אַיך הַיָּם נָאָלְדָּע יַאֲקָבּוֹאָהָן. וואם אָוּן
עֲפִים אַיך אֹזָא וְאוֹנְדָּרָע?

— אַיְיָעַר טָاطָע אַוְן מַוְּרָפָן גַּאנְג לְאָגָג בַּעֲקָנָט — האָבָּג אַיך גַּעַע.
עַנְטְּפָעַרְט — עַר האָט מַוְּר אַ מָּאֵל גַּעַהְלָפָעַן אַיְן אַשְׁלַעַכְטָע צִוְּטָה.

— מַיְיָן טָاطָע אַוְן שָׁוֹן עַטְלִיכָּע יַאֲהָר טָוִיט — האָט זַי גַּעַזְגָּט
מִיט אַוְפִּזְזָה, טִיעַפְּ פָּוּנְסָם הַאֲרָצָעָן.

— אַיך גַּעַדְעַנְק אַיְהָ, אוּ אַיְהָר זַוְּט נָאָך גַּעַוְעָן אַ קלִין מַיְידָעַלְעַ
— אַזְג אַיך מִיט אַ שְׁמַיְיכָעָל, שְׁוֹן מִיט מַעֲהָר מַוְּתָּה אַרְיָנְקָעְנְדִּינְג אַוְוָר
אַיְן פְּנִים, וַיַּי אַשְׁטִיקָעַל בַּעֲקָנָטָר. —

— אַזְוּוּ! זַהְרָד אַגְּנָעַלְעַנְמָה, בְּלַעַבְעָן!

אוּן אַיְידָעַר מַוְּר האָבָעַן זַיְהָ גַּעַוְעַנְטָה האָט אַ שְׁטָאַרְקָעַר דָּוּנָעַר
גַּעַטְאָן אוּן אַשְׁלַאְקָסְמָרְעַנְעָן האָט אַגְּנָהְיוֹבָעַן צַוְּ פְּלִיצְעָן וַיַּי אַמְּפּוֹל. זַי
הַאָט מִיךְ גַּעַבְעַטְעָן אַרְיָנְצְזָוְגָהָן מִיט אַיְהָר צַוְּ זַי אַין שְׁטוּפָה, אַבְּעָרָה
וְאַרְטָעָן דָּאָרָט דָּעַם רַעַגְעָן. עַס פָּאַרְשָׁטָעַתְהָזָה זַי, אוּ אַיך האָבָּג עַס גַּעַע
טַאַז בְּשִׁמְחָה אוּן בֵּין פָּוּן דָּעַם רַעַגְעָן וְזַהְרָד שְׁטָאַרְק צְוֹפְּרִידָעָן גַּעַוְעָן.
פָּוּן מִיְּנְטוֹוֹגָעָן האָט גַּעַמְגָעָט נִיסְעָן אַמְּפּוֹל, נָאָר קִינְמָאָל נִישָׁט
אוּפְּהָעָרָעָן, אוּן אַיך זַאְל בְּלִיְבָעָן מִיט אַיְהָר אַינְאַיְינָעָם אַיְן שְׁטוּפָה וַיַּי
אַיְן נַחַס תְּבָה.

די שְׁטוּפָה, אוּן וּוּלְכָעָר אַיך בֵּין אַרְיָנְגָעַנְגָּעָן, אוּן בַּעַשְׁתָּאַנְעָן.
פָּוּן אַיְן חָדָר, אַיְפָּרְגָּעַטְיָלָט אוּן דָּעַר מִיט מִיט שְׁפָאַנִּישָׁע וְוּנְטָלָע.
אוּין הַעַלְפָט אוּן גַּעַוְעָן אַ צִימָעָר אוּיפֿ צַוְּ שְׁלַאְפָעָן, די אַנְדָּרְעָה הַעַלְפָט
אַ צִימָעָר אוּיפֿ צַוְּ זַיְצָעָן. בַּיִּם עַרְשָׁתָעָן אַנְבָּלִיק האָט מַעַן גַּעַקְעָנָט וְזַהְרָד
נְרִינְג אַרְיָסְוָעָהָן, אוּ דָאָרָט וְאוּינָעָן מַעַשְׁעָן אַרְעָמָעָ, אַבְּרָעָט נִשְׁטָח קִינְ

פּוֹלָע, אַבְגָּעָלָאוּנָע. דָּאַרט הַאַבָּט, גַּעֲפּוֹנוּן עַטְלִיכָּע אַלְטָע בֵּינְקָע. לַעַך מִיט אַקְאַנְאָפְּקָעַלַּע, אַיְבָּעָרְגָּעַצְיוֹגָעַן מִיט אַגְּלָבְּלִיכָּען, אַבְגָּעָלִיאַקָּע. וּמְשֻׁעַן סִיטָּז. נַעֲבָעַן דָּעַר וָאנְד אַיז גַּעַשְׁתָּאָנָעַן אַקְאָמָּדָע אַיְבָּעָרָגָע. דָּעַקְטָמִיט אַטְיְשָׁטָה, וּוֹיָס וּוֹיָשָׁנִי, אַוְן עַרְזָוִוָּף אַיז גַּעַוְעָן אַיְסָגָע. שָׁטָעַלַּט שְׁמַאְכְּטָעַלְיָעָן: אַ פָּאָר קָלִיָּנָע פָּאַרְצְעַלְיָעָנָע שְׁלָכְלָעָר מִיט רְוִוָּתָע קוּוּיְטָעָן, אַ צָּוְויָיְטָעָן גַּעַשְׁלִיְפָּעָנָע קָעַלְיְשָׁקָעַלַּע, אַ פָּוּשָׁקָעַלַּע אַ שִּׁילְדָע. קְרָעַטָּעַם, אַ שְׁפִּיגָּעַלַּע אַוְן קָלִיָּנָע פָּאַרְפּוּמָעָפְּלָשְׁלָעָר, וּכְדוּמָה נַאֲרָעַלְכָע קְלִיְינְגִּיקְיָעָן, וּוֹסְטָמָעַן גַּעַוְעָן דִּי גַּאנְצָע צִוְרָנוֹגָן, דָּאַס שִׁינִיָּע. דָּעַל אַיז שְׁטוּב. דָּרְצָיו הַאַט מַעַן נַאֲרָעַלְכָע נַעַקְעָנָט צְרוּבָעַנָּעָן דִּי עַטְלִיכָע בְּלוּמְעַנְשָׁפְּלָעָר אַוִּיפָּרְדָּעָן פָּעַנְסְּטָעָר, אַנְגָּלְעָנָט מִיט לִיְנוֹאָנָד, מִיט פָאַסְמָעַט. פְּעַדְעַמְלָעָר אַוְן מִיט אַלְעָאַנְדָרָעָר וְאַכְּבָעָן, וּוֹאָס צַוְעָר אַרְבָּיִט.

אַרְיִינְקוּמוּנְדָרִיךְ אַין שְׁטוּב, הַאַט נַאֲלָדָע מִיךְ פָּאַרְגָּעַשְׁטָעַלַּט פָּאָר אַיְהָר מַוְתָּעָר, אַ דָּאָרָע, אַ שְׁלָאָפָע יְוִדְעָנָע פָּוָן אַיְהָר פּוֹפְּצִיָּג, דָּרְצָעהָה-לְעַנְדרִיךְ אַיְהָר אַיְנְקָוְרְצָעָן דָּאַס גַּאנְצָע בְּעַנְעָנְנִישָׁ אַיְהָרָם, עַרְשָׁת נִישָׁת לְאָגָג, אַיְן גַּעַסְעַל דָּאַרט. דִּי מַוְתָּעָר הַאַט מִיר גַּעַמְאָכָט אַשְׁעָנָטָם בְּרוֹן-הַבָּא אַיְן מַיךְ גַּעַבְעַטָּען זִיצָעָן. נַעַבְעָן עַק תִּישׁ אַוִּיפָּרְדָּע אַ בִּינְקָעָל אַיְן גַּעַ. וּעְסָעָן אַ קָּלִיָּנָע מַיְידָעָלָע פָּוָן אַיְהָרָאָכָט, זֶה הַאַט כְּלוּמְרָשָׁט עַפְים וּוּי גַּעַנְעָהָת אַיְן אַוְנְטָעַרְוּזְוַיְלָעָם אַוִּיפָּרְדָּע נַעֲקָוְתָמָר גַּנְבָּהָשָׁע אַיְגָלָעָר. נַאֲלָדָע הַאַט זֶה אַוִּיךְ גַּעַזְעַט נַעֲבָעַן טַוָּש אַיְן פָּוּנְאַרְדָּעַגְנוּמָעָן דָּאַס פְּעָקָעָל. וּואָס זֶה הַאַט גַּעַבְרָאָכָט. אַיְיךְ בִּי גַּעַוְעָטָען וּוּי אַחְתָּן בָּחָור אַיְךְ נִישָׁת גַּעַרְעַדְתָ קִין וּוּאָרָט. אַוִּיפָּרְזָהָרָץ אַיְן מִיר גַּעַוְעָן פְּרָעָהָלָךְ, אַיְיךְ הַאָבָגָעָקָט, וּוּי נַאֲלָדָע אַרְבָּיִט מִיט אַיְהָדָע וּוּיְסָעָפָלָעָה הַעַנְטָלָעָר אַיְן עַמְתָּאָן.

עַטְלִיכָע סִינְוֹת אַיְן מַעַן אַוִּוִי נַעֲוָעָסָע שְׁטָיָל, דָּרְעָנָהָא אַיְן גַּעַוְוָה-דָּעַן אַרְעָד אַיְבָּעָר דָּעַם וּוּמְטָעָר, וּוּי נַוְיָטִינָג דָּעַרְעָגָע אַיְן, דִּי אַלְטָעָה-הַאַט אַפְּשָׁר אַמְּלָא צָעַהָן אַיְבָּעָרְגָּעְחָרָט, אַז דָּאַס גַּעַתְמָת קִין זִיְן רְעָאָה-גָעָן, נַאֲרָרְבָּוּתָמָת גַּעַתְמָת עַס, אַז הַאַט גַּעַמְאָכָט הַאַפְּנָוָנָגָעָן, אַז נַאֲרָעַלְכָע רְעָגָעָנָע וּוּתְמָתְמָתָמָת, אַז דָּעַרְמָת פְּנָמָס פְּודָמָהָל. נַאֲלָדָע הַאַט עַפְים זֶה וּכְבָרְוּוּלָעָר וּוּרְעָרָעָנָע דָּעַרְמָת פְּנָמָס טַעַר אַיְן אַרְיוֹסְגָּעָנָגָנָגָעָן. דִּי אַלְטָעָה אַיְן גַּעַבְלִיבָעָנָע מִיט דָּעַרְמָת אַלְזָן גַּעַרְעַדְתָ אַיְן אַרְיוֹפָגְעַקְמָעָן אַיְן שְׁמָועָם דָּרְיוֹיָף, וּוּי דָעַרְמָת אַיְהָה-

דרער, אַ לִיכְתִּינְגָּן=עָרֵן וְאַל עַר הַאֲבָעֵן, הַאֲט אַ צִּיטַּנְגַּעַט נְעַפְּעַט גַּעֲרַעַנְקַט אַקְּ. פַּעֲרַקְעַנְקַט דַּעַם לְעַצְּטַעַן גַּרְאַשְׁעַן, בֵּין עַר אַיִּוֹ גַּעַשְׂטָאַרְבָּעֵן, אַוְן אַיְבָּעֵן. גַּעַלְאָוּט יִי, וּוֹסְטַעַ אַלְבָנָה, מִיטַּ צַוְּיַה קִינְדָּעַר וְוַי אַוְיפַּ דַּעַם וּוֹאַסְעַר. נַאֲרַ נַאֲטַ בְּרוֹן=הַוָּא אַפְּבָעַר הַאֲט יִי גַּעַבְעַנְשַׁטַּמַּיט אַמְּבָכְעַר, וּוֹאַס אַיִּזְוַיְטַ אַיִּן דַּעַר. וּוֹעַלְטַ צַוְּבָעַן אַיְהָר גַּלְיְבָעַן. אַוְהָרַ נַאֲלְדָעַנוּי אַיִּוֹ נְטַ שְׁטַיקַט אַוְן נַעַמְטַ זַיְקַט אַלְלָעַ מְעַלוֹת. יִי אַרְבִּיטַ נַעַבְעַן טַאַג וְוַי נְאַכְּט, גַּעַנְטַ פְּרוּם, מִיטַּ צַלְעַ מְעַלוֹת. יִי אַרְבִּיטַ נַעַבְעַן טַאַג וְוַי נְאַדְּלַ, גַּעַנְטַ שְׁטַיקַט אַוְן אַיִּוֹנְגַּעַט זַיְקַט אַרְבִּיטַ אַיִּוֹנְגַּעַט אַיִּזְוַיְטַ אַיִּזְוַיְטַ אַרְבִּיטַ צְוַיְעַן דַּאַס שְׁטַיקַעַלְטַרְנָה. מַעַן לְעַבְטַ טַאַקְיַי אַיִּזְוַיְטַ אַיִּזְוַיְטַ צְרוֹת, אַיְהָר בְּיְטָעַרְעַ, שְׁעוּרַע אַרְבִּיטַ קְלַעַטַּ קְוִים=קְיָם אַיִּזְוַיְטַ דַּי נְיִיְתַּיְגַּשְׁטַע בְּעַדְרַפְעַנְישַׁ, נַאֲרַ נִיטַּ צַוְּ פָּאוֹנְדִּינְגַּעַן, מַעַן לְעַבְטַ דַּאַקְיַיְטַרְטַ.

גַּעַטְוַיְסַט וּוֹאַס פָּוּן אַוְן וּוֹאַלְטַ גַּעַוְאָרְעַן, וּוֹעַנְטַ נַאֲלְדָעַנוּי.
— אַ וְדָאַיְמָגַע אַיִּיךְ מִינְךְ פְּרַעַהָעַן, יַיְקַעְעַן גַּלְיְקַלְיךְ מִיטַּ אַזְאַ —
מַהְנָה פָּוּן זַיְן לְיַבְעַן נַאֲמָנָן, נַאֲרַ וְוַיְוַיְנַט אַוְן מִיר אַפְּבָעַר דַּאַס הַאֲרַץ —
זַאֲגַט יִי מִיטַּ אַשְׁטַאַרְקַעַן זַיְפַּ אַזְנַעַרְהָעַן שְׁטַעַלְעַן וְיַיְ אַיְהָר אַיִּזְוַיְטַ אַיִִינְגַּעַן — וְוַיְ מְהֻותַּ מִיר, אַויְ, וּוֹעה דַּאַס הַאֲרַץ קְוּקְעַנְדִּיגַן, וְוַיְ נַאֲלְדָעַנוּי
אַרְבִּיטַ אַוְיפַּ אַוְנוֹ אַלְלָעַ מִיטַּ צְוַיְשָׁוֹוִים, נַעַבְעַן, שְׁטַעַלְטַ אַיִּזְוַיְטַ דַּאַס גַּעַנְטַ זַוְּנָה, דַּאַס לְעַבְעַן, אַוְן פָּאַרְנַעַטַּ נַשְׁטַט אַוְיפַּ זַיְקַט אַלְיַיְן אַיִּזְוַיְטַעַן אַ
מְאַלְ, אַיְהָר וּוֹאַלְטַ וּוֹגְעַן, אַפְּלַוְוַיְ אַזְוְרַאַכְעַנְעַם שְׁילְיְנְגַר. וּוֹאַס אַיִּיךְ
בְּעַטְוַיְ אַמְּאַלְ : נַאֲלְדָעַנוּי, נַשְׁמָה מִינְעַן! הַאֲבָדָה רַחֲמָנָה אַוְיפַּ דִּיןְ לְעַבְעַן,
קוֹיְףַ דָּרְרַ עַפְּסַ אַוְיפַּ צַוְּ דַּעְרְקוּיְקַעַן זַיְרַ, אַוְן רֹהַ זַיְקַט אַבְּיַסְעַל אַוְים,
נַשְׁמָה מִינְעַן: עַנְטַפְעַרְטַ זַיְלַעַן מִיטַּ אַגְּלַעַטְרַ: אַיִּיךְ בְּעַדְאַרְפַּ מִינְךְ
נַשְׁמָה קְוּיְקַעַן, מַאֲמַעַן, עַס נְוַרְעַטַּ מִינְךְ חַלְילָה נַשְׁטַט בַּיּוֹם הַאֲרַצְעַן. לְאַוְעַשְׁ
זַיְקַט קְוּיְקַעַן יְעַנְעַ, וּוֹאַס וִיצְעַן פָּאַרְלַעַגְטַ דַּי הַעַנְדַּ אַוְן וּוֹיְטַעַן אַלְיַיְן נַשְׁמָה,
וּוֹאַס עַס גַּעַתְהַט וְזַיְ אַבְּ. אַוְיפַּ אַיְסְרוֹהָעַן זַיְקַט אַיִּיזְוַיְטַ דַּאַיְ אַוְנוֹ אַגְּרַיְסְעַל
טַאַגְוַיְ שְׁבַת. אַט אַזְוַיְ עַנְטַפְעַרְטַ זַיְ אַבְּ תַּמְידַ מִיטַּ אַוְעַרְטַעַל אַוְן מְהֻותַּ
טַאַקְיַיְ וּוֹיְטַעַר דַּאַס אַיְהָרְגַעַ שְׁטַילַ, בְּיַיְן, וְזַיְ אַשְׁטַלְעַ טַוְיבַּ. לְאַוְן מִיר
זַיְן פָּאַר אַיְהָר קְאַפְּ!...
אַיִּין מִיטַּעַן שְׁמוּעַ אַיִּזְוַיְגַּעַקְוּמַעַן נַאֲלָדָע אַוְן אַנְדְּרַעַנְגַּעַשְׁטַעַלְטַ

אַוְיפַּזְן טִישַׁ אַטְאַצְמַיטַ פִּיעַר גַּלְיְוַיְרַ מְהֻהָעַ!
אוֹ סִירַ הַאֲבָעֵן אַבְּגַעַטְרַוְנְקַעַן מְהֻהָעַ, הַאֲטַט דַּעַר רַעַנְעַן אַוְיְגַעַהָעַרְטַ.
נַאֲלָדָעַ הַאֲטַט גַּעַהְיִסְעַן אַיְהָרַ שְׁוֹעַסְטַעַלְזַיְקַט גַּעַהְנַעַן שְׁלַאַפְּעַן
— גַּעַהְ, שְׁיַנְדָעַלְעַ — הַאֲטַט יִי צַוְּוַיְ שְׁוֹןַ צִּיטַטַזְוַיְ שְׁלַאַפְּעַן, אַוְן זַיְ אַגְּלַעַט
גַּעַטְאַנְזַיְ אַיְבָעַר דַּעַם קְעַפְעַלְעַ — דִּין אַוְן שְׁוַיְןַ צִּיטַטַזְוַיְ שְׁלַאַפְּעַן. דַּוְוַעַטְ
בְּעַסְעַרְ פְּרַיהָרַ אַוְיְשַׁטְעַהָן. דִּין לְעַהָרַ וּוֹעַטְ שְׁוַיְןַ הַיְנַטְנַ נַשְׁטַטְ קְוַמְעַן.

דאס קְלִיּוֹגֶת מָכַנְשָׁאַלְמָן.

שיינדרעלע האט א קוש געתאן די מוטער, אי די שוערטער, גע-
עאנט איטליךען א נטע נאכט, און געגעגעגען שלאפען. מיר אויז שווין אויז
齊יחט געווען צי געהן. איך האב מין אויפגעהויבע פונס ביינקעל, זיך
געגענט און איזוקגעגעגען.

די האלבע לבנה האט געשינט אויז ווי א נילדען שיפעלע זיך
געשוואומען אין דעם גרויסען, בליעין ספון דער לופט, וואס אויז געווען
דזהגן, שטיל איזן א שם ווינטעלע. דער הימעל האט מיט טויזענטער
ליךטינגע שטערען אראבענעקקט ווי א פאראלייטער חתון אויף דער געליבּ
טער ערעד, וואס אויז געווען אַנגעטען אין אַנְרֵין קליד פון גראז, פער-
טוצט מיט אלערלֵי שענע בלומען, פון וועלכע עס האבען געשמעקט ווי
פֿעַ, געשבאָקע ריחות ווי פון די טײַערסטע פֿאָרְפּוּםָס. פרעושים האבען
לָסְטִינְג געקוֹזָקָעַט אַזְנִין די טִיכְבָּלְעָד אַזְנִין ערנִין פון אַנְרְטָעַן האט זיך
אַנְגְּנְעָרְפָּעַן אויף זיין קָל אַסְּקָלָאוֹיִ, אַזְנִין בריה אויף דער וועלט — אַזְנִין
בְּפִרְהָה אַלְעַן חֲזִינִים!... מיר האט עפִים אויז זיך געונגגען אויפִין האָרְצַן.
אייך האב געהנדיג אונטעריגגעונגגען אַזְנִין אלְיַיְן נישט געהערט וואס. נאָר
צוקטערידיג נאָהענט נעבען דער היַם, האב אַזְמַיך עפִים ווי אַחָט
געתאן אַזְנִין דערהערט לְיַיְעַר דעם שְׂנִירְדָּרְסָ אַגְּנוֹנְדָּעַל, ווי מען בע-
זעאַט אַכְלָה. אַ, אַין דְּרַעַד אַרְיַן, פָּאלְנָעַ! האב אַזְנִין שְׁפָאַס גַּעַן
שְׁאַלְטָעַן לְיַוְוָעֵן אַזְנִין מיט אַפְּרַעַלְיַיך שְׁמִיכְעַל אַזְמָשִׁיקַט צַיְאַלְדִּי שְׁוֹאַרְץ-אַהֲרָן.

הערט אַ מְעַשָּׂה! נַאֲך אֹזֶא פְּרַעַלְיַיך בְּעַגְעַנְעַנִּישׁ האט די גַּאנְצַע
נאכט מיר זיך גַּאֲר גַּעַזְאַלְמַט — עפִים טְרַיוּעַרְדִּינְגַּע סְצֻעַנְעָם: מען
וואַיַּנט מין אַב מיט טְרַעַהְעָן, קָולַת פָּוּן מַעֲנַשְׁקָן שְׁרַיְעָן עפִים אַרְוִים ווי
פָּוּן דָּעַר ערעד — גַּעַוְאַלְד, וואס האט מען צי אַזְנִין געהאטן!...

איך האב אַנְגָּנוּהוּבוּן צו וווערען בי נַאֲלָדָעַן אין שטוב אַנְאַפְּטִישׁ נאַפְּטִישׁ, עס האט מיך געציינען אַהֲגִינוֹעַ עפִים ווי אַמְּגַנְגַּעַט. מיך האט געציינען צו אַיְהָר נִשְׁתַּת אַיְהָרָעַ מְעַלְתָּה אָוֹן מְדוֹת טֻבָּות, ווי ווי דער-נְהַרְתָּן זיך פְּשַׂר אָוֹן הַאֲלָט אָוֹים שָׁעַן-פִּין אַנְכְּאַלְטָעַ מְוֹתָעַר אָוֹן אַשְׁוּעַם-טֻרְעַל מֵיט אַיְהָר אַרְבִּיאַת. נִיְּנוֹן אַזְוְלָכְבָּעַ וְאַכְּבָּעַ הַאֲט אַיסְרָסָס אַתְּלָמְדָר נִשְׁתַּת גַּעֲקֻעַנְטַשׁ שְׁעַזְעַן. נְעַלְדָּ, דָּאָס אָזְזָעַן בַּי מְרַדְעַר אַרְשָׁיָן אַוְיָף צו מַעֲסְטָעַן אַסְמַעְשָׁעַנְסָטָעַת, אַוְיָף דָּאָס וְאַגְּשָׁאָל, דָּאָס גַּעֲוִיכְטָמָן אַיְיָף אַבְּצָוּוּנְעַן אֶלְעַ טַנִּי מְדוֹת טֻבָּות. אַקְלָגָעַר, אַבְּרִיהָ — אַטְעַנְשָׁ, הַאֲט בַּי מִיר גַּעַהְיִסְעַן דָּעַר, ווֹאָס האט נְעַלְדָּ אָוֹן לְעַבְטָ אַיְן וְאוֹלְטָאָגָן. ווי אַזְזָעַר הַאֲט דָּאָס בַּעֲקוּמָעַן אָזְזָעַר וְעוּמָעַן הַזְּכָאָתָר עַר לְעַבְטָ — דָּאָס מַאֲכָתָן נְאָר נִשְׁתַּת אָוֹים. אָזְזָעַר וְאַעֲלָכְבָּעַ וְאַכְּבָּעַ גַּעַהְיָן אַרְיָין מֵיט וְזַיְעָרָעַ רַעֲכָנוּנְעַן נְאָר אַרְטָמְעָלִיאַת, שְׁלִימַטְוְלִינְקָעַם, מַחְמָתָן קְנָהָא אָוֹן פַּעֲרָדָרָאָם, ווי אַוְיָף מַחְמָתָן דָּעַם, בְּכִדְיָה מֵיט וְזַיְעָרָעַ בַּעֲרָעַדָּעַן יְעַנְעַם, צו פַּאֲרָגְלָעַטָּעַן דָּעַרוּוֹיָל זַיְעָרָעַ אַיְגָעַנְעַ פַּעֲהָלָעַר, פָּאָר ווֹאָס זַיְעָנְעַן שְׁלִימַטְוְלִינְקָעַם, טַוְיָגָעַנְיִיכְסָטָעַן, אָוֹן צַו קוֹהָלָעַן זַיְדָעַמִּת אַבְּיָסָעַל דָּאָס הָאָרֶץ, צו טַרְיִיסָטָעַן זַיְדָעַמִּת פָּאָר דָּעַר וְוּלְטָן, אָוֹן דָּאָס אַרְטָמְקִיָּת וְזַיְעָרָם אָזְזָעַר זַיְדָעַמִּת פָּאָר זַיְעָרָעַ נְטָהָעַן הַאֲרָקְטָעַר, דָּעַרְפָּאָר, ווֹאָס זַיְעָנְעַן נִשְׁתַּת זַיְעָרָעַ ווי אַנְדָעַרְעַ זַיְן פָּאָלְשָׁעַ, נְדָעַרְעַנְעַ מְעַשְׁנָעַן. נִיְּנוֹן נִשְׁתַּת נַאֲלָדָעַם שְׁעַנְעַ, נְטוּעַ מְעַלְתָּה וְעַנְעַן מִר גַּעַפְעַלְעַן, מִר אָזְזָעַנְעַן גַּעַוְעַן נְאָר אַיְהָר שְׁעַנְעַ פְּנִים, מיך האט געציינען צו אַיְהָר אַטְמָנָשְׁמָדְגָעַ וְוּלְדָעַ לִבְשָׁאָפָט. ווֹאָס אַיְךְ האָב מֵיט דָעַר לִבְשָׁאָפָט גַּעַמְיָינָט, דָאָס האָב אַיְךְ מִר נְאָר אַלְיָין קִיְּזָן חַשְׁבָּוּן נִשְׁתַּת גַּעֲקֻעַנְטַשׁ אַבְּגָעַבָּעַן — אַיְךְ בֵּין מִר דָעַרוֹוֹיָל צו נַאֲלָדָעַן בַּי אַיְהָר הַעֲמָדָעַר, מַאֲנִישָׁקָעַם אָוֹן דָעַרְנָאָךְ פְּלָעָג אַיְךְ מִר שְׁוִין אַזְזָעַר קְמוּנָן גַּלְאָט ווי אַגְּנוּטָעַר בַּעֲקָנוֹנָט אַיְן דָעַר גַּנְצָשָׁר צִיְּטָ, ווֹאָס אַיְךְ בֵּין גַּעַגְגָנְגָעַן צו נַאֲלָדָעַן, פְּלָעָג

איך דארט אין שטוב בי אויהר אלע טרעדען יונגען-מאן, וועלכש
איך האב דאס ערשות מאל שבת בענונגנט, געהנדיג מיט אויהר שפֿאַ
צירען. ער איז געווען דארט ועהר היימיש זוי אַנְגַּעַנְדָּר, אַנְגַּעַנְדָּר
בּוֹ-בּוֹתִי, ער פֿלְעַנְטַן לערנְגַּעַנְדָּר מיט שיינְדַּלְעַן, הַלְּפָעַן אַן שטוב,
ברענְגַּעַנְדָּר אַ מאַל מיט זיך פֿונְסַמְּאָרָק נִיטְגַּעַנְזָאָכְעַן, אויך אַ מאַל לְיִעַן
און געבען אונטער אין אַיְגַּנְגַּעַר צִיטַט. קִינְגַּעַר אַן שטוב האט אַיהם נישט
געאירצט און אַיהם גַּרְוּפָעַן פֿרָאַסְט בִּים נָאָמָעַן — מֵיכָל.

מֵיכָל אַיז גַּעַוְעַן אַשְׂרִיבְּעַר, וּאַס פֿלְעַנְטַן לערנְגַּעַנְדָּר אַן
יונְגַּלְעַךְ שְׁרִיְּבָעַן, אַן צִיהָעַן דערפָּן וַיַּן שְׁטִיקְעַלְפָּן. פָּוּן אַ שְׁמוּעַס
אַ מאַל מיט דער אלטער, האַב אַיך מִיךְ דערנְגַּעַנְדָּר, אַז מֵיכָל אַיז אַן
דער פֿאַמְּילְעַץ אַנְגַּעַנְדָּר אַנְגַּעַנְדָּר אַנְגַּעַנְדָּר, אַנְגַּעַנְדָּר
אויסְנְעַקְמָעַן אַ מאַל וְעהָרָה שלעכְטַן. ער אַיז אויהרער אַ קְרוּב אַן אַיז
גַּאֲלְדָּעַנְיָוִס שְׁוִין פֿמְעַט אַחְתָּן. לעת עַתָּה אַיז דָּס נָאָר פֿאַר דָּר וּוּלְטַ
בְּסָוד, נָאָר אַן אַ קְרוּצְעַר צִיטַט פֿערְהָאָפְּט זִי, אַס=יוֹרְצָה=הַשָּׁם, מַאֲכָעַן
הַנְּאָיָם אַון ברעכְעַן טַעַט. דִּי דְּאַוְיַּעַן וּוּרְטָעַר האַבָּעַן מִיךְ גַּעַשְׁטָאַכְעַן אַין
דער וּבְעַטְעַר רִיפְּ, נָאָר אַיך האַב מִיךְ גַּעַמְאַכְט נִשְׁתַּחוֹסְעַרְגַּן, גַּלְיַיך
שי עַם גַּעַת מִיר נָאָר נִשְׁתַּמְתַּן.

זִוְּנַט גַּעַנְגַּעַר צִיטַט האַב אַיך גַּעַהְאלְטָעַן מֵיכָלַעַן פֿאַר אַ שְׁוֹנוֹא, וּאַס
שְׁמַעְתָּה מִיר אַין וּוּגַּן, אַן האַב אלע גַּעַטְרָאַכְט, וּוּי אַיהם בַּיְ=צְקוּמָעַן.
אַיך פֿלְעַג מִיךְ וַיַּי אַקְעַצְעַלְעַ צּוֹשָׁאָרָעַן צַו גַּאֲלָדָעַן אַי צַו דָּר מַוְתָּעַר מִיט
גַּוְעַט, יוֹסַע יְיִדְעַלְעַךְ, שְׁפִילְעַן זיך מִיךְ שְׁיִנְדְּלָעַן, אַן ברענְגַּעַנְדָּר
אָפְט אַ צְקוּרְקָעַלְעַץ, אַדרְעַר עַפְּסַי אַ שְׁפִילְכָּעַן, אַין דָּרָר הַאֲפָנוֹג צַו וּוּרְעַן
דוּרְכָּדָעַם אַ חַשּׁוּב אַון אַרְאָבְשָׁטוּפָעַן מֵיכָלַעַן, אַוּוּקְשָׁטָעַלְעַן אַיהם אַין
דָּרָר וּזְיט. אַיְנָמָל האַב אַיך מִיךְ אַפְּלוּ גַּעַפְּרוּוֹת גַּעַבְעַן עַפְּסַי גַּעַלְדַּר,
אַז אַיך האַב בעמְעַרְקָט אַין שְׁטוּב אַיז עַפְּסַי אַיְנָגַן; נָאָר גַּאֲלָדָעַן הַאֲטַמְּזָר
גַּעַהְיִסְעַן צּוֹרְיִקְנְּהַמְּטָן דָּס גַּעַלְדַּר, עַפְּסַי מִיט אַזְאַ שְׁמִיכְעַלְעַץ, וּאַס הַאֲטַמְּזָר
מִיךְ גַּעַלְהַרְעַנְט דָּרָךְ=אַרְצָן אַין וּאַס אַיז גַּעַוְעַן אַסְכְּרָגָר וּוּי אַפְּאַטְשָׁ.
דָּס הַאֲטַמְּזָר נָאָר טַוְיַּעַנְד מַאל מַעְהָר פֿאַרְשָׁטָאַרְקָט מִיזְן שְׁנָאָה צַו מֵיכָלַעַן,
עַם הַאֲטַמְּזָר מִיךְ גַּעַבְרַעַנְט וּוּי אַהֲלִישָׁ פֿיְעַר, נָאָר וּאַס מַעְהָר אַפְּבָעַר דִּי
שְׁנָאָה מִינְיָנָע צַו אַיהם אַיז גַּעַוְאָרָעַן אלע שְׁבָאַרְקָר, האַב אַיך מִיךְ אלע
מַעְהָר פֿאַרְשָׁטָאַרְקָט, גַּעַרְעַדְט מִיט אַיהם צְקוּר=זִים אַין גַּעַוְיָזָן אַיהם תְּמִידָר
אַפְּרַעְלִיךְ פִּים. פֿאַרְשָׁטָאַרְקָט זִיך, דָּס האַב אַיך שְׁוִין אַין גַּעַנְגַּעַר צִיטַט
עהָרָה גַּעַט גַּעַקְעַנְט, וּוּילְדָס אַיז דִּי ערְשָׁטָע וְזַק. וּאַס אַקְלִיְין

מעונשלע בעדארך קענען. איז איסר האט שווין פַּאֲרָגְנוּמוּן זיך איינעם צו בענרגאבען, פְּלָעֵגט ער איהם אויפגעהמען ועהר פרײַנְדְּלִיךְ, לוייפען איהם אקענען מיט אַשְׁמָה אַוְן זיך קוּשָׁן מיט איהם אַין דִּי פִּיסְקְּלָעַ. מאכען יונען מיט אַשְׁמָה בְּנֶשֶׁקָּה, דָּאַס הַיִּסְטָן, קוֹשְׁעָנְדִּין בַּיִּיעָנָם דִּי גְּשָׁתָה, *בְּמָרָן*, לוייט דִּי רָעֵד פָּוּן אַחֲכָם, דָּעַרְמִיט וואָס מען קלְּיִיבָּט אוּוּיט פָּאַר דָּעַם חַבָּר אַשְׁעָנָה מִוְתָה, אַשְׁטְּילָעָן טוּיט, אַז קִין האַהֲן אַפְּיוֹלוֹ זאל נישט קְרָעָהָן... אַזְּוִי האַט גַּעֲזָנְט אַיסְרָה וְאַרְגָּנָרָה!

איך פְּלָעֵג קְטוּן צוֹ גַּאֲלָדָעָן אוּסְגַּעַשְׁמִירָט דִּזְהָאָר מיט אַסְרָפָאַרְעָ, בְּכָרִי דָּעַרְמִיט צוֹ גַּעֲפָעָלָעָן אַוְן אַרְאָבָוָאַרְפָּעָן אַיְנָהָרָע אוּיְנָעָן מִיכְּלָעָן, וואָס אַיְיָ גַּעֲגָנָעָן פְּרָאָסְטָן גַּעֲלִידָט. נַאֲרָ בַּיִּיעָנָם גַּאֲלָדָעָן האַבָּעָן קְלִיְּדָעָר גַּאֲרָ נִישְׁתָּאָזְוִי אוּסְגַּעַשְׁמִירָט. אַז פָּוּן צְפָרְיעָטָעָן פָּאַרְעָאַרְעָ אַיְנָבָאָל דָּעַלְקָאָט אַנְגָּזָהָעָרָעָנִישָׁ גַּעֲגָעָן, אַז קְרָעָהָן אַזְּמִינְיָ אַיְוֹף יְעַנְעָמָט קָאָט בְּעַקְמָט מִעְן דָּעַם קָאָטָר. מִיכָּל האַט דָּעַבְּיָ אַשְׁמִינְיָ כְּעַל גַּעַטָּן, אַז אַיְנוּנָגָן אַיְיָ מִיר האַט גַּעַקָּאָט, גַּעַזְעָטָעָן אַיְוֹף אַיְהָט דָּאַס בְּלוֹט. שיינְדָעָלָעָן האַט אַמְּאָל זיך אַבְּגָנוּרוּפָעָן:

— פָּעָ, מִיכָּל, וַיְיָ דָו גַּעַהְסָט, רָב אַיְזִיק-אַבְּרָהָם-עַל שִׁיאַנְטָמָקִי,
לְעַד אַז אַיְסְגַּעַפְּצָט, אַיְסְגַּעַצְוָאָגָעָן מיט דָוִיטָעָן בְּעַמְּלָעָן אַז פָּאַסְמָעָנָעָן
לְיַפְּעָלָעָק וַיְיָ אַשְׁעָן מִידָּעָל.

— נַאֲרָעָלָעָ! — האַט מִיכָּל אַיְהָר גַּעַנְטְּפָעָרָט גַּאֲנִיאָ רְוָהָג — וואָס
זאל איך טָאָן, אַז אַיך בֵּין אַרְעָם אַז אַטְּבָה נִישְׁתָּאָזְוִי דִּיעָנָסָט, וואָס זאל
מִיר אַיְוֹף אַלְצְדִּינָג טָרָאָגָעָן.

מִיר האַט זיך גַּעַדְאָכָט, אַז מִיכָּל נִיט אַסְטָעְבוּרְעָטָל, אַז
אַיך בֵּין אַסְרָהָרָת, אַז וַיְיָ מִיךְ דָּעַרְמִיט בַּיִּאְטְּלִיכָּעָן שְׁטָאָרָק אַרְאָפָּ
הַאֲרָפָעָן. אַיך האַבָּעָס אַבְּגָעָר אַרְאָבָגָעָלְנוּגָעָן, פֻּרְבָּסָעָן דִּי לִיְפָעָן אַז
נִישְׁתָּאָזְוִי אַבְּגָעָעָנְטְּפָעָרָט קִין קְרוּם וְאָרָט.

אוּוֹף אַזְּוָא אַזְּפָן אַזְּוָא אַזְּוָא אַזְּוָא אַזְּוָא אַזְּזָעָר זְוָמָעָר אַז אַשְׁטִיקָ
פָּוּנָס אַסְיָעָן. אַיך בֵּין שִׁיעָר אַוְים דָּעַר הַוִּיתָן נִישְׁתָּאָזְוִי פָּאַר גְּרוּוּם
לְבַשְּׂאָפָט, גַּאֲרָסְאָיָו גַּאֲרָסְאָיָו נִישְׁתָּאָזְוִי זְוָאָמָעָן. מִיכָּל אַזְּזָעָר גַּעַ-
שְׁבָאָגָעָן וַיְיָ אַבְּיָזָן הַאֲלָזָן. אַיך האַבָּעָס גַּעַוְעָהָן, אַז אַיך וַיְעַל מִיךְ
אַיְלָעָן דָּעַם בֵּין אַרְיוֹסְנָהָמָעָן, וַיְעַל אַיך דָּעַרְוֹאָרָגָעָן וְעוּרָן. עַס האַט
שְׁוִין גַּעַהְלָטָעָן, אַז אַט=אַט וְעוּרָט מִיכָּל אַחֲתָן פָּאַר גַּאֲלָדָעָן. דִּי אַלְטָעָ
הַצְּטָא אַיְהָט לִיְעַבְּגָעָט גַּעַהְסָט וַיְיָ אַנְיָגָעָן קִינְד אַז גַּעַוְאָלָט

דערלעבען דעם מאג צו נעהמען איהם פערביבנידען מיט איהר טאכטער אויף אייביגע יאָהֶר. זי האָט אָפָּר מְאָל גַּמְאָכָּט אַ שְׂמִיעָם פָּוּן דִּי הַכְּבָתָה, וְאָסָּמָּע בְּעֲדָאָרָף דְּעַרְצָו הַאָבָעָן אָוֹן אַלְעָ אַין שְׁטוּב וְעַנְעָן גַּעַז וְעַז פְּרֻעהַלְך. שיינדרעלַע אוֹזֶש גַּשְׁפְּרוֹנְגַּעַן פָּאָר פְּרִיְיד, גַּשְׁטִיפְּטַ, זֵיך גַּעֲרִיצַּט מִיט מִיכְלַעַן אָוֹן גַּעֲפָלָעַן אִיהם דָּרְנָאָך אַיְפְּפַן הַאָלָּוּ, אַרְמָנָעַהַמְּעַנְדִּיג אִיהם מִיט בִּידְעַה הַעַנְטָלָעַ. נְאָלְדָּע האָט גַּעַקְוּט אַוְּשַׁח זַיְמִיט פִּיכְטַע בְּרַעַנְעַדְגָּעַן אוֹיגְגָּעַן, וְאָסָּמָּע האָבָעָן אוֹיסְגָּעַרְקִיט וְעַהְרָ פְּיעַל הַעֲנוֹג אָוֹן רְיוִיט גַּעַוְאָרָעָן וְוי פְּיִיעָר. סְאַיז אַיְהָר דָּעַנְסְּטָמָּאָל אַין פְּנִים נְוַשְׁט גַּעַוְעַן אַרְיִינְזְּקָקָעַן, וְוי אַין דָּרָר לְכַטְּגָּעָר זָוָן, אַזְּוִי שְׁעָן אַיְזָן גַּעַוְעַן. אַיך האָב אוֹזֶק גַּעַמְאָכָּט אַפְּרִיְינְדָּלִין פְּנִים וְוי אַהיַמְשִׁעָר מַעַנְשָׁן, וְאָסָּמָּע עַס טְהוֹת אִיהם הַנְּאָהָה, אָזֶן הוֹזָן אַיְזָן אַשְׁמָחָה. נְאָר אַין הַאָרָץ אַבְּפָרָה האָט מָוֶר גַּעַבְרָעַט אַנְהָרָנָם. אַוְעַקְעַהַמְּעַנְדִּיג פָּוּן דָּאָרָט האָב אַד גַּעֲרִיצַּט מִיט דִּי צִיְּהָן אָוֹן גַּעַשְׁוֹאָרָעָן, אַז אַיך מוֹ וּכְבָעַן עַפְּסִים אַגְּנוּט מִיטָּלָע, וְוי צָוָן גַּכְסְּטָמָן אַבְּרוּמָּעָן מְדָר דָּעַם וּוֹעַג צוֹ נְאָלְדָּען.

עם האָט נְוַשְׁט לְאָגָג גַּעַדוּירָט אָוֹן דָּאָס מִיטָּלָע אַיְזָן מִיר גַּעַקְוּמָּעָן אַין האָנד אַרְיָן. בְּשַׁעַת נְהָמָּעָן רַעַקְרוֹטָעָן בַּי אָנוֹן אַין שְׁטָאָדָט האָב אַיך אַבְּגָנָעָרָבִּיט שְׁטִילָעָרְהִיט, דָּוָרָ אַרְיָן, אָזֶן מַעַן האָט מִיכְלַעַן גַּעַנוֹמָעָן פָּאָר אַרְעָקְרוֹט! ...

אַיך בֵּין גַּעַקְוּמָעָן צוֹ נְאָלְדָּעָן, האָב אַיך גַּעַטְרָאָפָעָן, אַז דָּאָרָט אַין הוֹזָן אַיְזָן תְּשַׁׁחַת-בָּאָב. דַּי אַלְמָע לִינְגָּט אַין בְּעַט, קְרָאנְק, צְוָבָרָאָכָעָן אַון אַיְפְּפַן קָאָפֶן אַנְסָמְטָל מִיט קָאָלְשָׁע וְאָסְמָע. נְאָלְדָּע אַיְזָן בְּלִיְּזָן וְוי דַּי וְוָאָנָּד מִיט רְיוִיטָע גַּעַשְׁוֹאָלְעָנָע אַוְיָגָעָן אָוֹן דָּרְדָּהָת וְזָיך אַרְוּם גַּעַפְּשָׁע דָּרָר מַוְטָּעָר מִיט צְוָפָאָטָלָעָהָר, פְּרַעְזָרָגָט, פְּעַרְאָוְמָעָרָת וְוי אַדְרָעָה-שְׁלָאָגָעָנָע. שיינדרעלַע אַיְזָן נְאָר נְוַשְׁט צוֹ דָּרְקָאָנָעָן, אָזֶן גַּעַנוֹמָעָרָת אַיְזָן — זִזְט אַיְינְגָעָנוֹרָעָט אַיְזָן אַוְיָגָעָלָע, פְּאָלָעָנָט דִּי הַעַנְטָלָעָר אַין קוֹקָט מִיט אַרְאָבָגָעָלָאָזָעָנָע אַוְיָגָעָן אַוְיָפָרָעָד. בַּי מִין אַרְיִינְקָמָעָן צְוּוֹיָנָעָן וְזָיך אַלְעָ מִיט אַמְּאָל, נְסָעָן הַיְּסָע טְרָעָהָרָעָן, אַחֲן וּוּרְטָמָעָר, וְוי אַוְיָזָן גַּלְקְלִיבָע, בְּשַׁעַת זַיְדָרְעוֹהָעָן זַיְדָרְבָעָן פְּרִינְד.

— וְאָסָּמָּע אַיְזָן אַזְּוִינְמָעָט גַּעַשְׁעָהָז? — פְּרַעְגָּע אַיך וְוי אַתְּ הַמְּ אַין בְּלִיְּפָרָט שְׁטָמָעָן פְּלוֹטָרְשָׁט פְּעַרְוּוֹאָנְדָרָעָט.

אַקְעָגָעָן אַפָּר מִינְטָמָע אַיְזָן נְוַשְׁטָמָע קִיְּן עַנְטָפָר, דָּרְנָאָך רַעַדְטָד אַלְמָע אַרְוִוָּמָע אַוְיָפָר אַזְּוִינְעָדָיָג קָוָל, וּוּרְגָּעָנָדָיָג וְזָיך מִיט טְרָעָהָרָעָן: אַז אַרְ

פֿעַנְדָּלִי זֹופֶר סְפָרִיָּה.

און ווינר או מיר ! מיכל ! ... נישטא מיכל ! ... די האפערס, וועה או
טיר, האבען גענמען מיכלען ! ...
עם עפענט זיך איהר א פרישער קוואל טרעהרען. נאלדע זיצט
געבען איהר אויפֿן בעט, אונגעבייגען מיט פֿידע הענד אויפֿן פֿנים. די
קראנקע מוטער לענט איהר די האנד אויפֿן קאָפּ און אלע ווינען,
יאָכְמָעָרָעָן, ווי מען בעקלאנט אַ טויטען. איך מאָך אַ טרייערין פֿנים, ייפֿז
בלומר'שט, קראָבֵץ, און אַין האָרְצָעָן מהות מיר הנאה קוקענדיג אַוְיףּ
נאָלְדָעָן, וואָס צו איהר פֿאָרְשְׁטָעָלָט מיר אַיזְט קִינְגָּר נִישְׂט דָעַם ווועג.
איך עם זי מיט די אוינען, אַנְקָקָעָנְדִינְג זי פֿוֹן אויבָעָן בֵּיז אַראָבּ, ווי
אַ וְאַלְפּ קָוָקָט אַוְיףּ אַ שְׁעַפְעַלְעַ, אַוְיףּ ווּלְכָעַם עַר שאָרְפָּט די צִיְהָן, אַין
בֵּי מיר אַין האָרְצָעָן טְרָאָכְט אַיך : נִישְׂקָשָׂה, דו ווּעַט זַיְן מִינְעָן, ווּעַסְפּ
שַׁן מִינְעָן לְאָפָעָם זיך שַׁיְן נִישְׂט אַוְיסְדָּרְעָהָן . . .

ב

א פאר חידשים זונען נאך דער דיאוינער סצענער פערגאנגען.
 מיכל'עו האט מען אַפְּגָנָעֶבֶן אָוֹן אַוּוּקָגָעֶפֶהָרֶת הָעַט וּוִוִּיט, פָּוּן וְאַנְגָּעָן
 מען קומט נישט צורייך אווי ניך. בי גאלדען אין שטוב אויז געווען אַ
 חורבן, אלצדיניג דארט האט געטראיערט אָוֹן פֿערְלִוְיְרָעָן זַיְן גַּעֲלָעָגֶעָן,
 די בלומענטעלעך זונען געשטאנען פערדרארט, וויל ס'אייז נישט געלעגען
 קײַינָעָם אַיְזָן זונען זַיְן דָּעָר גַּעֲהָרְגָּעָר צִיְּתָן צַו בְּעָנִיסָּעָן. די קלִיְּנִינִּיגָּס
 קײַיטָעָן אויף דָּעָר קַאְמָכָּעָר זונען נישט אוּסְגָּעָשְׁטָעָלָט גַּעֲוָעָן מִיט אַשְׁעָנָעָט
 סָדָר, וְוִי פֿרְיָהָעָר, אָוֹן אַיְזָף, "מָשָׁה רְבָנָנוּ" אָז גַּעֲלָעָן אַ גַּעֲדִיכְטָעָר
 שטובי. ער האט אוּסְגָּעָזָעָן עַפְּסָמְרָה=שְׁחוֹרָה=דִּין אָוֹן אַרְיוּסְגָּעָקָוָת פָּוּן
 אַונְטָעָר דָּעָם גַּלְאָז עַפְּסָמְרָה וְוִי בֵּין, וְעַהֲרָ שְׁטָאָרָק בְּרוֹנוֹן. מְרָ, וְוּנְגָן
 סְטוּנָמָן, האט זַיְן אַזְוִי גַּעֲדָאָכָט, אָוֹן אַיְזָק פְּלָעָן מִיךְ הַוְּתָעָן אוּפְּסָמְרָה
 אַ קּוֹק צַו גַּעֲבָעָן... שיינְדָעַלְעַד האט אוּסְגָּעָהָרָט צַו לְעָרְנָעָן, נִשְׁתָּמָע גַּעַנְעָמָן
 האט מַהְדָּר מִיט וְוּמָעָן זַיְן צַו שְׁפִילָעָן. זַי אַיְזָאָפָּק פְּוּנָס לִיבָּ, אוּסְגָּעָזָעָן
 גַּעֲנָאָגָעָן זַי אַ לִיְּכָט אָוֹן אַיְזָנָעָרָעָן נַאֲרָקְיָינְדָר. אוּפְּסָמְרָה גַּעֲלָדָעָן אַיְזָן
 גַּעֲלָעָגֶעָן דִּי עָרָד, קִיְּן פֿרְעָהָלִיכָּע מִינְגָּעָן האט מען פָּוּן אַיְהָרָ נִשְׁתָּמָע גַּעַנְעָמָן
 זַיְן אַיְהָרָ עַפְּסָמְרָה וְוִי נִשְׁתָּמָע נִיחָא גַּעַוְוָה זַיְן לְעָבָעָן. דוּ אַלְטָעָמָן
 פְּלָעָנָט קוּקָעָן אוּפְּסָמְרָה קִינְדָּר, שְׁאָקְלָעָן מִיטָּצָּא אָוֹן אַז בְּעַזְבָּן
 וְחָשָׁעָן מִיט טְרָעָהָרָעָן. זַי פְּלָעָנָט אַלְזָן אַיְנְפָלָעָן אָוֹן צִיְּטָעָנוֹזָיָן לִינְגָן
 אַיְזָן בְּעַט.

אַיְזָק פְּלָעָג עַפְּטָעָרָם קוּמָעָן אַיְזָן הוּוֵי, זַיְצָעָן בְּשָׁעָת גַּאֲלָדָעָ פְּלָעָנָט
 אַרְבָּיִיטָן, פְּלָעָג זַי שְׁטָאָרָקָעָן מִיט גּוֹטָע, זַיְסָע רִירְדָּעָלָעָן אָוֹן מִיט מִיְּנָעָן
 טְרִוִּיסְטָ=וּוֹרְטָעָר גַּעֲוָכָט, אַלְזָן וּאַסְמָס וּוֹיטָעָר=וּוֹיְטָעָר זַי אַרְיוֹנִיצָּיָגָבָן זַיְן אַיְזָן
 אַיְהָרָ הָאָרֶץ. שְׁפָטָעָר אַבְּיָסָעָלָהָאָט אַיְזָק בְּעַמְּדָרָקָט אָוֹן שְׁטָוב אַ בְּיַטְרָעָה
 עַלְעָנָר. גַּאֲלָדָעָם הָאָנָדָר=אַרְבָּיִיט אַלְיָין, זַיְשְׁטָאָרָק זַיְהָאָט זַיְן גַּעַמְּטָעָרָת
 גַּעַפְּלָאָגָט אָוֹן קְרִוָּה גַּעֲרִיסָעָן, האט נִשְׁתָּמָע גַּעַלְעָקָט אוּפְּסָמְרָה זַיְן אַלְעָלָעָיָן
 בְּעַנְסָ=כְּעַדְרָפָנִישָׁ, וְוִיל סָיְדָעָלָעָן פָּאָר אַיְהָר אַרְבָּיִיט אַיְזָן גַּעַוְוָן זַיְהָרָה

קלין. דריינען האט בעשינגעערליך זיך אַרוֹיָסְגָּעוּזָעַן, ווי מיכל געהט אַפְּטַיְקַי. או שטארק נוצלייך ער אויז פאָר דער אַרְעַטְמַעְרַ פָּאַמְּלַיעַ גַּעֲוָעַן. זיין חלְקַה הילְפַּה האט אַיצְטַ גַּעֲפַעַתְלַט. דערעזו אויז נאָךְ נְרָאַד דֻּעַנְסְּטַמְּלָאַל גַּעֲוָעַן טַאַקְיַי וּוּנְגַי אַרְבִּיטַ אַוְיךְ, מַעַן האט בְּעַדְרַפְטַ גַּעַהַן אַיְמָאַל אַין דער אַפְּטַיְקַי אַרְיַי נאָךְ אַ רְעַצְעַפְטַ פָּאַר דַּעַר אַלְטַעַר אַוְן דַּעַרְיוֹף אַיְזַי נִישְׁטַ גַּעֲוָעַן קִיְּזַן גַּרְאַשְׁעַן. אַיךְ הָאָבַּמְּזַיְּקַן מֵיךְ אַיְנְגַּעַשְׁטַעַלְטַ אַוְן פָּאַרְגַּעַלְעַנְטַ גַּאַלְשַׁעַן צַוְּנוּמַן בְּיַי מִיר עַפְסַים גַּעַלְדַּעַן. נַאֲלַדְעַ אַיְזַי רַוְּיַהַן, גַּעֲלָאָוֹת דַּי אַיְנְגַּעַן אַוְן נִשְׁטַ גַּעֲנַטְפַּעַרְטַ קִיְּזַן וּוּאַרטַן. מַעַן האט גַּעֲוָהַן, צַוְּנוּמַן בְּיַי אַיְהַר אַיְנוּנְגַּן אַין הָאָרְצַ אַיְזַי נִשְׁטַ רַוְּהַגְּן. דַּאֲרַטְ רַוְּיַהַט אַ שְׂרַעְקְלִיבְעַר שְׂטוּרְמוֹינְדַ פָּוּן בִּיטְעַרְעַ גַּעֲפַיְהַלְעַן. אַיךְ הָאָבַּמְּזַיְּקַן נַאֲלַדְעַן גַּעַבְעַן צַוְּנוּמַן צְוִילִיכְ דַּעַר קְרַאַנְקַעְרַ מַוְטַעַר, וּוּאָסְ גַּעֲנִיטִינְטַ זַיְךְ אַצְוֹנְדַ אַיְזַי דַּעַם רְעַצְעַפְטַ, וּוּאָסְ וּזְהָרַטְ מַעְלַיךְ, אַוְ דַּרְיְנַעַן הָעַנְגַּט אַבְּ אַיְהַר לְעַזְעַן. דַּי אַלְטַעַר האט בְּשַׁעַת=מַעַשָּׁה בְּיַי אַיְהַר אַין בַּעַט דַּאֲרַט נַאֲרַד אַ שְׂטַאַרְקַעַן קְרַיבְעַץ גַּעַטְמַן, נַאֲלַדְעַ אַיְזַי פְּעַרְצַאַפְעַלְטַ גַּעַוְאַרְעַן, גַּעַנוּמַעַן בְּיַי מִיר טִיט אַ צִּטְעַרְדִּינְעַר אַיְזַי=קְאַלְטַעַר הָאָדוֹר דַּאֲסַ גַּעַלְדַּעַן, אַרְיַיְגָּעַחְאַפְטַ אַזְוִיפְ זַיְךְ אַשְׁאַל אַוְן אַיְזַי גַּעַשְׁוִינְדַ אַרְיַיְגָּלְאַפְעַן פָּוּן שְׁטוּבְ ...

בְּיַי מִר אַיְן שְׂטִיבָלַע בֵּין אַיךְ אַיְנְמָאַל שְׁפַעַט בַּיַּי נַאֲכַת גַּעַלְעַנְעַן אַזְוִיפְ מִין גַּעַלְעַנְעַר אַוְן נִשְׁטַ גַּעַקְעַנְטַ קִיְּזַן אַיְגַּזְטַמְּטַן; עַס האט פָּוּן מִיר זַיְךְ אַבְּגַעַטְמַן דַּעַר שְׁלַאְפַ, דַּי לִיבְשַׁאַפְטַ מִיְּנַעַן צַוְּנוּמַעַן הָאָט מֵיךְ שְׂרַעְקְלִיךְ גַּעַפְיִינְגַּט, נִשְׁטַ גַּעַלְאָוֹתַ רַוְּהַעַן אַוְן אַיךְ הָאָבַּמְּזַיְּקַן זַיְךְ גַּעַנוּמַעַן טְרַאַכְטַעַן, וּוּאָסְ קַעַן פָּאַרְטַ דַּעַרְפַּוְן וּוּרְעַן? בַּיַּי וּוּאַנְעַן נאָךְ וּוּלְ אַיךְ טְרַד אַזְוִי פִּינְגַּעַן אַוְן נִשְׁטַ בְּרַעְנַגְעַן דַּי זַאְךְ צַוְּאַנְעַקְ, נַאֲרַ אַזְוִיפְ וּוּאָסְ פָּאַרְ אַנְ'אָוְפַן אַבְּעַר בְּרַעְנַגְעַטְמַן עַס צַוְּאַנְעַקְ? — חַתְונָה הָאַבְעַן? נַאֲרַ דַּאֲסַ אַיְזַי פָּאַרְ מִיר זַהְדַּר אַ שְׂוּרָעַץ וְאַךְ, דַּאֲסַ לִיְנַטְמַרְטַ נִשְׁטַ מְפַתְּשָׁמִים: עַרְשַׁטְעַנְסַ, וּוּלְ אַיךְ דַּוְרְכַּדְעַטְמַן טַוְעַן אַיְסְטַרְעַטְעַן פָּוּן דִּינְסַטְ בְּיַי אַיסְרַץְ, אַוְן אַוּעַקְגַּעַחַן פָּוּן אַיסְרַץְ הַיִּסְטַ אַזְוִי פִּיעַלְ וּיְ אַבְּזַאְגַּעַן זַיְךְ פָּוּן פְּעַרְדִּינְעַן גַּרְיְנַגְעַטְ, פָּוּן אַגְּלִיקְלִיבְעַן לְעַבְעַן אַחֲן צַעַר, אַחֲן מִיהַ, אַחֲן קְאַפְּוּוּעַהְטָאַגְ אַוְן אַיְפְּגַעַבְעַן אַלְעַמְּיַנְעַ אַפְּגַעַנְגַּעַן. אַזְוִיפְ שְׁפַעְטַעְ זְיוּטַעַנְסַ, וּוּאָסְ וּוּלְ אַיךְ בְּיַי אַיְהַר גַּעַהַמְּעַן? גַּאַרְנִישַׁת! זַי אַיךְ דַּאֲךְ הַוִּילְ נַאֲקַעַט אַזְוִי וּיְ דַּי מַאְמַעְ האָט וּיְ גַּבְוּרַעַן. זַי וּוּטַ מִר אַנְהַאְבַּעַן אַסְךְ קִינְדַּעַר, פּוֹפְּקַעַלְעַךְ, וּוּאָסְ וּוּלְעַן מִר אַפְּרַרְעַהְעַן דַּעַם קָאַפְּ, אַיךְ וּוּלְ אַיְפְּעַסְעַן דַּאֲסַ בְּיָסְעַלְ גַּעַלְדַּעַן אַוְן וּלְ דַּעַרְנַאְךְ בְּלִיְבַּעַן אַ קְבִּצְן, אַ טְוִיְּ אַעֲנִיכְטַם, אַ לְאַיְזַלְחַ זַי קִיְּזַן זַאְךְ נִשְׁטַ אַיְזַי דַּעַר וּלְטַ, חַעַל לִיְרַעַן,

פערשווארצעט ווערטען, ווי איך בין א מאל אין דער גענד פערשווארצעט געווארען, און צוילב וואס? צוילב א ליבשאפט!!!... אימר, האב איך געטראכט, וואלט אוים מיר זיכער געמאכט דעם נרעטען גען לעכטער.

„LIBSHAFT איז נישט מעהָר ווי א שען פנים'ל, א זיפענובלבע, וואס שפיטל פארן איג איז אלערלי' וואנדער-שענע קאַלירען און פלאזט לים צשפֿרינגעט עס, מען וויסט נשט, וואהָן עס קוּטַט אַהֲן. דאס איז א שפֿילכען, א קלִינְגְּקִיט, וואס מען בערדאָרֶפֶט עס טאָקי נאָר פֿאָר א קלִינְגְּקִיט בעקסטען און וואס עס לאָטוֹז ויך זעהָר גְּרִינְג אַיְחָאנְדְּלָעַן, אַבְּיַהָּן איז נאָר קִיְּן שׂוֹתָה נישט, LIBSHAFT — דאס איז א דעקטּוֹר, אונטער וועלכען עס לאָטוֹז ויך גְּרִינְגְּרָע אַיְנָרְדָּעַן אַז ויך אוּף א צוּיט אַרְיָנְצָנוֹאָרָעַן. דאס איז א קִנְצִינְג אַיְסָגָעָרְבִּיטָעַ נָעֵן, צוּ פָּאָנְגָּעַן דָּרְיָוּן שָׁוֹאָכָּעַ מָעַנְשָׁלָעַן, וואס צוּקְרִיבָּעַן ווי א שְׁנָעַ אַז צוּגָּעַן ויך. באָל, ווי מען נִיט ווי נאָר עַפְּסִים אַז וּאוֹרְמָן... — אַזְוִי האָט גְּעָאנְט אַיסְרָה וּאַרְגָּנָרָה.

וזאל איך קִיְּן נאָר נישט זַיְן אַז דערנְגִּיכְּעַן מִין וּוּאָנוֹש אַט טָאָקי אוּף דעם פְּרָאָסְטָעַן אָפָּן?... נאָר דאס אַז אַבְּרָע אַרְיָנְעָ אַונְמָעָן לְיכִיקִיט. ווי איך האָב נַעֲקָעַנְתָּן גָּאָלְדָעַן, איז נאָר אַוְמָעְלָן גְּעוּנָן אַזְוּלְכָעָם אַפְּיוֹלוֹ צוּ מָרְאָכְטָעַן. זוּ הָאָט הַמִּיד נַעֲקָעַנְתָּן עַפְּסִים ויך אַזְוִי הַאָלְמָעַן, אַז מען האָט גַּעֲמָות האָבָעַן פְּאָר אַיְהָר דָּרָךְ-אָרֶץ אַז צוֹגָן הַאָט ויך נַיְשָׁט גְּעַלְעָנְטָן אַרְיוֹסְרָעְדָעַן אַיְהָר אַז אַיְנָעַן עַפְּסִים אַט מִיאָסָט. אַיְנְמָאָל האָב איך מִיךְ אַרְיוֹסְגָּחָאָפֶט מִיט עַפְּסִים נַיְשָׁט אַז אַעַשְׁן אַזְוּטָעַל, וואס בֵּי אַנְדָּרָעַ גַּעֲתָה עַמְּאַזְוִי, נַיְשָׁט צַמְאָכָעַן דָּרְרוּסָים קִיְּן שָׁוּם פְּרִוּשָׁ, הַאָט וּדְעָרְבִּי גַּעֲמָאָכָט עַפְּסִים אַזְוָאָ מִינָּעַ, אַז איך בין בְּכָל גְּעוּאָרָעַן אַז אַזְוּלָט אַז מִיר דָּרְכָּגְלָאָפָעַן אַז אַלְעָ מִינָּעָ אַבְּרָים. זַיְן! אַזְוּלָכָעַ וּוּגָאָלְדָעַ לאָטוֹז ויך נַיְשָׁט אַיְחָאנְדְּלָעַן, אַרְיָנְצָנוֹאָרָעַן... מַעַן וְאַל אַפְּיוֹלוֹ קָלוֹג זַיְן וּוּצְעַהָן רְחוֹתָה. וואָקָז-וּשָׁעָ דָעַן, לאַמְּיך אַזְוִי גַּאנְצָעַן אַשְׁפִּי מְאַן אַז זַיְפָּרְגָּעָעָן? דאס, האָב אַז גְּעָפְּהָלָט, אַז אַבְּרָעַ מִינָּעָ כּוֹחוֹת, נַיְכָעַר וְאַלְטָמָ אַזְוִי מִיךְ אַבְּגָנְוָאָגָט פָּוֹן מִין לְעַבְעָן עַיְזָרָעַ פָּוֹן אַיְהָר, דִּי LIBSHAFT מַעַג זַיְן זַיְן, ווי אַיסְרָה וְאָגָט, טָאָקי אַיְנְגָּנְצָעַן אַשְׁפִּילְכָּעַ. אַבְּשָׁר איך האָט אַזְוָאָ שְׁפִּילְכָּעַן בְּשָׂוִים אָפָּן נַיְשָׁט גַּעֲקָעַנְתָּן אַזְוּקְוּוֹאָרָפָעַן. איך האָט גַּעֲטָרָכָט, גַּעֲטָרָכָט אַז וּוּדָעָר גַּעַע אַטְמָעַ צָוּמָעָ ערְשָׁטָעַן — אַז בְּרִוְתָה, טָאָפי חַתּוֹנָה האָבָעַן! אַיְ, וואָס,

דאַס קען מיר דאָך שארטען צום עסְק? נו, דערצְיו וועט מען מזוען געַ
פִּינְשׁ עֲפֵים אַ פָּאָרְטָעֵל, מַאֲכָלָעַ עֲלֵים אַ פָּשָׂרָה, עַס וְאַל אַהֲרֹן אַי
אַהֲרֹן גַּנְתַּן זַיִן. חַתְּנוֹת מַוּּמָּעַ הַאֲבָעָן אָן וְאָם נִיכְּבָר אָיז אַלְעַ בְּעַמְּשָׁע,
סְעוּדָה פְּלָאָגָעָן זַיִן הַאָב אַיך שָׂוֹן קִין כְּחַנְשָׁת. עַס מַוּּמָּעַ בְּאַלְדָּרְנָה
אַגְּנָעָק. נַאֲלָדָע בְּעַדְאָרָף זַיִן מִינְעָן!... מִיט דָּאָויי זַיִן גַּעֲדָאָן בְּין
אַיך אַיְנְגָעָלְפָעָן אָן גַּעֲהָאָט וְיִסְעַ נַוְעַת חְלוּמוֹת

אוֹיְפָנְגָעָשְׁתָּאָנָעָן בְּין אַיך אַבְּסָעָל שְׁפָעָטְלִיךְ אַוְיְפְּזָן מַאֲג אַן הַאָב
בְּיַ מִיר אַבְּגָעָמָאָכָט, עַס וְאַל אַפְּיָוּן דַּוְעָרָעַן אָוֹן בְּלִיצְעָן, מַוּ אַיך
הַיְנְטָ פְּאָרָנָאָכָט מִיט גַּאֲלָדָעַן מַזְּקָדָעָן. דַּעֲנְטָמְטָאָל אָיז גַּרְאָד
גַּעֲוָעָן פָּאָר פָּסָח, גַּאֲלָדָעַן אַיז וְעַהֲר אַיְינָן גַּעֲוָעָן, זַי הַאָט בְּעַדְאָרָפְט
וְעַהֲר פִּיעָל הַאֲבָעָן אָן נַאֲר נִישְׁתָּה גַּעֲהָאָט קִין אַנְהָוּב אַוְיָפִי יּוֹם-טוֹב.
צַי מִין זַאֲר אַיז דָּאָס גַּעֲוָעָן פּוֹנְקָט דַּי בְּעַסְטָע צַיִת. אַז אַיך בְּין גַּעַ
קוּמָעַן צַי גַּאֲלָדָעַן, הַאָב אַיך זַי גַּעֲטָרָפָעָן אַיְינָע אַלְיָזָן זַיְצָעָנְדִּיג אַיְבָעָר
דַּעַר אַרְבָּיִת. דַּי אַלְטָעַן אַיז גַּעֲלָעָן אַין בָּעַט אַוְנְטָעַר דַּי שְׁפָאְנִישָׁ
וְעַנְטָלָעַן, אָוֹן שִׁינְדָּעָלָעַ נַעֲבָעַן אַיְהָר. מַעַן הַאָט פָּוֹן דַּאֲרָט נִישְׁתָּה מַעַהְר
גַּעֲהָרָת וְזַי אַהֲסָטָעַן — דַּאֲךְ הוֹסָט דַּי אַלְטָעַן אָוֹן דַּאֲךְ שִׁינְדָּעָלָעַן, בְּיַדְעָ
הַאֲבָעָן גַּעֲקִיכְת אַין אַיְין אַמְּהָעָם, גַּלְיָיך וְזַי הַאֲבָעָן זַיִן פָּאָרָהָעָט,
וְעוֹר פָּוֹן בְּיַדְעָ קִיכְת שְׁטָאָרְקָעָר. דַּעַרְצְיו הַאָט נַאֲר צִינְעָנְרִילְצָט
אַגְּרִיל, אַיז אַיְנְגָעָנָעָם אַיִּירָסְגָּעָקְמָעָן עֲפֵים אַמְּשָׁוֹנָה-שְׁרָעָלְכְּבָעָר
קְאַנְצָעָרָט. גַּאֲלָדָע אַיז גַּעֲוָעָן פְּעַרְזָאָרָט, אַלְעַגְּנָעָהָת, גַּעֲמָאָכָט
מִיט דַּעַר נַאֲדָעָל אָוֹן נִישְׁתָּה פְּעַרְגָּוּנָעָן זַיִן אַפְּיָלוּ אַרְגָּעָ אַוְיְפָזְהָוּבָעָן
דַּעַם קָאָפּ,

אַיך הַאָב מִיר אַגְּנָהָוּבָעָן אַ שְׁמָוּם מִיט מַוְסָּר זַאֲגָעָן, הַאָב גַּעַ
מוֹסְרָט גַּאֲלָדָעַן, פָּאָר וְאָס זַי הַאָרְעֻוּט אַוְיָיְבָעָר דַּי קְרֻעְפָּטָעַן,
פְּעַרְלִירָט אַזְהָר גַּעֲוָנָר אָן הַאָט נִישְׁתָּה קִין רְחַמְנָת אַוְיָפּ זַיִן אַלְיָזָן,
נִישְׁתָּה אַוְיָפּ דַּעַם הַיּוֹנָגִינָר, וְאָס הַאֲלָט זַיִן אַיְנְגָעָצָעָן נַאֲר אַוְיָפּ אַיְהָר,
אָוֹן נִישְׁתָּה אַוְיָפּ אַיְהָרָע גַּעֲוָנָר אַיז זַיִן שְׁטָאָרָק
טְיִיעָר אָוֹן וְאַלְטָעַן פָּאָר אַיְהָר דָּאָס לְעַפְעָן אַוְעַקְגַּעַבָּעָן... גַּאֲלָדָע
הַאָט בְּיַי דַּאֲיִינָע וְעַרְטָעָר אַוְיָפּ מִיר אַבְּלִיק גַּעֲטָאָן אָוֹן אַין דַּעַם
בְּלִיק אַיז גַּעֲלָעָן עֲפֵים אַזְוִינָם, וְאָס אַיז שְׁוֹעָר אַיְבָעָצָונָבָעָן. אַיך
הַאָב גַּעֲרָעָט נַאֲר מַעַהְר בְּהַאֲרִיצָת, וְאָס וְיִמְטָעָר-וְיִמְטָעָר אַלְעַגְּנָעָה
מִיר לִיעָב וְזַי דָּאָס לְעַפְעָן אָוֹן אַיך וְאַלְטָעַן מִיךְ גַּעֲשָׁעָצָט אַיְבָעָרְגְּלִיסְטִיד,

חען איך זאל מיט אויהָר חתונה האבען. גאָלדען אוּז די נָאָרָעֶל פֿון ד פֿינְגֶר אַרוֹיסְגָּעָפְּאָלָעַן אָוּן זַו אַיְגָּעָבָעַן זַוְּצָעַן צּוּמִישַׁטַּ, אַנְגָּעָשְׁפָּאָרַי דעם קאָפַ אַיוֹף בִּידָעַ הענד. אַיוֹף אַפָּאָר מִינְטוּ לְעָרַךְ בֵּין איך אַנְשָׁוֹיְנָעַן גַּעוּוֹאָרָעַן, עַם הָאָט מִיךְ בַּעֲשָׂלָאָגָּעַן אַשְׁוּוֹיְסָאָן אַנְשָׁוֹיְנָעַן שְׁטָאָרָק גַּעַלְאָפְּט, גַּלְיָיךְ וּוּאַיךְ אַיבָּרָגָּעָנָגָּעַן אַהֲרָבָעַן בָּאָרָג.

דאָס הוֹסְטָעַן אָוּן קִיְּבָעַן פֿון אַונְטָרָעַר די וּוּנְטָלָעַן אוּז אַלְגָּן גַּעַן גַּאנְגָּעַן שְׁטָאָרָקָעַר אָן שְׁטָאָרָקָעַר. אַ צּוּבָּרָאָכָּעָנָעַן שְׁוּבָּ פֿון פֿעָנְסְטָרָעַר הָאָט זַיךְ גַּעַשְׁאָקָעָלָט אַהֲרָן אָוּן אַהֲרָרָפְּוָנָס וּוּינְד אָוּן צִינְגָּעָלָאָפְּט צּוּמְטָאָקָט עַפְּסָים וּהָרָר מְרָהָ-שְׁחוּרָה-דִּינָּ. מִיר הָאָט זַיךְ גַּעַעְפָּעַנְטָ וּוּיְטָרָעַר אַמְוּילָ, אַיךְ הָאָב גַּעַרְעָדָט מִיטָּהָיִן, גַּעַרְעָדָט-גַּעַרְעָדָט אָוּן אַלְץ אַיְנְגָּרְעָדָט גַּאָלָדָעַן. אַיךְ הָאָב גַּעַשְׁלָדָעָרָט אַיְהָר אַיְצְטָגָעַ לְאָגָעַן, זַוְּ זַוְּ אָוּן גַּעַן קוּוּמָשָׁטָ פֿון אַלְעָ וּוּיטָעָן. אַיךְ הָאָב אַיְהָר אַנְגָּעָוָיְזָעַן אַיוֹף דָּעַר קְרָאָנְקָעַר, שְׁלָאָפְּעָר מַאְמָעָן מִיטָּ שְׁיַנְדָּעָלָעַן, זַוְּ זַוְּ לְיִדָּעַן גַּעַבָּעַן אָוּן קְמָעָן אָבָּ. נָאָרָ צּוּלְיָעָבָּ וּזְ אַלְיָין בְּעַדְאָרָף זַי עַסְמָאָן. בְּיַ מִיר וּוּטָמָדָאָךְ זַי אַלְעָ, אָמָרְצָהָ השָׁם, זַיְן נָוָט, מִיר וּוּלָעָלָעָן לְעַבָּעָן גַּלְיָילָן אָוּן צּוּפְרָיְדָעָן, אָוּן גַּאָט אָוּן לִימָט וּוּלָעָן הָנָאָה האָבָעַן. גַּאָלָדָעָהָט טָרָהָרָעָן אָוּן נְרוּסָעָמָרָעָעָן, זַוְּ פְּעָרָעָלָ, האָבָעַן אַיְהָר גַּעַטְרִיפָּטָ פֿון די אַיְגָּעָן.

— לאָטָט מִיךְ צְרוֹהָה, אַ קְרַעְעַ צִיְּתָ — הָאָט זַי אַנְגָּעָרְפָּעָן עַפְּסָים מִיטָּ אַ קְולָ פֿון גַּעַבָּעָט, גַּלְיָיךְ וּוּ אַיְנָעָרָ וּוּסָ אָוּז אַיְן דָּעַרְ קְלָעָהָם — אַיךְ וּוּלְ מִיךְ אַבְּסָעָלָ בְּעַטְרָאָכָעָן, אַיךְ מִשְׁבָּזְיָן מִיטָּ דָּעַרְ מַאְמָעָ אָוּן אַיךְ גַּעַבָּעָן אַקְלָאָרָעָ תְּשֻׁבָּה.

אוּ אַיךְ בֵּין גַּעַקְוּמָעָן אַיוֹף מַאְרָגָעָן צּוּ גַּאָלָדָעַן, הָאָב אַיךְ זַי גַּעַן טְרָאָפָעָן וּצְעָנְדִּינָּג אַרְוֹנְטָרָעָר די וּוּנְטָלָעָן גַּעַבָּעָן דָּעַרְ קְרָאָנְקָעָר מַאְמָעָן. די אַלְטָעָהָט מִיךְ אַגְּנָעָנוּמָעָן בְּיַ דָּעַרְ הָאָנָד אָוּן גַּעַזְאָגָט, אַנוּווּיְזָעָרָגָט מִיר מִיטָּן קאָפַ אַיוֹף גַּאָלָדָעַן, זַוְּ זַוְּ וּוּלְיָנְטָ אַיְזָן אַבְּצָוָנְגָעָבָעָן מִיר אָוּן די העָנָד אַרְיָין אַיְהָר טִיעָנָן בְּרִילְיאָנָט, אַיְהָר שָׁאָן, אַיְהָר מַתְהָנָה פֿון זַיְן לְיַבָּעָן נָאָמָעָן; נָאָר אַיךְ זַאל אַבְּעָרָ וּוּסָעָן, זַוְּ זַוְּ טִיעָרָ צְהָאָלָטָעָן, זַוְּ זַוְּ צְחָאָצָעָן. דָּעָרְבִּי טָאָקִי הָאָט זַי צְנוּנְשָׁטָעָלָט אַפְּוָנְקָט, אוּ אַיךְ זַאל וּזְ אַבְּוֹאָגָעָן פֿון מִין שְׁטָעָלָעָ, וּוּאָרָום זַוְּ זַוְּ אַנוּסְעָרָ חָשָׁבָ אַיךְ בֵּין, פָּאָרָט טָאָקִי בֵּין אַיךְ דָּאָרָ נָאָר אַמְשָׁתָה; אָוּן אַיְהָר גַּאָלָדָעָנְיוּן אַבְּגָעָבָעָן פָּאָר אַמְשָׁתָה אָוּן אַיְהָר נִישָׁתָּ לְבָבוֹדָ, אַיךְ אָוּן מִשְׁתָּ לְבָבוֹדָ אַיְהָר טָאָן, גַּאָלָדָעָם טָאָמָעָן, עַלְיוֹ הַשְּׁלָמָן, אָוּן אַזְדָּאָר נָאָנְצָעָר מִשְׁפָּחָה. אַיךְ הָאָב

... ר אקעגען דעם געשטעלט, איהר אוינגעוויזען ווי ס'איו נישט גוט,
שפט קליג, אַבְצֹוָאנְגָעַן זיך פון אֶזָּא נִילְדָּעָנֶל שְׁטָעָלֶל, ווֹאָס טְרָאָנֶט מֵיר
פִּיעָל אַיִן אָוֹן אַיך קָשׁ דָּאָרָט מִיט דָּעַר צִיּוֹת ווּרְעָעָן אַ מעָנֶשׁ, ווֹאָס
אַ מעָנֶשׁ הַיִּסְטַּט.

— אַ סְךָ מִזְחָסִים, כְּלֻבָּעַן — זָאג אַיך מִיט מַה — לִגְעָן מֵיר
אַ מְאַל צָו דַּי פִּים, זָעַנְעַן מֵיר מַקְנָא אָוֹן ווּלְעָלָן מֵיר עֲרַשְׁת שְׁפָעַטֶּר,
אָס וַרְצָחָה הַשֵּׁם, נָאָךְ מַעֲהָרָ מַקְנָא זַיִן. נִישְׁקָשָׁה! אַיך בֵּין שְׂוִין אִיצֶת
אֶזָּא טִוְּחָם ווי זַיְּ אַלְעַ, נָאָר ווי דַּי מַעְשָׁה אַיִוָּן, אַצְׁנָדָ אַבְצֹוָאנְגָעַן זיך אַיִוָּן
וְעוֹהָרָ קְרוּם, אַ גְּרוּיְיסָעָ עֲבָרָה. לַעַת=עֲתָה אַיִוָּן פִּיעָל גְּלִיכְעָד אָיִן אַלְעַ
אוֹפְּנִים, אַיך זַיְּלַעַן גְּלִיכְעָד אַיסְּרָן אַיִוָּן אַיך דָּעַר חַתּוֹנָה טָאָקִי ווּיְמָטָעָר
בְּלִיבָּעַן. וְהָאָס מַאֲכָטָ עַס אָוִים? זַיְּלַעַן זַיְּ דְּאָכְטָעַן. אַיך בֵּין אַ קְרָעָמָעָר
אָוֹן זַיְּ גָּאנְצָעָנָעָ טָעַג אַיִן קְלִיָּת, אַדְעָר אַיך בֵּין אַ סּוֹהָרָ אָוֹן פָּאָהָרָ דַּי
גָּאנְצָעָ וְאָךְ אָרוּם. אָן לִידְרָגָן צִיְּתָעַן, ווי אַיִוָּן שְׁבָתָ אָוֹן יּוֹם=טוֹב, ווּלְ
אַיך מֵיר צְוָרְעָנָנָעָנָעָ בַּי זַיְּ אַיִן דָּעַר הַיּוֹם. לַעַת=עֲתָה מוֹ זַיְּ אַזְׁוִי אַזְׁוִי
שְׁפָעַטֶּר אַיִוָּן דְּאָךְ גָּאָט אַ טָּاطָעַ... מַסְתָּמָא ווּטָשָׁוִין זַיְּ רָעַכְתָּ... צַיְּ,
וְהָאָס, אַיך קוּמָט אַלְעַן פָּאָרָט עַפְּסָ מִשְׁרָתָ, סְאיָן אַיך עַפְּסָ פְּרִיקְרָעָ
פָּאָר דָּעַר ווּלְטָ, זַו, ווּלְעָלָן מֵיר אַבְמָאָכָעָן דַּי חַתּוֹנָה שְׁטָילָ אָזָן דָּעַר
פְּטָפָעָ, אָהָן רָעַשָּׁ, אָהָן גְּנוּפָלְדָעָר אָוֹן זַיְּ מוּזָעָן בְּעָנָהָן אָהָן דַּי אַלְעַ
מִזְחָסִים. אָטָ פָּוּן ווּמְעָנָן, מְשִׁטְיָנִים=גְּנוּזָגָט, מָעָן הָאָטָ דְּאָ צַוְּ רָעַדָּן!...
דָּעַר שְׁפִּץ אַיִוָּן גְּנוּזָן, מִיְּנָעָ רָעַדְעַן אַנְגָּנוּנוּזָן גְּנוּזָאָרָן, אַזְׁוִי
מֵיר האָבָעָן גַּעַמָּאָכָט אַ אַנְדְּרָשָׁלָגָן.

— זַוְּה=זַוְּשָׁע, אַלְסָט אַבְּהָוָהָעָן מִין בְּרִילְיאָנט, חַשּׁוּב הַאלְטָעָן מִין
קְנִידָ, מִין טִיעָרָעָ נְשָׁמָה! — הָאָטָ דַּי אַלְטָעָ נָאָךְ אַ מְאַל מִיךְ גַּעַבְעַטָּעָ
אַיִוָּן זַיְּ צְוּוֹיָנָט. נָאָלְדָעָ מִיט שִׁינְדָּעָלָעָן הָאָבָעָן אַיִוָּן גְּנוּזָגָט, גְּנַחְלִיפָּעָט
אָוֹן אַיך בֵּין דְּעַנְסְּטָמָלָ גְּנוּזָן אַיִוָּף דָּעַר זְיַבְעַטָּן הַוּמָעָל פָּאָרָ פְּרִיָּרָ,
וְהָאָס מֵיר אַיִוָּן גַּעַרְאָטָעָן אַבְּצֹוָאנְגָעָן דַּי זַיְּ גְּלָאָטָ, אַזְׁוִי ווי אַיך הָאָבָעָן
מֵיר גְּנוּזָגָטָן.

לְגַ-בְּשָׁוּמָר אַיִן אַ שְׁעָנָעָם טָאָג בֵּין אַיך מִיט גָּאָלָעָן אַינְאָיָינָעָם מִיט
דָּעַר מָוּטָר אָוֹן שִׁינְדָּעָלָעָן זַיְּ דְּוּרְכְּגָעָפָהָרָעָן נִישָׁט ווּיטָ אַיִן אַ דְּעַרְפָּעָל,
אָוֹן פָּאָר אַ מְנִזְׁוּשָׁ דָּאָרָט אַבְּגָעָשְׁטָעָלָט אַ שְׁטִילָעָ חַתּוֹנָה.

כא

די ערשות צייט נאך דער ותונה האב איך געהאט מיט גאלדליך
עהר א גוט ליעבען, אלע אין שטוף זענען צופרידען געווען. איך בין טאכ'
ווי פירהער געווען בי איסרין אין הוין, האב מיך געהאלטען אין איהם איזווענ-
פעסט און געארפייט אין מײַן זאך זעהר געשמאק, נאך פיעל געשמאקער
זוי א מאָל. מיר אוּז קײַן רגע נישט אדרויס פונְס זינען, אוּ איך בין אָ
בעויעטער און בעדארף האבען געלד. איך האב מיר גוט איבערגע-
חוֹרֶת אָן קאָפֶן די אלע הַלְכוֹת, קְלִין מענשעלע מיט אלע פירושים פָּן
רב איסרין, אוּז מיט מיינע אַיְגָעָנָע הנחות, וואָס איך האב דריינען ווי
אָלמָן מופָּלָג אַוְיפָּגָטָן שטארק שכְּלִידָגָע נאָר אָחרוֹפוֹת. לאָו די
חולט פָּן אַיצְצָמָט אָן פְּהָלָען, וואָס פָּאָר אָנוּסָטָר לְמָזָן, וואָס פָּאָר אָ
כְּלִי-שְׁלָמָה, אָ צָאַצְקָעָלָע אָיך בֵּין, לאָו זִי גָּוט טָאָקִי פְּהָלָען, אוּ אָיך
הָאָב אָ וַיְיָב, אוּ אָיך בין אָ בעל-הַזְּבָחָה אָן בעדארף היינט אָ סְכָּן האבען
לאָו זִי גָּעָבָן גָּעָל אָן אַוְיסְטָהָעָן מיינע הַזְּבָחָה. נִישְׁקָשָׁה, דִּי וּוּלְעָט
איוּ נישט קראָנק, דער רוח ווּט זִי נישט גַּהֲמָעָן — אָזְוִי האָב אָיך בָּי
מיר אָן האָרֶץ אַבְּגָעָמָאָכָט אָן אַרְוִיפָּגָעָזָיָגָען די מקחים אוּפֶן מיינע אלע
אנְשָׁטָעָלָען, וואָס איך האָב אַגְּנָהָיָבָעָן שטארק מיט חַשְׁקָץ זַיְמָכָען.

אַיסְרָס נְבָר, דער גַּרְוִיסָּטָר בָּעָר, האָט גַּעַטָּאָנְצָט ביִ אַיסְרָין אָיך
דער אַוְיבָּעָר-קָאַמְעָדָיָע, אָן אַיסְרָ אלְיָהָן האָט גַּעַטָּאָנְצָט ווי אָ בערעלע אָיך
מיינָן אַוְנְטָעָר-קָאַמְעָדָיָע. מיר האָבען בִּירְדָע גַּעַהָאָט גַּרְוִיסָּטָר נְאָ-
רִישְׁשָׁעָר עַולְם אַיז בִּי אַיטְלִיכָּעָר גַּעַלְעָנְעָהָיָת זַי אָנוּנוּ גַּעַנְאָנְגָּעָן בְּעַשְׁעָן.
אוּ מיר זַאָלָעָן טָאָן, מיר זַאָלָעָן הַעלְפָעָן, אָן דערפָאָר גַּעַצְאָהָלָט גַּעַלְרָד
איָן טָאָג אָרִין. מיר האָבען גַּעַמָּאָכָט די שְׁפִיל אָן זַעַנְעָן בִּירְדָע גַּעַוּעָן
צְופְרִידָען. אָיך האָב בעקומָעָן אָ גַּרְוִיסָּטָן חַשְׁק זַי גַּעַלְרָד. וּוּפִיעָל אָיך זַאָלָ
נִישְׁט גַּעַוּעָן. פָּעָרְדָּנָעָן, אוּ מיר אלְעָז וּוּנְגִינָּג גַּעַוּעָן, אָן האָב שטארק
געַזְיָתָעָט אַיְבָּעָרִין קָעְרָבָעָל.

איָיָ דָּרְהָהִים בִּי מִיר האָט מַעַן גַּעַלְעָפֶט זַעַהָר קָאָרג. אָיך פְּלָעָג

אעון ציינשפֿאָרָען, ציינקָרָגָען, ווי ווית נָאָר מען קען, און זעהָר ברונגָזָין, או ס' פְּלָעַנְט אַזְוֹעַקְנָעָהָן אַנְ' אַיְבָּרְגָּנָעָר נְרָאָשָׁעָן. די אלטע פְּלָעַנְט ווֹךְ דָּרְיוֹיפְּ בְּלָאָעָן אָנוֹ אַמְּאָל זָאנָעָן, או אַיךְ צָעהָל די גְּרוֹוּפָעָן אַין טָאָפְּ. אַרְזָין אָנוֹ פְּעָרָנִין קִיְּנָעָם נִיצְתָּע דָּעָם בִּסְעָן. אַיךְ פְּלָעָג מִיךְ צְרוּיקְ בְּלָאָעָן, אָנוֹ אַיְהָר גַּעֲבָעָן שְׂטָעְכּוּוּרְטָלָעָן, או אַוְיָפְּ פְּרָעָמָרָם אַיְ אַיְתְּלִיכְעָרָן אָוְרָדָקְ קִיְּן קָאָרְגָּנָעָר נִישְׁתָּע גְּעוּווּן. נְאָלְדָעָן פְּלָעַנְט אַזְוּלְכָּעָן וְעָרְטָעָר קְרָעָנִי אָוְרָדָקְ קִיְּן קָאָרְגָּנָעָר נִישְׁתָּע גְּעוּווּן. נְאָלְדָעָן פְּלָעַנְט אַזְוּלְכָּעָן וְעָרְטָעָר קְרָעָנִי אָוְרָדָקְ קִיְּן קָאָרְגָּנָעָר נִישְׁתָּע גְּעוּווּן. אָנוֹ נִישְׁתָּע נָאָר אַיְזָה צְוּלְעָבְּ דָּעָט צְוִישָׁעָן אָנוֹ אַרְיוֹסְגָּנְקָוּמָעָן אַ רְוָגָן. סְאָיוֹ אַמְּאָל גַּעֲנָגָנָעָן גְּעוּווּן ווֹיטָה, אַיךְ הָאָב מִיאָסָמְיךָ צְקוּרִוְגָּט מִטְּ גַּאֲלָדָעָן, וֵי גְּרָאָב בְּעָלָאָדָינִט, גַּעֲוִידָעָלָט וֵי אַמְּשָׁרָתָה קָעָן, בֵּין אַיךְ אַין כְּעָם אַרְיוֹסְגָּנְלָאָפָעָן פָּוֹן שְׁטוּבָה, אַ שְׁמָאָרָקָעָן קָלָאָפְּ גַּעֲבָעְנָדָגָמְטָה דָּעָרְטָרָ, אָנוֹ אַקְעָנָעָן אַ וְאַךְ נִישְׁתָּע גַּעֲקָוּמָעָן אַ הָיִם.

די פְּרָיְעָרְדִּינְעָ הַיְסָע לְבִשְׁאָפְּט מִיְּנָעָה הָאָט אַלְעָז וּזְאָסָם וְוִוְוְטָעָר-וּוּוּיָה. טָעָר וֵי אַבְּגָעָקְיָהָלָט. נְאָלְדָעָסְ שָׁעָן פְּנִים אַיְזָה בֵּי מִיר גַּעֲוָאָרָעָן אַ גָּעָעָן וְעוֹהָנְטָלִיכְעָזָן, אַיךְ הָאָב שְׁוִין דְּרִינְעָן נָאָר נִישְׁתָּע עָפִים אַזְוּנָס אַרְיוֹסָס גַּעֲנָעָן, אַ פְּנִים וֵי אַלְעָעָפְּנִים עָרָטָמְטָה אַנְאָזָה, מִטְּ אַוְיָגָעָן. נְאָלְדָעָן הָאָט בֵּי מִיר פֻּעָּלָאָרָעָן דָּעָם חָנָן אַוְיָסְגָּנְעָהָן פְּרָאָסָט אַ וְוִיבְּעָל וֵי אַנְדָּרָעָרָעָן וְוִיבְּלָעָן. אַיךְ הָאָב אַין הָאָרֶץ חָרְתָּה גַּעֲהָאָט אַוְיָפְּ דָּעָם גַּעֲהָמָעָן שְׁוִידָן. צְוּזָס הָאָט דָּאָס מִיר גַּעֲטָוִינְט, הָאָב אַיךְ בֵּי מִיר גַּעֲטָרָאָכָט, גַּעֲהָמָעָן מִרְ אַזָּא שְׁוּעָרָעָן יָאָךְ, אַ גַּאֲנָעָצָה גַּעֲוִינְד, וּזְאָסָם פְּרָעָמָעָן מִרְ אַפְּ דָּעָם קָאָפְּ אָנוֹ בְּרָעְנָעָן מִיךְ אָוּסָס ? נָאָר אַבְּיּוּעָה אַיְזָה אַוְיָפְּ מִרְ דְּעָנְסָטָס מַאָל אַגְּנָגְעָקְוּמָעָן. וּזְאָס אַיךְ הָאָב מִיךְ גַּעֲלָאָט פֻּעְרָפִיהָרָעָן פָּוֹן אַ שָׁעָן פְּנִיסְלָ אָנוֹ אַוְיָסְגָּבְרָאָכָט דְּרָעְיוֹפְּ אַזְוּ פִּיעָל גַּעֲלָד, וְזָאוֹ אַיְזָה דְּעָנְסָטָמָל גַּעֲוָוָעָן מִין שָׁכָל, מִין פֻּרְשָׁטָאָנְדוּ ? הָאָב אַיךְ אַלְעָז מִיךְ גַּעֲזָדוֹשָׁט ; וֵי קוּם אַיךְ צַוְּאָגָנְרִישְׁקִיט ? אַיךְ הָאָב אַלְעָז בֵּי מִרְ גַּעֲרָבָעָנְט, וְוִיפְּעָל דֵּי נְאָרְיְשָׁקִיט הָאָט מִרְ אַבְּגָעְקָאָכָט, מִטְּ וְוִיפְּעָל אַיךְ וְאַלְטָ אַיְצָט רַיְכָעָר גַּעֲוָוָעָן, אַיךְ זָאל וֵי נִישְׁתָּע גַּעֲוָהָמָן. אָנוֹ דָּאָס הָאָס מִיךְ שְׁטָעְנְדוֹגָן גַּעֲרָגְנָעָרָט אַזָּוִי, אַיךְ פְּלָעָג מִחְמָתָה דָּעָם וֵי אַלְעָז קְרִימָעָן, קְוּקָעָן אַוְיָפְּ פְּנִיסְלָ אַיְזָה שְׁטוּבָה מִטְּ אַפְּנִיסְטָעָר פְּנִים אָנוֹ הָאָב נִישְׁתָּע גַּעֲרָדָט דָּאָרָט אַיְטְּלִיכְעָן אַיְזָה קִיְּן גַּלְיָיךְ וְאָרָט. אָנוֹ אַצִּיט פָּוֹן אַפְּאָרָז אַיְהָר אַיְזָה נְאָלְדָעָן פָּוֹן מִרְ גַּעֲנָגָיָס גַּעֲנָמָטָאָגָעָן, אַיְזָה גַּעֲהָאָט פָּוֹן מִרְ דֵּי גַּאֲלָ, נָאָר יָי הָאָט אַלְצָדָינְגָאָר אַרְאָבָגָעָלְגָעָן אָנוֹ פְּלָעַנְט אַפְּיָלוּ נִישְׁתָּע הוֹדָ וְוִינְעָן, קִיְּן פִּיטָּס אַפְּיָלוּ נִישְׁתָּע גַּעֲטָאָן.

אין מיטען=דרינגען בעדארף זיך נראָד טרעפֿען, אוֹ דער גרויסעַ
גביר, הנROL והנורא, Bi וועלכען איסר אוֹ געווען די נשמה, זאל גאָר
פלציגים אַ שטאגּרְפּ מְזִין אָן די ווינט=טִיהָלְמָו בְּלִיבְעָן שְׁתַּעַן — די רַעַ
דער קענען מעהֶר זיך נישט דְּרֻעהַן! ... מיט דעם גְּבִירִים מִוִּית וּוּרְטַ
מיין רב איסר אוֹס נשמה, אוֹן מיט רב איסר'ס אוֹס=נְשָׁמָה=וּוּרְעַן וּוּרְטַ
אַיך דְּאָך אָיך מְמִילָא אוֹס נשמה, אוֹס אלְץ מְטַ=אַנְגָּדְעַרְךָ. דער עַלְמַ
הָאָט בְּיַמְּלָעְכּוֹיו זיך אַרְמוֹנְגּוּקָטָ, זיך אַבְּגָנְעַהָּאַלְטָעַן בֵּין ער האָט מִוִּית
דער צִיְּתַ שְׂוִין נָאָר אַיְוָגְנָהָעַרְטָן צִוְּנָעַטְרָעַטָּן דָּסָם עַלְטָעַר, ער אָיז
צַוְּנָאָך אָיז אַיְסְרַן זְשִׁוִּין טָאָקָן צִוְּנָעַטְרָעַטָּן צִוְּאַיְסְרַן. זְעַזַּעַן
גְּעוּוֹאָרְעַן אַיְסְגָּנוּעָפְטָ, עַפְסָ נָאָר עַיְבָּר=בְּטָלָ, נִישְׁטָמָט
דער שְׁכָל, די חֲכָמָה, וּוּסָם אַטָּלָ. הַיְנַט אָז אַיְסְרַן אוֹסָם חֲשָׁבָן גְּעַזְעַרְעַן
וּוּרְעַן, פָּאַרְשְׁטָעַת זיך דְּאָך, בֵּין אָיך אָיך אוֹסָם חֲשָׁבָן גְּעַזְעַרְעַן אָן
שְׁזִוְּנָי מְעוֹדָ נִישְׁטָגָעַטָּן גְּעַנְגָּלְטָעַן, אַקְרָאַטָּם וּוּי אַנְאַבְּגָנְעַרְטָעַן מְטַבָּעָ. בַּיְּ
אַיְסְרַן בֵּין אָיך נָאָך אַלְץ טָאָקָי גְּעַבְּלִיכָּעָן דָּעַר אַיְגָנְעַנְרָחָבָן, אָן נִישְׁטָמָט
אוֹפְּגָנְעַהָּעַרְטָבָן בֵּי אַיְהָם צַוְּנָאָטָן; נָאָר וּוּי בָּאָלָד אַבְּפָרָעָרְךָ ער האָט מִוִּית
שְׁזִוְּנָי מְעוֹדָ נִישְׁטָגָעַטָּן גְּעַקְעַנְטָן נּוֹצָעָן, הָאָפָּא אַיְהָם בעדארפְטָ אַוִּיפָּא נִינְצִיָּן
שְׁזִוְּנָי פְּפָרָוֹת, אָיך הָאָבָּא אַיְהָם אָזְוִי גְּעוֹהָרָט וּוּי אָין טְשָׁעַרְנָיוֹץ דַּיְּ
מְנוּלָה. אָזְוִי הָאָט דְּאָך גְּעוֹאָגָט אַיְסְרַן וּאַרְגָּנָרְךָ זְיַעַן וּוּרְטָרָעָרְךָ. אָיך הָאָבָּא
דְּאָך בְּקָפְלָה טָאָקָי פָּוּן אַיְהָם אַלְיָן. אָיך הָאָבָּא נִשְׁטָמָט לְאָגָן גְּעַטְרָאָטָן
אוֹן אַבְּגָנְעַטְרָאָטָן פָּוּן אַיְסְרַן, וּוּסָם ער האָט בֵּי מִיר אַפְּנִים
גְּעַהָּאָט וּוּי אַנְבָּלָה.

אַגְּעַעַנְרָט בְּעַשְׁעַפְעַנִּישָׁ מְאַכְּטָ אַוִּיפָּא דָעַם מְעַנְשָׁעָ נִישְׁטָמָט אַזְּ
טְרוּוּידְרָיְגָעָן, שְׁלַעַכְתָּעָן רֹשֶׁתָּ, וּוּי אַבְּעַשְׁעַפְעַנִּישָׁ, וּוּסָם אָיז "וואַגְּעַנְרָט"
אוֹן הָאָט נָאָך פָּאָרְטָ אַסְמָן לְעַבְעָן. אָיך וְאָגָעָם אַקְעַגְּנָעָן מִיר אָין אַקְעַגְּנָעָן
גְּעַנְעָן נָאָך אַסְמָךְ נְפָשָׁותָ, וּוּי אַשְׁתִּיגְעָרָ, אַקְעַגְּנָעָן אַנְ'אַוִּיסְ
גְּעוּוֹאָרְעַנְגָּעָם בָּעֵל=טָאָקָסָעָ, אַנְאַבְּגָנְעַזְגָּטָעָן שְׁתָדְלָן, אַנְ'אַוִּיסְגָּנְעַמְאַכְּטָעָן מָאָ
כָּרָעָ, אַוְאַכְּבָנְדִּיגָּעָן פְּלִי=קוֹדֶשָּׁ אָונָן אַלְעָדְלִיָּי מִינִי פָּעָרְשָׁוּוּכְבָטָעָ, אַרְאָכְבָּ
גְּעוּוֹאָרְעַפְעָנָעָ קְהָלָם-לִיְּתָ. מִיאָלָא אַפְנִירָה אָזְחָאָטָש אַפְנִירָה, עַס לְעַבְטָ
נִישְׁטָמָט אָון בעדארפְטָ נִישְׁטָמָט קִיזָּן שָׁוָם זָאָךְ; יְעַנְעַ לִיְתָ אַבְעָרָ, יְעַנְעַ נְפָשָׁותָ.
אוֹ זַיְּ וּוּרְעַן אוֹס אָון פָּעָרְלִירָן וּוּירָ פְּרָנָסָה, אָין וּוּלְכָעָרָ דָעַם חִוּוֹתָ
זַיְּעַרְעַ אָיז גְּעוֹהָנָגָעָן אַצְיָהָט מִיטָּ יְאָהָרָעָן — זַיְּ גְּעַבְעָרָ וּוּרְעַן אַמְתָאָ
קוֹפְנִירָה, אַבְעָרָ לְעַבְעַדְגָּעָ צַאָפְעַלְדִּירָגָעָ פְנִירָה, פְנִירָה — וּוּסָם וּוּלְעַן
עַסָּעָן, טְרִינְקָעָן, חָאָטָש אַבְּסָעָלְמָה, אָון בעדארפָעָן אַלְצְדִּינְגָּטָקָי
הָאָבָעָן! נָאָר וּוּסָם הָעַלְפָטָם אַבְעָרָ, אוֹ זַיְּ קָעַנְעָן זַיְּ נִשְׁטָמָט רִיחָרָעָן

או ז' זענען, לא-עליכם, גרייסע ביטערע קאליקעם, האָפָעָן, דאָכָט ז'ך.
אָסְטִיל, הענד אָן פִּים אַין טוֹגָעָן נוֹשָׁט פָּן דָּאנָעָן אָהָיו!...
דָּאָס הָאָרֶץ, בְּלַעֲבָעָן, רִימְסְטְּקָוּנְדִּיגָּן אוֹיפָאָזְעַלְכָּעָ לְעַבְּדִינְעָ
פְּנִירָות, אָזְעַלְכָּעָ שְׁלִיטְמְולְדִּינְעָ, מְחִילָה, פֻּרְשְׁטוֹנְקָעָנָעָ בְּעַשְׁעַפְעַנִּישָׁ!

אָט אָזָא מִין בְּעַשְׁעַפְעַנִּישָׁ בֵּין אִיךְ גְּנוּזָעָן, נַאֲכָדָעָן אָז אִיךְ הָאָפָּ
אָזְבְּנָעַטְרָאָתָעָן פָּן אִיסְּרָאֵן. אִיךְ הָאָפָּ נִישְׁתָּחָאָגָן, וְאָסְמָעָן טָהָוָת, צָא
וְאָסְמָעָן נְהָמָט ז'ך. וְאָרוּסְמָחָזָן טִין קְלִין מְעַנְשְׁעוֹלְדִּינְעָ פְּרָנְסָה הָאָפָּ
אִיךְ דָּאָךְ נְאָרָ נִישְׁתָּחָאָגָן נְקָעָנָעָן אָזָא צָוְ קִיןְשִׁים זָאָךְ נִשְׁתָּחָאָגָן. דִּי
לְאָגָעָ סִינְיָעָ אָזָא דְּעַנְטָמָאָלָעָ גְּנוּזָעָן זְהָדָר אָשְׁלַעַכְתָּאָעָ. אִיךְ הָאָפָּ גְּנָלְעַבְּטָ
פְּנִים גְּרִישְׁתָּאָן: גְּנָבְיָתָעָן קְרַבְּלָעָן אָזָא גְּנוּגָעָסָעָן. אָזָא בֵּי אִיטְּלִיבְּרָן
בָּעָל, וְאָסְמָעָן אִיךְ הָאָפָּ צְבוּיָּתָעָן. אָזָא מַרְאָזְבָּנְפָּאָלְעָן אָשְׁטִיקָ פְּלִיחָ,
גְּנָשְׁטָמָאָרְבָּעָן גְּנוּזָעָן אָנְאָבָרָן. שְׂטָעַנְיָירָן בֵּין אִיךְ גְּנוּזָעָן אָזָא כְּעָסָט,
קִינְעָם אָזָא שְׁטוּבָ נִישְׁתָּחָאָגָן פְּרָגְנוֹנָעָן דָּאָסְטָעָן לְעַבְּעָן אָזָא צְוִיאָלְכָּעָן בְּעַונְדָּרָעָ
ז'ך גְּנוּזָעָט. בֵּי אִיטְּלִיבְּרָן גְּרָאָשָׁעָן, וְאָסְמָעָן אִיךְ הָאָפָּ גְּנוּזָעָבָעָן אוֹיפָאָ
דָּעָרָ הָזָאָה, פְּלָעָגָ אִיךְ אוּהָרָ פְּרָצְאָפְּנִין דָּאָסְטָעָן, אָלָאָזְגָּעָן: וְאָסְמָעָן
שְׁילָמָעָן פָּן מַרְאָהָלְטָעָן אָזָא גְּנוּזָעָר.

דִּי אַלְטָעָהָאָט בֵּין מַרְאָהָלְטָעָן דִּי עָרָד. זֶה אָט ז'יךְ פָּאָרְעָסָעָן
אָזָא הָאָט פָּאָרְעָזְוּהָבָאָגָן מְסֻבָּן קְרָאָנָק ז'יךְ אָרִינְגָּעָלְעָנָט אָזָא בְּעָט
אָרִיָּן. מִין הָאָט גְּנוּזָעָן, אָזָא עַקְטָז ז'יךְ דָּאָסְטָעָן, זֶה וּחְטָטָעָן
גְּזָדוֹיְרָעָן לְאָגָג, אִיךְ בֵּין ז'יךְ מְוֹדָה, אָזָא הָאָפָּ אִיהָרָ גְּנוּזָעָנְשָׁעָן דְּעָט
טוֹסָט אָזָא עַסְטָהָאָט מַרְאָהָאָט הָאָט הָאָט הָאָט גְּנוּזָעָן, וְאָסְטָעָן בָּאָלָדָר וּלְאִיךְ
פְּטָטוֹר וּוּעָדָעָן פָּן אָסְטָיל, אָזָא דִּי הָזָאָה אַחֲתָה קְלָעַנְעָר וּוּעָרָעָן. דְּעַרְבִּיבָּר
הָאָפָּ אִיךְ מִין פָּאָרְשָׁטָעָלָט, ז'יךְ גְּנוּמָאָכָט, פְּלָמְרָאָשָׁט זֶה אִיהָרָ קְרָאָנָק
רוֹהָרָט מִין בֵּי דָעָרָ נְשָׁמָה, אִיךְ בֵּין נְאָרָ אָוָסָמָעָן. אִיךְ הָאָפָּ נִשְׁתָּחָאָגָן
גְּנוּזָעָנָט אוֹיפָאָזְגָּעָן קִיןְדָּאָקְטָאָר, אִוְרָפָאָזְטָיָק — צְבִיְּנִיבְּרָר זֶה וְאָלָל
שְׁוֹן ז'יךְ אִיבְּעַרְפְּעַקְלָעָן... אִיךְ הָאָפָּ זֶה בְּעַדְיָינְטָה זֶה אָנְטְּרִיְּקִינְד, גָּאנְ-
צָעָ נִעְכָּט נִשְׁתָּחָאָגָן צְנוּגְמָאָכָט קִיןְאָוָגָן, אִיהָרָ אַיְנְגָּעָנְבָּעָן דִּי רְפִוָּאָת אָזָא
גְּעַטְרָאָכָט דְּעַרְבִּי: וּוּעָן אַעֲטָ דָעָרָ מְלָאָךְ-הָמוֹת דִּיְ שְׁוִיןְ צְנוּחָתָן? בֵּי
אִיטְּלִיבְּרָן אָזָא שְׁטוּבָ בֵּין אִיךְ גְּנוּזָעָן גְּנוּזָעָן פָּאָרְמִין גְּעַטְרִיְּשָׁאָפָט,
דְּעַרְפָּאָר וְאָסְמָעָן אִיךְ לְעָגָן מִין דָאָ צְוִיְּ אָוּוּקָן אָזָא מַרְאָהָלְטָעָן
אָלָעָ צְרוֹת, וּוּלְכָעָמָעָן אָזָא פָּן מַרְאָהָלְטָעָן פְּרִיהָעָרָ אַיְסְגָּעָשְׁתָּאָנָעָן. נְאָלָדָר
פְּלָעָגָט מִין אָפָט מְרִיאָבָעָן פָּן דָעָרָ מְטוּעָרָם בְּעָט, אִיךְ וְאָלָעָ גְּנוּזָעָן אָבִי
כָּלָמִין אַוְסְרָהָעָן, נְאָרָ זֶה דָעָטָעָם בֵּי מַרְאָהָלְטָעָן אָפָט נִשְׁתָּחָאָגָן
פּוּעַלְעָן

— געה דו — האב איך איהר דעריף געואנט — דו, געבעך, געה
לען זיך אביסעל צו און איך וועל מיר דא בליבען אלין, ניש'קעה.

איך דערמאנן מיך איזט מיט שרעק יונען ווינטערידיגע נאכט, וווען
די אלטע אויז געלעגען שטארק פערדולט מיט פערנלאַצטער אויגען, גען-
דענד עפֿים נישט צו דער ואיך און אין הארץ האט בי איהר שערקליך
געחריפעט, אזי או טען האט געהרט איזיף דער גאנצער שטוב, נלייך
וועטיזער וואָלט געוונט האָלן. נאָלדע איזו נישט טויט נישט לעבעידיג
געוועסן נועבען בעט אויף אַ ביינקסעל מיט רוייט פערוינטער אויגען און
געבראָכען די הענד. שיינדרעלע, די אויסגעבלאייכטער, אויסגע-
געטראַיקענטער שיינדרעלע, האט מיט אַ פינסטער פנים געקוקט אויף דער גומה-
לטוט'ר מאָמע, געקוקט און געהליפעט, און חילפֿענרגן זיך שערקליך פער-
הוּסֶט. פֿלוֹצָלָם האט די אלטע זיך אויפֿגעזט, געקוקט אויף איהר-
קינדרער און טיעפֿ פֿנְסָם האָרְצָעָן דערלאָגָנט אַ זיפֿן.

— איך בעט דיך — האט זי אויף אַ שלאָף קיל צו מיר זיך אַנְ-
גערוףֿן, נאָכָרָעָם אויז האט פֿרְהָעָר אַקעגען אַ מִינְטָשׁ שווינגענִין
מיך אַגְּנָעָקָט מיט אָזָא בְּלִקְ, ווֹאָס האט מיך דורך און דורך דורך-
גען אַן אַלְעָ גַּלְדָּעָר — איך בעט דיך, האב רחמנות אויף מיינע קוּנִין
דער! זי בליבען, נועבען, עעלענד זי אַ שטײַן — יהומָס אַון פֿאָטָעָר
און מוטער, אַהֲן אַ קְרוּבָּ, אַהֲן אַ גְּנוּלָ... איך וועל רוחינער געהן פֿון
דער וועלט, רוחינער לינגען אַין קְבָּרָ, אַ דוּ וְעַסְתָּ מִיר עַס הַיְלִינָג זֶה
זאגען אַון טאָקי מְקִים זַיְן...

זי האט ווידער אַ מָּאֵל אַ זיפֿן געטמאָן, אַרוֹפֿגעַלְעַגְט אַיִן האָנְדָר
צַו נאָלְדָעָן, די אַנְדָרָעָן צו שיינדְלָעָן אויףִּין קָאָט אַון זי גַּעַבְעַנְשָׂט
שְׂטִילְעָרְהִיט, קְיֻוִּים ווֹאָס מִעְן האט געהרט איהר קְוִיל. בִּידְעַ
קִינְדָּעָר זענען צוּשְׁמָאַלְצָעָן גַּעַוְאָרָעָן ווַיְוַיְנְגָדִין אַון צוּגְעָפָאַלְעָן צַו
דער מוטער, ווֹאָס האט זי געהאלָזָט, געקוקט, צוּגְעָפָאַלְעָן צַו אַיְדָר
הָאָרִין. זי אַיְזָן באָלְדָר טאָקי אַהֲן כַּח אַנוּרְעַגְעַפְּאַלְעָן ווַיְוַרְעַר אויף איהר
געַלְעַנְגָּר, זיך אַומְגַעְעַהְרָת מיט דעם פֿנִים צַו דער וְהַנְּדָר, אַ תְּרָאָפָעָ
געטמאָן — אַון אַנְשָׁלָאָפָעָן גַּעַוְאָרָעָן אויף אַיְבָּג...

נאָלְדָעָן מיט שיינדרעלְעָן האָבעָן אַרוֹפֿגעַלְאָוָת אָזָא יָאָמָר, אַיְזָן
בִּיטְעַר קְלָאָגָן, אַו אַ שְׁטַיְין האט עַמְּגַעְנְטָאָפְּלָוְוִוְרָהָן. איך האָבָּ
פֿאַרְשְׁטָעָלְטָ דעם פֿנִים מיט בִּידְעַהְעַנְדָר אַון — סְאַיְזָן אַ וְהַתְּאָגָן,

אַחֲרֶפֶת, אַשְׁר עָקָב צַו וְאָגָעָן — אָוֹן עַפְים אַשְׁמַיְכָעֵל גַּעֲטָמָן צַוְּפִידָעַן.
חוֹ אַיְךְ וּוְאַלְמָט פָּוּן מִיר אַשְׁוּעָרָעַ מִשָּׁא אַרְאַבְגָּנוּוּ אַרְפָּעַן.
דיַ אַלְטָעַ, דָּאָס אַיְזָגָעָוַעָן לְעַתְּ-עַתְּה דָּעַר צַוְּיִיטָעַר קְרָבָן,
וְאַס אַיְזָדָרָךְ מִיר גַּעַפְאַלְעָן. שְׁפָעַטָּעַר אַבְיָסָעַל הַאָט בְּעַדְאַרְפָּט
גַּעַהַן אַגְּנָג אַיְיךְ דָּעַר דָּרִיטָעַר קְרָבָנו — דיַ דָּרָעַ אַוְיָסָגָעַ
טְרִיסְעַגְּטָעַ שְׁיַנְדָּעַלְעַ!..

ככ

מיר איז דערנאך שטארק נמאס געווארען צו ויזען און דער חיים
 פיט פאליגטעה הענד, און לאווען שימלען די גוטע מתנה, זאָס שטארקע
 געפיהל פון אַ קלִין מענטשעלע, וואָס אַיך האָב אַין מיר געהאט. אַ עברת,
 בְּלֵיבָעַן, אֹז אַזָּא געפיהל זאָל פֻּרְפָּאַלְעַן ווערטען, אֹז גוטע מותנה זאָל
 פּוֹלְיָעַן, ווערטען אַלְעַגְנֶר-סְחוֹרָה, אַין דער צִיְּמָת אֹז אַיך בין נָאָך יונְג מִיט
 אַלְעַ קְרַעְפְּטָעַן אָזָן וּוְאָלְטַ שְׂרָמִית גַּעֲקָעַנְתַּ מַאֲכָעַן דָּאָס בְּעַסְתָּעַ גַּעַשְׁפָּט,
 גַּעַז אַין גַּאֲלָד! אַין דָּעַן נָאָך, האָב אַיך גַּעַמְרָאַכְטַּ, אַין צְבָעַעַטְשִׁין אַ
 זְוּלָטַ, אָז וּוְיִטְעַר אַין שְׁוִין סְמָחָה גַּיְשָׁתָאַ קִין אַנְדְּרָעַ שְׂטָעַדְטַּ מִיט יוֹ
 דָּעַן, וּוְאוֹ מִין סְחוֹרָה זאָל האָבָעַן אַינְאַבְגָּנָג? די וּלְטַ, בְּרוֹן-חַשְׁמַ
 אַין גְּרוּים. עַם וּנְעַן דָּאָך יְדִיְשָׁע שְׂטָעַדְטַּ. יְוָרָעַן וּנְעַן אַומְעָטוֹם יוֹ
 דָּעַן מִיט אַין טְבָעַ, מִיט אַין אַכְּרָאַקְטָעַר, אָז יְדִיְשָׁע מַאֲכָרִים, יְדִיְשָׁע
 גְּבוּרִים וּנְעַן אָוִיך דָּא, אַחֲן עַן-חַרְעַ, וּוְיִמְשָׁטַּ, וּוְאָזָעַן זְאוּן זְוַר
 מַסְתָּמָא גַּעַהְמָעַן אַוְיפַּ דָּעַר אַרְעַנְדַּע אָזָן וּוְאָס מַעַן קָעַן מִיט וּיְיִמְאַעַן
 די שְׁפִילַ! צַו וּוְאָס-זְשַׁעַר זאָל אַיך פְּעוֹוִיסְטָעַן מִין לְעַבְעַן, פְּיוֹלְעַן דָּאָן
 דָּעַר הַיְם בֵּין אַיך וּוְעַל אַוְיְפָעַסְעַן מִין בִּיסְעַל גַּעַלְדָּאָן לִיְדָעַן דָּעַרנָּאַך
 דְּחַקּוֹת, צְרוֹת אָזָן לִיְדָ וּוְיִי אַמְּלָאַ, וּוְאָס אַיך דָּעַרְמָאַן מִיךְ נָאָך אַ
 צְנוֹר, צִיטְעָרָט אַוְיפַּ מִיר די הוֹשֵׁט אָזָן עַם שְׂטָעַלְעַן זְוַר קָאַפְּוַר די
 חַאָר? נִין, בְּלִיבְטַ בֵּי מִיר, מַעַן מַהְאָר דָּאָס מַהְאָר אַזְוִי נִישָׁס וִיצְעַן!
 פְּלַזְמָן אַיך בין נָאָך יונְג אַין האָב נָאָך שְׁעַן עַטְלִיכָּעַ נִילְדָעַן, מוֹ אַיך
 פְּרִיוּעַן דָּאָס גְּלִיק אָזָן אַוְיפַּ מַול זְיַה אַוְעַקְלָאַוְעַן.

— וְיִגְעָוְנָדִי — האָב אַיך אַין שְׁעַנְעַם מַאֲרָגָעַן גַּעַוְאנְט גַּאֲלָדָעַן,
 וְאָס אַיך דָּעַנְטָמָאָל גַּעַוְעַן מַעְוָרָתָ, אַין בין אַוְעַק אַיך דָּעַר
 זְוּלָט אַרְיָן.

גְּלוֹפְסָק אַיז דָּעַר בְּעַסְטָעַר פְּלָאָזַ, וּוְאָס אַיז מִיר בָּאָלְדַּ גַּעַפְעַלְעַן.
 אַיז אַיך גְּרוּסָע יְדִיְשָׁע שְׂטָאַדְטַּ מִיט אַסְטָקָאַנִּים, וּוְאָס לְזְאוּן זְוַר

פִּיהָרָעַן בֵּי דִי נָעַז פָּן אִיטְּלִיכְעַן בעונדרען אָז אִיטְּלִיכְעַר טְרָאָנט נָאָךְ
די נָאָז וַיְנָעַז אֲקָעָגָעַן, שְׁמוֹפֶט זִיךְרִים אַיהֲרַ פָּאָרָאוֹים, בְּכָרִי מַעַן זָאָלְ
אַגְּנָעָהָמָעַן בֵּי אַיהֲרַ זָוּם עַרְשָׁתָעַן, וַיְיַלְלַ עַרְמִינָט, אָז לְאָעַז זִיךְרִים
פִּיהָרָעַן בֵּי דָעַר נָאָז אַיְזָבָב, אַיְרוֹדִישׁ וְאָךְ, וְאָסָם אַנְדָּרָעַשׁ קָעַן,
עַם גָּאָר נְיוֹשָׁת זִין. גְּלוֹפְּסָק אַיְזָ אַשְׁטָּאָרְטָמִיט וְעוֹהָר פִּיעָלְ חָבָרוֹת,
מִיטָּ אַלְעָרָהָאָנָדְגָבָאָיסְ . טִיטָּ אַלְעַלְמִינִי פְּלִילְקָוְדָשָׁ אָז מִיטָּ אַלְעָרְלִילְ שָׁעַ-
עַיְוָדָעַן. אָז נָאָט שְׁפִּיּוֹת פָּן דִי גַּהְעַרְנָעָרְטָעַ בְּפַוְּלָאָקָסָעַן בֵּי דִי אַיְזָ
עַרְפָּן דִי בְּנִים, עַרְשִׁיקְטָ דְּאָרְטָ דִי דְּאָגָעָן מִינִי בְּעַשְׁעַפְּנִישָׁעַן אַוְיָן
אַז וְזָעַרְ פְּרָנָסָה פְּכָבוֹר. קָרְצָן, גְּלוֹפְּסָק אַיְזָ מִיר בָּאָלְטָאָקִי וְעוֹהָר
גַּעַפְּעָלָעַן, פָּאָרְ מִיר אַקְרָאָטָן וְזָיְנוֹוָאָנָשָׁעַן. זָי אַיְזָ פָּאָרְ מִיר גַּעַ-
עַן דָּאָסְ , וְאָסָם אַשְׁטָּעָרְגָּיָן זָמְפִּינָעַ בְּלָאָטָעַ אַיְזָ פָּאָרְ אַזְּשָׁבָעַן, וְזָאָ-
אַז קָעַן זִיךְרִים קְוָאָקָעַן אָז פִּיהָרָעַן אַבְּסָעַלְ דִי העָנָדָן.

דָּעַנְטָמָאָל בֵּין אַיְזָ אַלְטָ גַּעַוְוָעַן אַז פִּיהָרָעַן דִּרְיִי=פֿיעָר, אָז, מִי יְוָדָעַן
אָפְּשָׁר פְּינָה, זָעַקָּם, וּבְינָן אָז צְוָאָנָצָנָן יְאָהָרָן. אַיְזָ הָאָבָן מִיְּנָעַן יְאָהָרָעַן
נִישְׁתָּנְעַצְּעַהָלָטָן, אָז וְזִיךְרָסָקָעַן בֵּי אָנוֹן, אַיְזָיְנָעַדְ צִיּוֹת, נִשְׁתָּ-
גַּעַוְאָסָטָן, וְעַן אַיְזָ בֵּין גַּעַבְוִירָעַן גַּעַוְאָדָעַן, אָז אַיְזָיְנָעַדְ צִיּוֹת
גַּעַשְׁתָּאָנָעַן פְּעַרְשְׁרִיבָעַן, — וְאָרוֹת אַזְּוִי, פָּאָרְשְׁתָּעָהָתָן אַיהֲרַן, אַיְזָגַעְוָעַן
גַּלְיָיְכָעַר... אָז נָאָרְ אַחְזָבָעַן דָעַם, צָו וְאָסָם הָאָטָמָעַן עַם גַּעַטְיָינָט וּוַיְסָעַן?
דָעַרְתָּאָגָן פָּן גַּעַבְוִירָעַן וּוְעַרְעָן אַיְזָבָיְרָן, וְזָי בֵּי אַנְדָּרָעַן יְוָדָעַן,
נִשְׁתָּקִין יְוָם=טוֹב. יְאָהָרָ=צִיּוֹת פָּנוֹסָם גַּעַבְוּרָתָסָ=טָאָגָן — צָו=וְאָסָם? עַם קוֹמָטָן אָוֹסָם
יְוָדָן, אַבְּעָרָן יְאָהָרָ=צִיּוֹת פָּנוֹסָם גַּעַבְוּרָתָסָ=טָאָגָן — צָו=וְאָסָם? עַם קוֹמָטָן אָוֹסָם
עַפְּסִים מִשְׁוָנָה וּוְילָד. גַּעַלְדָּהָאָבָן אַיְזָבָיְרָן בֵּי מִידָּהָאָטָמָעַן, אָז דָעַרְיָבָר
אַיְזָמִיר גַּרְיָינָג גַּעַוְוָעַן גַּעַוְוָעַן בְּעַקְאָנָטָן צָו וּוְעַרְעָן מִיטָּ דִי גְּלוֹפְּסָקָעַר פְּינָעַן
בְּרִיחָות. זָאָגָעַן פְּלָעַגְ אַיְזָבָיְרָן זָאָגָעַן, אַיְזָבָיְרָן מְרָאָכָט דָאָמָכָעַן עַפְּסִים
אַגְּנָעָפָט, אַבְּעָרָן אַיְזָמִת אַרְיָן הָאָבָן אַיְזָיְנָעַדְ בֵּי מִידָּהָאָטָמָעַן אוֹיְףָן
מִין אַרְעָנָדָעַן, וְאָרוֹת חַיְזָנָדָעַן הָאָבָן אַיְזָיְנָעַדְ בֵּי מִידָּהָאָטָמָעַן אוֹיְףָן
בֵּין אָז נִיְנְצִינָגָנָהָפָרָות. מִין גַּאֲנָצָעַ בְּוֹנָה אַיְזָגַעְוָעַן צָו גַּעַדְמָעַן
דָּאָרָט דָעַם גַּעַרְשָׁטָעַן גַּבְוָר אַוְיָפְ דָעַרְ אַרְעָנָדָעַן אָז מְאָכָעַן מִיטָּ אַיהֲרַן דִי
קָאָמָעָדָעַן, וְזָי רָבָ אַיסְרָ אַמְּאָלָמִיט זִין גַּבְוָר

וְזָי אַיהֲרַן וְיִסְטָט דָאָךְ, אַיְזָדָעַר גְּלוֹפְּסָקָעַר גַּבְוָר גַּעַוְוָעַן אַגְּרוּסָעַר
פָּאָרָנָעָהָם אָז דָעַר גַּעַבְרָנִיָּעַן. זִין בְּחַ אַיְזָגַעְוָעַן גַּבְוָר קִין קָאָמָטָאָוָעַס
נִיטָן. אָז וְזָי גְּרוּסָם, אַזְּוִיָּהָמָט אַיְזָעַר בֵּי זִיךְרִים גַּעַוְוָעַן. עַרְחָאָט
לִיעַבְ גַּעַהָאָט זִיךְרִים אַלְעַלְגָּזָעַבָּעַן מִיטָּ אַלְעַלְגָּזָעַבָּעַן נְאָרְיָשָׁקְיָעַטָּעַן. אָז צָו זִיךְרִים

פעַן אלצידינגע, וואָס פערלייפט זיך אין שטאדט, וואָס קאָבָט זיך
בֵּי אִיטְלִיכְעַן אֵין טאָפַט. אָון דָּאַם אִיז דָּאַךְ פָּאַר מִיר גַּעוּוּן טָאַקִּי אַזְוִי וּוֹי
אנגַעַטְמָטְיעַן, אַועֲלְכָעַ וּוֹי עַר הָאָבָּא אַיךְ טָאַקִּי וּוֹי אֵין לְעַבְעַן אַרְיַין בעַדְאַרְפַּט
הָאָבָעַן. מִיט אַזָּא בְּחַ וּוֹי עַר, הָאָבָּא אַיךְ גַּעֲפִיהַלְטַ, קָעַן טַעַט
דרַעַתְעַן רַעַדְעַר, קַעַרְהַעַן וּוּלְטַעַן. נָאָר וּוֹי אַזְיַי אַפְּעַר קוּמַט מַעַט
אוֹ אַיהֲם ? וּוֹי אַזְיַי דָּרְעַטְמַט מַעַט אַיהֲם אַן דִּי הַעֲנָד אַרְיַין ? דָּרְצִיוֹ.
הָאָבָּא אַיךְ אַרְיִיסְנְּעַוְוָהָן, קָעַן טַעַט אַנְדְּרַעַשׂ נִישְׁתַּקְמַעַן, סִידְעַן זָאַ
וּוּרְעַן אַעֲבְּטַעַר נְלוּפְסְקָעַר הוֹשָׁבָּ, אַרְיִינְצְׂדָרְהַעַן זַיךְ וּוֹי אַאיַיְ
געַנְעַר צַוְּשַׁעַן דִּי נְלוּפְסְקָעַר. כְּלִיְקָרְשַׁ אָון וּוּרְעַן טַעַט וּוֹי פָּעַרְ
קְנִיפַּט אָון פֻּלְבּוֹנְדָעַן. אַיךְ הָאָבָּא אַנְגְּנוּהַיְבָעַן מִכְּחַ דָּעַם שְׁטָאַרְקַן
שְׁרָאַכְטַעַן.

דָּרְווֹיְלַ אַיז אַוּוּקְגַּעַנְגַּנְגַּעַן אַהֲיֵשַׁעַ צִוְּתַ אָון אַיךְ בֵּין מִיט דָעַט
פֶּלְאַץ אַלְעַז וּוֹסְטַ וּוֹיְטַעַר מַעַתְרַ בַּעֲקַאנְט גַּעוּוֹאַרְעַן. שְׁדָכְנִים הָאָבָעַן מִין
מִשְׁתַּגְעַלְאָוֹת רַוְחַעַן אָון אַרוּס מִיר זַיךְ גַּעַדְרַעַת, וּוֹי דִּי בְּיַוָּן. וּוֹי אַיְתַּ
גַּעַפְעַלְעַן גַּעוּוּן, אַזְיַי בֵּין אַלְמַן. פָּאַן וְאַגְּנַעַן וּוֹי הָאָבָעַן דָּאַס גַּעַנוֹ
טַעַן, וּוֹסְטַ אַיךְ אַלְיַין נִישְׁתַּ, פָּאַר וּוֹי אַיז, אַפְּנִים, גַּעַנְגַּן גַּעַוְוָן דָּאַס
אַלְיַין, חַאַס אַיךְ בֵּין אַמְּאַסְבִּיל אָון זַיךְ אַצְּיַט אַהֲן אַווַּיְבַּ, מַסְתָּמָא
בעַדְאַרְפַּט אַיךְ אָון וּוֹיְלַתְהָוָה הָאָבָעַן, אַנְדְּרַעַשׂ הָאָט וּוֹי זַיךְ וּוֹי
גַּעַלְיַאנְט אֵין קָאָפַט. דָּרְיַוְוָעַר פְּלַעַגְעַן זַיךְ בַּעַפְאַלְעַן וּוֹי דִּי הַיְשָׁרָעַ
קָעַן אָון מִיר אַנְשְׁאַלְגַּעַן שְׂוִירְבִּים. אַיךְ פְּלַעַגְעַן וּוֹי צַוְּהַרְעַן חַמִּיד מִיט
אַשְׁמַיְכַּעַל אָון בֵּין מִיר מַרְאַכְטַעַן, וּוֹסְטַ אַרְטַט עַמְּמַקְמַן, לְאַזְעַן וּוֹי זַיךְ
רַעַדְעַן, עַס אַיז דָּאַךְ דָּרְעוֹיְלַ גַּלְעַט נָוָט, אַפְּעַרְגְּנוּגַעַן זַיךְ שְׁמוּעַטְעַן פָּנַן
פְּלַתְהַ, צַוְּ פֻּרְבְּרִיְגַּנְגַּעַן דִּי צִוְּתַ אַיז אַשְׁמַוּס אַיבְּעַד שְׁעַנְעַן מִירְלַעַךְ,
אָון דָּוְקָא מִיט וּוּמְעַט ? מִיטַּ פְּרוּמַעַ יְוָדָעַן, וּוֹסְטַ רַעַדְעַן פִּין מִירְלַעַךְ.
שְׁטַעַלְעַן אַרוּסִים וּוֹיְרַע שְׁעַנְקִיטַ, וּוֹיְרַע פִּינְקִיטַ, וּוֹסְטַ לְוַיְבָעַן-אָבָּא אַיז
אַרְיַין וּוֹיְרַע מַעַלוֹת אָון לְעַקְעַן פָּוָן וּוֹי דִּי פִּינְגַּעַר מִיטַּ גְּרוּסַחְקַן אָן
הַתְּלַהְבָּות ... מַהְיָאַ-תְּהִיַּ, הָאָבָּא אַיךְ גַּעַטְרַאַכְטַ, לְאַזְעַן יוֹדְעַן זַיךְ רַעַךְ
דָּעַן, אַפְּלוֹי צְוּעַצְטָעַרְהַיְתַ, וּוּמְעַטְעַן קָעַן עַס אַרְעַן ? ... דִּי שְׁדָכְנִים הָאָ
בָּעַן דָּרְעוֹיְלַ סִיךְ צְוַמְּרַאַגְעַן אַיְפַּט טַעַלְעַלְעַלְעַן אָון מִיט וּוֹיְרַע רַעַךְ
מִין אַרְיִינְגְּנְבָּרְאַכְטַ אָן אַנוּטַעַן שַׁמְּ בֵּין דָעַר גַּאנְגַּעַר שְׁטָאַדְטַ : אָז אַיז
בֵּין שְׁטָאַרְקַן רַיְיךְ, אַנְגַּעַשְׁטָאַפְטַ מִיטַּ גַּעַלְדַּ, אַיְחַוְן, אַקְלַגְעַר, אַברְיַהְיַה —
אַמְּעַנְשַׁ, אַיךְ וּוֹנָגַן נָאָר מַחְהָה, דָּרְצִיוֹ בֵּין אַיךְ נָאָר אַרְיִםְעַטְעַט, אַהֲן אַ
גָּאַל, מִיט אַיְוִישַׁ הָאָרָצַ אָון מִיטַּ נִילְדַּעַן מַעַלוֹת. גַּאנְגַּן נָוָט,
גָּאָבָּא אַיךְ מִיר גַּעַטְרַאַכְטַ, רַעַדְטַ, יְוָדַעַתַּ, יְוִישַׁעַ סִינְדַּעַר, נָאַט

עַזְךָ אַמְרוֹנָק בְּרָגְנְפָעַן אָוֹן דָּרְדָּט מַיְ נַוִּית אַיְהָר קָעְנְטַ! .. אַיְנָעַר פָּן דַּי שְׂדָבִינָם וְהַאטָּט כּוֹר צַו לְעַצְמָת אַנְגְּנָעַשְׁלָאָגָעַן אַ שְׂיוֹזָר, דַּזָּקָא נִישְׁתָּקִין גַּנְעַלְד, אַבְּגָעַר מִיט אַנוֹרְיסָעַן פִּינְעַ-בְּרִיהָ, מִיט אַ בְּעַרְיַהְמְטָעַן יְהָפָן, אַיְנָעַר אָן דָּעַר וּמָעַלְתָּ

דָּעַר נְרוֹסָעַר פִּינְעַ-בְּרִיהָ, מִיט וּמָלְכָעַן מַעַן הָאָט מִיד גַּעֲרַעַדְתָּ, הָאָט גַּעֲחִיסָעַן מִיט אַ פִּירְנָאָרְעַנְדִּיגָעַן נָאָמָעַן: רַב יוֹסְף-מַאֲרָקָעַל רַב מְאַנְיָשָׁ-לִיְּבָעַלְעָם. עַר אַיְזָעַן אַיְנְגַעַטְנְקָט אַיְן יְהָוָה, גַּעַשְׁתָּאמָט פּוֹנִים פָּאַרְצִיְּתִינְגָעַן נְלוֹפְסָקָעַר רַבְּסָ נְגַעַנְדָר. כֵּל יְמָיו הָאָט עַר קִין הָאנְדָר אַיְן קָאַלְט וּמָסָעַד נִישְׁתָּקָאַרְגִּינְגְּטָאָן, נָאַר פָּן דָּעַם יְחָוָם זְיַנְעָס חַמִּיד וּמָהָר שָׁעַן גַּעַלְעַט אָוֹן אַוְסָגָעַבָּעַן קִינְדָרָע. נָאַת הָאָט אַיְתָה גַּעַלְיְזָעַלְגָעַט מִיט אַ סְּקָד דָּאַרְעָ, שְׁוֹאַרְצָעָ, מִיאָסָעָ מִירְלָעָן, צַו אַלְעַ מַעַולָּת נָאַךְ גַּרְוִיסָעַ שְׁלִימְמוֹלְנִיצָעַם, נָאַר עַר הָאָט זַי אַלְעַ אַוְסָגָעַבָּאָכָט, וּזְיַעַן וְאַגָּנָט, אַוְפָּזָן לְוִוָּת. נְרוֹסָעַר נְגִידִים, זַי אַ שְׁתִּינְגָעַר, אַוְפְּגָעַקְוִיטָעַנְעָ מִשְׁרָתִים, פְּלֹצָלִים רִיךְ=גַּנוֹוֹאַרְעַנְעָן קְלִינְגָעַן מַעַנְשָׁעַלְעָן, פְּלָעַגְעָן פְּשָׁוֹט אַוְסָגָעַהָן מִיט רַב יוֹסְף-מַאֲרָקָעַל רַב מְאַנְיָשָׁ-לִיְּבָעַלְעָם זַי מַשְׁדָּר צַו זַיְן אָוֹן זַי אַיְנְקִיְּפָעַן דָּוְרְכָדָעָם אָן יְהָוָה. קְוִים הָאָט וּזְיַעַן אַ טָּאַכְטָעָר דִּעְרְלַעַבְטָ אַלְטָ צַו וּוּרְעַן פָּרְעַזְעָהָן, פָּוֹפְצָהָן יְאָהָר, הָאָט זַי שְׁוֹזָן גַּעַפְנוֹגָן אַוְיָהָר אַ בָּעַלְן, [מַחְאָס עַר] אַיְזָעַן גַּעַשְׁוִינְדָר פָּעַלְאַפְעָשָׁן אַנְדָרָעָ דָּעַם וּוּגָן, אַוְסָגָעַחָאָפָט דַּי טְיִעְרָעָ מַצְיָהָה פָּן זְיַעַן הָעָנָד אָוֹן פָּוֹן אַיְהָרָעָ דָּעַם וּוּגָן, אַוְסָגָעַחָאָפָט דַּי טְיִעְרָעָ מַצְיָהָה פָּן זְיַעַן קְלִיןָן, דָּאָר, זַי נְרוֹגָרָת דָּרָ, אַדוֹק — אַ פִּינְגָהָיְסָט עַם, רַ' זְרוֹקָם אַ אוֹסָגָעַ טְרִיקָעַנְמָעָ פִּינְגָ! ... אָוֹן פָּעַרְגְּלִין מִיט גַּאֲלַדְעָן הָאָט זַי אַ פָּנִים גַּעַהְאָטָט זַי אַ מַּאֲלַפְעָ אַקְעָנָעָן אַ טְעַנְשָׁעָן, בַּי אַיְהָם אָוֹן דַּי אַוְיָגָעָן הָאָט זַי גַּעַהְאָט דָּעַם אַזְרִישָׁעָן חָן.

— מִילָּא — הָאָט עַר גַּעַחְגָּט — מִילָּא, אָז זַי אַבְּוֹסָעַל טְוִונְקָעַל, אַדְעָר נַוִּים אִין נָאַךְ וּוּאַם אַזְוִינָם, נַוִּי מִילָּא, וּוּאַם מַאֲכָט עַמְּ אַוְיָם? חָעַר קוֹקָט אַוְיָפָט אַזְוְלָבָעָן נַאֲרִישְׁקִיטָעָן אָוֹן וּוּעַמְּעָן בְּעַדְאָרְפָעַן אַזְוְלָבָעָן קְלִינְגְּקִיטָעָן אַגְּנָעָהָן? מִילָּא וּוּאַם מַאֲכָט עַמְּ אַזְוֹדָעָן אַוְיָם שְׁוֹאַרְצָלָן זַי וּוּסְלִיךְ אַבְּיָסָעָל? עַט, אַלְעַ אַיְנָם, בְּלִיעָבָעָן! דָּרָ עַיְקָר אַיְזָעַן דַּעַךְ דָּרָ עַר קְרָנוֹ אַלְיָין... אַט אַיְזָעַן וּוּאַם טַע

פֿעלַצְרַפְּ קֹקָעַן. אָן אוֹיבּ דָעֵר קְרָן, וּוֹאָס אִיךְ נִבְּ אִיךְ דָאָ
פָּאָר, אִין נָט — דָאָס, דָאָכְטּ וּדְ, קָעַן אֲ בְּלִינְדְּעָר אָפְּוּלוּ אִיךְ
אַנְטְּאַפְּעָן.

עם פֿאַרְשְׁטַעַתְּ וּדְ, אִיךְ הָאָבּ גַּעַלְאַכְטּ פֿוּן דָעֵם שְׁדָכוּסְ דָאָ
שְׁנָעַן וּוֹעֲרַשְׁטָעַן, פֿוֹנְרוּסְטוּוֹגְעַן הָאָבּ אִיךְ הַנָּהָאַנְהָאַטְ אַהֲם אַיְסְצְהָעַרְעָעַן אָן
דָעֵר שְׁדוֹךְ אִין טְרַ אַלְעַן וּאַסְ מְוַהְדָר מְוַהְדָר אִין קָאָפּ אָרְיוֹן. עַמְּ הָאָטְ
זְרַ מִיר גַּעַעַפְעַנְטּ דִי אָוִינְגָן אִין אִיךְ הָאָבּ דָעַרְעוֹהָן, אִין דָעֵר אַיְנְצְגְּוָעַר
חָעַגְ, אַוְיַףּ וּוֹעַלְכָעַן אִיךְ קָעַן קְוַמְעַן צְוּ מִין אַרְעַנְדָעַן אִין מַאֲכָעַן אֲ גְלִיקְ,
אִין טָאָקִי נָאָר דָוְךְ אֹזְ מִין שְׁוֹזְן. רְבּ יְוָסְפּ-מְאָרְקָעַלְ רְבּ מְאָנְישָׁ
לְיְבָעַלְים אִין דָאָךְ אֲ בְּלִי-קְדָשּׁ, אֲ קְאַכְלָעַפְעַלְ, אֲ גְבָאִי אִין אֲ סְךְ חְבָרוֹתְ
אִין אַיְנְגְעַוְהָן בַּיְ דָעֵם גְּבָירָ, וּוֹאָס לְעַנְגַּט אַוְיַףּ אַהֲם גְּרוּרִים כְּבוֹר אָוּ
הָאָלָט וּדְ מִשְׁ אַהֲם עַצְוֹת מְפַחְ יְוִדְיָוָשׁ וְאַכְעַן, הַיְיָנְטּ אִין אִיךְ
זְאָלְ וּוֹעַרְעָן זְיַנְעָרְ אֲ אַיְדָרָם, וּוֹאָלָט אִיךְ דָאָךְ בַּיְ מִיר גַּעַפְגָּנְצָט נָאָר אֲ
זְאוֹגְנְדָעַר. אִיךְ וּוֹאָלָט גַּעַוְעַן גַּעַהְאַט שְׁפָעַ, אַרְיָן אִין דִי גְּרוּסָעַ אַלְפִּים
אָוּן גַּעַלְעַבְטּ גְּלִיקְלָרְ, נָאָר אֲ סְךְ בְּעַסְעַר וּוּ אִיךְ הָאָבּ טְרַ אֲ מְאָלְ פְּאָרָהְ
גַּעַשְׁטָעַלְתְּ! נָאָר אִי, וּוֹאָס, דָעֵר קְרָן? זַי אִין דָאָךְ מִיאָוָס? טַ, מְוַילָּא,
בָּאָמָת טָאָקִי, וּוֹאָס מַאֲכָטְ עַמְּ אָוּסְ! נָוּ אֲ נָאָלְדָעְ אִיךְ אֲ שְׁעַנְעַן, מְוַילָּא
וּוֹאָס-זְשָׁעַ קְוַמְטּ מִיר פֿוּן אִיהָר שְׁעַנְקִיטּ אַרְיוֹסְ? אַלְצְדִּינְגּ אִין נָט
מִיטּ בְּרוּוֹתּ...

אִיךְ הָאָבּ מִזְ דָעַרְמָאָטּ אִין נָאָלְדָעַן, אָן גַּעַהְאַטְ גְּרוּסָעַ צְרוֹתָ,
וּוֹאָס זַי הַעַנְגַּט טְרַ וּוּ אֲ קְאַלְטָעַן אִין אַיְוָסָעַ אַוְיַףּ מִין נָשָׁמָה. אִיךְ
הָאָבּ זַי אִין הַאֲרָצָעַן גַּעַשְׁאַלְטָעַן אָן גַּעַמְדָאָטָ, וּוּ מַעַן וּוֹעַרְתּ
שְׁפָן אִיהָר פְּטוּרָ.

דָעֵר שְׁדָכוּן הָאָטּ דָעַרְוּיְלּ גַּעַטְאָן זְיָנְ, מִרְ אַלְעַן גַּעַטְקָטּ, גַּעַפְיקָטּ
דָעֵם קָאָפּ אָן גַּעַוְאָגְטּ, אִוְ בָּאָס אִיךְ וּוֹלְ מִינְ נִישְׁתְּ צְיַלְעָן, וּוֹעַט אַגְּ
טֻעַרְשְׁפְּרִינְגְּנָעַן אֲ אַנְדָעַר בְּעַלְןְ אָן וּוֹעַט אַיְוָהְאָפְעָעָן אֹזְ נְלִיקְ, אָוּאָ
בְּשָׁרְעַ מְצִיאָה בַּיְ מִיר פֿוּן דִי הַעַנְדָר. עַמְּ וּוֹעַט מִרְ דָעַרְנָאָךְ מְשׁוֹנוֹתָ
בָּאָגְגָן טָאָן. אִיךְ הָאָבּ מִינְ גַּעַלְאָוּטְ אַיְנְרָדָעַן אָן דָעֵר שְׁדָכוּן הָאָטּ וּוּ
אֲ בְּרִיהָ טִינְ פְּלוֹצְלִים צְוַיְוָנְפְּרִיהָרָט מִיטּ רְבּ יְוָסְפּ-מְאָרְקָעַלְ רְבּ מְאָנְישָׁ
לְיְבָעַלְים, פָּאָר וּוֹעַלְכָעַן עַר הָאָטּ אַגְּנָעָאָגְטּ אַוְיַףּ מִיר הַרְמָס-גְּבוּעָותָ אָן
אוֹיְסְדָעַצְעַהָלְטּ שְׁבָחוֹםְ, נָאָךְ מְעוֹדְ וּוּ אַוְיַףּ אֲ יְוָרָעָנְ מְצָבָהְ. אַלְעַן
גְּטוּטּ, אַלְעַן שְׁעַן, נָאָר דָעֵר עִיקָּרָ, וּוֹאָס דָעֵר מְחוֹתָן הָאָטּ גַּעַפְאָדָרָטּ, אִי

געווען, אויך זאג נישט האבען פונגס ערשותען וויב קיין קינדרער. פרעומע דע קינדרער אָנְהָעֲנָגָן זיין טאכטער האט ער נישט געוואָלט בשום אופֿז אַיךְ האָב אַיהם פֿערְזִיכְעָרֶט, או אַיךְ האָב נישט קײַן קינדרער, דער שדכן פֿונַן זײַן זוֹיט האָט אַיהם ווֹעֲגָן דעם גַּשׁוֹאָרָעָן בַּי זוֹנַע הַיְלָנָע נַאמְנוֹתָאָן איַ ביַ זײַן חַלְקָע עַולְסְ-הַבָּא וּכְהוּמָה נַאֲךְ אָוּלְבָע מִינִי שְׁבָעוֹת ... מִיר האָבען לְמוֹל גַּעֲמָכְתָּא תְּקוּנָה-כְּפָה אָזְן אָבְנָעָלְעָנָט דֵי הַנָּאִים אוּפְּגַע קְרוֹצָע צִיְּתָא שְׁפָעְטָעָר. אַיךְ האָב מַזְגַּע שְׁמָמָק גַּעֲנוּמָע טְרָאָכְטָעָן, זַע גַּעֲפִינָען עֲפִים אַ מִיטָּעָל, וַיְיַאֲךְ זַעַל דָּעָרְוַיְיל אַין דָּעָר דָּאַינְגָּרֶר צִיְּתָא לְיוֹו וּוֹעֲרָעָן פֿוֹן נַאֲלָדָע — שאָ, שְׁטִיל, קײַן האָטָן זַע נִישְׁט קְרִיעָהָע.

בנ

אֲקָעַנְעַן אֶ דְּרִי וְוַאֲכַעַן נָאֵךְ דֻּעַם תְּקִיעַת-כְּךָ אָז אַז צְבִיעַת-שְׁיוֹץ
אֲהַעֲנֶר-צִוְּיט אֲרִינְגָּעָפָאַהָרָעַן אֶ בּוּדְ אָוָן וְזַק אֲבָגָעַשְׁטָעלָט נַעֲבָעַן גָּאַלְדָּעַם
שְׁטוּבַ, אֶ קָאַלְטָעַ לְוַפְטַ הָאָטַגְנוּהָטַ אָוָן אֲרָאַבְגָּעַבְלָאָזְעַן פָּוָן אֶ טַיְלַ בִּיטָמָעַ
דַּי גַּעַלְעַ בְּלַעַטְלָעַן, וְאַסְמַהְאַבְגַּעַן לְגַעַנְדָּגַן אַיְףְ דַעַרְ עַדְ זַק שְׁטִילָעַרְ-
דִּיחַת גַּעַשְׁמַקְעַט גַּזְוִישַׁעַן זַק עַפְים וְעוֹדָר אַוְמַעְטַ אַז אַגְּנַעַמְאַכְט אַוְיַפְעַז
הָאָרֶץ אֶ מְרוֹדָ-שְׁחוֹרָה. פּוֹנְסַמְ בּוּדְ אָזְיַ אֲרוֹיְגָעַקְרָאַכְעַן אֶ טַעַנְשַׁ, וְאַסְמַהְאַבְגַּעַן
פָּאַמְעַלְקַ צְוַעַנְגַּנְגַּעַן צַוְּ דַעַרְ טַרְ אָוָן גַּעַבְלִיבַעַן דָּאַרְטַ אֲבָסְעַלְ שְׁטַעַעַן
מִיטַ אָזְמַיְנַעַן, גַּלְיַיךְ וְוַיְ אַיְהָמַן וְאַלְטַ עַפְים פְּרִיקְרַעַ נַעַזְעַן אַגְּזַעַנְהַטְשַׁ
בַּיְ דַעַרְ קְלַיְאַמְקַעְ. דַעַדְ דְּאוֹגְנַרְ פְּאַרְשַׁוְן אַזְגַּעַן טַקְיַ אַזְמַיְנַעַן
מִיןְ בּוּדְ אַלְיַן.

בַּיְם אֲרִינְקְוּמָעַן אַז שְׁטוּבַ הָאָטַגְ מִיר אֶ קָלְאַטְ נַעַטְאַן אַז הָאָרֶץ
אַז אַז בִּין גַּעַבְלִיבַעַן שְׁטוּהַן נַעַבְעַן דַעַרְ טַרְ אַחַן לְשַׁן. גָּאַלְדָּעַ אַז
אַיְנַעַן אַלְיַן גַּעַוְעַמְעַן אַיְףְ דַעַרְ עַדְ, אַז אַוְיַנְקָעַלְ, אַגְּנַעַשְׁפָאַרְטַ דֻעַם
קָאַפְ, מִיטַ דֻעַם פְּנַיְם אַרְאַבְ, אַיְףְ אֶ בִּינְקָעַלְ, גַּלְיַיךְ וְזַיְ הָאָטַגְ נַעַ-
דְּרַעְמַלְטַ אַז נַיְשַׁטְ בְּעַמְרַקְטַ וְזַיְ אַז בִּין אֲרִינְגָּעַנְגַּעַן. אַיְפַזְ פְּעַנְטַשְׁ
הָאָטַגְ מִיטַ אֶ רְיוּטַעַן פְּלַאַם נַעַבְרַעַטְ אֶ חַלְבְּזִידְגַּן לְבַטְעַלְ, דְּרַעְבַּיְ אַזְגַּעַ-
שְׁטַאַנְעַן אֶ גַּלְיַיךְ וְוַאֲסַעַרְ מִיטַ אֶ שְׁטִיקָעַלְ לְיַנְוּעַנְטַ, אַזְחַבְ פְּאַלְדְ פָּעַרְ-
שְׁטַאַנְעַן, וְאַסְמַהְאַבְגַּעַן אֶ צְלַדְרִינְגַּן בְּעַמְיַטְ, אַזְמַהְאַבְגַּעַן גַּעַקְאַכְטַ פָּעַרְ-
שְׁרַדְעַנְעַן גַּעַפְיַהְלַעַן, אַזְחַבְ מִינְ דְּרַעְמַאַנְטַ אַזְמַיְנַעַן אֲרִינְקְוּמָעַן
אַהַעַרְ, וְזַיְ פְּרַעְהָלִיךְ, וְזַיְ שְׁעַן דַאַ הָאָטַגְ דְּעַנְטַמְפָאַלְ אֶלְצַדְרִינְגַּן אַוְסְגַּעַזְעַן;
אַז שְׁמַאַרְקַ צְוַפְרִידַעַן הָאָטַגְ דַאַ אֶ מְאַלְ וְזַק גַּעַלְעַבְטַ אֶ אַרְטַמְ פְּאַמְוְלִיעַ!
אַלְעַ דַאַ אַזְמַהְאַבְגַּעַן וְזַק לְיַעַבְ גַּעַהְאַטְ, הָאַבְגַּעַן גַּעַהְאַטְ גַּוְעַזְ
הָאַפְנַגְנַגְעַן אַיְףְ שְׁפַעְמָעַרְ, אַזְמַהְאַבְגַּעַן דַעַרְ הָאַפְנַגְנַגְעַן גַּעַלְעַבְטַ דְּעַרְוּזְיַלְ וְעוֹדָר
גַּלְיַיךְ. פְּלוֹצְלִים הָאַבְגַּעַן אַזְמַהְאַבְגַּעַן אֲרִינְגָּעַחְאַפְטַ, וְזַי אַקְזַ אַז
אַגְּנַעַטְ פָּוָן גַּלְיַיקְלִיבַעַן, צְוַפְרִידַעַן טַוְבַעַן אַזְחַבְ פָּוָן אַיְטַלְיַיכַעַן גַּעַ-
מַאַכְטַ אֶ עַקְ. מִיכְלַ אַזְגַּעַן עַרְנִיזְ פְּרַעְוָהְגַּעַלְטַ, נַיְשַׁטְ צַוְוִיסְעַן, וְזַאַזְזַיְן

געבען אויז הינגעקוטען, די אלטער מושער אוין שיינדעלען האב איך גע-
טריבען אין דער ער אריין, אין אצונד וויל איך אינגענטען עקען מיט
נאַלדען — פערויסטען איהר אויף איביגן דאס לעבען ...

איך האב געתאן אָטְרִיט ווּתְרִיט. נאלדע האט ווי פון שלְאָפֶן זיך
אוֹפְּגָּעָה אָפֶט און פֵּיךְ אַנְגָּעָקָט אַרְגָּע, עֲפָס ווי צוּמִישָׁט. מיט אוֹתֶר
בלְיַךְ פְּנִים, אוֹף ווּלְכָעַן ס'אַיז גַּעֲלָעַן אוֹיסְגָּעָדְרִיקְט די נְרוּסָעָ צְרוֹת,
חָסָם זיך אַיז אַוְיסְגָּעָשְׁטָאָנָעָן, אַי מִיט אַיהֲרָעָ רְיוּטָעָ פָּעָרְשָׂוֹאַלְעָנָעָ אוֹיגָעָן,
אין ווּלְכָעַן עם האט זיך אַבְּגָּעָשְׁפָּגָּעָלְט אַיהֲרָ פִּינְסְטָעָ גַּעֲמִיתָה, האט
די אין מִיר אוֹף אַוְיָלָעָ דְּרָעוּוֹתָקָט אַמְּעַנְשָׁלָךְ גַּעֲפָהָלָ פָּוָן רְחַמְנָות
און איך האב נִישְׁטָמָוּלְעָנְדִּינְגָּן אַזְגָּנְעָטָן: ווּאָסָמָאָקְסָטְדוּ, נִאלְדָעָ?

— אַטְיְעָרָעָרָ נִשְׁטָמָט, בְּלִיעָבָעָן — האט גַּאֲלָדָעָ מִיט אַטְפָּעָן,
בוּטָעָרָעָן זְיפִּזְעָן זיך אַנְגָּעָרָפָעָן אַן אַוְוּקָעָגָעָהָרָט דָעַם קָאָפֶן — נִאלְדָעָ אַזְגָּדָעָ
לאַגָּנָעָ צִוְּתָ שְׁוִינְגָּעָן האט ער זיך פָּאָרָט דְּרָעְמָאנָט אַן אַיז גַּעֲקָמָעָ
מְנַחַםְאָבָל זְיַן דָאָס וּוְיָכָב! ... אָט ווּאָס אַיך מַאֲזָן, שְׁבָעָה זִיכָר אַיך
אַיך, שיינדעלע, שיינדעלע ...

— נִאלְדָעָ! — האב איך אַזְגָּנְעָטָן, גַּעֲמָכְטָ עֲפִים מִיט דָעַר
צְוִינָג אַן אַלְיַין נִשְׁטָמָט, ווּאָס אַיך דָעַר. אַזְוִי צוּמִישָׁט בֵּין איך
עַבְּלִיבָעָן פָּוָן אַיהֲרָעָ לְעַצְמָעָ ווּדְעָטָר, ווּאָס זיך האט עַמְזָגָט אַזְוִינָג
טוּרְיָעָרָג, אוּס האט גַּעֲקָעָנָט רִיחָרָעָן אָפִילָוּ אַשְׁמָיָן.

— ווּסְטָ אַן פִּינְסָטָעָ אוֹי מִיר דָאָס לעַבעָן. איך חָאָלָט מִיד
בְּעַסְעָרָ גַּעֲוָאָנָשָׁעָן דָעַם טָוָיט, ווּזְעָנָשָׁט עַד ... קָוָם! — האט גַּאֲלָדָעָ,
אוֹיפְּשָׁטָהָעָנָדָגָן פָּוָן דָעַר אַרְיָן, גַּעֲוָאָנָט שְׁוִין ווּכְבָּרָ אַבְּוּמָעָל, סֵיךְ
אַרְיָנָגָעָפָהָרָט אַין אַלְקִיר אָוֹנְטָעָר די ווּגָנְטָלָעָן אַן אַיז מִיט מִיד זִיכָר
גַּעֲנָאָנָגָעָן דָרָטָן צַו אַוְגָנְעָלָעָ, ווּאָס אַנוּחָוָינָג אַיז גַּעֲלָעָנָעָן אַלְאָפָעָנָדָגָן
קִינְדָר, מִיט בִּידָעָ צְוִינְמָאָכָטָעָ העַנְטָלָעָק אַוְיָפִין מִילְכָעָן אַן אַיז שְׁמָיָן.
כְּעַלְעָ אַיז אַיהם צְיִיטָעָנוּזָי אַיְבָּרָעָפָלָוָיָנָעָן אַיְבָּרָעָ דָעַם פְּנִיםָל — אַט,
צְוִילָבָ ווּמָעָן אַיך ווּלְיָלְעָבָעָן! — זָאָט זִיכָר, אַנוּזָוָעָנָדָג מִיר אוֹף דָעַט
קִינְדָר אַן דָאָס פְּנִים ווּרְטָ אַיהֲרָ דְּרָעְבָּיָעָרָ, פְּרָעָהָלָכָר.

דָאָס קִינְדָר האט פְּלוֹצִילָם גַּעֲפָעָנָט די אַיְגָלָעָךְ, זִיךְ גַּעֲנָטָמָעָ ווּרְגָעָ
אַפְּינְגָּרָלָ, גַּעֲבָעָעָט אַן גַּעֲמָכְטָ קָוְנְדָעָשָׁע אַנְשָׁטָעָלָעָן. די סָמָעָ
הָאָט נִאָר אַנְגָּעָקוֹאַלְעָן אַן פָּאָרְגָּעָסָעָן אַין דָעַר מִינְטָ אַיהֲרָ בִּיטָעָרָ
אַרוֹתָ, גַּלְיַן זִיךְ אַלְיַין אַיז גַּעֲוָאָרָעָ אַיְגָלָן

— קוס נאר, זהן — האט ז אוייפ קונדרערש גערעדט צום קינד —
קוק נאר, ווער דא שטעהט: טיא-טיא! מיט ליעפ דיר דיין גאטט! אט
איו דיין טיא-טיא, טיא-טיא! ...

עם האט אין מיר פלאזלים אַנְגָּעוּבָּעַן צו זורען דאס בלוט, אויך
האָב דאָך דעם מוחותן געגעבען אַוְאָרט, אויך האָב נוישט קיין קינד
אין אַזונֶר זעה אויך נאר ליגט פאָר מיר דאָך קדיש, וואָס טוֹג מיר כלל
נוישט צום עסָק. דאס געפִּיהָל פָּן רְחַמְנִית אַז מיר באָלד אַיסְגָּנָלָשׁעָן
געווֹאָרָעָן, אויך בין געשטאנען אַנְגָּלוֹאָדָעָן מיט אַברְוּגָּדָגָן פְּנִים אָז אַנְגָּעוּבָּעַן
מאָכָּעָן פִּיסְקָּעָלָעָן אָז שטָּאָרָק צוּשְׁרִיגְּעָן זיך.

— שאָ, שאָ! — האָט נאָלְדָע צו אַירָם געמאָכָט — שאָ, נאָרְעָלָע,
וואָס האָסָט דוּ אָזְוֵי מָרָא פָּאָרְצָן טיאָ ... פָּאָר דיין טיאָ-טיאָ? — אָן
בְּשֻׁעַת זַיְבָּגָן זיך אָן צָוֵם קִינְד, נְהָם אָרְך אַרְוִוִּים פָּן בּוּעָם-קָעְשָׁעָנָע אָגָעָ-
שְׁרוּפָטָס אָזָן טָהוּ עַמְּגַעַן זַיְבָּגָן אַוְאָרָף אַוְהָר אָן דיַי הָעָנָד אַרְיָן טִיט
דיַי וּעְרְפָּעָרָה:

— אַט האָסָט-דוּ דיַי עַמְּגַע פָּן מִיר אָגָט! ...
נאָלְדָע בְּלִיבְט שְׁרָעְקָלִיךְ צְוִימִשְׂט, גְּלִיךְ זַיְבָּגָן וּוְאָלָט אַיְהָר גַּעַגָּעָ-
געגען מיט אַחָק אַיְבָּרְצָן קָאָפָּה, זַיְבָּגָן אָוִים אַפָּאָר גָּלְעָזְרָעָנָע אָוִיָּה
עַן אָזָן קוֹטָט, נוישט צוּ רָעְדָעָן אַוְאָרט.

— הָעָר נָאָר אָוִים, נאָלְדָע! — רְוֵת אַיְיך מִיךְ אָב צוּ אַיְהָר — וּוּ
דוּ מְעַשְּׂה אָזָן, דוּ בִּיסְט מַעֲדָר נִטְמִין וּוּבָב, מִיר גַּעַהָרָעָן זַיְבָּגָן
בִּידְעָ נוישט מַעֲדָר אָזָן. נָאָר אָזָן דוּ וּוּסָט קִינְד גַּעַהָרָעָן זַיְבָּגָן
מאָכָּעָן דָּעְרָפָן קִינְד רָעַש אָזָן האָלְטָעָן בְּיַי זַיְבָּגָן דָּאָס קִינְד, וּוּלְאָזָד
מַסְתָּמָא נוישט פָּעָרְלָאוּעָן אָזָן וּוּלְאָזָד דִּיר צַיְעָטָעָנוּזָי צוּשִׁיקָּעָן עַפְים גַּעַלְד.

ביַי דיַי דָּזְוִינָעָרָיְדָר מִינְעָן האָט נאָלְדָע אַיסְגָּנָלָשָׁעָן עַפְים מִיט
אַמְשָׁנָה וּוּלְדָעָן גַּעַלְעָכְטָעָר, אָזְוֵי אָזָב האָב גַּעַמְטִיט, זַיְבָּגָן זַיְבָּגָן
אַרְאָפָּה פּוֹנְסָמָן זַיְבָּגָן. דָּעַר דָּזְוִינָעָר וּוּלְדָעָר מִין גַּעַלְעָכְטָעָר אָזָן אַיְבָּרְצָן
געגענָען דָּעְרָנָאָז אָז בִּיטָּעָר גַּעַשְׁרָאִי,

— אַרְוִוִּים — צוּשְׁרִיעָט זַיְבָּגָן מִיר, נוּהָטָט אָז אַשְׁטָּאָלָעָ-
סִינְעָ — דוּ בִּיסְט נוּשָׁט וּוּרְתָּה, רְשָׁעָ, זַיְבָּגָן צוּ בְּלָאָבָעָן דָּאָז אַנְגָּשָׁ-
מָאָאָז אַבְּעָשָׁן גַּעַלְעָבָט אַמְּאָל עַהְרָלִיכָּעָלִיט. חָאָס זַעַנְעָן דָּוּדָז דִּיר

געאנגען פון דער וועלט! זי רוזיג, איך וועל איז פארשין זוי דו נישט
נאכיאנען. ס'אי מוד נאר א חרטה צו זאגען, וועמען איך האפ געהאט
פֿאַר אַ מאָן. מענטט דיר גאנץ רוזיג חתינה האבען! איך און טײַן קיט
בעדערפֿען מיר דיין הילפּ נישט האבען! כל זומן איך לעפּ, וועל איך
טיר, נישקsha, מיט מינע הענד בשער פערדינען אונזער בעדערפֿעניש.
אַרְיוֹסְ פָּן דָּאָנָעָן, זָאָן אַיך דִּיר, אָן פָּאָרְגָּעָם גָּאָר, אָן דו האסט ערניעַ
אַ קִינְד. אַרְיוֹס, אַרְרוֹיָס!...
איך האפ געשווינד מיך אַרְיוֹס געהאטט פָּנוּס שטוב אָן בין מְגַלְד
פֶּאָקְ אָן דָּעַר אַיְגָעָנָעָר נָאָבָט אַוּעָקָנָעָפָּאָהָרָעָן.

כד

דרע שוער מײַנעל רב יומפּ-מאָרְקָעֵל רב מאַנִּישׁ-לוֹבָעֶם אַז
געווו אַ טיעער שליסעלע, וואָס האָט געעפֿענט פָּאָר מִיר אַלְעָ טירען פָּן
די גרעסטע נולפסקער פִּינְעַ-בריות אָון מִיר ענטפלעקט אַסְטָס מְדוֹת פָּונְ
דרע גאנצער בנופֿיאַ שטָּאָרטָס-פִּירָהָרָע. זיין יהוֹס אָון זְנָעָן זָכוֹת-אַכְּהָת
עֲנָעָן מִיר בִּינְעַשְׂרִיןְגָּן, זַו וּוּרָעָן אַ שְׁעַנְעָר יְיָד. אַ נְבָאִי אַין חַבְרוֹת,
אַרְיַינְיַוְשְׁטָמְקָעָן דַּי נָאָזָן שָׁטָּאָרטָס-זָאָכָעָן אָזָן זַו גַּעַמְעָן לְזִיף דָּעַם
גַּלְפְּסָקָעָר נְבוּר אַיִּיף דָּרָע אַרְעָנָרָע. אַט דָּעַנְטָמְפָּאָלָעָר עַרְשָׁת הָאָבָּא אַזָּאָן
גַּעַהְיוֹבָעָן וּוּרָעָן אַין שָׁטָּאָרטָס אַ גָּאנְצָעָר טְהָוָעָר. גַּעַמְאָכְטָס טְיַיְּט דָּעַם בָּעָר
מיְנָעָם דַּי שְׁפִּיל בְּרַת אִיסְרָה וְאַרְגָּנָר, אָון יְוָדָען הָאָבָּעָן גַּעַצְקָהָלָט פָּאָר
אַלְעָ אַנְשָׁטָמְעָלָעָן אַין טָאָן אַרְיָין. אַזָּאָבָּא בְּחֹשֶׁת טָאָקִי אַרְוִוָּס גַּעַזְעָץ
אַיְסָרָס וּוּרְטָרָר, זַו, אַזָּאָטְיָעָר, אַזָּאָנוֹט, אַזָּאָנְלָדָעָן אַזָּאָגָּרָאָישָׁ
פָּאָלָק, וּוּיְוָדָעָן זְנָעָן, אַזָּאָיִּיף דָּרָע גָּאנְצָעָר וּוּלָט נִישְׁטָאָ...
טַיְיָן וְהַיְיָ וּוּט אַיִּיךְ דָּא גַּעַבָּעָן זַו פָּאָרְשָׁטָעָן אַ מעָשָׂר מִן הַמְּעוֹשָׂא
פָּן מִין דָּרָךְ אָון פָּן מִין אַיְפִּיהָרָגָן אַין טַיְיָן לְעַבָּעָן.

עַל חַטָּא שְׁחַטָּא תִּי בְּאִישָּׁ-קָטָן — דָּאָס טִיטִישׁ: אַ קְלִין מְעַנְיָן
שְׁעַלְעָן, אַ בְּפָרָה, הָאָבָּא אַין גַּעַנְגָּט, אַלְעָ מְלָאָכָה אַין דָּרָע וּוּלָט. פָּן
זַיְיָ קָעָן מִעְן אַיְבָּגָן נִישְׁתָּאַפְּקָמָעָן, מִעְן בְּלִיבָּט דָּעַרְנִידָעָרִינְגָּט, דָּרָע-
שְׁלָאָגָעָן, הַמִּיד דָּעַרְאָנְטָר, דָּאָס בְּפָרָה-הַיְהָנְדָעָל. לְזָ�עָן אַנְדָּרָע אַיְיָ
בִּיטָּעָן, פָּן מִינְעַטָּו גַּעַגְעָן חַאְטָשׁ דַּי בְּפָרָה וּוּשָׁעָר, אַזָּאָכָעָר וּוּלָט לְעַבָּעָן.
זַיְיָן אַ לִידְגִּינְגָּהָעָר אַין טָאָקִי גַּוְטָּה לְעַבָּעָן.

וְעַל חַטָּא שְׁחַטָּא תִּי בְּאַרְעָנְדָע — דַּי אַרְעָנָרָע טַיְיָע, זְעָהָר
זַיְיָנָע אַיְנְגָּרָע נְגָנְגָּרָע פְּרָנָהָה, הָאָט מִיר פָּעָרְשָׁטָקָט דָּאָס דָּאָרָץ.
אַזָּאָבָּא נִימְתָּבָע נְגָנְלִוְבָּט אַין אַמְּתָה, אַין אַרְעָנְטָלִיכְקִיט, אַין רַחְמָנוֹת, אַין
פְּרִיְנְדְּשָׁאָפָט אַין אַזָּאָלָע אַנְדָּרָע טְמָעָן מְעַנְשָׁלִיכָּע גַּעַפְּהָלָעָן. אַזָּאָבָּא
נִישְׁטָמָע מְעַדְרָגָע נְגָוָאָסָט נְאָרָדָס, וְאָסָס מִיר צְצִיט אַין

געירסען בי איטליךען, או בי אַרְעָמָע, או בי אַלְמָנוֹת אָוּן יְתוּמִים, וּוֹיִיט אַיךְ האָבָּאָב גַּעֲקֻעַט. אָוּן אַרְעָמָעָן האָט פָּאָר מֵר גַּעֲוַיִינְט, גַּעֲגָסָעָן טִיבָּעָן טְרָעָהָרָעָן, האָט עַס מִיךְ נִשְׁתַּחַת אַנְגָּהָיוֹבָעָן צָו רִיחָרָעָן. וְאָס טִיגְרָמִיר טְרָעָהָרָעָן, פְּלָעָן אַיךְ בְּשַׁעַת מְעַשָּׂה טְרָאָכְטָעָן, נִיבָּעָסָעָר גַּעַלְדָּר! הַן לִי הַרְכּוּשׁ וְהַדְּמָעוֹת קָחַ לְךָ — דָּאָס הַיִּסְטָם אַוִּיפָּקְלִינִינְגָּעָן מַעֲנְשָׁעָלְדוֹגָן לְשָׁוֹן: «שִׂיד דָּאָזָוָאִי נְרָאָשָׁוּ» אַדְרָעָן; הַונְּדָר, נִיבָּגַעַל אָתָן מִיטָּדִי טְרָעָהָרָעָן וְאָרגָן זַיְקָ אַלְיַין! ...

על חַטָּא שְׁחַטָּא תְּאִי בְּבֵל תְּשִׁחְיָת — דָּאָס טִיטְשָׂ, מַעַן מַאָרָן פְּעַדְרָאָרְבָּעָן, אָוּן אַיךְ האָבָּאָב יְאַפְּ פְּעַדְרָאָרְבָּעָן. אַיךְ האָבָּאָב גַּעֲנוּמְעַט אַגְּבָּוּר, גַּעֲטָס אַמִּין בְּעַשְׁעַפְעַנִּישָׂ אַוִּיפָּקְלִינִינְגָּעָן פִּים מִיטָּא פְּנִים, אַגְּבָּוּר שְׁמָאָלָט וּוֹיְבָּוּר אַמְּעַנְשָׁעָן אָוּן גַּעֲמָאָכְט פָּוּן אִידָּם אַגְּבָּוּר.

וּלְחַטָּא שְׁחַטָּא תְּאִי בְּפַהְמָה זו — וְאָס אַיךְ האָבָּאָב גַּעֲנוּמְדִינְגָּט מִיטָּדָעָר דָּאָזָוָגָר בְּהַמָּה. דָעָר פְּרוֹשָׂה דָעָרְפָּוּן אַיְזָאוּוּ: אַלְעָלָבִּי אָוּנוּ יְוּדָעָן קִוְּקָעָן, וּוֹיְדָעָר שְׁטִינְגָּעָר אַיְזָן, דָעָם גַּבְּרָיָן אַיְזָן מַוְיל אַרְיָין אָוּנוּ וּוּלְעָן אַיְזָם צְוָבָאָמָקָעָן אַיְזָן אַלְצְדִּינְגָּן, וְאָס זַיְקָ טְהָוָעָן. אַיְזָן זַיְעָר גַּאנְגְּעָר אַיְזָפָּה פִּיהָרְוָוָגָן: אַיְזָן זַיְעָר פְּרוֹמְקִיָּט אָוּן אַמְוָהָאָזָעָן, אַיְזָן זַיְעָר מַנְדָּל זַיְקָ דִּי קִינְדָּרָעָר, אַיְזָן זַיְעָר לְעָבָעָן בִּי זַיְקָ אַיךְ דָעָרְהָיִים אָוּן אַיְזָן מַאָרָק, וּשְׁהָתָזִיךְ בְּעַשְׁיַׁנְפְּרָלִיךְ אַרְיוֹסָד דָעָם גַּבְּרָיָס נְסָטָן, זַיְקָ גַּעֲשָׁמָאָק אָוּן זַיְקָ אַרְאָכְטָעָר. דִּי אַלְעָלָ דָּאָזָוָגָר הַנְּהָגָות פָּוּן עַפְסָמָט אַשְׁטָאָדָט, גַּטְמָע צִי שְׁלָעְבָּטָע, קְלָנוּעָ צִי נָאָרִישָׁע, גַּעֲוּנְדָּרָט זַיְקָ וּזְהָרָפִילָּט אַיְזָן דָעָם, וְאָס פָּאָר אַמְּנָן מַעְנִישָׁ דָעָר דָּאָרְטִינְגָּר גַּבְּרָיָן אַיְזָן. דָעָרְבָּר, אַיְזָן זַיְקָ מִיטָּמִינְגָּר גַּבְּרָיָן, דִּי בְּהַמָּה, גַּעֲמָאָכְט גַּעֲרִינְגָּר גַּבְּרָיָן, וְאָס הָאָט אַוְנוּ שְׁמָאָרָק גַּעֲמָאָסְט צָום עַסְפָּק, זַיְקָן דָוְרְכָדָעָם אַסְקָן טָאָקִי גַּעֲוָאָרָעָן, דִּי הַמָּה אָוּנוּ הַמָּה אָוּנוּ גַּעֲבָעָן, זַיְקָ טְיאָוָס נָאָרִישָׁגָט. וְאָס מַעְהָר נָאָרִישָׁגָט, אַיְזָן אַלְעָלָן אַוְיסָט גַּעֲקָמָעָן שְׁעָנְעָר, יְוִדְוִשְׁלִיכָּר, אַנְאָרָהָט אַנְגָּהָיוֹבָעָן שְׁמָאָרָק זַיְקָ נִלְמָעָן, וּוֹרָר שְׁמוּעָסָט דָרְצָיוֹ נִאָךְ אַיְזָן עַמְ-הָאָרָץ, דָעָר אַיְזָן גַּרְאָרִיף אַחֲרָבָעָר מַדְרָגָה... אַיךְ, וּוֹהָ אַיְזָן מַיְרָ, פְּלָעָן קִוְּקָעָן אָוּן הַנָּאָתָה דָּאָבָעָן פָּוּן מִינְעָן נָאָרָאִים. אַיךְ פְּלָעָן אַוִּיפָּקְלִינְגָּעָן זַיְקָן וּיְיִדְעָר אַקְסָעָן הַעֲנְדָלָעָר אַוִּיפָּקְלִינְגָּעָן אָוּן מִיטָּא פְּרָעָהָלִיךְ הָאָרֶץ אַפְּשָׁאָצָעָן דָעָם רִוּחָ, וְאָס מַעַן קָעָן פָּזָן זַיְקָ אַבָּעָן.

על חַטָּא שְׁחַטָּא תְּאִי בְּגַלְוִי-הָרָאוֹת — דָּאָס הַיִּסְטָם עַנְטָפְלָעָן קָוָגָן פָּוּן נִיעָמָן דִּינִים, מָוִרִי-הָרָאוֹת, דִּי דָאָבָּאָב גַּעֲהָלָמָעָן אָוּן מִינְעָן הַעֲנָר, זַיְקָ אַבָּעָן גַּעֲמָוֹת טָאָן אַלְצְדִּינְגָּן, וְאָס אַיךְ האָבָּאָב גַּעֲהָשִׁיםָעָן.

אויפטאן אוינע משונה/דין, דס, פון וועלכע מען האט קינמאָל נישט געוואָסט, נישט געהרט, זי האבען גע'אָסֶרֶת אָזעלכט, וואָס מען האט געמענט, וואָס פֿשֶׁר — געמאָכט טרייף, אלץ נאָר אָזוי ווי מיר האט געטיגט, וויל זי האבען דאָך נישט געקענט מיט מיר אַינְרִיסָען, אויט מורה, איך זאל זי חיליה נישט ברעכען פון ברויט. גרויסע גאלאנקסע דהינער, אַשטיינער, האבען די דיוינַם, ניעבען, זי געמושט אָסֶרֶת אָז אַיסְדרִינְגָעַן, או זענען נאָר מני אַדְלָר, נאָר מַהְאיַטְמָאָ, וויל אָז האָפּ אָזוי געהיסען, וויל איך האָפּ געהאלטען בלאט מיט דעם בעל טאָקסע, אָן אַידָם האָט דאָך נישט געטיגט, מענשען זאלען זיך גלאָט עסֶען אָזעלכע גרויסע היינער, אָזוי פֿיעַל פֿלייש אָהָן טאָקסע אָן וואָס פֿאָר זי קומְטַאַין שוחטהַגעלַד, ווי פֿאָר קליינע היינער

וועל חטא שחתא אַתְיַ בְּדִבְּרַפְּה — בְּרָאָנָסָעַן הייסט עס. אָז אַינְעַם נישט געפֿעלַען געווּן אַמְּלֵיַינַע הַנְּחָנוֹת אַין דער שטָאָרט, ער האָט נישט געקענט צוועהַן דעם שְׂרֻקְלִיכְעַן שְׂוִינְדָּל, ווי מען פֿאָר בלענדט דעם עלְם די אָוגַעַן; ווי מען פֿאָר דְּרוֹדְעָת אַיהם דעם קָאָפּ; ווי מען פֿהַרְט אַיהם ביַעֲרָנָה נָאָן מַעַן פֿעַרְפִּיהַרְט אַיהם ביַעֲרָנָה דעם האָלָן אַין מַיאָסָע בְּלָאָטָעָם אַרְיַן — אָזעלכען פֿלְעָג אָז אָן מַיְנָע לִיְתַּפְּרָה אָרְגָּעָן מִט אַשְּׁפְּרוֹן, מִט אַשְּׁרִיחְמָעָלָה, אַדְאָנָסָעַל הייסט עס, וואָס מיר פֿלְעָגָן שִׁקְעָן אָהָן, וואָס מען בעדארף. אָן אוֹפּ אָז אָופּן האָבען מיר אַסְטַאַלְעַר פֿערשְׁטָאָפט.

על חטא שחתא אַתְיַ בְּהַוקָּעַסְפּוֹקָעַס — איך פֿלְעָג מַאְכָעַס מיט דער רִיףּ, צַאָפָעַן פָּונַ דער וָאָנד גַּעַלְד, מַאְכָעַן פָּונַ שְׁנִי נַאֲמָעַס קָעַם, אַרְיַן יְעַנְעַם אַין דער נְגַרְתַּה, שְׁטָעַהַן פָּונַ דער וְוִיטְעַנְמָ אָן דער לאָנְגָעַן אַבִּים, מַאְכָעַן פָּונַ שְׁוֹאָרָץ וּוּוִים, רְעַדְעָן מִט אַמְּעַנְשָׁעַן אַין פָּונַ דער הַעֲלָעָר הַוִּית אַרְוָמְשָׁטְעַקָּעָן אַיהם מִיט פֿעדְרָעָן, חַאְפָעַן פֿישְׁ פֿאָר די נָעַץ אָן מַאְכָעַן פָּוּנִים מוֹל אַחְלָעוּוּ, וְכוּדָה נאָך אָזעלכע פְּאָקָסָעַן, וואָס אָפְּלוּ פֿיעַנְעַטְמָ, דער בעריהַמְּטָעָר פְּאָקְוּסִיק, אָז נְיַשְׁט בְּכִולְתַּ גַּעַוְעַן זי צַו מַאְכָעַן.

וועל חטא שחתא אַתְיַ בְּוּוּבָאָרָעַס — יְעַנְעַ מַעְלוֹת, וְוּלְכָעַס מען בְּשָׁאָרָףּ האָבען אַין מענשען אוֹפּ אַוִּיסְצּוּקְלִיבָעַן זי צַו עַפְּסָ אַחְמָנָאָס, ווי אַשְׁטִינְגָעַר: עַהְרְלִיכְיַיט, פֿערשְׁטָאָנד, אַקְאָפּ, אַמוֹל אָז פָּעַן וְכוּדָה — אַט די דָאָיְגָעַן אַלְעָ מַעְלוֹת, מִט וְוּלְכָעַס מען קָעַן אַפְּנִים האָבען פֿאָר דער וְוּלְט אָן פֿיעַל נְזָעַן בְּרָעַנְגָעַן דער שטָאָרט,

ענין פאר מיר און פאר מײַן בנופיה געווען נאָר חסרוונוט. אַיך האָפ בערדאָפֿט דוקאָ צוּלכְעַ, וואָס האָבעַן נישט קיַין פְּנִים פָּאָר דָּעַר וּוּלְט אַון קענען קיַין נוֹצֵעַ נישט ברענען דָּעַר שְׂמָדָת, וואָרוֹם דָּאַם וואָס האָט געטוינט דָּעַר שְׂמָדָת, האָט להלוּתן מִיר נישט געטוינט. אַיך האָב נאָר בערדאָפֿט האָבעַן עֲפִים אַלְפָעַנְמִיצָל, אַלְיְזָלְחָ, אַלְעָעָדָרְנָעָם דִּישְׁעַל, וואָס אַיך זָאַל אַיהם בִּינְגָן וּוואָהָן אַיך וּיל, וואָס פָּאָר אַגְּרָאַשְׁעַן זָאַל עַר פָּעַרְקִיְּפָעַן זַיְן נְשָׁמָה, וואָס עַר זָאַל זִיךְ שְׂמָאָרָק מְבָנָי וַיַּן אַון חַנְפָּה־נְעַן מִיךְ מוֹת מִין נְגַנְצָעַן פָּעַקָּל. אַון וּוּיל דָּעַר גְּלַפְּסָקָעַר עַלְמָן אַיז דָּאַךְ גְּעוּעַן הַמִּיד שְׂטָאָרָק פָּעַרְנָאִישָׂט, וַיְיַיְּ אַקְלִיְּזָן קִינְדָּר, אַון זִיךְ גַּעַלְאָוֶת פִּיהָרָעַן בַּיְּ דָּעַר נָאַ, דָּרְיְבָעַר האָט עַר תְּמִיד בשעת ווַיְבָאָרָעָם אַוִּיף אַגְּלָאַסְעָן, אַדְרָעָר אַוִּיף אַרְבָּה, אַוִּיסְטָן גַּעַלְבָּעַן יְעַנְעָם לְפָעַנְמִיצָל, יְעַנְעָם טְוִינְגְּנִיכְטָס, יְעַנְעָם לְעַקְשָׁי, וּוּלְבָעַן אַיך האָב גְּעוֹאָלָט, אַון דָּרָךְ וּוּלְבָעַן עַר פְּלָעַנְט דָּרְעָנָאָךְ בַּעֲקוּמָעָן בּוּכְבוּעַהְמָאָג. וואָס וּוּיסְטָן דָּעַן אַגְּרָאַשְׁעַן קִינְדָּר צַו בְּעַרְעַבְעַנְעָן, וואָס שְׁפָעַטָּעָר וּוּטָן וַיַּן? עַר אַיז וּוְהָרָגְעָן צַו פָּאַלְגָּעָן אַלְצְדִּינָּג, אַבְּיַיְמָן גַּיט אַיהם אַשְׁמָר אַיְבָּעָר דַּי לְיִפְּלָעַךְ מִיטָּאַבְּסָעָל וּוַיַּן, מַעַן רַוְּקָט אַיהם אַרְיַין אַין העַנְטָעַל אַלְעַקְבָּעַל אַון מַעַן פָּעַרְשָׁמָאָפְט אַיהם דָּאַס מַיְיל מִיטָּאַקְנִישְׁקָעָל... אַיְ דָּרְעָנָאָךְ וּוּטָן אַיהם דָּרְעַפְּוָן גַּרְיָמָן אַין בַּיְּכָעָל אַון עַס וּוּטָן אַיהם באָקָום אַרְוֹסָפָאַלְעָן, נַי מִילָּא, וּוּט אַיהם טָאָקי וּוְהָטָאָן. דָּעַם עַילָּם, דָּעַם נְאַרְיָשָׁעָן קִינְדָּר מִינְעָם, פְּלָעַנְט דָּאַס קַנְיִשְׁקָעָל נִישְׁטָבָעַן, עַר פְּלָעַנְט עַם שְׁפָעַטָּעָר טָאָקי אַיסְקְּרִינְקָעָן אַון אַיז דָּרְכָּרָעָם שְׂטָאָרָק, נְעַפְּעָר. פִּינְסָמָּוּס אַרְאָבָּן.

על חַטָּא שַׁחַטָּתִי בְּחַבְרוֹת — צְדָקָה־חַבְרוֹת האָב אַיך צְעַדְתָּ לְעַמְבָּד גַּעַהְאָט פָּאָר דָּעַם גַּרְיָסָעָן נְזִיעָן, וואָס מַעַן האָט פָּוָן וַיַּן... מַהְעַסְקִים בַּעֲקִימָעָן דָּאַךְ אַגְּנָעָמָן: בְּעַלְיְ-רִחוּםִיםָּס, פְּלִיקְדָּשׁ, אַיז צַו דָּעַם דָּאַוְיָגָעָן טִיטָּעָל פָּאַלְטָן וַיַּן נְאַךְ שְׁטִילְעָרְהִיאִיט אַוִּיךְ צַו אַפְּשָׁעָר, וּוְהָרָגְעָן צַו הַיְּבָשָׁעָר, אַשְׁעַנְגָּר נְרָאַשָּׁעָן. מִין שְׁוֹעָר האָט דָּרְגָּרִיבָּט דָּעַם טִיטָּעָל, דִּיסְטָוּיטָעָלְנוּ טָאָנוּ נְגָבָאי, דָּאַס הַיִּסְטָן אַגְּבָאי, וואָס חַבְּרָהִישׁ גַּעַלְד אַיז בַּיְּ אַיהם אַין דַּי הַעֲנָד בְּסָדְרָ-סְדוֹת אַון קִינְגָּר חֹווֹן אַיהם וּוּיסְטָן נִיטָּם, וּוואָהָן דָּאַס גַּעַלְטָקָומָט אַהֲיַן... אַיך בַּיְּ אַוִּיךְ אַרְיִינְגָּעָן טְרַעְמָעָן אַין אַסְטָחָרָה אַון זָאַךְ דָּעַרְדִּינְט צֻוְּם טִיטָּעָל נָאָמָן, דָּאַס הַיִּסְטָן אַיְנָגָר פָּוָן יְעַנְעָמָן מִינְיָן מַהְעַסְקִים, וואָס מַעַן גַּלוּבָט וַיַּן אַוִּיךְ גַּאֲמָנוֹת: אַלְצְדִּינָּג וואָס זַיְהָוּעָן אַיז גַּעַטָּאָן זַיְהָוּעָן נִישְׁטָבָעַן מַהְוִיב.

קְיֻנָּעַ רַעֲבָנוֹנָגָעַ אַבְצָוָנוֹנָבָעַ... מֵרַדְּ הַאֲבָעַן אַלְעַ, אִיטְלִיבָּעַ אַיְזַּף
אַיְזַּן שְׁמִינְגֶּרֶר, גַּעֲמָאַכְּטַה חַאְפְּ=לְאַפְּ אַיְזַּן אַלְצְרוֹנְגַּן אַאַגְּלִיבָּעַן, חַחְאַטְּ
פָּאַקְּרִישָׁקָעַ..."

עַל חַטָּא שְׁחַטָּתָהִי בְּמַאֲקָםִי — דַּיְ טַאַקְסָעַ פָּוּן פְּלִישַׁ אַדְרָעַ
דָּאַס קַעַטְטָעַלְעַ אַיְזַּדְּ אַס פַּעַר/עִירַשְׁתַּעַ, אַוְמְרִינְגַּעַ אַרְטַּ, וּוֹאַס דָּאַרְטַּ
הַאֲלָטָעַן זַיְךְ וְאַנְצָעַן, וּוּרְעָם אַיְזַּן נַאֲךְ אַוְעַלְכָעַ מִינְיַן שְׁרִיצַּים; זַיְ נִיטְבַּי
אַוְנוֹ אַרְוִוִּים יְעַנְעַ מִינְיַן מַעַנְשָׁעַלְעַךְ, יְעַנְעַ מִינְיַן שְׁלָעַקְ, וּוֹאַס עַסְעַן=אַבְּ דָעַם
קַאְפְּ אַיְזַּן טְהַוּן=אַן נְרוֹיסְעַ צְרוֹתַ; זַיְ אַיְזַּן אַנְשִׁקְעַנְישַׁ, אַ פְּלָאַגְ, וּוֹאַס
לְאַוְתַּ זַיְךְ פִּיהְלָעַן אַיְזַּיְוִידְעַשְׁ אַינְטְּמָרְעַסְעַן אַוְן הַאֲטַּת אַ חַלְקַ אַיְזַּן אַלְעַ צְרוֹתַ.
דוֹרְךְ דָּעַר טַאַקְסָעַ וְעַנְעַן יְוֹדָעַן קְרָאנְקַ, דָּאַר, אַוְיְסְנָעַמְעַגְּרָעַטְ אַן לִיְדָעַ
בִּיטְעַרְעַ שְׁלָאַפְּקִיטְעַן, וּוֹאַס גַּהְעַן אַיְבָּעַר בִּירוֹשָׁה פָּוּן דָּוּרְ צַוְּ דָוּרְ. דָוּרְ
דָּעַר טַאַקְסָעַ גַּעֲפִינְשַׁתְּ מַעַן זַיְךְ בַּיְ אַוְנוֹן תְּמִידְ אַ אוּמְרִיעַ, וּוֹיְ צַוְּ בְּעִירְיָסְעַ
דָּעַם עַוְלָם. אִיטְלִיבָּעַ גַּרְאַשְׁעַן טַאַקְסָעַ=גַּנְעַלְדַּ צִיחַתְ וּוֹיְ אַמְּגַנְעַטְ צַיְן
זַיְךְ צַוְּ נַאֲךְ אַסְדַּ יְוִידְעַשְׁ גַּרְאַשְׁעַנְסַ, עַם לְעַנְטַ זַיְךְ אַלְעַן צַוְּ, עַם וּוּרְעַטְ
אַלְעַן גַּהְעַכְעַרְטַ, גַּהְעַכְעַרְטַ אַגְּרַאַשְׁעַן אַיְזַּף אַגְּרַאַשְׁעַן חַאְפַּ
זְעַרְטַ פָּוּן זַיְ אַחְוָבְשַׁ בְּעַגְנָעַלְ. דָוּרְךְ דָּעַר טַאַקְסָעַ שְׁפְּרִינְגְּנָעַן חַאְפַּ
צְעַסְוּזְיוֹ אַרְוִוִּים אַיְזַּעַן הַאֲבָעַן בַּיְ אַוְנוֹן אַקְיָוּם יְעַנְעַ מִינְיַן נְפָשָׁותַ, וּוֹאַס
פְּרַעְשְׁוִינְדְּלָעַן דָּעַם עַולְםַ טִוְתַּ אַלְעַרְלִי אַגְּרַיְשְׁקִיטָעַן אַיְזַּעַן אַיְתָמַ
אוֹוִים. עַם שְׁפְּרִינְגְּנָעַן דָוּרְךְ אַיְתָמַ אַרְוִוִּים אַיְזַּעַן הַאֲבָעַן דָוּרְ אַיְתָמַ וּוּיְרַ
גַּאנְגַּעַן יְנִיקַה דַיְ אַלְעַן גַּנְאַטְסַ=סְטְּרָאַפְּטָשָׁעַם, קַאְכְּלָעַפְּעַלְ, באַסְקָעַם אַיְזַּעַן
אַלְעַרְלִי מִינְיַן בְּעַלְיַ-טוּבָותַ, וּוֹאַס גַּהְעַמְהָעַן צַוְּ פְּשָׁוֹתַ דָּאַס חַוִּיתַ מִיקַּ
זְיַעַד גַּטְסְקִיַּתְ אַיְזַּעַן פְּרוֹמְקִיַּתְ. קְרוֹץַ, דָוּרְךְ דָּעַר טַאַקְסָעַ בְּעַקְוּמָעַ אַסְדַּ
מַעַנְשָׁעַלְעַךְ בַּיְ אַוְנוֹ פָּחַ, דַיְ שְׁלָמָהַ, צַוְּ טָאַן אַלְצְדוֹנַ, וּוֹאַס זַיְ טְוִיַּ
אַיְזַּעַן וּוֹאַס זַיְ וּוֹילְעַן. אַיְךְ אַלְעַיְן, וּוּהָ אַיְזַּעַן, בֵּין דָאַךְ גַּעַוְעַן אַיְנָעַן
פָּוּן יְעַנְעַ מַעַנְשָׁעַלְעַךְ. אַיְךְ אַלְעַיְן פְּלָעַגְ דָאַךְ אַיְזַּעַן וּוֹגְעַן פָּוּן דָּעַרְ
טַאַקְסָעַ אַיְזַּעַן גַּהְעַלְטָעַן פָּאַר אַיְתָמַ שְׁטָאַל אַיְזַּעַן אַיְזַּעַן, וּוּיְלַ אַיְזַּעַן
הַאֲבַגְ גַּוְוָוָסְטַ דָּעַם סָרַ, אַזְ בְּלַזְוּן בַּיְ יְוֹדָעַן וּוּעַט זַיְן דַיְ טַאַקְסָעַ
וּוּלְעַן זַיְ בְּלִיבְעַן אַיְזַּעַן גַּלוֹתַ בַּיְ אַזְוּלְכָעַ מַזְשָׁלְעַךְ, וּוֹיְ אַיְךְ מִיטְמַיְּ
גַּאנְגַּעַן זַיְ בְּלִיבְעַן אַיְזַּעַן קְרִינְדָעַרַ, אַרְוִיפְהָרָעַן זַיְ אַיְזַּפְּ אַרְיִישְׁקִיְּטָעַן, אַיְזַּעַן טָאַן מִיטְמַיְּ
אַלְגְּדִינְגַּן, וּוֹאַס מַעַן חַוִּילַ. אַיְךְ הַאֲבַגְ גַּהְעַלְטָעַן פָּאַר דָּעַר טַאַקְסָעַ אַיְזַּעַן
דַיְ טַאַקְסָעַ הַאֲטַּט מַרְגַּעַלְטָעַן אַיְזַּף דַיְ פִּיםַ. אַיְךְ הַאֲבַגְ גַּעַנְעַסְעַן
אוּמוֹסְטַ דָּאַס שְׁעַנְטָעַ, דָּאַס בְּעַטְטָעַ פְּלִישַׁ, אַיְזַּעַן דַיְ אַרְעָמַע לִיְתַ אַבָּעַן
גַּעַצְאַהַלְטַ טִיְעַר אַיְזַּעַן גַּעַרְגּוּזַעַטַּ בְּיַינְעַד. זַיְעַקְ דַיְ אַרְעָמַע לִיאַטַּ, וּוֹעַנְעַן

געוען די שאָפָ אָן אִיךְ דָּעַר וּאָלֶף, אִיךְ האָב גַּעֲבִיסָעַן, גַּעֲוָאַרגָּעַן אָן
געונג יְוִידִיש בְּלוֹט אַין מַיִן לְעַבְעַן אַוְיסְגַּעְזִינְגַּן...
עַל חַטָּא שְׁחַטָּא תָּאִי בְּירָאַת שְׁמִים — אַלְעַ פָּאלְשָׁקִיטְיעַן
טִינְעַ האָב אִיךְ אַרְיְנָגָלְעַנט אַין דָּעַר יְרָאָה, עַס פְּלַעַגְטַּעַן עַפְּסִים אַוְיסְ-
קוּמוּן, אָז אַלְצְדוֹנָג, וּוֹאָס אִיךְ טָהָו, אַיז נָוֶר לְשָׁם-שְׁמִים, אִיךְ גַּעַם
טִיךְ אָן גַּאֲטִים קְרִיוֹדָע, אָן וּוְיל פֻּעָרְהַטְעַן וַיְיָנָע יְרוֹדָע, וּיְאָלָעַ בְּלִיְאָ-
בְּעַן טָאָקִי דָּאָס, וּוֹאָס זַי זְעַונָּען. אָן וּוְיל פָּאָר מִיר מִיטַּמִּין בְּנוֹפִיאָ
אוֹי גַּלְיכָעַר גַּעֲוָעַן, אָז יְוִידָעַן אַלְעַן בְּלִיְבָעַן נַאֲרָאַנִּים, דָּרְשָׁלָאַנְגָּעַנִּיעַ
טַעַנְשָׁעַן, דָּרְשִׁיבָּעַר קָעַנְטַן אַוְהָרְדָּעַתְעַן, וּיְמִיר הָאָט נִטְנַע
שְׁמַעְקַט יְעַנְעַ קְלָגָע וְאַכְּבָעַן, וּוֹאָס אַלְטָלְטָעַן זַי גַּעֲקָעַנְטַן עַפְּגָעַנְעַן דִּי אַוְיָגְעַן;
וּיְשְׁטָאָרָק אִיךְ האָב, פְּלוֹמְרָשְׁטַן פָּן גַּאֲטָמָס וּוְעַגְעַן, מַוְךְ נַאֲרִישָׁ גַּעַמְאַבְּטַן
אוֹן זַיְךְ אַבְּגָעַנְגָּעַבָּעַן מִיטַּמִּיטַּלְעַן קְרַעְפְּטָעַן, דִּי מִינְדָּסְטַן נַאֲרִישְׁקִיטְעַן צַו
דָּרְהָאַלְטָעַן; וּיְוִוִּיטְ פָּאַלְשַׁ אִיךְ בֵּין גַּעֲוָעַן אָן וּוֹאָס פָּאָר אַטְמַטְעַן
טִיןְוִוְאתְשִׁמְוִים הָאָט גַּעַהָאָט. אַיז אַמְּלָא אַגְּנָעְקָוּמוּן עַפְּסִים אַגְּנוּטַע וְאִיךְ
אוֹיְפְּ יְדָעַן, האָב אִיךְ עַס גַּעֲרוֹפָעַן אַגְּנוֹרָה אָן אַיְנָגְעַיְוָנְדָעַט אַלְעַ מִיטַּ-
לְעַן אַגְּנָיָנָעָם מִיטַּמִּינָע לִיְמַן, דִּי דְּזַיְוָגָע נַוְרָה מְבָטָל צַו וְזַיְן. יְרוֹשָׁעַ
קִינְדָּרָעַ, אַשְׁטִינְגָּר, זַיְהָעַן זַיְךְ לְעַרְגָּעַן שְׁרִיבָּעַן, דָּרְלָעַגְעַן, בְּלִיְדָעַן צַו
פָּעַרְדִּינְעַן דָּרְנָאָק וּוְיָדָר בְּרוּוּת בְּפֶבֶור, דָּאָס הָאָט בֵּי אָוָן גַּעַהָיָסְעַן
אַגְּנוֹרָה, יְדָעַן אַלְעַן גַּעַהָן שְׁעַן אָן נִישְׁתְּ וְזַיְן מַעְהָר בּוֹזִי וּמַבָּחוֹתָה
מִיטַּמְעַטְעַמְעַט מַאֲסָמָעַ קְלִיְיָדָר וּוְלְכָעַ זְיוּנָרָעַ שְׁוָנוֹאִים האָבָעַ פָּאַרְצִיְּמָעַטְסִים וְזַיְ-
גַּעַצְוָאָגָנָגָעַן זַיְךְ אַגְּטָאָן, הָאָט וּוְיָטָרָעַ גַּעַהָיָסְעַן אַגְּנוֹרָה...
אַגְּסָבָרָה, אָז דִּי טָאָקָסָע זַיְל בְּצָל וּוְעָרָעַן, הָאָט אַזְיָקְגַּדְעַן אַגְּנוֹרָה...
דָּרְרוֹוִיל האָפָעַן מִיר צַו דִּי גַּנוֹרָה נִישְׁתְּ דָרְלָעַנְטַן, פָּאַרְקָעָהָרָט, פִּיעַל
הָאָבָעַן דָּרְפָּוּן גַּעַמְאַכְט אַפְּרָנְגָּה אַיז לְעַבְעַן זַי דָּאָרָט עַרְגָּז... גַּגְגָן
שְׁעַן נַאֲךְ בְּזַי אַצְנָדָר, מִיר, פּוֹשָׁעַ-יִשְׂרָאֵל, מִיר אַשְׁטִינְגָּר, אַיז פָּן
לְאַפְּעַנְמִיצְלָעַךְ אָן יָאַרְטּוֹלְקָעַם, נִישְׁקָה גַּעַדְעַן אַלְעַ אַגְּעַשְׁעַנְעַ
אַרְאָכְגָּעַפְּאַלְעַן.

וְעַל חַטָּא שְׁחַטָּא תָּאִי בְּפָנוֹפִיהָ וּבְכָל-וּלְךָ, בְּלִשְׁוֹן הָרָעָ,
בְּמַאֲנִיפָּאַרְגָּעָם וּבְמַסְרוֹת, בְּנַצְחָנוֹת, בְּסֻפָּה-שָׁחוֹר וּבְסֻדָּר-סְדוֹת, בְּעֹוֹתָה,
בְּפָאַקְטָרָעָוּן, בְּצִבְעוֹת וּבְצִינְגִּירָשָׁ; בְּקָאָמְעָדָעָם, בְּקָהָל-שְׁטִיבָעָל
וּבְקָאָנְטָרָעָן, בְּרָכִילָות וּבְרִשְׁוּתָה; בְּשָׁתוֹתִים, בְּשָׁקוֹרִים, בְּשַׁתְּדָלָנוֹת
וּבְשַׁוְּיָנְדָעָל; בְּתָנוֹתָה וּבְתָקוֹפָה, דָּעַר פְּרוֹשָׁה פָּן דִּי דְּזַיְוָגָע אַלְעַ זְאָכָעָן
לִינְגָט פָּן אוֹיְבָעַן-אוֹיְפָ, אָן אִיךְ פָּעַרְשָׁפָאָר עַמְּצִיד גָּאָר צַו דָּרְקָלְעָרָעָן.

אויבען דאך איך געואנט, או בטבע פֿן איך נישט געווען קין
נאר, קיין שומה, איך בין נאר געווען אָדרערשלאָגענער, אָפֿערוֹאָגְעַלְּ
טער, אווי מוו איך אצינד בעמערקען, או כי עס ועהט איזס, בין איך,
אָ פֿנים, פֿון דער נאטור איזס נישט געווען אווי ראָב, שלעכט, נישט
מעהֶר איך בין געווען פֿעלפֿיהֶרט. די גרויסע צירות, וואָס איך בין אָמָּאל
אייסגעשטאנען פֿון דער וועלט, און אונז איסֶרְס תורות האָבען טיר פֿעלְ
שטעראָקט דאס האָרֶץ און מִיך געמאָקט שלעכט. נאָכְן אָפֿטָאָן אָ שׂוּעָךְ
ליבע מעשה רע פֿלענט און מִיך אָמָּאל דורךלוּפֿעָן עפֿים נישט קיין צָנֵן
געגעחטיעס געפֿהָלְ, וואָס פֿלענט מִיך אוֹיףְ אָרגָע אָשְׁטָאָךְ טָאן וַיְיָ אָ
שפֿילְקָעְ, אָבער נאר אוֹיףְ אָרגָע און באָלְטָאָקְיָ אָוּפֿהָרָעָן. אָט דָּעַט
איידָר, אָשְׁטִינְגָּר, גוּטָמָאָנוּן! אָזָא בְּרוֹזָוּר אָרְעַנְטְּלִיכָּר מִאן מִיט אָ
גוט האָרֶץ וַיְיָ גוּטָמָאָן, וואָס האָט מִיך אָזָי פֿרְיוּנְדִּיךְ בעהָאנְדָעָלְט, אַיהם,
הערת אָמעָה, אַיהם און אלְעָן אָנדְרָעָז יְזִין גְּלִיכְעָן, האָפְּ גְּעוּווּיכָט
וַיְיָ אָעֲפָושְׁ! אָזָא מִיך אָזָא דִי העַנְד גְּעֻקָּמָעָן אָזְוּלְכָּעְזָא וַיְיָ עַר טִיט בְּיכָלְעָז,
האָפְּ אַיהם אָבְגָּעָטָאָן שְׁפִיצְלָעְזָא וַיְיָ דָעַם עַרְגָּסְטָעָן שָׁוָּאָ. סְאָזָן פֿון
מיין זִוְּתָאָן גְּעוּווּן טָאָקְיָ אָמעָה רָעָז, אָיךְ האָפְּ עַם אָמָּאל אָזָי טָאָקְיָ
געפֿהָלְט, נאר פֿינְט האָבעָן אָזְוּלְכָּעְזָא הָאָפְּ אָיךְ גְּעוּמוּת, אָנדְרָעָז הָזָבָז
אָיךְ נישט גְּעֻקָּעָנָט.

יענע לִיטְ, וואָס מאָכָעָן בְּיכָלְעָז, אָ נישט גְּעַדְאָכָט וּוּרְעָז וְאָלְעָן
אָ! האָסָעָן וְאָל מַעַן וַיְיָ, הַיטָּעָן וַיְיָ פֿאָר פֿיְיָר וְאָל מַעַן פֿאָר וַיְיָ!
אָרְיִינְזּוּקְרִיכָּעָן יעַנְעָם אָין דָעַר נְגָרָת זְעַנְעָן וַיְיָ אַיזָּעָן, אַנְגְּזָוָטָאָן צִוָּה
מִיט זְיַעַר בְּעַשְׂרִיְבְּעַכְטָעָן אָון שְׁטַעְכּוּוּרְטָלְעָז. אַלְזָן אַנְלִיל וְאַשְׁתָּחָה —
קְיַילְעַכְדִּין אָון שְׁפִיצְעַכְדִּין אָיזָי בַּיְיָ וַיְיָ. אָנס, וואָס דָעַר עַזְלָה האָט קִיְּזָן
הַעֲרָגָעָר נִישְׁטָה, וואָס אָזְוּלְכָּעְזָא אַנְשִׁיקְעַנְיִישָׁעָן האָבעָן נִישְׁטָה קִיְּזָן גַּעַלְדָּן, קִיְּזָן
גְּרָאָשָׁעָן בַּיְיָ דָעַר נְשָׁתָה, אָון זְעַנְעָן, גְּלִוְיַבְטָדָעָר אָוּבְּעַרְשָׁטָעָר, קְבָּצָנִים,
נוֹרְוִיסָּעָדְלָפְנִים. וַיְיָ בְּעַדְאָרְפָּעָן פָּאָרְט אַנְקוּמוּשָׁא צָו אָנוּנָעָר גְּרָאָשָׁעָן, זְיסָטָא,

פֶּנְדָּקִי טוֹפֵר סְטוּרִים

חאלט געוען שלעבט! די אײַנְצִינָע רְפָאָה אַקְעָנָע די וְהַאנְצָעָן, זַי זַאַזְעָן
לען גישט אָזִי בַּיּוּסָען, אַיזַּעַן כַּנְּרָאשָׁעָן — פֻּעֲרַשְׂתָּאָפָעָן זַי דָּאָם מַוְיל אָזָן
אנְבָּטָאָקִי אָוְנְטָעָן-אָרוּם זַי בעַרְאָפָעָן, — אָזִי הָאָט גַּעוֹאָגָט אִיסְמָר
וואָרגָעָר!

און אִסְרָס אַזְאָרֶט אַיזַּעַן בַּיְּסָרֶד גַּעוֹעָן אַתְּרוֹהָה!

נַאֲרָ דָּאָם אַלְצְדִּינָג אַיזַּעַן גַּעֲרָעְדָּט גַּעֲוָעָן פְּרִיהָעָר, אַזַּעַן דָּעַר יִצְּרָהָרָע
פָּזָן גַּעֲלָד אַיזַּעַן בַּיְּמִיר גַּעֲוָעָן וְעַהֲרָ שְׁמָאָרָק, אַיךְ הָאָב זַי אַגְּמָקָע
אַלְזָן גַּעֲזָאָפָט=גַּעֲזָאָפָט, אַזָּעָן די מְרוֹאָ פָּאָרָן אַרְיָמְקִיטָּה מִיטָּ אַלְעָזָן זַיְנָע
צְרוֹת אָזָן לְיִיד אַיזַּעַן מְירָ שְׁמָעְנָרָגָן גַּעֲשָׁתָאָגָעָן, וְזַאַס=זְוִישָׁע
פָּאָר אַאֲרָט הָאָט גַּעֲקָעָנָט בַּיְּמִיר אַין הָאָרְצָעָן פָּאָרְגָּהָעָמָעָן אַנְטָן גַּעַנָּע
פִּיהָל? הָעֲכְטָעָנָם אַיזַּעַן עַם זַי אַבְּלִיחָן דּוֹכְנָעָלָאָפָעָן אַזָּעָן בָּאָלְדָּ פְּרָעָרָע
שְׁוֹאָנוֹנָדָעָן גַּעֲוָאָרָעָן. שְׁפָעָטָעָר אַפְּעָר, אַזַּעַן אַיךְ הָאָב מִיךְ אַבְּעָרָגָעָנוֹג אַנְטָן
גַּעֲזָאָפָט, שַׁוִּין גַּעֲחָאָפָט די וּטָן, די מְרוֹאָ פָּאָרָן אַרְיָמְקִיטָּה אַיזַּעַן שְׁוִין
אוּוִיק אַין דָּעָר זַיְתָן, דָּעַר יִצְּרָהָרָע אַיזַּעַן גַּעֲוָאָרָעָן, — דָּעָנָטָסָט
מַאֲלָה הָאָט זַיְנָע אַין מְירָ גַּעֲרִירָהָת דָּעַר פָּעָרְשָׁלָאָפָעָנָעָר צִּרְ-טוֹב, אַיזַּעַן אוּרְיָסָט
פָּזָן אַפְּרָבָאָרָגָעָן וּוֹינְקָעָל טִיעָפָע אַזַּעַן מִין הָאָרְצָן מִיטָּ אַשְׁטִיקָעָל מַוְסָּר,
פְּרִיהָעָר גַּעֲלָאָמָעָן, שְׁטִילָן, גַּעֲצָהָלָטָעָו וּוֹעֲטָמָעָר, אַזַּעַן וְזַאַס וּוֹיְטָעָר=זַיְוִינָע
טָעָר הָאָט עָר זַיְקָרָעָדָט אַוְפְּהָוּבָעָנָדָיָג דָּאָם קָוָל, אַלְקָן הָעֲבָרָע אַזָּעָן
הָעֲבָרָע, בַּיּוּדָר אַיזַּעַן בַּיּוּדָר. אַוְמְשָׁתָעָנָדָעָן אַזְוָיָעָן, נִישְׁתָּמָעָן קִין גַּטָּע, מִיטָּ
וּוֹלְכָעָן אַיךְ בֵּין די לְעַצְמָעָיָהָרָעָן גַּעֲפָרְיוֹתָן גַּעֲוָאָרָעָן, וּנְגַעַן גַּעֲוָעָן
זַיְ בּוֹמָעָל אַוְפִּזְעָן פְּיִיעָרָפָן נְהָיָמָן, וְזַאַס הָאָט גַּעֲרָעָנָט
אַזַּעַן מְירָ.

דָּאָם וּוֹיְבָ, זַאֲנָטָמָעָן, אַיזַּעַן דָּאָם הָוִיָּן, זַיְ דָּאָם וּוֹיְבָ, הַיִּסְטָמָעָם,
אַזָּעָן פְּנִים הָאָט דָּאָם הָוִיָּן. אַזַּעַן וְזַיְ אַיךְ הָאָב אַרְיוֹנָגָעָהָעָן, אַיזַּעַן דָּאָם טָאָ-
קִי אַמְּתָה. מִילָּאָ פָּזָן מִין וּוֹיְבָ וּוֹיל אַיךְ דָּאָ נִימָתָ רְעָדָעָן. אַיךְ בֵּין אַיהֲרָ
מוּהָל... די רְעָדָעָן אַיזַּעַן דָּאָ פָּזָן מִין הָוִיָּן. מִין הָוִיָּן, זַאֲגָן אַיךְ, הָאָט
קִיןָן נִיטָן גַּעֲהָאָט, אַיזַּעַן גַּעֲוָעָן פְּעָרָלָאָטָן, דְּאָכָטָן זַיְ, נִגְּדוּיִשָּׁ מַעֲבָעָל,
צַּצְקָעָלָעָן, צִּירָוָנָג; נַאֲרָ דָּאָם אַלְצְדִּינָג אַוְמָרִין, שְׁמֹצִין, מִיאָום דּוּרְיוֹיָף
צַּצְקָעָן, אַפְּנִים זַיְ אַשְׁוֹאָרָן=אַיהֲרָ. עַמְּ הָאָט דָּאָרָט גַּעֲהָרָשָׁט אַמְּרָהָ-
שְׁחוֹרָה, גַּעֲשָׁמָעָקָט מִיטָהָרָה, אַינְגָאָנָצָעָן נִישְׁתָּמָעָן זַיְ אַהֲרָן בְּעַדְאָרָף
זַיְן. אַזַּעַן די יוֹנָגָעָן יְאָהָרָעָן, אַזַּעַן בֵּין גַּעֲוָעָן מִיטָהָרָן לְיִיבָן אַזְוִינָעָן=זַיְ
גַּעֲמָעָן אַין דָּעָם קָרְבָּעָל, הַמִּיר הַ-חָאָ, פְּלָעָג אַזַּעַן מִיךְ נִישְׁתָּמָעָן=זַיְסָעָנָדָגָן מַאַ-
כָּעָן — מִילָּאָ, עַט, נִאָרְנִישָׁתָן! אַזַּעַן אַזַּעַן מְירָ הָאָט זַיְ גַּעֲוָאָלָט אַמְּלָאָ-

אֲפִיסָּעֵל לְעַבְעָן, אַנְטָאָן וַיְדַתְּעָנָג, פָּלָעָג אַיךְ עַס וּכְבָעָן אַין דָּעַר פְּרַעְמָה. אַיִּיף דָּעַר עַלְמָעָר אַפְּבָעָר, אָז עַס וּוַיְלָט וַיְדַתְּהָאָפְּבָעָן רֹהָה, וַיְצַעַּן אֶת מָאָל צְחוֹיְשָׁעַן הַיְמִישָׁע, בַּיְ וַיְדַתְּ אַין שְׁטוּב, הַאָב אַיךְ שְׁטָמָרָק גַּעֲפִיהַלְתָּה לְזָהָלָעָנְדִיקִיט, דָּאָס אַוְמָגְלִיק מִינְסָמָ, אָז אַיךְ הַאָב נִישְׁתַּחַת קִין הַיִּם אַין דָּאָס הַאָט גַּעֲפִירָהָט דָּעַרְצָו, אָז מִיר אַינוֹ נִישְׁתַּחַת נִיחָא גַּעֲוָאָרָעָן דָּאָס לְעַבְעָן, בְּעַטְרָאַבְטָמְעָנְדִינְגִּים מִינְעָן אֶלְעָמָעָשִׂים אַרְוָם אַין אַרְוָם, הַאָב אַיךְ שְׁטָמָרָק בְּעַדְרִיעָת, אַלְעָן גַּעֲוָאָגָט: רְבָנוֹ-שְׁלָ-עַולְמָ, אֵי, הַאָב אַיךְ גַּעֲוָיְנִינְגָט! אַוְן אַלְעָן מִיךְ גַּעֲפְּרָעָנְטָמָ: צָו וּוָאָס, גַּעֲוָאָלָד, הַאָט עַס מִיר גַּעֲמְיוֹנָט, אַט דָּי גַּעֲנְצָעָז מִיה, דִי אַלְעָזָבָעָן מִינְעָן? צָו-וָאָס דִי רַיְבְּקִיטָמָ, פָּאָר וּוְעָפָר... צָוּי קִינְדָּרָעָמְיִינָן, שְׁוֹאָכָעָן, קְרֻעְנְקְלִיבָעָן, וּנְעָנָן מִיר אַוְיךְ נִישְׁתַּחַת לְאָנָן גַּעֲשְׁטָאָרְבָּעָן, דָּאָס הַאָט מִיט אֶתְבְּשָׁעָר גַּעֲמִיטה אֶלְעָק גַּעֲפְּרָעָנְטָמָ: אַיְנְגָעָנָן טָאָקִי: צָו וּוָאָס אַיְזָן דִי רַיְבְּקִיטָמָ, אָז אַיךְ בֵּין אַוְיךְ עַלְמָדָן, אָז אַיךְ הַאָב נִישְׁתַּחַת קִין דָּאָס... קִין הַוַּיִּ, קִין הַיִּם מִין אַיךְ? אִי רְבָנוֹ-שְׁלָלָם, אַיךְ הַאָב אַוְיךְ פִּילָּעָן גַּעֲוָיְנִינְגָט — גַּעֲוָאָלָד, צְוִילְעָב וּוּמְעָן?

אָט דָּעַנְסְּטָמָאָל פָּלָעָנְטָמָר אַלְעָן וַיְדַתְּ פָּאַרְשְׁטָאַלְעָלָעָן דָּעַר גַּוְטָעָר אָן שְׁטִילָעָר גַּוְטָמָאָן. וּוּ פְּרִינְדְּלִיךְ, וּוּ צְנוֹגְעָלָאָות עַר אַיְזָן צָו אֶלְעָמָעָן-שָׁעָן גַּעֲוָעָן. עַר אַיְזָן גַּעֲוָעָן, נְעַבְעָן, אַרְיִמְאָן, נָאָר וּוּ גַּעֲלוּיכְטָעָן, גַּעֲפִינְגְּקָלָעָט הַאָט אַיְן אִיטְלִיכָּס וּוֹנְקָעָלָעָבָי אַיְהָם אַיךְ שְׁטוּב! וּוּפִיעָלָעָבָרָעָנְגָעָן הַאָט עַר גַּעֲקְלִיבָעָן פָּן וַיְזָן שְׁעַנְעָר טִיעָרְדָּר וּוְיִבָּ, אֶתְנְדָעָעָבָל-חַבְּיתְתָּע, אָזָן פָּן וַיְזָעָן גַּוְטָעָ, גַּעֲלָרְעָנְטָמָעָ קִינְדָּרָעָר, וּוָאָס הַאָבָעָן אַיְהָם הַעֲרַצְלִין גַּעֲשְׁעָצָט אַיְזָן גַּעֲלִיבָטָט! עַר הַאָט גַּעֲלָטָעָן דְּחָקָות, טְנְדָעְמְטוּגָעָן וּוּ לְסְטִינָג אַיְזָן צְוְפִּידְעָן עַר אַיְזָן תְּמִידָן גַּעֲוָעָן...

אֶת מָאָל, גַּעֲדָעָנָק אַיךְ, הַאָט וַיְזָן וּוְיִבָּ, נְעַבְעָן, זְהָרָ גַּעֲוְיִינְטָמָ. סְאָזָן שְׁוִין גַּעֲוָעָן נְאָהָעָנְטָמָ צָו פְּסָחָ, אַיְנְגָעְנְגָעָן עַטְלְכָעָט טָעָן, אָזָן דָּאָס אַיְזָן נִשְׁתַּחַת גַּעֲוָעָן אַיךְ שְׁטוּב קִין סִימָן אַיִּיף יוּמָ=טוּב. עַר הַאָט מִינְדָּא אַרְוָמְגָעְשִׁיקָט אֶתְגָּנְצָעָן טָאגְמִיט בְּכִילְעָךְ, נָאָר קִינְעָרָהָט וְיִי אַיְזָן הַעֲנָדָא אַפְּבוּלָן נִשְׁתַּחַת גַּעֲוָאָלָט נְהָמָעָן. אַיְטְלְכָעָר, צָו וּוּמְעָן אַיךְ הַאָב אֶתְגָּנְעָטְרָאָגָעָן קוּוְטְלָעָךְ, הַאָט שְׁטָמָרָק פָּאַדְרָעָתָה דִי נָאָוָן מִיר נִשְׁתַּחַת גַּעֲנְמְפָעָרָטָמָ קִין גַּוְטָעָ, דִי מַאְדָאָס, דִי גַּוְטָעָ טִיעָרְעָ מַאְ-דָּאָס, זִיְן גַּעֲטְרִי וּוְיִבָּ, וּוָאָס הַאָט אַיְהָם שְׁטָמָרָק לְיִעָב גַּעֲהָאָט, הַאָט גַּעֲפְּרָעָנְטָמָ אָזָן אַיְזָן גַּעֲוָעָן וּוּהָרָ פְּעַרְאָוְמָעָרָט.

— אָן — הַאָט גַּוְטָמָאָן וַיְדַתְּ אַנְגְּרוּפָעָן אָזָן יִגְעַטְרִיְיסָט — יַמְלִיאָן,

כ'לעבען, נישט, נשמה מיינע, מיט דריינע טרעעהן! אונז אוּן נאָך בעי-
סער ווי אנדערע רייכע דורך שוינדרעל, וואָס מאָכען יומ-טוב פון נישט-
פֿשֶׁר פְּעַרְדִּינְטֶשׁ גַּעַלְד. טַרְהָאָכָּעָן חַלְילָה בֵּין קִינְעָם נִישְׁתָּצֹוּנְנוּמָן,
קִינְעָם קִין שְׁלַעֲכָטָעָם נִישְׁתָּגַטְהָן. טַרְהָלַיְידָן?... נָאָר פָּאָר דָּעַם
אַמְתָּה צַוְּיָרְעָן אוּן פִּיעָל בְּעַסְעָר אַוְן שְׁעַנְעָר ווי פָּוָן דָּעַם שְׁקָר גְּלִיקְלַד
צַוְּיָין. וְאָרגְן נִישְׁתָּט, מִין לְעַבְעָן, זְאָגָן, כ'לעבען, נִישְׁתָּט! גַּאֲטָה האָטָט גַּעַ-
הַאָלְפָעָן, גַּאֲטָה וּטְעַט וּטְיַעַט הַעַלְפָעָן. אַ ברִירָה וּטְעַט עַר דָּעַן הַאָכָּעָן?
מְסֻתְּמָא וּטְעַט עַר דָּאָךְ מוֹעָן ווי סְאיָו עַפְס אַרְיוֹסְהָלְפָעָן. וְאָסָט נִיצְטָמָא
טִיד באַחַת צְוֵיָּה רַעַקְמַטְט אַפְּלַיְיךְ? טְרַאָגָעָן טְרַאָגָט מַעַן דָּאָךְ נָאָר אַיְין דָּאָךְ,
נִישְׁתָּט קִין צְוֵיָּה, אַוְן דָּעַר פְּעַלְעָץ אַיְין, כ'לעבען, אַוְן אַיְבָּעָרִין, עַס גַּעַתָּט
דָּאָךְ צַוְּיָרְעָן, לְיַעַנְדָּרָג אַיְן קַאֲסָטָעָן קָעָן אֵיהָם נָאָט גַּאֲרָר דָּעַר מַאֲלָ-
אַיְבָּעָסָעָן. אַט, כ'לעבען, אַבְּרָאָט, פְּיַיל וְזַיךְ נִישְׁתָּט, נִעְתָּמָא טָאָקי בַּאלְ-
דָּעַט פְּעַלְעַן מִיטָּמַיְינָן רַאָק אַוְן גַּעַת פֻּרְעָוָעָן ווי, פֻּרְקִיף ווי,
צְוֵיָּה וְאָסָט דָּו וּלְסָט, וּוּלְלָעָן טַרְהָאָכָּעָן מַזָּה אַוְפָּפָחָה, כְּרַפְּמָא אַוְן מְרוֹר
סִטְמַט אַלְעַז וּבָעָן וְאָכָּעָן.

די דָּאָיָגָעָן סְצָעָנָעָה מַיר הַפְּזִיד וְזַיךְ פָּאָרְגָּעַשְׁטָעַלְט פָּאָר טַיָּנָע
צְוֵיָּגָעָן. אַיךְ הַאָבָּן גַּעַוְעוֹן, אָז גַּוְטָמָאן אַיךְ גְּלִיקְלַד גַּעַוְעוֹן אָזָן גַּעַלְד.
אַזְזַז וְאָזְזַז, אַ פְּנִים, גַּעַדְרָגָנָעָן, אֹז דָּאָס גְּלִיקָה בְּעַשְׁתַּחַתָּה נִישְׁתָּט אַנְיָנָט אַנְיָנָט
גַּאֲרָר אַין עַפְס אַנְרָעָרְש — אָז נָאָר עַהֲרָלְכָעַ לְיִתְ וּנְעַנְעָן גְּלִיקְלַד אַזְזַז
פְּרִירָעָן. דָּעַרְבִּי אַיְזָן מַיר נָאָר אַרְוֹף דָּעַט וּנְעַנְעָן, וְאָסָט עַר האָט אַז
בָּנְלָל גַּעַוְאנָט יַאֲקָאָבָּזָהָגָעָן: „לַיְיָרָעָן הַיִּסְטָהָן הַגָּהָהָן, צְבוּעַתְשָׁעָן. דָּעַר
הַבָּנָה, דָּעַר צְבוּעָקָה תְּמוּדָה וְזַיךְ פּוּרְבָּטָעָן, הַמִּיד וְזַיךְ הַיְתָעָן
אַזְזַז וְזַיךְ דָּעַר נָגָב“. אַיְצָט עַרְשָׁתָה הַאָבָּן אַיךְ אַנְגָּהָוִיָּבָעָן בְּעַשְׁיָנְפְּרָלִיךְ
אַרְיוֹסְטוֹזְעוֹהָן, וְאָמָתָה, וְזַיךְ רִיכָּתָן זַיְעָן וּוּרְעַטָּרָה וּנְעַנְעָן. גַּוְטָמָאָן הַאָט
גַּאֲרָר מִיטָּמַיְינָן דָּעַט שְׁכָל זַיְעָנָם פְּעַרְשָׁתָאָגָעָן, אָז דָּעַט חָוָנָה, דָּעַט צְבוּעָקָה אַיְזָן
צְחוֹיָה שְׁלַעַכְתָּה וְזַיךְ דָּעַט נָגָב, וְאָרוֹם וְזַיךְ אַלְעַז מוֹעָן שְׁטָעָנְדִּיגָה מַוְאָה חָאָבָעָן,
זַיךְ הַיְתָעָן, מַעַן זַאל וְזַיךְ נִישְׁתָּט דָּעַרְטָאָפָעָן, מַעַן זַאל נִישְׁתָּט דָּעַרְגָּעָה וְזַיךְ
עַרְעַס מִיאָמָעָז וְאָכָעָן — אַוְן צַוְּיָן שְׁטָעָנְדִּיגָה אַיְזָן דָּעַר מַוְאָה, צַוְּיָן בְּעַדְאוֹרָה
פְּעָן שְׁטָעָנְדִּיגָה זַיךְ בְּעַהְאָלְטָעָן, אַיְזָן עַפְס נִשְׁתָּט אֹזֶא גַּעַשְׁמַטְאָקָעָז אַזְזַז. אַיךְ
אַבְּעַר הַאָבָּן דָּאָס אַיְגָעָנָעָן טָאָקי גַּעַפְּהָוָלְטָה בֵּין מַיר אַן הַאָרָן, גַּעַפְּהָוָלְטָה,
אוֹ אַפְּאַלְשָׁעָן מַעְשָׁעָן אַיְזָן עַפְס גַּלְאָט שְׁלַעַכְתָּה נָאָר אַזְזַז אַלְעַז טָעָמִים.
עַפְס מַזְגָּטָעָם עַמְּאָיהם, עַפְס לְגַט אֵיהָם ווי אַשְׁמַטָּן אַיְרָפָה דָּעַט הַאָרָ-
צָעָן, עַפְס קָאָכָט אַיְזָן אֵיהָם דָּאָס בְּלוּט, דָּעַר קָאָט וּוּרְט אַיְהָר שִׁיר
עִישְׁתָּט צְוּעָצָט, גַּט בְּרָעָנָט אַיְזָן אֵיהָם אַגְּנָהָמָן, אַהֲלִישָׁ פַּיְעָר, עַפְס

איו איהם עננ די וועלט און ער וויסט נישט, זיך וואחין צוטאן. ער וואלט געשפֿרונגען אוים דער הויט און גערן געוען פון זיך אלײַן צו אנטן-לוופֿען ערניעַ, וואו דער שווארצער בעפֿער וואקסט, העט=וויט=וואויט צו אלדי שווארצע יאָהָר

איך פֿלעג איזק האָפּען ביֹיעַ, פֿיטערע חַלְמוֹת. עם פֿלענט מיר זיך אִיסְטָדָאַכְטָעַן, אָז איך האַלְט אַ חַלְפָּה אָן קוּילָע. איך פֿלעג הַערְעָן קְרַעְכְּעַן, וּפְצַעַן, חַאֲרַחְלָעַן, גַּסְסָעַן אָן מֵינְעַ פֶּאָלָעַם וּגְעַעַן גַּעַעַן פֻּרְשְׁלוּמְפֻּעַרְט אִין בְּלָט. מִיכְל, דַּעַר גּוֹטָעַר, דַּעַר שְׁטוּלָעַר מִיכְל, פֿלענט מַר אָפְּט וּזיך דַּרְעַעַן פָּאָר דַּי אָוִינְעַן, מַשְׂטִיט בְּלָאַס וּזְדַּאַר. ער פֿלענט אוֹרֶף מַוְרָקְעַן וּזְדַּר בְּעַטְרִיבַּט, מַיר וּזְיוּקָן אוֹרֶף דַּי קִיְּטָעַן, אִין חַעַלְכָּעַ ער אִין גַּעַעַן גַּעַפְּעַנְכַּעַט, אָן מַוְתָּאַט אַטְרוּיְעַדְגִּינְגַּן פְּנִימָאַט מִיךְ אַלְעַז פְּרַעַעַן: גַּוְאָלָד, יְצָהָקְאָבְרָהָם, וּוְאַסְמָהָאָפּּעַן גַּעַטְמָאַן? ...

די אַלְמָע אָן שַׁיְינְדָעַלְעַ פֿלעַעַן אַוְיסְטוּאַקְסָעַן, וּזְיַי פָּוָן אָונְטָעַר דַּעַר, בִּידְעַ פֿלעַעַן דַּוְסְטָעַן, זיך פֻּרְקִיְּכָעַן: בִּידְעַ פֿלעַעַן זיך אַזְיָּינָהָעַן אִין מִיד מִיט רְיוֹשָׁע בְּרַעְנְדִינְגָּעַ אָוִינְעַן אָן שְׁרִיְּעַן: אָט אִין אָוְנוֹזָעַר מְלָאָךְ-הַמּוֹתָה! אָט אִין ער, דַּעַר רְוֹצָח, דַּעַר קוּילָע! פְּלוֹצִילָטָמָעַן פָּוָן זַי וּוּרְעַעַן אַתְּהַעַן בְּיַנְעַר, פָּוָן דַּי בְּיַנְעַר פֿלעַעַן אַרְוֹםָמָקָעַן וּוּרְעַיָּמָעַן אָין גַּיְפְּטִינְגָּעַ שְׁלָאָנְגָּעַן, זיך לְאֹוֹעַן זַי מַר מִיט אָפְּעַעַן מְיַילָּעַר אָן מִיךְ בִּיסְעַן, שְׁטַעַכְעַן, וּזְיַי מַוְתָּאַט שְׁפִילְקָעַט...
מַעַהְרָ פָּוָן אַלְעַז פֿלעַעַט מִיךְ קְרִיְּנְקָעַן גַּאֲלָדָע. זַי פֿלעַעַט מַר זַי אִיסְטָדָאַכְטָעַן, וּזְיַי זַי צִצְטָמָעַן דַּעַרְשָׁלָאָגָעַן, פֻּרְוּוֹיסְטָט, פֻּרְאוֹאמְעָרָט מִיט עַפְּסָט אַשְׁטִיקָעַל אַרְבִּיט אִין דַּי הַעֲנָר. זַי נַעַמְתָּ אָן צּוֹשְׁתָעַכְת וּזְיַי פִּינְגָּעַר, נַאֲר זַי פִּיהְלָט אַכְּבָעַר נִישְׁטָמָעַ, נַבְּת וּזְיַי אַפְּיָלוּ נִשְׁתָּ קִיזְזָן קְרִים, זַי נַעַמְתָּ אַלְעַז וּוּיטָעַר, וּזְיַי אַטְּאַשְׁנָעַן, אָן שְׁאָקָעַלְט, וּוּגַּט מַוְתָּאַט פָּוָס אַשְׁוּרָעַ סְקַרְיְּפַעְנְדִינְגָּעַ וּוּגַּט, צְוּוֹנְגַּנְדָּרְגָּעַ דָּעַרְבִּי, אַלְיְוָלְיְוָלְיְוָנוֹו! אַוְיָט אַמְשָׁנָה אָמְעָטָה קָול. די וּוּגַּט אַכְּבָעַר אִיזְלַעְדִּיג, קִינְעָר אִיזְאַיְוָה נִישְׁטָאַט. גַּאֲלָדָע! שְׁרִיְּ אִיךְ, וּוּאַו אִיזְעַר? וּוּאַו אִיזְדָּסְטָקָעַן זַיְגָעַן זַיְגָעַן וּוּגַּט וּוּגַּט נִישְׁטָאַט?

אַלְיְוָלְיְוָלְיְוָן בְּיַהְנָעַן קִינְד,
וּוְהָ אִיזְדָּסְטָקָעַן, וּוְהָ אִיזְוִינְדָּז

אַינְנוּ עֲנֵיג אָן ווֹנְגָע,
לִינְגָט אַ קָּלָאָר ווֹיָם צִינְגָּלָע —
צִינְגָּלָע מַעַן! צִינְגָּלָע מַעַן!

נִיטְזָשָׁע שְׁרַי, נִיטְזָשָׁע ווַיַּן,
בִּיסְטַט דָּאָךְ עַלְעַנְדְּ ווַיַּן אַ שְׁטַיְין —
צִינְגָּלָע מַעַן! צִינְגָּלָע מַעַן!

זַוִּיסְטַט אַיְן פִּינְסְמָטָר אַיְן דִּין ווּלְטַט,
לִיְּדַזְשָׁע שְׁטִילַה הַוְנָגָעַ אָן קָלְטַט —
צִינְגָּלָע מַעַן! צִינְגָּלָע מַעַן
דָּאָרֶת אַיְן דָּרוֹיְסָעַן, הַעָרָנָאָר, הַעָרָ —
וְאַיְעַט אַ ווֹאַלְפַּת, בְּרוֹמְטַט אַ בָּעָר —
צִינְגָּלָע מַעַן! צִינְגָּלָע מַעַן
לְעָדִים, לְעָדִים אַיְן דָּאָס ווּנְגָעָלָע,
אוֵי, נִישְׁמָאָמִין קָלָאָר ווֹיָם צִינְגָּלָע —
אַ לְּיוֹלְוֹלָאָי בְּרוֹדְנָעָ קִינְד —
וּוְהָ אַיְן דָּעָר מַאֲמָע, וּוְהָ אָן ווַיַּאַר!

בְּאַיְן דָּאָוִינְעַ ווּשְׁרָטָעַ שְׁטָעַחַט גָּאָלְדָע אַוְיָפַ, בְּלוֹטִיגַע טְרַעְהַרְשַׁ
שְׁרִיפָעַן אַיְהָר פָּן דִּי אָוְנָעַן, וּ שְׁמָרְעַקְט אַיְסַט דִּי דָעַנְדַּ אָן אַלְעַ ווּיְמַעַן
אָן שְׁרִיְיט אַוְיָפַ אַ ווַיְלַד קָול : אוֵי, נִשְׁתָּאָמִין קָלָאָר ווֹיָם צִינְגָּלָע ! אַיְךְ
לוֹרַף אֲרוֹיָס פָּנוֹס שְׁטוֹבַ שְׁטָאָרַק צְוָאָכְט, עַס דָּאָכְט וְזַד מִיר ווּלְפַ,
בָּעָרָעַן ! ... ווּלְפַ, בָּעָרָעַן קָנָאָקָעַן מִוְתַּד דִּי צִיְחָן יְוָנָע בִּינְדָעָלָע — אָן
עַס לְאָוָעַן יְיךָ הַעָרָעַן פָּן דָּעָר ווּיְטַעַנְסַט בִּיטְעַרְעַ קָלוֹתַ פָּן אַ בְּרוֹדְנָע אַוְטַטַּ
גְּלִיקְלִיךְ צִינְגָּלָע ..

דָּגָה בְּלֵב־אִישׁ, אַיְזָה אֶמְעָנָעָם הָאָרֶץ פֹּל מִיטְצָרוֹת — זָאַנְטַ
דָּעַר פְּסָק — יִשְׁחַנָּה, וְאַל עַר אֲרוֹיָסְדָּעַרְצָהָלָעַן. טְרָאנָעַן אַיְזָה צְרוֹתַ,
פִּישְׁטַ אֲרוֹיָסְאַגְּנָעַן זַיִ, אַיְזָה אַוְהַתָּאָג, וְאַסְ נִישְׁטַ צַוְּ דָעַרְאַלְמָעַן,
אַקְעַסְעַל פָּן אַזְיָזַן, אַקְאַכְעַנְדִּינַס, קָעַן צְעוּעַצְטַ וּוּרְעַן, אַוְיַב דַי
צְוַנוּיפְּשַׁטְיַקְעַנְדָּגַע פָּאַרְעַן אַיְזָה גַּעַפְּנַטְנַ נִישְׁטַ קִיְּן אַרְטַ אַוְיַב אֲרוֹיָסְ
צְוַגְּעַן. בַיִ מִיר אַיְזָה הָאָטַ גַּעַפְּקַאְכַט שְׁטַאַרְקָעַר וַיִּ אַקְעַסְעַל — עַס
הָאָט דָאַרְטַ גַּעַפְּרַעַנְטַ אַגְּנַהַטְ... אַלְשַׁעַח חַשְׁבָּנוֹת פָּן מִינְעַ זְוִינְגַע
מְעֻשִׂים, בִּיטְעַרְעַנְטַ גַּעַפְּיַהַלְעַן אַוְן שְׁרַעְקַלְיַכְעַ פִּינְסְטַעְרַעְעַ חַלְמוֹתַ אַלְעַ אַיְזַן
אַיְזָהַן, וַיִּ גַּעַדְכַּטְעַ פָּלָאַמְעַנְדָּגַע זְוִילַעַן פָּן פִּיעַרְשַׁפְּיַעַנְדָּגַע בָּעַרְגַן.
הָאָבָעַן אַיְזָה מִיר זַיִ גַּעַדְעַן, גַּאַר אַוְמְזַקְוּמַעַן. פַּעַל בְּעַסְעַר פָּאַר דַעַם
זְיַדְרַעַן מְעַנְשַׁעַן זַיִן אַיְזָהַן, וַיִּ דָעַר גַּהַנְמַן וְאַל זַיִן אַיְזָהַן.

דָעַנְסְטַמְאַל עַרְשַׁת הָאָבַ אַיְזָה אֲרוֹיָסְגַּעַוְהָעַן, אַז דָעַר מְעַנְשַׁ טְרָאנְטַ
זַיִן גַּהַנְמַן אַוְן זַיִן נַזְעַדְן אַיְזָה זַיִ. דָעַר שְׁוֹפְטַ זְיַנְעַר זִיכְרַ אַיְזַפְן גַּעַי
רִיבְטַ-שְׁטוֹלַ אַבְנוּעַנְגַן אַיְזָהַם, אַיְזָה אַיְזָה זְיַנְעַר זִיכְרַ אַיְזַפְן גַּעַי
מִינְיַן הָאָרֶץ, לִינְדַעַדְן אַבְיַסְלַ מִינְעַזְעַ וּוּהַתָּאַגְעַן. אַיְזָה הָאָבַ אַבְעַר נִישְׁטַ
גַּהַהַאַט פָּאַר וּוּמְעַן. נַאֲלַד אַוְן זְוַלְבָעַר הָאָבַ אַיְזָה אַוְרַוְאַרְבָעַן אַוְיַב דָעַר
וּוְעַלְתַ אַסְ, אַבְעַר גַּוְעַטְ פְּרִינְד — נִשְׁטַ אַיְזַעַם,
פָּאַר אַגְּרַוְסָעַן חַסְרַ פָּוְנַסְ אַוְיַבְעַרְשַׁתְעַן הָאַלְטַ אַיְזָה עַס, וְאַס עַר
הָאָט מִיר אַיְזָהַן גַּעַנְגַעַנְעַבְעַן אַיְזָהַן אֲרוֹיָסְצַוְאַגְעַן זַי, וּוּעַן נִשְׁטַ דָוְרַ דַעַם
זְיַוְיל, וְאַל עַס זַיִן דָוְרַ דָעַר פָעַן.

דָעַר גַּאַט, וְאַס הָאָט אַגְּנַעַוְוַעַן אַבְיַסְמַעַן, אַוְיַב זַיִ זְמַאַכְעַן דָעַר
מִיטַ דָאַס בִּיטְעַרְעַ וּוּאַסְעַר אַיְזָה מִרְהַ, עַר הָאָט עַס מִר אַגְּנַעַוְוַעַן אַוְיַב
צַוְ לִינְדַעַן מִינְעַזְעַ יְסוּרִים — דַי פָעַן.
אַיְזָה שְׁוֹעַרְעַ בִּיטְעַרְעַ מִינְוּמַעַן, וְעַן אַוְיַבְעַזְעַן אַיְזָה מִר גַעַזְעַק
שְׁטַאַרְקַ נִשְׁטַ גַּט. פְּלַעַג אַיְזַפְן פָּאַפְרַ אַוְיַסְגַּעַן מִינְיַן בִּיטְעַר גַעַ.

מיטה, ווי איך האב געקענט. פרייהער אין עם מיר אונגעקומען שוערליין, איך בין נישט געווען געוועהנט, דעניאך האט זיך עס געגאטען עפיס ווי פון זיך אליין, גליך ווי איך וואלט איינעם אונטפֿלעקט מיין האָרֶץ. אין פערלייף פון דער צייט דערצעעהלט, אויהם ענטפֿלעקט מיין האָרֶץ. אין איסגעזאקסען פאר מיר אַגאנֵץ לעבענס-בשעריבונגן — אין, הערט אַט מעשה, בײַם אַיבערלְיעַנְדָּן עס פונִים אַנְהוֹיָב בְּיוֹזְן סֻפְּ אַז מיר אַבְּיסָעָלְן רְיִנְגְּנֶר גְּנוֹאָרְעָן אַוְיְפְּן הָאָרְצָן! די חֲתָאִים זְעַנְעָן מִיר שְׁוִין נִישְׁת אַוְיְמָן אַזְוַעַלְכָּע שְׁוֹעָרָע, דְּאָסּ הַיִּסְטָט דִּי חֲתָאָת-הַחְבָּרָה, מִינְעָן זְיָרָה, זְעַנְעָן אַינְגְּאַנְצָעָן מִינְעָן אַיְגָעָנָן זִינְדָּן, נָאָר אוּיךְ חֲתָאָת הַצְּבָרָה, אַז יְהָבָעָן אַחַלְקָה — אַז אָפְּשָׂר נָאָךְ דַּעַם גְּרַעַטְעָן חַלְקָה — די גַּעַמְיִינְדָּעָן מִיט אַיְהָרָע שְׁלַעַכְּטָע אַיְנְפִּיהָרְגָּנְגָּשׁ

אט נעהמת די יודישע תלמוד-תורתו!

מען נעהמת אַרְיָמָע קִינְדָּעָר, יְתָמִים, גַּעַבְעַךְ, אָוֹן פַּעַדְטְּרִיבְּטָט וּיְעַרְנִיְּזָן אַחֲרָבָה, אַשְׁטָּאל, מַשְׁטִינִים=גַּעַוְגָּט, וְאוּזִי וְאַלְגָּנְדָּעָן זִיךְ הַגְּנוֹנְדְּרִיגָּע, אַבְּגָעְרִיסְעָנָע אַין מִיסְטָט, אַין שְׁמוֹן, חָפְעָן קְלָעָפָע אַין שְׁמִינִי וּוּפְיְעָל אַין זַי גַּעַת אַרְיָין, אַין לְעַרְנָעָן — לְעַרְנָעָן זַי דְּאָרָט נִישְׁת קִיְּזָן וְאָרָט. מען מאָכָט פָּוּן זַי לְעַרְנָעָן, אַוְמְגָלְקְלִיבָע מַעְשָׁעָן, טַיְגָעְנִיבְּמַעְשָׁעָן, נִישְׁת צַו נָאָט, נִישְׁת צַו לְיַעַנְעָן — אָוֹן נִישְׁת בַּעַסְעָר פָּוּן די וְוַילְדָעָטָלְרִים וְעַנְעָן אַוְיָן, מַשְׁטִינִים=גַּעַוְגָּט, די נְבָאִים, וְאָס טַרְיִסְלָעָן פּוֹשָׁעָט, רַיְסָעָן פָּוּן וְאַעַנְעָן זַי קַעַנְעָן, פְּלַמְּרוֹרְשָׁטָט פָּוּן יְוִירְשָׁעָן קִינְדָּעָר וְעוֹגָן. אַין וְאָרָט אַיְוּבִּי זַי אַלְזָן: מאָכָעָן די אַרְטָעַנְקָע פַּאֲרָרְעָן — אַין מאָכָעָן זַי פַּאֲרָרְעָן, אַוְיָם מַעְשָׁעָן!!

אַ קלְיָינְגְּקִיְּטָעָט עַפִּים בֵּין אַז, איך עַלְעַנְד תְּוּמָל, אַיסְטְּגַעְשְׁטָאָנָעָשׁ קִינְדְּוֹיוֹן אַין דָּעַר תַּלְמֹוד-תּוֹרָה! איך רָעַד שְׁוִין נִישְׁת דָּעָרְפָּוּן, וּיְמַעְעַט גַּעַפְּיִינְיָונָט מִין אַוְיְסְגָּעְדוּיְוּוּעָרָט שְׁטִיקָעָל לִיבָּ, דָּעָרְוִיָּה בֵּין אַיךְ דָּאָךְ גַּעַוְעָן אַרְעָם, אַאַיךְ זַאַל לִיְדָעָן הַוְּנָגָר, קָעָלָט אַין קְלָעָפָע, אַבְּפָעָר גַּעַוְאָלָד, רְבָוָנוֹ שְׁלַעַולָּם, וְאָס האָט מַעְן גַּעַהָאָט צַו מִין נִשְׁמָה? מַעְעַט דָּאָךְ דָּעָרְנִידָּרְגִּינְט אַין מִיר די מַעְנְשָׁלְכָּבָע נִשְׁמָה. נִישְׁת גַּעַנְגָּן, וְאָס מַעְעַט האָט מַרְנִישְׁת גַּעַלְעָהָרָעָנָט צַו קַעַנְעָן וּיְ אַטְעַנְשָׁ אַוְיָפָע דָּעָרְזָעָלְט, האָט מַעְעַט גַּעַטְיוֹדָט אַין מִיר דָּאָס גַּעַפְּיָהָל פָּוּן פְּבוּד, פּוֹנִים מַעְנְשָׁלְכָּבָע זְעַמְּנָה וּוּרְתָּה דָּרָעָן אַגְּרָאָפְּעָר בְּעַנְעַמְּנִיְּגָג מִיט מִיר — דָּרָעָן זְוַלְעָן רַיְעָן, מִיאָסָע, נְרָאָפְּעָר וּוּרְטָעָר.

ש דאס איז די תורה, דאס יודישקייט, מיט וועלכע יודען בעילע
רְחוּמִים' פָּעוֹזָרֶגֶן אֲרַעֵם קְנָדָעָן!

נאָט אַיז אַיז בַּי אָנוּ די מלָאָכה, אַ שְׁטִינְגֶּרֶן!

מלָאָכה, ווי סָאוּ בעקאנט, איז מִיאוֹס גַּעֲפָלָעַן בַּי יְוּדָעַן. אַיז
אַיז פְּעַל ווי אַ לְּיִדְגָּנָהָעָר, אַ קלְוִוִּינִיק, אַיז אַ שִׁינְדָּעַל, אַיז אַ בָּעַל-
מלָאָכה אַ פְּלָעַק אַיְן דָּעַר מְשֻׁפָּהָה. דָּעַר וְאַסְתָּהָלְט זִיךְ פָּאָר אַ שְׂטִיקָל
בָּעַל-הַבִּית, עָרְסָעַג זִיךְ חָצְמָשׁ גַּעֲשָׂוּלָעַן פָּאָר הַנְּגָנָעָר, וְוַיל נִשְׁתָּחַד
קִינְדָּרָעָר זַיְנָעַ לְעַנְגָּעַן וְוַעֲלָכָעַ סָאוּזָאָכה. דָּעְרוּפָעַ וְעַנְגָּעַן דָּאַ פָּעַר-
וּאַחֲרָלָאָוּשָׁעָ יְתוּמִים, קִינְדָּרָעָר פָּוּן נִירָעָרְגָּעָן, גְּרָאָבָעָן וּלְמַן. אַט אַזְּעָלָעַן
שְׁטָעַלָּעַן זִיךְ עַסְפָּאָר לְעַרְיוֹנוֹנָגָלָעַן בַּי בָּעַל-מְלָאָכוֹת אָוּן וְעַמְּמָעָן דָּאָנָה
אַיז עַס אַכְּטָוֹנָג צַוְּגָעָבָעָן, ווי זַיְנָעַן אָוּן וְוַיְיָ מַעַן בְּעַנְהָתָה זִיךְ מַוְּט
וּזְדָּאָרָט. די מלָאָכה הוּיְבָט זִיךְ גַּעֲוַעַתְּגָלְטִיךְ אָן מִיטָּפָלְעָבוֹדוֹתְּ פָּרָךְ :
פָּאַמִּינִיצָּעָם טְרָאָגָעָן, וְוַאֲסָעָר אַנְטָרָאָגָעָן, מִיטָּדָעָם בָּעַל-הַבִּיטָּהָם, קִינְדָּרָעָלָעַן
זִיךְ אַרְוִמְטְרָאָגָעָן, דָּעַר בָּעַל-הַבִּיטָּהָטָבָע בַּיְם אַיְנְקִוְּפָעָן אַלְצָדִינָג צַ-טְרָאָגָעָן,
שְׁטִיקָלָעַץ אַרְבָּיִטְּ אַחַיְן-אַהֲדָעָץ אַבְּטוֹרָאָגָעָן, מִיטָּדָעָם בָּעַל-הַבִּיטָּהָיְשָׁקִיטְּ
שְׁתָעָנוֹרִין זִיךְ פָּעוֹטְרָאָגָעָן אָוּן אַוְטָלְיָעָבָעָם קָאָפְּרָיוֹן, קְלָעַטָּ אָוּן בָּעַלְיִדְגָּנָג
אַבְּעָרְזָוְטְרָאָגָעָן. אַ צְּנָאָבְּ דָּעַלְצָוְ אַיז אַנְהָרָעָן זִיךְ צְוַיְשָׁעָן פּוּלָּעִים
מִיאָוָסָעָ נְבָלָ-פָּה, מְעַשְׁיוֹתְּ פָּוּן לְיִבְּסָטְּ אַזְּוִינָעָן, וְוַסְתָּהָמָרְ
אַיז נָאָךְ אַיְן דִּיר אַיְבָּעָרְגָּלְבָּעָן אַ פָּוּנָקְ מְעַנְשָׁלְבִּיקִיטְּ, לְעַשְׁעָן וְזַיְעַם
אוֹסָס אַנְגָּנָצָעָן. אַט דָּרְמָמִיטְּ הוּיְבָט זִיךְ אָן די מלָאָכה אָוּן אַוְיְסָלָאָגָעָן
לְאָוָט זִיךְ אָוָס מִיטָּגְרָנוּשָׁט — מַעַן אָן אַ פָּאָרְטָאָטָשְׁ, אַבְּיָאָטְּ,
הַיִּסְטָעָסְטָעָס, מַעַן אַרְבָּיִטְּ.

שְׁוּלְדִּינְגְּ מְאַכְּבָעָן אַיְנָאָגָעָן די בָּעַלְיְ-מְלָאָכוֹת קָעַן מַעַן אַיז נִשְׁתָּחַד.
וּ אַלְיַזְן זַיְנָעַן דָּאַךְ אַיז אַיז, נְעַבָּעָן, פָּעַלְבָּעָן, דָּאַבָּעָן,
וּזְ אַיז אָוּן וּזְ טְיוֹעָנְדָעָר אַנְדָעָר אַרְעָמָעָ קִינְדָּרָעָר, אַיז אַגְּנָגְהָוְבָעָן די
אַרְבָּיִטְּ פָּוּן טְרָאָגָעָן פָּאַמִּינִיצָּעָם וּבְרוֹמָה וּוּיטָעָר אָין וּוּיטָעָר אַזְּוִינָעָן וְאַכְּעָן.
אַצְּזָנָדְרָעָנָד עַרְשָׁתְּ קִילְגָּעָן טִירְטְּרִוְּעָרָגְן אָין די אוּיְוָרָעָן דָּעָם שְׁוּסְטָרְעִילָּם
לְיִדְעָל, מִיטָּוּלָכָעָן עַרְפָּלָעַטְּ מִירְ אַוְיָף שְׁפָאָס צַוְּשָׁפְּלָעַן בְּשַׁעַתְּ
אַרְיוֹסְטְּרָאָגָעָן בַּי אַיְהָם אַ פָּאַמִּינִיצָּעָם : «הָנָן כְּבָוד לְאַיְצָנָיו ! טְרָאָגְן, טְרָאָגְן
אַיְצָוֹק-אַבְּרָהָמָנוֹו ! אָן דִּינָעַ יְאָהָרָעָן דָּאָבָא אַיז גַּעַנְגָּגָן פָּאַמִּינִיצָּעָם אַיְבָּעָרְגָּעָן !»

רְבּוֹנָיְ שְׁלָעוֹלָם, אַיךְ בֵּין וַיְנִידָּגָן, נָאָר די זִונְדָּ פָּאָלָט נִשְׁתָּחַד אַוְיָף
מִיד אַיְנָאָגָעָן. אַיךְ דָּאָנָק דִּיר, וְאַסְמָדוֹ אַהֲסָטְמִירְגָּדְגָּעָן דִּי אוּגִינָעָן !

דו האכט מיר געגענט דיאוינען, רבונו של עולם, נישט אומ-
ץט. איך פיל טאן אונס צו פערהייטען דערמיט אנדעריע פון ביין און
צו גלייך נויווען יודען אַזונַן, צו פעררכטען זיירע פעהלער, וואם זי
ענעק בעגאנגען בי אַהער אַקענען אַרְמָעָנָק קִינְדָּרְלָעָן, נַעֲפָעָן.

לייט דער צואה מײַנְעַר, פון וועלכער איך שיק איך דא אַרְיַן,
רבַּי, אַקְּפַּיעַ, לאו איך אַיבָּעַר דָּאָס גְּרוֹיסָעַ הוֹיַּה מִינָּס אַיְּפַּעַצְּבָּעַ
דאָרט פָּאָר אַרְעַטָּעַ קִינְדָּרָעַ אַתְּלָמוֹד-תוֹרָה אָוִיךְ אַשְׁוֹל, צו לעהרגאנע
וַיְיַדְּאָרָט מְלָאָכָּות. דִּי הַכְּנָסָהּ פָּוֹן דִּי קְלִיְּתָעַן דָּאָרָט אָוִיךְ אַטְּיַיְּלָעַט
פּוֹנִים קְפִּיטָּאָל, וְוָאָם אַיךְ לאָוַיְבָּעַר אַיְּפַּעַצְּבָּעַ עַלְמָוֹת, זַעֲלָעַן גַּעַנְחָן אַיְּפַּעַצְּבָּעַ
אוֹיְסְצָהָאַלְטָעַן דִּי בִּידְעַ שְׁוֹלְעַן. אַיְן דָּעַר תְּלָמוֹד-תוֹרָה, וַיְיַלְּאָךְ,
גַּעַלְעַרְעַנְט וַעֲרַעַן, חַווֹּן יְדִישְׁקִיט אָוִין לְשׁוֹן-קוֹדֶשׁ, אַיְיךְ דָּאָס לְשׁוֹן פּוֹנִים
לְאַנְדָּר אָוִין וַעֲלַמְלִיכָּעַ זַעֲכָעַן, בְּכָרִי צו מאָכָעַן פָּוֹן דִּי קִינְדָּרָעַ יְדַעַן אָוִין
מְעַנְשָׁעַן צְוָנְלִיךְ, זַיְיַ וַעֲלָעַן טְוִינְגָעַן צו גַּאַט אָוִין צו לִיטַּה. אַיְן דָּעַר צְוָוַיָּהּ
טָעַר שְׁוֹל, וַיְיַלְּאָךְ, זַעַלְגַּעַלְעַרְעַנְט וַעֲרַעַן תְּוֹרָה אָוִין מְלָאָכָּה אַיְנָאָיָנָעַם,
די לְעַרְעַנְיָנְגָלִיךְ זַעַלְעַן דְּרַצְוָנָעַן וַעֲרַעַן אָוִי, אָזְיַיְיַ וַעֲלָעַן נִשְׁתָּה וַיְסַעַּן
פָּוֹן קִיְּזָן חַרְפּוֹת, בָּעַלְיָדָינוֹנָעַן אָוִין דְּרַנְדָּרְעַנְגָּהָן אָוִין זַעֲלָעַן אַרְיוֹמָגָהָן
פָּוֹן דָּאָרט גַּוְתָּע גַּעַלְעַרְעַנְט בָּעַלְיָ-מְלָאָכָּות, וְוָאָם וַעֲלָעַן וַיְסַעַּן אַלְיַיְן וַיְיַעַר
אַיְנָאָיָנָעַם וַעֲרַתָּה אָוִין דָּעַרְמִיט טָקִי צְוָוָנָעַן אַנְדָּרְעַלְעַז זַיְיַ צו שְׁעַצְּעַן.

חַיְסָעַן זַיְיַ וַיְיַעַר וַעֲרַתָּה.

אָוִין כָּדִי צו דְּרַגְּרִיכָּעַן דָּעַם דְּאַוְיָגָעַן וְאוֹנוֹשׁ, זַעַנְעַן אָיַן דִּי דְּאַוְיָגָעַן
שְׁוֹלְעַן נִיטְיגַּן צו האָבעַן נַטָּע לְעַהְרָעַר, מְעַנְשָׁעַן מִוטַּע נִעְפִּיהָל אָזְעַר-
שְׁטָאָנדָר, מִיטַּהָּרָאָזָן מִיטַּקָּאָפַּעַ, זַיְיַ וַעֲלָעַן פָּאַרְשְׁטָהָעָהָן אָזְעַר הַאָבעַן
זַיְיַעַר זַיְיַ. דָּעַר עַיְקָר אַיְיַ לְיַעַבַּעַ, וַיְיַלְּאָךְ זַעַלְעַן דִּאָקְדָּעַן צְוָתָאָזָן
מִיטַּאָרְמָעָנָקָעַ, פָּעַרְוָוָאַגְּנָעָלְטָעַ, עַלְעַנְדָּרָעַ קִינְדָּרָעַ, וְוָאָם לְעַכְּצָעַן נַאֲלָעַן
לְעַבְּשָׁאָפַּט, אַזְוִינָמָן, וְוָאָס אַיְיַגָּעַן הַעַרְצָעַל, אֲפִילּוּ פָּוֹן אַנְדָּרְעַר לְעַבְּרַעְנָעַן
בְּעַשְׁפָעַנִּישָׁ, גַּלְוָט זַיְיַ, אָוִין זַיְיַ מְאַנְגָּעָלָט עַס נַעֲבָעַן. יַעֲנָעָמָס אַגְּנוֹת
מְאָרָט נַעַתָּמָט זַיְיַ בְּעַסְעַר פָּוֹן אַלְעַל שְׁטָרָאָפַּעַ-רְעַד אָוִין מְסֻרָּ-זַעֲנָעַן אָיַן דָּעַר
וַעַלְתָּא אָוִין זַעֲנָעַן גַּרְיָת צו פָּאַלְגָּעָן אַיְיַפְּיָעַר אָיַן וְוָאַסְפָּעַר אַרְיַיְן. דָּאָס
הַאָב אַיךְ גַּעַפְּיָהָלָט אַמְּלָאָקִינְדָּרְוַיְוַי אָיַן מִיר.

דָּאָס אַלְצָדִינָג אַבָּעַר פָּאַדְרָעַט גַּוְתָּע פִּיהָרָעַר, וְוָאָס אַונְטָעַר זַיְיַעַר
הַשְּׁנָהָה זַעֲלָעַן דִּי אַלְעַל זַעֲכָעַן אַיְיַפְּעַצְּבָּעַן אַוְפַּן דְּרַפְּלִיט וַעֲרַעַן,
אָוִין אַזְעַלְכָּעַ פִּיהָרָעַר, וַיְיַנְשָׁ אַיךְ, זַעֲלָעַן זַיְיַ אַיְהָר, רַבַּי,
אָוִין דָּעַר הַעָר נַטְמָאָן. מִיטַּאָיַיךְ בִּידְעַז וְוָעַט אָיַן דִּי נִינְגָמָאַכְטָעַ שְׁוֹלְעַן זַיְקִרְאַיְנָיָנָעַן

טורה מיט חכמה. איזדר, רבוי, וועט קווקען אויף די יודישע למורדים, ז' אַלְעַן געלערענעם ווערטען גוט, געהעריג, און גותמאן, פון זיין זויט, זאל האבען אַ אוינַג אַוִיפַדֵי אַיבָּרִינְגָעַן עֲנִינִית אַין השבלַהַזְאַכְעַן. ז' אַיךְ קְשַׁע זעהר גוט אַיךְ בִּידְעַן, פֻּרְחַאָפַאַיךְ, אַן אַיךְ וועט בִּידְעַן אַינְגָעַר פְּנוּס אַנדְרָעַן צַוְּפִירְדָּעַן זַיִן. אַיהֲרַ בִּידְעַן ווַיְנַשְּׁת דָּאַךְ גוטס דָּעַם פָּאַלְקַע יְשָׁרָאֵל אַן אַיטְלִיכְבָּרַע פָּוֹן אַיךְ וועט טָאַן פָּאַר אַיהם פָּוֹן זַיִן זַוִּיט, ז' אַזְוִי ערְקָעַן, אַן אַיהם בְּרִיאַנְגָעַן נְצַעַן מיט וואָס ערְקָעַן. די בעליינונג פָּאַר אַט מִיהָ אַיְזָה בעשטיימט ביַ מִיר אַין זַעַר צַוָּאָהּ.

די הכנסות פָּוֹן דָּעַם עַולְמוֹתְגַעַלְד וְאַלְטַ אַיהֲר אַינְאַיְינְעַם מיט גוֹטְמָאַנְעַן גַּעֲבָרִיכְעַן אַוִיפַדֵי נָאַךְ גוֹטַע זַאַכְעַן אַין שְׁמַאָדָט, וּוּלְכָע אַיהֲר בִּידְעַן וועט גַּעֲפִינְגָעַ פָּאַר נִיְּתָן. אַוִיב עַם וְאַלְטַ אַסְכָּרָא גַּעֲוֹעַן, אַיְנָה צַוְּפִירְדָּעַן אַן דָּעַר שְׁמַאָדָט עַפְס אַזָּא טִין חְדָר פָּאַר אַסְקִינְדָּר, מיט אַמְתַּע מְלָמְדִים אַן לְעַחְדָּר, וּוֹאַכְ דָּאַיִת זָאַל גַּעֲלָרָעַנט ווערטען גַּעֲטַרְיִי יְוִישָׁע לְמוֹדִים אַן וּוּלְטָלִיכָע זַאַכְעַן; וואָס דָּאַרְט וְאַלְעַן די קִינְדָּרַע זַיךְ אַוְיסְלָעַנְגָעַן זַיִן עַכְטָע וּדְעַן אַן אַיךְ נִיצְלָבָע, פָּאַר שְׁמַעְנְדָרְגָע מַעֲנְשָׁעַן, — אַוִיפַדֵי אַזָּא מִין שְׁמַאָדָט=חְדָר וְאַלְטַ מִיר וועהָר נִיחָא גַּעֲוֹעַן. אַיהֲר וְאַלְטַ אַלְעַז בְּתָנָאי, אַן אַיהֲר מיט גַּעֲוִוָּתָע סְוּמָע פָּוֹן די הכנסות פְּנוּס עַולְמוֹתְגַעַלְד, נָאַר בְּתָנָאי, אַן אַיהֲר מיט גוֹטְמָאַנְעַן וְאַלְטַ האַבעַן זַיְשָׁנָה אַיבָּר דָּעַם דָּאַכְעַן חְדָר.

אוֹז ווִוִיס, אַז אַזָּא טִין שְׁמַאָדָט=חְדָר, וואָס וְאַל גַּעֲפִיחָרָת ווערטען דָּוָרָק אַוּלְכָע מַעֲנְשָׁעַן, ז' אַיהֲר אַן גוֹטְמָאַנְעַן, וְאַלְטַ פָּאַר וועַיְישָׁע קִינְדָּרַע גַּעֲוֹעַן אַ גְּלִיק. נָאַר אַיךְ ווִוִיס אַבְּגָר צְרוּיק, אַז ווּיל טָאַקִּי פָּאַר יְוִישָׁע קִינְדָּרַע וְאַלְטַ אַזָּא חְדָר גַּעֲוֹעַן אַ גְּלִיק, וועט עַם אַסְקִינְדָּר זַיִן מִינְיָן מַעֲנְשָׁלָעַךְ בְּלַל נִישְׁתַּמְעָקָעַן, זַיִן וּוּלְעַן אַקְעַנְגָעַן דָּעַם זַיִן אַרְיוֹסְטָהְלָעַן, זַיִן וּוּלְעַן אַרְיוֹנְלָעַגְעַן זַיִן שְׁמַד=שְׁטִיק אַין דָּעַר יְרָאָה, בְּלוּמְרַשְּׁטָא אַזְוִוִינָס עַפְס נִישְׁתַּיְרְשָׁלָר, אַן וּוּלְעַן וּכְעַן אַלְעַז מִינְיָן מִתְּמַעַל אַזְוּלְכָעַם נִישְׁתַּצְוָלָאָעַן. פָּוֹנְדָּעַטְמָוּנְגָעַן, אַיהֲר, רבוי, וְאַלְטַ פָּוֹן אַיְעָר זַוִּיט פְּרִיוּעַן טָאַן הוּנְגָעַן דָּעַם אַלְזָיְינָג, וואָס נָאַר מַעֲגָלָךְ. אוֹלִי יְרָחָם.

דָּאַס אַבְּגָר וואָס דָּוָרָק מִיר וועט גַּעֲטָען וועטן זַעֲמָע פָּאַר אַרְעַטְמָע קִינְדָּרַע זַאַ, אַין מִין שְׁמַאָדָט, אַיְזָה נָאַךְ נִישְׁתַּמְעָגָע. אַיְזָה שְׁוּעָלְבָּעָלָע קָעַן קִיּוֹן זַוְּמָע נִישְׁתַּמְעָגָע, מַעְן בְּעִידָּאָרָף בְּעַזְוּגָעַן דָּעַרְצָו אַנְדָּרָעַ, זַיִן וְאַלְעַן אַזְוִוִינָס טָאַן אַין די אַלְעַז יְוִישָׁע מִקְומָות דָּאַרְט. דָּעַרְבָּעַר פָּעָרְלָאָגָג אַיךְ, אַז מִין יְוִוִי מיט דָּעַר דָּאַיְגָעַר זַוָּאָה מִינְגָעַר וְאַלְעַז אַבְּגָעְדָּרְקָט.

וארען, ז' זאַלען קלינגען אין די אויערען פֿון נגידום, פֿײַנְעַ=בריות, אומעטום צוישען דעם יודישען עולם. ווען אַפְּלוֹ די ווערטער מײַנטַעל מעלהן נישט ווירקען אויף ז', צו בעסערן זיך בײַם לעבען, צו פֿאָרָה שטעהן, ווי צו אַרְבִּיטָען פֿאָרָה זַיְעָרָע אַרְמָע בְּרִידָר, צו מָאָן גּוֹטָם אָוֹן חֵי צו לעבען, ווועלען ז', כל הפתות, זיך אַוְיסְלָעָרְנָען ווי צו שְׁטָאָרָה בען... וויפֿעל נגידום מִיר אַיז אַוְיסְלָעְקָוּמוּן צו קענען אין מִין ווּלְטָעַל, עונען בֵּיז דער לעצטער מִינּוֹת זַיְעָרָע גַּעֲבִילְבָּעָן דָּאָס, ווֹאָס ז' זענען גַּעֲשְׁטָאָרְבָּעָן ווי נַאֲרָאָנִים. אַט לְאָוֹן ווי הַעֲרָעָן דעם יוֹידָרוֹי אָוֹן דַּי ווערטער מִינּוֹן אָוֹף מִיר קַוְעַנְדִּיגָּן, זיך אַוְיסְלָעְרָנָען חַאְטָאָשׁ שְׁטָאָרָבָּעָן, אַוְעַקְנָהָן פֿון דַּעַר ווּלְטָם ווי מענְשָׁען.

שְׁטָאָרָבָּט, נגידום, שְׁטָאָרָבָּט — שְׁטָאָרָבָּט ווי מענְשָׁען!...

נָאָר „נְגִידִי עִירֵךְ קוֹדְמִין“. דָּאָס הַיִּסְטָט, בֵּיז מִין יְוּדָה ווּעַט אַנְגָּזָה קומען אַנדְעָרָע צו די אויערען, אַלְטָא אַיהֲרָ דְּרֻרוֹוֵילָ, רְבִּי, פֿאָרָה דַּעַר קְבָּרוֹה מִינְגָּרָה, עַמְּ פְּאַרְלִיְּעָנָעָן די אַלְעָ אַונְגָּרָעָה הַיְּנָעָן נגידום. מִיר ווּעַט עַמְּ זַיְן אַפְּרָהָת עַמְּ אָוֹן ז' — אַמְּוֹרָה. נִשְׁקָהָה, לְאָוֹן ז' זַיְן!

וַיִּסְעַן!...

אוֹף מסדר צו זַיְן מִינּוֹן דְּאַיְוָגָן, ווי גַּעַהְעָרִיגָּן, אַוְיסְצָוָה בעסערן די גַּרְאָבָע גַּרְיוֹעָן מִינּוֹן דָּאָרָט, צוֹ-צַוְּנָעָבָעָן אַבְּיַסְעָל פֿעַפְּעָל. אַבְּיַסְעָל גַּעַוְוִירָן, עַמְּ זַיְלָאָל לְאַפְּצָעָן, עַמְּ זַיְלָאָל אַט טֻמְעָה האַבָּעָן, אַבְּצָדוֹרְקוּעָן ז' אָוֹן בעונְנָרָעָה בְּיכָלָעָן אָוֹן צַו פְּעַרְבְּרִיטָעָן ווי דְּרַעְנָאָךְ אָוֹן דַּעַר ווּלְטָה — דְּעַרְיוֹף אָוֹן דְּאָךְ אַיְזָן בְּרִיהָ טָאָקי, וְרָבָּ מַעְנָדָעָלָי מַוְכָּר-סְפִּירָם. אַיְזָן גַּעַדְעָנָק אַיהֲם נָאָךְ פֿון צְבָעַטְשָׁין, בְּשִׁיעַת עַר אַיְזָן נָאָךְ גַּעַוְוָעָן ז' אַבְּלָל-הַכְּבִיתָאָל. אַיהֲם אַלְטָא אַיהֲרָ עַמְּ אַבְּעָרָנָבָעָן אָוֹן עַר יְוּנָגָעָר-מָאָן, אַבְּלָל-הַכְּבִיתָאָל. אַיהֲם אַלְטָא אַיהֲרָ עַמְּ אַבְּעָרָנָבָעָן אָוֹן עַר ווּעַט, אַזְוִי פְּעַרְחָאָפְּ אַיְזָן, דְּעַרְפְּלָעָן מִין ווּאֲוֹנָשָׁה ווי צָוּם בעסטען. עַמְּ פְּאַרְשָׁטָעָהָת זַיְן, אַזְוִי עַר בְּעַדְאָרָפְּ פֿאָר זַיְן טְוָרָה ווּהָרָ שָׁעָן בְּעַלְיוֹנָט ווּעַרְעָן.

א דער רב האט אַבעגעלִיעַנט אַינְגָאנְצָעַן אַוּן אַנְיַרְעַנְגֶּלְעַנדַט דַּי פֿאָפֿירַעַן, אַוּן צְוִישַׁעַן דַּעַט עַילְםַן אַין שְׂטִיבָעַל גַּעוֹאָרַעַן אַקְאָכְעַנְישׁ. דַּי נְיַירִים זְעַנְעַן גַּעוֹעַן שְׁטָאָרָק אַין כַּעַם. אַטְיַיל האָבָעַן גַּעֲבִיסַעַן פָּאָר פֿעַר-דָּרוֹס דַּי לְפַעַן אַוּן גַּעַשְׁוִינְגַּעַן. אַטְיַיל האָבָעַן גַּעַוּשְׁוַעַט וַיְיַי פֿלְנַעַן אַוּן אַטְיַיל האָבָעַן גַּעַוְיפְּצַט, גַּעַאַכְט, גַּעַאַיקְעַט.

— וַיְאַמֵּן זְיַפְּצַט אַיְהָר אֹזַי, רב חַנָּא! — האָט אַיְיָו גַּנְדַּזְקַן אַנְזָבַעַן, אַוּן אַלְיַין אַיְיךְ אַוְיַףְצַעַן גַּעַטְמַן.

— טַא=טַא=טַא! — האָט רב חַנָּא גַּעַמְאַכְט, צְוִישָׁאַקְלַעַנְדרַג מִיט דַעַט קָאָפַט — עַט, וַיְאַהֲנִין... וַיְאַהֲנִין עַר אַיְזָבָרְאָכְבָעַן! הַיִּנְטַע גַּהַ, גַּלוֹבַע מַעַשְׁנַעַן... דַי וּוּלְטַמַּאַזְוַיְוַן, בְּלַעַבָּעַן, קַיְיַין וּוּלְטַמַּאַזְוַיְשַׁת... טַאַקְיַין וּוּלְטַמַּאַזְוַיְשַׁת, אַזְוַיְחַרְפָּה! אַזְוַיְזַעַן-אַזְוַיְזַע... חַא, וַיְאַמֵּן אַטְרַעַק, וַיְיַי אַיךְ בֵּין אַיְזָבָר!... עַם קַוְמַטַּדְאַךְ שָׁוֹן הַיִּנְטַע אַוִּים טַאַקְיַי, רב בַּעַמְּשַׁ... נַ, אַמְּשַׁה, אַזְוַיְמַעַשְׁה!...

— אַיךְ האָפַע שְׁוַיְן אַבְעַר פֿרַיהָעַר פֿערַשְׁטַמְּאַנְעַן — עַנְטַפְּעַרטַט בַּעַמְּשַׁ... דַי שְׁ... וַיְאַהֲנִין דַי קַוְיַיל פֿלְהַיְעַט. אַיְ-אַיְ, בֵּין אַיךְ אַמְּבַנְיַן, רב חַנָּא... צְוַיְאַמְּסַהְיַען מִיר, נַאֲרָאַנְיַם, בְּעַיְאַרְמַט וּזְעַנְיַן וַיְיַי פֿעַרְדַּ, וַיְיַעַן, וַאֲרַטְעַן בֵּין דַי קַוְיַיל וּוּטַמַּאַזְוַיְשַׁת? הַאַבְעַד אַיךְ דַעַן נַיְשַׁת גַּעַטְמַן: פַע, פַע... קַוְמַט! וַיְאַמֵּן וַיְיַי אַיְהָר גַּעַבְלַבָּעַן, בֵּין אַין סֻוֹף אַרְיַין הַעֲרַעַן דַי אַלְעַ שְׂטַבְעַבְוּעַרְטַלְעַד?... נַאֲרַזְרַקְשְׁטַמְּעַנְדַּרְנַן! בַע... מִילְאָה וַיְאַמֵּן?... סַאַיְ אַבְיַסְעַל טַאַקְיַי דַעַט... פֿערְדַּרְאַסְיַן, נַאֲרַע עַט, נַיְשַׁקְשַׁה, רב חַנָּא, מַעַן האָט שְׁוַיְן אַזְוַלְכַע וּזְכַעַן גַּעַהְעַרט. מִילְאָה וַיְאַמֵּן אַיְזָבָר דַי מַעַשְׁה?!!... אַוְרָאַי, לְבַתְּחִילַה וַיְיַט אַיְהָר אַפְּשַׁר אַבְיַי... סְעַל גַּעַרְעַכְט, סְאַיְ אַטְקַי אַבְיַסְעַל דַעַט... וַיְיַט הַיִּסְטַמְּט מַעַן דַעַט?... נַאֲרַבְרַעַבְרַע אַיְזָבָר — עַט, נַאֲרַנְיַשְׁטַמְּט!... אַנְאַר בְּלַיְבַט אַנְאַר אַן דַעַט... וּוּלְטַמְּבַלְיַבְט אַוּלְטַמְּ, טַאַקְיַי וַיְיַטְזַעְרַט אַוּלְטַמְּ...

— נײַן, נײַן, רבּו! — האבען עטליכע גנידים געשרגען שטאלק אוניגעבראכט — אועלכעס אוֹ נָאָך נִשְׁתַּחֲוֵד עַדְרָעַטְמַן... סְטִיטִישׁ, טען זאל געהמען מענשען און זאגען זי אַינְן דַּי אַינְגָּען אַרְזִין אַועְלְבָּעַטְמַן אַזְּבָּעַנְשָׁעַן!... סְטִיטִישׁ, סְטִיטִישׁ, וְאָם הַיִּסְטָ? מַאֲכָעַן פָּוֹן מַעְנָשָׁע, פָּוֹן אָנוֹן אַלְעַ מַאֲכָעַן, מַחְילָה, דָּאָם... וּוְרַהַה אַתְּ אַיְהָם גַּעֲבָעַטְעַן אַזְּוִינָס צַו זַעֲגָעָן?... אַיְף דַּיר אַלְיַין זַעֲגָ, שְׂרִיבָ, אַבְּעָרָה וְאָם גַּעֲהָרָעַטְ דִּיךְ אָן יַעֲנָעָר? וְאָם אַיְזַיְן עַסְק אַרְיַינְקָרְיבָּעַן צַו יַעֲנָעָם... נײַן, רבּו! סְאַיְזָ אַגְּרוּם אָומְרָעָכְטָ.

— נַי, רַבּוּנְדָּעַלִי — מַאֲכָטְ דַּעַרְ רַבּ צַיְן מַוְרַ נְאַכְּרוּם, אַיְזַי נְגִידִים זַעֲגָעָן אַוְעַקְגַּעַנְגָּעָן — וְאַנְתָּ מַיר, אַיךְ בָּעַטְ שְׂיִידָ וּשְׂרַ אַיְזָ עַזְוִינָם בַּי אַיְיךְ אַיְן צְבוּעַתְשִׁיאַן דַּעַרְ הַעַר גַּוְטָמָאָן? — פָּוֹן צְבוּעַתְשִׁיאַן, רבּוּ, בֵּין אַיךְ שְׁוִין לְאַגְּגָן אַרְיוּם. בָּאַלְדָּ וּוּ אַזְּרָקָ בֵּין גַּעַוְאָרָעָן אַמְּכוּרָ-סְפִּירָם, בֵּין אַיךְ מִיטָּ דַּעַם הַיּוֹנָעָנָד מִינָּעָם אַרְיוּם פָּוֹן דָּאָרָט קִין קַאַבְּצָאנָסָק אָנוֹן אַיךְ בֵּין הַיִּנְטָ אַקְאַבְּצָאנָגָן סְקָעָרָ יָוָד!

— אַבְּעָר גַּוְטָמָאָנָעָן קַעַנְתָּ אַיְהָרָ, רַבּוּנְדָּעַלִי?

— יָאָ, רבּוּ, אַיךְ גַּעַרְעַנְק אַיְהָם עַנְהָרָ גַּוְטָ — אַדִּיטִישׁ מִיטָּ אַגְּפָוִיזִיט בְּעַדְרַיְלָ, אַבְּעָרָ וְעַדְרָ אַגְּטוּרָ, עַהְרִילְכָּעָרָ מאָ. מַעַן זַעֲנָטָ: בְּעַסְעָרָ אַיְדָ אַחַן אַבְּאַרְדָ, וּוּ אַבְּאַרְדָ אַחַן אַיְדָעָן.

— בָּעַטְ אַיךְ אַיךְ טָאַקָּי, רַבּוּנְדָּעַלִי, אַוְהָרָ זַאלְטָ מַוחָלָ זַיְן פָּאַהָרָעָן קִין צְבוּעַתְשִׁיאַן בְּלִי-נְדָרָ טָאַקָּי מַאְרָגָעָן, אַבְּגָעַבְעָן דַּעַם הַעַרְןָ גַּוְטָמָאָנָעָן טַיְין בְּרִיףָ אָנוֹן זַעֲהָעָן מַאֲכָעַן וּוּ אַיְהָרָ קַעַנְתָּ, אַיְזָ עַר זַאלָ, לְמַעַן הַשָּׁם, נִירָ קַמְעָן אַהֲרָ, בְּכָדִי מַיר זַאלָעָן קַעַנְתָּ בָּאַלְדָ טָאַקָּי מַקְיִים זַיְן צְוָאתָ הַמַּתָּה. אָנוֹן וְוִיטָעָרָ בָּעַטְ אַיךְ אַיךְ, לִיבְ-הַאָרָטָ צְעַדְגָּעָרָ בְּרַבּוּנְדָּעַלִי, אַיְהָרָ זַאלְטָ גַּעַהְמָעָן אַיְף אַיךְ, אַבְּצִירָוּקָעָן דִּי אַלְעַ דְּאַיְגָעָ פְּאַפְּרָעָן אַיְזָ אַסְכָּ בִּיכְלָעָ, אָנוֹן אַוְיסְכָּרָעָנָעָן זַיְן בְּכָלָ תְּפָזּוֹתָ יִשְׂרָאֵלָ פְּאַרְ אַזְּלָוּלָעָן מַקָּחָ, בְּכָדִי דַּעַרְ שְׁלָמָ זַאלָ זַיְן מַעַדרָ קַיְפָעָן. מַפְחָ אַיְיָרָ בְּעַלוּגָנָג אַיְזָ נִשְׁטָא וְאָם צְוָרָעָדָן, עַם וּוּטָ אַמְּ יַרְצָחָ-הַשָּׁם, זַיְן רַעַכְתָּ.

צ'וריוקומענדיג צום בית-מודרש האב איז געטראפען מײַן פערדייל אין זעהר א שלעכטער לאגע, נבעען, קוונדיס, וויסע-חברה האבען איזם אויסגעעריסען פמעט צלע סטראונעט, איבערלֿאווענדיג איהם נאר אקען א פערציג האר אין דעם ווירדעל. עסען האט ער געהאַט מפֿוֹת. ער איז געשטאנגען ערענסט, אַרְאַבְּגַעַתְּחַנְּגָעַן די אונטערשטער ליפּ, געקוּקֶט איז בירעל אוֹפּ די ספרים און געטראַכְט. וואָס א פערד טראַכְט קְוַעַנְגַּדְעַט אַיִּיף ספרים — דְּאָס אַיְזְנַשְׁטַעַט פֿאָר אַוְנוּעָר מַח צַו פֿאַרְשְׁטַעַהָן. אַיְזְנַשְׁטַעַט מַעַהָר, מײַן שְׁלִימְטוּלְנִיק קְוַקְט אַוְן טְרַאַכְט, לְאָז וְזַיְן חַאֲכַש פֿערדוּיש, אַבְּעָר אַלְזַע אַקְוָק אַיְזְנַשְׁטַעַט סְפַּרְטָמְטָמָה... נִשְׁתַּחַת דְּאָס בֵּין אַיְזְנַשְׁטַעַט אַוְן, חַכְמַמְּנִינָעַר! רֹוח אַזְמַז מַיְזַע אַזְמַז, אַגְּנַעַתְּהַמְּנִינָעַר אַיהם, דֻּעַט שְׁלִימְטוּלְנִיק מַיְינָעַם, בֵּי דַעַר פָּאהַ, די טְשָׁאַפְּרִינְעַי הַיִּסְטַעַט עַס, דַרְקַנְט הַיִּנְטַע אַסְטַע אַבְּעָר. דַו האַסְטַע מַאֲקִי גַּעֲטַאַנְג אַנְרוּסְעַט חַכְמָה, וואָס דַו האַסְטַע מַיְזַע גַּעֲפִירַהַרט קִין גַּלְוַפְּסָק, מַיטְ דִּין חַכְמָה האַסְטַע דַו גַּעֲרַאַכְט גַּעֲצַע אַיְמַר, אַיְדַעַר לִיטְעַרְאַצְור, דַו וּוַיִּסְטַע, פֿערְדַע! וואָס אַזְוִינָעַס דַו האַסְטַע גַּעֲטַאַנְג? וואָס פֿאָר אַשְׁעַנְעַם חַבְרוּ מִר אַיְזְעַנְדַע בַּעַשְׁרַהַרט דַעַר חַעַלְט אַרְוִיסְצַוְנְגַעַבְעַן, נָאָר צּוּלְעַבְעַדְעַט מַאֲקִי, צּוּלְעַבְעַדְעַט דִּין מַח, וואָס האַט גַּרְאַד אַנְהַמְּנִינָעַר גַּלְוַפְּסָק? פָּון הַיִּנְטַע אַן פֿוּרְדַע דַו מַטְ, פֿערְדַע, דַו חַכְמַמְּנִינָעַר, אַזְמַז לְאָז דַי לִיְצַעַן אַן לעַג פֿאָר דַרְקַ אַזְוּעַק אַז בִּיטְשַׁע!...

אַוְיִזְמַעַן האַב אַז מַטְ נְרִיַּת גַּעַמְאַכְט מַיטְ אַלְעַ נִיְּטַנְעַז אַזְמַעַן אַן מַטְ גַּעַרְהַרט אַין וּגְעַנְגַּרְיַן.

אַיְזְנַשְׁטַעַט שְׁנִין קְוַמְעַנְדִּיג האַב אַיְזְמַד דַעַרְוֹאַיסְט, אַז גַּוְטְמַאַן אַזְמַעַן צְבוּעַתְשִׁין קְוַמְעַנְדִּיג האַב אַיְזְמַד דַעַרְוֹאַיסְט, אַז גַּוְטְמַאַן אַזְמַעַן אַזְמַעַן. אַיְזְמַעַן האַב מַטְ גַּעַנְמַעַן צַו מַיְינָמָן וְאַזְמַעַן וְאַזְמַעַן ערְגַנְיַץ ער גַּעַפְּינְט יִזְמַעַן. אַיְזְמַעַן האַב מַטְ גַּעַנְמַעַן צַו מַיְינָמָן וְאַזְמַעַן גַּעַצְיַאלְט נִיכְעַר אַבְּזַרְדִּיקְעַן דַעַמְט דַאֲזַעַן סְפַר, נִשְׁתַּחַת גַּעַשְׁפַּאַרְט מִיהָה, ער וְאַל אַרְוִיסְקַומְעַן, וְאַיְזְמַעַן אַזְמַעַן, „אַגְּנִיל וְאַשְׁמָחָה“ — קַעַלְעַבְרִיג אַיְזְפִּיצְעַדְיַן... אַיְזְמַעַן נָאָר אַיְזְמַעַן דַרְוקְ דַאָס:

שְׁאַלְמָנָה? אִזְהָר סֶפְרוֹת.

א מַוְדָעָה!

רְבּוֹתִי! וּמְרֻפָּן אֵיךְ וַיִּמְטֵר, וְאֵוֹ רְגִינִּץ גַּעֲפִינִּט זִיךְ הָעָרָ נְטוּזָה
מֵאָן, אָדָעָר עַר וַעַט זִיךְ מִיטָּאִים עַרְגִּינִּץ בְּעַגְגָּעָנָעָן, וְאֶל מְוחָל וַיַּזְחִיל
מִיטָּאִים צַוְּרָעָן, אָוּ עַר וְאֶל לְמַעַן=הַשֵּׁם וְלְמַעַן=הַשֵּׁם תִּיכְפְּטָאִקְיָה
מַעַן קִיּוֹן גְּלוּפָסָק, וְאָוּ דָעָר רְבָּ קָוְקָט אַוְוָף אִיהָם אָרוּסָם, עַר וְאֶל אַיִּינָה
אַיִּינָהָם מִיטָּאִים אַיִּינְפִּיהָרָעָן אַבְּעַרְיָהְמַטְשָׁע תַּלְמָוָר=תּוֹרָה מִיטָּאִים אַשְׁוֹל פָּאָרָה
בָּעַלְיָהְמַלְאָכָות אָוּן טַהָּקָן זַיְן דָּאָרָט נָאָךְ אַסְדָּקָן אַנְדָּרָעָן נְטוּעָן וְאַכְעָן.
יִשְׂרָאֵל בְּנֵי רְחַמְנִים, דָּאָט וְרְחַמְנּוֹת אָוּן טַהָּוּט עַמְּצָלָעָב אַרְעָמָעָז
פְּדוּשָׁע סִינְדָּעָר ! .....